

นิพนธ์นิพนธ์

พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๐๖

สารบัญ

1. เจ้าชั้ยปราบผี	นิทาน	พม่า	1
2. คนช่างขัน	"	ญี่ปุ่น	4
3. พ่อหัวไม่มีตัว	"	พม่า	8
4. ลูกเศรษฐีหัวเวียง	"	ไทยใหญ่	11
5. คนชอทานกับกาหลิบ	"	อาหรับ	14
6. ชีเหมินเป้า ครองเมืองเยะ	"	จีน	17
7. ศรีธนญไชย เชียงเมี่ยง			22
8. ศรีธนญไชย พม่า	"	พม่า	26
9. อ้ายลัก อ้ายแหลม	"	ไทยใหญ่	30
10. เต้าทอง			35
11. สัตว์กตัญญู	"	ชาคก	39
12. คาวเคื่อนเจ็ด	"	จีน-ญี่ปุ่น	43
13. ชุนสามลอเมืองแก้งต๋อง	"	ไทยใหญ่	47
14. หนูน้อยสำหรับ	"	อินโดนีเซีย	51
15. บักคุ่มกับอ๊ต้า	"	ลาว	56
16. คนมีโชค คนมีเคราะห์	"	อินโดนีเซีย	59
17. นางในภาพ	"	จีน	64
18. ผีซซลาค	"	เบงกอล(อินเดีย)	68
19. แม่ในกระจก	"	ญี่ปุ่น	71
20. เจ้าชั้เมากับเจ้าชั้ยา	"	พม่า	75
21. ผี หรือ พราหมณ์	"	เบงกอล	79
22. แมวในภาพ	"	ญี่ปุ่น	83
23. ตำนานผีน	"	เบงกอล	87
24. นางในภาพ (ต่อ)	"	จีน	92
25. นางในตู้	"	เบงกอล	98

26.	จ๊กจันทำไมไม่มีไส้	นิทาน	ไทยใหญ่	103
27.	กระต่ายทำไมจุมูกบิค	"	พม่า	105
28.	เด็กเจ็ดแม่	"	เบงกอล	107
29.	นางสิบสองเมืองนาย	"	ไทยใหญ่	112
30.	ทำไมคนจึงรักพระจันทร์	"	มอญ	116
31.	ชายแก่ในดวงจันทร์	"	พม่า	118
32.	คนพระเสาร์เข้า	"	เบงกอล	120
33.	จันทร์คราธ	"	พม่า	125
34.	นางผีเสื้อฉินนี้	"	เบงกอล	129
35.	อ้ายขุนไล่	"	ไทยใหญ่	133
36.	ผีอาร์	"	เบงกอล (อินเดียน)	139
37.	ยาอายุวัฒนะ	"	ญี่ปุ่น	143
38.	ขโมยกลับใจ	"	อินเดียน	145
39.	ขโมยกลับใจ (ต่อ)	"	อินเดียน	153
40.	เรื่องลูกขโมยกลับใจ	"	อินเดียน	161
41.	พนันเล่นนิทานโกหก	"	พม่า	166
42.	อ้ายชายหล่อมชายอึ้ง หรือ ชายเซ็งใจชายพ้อม	"	ไทยใหญ่	170
43.	ผู้หญิงหัวโล้น	"	เบงกอล	175
44.	นางกบน้อย นางกบใหญ่	"	พม่า	178
45.	กาทอง	"	พม่า	182
46.	นกกระจอกลั่นชาด	"	ญี่ปุ่น	185
47.	เอาอย่างแต่ทางดี	"	ไทยอ้ายตอน	189
48.	หมาให้ลาก	"	ญี่ปุ่น	193
49.	เผ่าหน้าปม	"	ญี่ปุ่น	197

เจ้าขียาปราบผี

ยังมีศาลาแห่งหนึ่งอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เป็นที่พักคนเดินทาง แต่ก่อนยังมีผู้คนไปมา อาศัยพักได้เสมอๆ แต่ต่อมาปรากฏว่ามีผีร้ายมาสิงอยู่ ใครมานอนพักหลับไหลไปก็มักจะถูกผีเหล่านี้จับกินเสียเสมอๆจนผู้คนพากันเข็ดขลาด ไม่มีใครกล้าพัก ปล่อยให้ศาลาร้างอยู่อย่างนั้น

ในหมู่บ้านนั้นยังมีคนคิดฝันอยู่คนหนึ่ง วันหนึ่งๆไม่เป็นอันทำมาหากิน ถ้าบังเอิญได้เงินได้ทองมาก็ไปซื้อยาจีนมาสูบ ใครๆก็เคยพากันรณานนามว่าเจ้าขียา แต่ด้วยเหตุที่เจ้าขียาดึกคึกขี้ไม่ทำงานการ จะหาเงินทองติดตัวก็ยาก วันหนึ่งเจ้าขียาจนแค้นเร้าจริงๆ ไม่มีเงินติดตัวแม้แต่จกเดียว โหนจะหิวข้าว โหนจะอยากฆ่าฟัน จึงไปจำนนกับพวกเด็กหนุ่มๆ ในหมู่บ้าน

“เฮ้ย อ้ายหนู เอ็งเรือใหม่จะว่ากันนี้เราจะไปนอนที่ศาลาร้างนั่น”

“อะ ไม่น่ากลัวหรือ” เด็กคนหนึ่งท้วง

“ผีต่างที่ไหนจะมี” เจ้าขียาพูดอย่างอวดคึก

“ถึงมันจะปราบให้ขุมนกเลย ไม่เรือเอ็งคอยคึก”

“ว่าอะไรตายเสียตั้งแต่ยังไม่ทันถึงน่ะนา” อีกคนหนึ่งแย้ง

“หนอย เอ็งสมประมาทหรือ” เจ้าขียาทำโมโห “เขาอย่างนี้คึกว่า ถ้าไปนอนที่ศาลาร้างนั่นได้ เอ็งจะให้อะไรเรา”

“เอาอะไรก็จะให้” เด็กคนแรกพูดอย่างเรอ มีอึดมากกว่าเจ้าขียา

“ดังนั้นเอามาก่อนดีกว่า ข้ากำลังหิวข้าวด้วย อยากยาจีนของวิเศษของข้าด้วย” เจ้าขียาร้อง “เอ๊ะ เมื่อใดของกินแล้วไม่ไปนอนละ จะว่าไง”

“เดะนะ พวกเอ็งไปส่งข้า แล้วรอคอยก็ได้ ว่าคนอย่างเราจะจริงอย่างปากว่าไหม”

“ได้ก้เดะ” เขา คดถง” จำแล้วก็พากันไปส่งเจ้าขียาถึงศาลาร้างนั้น พร้อมทั้งหาอาหารหายา ฝนรองคองประดังคองเจ้าขียาไปด้วย ถึงที่หมายแล้วก็รอคอยครู่หนึ่ง แล้วเด็กเหล่านั้นฉวนแตร มีอึดก็ ใครจะไปกล้าเข้าคอกุญแจจนกระทั่งตีสามได้ ตีไม่ได้จะได้พอยคายไปคอกุญแจ เมื่อส่งเจ้าขียา คดถง

ให้เจ้าเรียนอันสับขาผันตามสะดวกแล้ว ต่างก็พากันกลับไป

เมื่อคลุกคลีพิเศษเราไปทั้งสองก็ เจ้าเรียนก็รักกรรม แะก็เพี้ยนจนอื่นไม่ว่าตนมานอนที่ศาลาร้างนั้นแหละอะไร ในขณะที่เจ้าเรียนกำลังได้รู้เรื่องราวไปเรื่อย ๆ ก็มีคนมาส่งข่าวว่า ร้างเป็นอะไรจากปรากฏอย่างออกมาคนนั้นจะมา เป็นเหยื่ออันโอชะของผีในคืนวันนั้น แต่แล้วผีเหล่านั้นก็พากันมานั่งล้อมเจ้าเรียนเอาไว้ ครึ่งแล้ว ครึ่งเล่า ก็อดแปลกใจไม่ได้ ต่างกระซิบกระซาบกัน

“เจ้าหนวด แะก็เจ้ามนุษย์ประหลาดนี้ มันกำลังทำอะไร”

“อยู่แล้วจะเจ้าเรียน” เจ้าหนวดพูด “ข้าว่ามันกำลังอมไฟอยู่ไม่ใช่”

“ข้าก็ว่านั่นแหละ มันกำลังเป็นเชียนละมังจะเจ้าเรียน มันถึงอมไฟได้”

“น่ากลัวจังจริงละ ข้าก็จะหละๆ มันเสียแล้ว ไร้เจ้าเรียน?”

“เฮ้ย มันไปก่อนละนะ” เจ้าเรียนตอบ

แต่เจ้าเรียนหาได้ยินเสียงกระซิบกระซาบของผีเหล่านั้นไม่ เพราะมันกำลังเคลิบเคลิ้ม ทั้งๆที่ก็พอจะหวาดวิตกๆ ก็ยังไม่ยอมลืมความกลัวของคนที่เกิดพญานี้ขึ้นมาให้มันอะไรบ้าง ได้แต่ไร้มือคลำๆ

พอมีขลุ่ยดังกรอกรอถึงแรก เจ้าเรียนก็รู้ได้ทันทีว่า ของกินนั้นคือกุ้งต้ม มันก็ลุกขึ้นออกมาว่า

“อ้อ พ่อหนวด เออ ค่ะใจที่โค้พ่อหนวดมางั้น” เจ้าหนวดก็เป็นผู้ได้ยินเขาก็สะดุ้งเฮือก หัน

มากอดตากับเพื่อน เป็นที่ถามว่า เฮ้ ไรเจ้าเรียน นี่ถึงได้มารู้จักหรือข้า เรียกได้ถูกต้องเสียด้วย พวกเข้ก็เข้ มาพากันเรียกรู้ว่าเจ้าหนวด เพราะเห็นข้ามีหนวดแปลกกว่าคนอื่น แต่ไม่รู้ว่าเจ้าหนวดมีสมญาว่าเจ้าถ่านก็ต้องสะดุ้งบ้าง เพราะได้ยินเจ้าเรียนร้องว่า

“อ้อ นี่ใครละ อ้อ พ่อถ่าน ก็จริงๆ พ่อถ่านก็มาด้วย” พูดแล้วเจ้าเรียนก็เอามืออุบคางไว้ด้วยอย่างขรึม และพอมือเอื้อมไปถูกระบอขว้างหาม มันก็ยั้งคืนเดินร้องว่า

“วิเศษจริง วิเศษจริง ได้พ่อโยงมางั้นจะได้คืนทั้งไปได้ถึงตลอดคืน”

ได้ยินอย่างนั้น เจ้าโยงผู้หวาดหวั่นอยู่แล้วก็จะตื่นเอาทีเดียว เพราะลงเรียกพ่อโยงละก็จะไม่มีใครไปไม่ได้ นอกจากคนผู้ส่งโยงแย่ง เพื่อนๆ จึงพากันตั้งสมญาอย่างนั้น พ่อถ่านนั้นก็เหมือนกัน ไม่มีใครที่เขาจะไม่ผมนบนหัวอย่างนั้น นี่เขียนตนจะมาราบพวกตนหรือยัง ยังเหลือเจ้าเรียนทำฮวดเกาะอยู่คนเดียว แต่เข้เข้ครู่เดียวก็มีอาการตัวสั่นงันงกบ้างเหมือนกัน เมื่อเจ้าเรียนไปจับถูกรวมแบ่งทอดเจ้าเป็นชั้นสูงท้าย แล้วพูดว่า

“อ้อ ยังแถมมีพ่อเรียนมาด้วยอีกหนึ่ง คืนก็จะกินให้ระวอยเข้ๆ ต้องกินทีละหนึ่งๆ เอาพ่อหนวดเสียก่อน หมดแล้วค่อยไปถึงพ่อถ่าน แล้วก็ต่อไป พ่อโยง พ่อเรียนไว้ล่างปากเป็นสุดท้ายเลย” พูดแล้วก็ทำท่าเลียปากเลียคอดอย่างนั้นกรอวย

มีชื่อต่างๆ ทั้ง ๔ คนนั้น เห็นท่าจะมีคนขึ้นมาปราบตนอย่างนั้น ก็ให้หวาดเกรงเป็นที่สุด ต่างคุกเข่าลงต่อหน้าเจ้าเรียน พลากร้อง (อ่านต่อหน้า ๓๐๐)

ขอให้ไว้ชีวิตตนด้วยเสียงธนูลั่นดังไม่เป็นศัพท์
 ตอนนั้นเจ้าชายก็โยนหามันจากพิณย้ายไปข้าง
 ไตยีนเสียงแปลกอย่างนั้นก่ลั่นคาราคาซัง แต่ก็ยังจ้อง
 เจีย เห็นไม่ถนัด ไตยีนแต่เสียงวิ่งกันพูดว่า

“ขอไว้ให้ลูกสร้างตึกครั้งเถอะเจ้าประกัน”

หูเจ้าชายก็ยังไม่วางมือจนตนรันท่างาน จึงฟังไม่ถึ
 ถนัด ถ้าคิดว่าผีเหล่านั้นเป็นคนมานั่งคุกเข่าจะรอ
 อาหารของตนกิน ความหิวทำให้เจ้าชายไม่ไหวทำ
 เสียงเอะอะ

“หนอย เอ็งนะหรือจะมารอ ข้าไม่มีวันยกให้
 เอ็งหรอก ข้าคิดไว้จะรออยู่แล้ว”

อ่านแล้วก็เอื้อมมือออกมา ผีเหล่านั้นก็ถุกดัน
 ความแค้น ร้องขอชีวิตขึ้นอีกครั้งหนึ่ง พยายามให้
 กำมันสัญญาชีวิตขึ้นบนวันว่า

“ถ้าไว้ชีวิตลูกสร้างครั้งนะก็ ลูกสร้างจะเอา
 ของมาถวาย ๘ หม้อเทียบเจ้าประกัน”

ไตยีนคำวาทของ เจ้าชายดันจากงัวเจียง รยหุ
 รัชดาตามซ้ำออกไปว่า

“สุดจริงๆ หรือวะ ของรองเอ็งที่กำมันนะ เอา
 ไว้ไหน?”

“ฝังไว้ใต้กระโถนศาลานั่นนะ เจ้าพ่อ”

“จิงนะ เอ็งอย่ามาทำโกหกหลอกข้านะ ข้า
 จับกินหมดไม่รู้จักด้วย” เจ้าชายได้ก็รู้สึกลำบาก “ไป
 ไปจุดมาเร็วๆ”

ด้วยอิทธิฤทธิ์ของผี ไม่ช้าหม้อของทั้ง ๘ หม้อ
 ก็มาเรียงรายให้เจ้าชายเห็น เจ้าชายก็จัดการจับผี
 เหล่านั้นไป แล้วยกนำหม้อของกลับบ้าน เป็นอัน
 ชนะเด็กเหล่านั้น แล้วยังได้ทั้งทอง ได้ทั้งธนู
 ปราบผีได้ นับแต่นั้นมา ผีเหล่านั้นก็ไม่มาปรากฏ
 ภายให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ใครอีกเลย

จาก Thirty Burmese Tales

ของ Maung Htin Aung □

หมอบของเบญ—ต่อจากหน้า ๑๗

รตติคณันท์เป็นแฉะยาว หนูน้อยหนานคนหนึ่ง
 ปาลูกปาเข้ามาทางหน้าต่าง เบญระโงกหน้าออก
 มาข่มให้ ถ้าคนนั้นก็ฉานเป็นตาๆ นิ่งก็ทักขึ้นมา
 คนเดียวกลางดึกๆ เขาก็ “พอหัดมีไหมครับคุณ”
 “สวัสดีค่ะ” เบญปาลูกปากกลับไปก็เจ้ารองแล้วกล่าว่า
 ตอบ ใครอีกคนเกาะหน้าต่างรตทำตาหวานด้วย
 ความมันเมา เบญยิ้มเรื่อยๆ รลออกไปได้ จวน
 จะถึงบ้านแล้ว รตหุญจิดกันอีกนานใหญ่ ความ
 ง่วงและหิวหาเรอกลั่นได้ ปวดหัว ปวดท้องมาก
 ขึ้น เบญคาพราพราย ก็กลืนนั่งนิ่งด้วยความอดทน

ก็จะไม่อาเจียนออกมาในรต อีกไม่นานก็ถึงบ้าน
 เบญปลอบตัวเองอยู่ในใจ

คิดไว้ว่าถึงบ้านจะอาบน้ำ ทำเนื้อตัวให้สบาย
 แล้วก็หลับ แต่ผิดคาด เมื่อสร้างบ้านฉลองกันครั้ง
 ครันด้วยไมโครโฟนชนิดไม่ยอมเอียง อยากรปลุก
 ให้มาครองขวัญก็เกรงใจแก่ เบญนอนกระดึ่มกระ
 สายเพลงคนขี่เมารถมาแฉะๆ ผ่นกับเสียงอวยพร
 วันมีใหม่อย่างไม่มีรู้จบจากงานฉลอง เป็นเพลงว่า
 สมัยหลังสงครามหลายเพลงผสมกันจนจับต้นชน
 ปลายไม่ติด.... “เธอจำ รักฉันไหม...” “ฉัน...”

บรรจบ พันธเมธา

4

เล่านิทานญี่ปุ่น เรื่อง

คนข้างบ้าน

อันการหัวเราะนั้น นอกจากจะเป็นยาอายุวัฒนะช่วยให้อายุยืนแล้ว บางทีก็อาจช่วยชีวิตผู้หัวเราะได้ก็ ได้ ถ้าหากผู้หัวเราะได้เมื่อภัยมา ถึงแม้เขาญี่ปุ่นคนข้างบ้านที่จะเล่าต่อไปนี้

ครั้งหนึ่งเมื่อนานมาแล้ว ยังมีแม่เฒ่าข้างบ้านอยู่คนหนึ่ง ซึ่งดูเหมือนว่าแกมีชีวิตอยู่ได้ก็ด้วยสิ่งต้องตั้ง คือหัวเราะอย่างหนึ่ง ถึงการทำชาตะเปา กินอย่างหนึ่ง

วันหนึ่ง ชาตะเปาที่แกนั่งดูแล้วไว้อำหรับกินตอนเย็น เกิดตกลงตกลงไปที่ดินที่พันครัว เจ้ากรรมที่ตรงนั้นเกิดขึ้นโพรง พอชาตะเปาตกลงไปในโพรงนั้น ก็เลยหายไป ความตายชาตะเปาประกอบกับคตตามืด ทำให้แม่เฒ่านั้นเขามืดดวงตามลงไปโพรง หมายถึงว่าเขาขึ้นมาให้ได้ แต่ก็ให้บังเอิญอีก แทนที่จะคว้าไฟของที่ต้องการขึ้นมา ดินที่ตรงนั้นถ่านน้ำหนักแรงของแกไม่ได้ กลับพังทลายกลายเป็นหลุมใหญ่ พวให้แม่เฒ่านั้นถึงอกมชาตะเปาของไปอีกคนหนึ่ง

แม่เฒ่าก็เลยนั่งดูมาไกลออกไปอีกคนเดียว แต่หน้าเขาก็ดูไม่แยจรับ พอหยุดก็ถึงกับหัวเราะได้

แม่เฒ่าแกก็เลยเห็นตัวเองยืนอยู่ตรงถนนแห่งหนึ่งซึ่งเหมือนถนนหน้าบ้านแกไม่ผิด ต่างกันก็แต่ว่าถนนนี้ลาดลงไปเหมือนถนนที่ลาดจากภูเขา เห็นทุ่งนาอยู่ทั่วไป ถึงจะไม่เห็นคน แม่เฒ่าแกก็พอจะเดาออกว่า แผ่นดินที่เขายืนอยู่นี้ หาใช่แผ่นดินเดียวกับที่แกตั้งบ้านเรือนอยู่ไม่ แต่แกไม่มีเวลาคิดอะไรอยู่นาน เพราะใจแกกังวลอยู่แต่กับชาตะเปาอาหารเย็นของแก แกคิดว่ามันคงจะตกลงไปตามถนนที่ลาดลงไปสู่เบื้องต่ำแน่นอน ถ้าแกวิ่งตามลงไป บางทีอาจจะเจอ และยังกับว่าชาตะเปาของแกมีชีวิตจิตใจเหมือนคนอย่างนั้นแหละ แกถึงได้ลงทุนวิ่งไปร้องเรียกชื่อไปว่า

‘พ่อชาตะเปา พ่อชาตะเปาจำ พ่อชาตะเปาของฉัน พ่ออยู่ที่ไหน?’

วิ่งไปได้หน่อย แม่เฒ่าแกก็ไปเจอกระทินยิโซ เขาก่อนหนึ่งข้างทางนั้น แกจึงถามชวนว่า

‘นี่แน่ ท่านยิโซ ท่านยิโซเจ้าขา ท่านเห็นชาตะเปาของดิฉันไหมเจ้าคะ’

กระทินยิโซตอบว่า ‘เห็นซิ ฉันเห็นชาตะเปาของยายกตั้งหลุมๆไปตามถนน ผ่านหน้าฉันไปตะก

อโนะ เป็นกระทินที่สถิตอยู่เป็นรูปเทวดาศักดิ์สิทธิ์รักษาเด็กตามความเชื่อทางพุทธศาสนาฝ่ายมหานิกายในญี่ปุ่น มักจะตั้งไว้ตามทางแยก ตามชนบท ไคว่ที่มีลูกตาย เมื่อผ่านไปเห็นมักจะเอาก้อนอิฐวางไว้ตามคอกอิฐบ้าง บนหัวบ้าง แล้วก็สวดอธิษฐาน ขอให้อิฐหรือลูกของลูกของตน กลับมาคืนตัวว่า อโนะ คือพระภูมิเจ้าที่

เอง แต่ว่ายายอย่าตามไปอีกเดี๋ยว เดี๋ยวยายมี
ไอหนีมันจะจับเอายายไปกินเสีย มันก็กินคนอยู่
แถวนี้แหละ” ไถยีนรือมีร้ายไอหนิ แทนที่จะตกใจ
แม่เฒ่าช่างขันกลับหัวเราะก๊ากๆ แล้วก็วิ่งต่อไป ถึง
ไปพดาง ร้องเรียกชื่อชาดะเปาไปพดางว่า

“พ่อชาดะเปา พ่อชาดะเปาจ้า พ่อชาดะเปา
รองฉนิ พ่ออยู่ไหนล่ะ”

แล้วก็ไปจนพบฉนิเห็นไอหนิเข้าอีกคนหนึ่ง
จึงถามว่า

“นี่อะไร ท่านยิโซ ท่านผู้มีใจดี ท่านเห็นชาดะ
เปาของฉนิบ้างไหมแล้วล่ะ”

“เห็นค่ะ ยาย” ยิโซก่อนที่ตอบ “ฉนิเห็น
กำลังผ่านหน้าไปเมื่อสักครู่นี้เอง แต่ว่ายายอย่าวิ่งต่อไป
ไปเลย อ้ายมีร้ายไอหนิมันคอยตักกินคนอยู่แถวนี้
มันจะจับเอายายไปกินเสีย”

“อ้ายมีไอหนิหรืออ้ายคะ อพิโซเอ๋ย” แม่เฒ่า
ร้องขึ้นอย่างไม่สนใจแล้วก็หัวเราะเสียงใหญ่ อย่าง
กับเห็นเพศก่อนหิยิโซที่ช่างกลัวไอหนิคนเดียวจริง
แล้วก็ตั้งหน้าตั้งตารอไป ถึงไปร้องเรียกชื่อไป จนได้
มาพบก่อนหิยิโซก็วิ่งที่ตาม แต่ก็รีบถามทีเดีย่ว่า
เห็นชาดะเปาของแกกำลังผ่านไปหรือเปล่า ก่อนหิยิ
โซก็เล่าตามที่ถามที่เรียกยิโซซึ่งรีบพูดขึ้นมาว่า

“ย้า... พังตามถึงชาดะเปาเดี๋ยวนี้เลยคะ ยาย
อ้ายมีไอหนิมันกำลังเข้ามาใกล้แล้ว มาตรงนี้แหละ
ยาย... มันงของๆ ตรงข้างหลังแขนเสื้อฉนิแหละ
เสื้อฉนิแขนใหญ่บังคับตัวขยับได้มิด แล้วอย่าทำเสียง
อะไรอะไรล่ะ”

พอพูดจบ ก็ปรากฏร่างไอหนิเข้ามาใกล้ มี
ไอหนิมาหยุดที่ตรงหน้ายิโซซึ่งลัดก็โค้งคำนับ

กล่าวคำปราศรัยอย่างสุภาพว่า

“สวัสดีครับ ท่านยิโซซึ่ง”

ยิโซซึ่งก็กล่าวตอบรับอย่างสุภาพเช่นกัน
ทันใดนั้นไอหนิก็ทำมุกฟุ่ฟิดอย่างกับได้กลิ่น
อะไรแปลก พดางถามขึ้น “เอ๊ะ ท่านยิโซซึ่ง นี่
กลิ่นอะไรนี่ มันกลิ่นมนุษย์ไม่ใช่หรือท่าน”

“ยังงั้นรี” ยิโซซึ่งตอบ “ผิดไปละมัง”

“ไม่ผิดแน่ท่าน” พูดแล้วไอหนิก็ทำมุก
ฟุ่ฟิดอีกครั้ง “กลิ่นมนุษย์แน่ๆ”

พอไถยีนมีไอหนิยืนย่นอย่างนั้น ทั้งคู่มกก็ยัง
ฟุ่ฟิดพิศุจน์หาความจริงนั้น แม่เฒ่าแกก็อดขัน
ท่าทางของไอหนิไม่ได้ ถึงต้องหัวเราะออกมาถึง
เอ่เอ่ๆ เอ่เอ่ๆ ไอหนิได้ฟัง ก็ไม่รีรอ รีบยื่นมืออัน
ยาวใหญ่มีขนคลุกรรุง ไปข้างหลังแขนเสื้อยิโซซึ่ง
ดากเอาตัวแม่เฒ่าช่างหัวเราะออกมาได้ แต่แกก็ยัง
ไม่หยุดหัวเราะๆ “เอ่เอ่ๆ เอ่เอ่ๆ” ของแก

“นี่ไงล่ะ” ไอหนิจับตัวแกขึ้น

ยิโซซึ่งหน้าซิกที่เห็นไอหนิจับโกหกคนได้
ทั้งยังทำท่าว่าจะจับยายเฒ่าที่ตนพยายามช่วยชีวิตได้
ไปกินเสียอีก จึงรีบร้องเสียงดังห้ามว่า

“เจ้าจะเอาแม่เฒ่าไปทำอะไรล่ะ อย่าไปทำ
ร้ายแกนะจะบอกให้”

“ไม่ทำหรอกนะท่าน” ไอหนิตอบ “เราจะ
เอาไปบ้าน ไปช่วยทำกับข้าวให้ท่านนะ”

“เอ่เอ่ๆ เอ่เอ่ๆ” เสียงแม่เฒ่าหัวเราะออก
มาอีก

“ถ้ามันก็แล้ว” ยิโซซึ่งกล่าว “แต่ต้อง
ไม่ทำร้ายแม่เฒ่าแกจริงๆนะ ถ้าไม่อย่างนั้นละก็จะเป็น
ได้เห็นคิกนทีเดียว”

(อ่านต่อหน้า ๘๔)

ไอหนิ แปลว่า ผี ในภาษาญี่ปุ่น

คนข้างบ้าน — ต่อจากหน้า ๓๗

“รับรองว่าท่าน” ฝีมือหินยีนัย “รับรองว่าแกะสลักถ้อยและตะกวดบาย เพราะเราจะใช้แกทำงานนิดๆ หน่อยๆ เท่านั้น ลาก่อนละท่าน ยิโซซัง ลัดดี”

ว่าแล้วฝีมือหินก็พาตัวแม่เฒ่าเดินไปตามถนนอีกไกลทอด จึงถึงแม่น้ำใหญ่แห่งหนึ่งซึ่งมีเรือทั้งอยู่ลำหนึ่ง ฝีมือหินพาแม่เฒ่าลงเรือข้ามแม่น้ำอันแสนกว้างนมไปยังบ้านของคนทั้งสองตรงกันข้าม บ้านฝีมือหินนี้ใหญ่โตมาก พอถึงบ้าน ฝีมือหินก็พาแม่เฒ่าตรงไปยังครัว ให้ทำอาหารเตรียมไว้เลี้ยงตนกับเพื่อนอีก ๔-๕ คนที่อยู่รวมบ้านเดียวกัน

ฝีมือหินเอากะจ๋ากนข้าวให้แม่เฒ่าได้อันหนึ่ง แล้วพูดว่า

“นี่นะยาย เอากะจ๋านี้ให้หุงข้าวให้พวกเรากิน ยายได้ข้าวไปในหม้อเม็ดเดียวก็พอละ แล้วเอากะจ๋านี้คน คนไปๆ ข้าวก็จะเพิ่มวันๆ จนเต็มหม้อ”

แม่เฒ่าก็ทำตามคำสั่ง และก็จริงอย่างว่า พอได้ข้าวไปเม็ดหนึ่งก็คน คนไปทีหนึ่งข้าวก็เพิ่มมาเป็นสองเท่า ข้าวเม็ดหนึ่งก็กลายเป็นสองเม็ด สองเม็ดกลายเป็นสี่ สี่กลายเป็นแปด แปดกลายเป็นสิบหก จนในที่สุดเป็นล้านสิบสอง เป็นหกสิบสี่ แล้วไม่ถึงอีกใจ ข้าวก็เพิ่มมาจนเต็มหม้อ แม่เฒ่าแกล้งหุงข้าวได้อย่างตะกวดคายมาทุกวันด้วยกะจ๋ากนอันนี้ แม้ว่าจะต้องหุงมีอะไรมากๆ เพราะพวกฝีมือหินกินข้าวมากกกว่ามนุษย์หลายสิบเท่า แต่ก็ตาม แกล้งไม่ได้เห็นคเห็นอะไร ทั้งฝีมือหินก็ยังเมตตาปรานีแก ไม่เคยดูเคหยทำร้ายแกลเลย

แต่ก็นั่นแหละ คนกับฝีมือจะไปอยู่ด้วยกันนานๆ ได้อย่างไร ไม่ช้าแม่เฒ่าแกก็บังเกิดความคิดถึงบ้าน คิดถึงชาละเปารองแกขึ้นมาจับใจ พอได้โอกาสวันหนึ่งฝีมือหินพอกันไม่อยู่บ้าน แกจึงจัดแจงหนี

ก่อนอื่นแม่เฒ่าไม่ลืมเอากะจ๋ากนเคหยติดตัวไปด้วย แกล้งซ่อนไว้ในผ้าคาดเอวของแก แล้วก็ลงไปทักทาย แกเรือออกพายไปโดยไม่มีใครเห็นเลย แม่เฒ่าถึงจะแกล้งยังพายเรือไหว พายได้เร็วเสียด้วย เพราะจะต้องจำหนึ่ ไม่ซักพันผืนมาไกลทีเดียว

แต่ว่าแม่น้ำนั้นก็กระไรเลย ว่างกว้างเหลือเกิน แม้แม่เฒ่าแกล้งพายมาไกลนักหนาแล้ว ก็ยังไปไม่ได้ไกลแค่นั้น พอที่จะข้ามพรมมาขึ้นฝั่งได้ และขณะที่เรือแกลดลอยอยู่ไม่ถึงกลางแม่น้ำ ฝีมือหินต่างก็พากันกลับมาบ้าน เมื่อมาถึงบ้านก็รู้ว่าแม่เฒ่าหายไปแล้ว ช้ากะจ๋ากนก็หายไปด้วย ที่นี้จะได้อะไรกันกันละ จึงรอข้าวไม่ได้รับจึงไปทรมันส์ ก็เห็นแม่เฒ่าพายเรือหนีไป และกำลังจ๋ายอย่างไม่คิดชีวิตเพื่อให้เรือถึงฝั่งเร็วๆ

จะเป็นเพราะฝีมือหินมีเรืออยู่ลำเดียว หรือจะว่าน้ำไม่เป็น หรือจะเห็นว่ามีวิธีอื่นจะจับตัวแม่เฒ่ากลับมาได้ก็อย่างง่ายดายหรืออย่างไรก็ไม่ทราบ ฝีมือหินจึงไม่คิดจะหาเรือพายหรือว่านำตามไป แต่กลับไว้วิธีง่าย ๆ ตามแบบของคน คือต่างคุกเข่าลงที่ริมฝั่ง แล้วก็นั่งลงคืบหน้าเอา คืบหน้าเอา จนกระทั่งน้ำแม่น้ำนั้นจะท่วมถึงพอกที่ฝีมือหินดูน้ำตามไปได้

แต่แม่เฒ่าแกล้งใจเย็น แม้ว่าจะมาใกล้ตัวเท่าเดินผ่านอย่างนั้นอยู่แล้ว แกล้งยังมีสติ ถึงเอากะจ๋

ออกมาแล้วก็ได้ความว่างวันรองแก่ทำหน้าตา
ถ้ามีเหล่านั้ จนพวกผีโหนิทนอยู่ไม่ได้ คง
จะเบ้เพราะอยู่กับแม่เฒ่าคนว่างวันข้างหัวเราะมา
นานๆ มีอะไรพูดเข้าหน้าอยู่ก็ขยี้ไม่ไหว ต้อง
หัวเราะออกมา และพอเริ่มหัวเราะแล้วก็ยังไม่หยุด
น้ำตาก็ไหลออกมาจากปากก็โหลไม่ไหวเหมือนกัน ต้อง
โหลพลกๆออกมาจากปากก็โหลไม่ไหวเหมือนกัน ต้อง
ยังหัวเราะไม่หยุดโหลออกมา จนไม่จำน้ากอีกเลยเมื่อ
วันมาเต็มวันอย่างเก่า แม่เฒ่าเจ้าตลกก็เลยได้มี

โอกาสถึงฝั่ง และวิ่งกลับไปบ้านเดิมรองแกอย่าง
เร็วที่สุดที่จะไปได้

เรื่องไม่ได้บอกว่าจะไปถึงบ้านทางไหน
หรืออย่างไร ได้แต่ตั้งท้ายว่าแกได้ไว้กระจำพิเศษ
รองแกนั้นทำมาหากิน รายทางราชทางราละเป่าแก
ทำได้อย่างราชรองนั้น แก่คนเดินทางและคนใกล้เคียง
จนกระทั่งมีมั่งมีศรีสุข

จาก Japanese Fairy Tales

ของ Lafcadio Hearn □

คันฉ่องส่องชาติ — ต่อจากหน้า ๓๔

ในเมืองไทย มันไม่ได้มีอะไร แต่ว่ามันไม่
เป็นคิดป และมันมีความหมายยั่วคนให้ใจเดือดได้
อย่างแน่ๆ ฝรั่งจะเดือดแค่โดนข้าพเจ้าไม่ทราบ แต่
ข้าพเจ้าไม่สบายให้เด็กด่าทอไทยใจเดือด

เท่าที่พูดเรื่องเพลงรือมาเป็นตัวอย่างนี้ เพื่อ
พูดว่า พ่อแม่ ครู และผู้ปกครองบ้านเมืองมีหน้าที่
ดูแลควบคุมเด็กนั้น ย่อมมีภาระที่จะต้องใช้จิตวิทยา
กับเด็กในการจะห้าม จะรักสูง จะตั้งต่อนอะไรก็
ตาม ในนิยายเด็ก ข้าพเจ้าทราบมาว่าเราแก้ปัญห
เขาด้วยวิธีการอย่างหนึ่งที่ทำดี ด้วยกาเผยแพร่
พร้งานที่เด็กทำอยู่แล้วเป็นปกติแก่เด็ก แก่พ่อแม่
แก่บ้านเมือง เด็กๆ ของเราจะมีมากกว่าเด็กในค
อย่างแน่นอน ฉะนั้นเราจะเผยแพร่ความคิดของเด็ก
ให้มากขึ้นก็ทำดี ไม่ต้องมานั่งจับกลุ่มวิจัยกันให้
เสียเวลา แต่ผู้ใหญ่นี้แหละถ้าหากว่าจะเด็กหาทาง
ด่าเราเรามีด้วยวิธีจำเด็กบ้าง ทำตัวเป็นคนดีแต่ไม่
จริงจังบ้างก็เสียใจได้แล้ว ข้าพเจ้าว่าเด็กก็จะดีขึ้นเอง
ได้มากมาย และถ้ายังผู้ใหญ่ยื่นมือมาหาความดี

รองเด็กแล้ว ก็ไม่แน่ว่าวันหนึ่งจะไม่ต้องตกใจเพราะ
เห็นว่าเด็กที่ประพฤติชั่วก็มีมากมาย และเป็นความดี
ที่ก็จริง ๆ ไม่ใช่คิดตรงโฆษณาด้วยปากกันอย่างที่
ผู้ใหญ่พยายามทำให้ตัวเองอย่างอ่อนวายนั่นใน
ทุกวันนี้ นอกจากนั้นการช่วยกันคิดหาวิธีที่จะให้เด็กดี
ยิ่งขึ้นไป โดยจะเปิดแนววิชาการฝึกประคิษฐ์รอง
ไว้หรืออะไรซึ่งจะมาเป็นประโยชน์ประโยชน์ในชั้นปลาย
หรือจะฝึกคนตรี ฝึกเพาะปลูกพืชผลอะไรก็ได้ ไม่
ใช้คิดได้แค่วิธีเปิดให้เด็กมีที่เล่นร่วมกันได้มาก ๆ เข้า
ซึ่งเมื่อได้มีปัญญารองแล้วจะเห็นว่าแปลกแหวกแนว
เต็มที่ในแง่รองผู้มีมันสมองมากกว่าเด็ก

เมืองไทยนี้ มีข้อให้เด็กดูมานานมันถึงได้มาก
แม้ในการแก้ปัญหาก็ทุกชั้นก็ตาม

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาดังค
หากแนะนำให้ผู้ใหญ่ไปยื่นต้องกระกรมของตัวเอง
นานๆ แล้วข้าพเจ้าคิดว่าบางปัญหามาจากกระจำชั้น
มาเองโดยไม่ต้องอาศัยปัญญาหรือปริญญเลย

□

□

บรรณ พันธูเธา
เล่านิทานหมา เรื่อง

พ่อหัวไม่มีตัว

ครั้งหนึ่ง ยังมีหญิงหนึ่งซึ่งโหนจะยากจน โหนจะเคราะห์ร้าย ออกออกมาคิดผู้คน ก็อ้อมแค่ว่า หัวไม่มีตัว พ่ออะไรก็เห็นแล้วให้รู้ก็อ้อมยาย รายหน้า จึงคิดจะฆ่าเสีย แต่แม่พูดว่า 'ถึงจะมีรูปร่างเป็นมนุษย์หรือไม่เป็นมนุษย์มันก็ลูกของเรา ใครจะฆ่าได้ธมคอ และถึงอย่างไรฉันก็ไม่ยอมให้ใครมาฆ่าลูกฉันเป็นอันขาด' หนูน้อยผู้คิดเช่นนั้นก็ใคร่พากันเล่นเรียกกันว่า 'พ่อหัว พ่อหัวไม่มีตัว' จึงมีวิบัติรอกมาได้ และเมื่อรู้เรื่องราว พ่อหัวก็ให้รู้รักและกตัญญูต่อแม่ของตนยิ่งนัก เมื่อเห็นแม่ยากจนจนแค่นั้น วันหนึ่งพ่อหัวจึงพูดว่า

"แม่จำแม่ แม่เอาลูกไปขายแก่พ่อค่านนั้นให้เบียดเบียนเราก็แล้วกัน แม่จะได้มีเงินใช้สอย" ตอนแรกมารดาไม่สู้จะเต็มใจนัก แต่ด้วยความจนกับทั้งถูกขยันทันที ถึงตนจะไปอยู่กับคนอื่นก็คงจะไม่ลำบากนัก และถ้าไม่ขายก็จะอ้อมมาเลี้ยงดูแม่ในยามแก่เฒ่า ได้ฟังเช่นนั้นมารดาจึงยอมพาไปขายแก่พ่อค่านหนึ่ง พ่อหัวและพ่อค่านให้ซื้อตนเป็นทาสเถอะ ถึงจะราคาสูงถึงพันจกก็คงไม่ขาดทุน เพราะอาจจะเอาไปแสดงให้ใครต่อใครดูเป็นของประหลาดได้ อาจจะเก็บเงินได้มากกว่านั้นเสียอีก

พ่อค่านเห็นจริงจึงยอมซื้อพ่อหัวไว้ด้วยราคาพันจก และไม่กี่วัน พ่อค่านนั้นก็ถอนทุนคืน เพราะใครๆ เป็นอันมากต่างก็พากันมาดูเด็กประหลาด

วันหนึ่งเมื่อพ่อหัวเห็นเรือสินค้าต่างเมืองมาจอดที่เมืองนั้นเป็นหมู่ ๖ ลำด้วยกัน พ่อหัวก็กล่าวแก่พ่อค่านว่า

"ข้าแต่นายท่าน ข้าได้รับใช้นายมานานแล้ว ข้าออกขายก็จะท่องเที่ยวไปในทะเลเพื่อเจริญโรคบ้าง นายช่วยเอารำไปขายแก่พ่อค่านต่างเมืองเหล่านั้นตามราคาก็นายซื้อมาเถอะ"

แม้ว่าพ่อค่านนั้นจะอาลัยเสียขายพ่อหัวเพราะเกิดความรักความเอ็นดู ก็อดเห็นใจและอยากจะคลายใจพ่อหัวไม่ได้ ในที่สุดก็นำพ่อหัวไปขายให้แก่กษัตริย์เรือสินค้าอำเภอดังตามราคาคงกล่าวนั้น เมื่อเรือนั้นขายสินค้าหมดแล้ว ก็รีบออกเดินทางทันที มีพ่อหัวโดยสารไปด้วย ครั้นเรือมากลางทาง เกิดมีพายุใหญ่พัดเรือให้ออกมานอกกระบวนแต่ลำพัง และเรือลอยอ้างว่างมากกลางทะเลใหญ่อยู่ตลอด ๓ วันก็ยังไม่แลเห็นฝั่ง พวกกษัตริย์เหล่านั้นพากันคิดว่า คงจะพ่อหัวนั้นละ ที่เป็นตัวกาลกิณีพาให้เกิดโรคภัย ครางปรึกษากันว่าจะจับพ่อหัวโยนทิ้ง

ลงทะเลไปตีไหม พ่อหัดไต่ขึ้นเร็ว จึงพูดว่า

“ใจเย็นๆ ไว้ก่อนเถอะเพื่อน เพื่อนเอาร้าผูกติดไว้กับเสากระโดงทึบ แล้วเราจะทำให้อัด”

เมื่อหมดหนทางเร็วจริง กลาสีเหล่านั้นจำเป็นต้องลงตุ้ จึงนำพ่อหัดไปผูกติดไว้กับเสากระโดง ไม่ช้า พ่อหัดก็จัดการเบ้าลม และยังกับว่าลมอยู่ในอำนาจของพ่อหัดอย่างนั้นแหละ พอเบ้าพรวด ทะเลก็สงบ ด้วยลมก็บังเกิดมีลมพัดเรือให้วิ่งช้า ไม่นานก็มาถึงเกาะแห่งหนึ่ง ซึ่งคุ่มร่มน้ำอาศัยอยู่

บรรดากลาสีเหล่านั้นต่างพากันขอโทษและขอบคุณพ่อหัดที่ช่วยบันดาสให้เรือมาถึงฝั่งได้ แต่ว่าบรรดากลาสีเหล่านั้นเคยเดินทางจนรู้ว่าเกาะสวยงามอย่างนั้นเป็นไม่มีพื้นเรื่องยักษ์เรื่องผีๆ ใดๆ ไปได้ จึงรอร้องพ่อหัดให้เดินทางต่อไป อย่าใดแวะพักนอนที่นั่นเลย ขณะนั้นพ่อหัดเริ่มมีลม พ่อหัดจึงตัดสินใจบอกแก่กลาสีเหล่านั้นว่า

“ข้าไม่กลัวผีกลัวยักษ์หรอกเพื่อน แต่เอาเถอะ ถ้าเพื่อนกลัวเพื่อนไปก่อนก็แล้วกัน ลมเริ่มมีแล้วอย่าชักช้าเลย ปล่อยข้าไว้ลำพังทีนี้เถอะ”

เมื่อพ่อหัดประสงค์เช่นนั้น กลาสีเหล่านั้นก็ตามใจ พาพ่อหัดลงมาไว้ที่ฝั่ง แล้วก็ออกเรือไป พ่อหัดคอยอยู่ที่ชายหาดนั้นจนเย็นจึงได้มีพวกยักษ์ลงมาอาบน้ำกัน พ่อหัดก็ตรงเข้าไปพูดจากับเขาเป็นอย่างดี จะเป็นเพราะพ่อหัดมีความประหลาดพิศดารมดมา หรือจะเป็นเพราะพ่อหัดพูดจาอ่อนหวานก็ไม่ทราบได้ ยักษ์เหล่านั้นก็เกิดอุกฤษฏา เอ็นดูรักใคร่ พาไปอยู่ด้วย และด้วยความรักใคร่ตัวเอง ยักษ์เหล่านั้นก็ได้สอนมนตร์ต่างๆ ให้แก่พ่อหัด

จนไร้ใครรบกวน

วันหนึ่งเรือสินค้าเก่าแก่นั้นผ่านมาทางนั้น พ่อหัดก็ได้ส่งเสียงทักไข่มุนตร์เรียกเรือนั้นให้เข้ามารับ กลาสีเรือจำได้จึงเหวเรือเข้ามาเทียบฝั่ง และไม่มีใครที่จะไม่สะดุ้งหวาดกลัว เมื่อเห็นยักษ์ยืนล้อมรอบพ่อหัดอยู่ แม้พ่อหัดจะยืนยันว่ายักษ์เหล่านั้นไม่ทำอันตรายใคร ก็ยังไม่วางใจ เมื่อพ่อหัดแจ้งความประสงค์แก่ยักษ์ผู้อารีเหล่านั้นว่าอยากกลับไปบ้านเพื่อเยี่ยมพ่อแม่ ยักษ์เหล่านั้นก็ให้รู้ดีกลาสีรัก ไม่อยากให้จากไป แต่เมื่อจะไปให้ได้จริงๆ ก็ได้ให้บทกวีอันมีความกระจาดหนึ่ง

เมื่อเรือถึงฝั่งแล้ว พ่อหัดก็กล่าวแก่กลาสีทั้งหมดว่า

“นี่นะเพื่อน ทบทิมกระจาดนี้ข้าไม่อยากได้หรอก ข้ายกให้เพื่อนเอาไปแบ่งกัน แต่ว่าเพื่อนต้องยอมเป็นส่มุนรำ แล้วบางที เพื่อนอาจจะได้มากกว่านี้ก็ได้ในกาลข้างหน้า”

เพียงเท่านั้นก็พอแล้ว กลาสีเหล่านั้นต่างก็ได้เห็นฤทธิ์อำนาจของพ่อหัดมาแล้วด้วย จึงไม่มีใครขัดขืน พ่อหัดก็คุมส่มุนครพรรรคพวกไปยังพระราชวัง และไปประกาศให้พระราชามิเมืองนั้นรู้ว่า ถ้าพระราชามิยอมยกลูกสาวให้ และไม่ยอมตั้งพ่อหัดเป็นรัชทายาทแล้ว บ้านเมืองจะถูกยึดและถูกทำลายทันที

พระราชาก็ส่งอำมาตย์ผู้ใหญ่ให้ออกมาคุยว่า ข้าศึกเป็นใคร และคนเหล่านั้นเมื่อเห็นพ่อหัดเข้าก็อดหัวเราะไม่ได้ ด้วยนึกขันสารรูปทู่ๆ ของพ่อหัด และของกลาสีผู้เดินทางสะบักสะบอม (อ่านต่อหน้า ๑๐)

พ่อหัวไม่มีตัว—ต่อจากหน้า ๓๗

มาในท้องทะเลเป็นแรมเดือน ถึงกับพูดว่า

“เจ้าแม่พระหรือจะนำพระราชาให้ยกธรรมา
ให้ คุณพระเจ้าเสียก่อนเถอะ มีแต่หัว ตัวก็ไม่มี
เจ้าจะสู้ใครได้ แล้วก็ถูกลูกสมุนเจ้าชื่อนักดาชโย
อดอยากรอกอย่างนั้น จ้าอาดูรโหดหรือ”

คนเหล่านั้นพูดยังไม่ทันจะขาดคำ พ่อหัวผู้แสน
จะคิดเคียดก็ฉกฉกกลักขาศักดิ์ออกมา พลางรำยมนตร์
ตามที่ภักษเหล่านั้นสอนมา ไม่ช้าในพริบตาเดียวก็
ปรากฏเป็นร่างทหารพร้อมด้วยอาวุธครบมือกรูกัน
ออกมาจากกลักขาศักดิ์นั้น ตรงเข้าล้อมพระราชวัง

ตามคำสั่งของพ่อหัว ทั้งพระราชและอำมาตย์ต่าง
ตกตะลึงนึกไม่ถึงว่าพ่อหัวจะสามารถอย่างนั้น ฉะนั้น
จึงไม่มีทางเลือกอย่างอื่น นอกจากยอมทำตามคำ
ขอของพ่อหัวแต่โดยดี แต่ว่าพ่อหัวผู้มีอิทธิฤทธิ์
มากหลาย ดังนั้นจะไม่ทำอะไรให้แก่ตัวเองก็ฉีกไป
ดังนั้นในวันเสกสมรส พ่อหัวจึงได้เนรมิตร่างของ
ตนให้กลายเป็นชายหนุ่มรูปงามมีร่างกายกำยำเป็น
สง่า รั้งกับหัวอันเรืองปัญญาอย่าเกรง รือพ่อหัว
ไม่มีตัว จึงเป็นอันยุติลงไว้เพียงเท่านั้น □

จาก *Thirty Burmese Tales*
ของ *Maung Htin Aung*

หีบสำริกา—ต่อจากหน้า ๔๔

ไว้ในอานา จิมจึงไปทำงานที่โรงงาน...”

ก็เพราะจิมชอบทำอะไรต่างหาก เพราะจิม
อยากหารายได้ของจิมเอง แต่ท่านติขิมจิมมากคะ
เมื่อเช้ายังประทานดอกไม้ไปวางที่อุรุคุแม่เลย”

หน้าผากรองทองยังย่นมากขึ้น

“คิดเพียงนั้นเรียวรี! แปลกดีนะ ที่ถูกนะ
ท่านศรรจะบ้องกันไม่ให้หม่อมแม่ทราบต่อคุณน้า
ตั้งแต่ยังมีชีวิตจะดีกว่า จะใคร่ไม่อายุสั้น”

“ทำไมพูดเสียงอย่างนั้นล่ะ ฟัง จิมอยู่ ที่
แล้วๆเวลานั้น ท่านไม่ได้ แต่ตอนนั้นท่านยังหนุ่ม
มากอยู่ และบัณฑิตพยายามทรงทำดีเพื่อนักความ
ผิดแล้วล่ะ”

“แต่จิมก็ถูกรบกวนมานานพอในวังนี้ ถึง
จะยังใจก็ตาม พี่บรอง จิมจะไม่ตั้งอยู่ไปนานนัก
หรอก”

พิมพ์ใจฉันศีรษะ

“ท่านชายไม่ทรงอนุญาตให้จิมออกจากวังไป
ก่อนที่บรรณคดีภาจะตอกคะ”

“ถ้าจิมออกไปแต่งงานเล่า?...”

“แต่งงาน?...จิมยังไม่เคยนึกถึงเลย จิมยังเด็ก
อยู่ และไม่จำเป็นต้องรีบร้อนอะไร...”

แล้วหล่อนก็หัวเราะอย่างขบขัน และพูดต่อ
หลังจากที่นิ่งไปสักครู่

“จริงๆนะ ฟัง จิมยังไม่เคยนึกถึงเรื่อง
พรหมณ์เลย”

“แต่ใครๆขนาดจิมเขาคิดกันแล้วทั้งนั้น
แหละ พี่ยังฝันหวานก็เคย เราจะไม่ร่วมทาง
ชีวิตไปด้วยกันหรือจะ จิมขอรักของพี่?”

พิมพ์ใจหยุดชะงักทันที ใบหน้าของหล่อนเป็น
สีชมพูเรื่อๆ นัยน์ตาเต็มไปด้วยความสงสัยนั้นจึง

บรรจบ พันธุเมธา

เล่านิทานไทยใหญ่ เรื่อง

ลูกเศรษฐีหัวเวียง

จริงเรื่องนี้ชาวไทยใหญ่ผู้เล่าดังชื่อไว้ยาก ว่า 'กินอันอำมหอล่าตักวาม อีกตั้งกินจ้ออัน หมอล่อม' แปลว่า 'คนไม่รู้จักพูด กับคนจำพวก ไม่รู้จักฟัง' ส่วนที่ว่าใครไม่รู้จักพูด ใครไม่รู้จัก ฟังนั้น เรื่องมีดังนี้

ครั้งหนึ่ง ถึงจะไม่บอกว่าเป็นใคร ก็รู้ได้ตาม ขรรณนิพนธ์นิทานว่า ครั้งเมื่อนานมาแล้ว ยังมี เศรษฐี ซึ่งเราเรียกกันว่า สะเท้ ตั้งบ้านเรือนอยู่ใน เมืองคอย ด่านคนค้อยกัน คนหนึ่งตั้งอยู่ทางบ้าน หัวเวียง เขาจึงพากันขนานนามว่า สะเท้โฮเว้ง ส่วนอีกคนหนึ่งอยู่ทางหางเวียง ก็เรียกกันว่า สะเท้หางเว้ง เมื่อมีหัวมีหางแล้วก็ต้องมีกลาง ฉะนั้นจึงมี สะเท้ก้างเว้ง ซึ่งก็คือเศรษฐีคนที่ตั้ง บ้านเรือนอยู่กลางเวียงพอดีอีกคนหนึ่ง เศรษฐี ทั้งสามรักใคร่สนิทสนมกันมาก ไม่ว่าจะพูดคุยกัน เรื่องไร มักจะถูกใจกันเสมอ จึงมีการชุมนุม พบปะกันอยู่ไม่ขาด และเมื่อมาพบปะกันวันหนึ่ง สะเท้โฮเว้งรดน้ำแก่สะเท้หางเว้งว่า 'นี่แหละเพื่อน เรารักใคร่กันปานฉะนี้ มาให้สัตย์สัญญาเป็นทอง แผ่นเดียวกันดีกว่า หากว่าเรามีลูกสาวออกมา แล้ว

เพื่อนมีลูกชายดะก็ ข้าจะยกลูกสาวข้าให้แก่ลูกชาย เพื่อน ว่าอย่างนั้นเห็นเป็นใจ' เมื่อลูกที่พูดดังนั้นก็ ยังไม่มีมา ทั้งคนทั้งสองก็ยังรักกันอยู่อย่างนั้น เศรษฐีหางเวียงจึงไม่คิดจะแย่งให้เสียเวลา

จนกระทั่งเวลาล่วงเลยมา ถึงเวลาที่สะเท้ ทั้งสองต่างก็ได้ลูกชายคนหนึ่ง แต่ว่าสะเท้โฮเว้งกลับได้ ลูกชาย และสะเท้หางเว้งไปได้ลูกสาว และไม่ได้สะเท้กลับกันเพียงเพศเท่านั้น หน่วยงานใหญ่ คือสติปัญญาอันควรจะมีในตัวเด็กผู้ชาย ก็กลับ กลายมาเป็นในเด็กผู้หญิง ฉะนั้นจึงเป็นที่ถือเอียงไป ทิดว่า ลูกสาวสะเท้หางเว้ง หน่วยงานชายคือนั่น เป็น สติปัญญาเฉียบแหลม ฉลาดผิพเพื่อน ข้ายัง ดะด้วยอย่างที่เราว่า อย่างหลือย่างงาม อีกด้วย ส่วน ลูกชายสะเท้โฮเว้งนั้นตรงกันข้าม รูปร่างหน้าตา นั้นไม่สำคัญควรรดน้ำถึงเท่าสติปัญญา เศรษฐี หัวเวียงกับภรรยาอดเป็นทุกข์ถึงลูกชายตนไม่ได้ว่า 'เฮ็ดสังหนอ ลูกเรามาถึงโตไ้เง้งเง้านัก จะพูด จะจาอะไรก็ไม่เห็นโตเรื่องได้ราว คุ้มเง้งเง้า จึงกัก (เง้ง) เสียจริง แล้วอย่างนี้ใครเราจะอยากยกลูกสาว ให้' และก็จริงอย่างว่า สะเท้หางเว้งกับภรรยาเห็น

• เฮ็ดสัง แปลว่า ทำไม

ลูกชายเตะไหเว้งเป็นอย่างนั้น เมื่อลูกสาวเติบโต
มาจนถึงคราวจะมีเรือน จึงไม่คิดจะยกให้ลูกชาย
เศรษฐีหัวเวียงคามสัญญา มีหน้าชาภรรยาของตน
ที่เรียกกันว่า น้ายสะเท่ กลับไปบงบับยกให้ลูกชาย
สะเท่กางเว้ง ที่ไม่แต่จะหน้าตาทำทางดี แต่ยังมี
ความฉลาดหลักแหลมเป็นที่ถูกใจอีกด้วย ฝ่าย
สะเท่กางเว้งก็พอออกพอใจยิ่งนัก เป็นอันตกลง
ปดองขัน ถึงกับเลือกวันแต่งงานทำพิธี ส่องม้ง
กะลา คือพิธีวิวาห์ตามแบบของเรา ชาวไทแพรวไป
ทั่ว ไม่ว่าจาก เศรษฐี ผู้ดี เขมยใจ ต่างพากันมา
ร่วมรื่นเริง เล่นสนุกในงานมงคลของลูกเศรษฐี
ทั้งดองนั้น

ฝ่ายลูกเศรษฐีหัวเวียงตื่นขึ้นเช้าวันนั้น ได้ยิน
เสียงดนตรีปี่พาทย์ดังเป็นทกรกครน ก็แปลกใจ ถาม
พ่อแม่ตนว่า ใครทำอะไรกันที่ไหน น้ายสะเท่ คือ
ภรรยาเศรษฐีหัวเวียงส่งสารลูกผู้เฒ่าของตนยิ่ง
นัก กล่าวขึ้นว่า “ลูกชั๊กแม่เอื้อ (ลูกรักของแม่เอื้อ)
น้ายสะเท่หางเว้งนะเราทำลายคำมั่นสัญญาที่มีต่อ
กัน ว่าจะยกลูกให้แต่งงานกันเสียแล้ว ทั้งที่ไม่มี
ธรรมเนียมที่จะเอาลูกสาวไปยกให้ผู้ชาย น้ายสะเท่
นั้นก็ยังเอาไปยกให้ลูกชายสะเท่กางเว้ง ลูกแม่อย่า
ได้ไปอยากเป็นลูกเขยคนอย่างนั้นเลยนะลูกนะ”
น้ายสะเท่พูดลอบโยนลูกด้วยความรักใคร่ แต่ลูก
ชายฟังเรื่องตลอดแล้ว ให้รู้สึกเสียใจ น้อยใจ
จนทนอยู่ที่บ้านนั้นต่อไปไม่ได้ ต้องรอมารดาออกไป
ท่องเที่ยววนนอกบ้านนอกเมือง น้ายสะเท่ไม่มีทาง
ปดองโยนอย่างไรได้ จำต้องอนุญาตพร้อมทง
ให้เงินทองไปด้วยเป็นอันมาก

• เจ้าเงาะ เป็นถ้างชายค่า เงาะ ให้รู้ว่า เงาะจก

ลูกชายเศรษฐีหัวเวียงเดินพันเวียงออกมาเห็น
คนสองคนยืนพูดกันที่ริมน้ำ คนหนึ่งพูดว่า น้ำนี้ออก
เวียง เจ้าเงาะ (เงาะจก) อย่างนี้คงจะดีนะ อีกคน
หนึ่งตอบว่า ดึกไปเปล่าๆอย่างนั้นเองแหละ มีน้ำ
เสียเปล่า ไม่มีปลาหาประโยชน์ไม่ได้ ลูกสะเท่ไหเว้ง
ฟังเขาที่ จึงตรงเข้าไปหาคนทั้งสอง พูดว่า เออ
เพื่อนพดกัน เราขอซื้อค่าพูดของเพื่อนเถอะนะ และ
ยังไม่ทันที่คนทั้งสองจะตอบว่าอย่างไร หรือแม้จะ
เข้าใจว่าพ่อหนุ่มผู้เฒ่าพูดว่าอะไร ก็ได้เห็นเงิน
๕ ๕ ๕ (คือ ๕๐ จก ราว ๒๐๐ บาท) มาอยู่ในมือ
ตนเสียแล้ว ต่อจากนั้นลูกสะเท่ไหเว้งก็เดินทางต่อไป
ได้ไปพบคนสองคนกำลังได้สะพานข้ามคูมาด้วยกัน
คนหนึ่งเดินมาก่อน อีกคนหนึ่งยืนคอยอยู่ที่หัวสะพาน
และสะพานนั้นเป็นสะพานทอดด้วยไม้แผ่นเดียว พอ
มาถึงกลางสะพาน คนที่เดินมาก่อนก็หันไปร้องเรียก
เพื่อนให้เดินตามมา เพื่อนผู้นั้นร้องตอบไปว่า “โย
แผ่นเหลวก้อย เป็นอำหลได้จ้อมกันสองก้อย” คือ
สะพานไม้แผ่นเดียวเท่านั้น ได้ตามกันมาอย่างนี้ไม่
ดีหรอก ค่าพูดนั้นก็ถูกใจลูกสะเท่นั่นอีกนะแหละ จึง
ตรงเข้าไปขอซื้อเขาไว้ด้วยเงิน ๕ ๕ ๕ เช่นกัน เดิน
ทางมาถึงแค่นั้น ลูกเศรษฐีก็คิดว่าควรจะกลับบ้านขึ้นมา
แล้ว แต่ขณะที่เดินทางกลับบ้านนั้นเอง ก็ได้มาพบ
อำมาตย์ ๒ คนนั่งหารือกันอยู่ข้างทาง คนหนึ่งว่า
“เมื่อไม่เค้ค่าเข้า เมื่อพุกจ้องเข้าฮับกันก้าตหอ
ก้อหลีกก้าลุ่มก้อหลีก” คือ “วันนี้จะค่าแล้ว ไ้
พรงันเราก้อยพบกันที่หอเจ้าฟ้าก็ได้ ที่ศาลก็ได้”
ทั้งแล้วลูกเศรษฐีก็ชอบใจ จึงขอซื้อค่าพูดของ
อำมาตย์ผู้นั้นไว้ด้วยเงิน ๕ ๕ ๕ (อ่านต่อหน้า ๑๓)

ลูกเศรษฐีหัวเวียง - ต่อจากหน้า ๑๗

แล้วก็รีบเดินทางกลับบ้าน พอถึงบ้านก็ตรงไปบอก พ่อแม่ว่าอยากจะไปหาลูกสาวสะเท่ทางเวียงเสียสักหน่อยก่อนที่ทางจะแต่งงาน พ่อแม่ก็ตามใจไม่ว่าอะไร

ด้วยนางลูกหญิงของสะเท่ทางเวียงนั้น ถึงนางจะยังไม่ได้แต่งงานให้เห็นจริงใคร่ลูกชายเศรษฐีหัวเวียง แต่นางก็เห็นควรที่บิดามารดาตนจะรักษาคำมั่นสัญญาและปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น เมื่อการกลับเป็นว่ามารดาของนางมานางไปยกให้แก่ลูกชายเศรษฐีกลางเวียง นางก็ไม่อาจรักคำพ่อแม่ได้ แต่ใจจริงนั้นนางยังนึกถึงคู่หมั้นคู่หมายคนเดิมผู้นั้นอยู่ ดังนั้นเมื่ออยู่ๆลูกชายเศรษฐีหัวเวียงขึ้นมาบนเรือนนาง นางจึงอกแปลกใจและจิตใจเสียมิได้ ทักทายนางอย่างคุ้นเคย แต่คู่หมายของนางกล่าวขึ้นว่า “น้ำเต้าเสียเปล่า น้ำก็มีเสียเปล่า แต่ไม่มีปลาหาประโยชน์ไฉนได้”

ขณะนั้นปู่นายสะเท่ทางเวียงต้องผัวเมียที่เข้าห้องนอนก่อนแล้ว ได้ยินเข้าอดจะตึงตักใจมิได้ ต่างกระซิบกระซาบกัน เสียงปู่สะเท่ผู้สามีพูดขึ้นว่า “เอ๊ะ ไฉนใครๆว่าฉันใจโง่โง่ล่ะ พังซุชี่ มันพูดอย่างนั้น มันแปลว่าฉันค่าเราเข้าให้มันซะละ ว่าเป็นผู้ใหญ่เสียเปล่า พูดไปเปล่าๆไม่รักษาคำพูด จึงหาประโยชน์อะไรไม่ได้ เออ มันพูดถูกนะ” สะเท่ทางเวียงก็ยังไม่วางใจ นายสะเท่ก็บอกให้ฟังต่อไปอีก เพราะลูกสะเท่หัวเวียงพูดขึ้นอีกว่า “สะพานไม้แผ่นเดียวเท่านั้น จะได้ตามกันไปต้องคนไม่คิดหรอก” คราวนี้นายสะเท่เป็นผู้อธิบายให้ปู่สะเท่ฟังบ้างละ “เฮอเนาะ

พังมันพูดซึ่ มันแปลว่า ผู้หญิงคนเดียว มีผัวต้องไม่คิดหรอก” พูดแล้วต่างก็เงยหัวฟังต่อไป ลูกชายเศรษฐีหัวเวียงนั่งอยู่นานไม่กล้าว่าอะไรอีก จนเห็นว่าคนจะเลิกอยู่แล้ว จึงลุกขึ้นตามนางคู่หมายเดิมของตน แล้วพูดว่า “ฉันนึกแล้ว ได้พวंग์เราก็คอยพบกันที่หอเจ้าฟ้าก็ได้ ที่ศาลก็ได้”

ต้องสะเท่ผัวเมียได้ยื่นแทนที่สะเท่คงเอือก เหวือกท่วมตัวมีอาการตกตกใจ ปู่สะเท่พูดเสียงดังว่า “นี่มันว่า ฉันนึกแล้ว ได้พวंग์เราก็คอยพบกันที่หอเจ้าฟ้าก็ได้ ที่ศาลก็ได้ แปลว่าฉันจะพ้องเราขึ้นะที่ไม่รักษาสัญญา ถ้ามันไปทูลเจ้าฟ้า มันก็ต้องไปถึงโรงถึงศาลให้ผู้พิพากษาคัดสิน ทำยังงั้นคิดละ” คนทั้งสองกลัวถูกฟ้อง ถูกลงโทษ แล้วจะอายเราไม่รู้จักทำประการใดก็ รีบลุกออกมารับลูกสาวในที่สุดสะเท่ทางเวียงผู้พ่อพูดขึ้นว่า เราไม่อยากจะขึ้นโรงขึ้นศาลอะไรหรอก กลัวจะอายคนอื่นเขา ฉะนั้นเห็นจะต้องเอาลูกไปยกให้ลูกชายเศรษฐีหัวเวียงเสีย จะได้หมดเรื่องหมดราวกันไป

ลูกสาวสะเท่ทางเวียง ไม่เถียงงอน ยอมทำตามใจพ่อแม่ ให้พ่อแม่ส่งตัวไปบ้านคู่หมายแต่โดยดี ใครที่จะยินดีปรีดาถึงไปกล่าวสะเท่หัวเวียงผัวเมียเห็นจะไม่มี ที่เห็นว่าทางๆที่ถูกตนใจอย่างนั้น พ่อแม่ฝ่ายหญิงก็ยังยินดียกลูกสาวให้ หากไม่ว่า ลูกของตนได้เมืงหมาย มาตามคำมั่นสัญญานั้น เป็นเพราะไม่รู้จักพูดอะไรเองให้ได้เรื่องได้ราว และสะเท่พ่อแม่ฝ่ายหญิง ก็เป็นคนจำพวกที่ไม่รู้จักฟังอะไรให้ถนัด เรื่องจึงลงเอยด้วยดีด้วยประการฉะนี้ □

* เมืงหมาย หญิงที่หมั้นหมายไว้ว่าจะให้มาเป็นภรรยา

บรรจบ พันธุเมธา

เล่านิทานอาหรับ เรื่อง

คนขอทานกับกาหลิบ

เมื่อครั้งที่พระเจ้าฮารุน อัลราจิต เป็นกาหลิบครองนครแบกแดดอยู่นั้น พระองค์ทรงมีชื่อเสียงว่าเป็นกษัตริย์ที่รอบรู้ เฉลียวฉลาด และยุติธรรมเป็นอย่างยิ่ง การที่พระองค์ทรงรอบรู้เรื่องต่างๆ นั้น ก็เห็นจะเป็นเพราะพระองค์โปรดการปลอมตัว แต่งตัวอย่างสามัญชน เทียบไปตามที่ต่างๆ ในนครนั้น อย่างประสาชนพลเมืองธรรมดา ใครๆ ที่พบปะหรือได้สนทนาปราศรัยกับกาหลิบหารู้ไม่ว่าพระองค์เป็นกษัตริย์

วันหนึ่ง ขณะที่พระองค์เสด็จไปตามถนนแห่งหนึ่ง มีขอทานแก่ตาบอดคนหนึ่งเข้ามาขอทาน กาหลิบก็หยิบเงินส่งให้ แต่แทนที่ขอทานนั้นจะรับเงิน กลับพูดขึ้นว่า

“ได้โปรดเถอะ ท่านผู้ใจบุญ ขำรับเงินรอง ท่านไม่ได้หอรอก ถ้าท่านไม่เรกหัวข้าศึกก็ต้องทีก่อน”

“ฮ้าว ทำไมอย่างนั้นละ” กาหลิบอุทานด้วยความแปลกใจ “ใครจะไปกล้าทำได้ คนทั้งแก่ ทั้งตาบอด ทั้งยากจนออกอย่างนี้”

ขอทานตาบอดนั้นก็ไม่ฟัง กลับฮ้วนวนซ้ำแล้วซ้ำเล่า ทั้งยังยอเยอขายเสียกาหลิบขอให้ทำ

ตามที่ตนร้อง กาหลิบจนใจ ไม่ทราบจะทำอย่างไรดี จึงเรกหัวรายนั้นเบาๆ รายนั้นค้ำใจยังนึกเอื้อมมือไปรับเงินแล้วรีบเดินไป

รายนั้นเดินพ้นไปแล้ว กาหลิบหันมากล่าวแก่มหาดเล็กที่ตามเสด็จว่า

“นี่แน่เจ้า ตาขอทานแก่ตาบอดเมื่อสักครู่มันช่างแปลกจริง เจ้ารีบไปบอกแก่ได้ว่า เรา กาหลิบอยากจะพบ ให้ไปเฝ้าในวังพรุ่งนี้นะ เวลาบ่าย ๓ โมง” มหาดเล็กก็รีบไปจัดการตามรับสั่ง

ครั้นถึงวันเวลาที่กำหนดนัด รายขอทานก็เข้ามาเฝ้าถวายคำนับ กาหลิบทรงทักทาย แล้วก็ถามถึงเหตุผลที่ขอทานตาบอดทำเช่นนั้น รายบรรดาบอดจึงเล่าเรื่องถวายว่า

“ข้าพเจ้าชื่อ อับดุลลา เคยเป็นคนมั่งมี มีอยู่มากมายให้พ่อค้าและคนเดินทางต่างเมืองเช่าอยู่เนืองๆ อยู่มาวันหนึ่ง ข้าพเจ้าเดินทางจากเมืองบัลซอรา จะมานครแบกแดด มีอยู่มากด้วย ๘๐ ตัว พอมาถึงทางก็ได้สวนทางกับนักบวชคนหนึ่ง ซึ่งกำลังจะเดินทางไปเมืองบัลซอรา เราทั้งสองต่างนั่งพักผ่อน แล้วก็คุยกันถึงเรื่องต่างๆ สารพัดตอนหนึ่งนักบวชนั้นกล่าวขึ้นว่า

“ท่านรู้ไหมว่า ที่ใกล้ๆ ไม่ไกลจากนั้นนัก มีชุม
ทรัพย์มหาศาลซ่อนอยู่”

“อ๊ะ จริงหรือท่าน” ข้าพเจ้าหึ่งถามด้วยความสนใจ “อย่าพูดเป็นเล่นไปนะ ถ้ามีจริงก็คือนะซี ข้าจะได้บรรทุกหลังอูฐกลับกลับบ้าน”

“จริงหรือไม่จริง ไปเห็นแล้วก็รู้เองแหละ”
นักบวชตอบ “ว่าแต่ว่าอูฐ ๘๐ ตัวนี้จะบรรทุก
ทองได้ไม่หมดละนะ แต่เดี๋ยวก่อน ก่อนลงมือ
ต้องมาตกลงกันก่อนว่าถ้าหากพบสมบัติจริง และมี
มากจนบรรทุกได้เต็มกำดั่งอูฐ ๘๐ ตัวแล้วละก็ ต้อง
แบ่งให้เรารึ่งหนึ่งนะ คือเอาอูฐที่บรรทุกทองไว้
เต็มแล้วแบ่งมาให้เรา ๔๐ ตัว ว่าอย่างนี้ท่านเห็น
เป็นอย่างไร”

“ไม่ขัดข้อง” ข้าพเจ้าตอบตกลงด้วยความยินดี
แล้วเราทั้งสองก็รีบไปยังภูเขานักบวชผู้นั้นว่ามี
ชุมทรัพย์ซ่อนอยู่ เดินทางมาถึงที่เปลี่ยนแห่งหนึ่ง
นักบวชผู้นั้นก็เริ่มทำพิธี คือจุดไฟ แล้วโรยผงวิเศษ
ลงไปในไฟ ไม่ช้าไฟนั้นก็มีความเป็นอัศจรรย์มา พอ
ควันจางก็แฉะเห็นภูเขาเป็นช่องอยู่ตรงหน้าเรา
เรารีบเข้าไปในช่องเขานั้น ซึ่งทะลุเข้าไปยังถ้ำใหญ่
แห่งหนึ่ง เมื่อถึงที่ซ่อนสมบัติ เราก็ตกต้องถึงกับ
ตะลึงที่เห็นสมบัติอันล้ำค่า ทั้งทอง เงิน และเพชรนิล
จินดานานาชนิด แต่เราก็ไม่รอช้า รีบขนกันร่นออก
มาบรรทุกหลังอูฐ เทยวแล้วเทยวเล่าจนกระทั่งอูฐ
ถึง ๘๐ ตัวนั้นบรรทุกต่อไปอีกไม่ไหวแล้ว จึงได้ยุติ
และพากันออกมาจากถ้ำ แต่ก่อนจะออกจากถ้ำ
ข้าพเจ้าเหลือบไปเห็นนักบวชผู้นั้นด้วยกล้องไม้
เล็กๆ กล้องหนึ่งซึ่งตกอยู่ตรงหน้าในถ้ำนั้น แล้ว
ค่อยๆ หย่อนใส่ไปในกระเป๋าดูอย่างมิดชิด หมายถึง

จะไม่ให้ข้าพเจ้าเห็น

ครั้นออกจากถ้ำมาแล้ว นักบวชผู้นั้นก็ทำพิธี
จุดไฟ โรยผงวิเศษลงไปในไฟ เป็นการมีเครื่องหมาย
ทางจะเข้าถ้ำนั้นเสียก่อน แล้วเราก็ตกเดินทางออก
จากถ้ำนั้นมา เมื่อแบ่งสมบัติพร้อมด้วยอูฐคนละ
๔๐ ตัวแล้ว เราก็ตกแยกทางกันไป ข้าพเจ้ามา
ตามทางที่จะกลับมายังนครแบกแดด ส่วนนักบวช
ไปตามทางจะไปยังเมืองบัลซอร่า

ทั้งจริงทรัพย์สินสมบัติที่บรรทุกหลังอูฐ ๔๐ ตัวมา
นั้น มากมายพอจะทำให้ข้าพเจ้ามั่งมีกินใช้จนตาย
ก็ไม่หมด แต่ความโลภของมนุษย์ ทำให้ข้าพเจ้า
อยากจะได้สมบัติให้มากขึ้นไปอีก จึงได้ติดตามไป
รออูฐคืนจากนักบวชผู้นั้นมาอีก ๔๐ ตัว ท่านนัก
บวชนั้นก็ใจดี พอรอให้มาง่ายๆ ข้าพเจ้าก็เลย
รักร่ามใจ รอใหม่อีก ๔๐ ตัว นักบวชนั้นก็ให้อีก
ข้าพเจ้าเห็นรอที่ใดที่ใดก็ไม่ได้ รอต่อไปอีก จน
ในที่สุดได้อูฐคืนมาหมดทั้ง ๔๐ ตัว เท่านั้นยังไม่
สาแก่ใจ ข้าพเจ้านักบวชมาได้ถึงกล้องไม้กับนักบวช
นั้นแอบหยิบออกมาจากในถ้ำ จึงถามว่า

“เฮอ อย่าว่ากระไรเลยนะ ท่าน เมื่อตอนที่
อยู่ในถ้ำ ข้าเห็นท่านแอบหยิบกล้องไม้เล็กๆ มา
ด้วยกล้องหนึ่ง กล้องอะไรนะ รอข้าได้ไหม”

ทั้งจริงนักบวชผู้นั้นก็ถึงเพียงนั้น แต่
ที่ไหนได้ พอออกปากขอ ท่านนักบวชก็ถึงกระเป๋
หยิบกล้องไม้ยื่นให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเปิดดูแล้วถึง
เพราะไม่เห็นมีอะไรมีค่าอยู่ในนั้นอย่างนัก เห็น
มีแต่น้ำมันอะไรอย่างหนึ่ง ซึ่งดูแล้วก็ไม่รู้ว่ามี
ค่าอะไร ข้าพเจ้าจึงถามนักบวชผู้นั้นว่า

“น้ำมันนี้ไว้ทำอะไรนะ ท่าน” (อ่านต่อหน้า ๔๔)

คนบอทานกับกาหลิบ—ต่อจากหน้า ๓๗

“น้ำมันวิเศษมากน่ะบอกให้” นักบวช
ตอบ “ถ้าทาที่ตาซ้ายละก็ ท่านเอ๊ย เห็นแจ่มไป
หมดเลย ไม่ว่ารุมทรัพย์จะมีซ่อนไว้ที่ไหนในโลกนี้
แต่อย่าเอาไปทาตาขวาเป็นอันขาดก็เคยหนา”

“ทำไมละ ท่าน” ข้าพเจ้าถาม

“ตามันจะบอกนะซี” นักบวชตอบ “เวลา
จะไร้ดังคือชะวัก”

ได้ยินสรรพคุณน้ำมันวิเศษอย่างนั้น ความ
โลภก็เข้ามาจับหัวใจข้าพเจ้าให้อยากได้เห็นรณมา
ทันทีที่เกี่ยวขั้วจะมีรุมทรัพย์มหาศาลยิ่งกว่านั้นซ่อนอยู่
ที่ไหนอีก จึงรอร้องนักบวชผู้นั้นว่า

“ท่านช่วยเอาน้ำมันทาตาข้างซ้ายให้ข้าพเจ้า
ข้าอยากเห็นจริงๆ ว่าจะมีของมีค่าอยู่ที่ไหนอีกบ้าง”
ว่าแล้วก็หลับตาคลออยู่

นักบวชผู้นั้นก็ร่างตามใจข้าพเจ้ายิ่งนัก หยิบ
น้ำมันมาทาตาซ้ายให้ข้าพเจ้า และจริงอย่างว่า
ก็เคย พอลืมตาขึ้นเท่านั้น โอโฮ อะไรกันนั้น
ทองอยู่ตรงนั้น เพชรอยู่ตรงนั้น เห็นอร่ามตาไปหมด
ข้าพเจ้าก็เลิกลืมนึกว่า เพียงตาซ้ายยังเห็นได้แจ่ม
แจ้งเพียงนี้ ถ้าทาตาขวาจะเห็นชัดจนทั่วทุกหนทุก
แห่งดังเพียงไหน ข้าพเจ้าจึงรอร้องนักบวชว่า

“วิเศษจริงท่าน ช่วยทาตาขวาให้ข้าอีกทีเถอะ”

“ทาทำไม เราทำให้ไม่ได้หรอก เคยทาแล้ว
ตามองอะไรอย่างไร”

“มีวิธีทำให้ตาบอด ข้าไม่เชื่อหรอก ท่าน
จะไม่ยอมให้ข้าได้เห็นสมบัติค่ายิ่งกว่านั้นนะซี หรือ
ท่านจะเก็บเอาไว้ไว้ของท่านคนเดียว”

นักบวชเห็นข้าพเจ้าพูดจาทำท่าแค้นเคืองอย่าง

นั้น ก็ยอมทำตาม และพอน้ำมันซึมเข้าไปในลูกตา
ตาข้าพเจ้าก็บอดสนิท ทั้งไม่ได้บอดแต่ข้างขวานั้น
เพียงข้างเดียว ตาข้างซ้ายที่อยู่ดีๆ ก็กลับบอดไป
ด้วย เมื่อลืมตาขึ้นจึงไม่เห็นอะไร ได้ยินแต่เสียง
นักบวชผู้นั้นกล่าวว่

“เห็นไหมบอกแล้วไม่เชื่อ ความโลภของคน
มิได้ถึงปานฉะนี้เถียวหรือ ใจของท่านนะบอดสนิท
มานานแล้ว บัดนี้ตาทั้งสองก็บอดตามไปด้วย ที่นี้
ใครจะช่วยอะไรไม่ได้ มันเป็นกรรมของท่านเอง”

พูดแล้วก็ย้อนอุ้งมือทุบตีผมถึง ๔๐ ครั้งของ
ข้าพเจ้าไปด้วย ปล่อยให้ข้าพเจ้างมมหาทางกลับ
แบกแค้นมาแต่ถ้าพิง แล้วก็ต้องเที่ยวกระเซอะ
กระเซิงรอกทานเขากินมาอย่างนี้หลายต่อหลายปี
แล้ว และเพราะความโลภของตัวเอง สมควรจะถูก
ลงโทษให้สาสม ข้าพเจ้าจึงขอให้คนที่ให้ทานแรก
หัวข้าพเจ้าเป็นการลงโทษด้วย เรื่องของข้าพเจ้า
ก็มีเพียงเท่านี้”

กาหลิบฟังแล้วก็คร่ำว่

“อับดุลลา ท่านรับกรรมมากทีเดียว ลงโทษ
ตัวเองก็มากพออยู่แล้ว ที่นี้เลิกทำอย่างนั้นเสียเถอะ
เราจะให้ท่านเจ้าวันละ ๔ เหรียญ เจ้าจะได้อยู่เป็น
สุข มีใจสงบพอจะอันวอนพระเป็นเจ้าให้ยกโทษ
เจ้าเสียบ้าง”

อับดุลลาถวายคำนับ ดำเนินในความกรุณา
แล้ว ก็ถากกลับไป เรื่องรอกทานกับกาหลิบจึงยุติลง
เพียงนี้

(จาก *Stories from the Arabian Nights* ที่ Ivy
Williamson เล่าสืบต่อมา) □

เสียงเอ จะทำให้เกิดคำที่มีความหมายว่า ไม่
ตรง เช่น

คนตาเข พันเก ชาติเดินเซเหไปหาบ้านไยเย
เสียงเอะ มีความหมายไปในทางทำให้หลุด
ออก เช่น

ข้าแหละศพ แบะอก แหวะท้อง แกะ
กระคุม แคะเค็ม แกะตะปู แะะระนบเบอง
เสียงอ มีค ะกค ให้มีความหมายว่า อยู่ใกล้
กันมาก เช่น

เอาภาวทาศิตสนิท ปกปัดมิดชิด มิให้เห็น
รอย

เสียงอามีบ ะกค จะทำให้เกิดคำที่มีความ
หมายว่า ซ้อนทับกัน เช่น

กาบกล้วย ฉาบน้ำตาล ทาบผ้า เอาเตา
นาบ สานเลื้อ

นอกจากเสียงสระเหล่านี้ ก็ยังมีเสียงพยัญชนะ
ที่ให้ความหมาย เสียงย แดงอาการเคลื่อนไหวที่
ก่อให้เกิดความรู้สึกรวบรัด เช่น

นังยงโย่งหยก เกียดหมากหยับหยับ ลูก
รันชกเยี้ยกัยัน ยักยอกเยี้ยกั๊ดกระโศกโหยงๆ

เสียงง ให้มีความหมายว่าไม่ตรง ม้วนงอที่
ปลาย เช่น

คนามูกุ่ม หนวดโง้ง มือหงิกงอ ยืนโงนเงน
บนชะง่อนเราที่เงื่องง้า

เสียงจ และ พ ประกอบขึ้นเป็นคำแล้ว บางคำ
จะแสดงลักษณะของแดง เช่น (อ่านต่อหน้า ๑๘)

บรรจบ พันธูเมธา

เล่าเรื่องจีน ชื่อ

ชื่อเรื่องนี้บอกอยู่แล้วว่า เป็นเรื่องเมื่อครั้ง
ที่ขี้เหม็นเข้า ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมือง
ไปครองเมืองเยะ ที่จริงเหตุการณ์ตอนนั้นเขามันก็
ไว้ให้ผู้ใหญ่อ่าน เพื่จะได้เห็นตัวอย่างว่า คนสมัย
ก่อน (ของจีน) เขาปกครองบ้านเมืองกันอย่างไร
แต่ว่ามันออกจะพิสดารไม่แพ้กันยานิทาน
ฉะนั้นเด็กจะอ่านให้เหมือนอย่างอ่านนิทานนิยาย
ก็จะได้เรื่องแปลกๆ ได้ทั้งเด่นบ้าง ส่วนที่จะมีจริง
หรือไม่จริง เพราะนำส่งสัยว่าคนอะไรถึงได้พากัน
เรื่องมายกกันไปหมด จนถึงยอมทำสืบต่อกันมา
เป็นประเพณี ไม่มีใครกล้าล้มล้าง นั้น ก็พูดได้ยาก
เพราะเป็นเรื่องบ้านเมืองของจีนเขา แล้วก็นับ
ประสาอะไรกับคนสมัยโบราณนานถึง ๒๐๐๐ ปี จะ
เรื่องอะไรแปลกๆ อย่างนั้น แม้คนทุกวันนี้ที่เธอ
แปลกกว่านั้นก็ยังมี ไม่ว่าที่ไหน

เหตุการณ์สำคัญที่ทำให้ขี้เหม็นเข้าได้มีชื่อ
เสียงว่าเป็นนักปกครองคนสำคัญในสมัยนั้น ก็คือ
การทำพิธีอันแปลกประหลาดตามประเพณีของเมือง
เยะ เมื่อขี้เหม็นเข้ามารับตำแหน่งเจ้าเมืองเยะ
ในแคว้นเวลานั้น ขี้เหม็นเข้าอดแปลกใจไม่ได้ที่เห็น
ผู้คนพลเมืองที่นั่นไม่ดูจะหนาแน่น ข้าผู้หญิงโดย
เฉพาะผู้หญิงสาวไม่ค่อยจะมี คนที่มีถิ่นฐานที่เมือง
เยะนั้นก็ออกจะเป็นคนยากจนเชียวใจ ขี้เหม็นเข้า
จึงเรียกประชุมพวกหัวหน้าราชบุตร ตลอดจนคนที่
เป็นที่นับหน้าถือตาในเมืองนั้น คนเหล่านั้นก็เล่าว่า

ซีเหมินเป่า ครองเมืองเยะ

“คนที่นี่ต้องเสียด้วยสาอากรมีละมากๆ ขอรับ
ท่าน เพื่อเอาเงินไปทำพิธีแต่งงานเจ้าพ่อเหอปั๋ว
เทวดารักษาด่านน้ำเหลืองของเรา”

“เอ๊ะ เจ้าพ่อเหอปั๋วแต่งงาน แต่งงานกับใคร
แต่งงานอะไร โหนเล่าไปซี”

“แต่งกับหญิงสาวสวยในเมืองนี้ขอรับ ถึงมี
จะจัดพิธีขึ้นรับเป็นประจําตามประเพณี เงินที่
เก็บมาจากราษฎรก็ต้องเอามาใช้ทำพิธีนี้ แต่ว่าใช้
ไม่หมดหรอกขอรับ อย่างเช่นเก็บมาได้มีละล้าน
ก็นำมาใช้เสีย ๒-๓ แสน ที่เหลือเป็นรองเหล้าอยู่
กับซานกุ้ย”

“เหล้าอยู่^{๑๒} เป็นใคร” เจ้าเมืองถาม “ทำไม
ถึงมีสิทธิ์ได้เงินนี้”

“ก็เหล้าอยู่^{๑๒} เป็นคนสำคัญในเรื่องนี้ขอรับ
ถ้าพิงพวกเราใครจะสามารถไปติดต่อพูดจากับเจ้าพ่อ
เหอปั๋วได้ ฉะนั้นไม่ทราบจะกำหนดเหล้าอยู่ให้เป็น
แม่มด หมอผี หรือคนทรงเจ้าเรานี้ อย่างไรก็ดี ถึง
เวลาใดถ้าจะมีพิธี เหล้าอยู่ก็จะกระเวนไปตามบ้าน
โน้นบ้านนี้ เสาะแสวงหาหญิงสาวสวย หากไปพบ
เขากลับบ้านใด ก็จะประกาศให้หญิงนั้นเป็นเจ้าสาว

แห่งเจ้าพ่อเหอปั๋ว^{๑๓} แล้วก็นำเงินทองของหมั้น
มาให้พ่อแม่หญิงนั้น พ่อแม่เจ้าสาวก็ต้องจัดแจง
หาเสื้อผ้าเจ้าสาวและเครื่องเรือน ทั้งเตียง ที่นอน
มุ้งม่านอย่างสวยงาม ไร่มีงูเต้งมีระบายแพร ส่วน
ม่านก็ใช้ดีเหลืองคดสีกัน เหมือนอย่างเครื่องใช้ใน
การแต่งงานจริงๆ ส่วนเจ้าสาวก็ต้องสร้างหอให้อยู่
เพื่อถือศีลกินเจตลอด ๑๐ วันก่อนวันแต่งงาน พอ
ถึงวันแต่งงานจริงๆ ชาวบ้านก็ต้องหาตัว หหา
เหล้ายาอาหารมาเช่นเทวดาแทนเจ้าสาว พวก
ผู้หญิงก็ไปช่วยเจ้าสาวอาบน้ำสระผม แต่งตัวประดับ
เพชรทองเช่นเจ้าสาวจริงๆ ทุกประการ

“ถึงเวลาแต่งงาน เราทำอย่างไรละ” ซีเหมิน
เป่าถามต่อไปด้วยความอยากรู้

“ก็ระลอบเคียงที่เจ้าสาวนั่งอยู่ลงไปในแพ แฉก
ก็ลอยแพออกไปในแม่น้ำ ไปไม่ไกลเท่าไร กระแสน้ำ
ไหลเร็วของแม่น้ำเหลืองก็จะพัดเอาแพควาไป
และเจ้าสาวก็จะจมนหายไปด้วย เป็นอันเสร็จพิธี
แต่งงานเจ้าพ่อเหอปั๋ว”

“หมายความว่าเจ้าพ่อมารับเจ้าสาวของท่าน
งั้นซี พวกเราเชื่อกันว่าเจ้าพ่อเหอปั๋วมีตัวมีคน
จริงๆ หรือ” เจ้าเมืองถาม

“ที่จริงเราก็ไม่เคยเห็นกันหรอกขอรับ แต่ว่า
ด้วยเหตุที่แม่น้ำเหลืองทำให้ (อ่านต่อหน้า ๑๐๑)

^{๑๑} ซีเหมินเป่า เป็นขุนนางในแคว้นเว่ สมัยจ้านกว๋อ คือสมัยที่บ้านเมืองจีนเป็นศึกสงครามแตกกันเป็นบ้านเล็กเมืองน้อย ซีเหมิน
เป็นเรือสกุล และเป่า มีเรือตัว หากจะแปลชื่ออื่น แปลได้ว่า เสือขาวแห่งประจักษ์วันตก แต่ตามธรรมเนียมไม่จำเป็นต้องแปล

^{๑๒} อู๊ ภาษาจีนกลางแปลว่า แม่มด หมอผี คนทรงเจ้า และด้วยเหตุที่เป็นคนชรา จึงใช้คำ เหล้า ที่แปลว่า แก่ นำหน้า

^{๑๓} เหอปั๋ว หมายถึงเทวดารักษาด่านน้ำ และส่วนมากหมายถึงแม่น้ำเหลือง อันเป็นแม่น้ำที่มีน้ำท่วมเสมอๆ

ลายพุ่ม - ต่อจากหน้า ๕๖

ให้ละเอียดขึ้นได้อีกตามความต้องการ จากลักษณะที่เป็นคล้ายใบไม้จนมาถึงลักษณะที่เป็นลายประติรูปจริงๆ ส่วนอีกแบบหนึ่งเรียกกันตรงตัวว่า "พุ่มทรงข้าวบิณฑ์" มีลักษณะเน้นไปทางบัวกนก จะเห็นได้ว่าการแบ่งส่วนละเอียดนั้น เป็นอย่างเดียวกับ การแบ่งบัวกนก ลายพุ่มอย่างนี้มักจะใช้เป็นลายราวดัตร์ ซึ่งเป็นลายที่มีพุ่มอยู่ส่วนกลาง และมีลายอื่นล้อมรอบ ใช้สำหรับประดับผนัง เช่นลายผนังพระอุโบสถวัดพระแก้วเป็นต้น ที่ประติรูปเป็นพุ่ม ผักกูดก็มี จะเห็นได้ว่าตัวลายที่เป็นส่วนละเอียดนั้น ปลายไม่แหลม ลายอย่างนี้เหมาะกับการทำเป็นลายบนปูนมากกว่าที่จะเป็นลายเขียน

พุ่มหน้าขบ คือลายพุ่มที่ประติรูปเป็นหน้า หักและหักอื่นๆลายแบบ แต่อยู่ในทรงพุ่มดัง กล่าวแล้ว พุ่มหน้าขบเห็นจะมาจากคำว่า ขบเรียว เคียวฟัน หรือขบกัด เพราะลักษณะของหน้าหัก แดงลักษณะแยกเรียวขึงฟัน กิริยาอย่างเกี่ยวกับการขบริมฝีปากล่าง ในสมัยโบราณอาจไม่ได้คิด ว่า ในการประกอบภาพต่างๆ นั้นจะต้องแฝง ลักษณะที่ "ตรงกันข้าม" ไว้ด้วยเสมอ แต่ก็ได้ทำ

ขี้เหม็นเข้า ครองเมืองเยะ - ต่อจากหน้า ๑๙

พวกเราได้รับความเดือดร้อนกันอยู่บ่อยๆ ก็พากัน เชื่อเอาว่าคงจะเป็นเพราะเทพยดาอารักษ์ท่านพิโรธ โกรธกริ้วพวกเรา พอดีเหล้าฮูมาแนะนำให้ทำพิธี เพื่อเป็นการเอาใจเจ้าพ่อเหาะปัวไม่ให้ท่านทำร้าย พวกเรา คนในเมืองนี้จึงจำต้องเห็นชอบตามไปด้วย แม้ว่าจะต้องเสียสละลูกสาวของตนไปบิณะคนก็ตาม"

"มีบางไหมที่เรายังไม่ยอมให้ลูกสาวของเรา"

ขึ้นอย่างไม่นึกฝัน ลายหน้าขบมีความตรงกันข้าม กับลวดลายอื่นก็เพราะให้ความรู้สึกในทางร้าย ลวดลายที่แวดล้อมอยู่นั้นเป็นลายที่อ่อนช้อย เรือง รั้นในสมัยโบราณอาจคิดไม่ถึง แต่ก็แสดงออกมาเองตามความรู้สึกทางศิลปะ

ลายพุ่มที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้ เป็นเพียงแบบ อย่างที่ประติรูปขึ้นส่วนหนึ่งเท่านั้นเอง และดูเหมือน จะเพิ่มมีประติรูปกันมากในสมัยรัตนโกสินทร์ การ ประติรูปให้แปลกออกไปเป็นเรื่องของคนรุ่นหลังที่ จะปรุงแต่งเอาเอง แต่จะต้องให้เหมาะสมกลมกลืนกัน กับลักษณะและที่ที่จะใช้ด้วย

ลายพุ่มนี้ได้กล่าวแล้วว่า เป็นลายโคกเคียว ดังนั้นท่านอาจจะนำเอามาใช้ตกแต่งเสื้อผ้าบ้างก็ได้ แต่ลายสำหรับจะปักเสื้อผ้าควรเป็นลายขาค ไม่ใช้ เป็นรูปเส้นโค้งที่เขียนตัดเส้นขรรพมา (โปรดสังเกต ลายปักจากที่แต่งภาพไว้) สำหรับการบรรจุลงใน เนื้อที่ขนาดย่อมๆ อาจจะใช้ลายพุ่มเหล่านี้อยู่ส่วน กลางเพียงลายเดียวก็ได้ นอกจากลายพุ่มดังกล่าว มาแล้ว ก็ยังมีลวดลายซึ่งประติรูปอยู่ในรูปพุ่มอีก หลายแบบ ซึ่งมีที่ใช้นั้นเกี่ยวข้องกับลายพุ่มเหมือนกัน

ขี้เหม็นเข้าถาม

"มียู้อรรับ" คนหนึ่งตอบ "แต่ถ้าไม่ยอม ให้ ก็อยู่ไม่ได้ ต้องอพยพหลบหนีไปอยู่ที่เมืองอื่น ที่คนเมืองนั้นไม่เกลียดอยู่ไม่เท่าไรก็เป็นเพราะเหตุนี้"

ขี้เหม็นเข้าฟังแล้วได้ตรองอยู่ครู่หนึ่ง จึงพูด

ว่า

"รอบใจพวกท่านที่เล่าเรื่องพิชิตแต่งงานเจ้าพ่อ

เหอบัวให้ฟัง ถ้าหากจะทำพิธีกันอีกเมื่อไหร่ก็อย่าลืมมาบอกทราบนะ เราจะไปช่วยส่งตัวเจ้าสาวด้วย” คนเหล่านั้นก็รับคำ

ไม่ช้าก็ถึงกำหนดทำพิธีแต่งงานดังกล่าว บิดาเจ้าสาวก็มาเชิญพี่หมื่นเข้าไปร่วมงาน เมื่อพี่หมื่นเข้าไปถึงบริเวณโรงพิธี ก็เห็นคนมารวมกันมากมาย ๒ - ๓ พันคน รวมทั้งเจ้าพนักงาน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมากหน้าหลายตาด้วยกัน ส่วนเหล่าอู๋ผู้เป็นประธานในพิธี ก็จะเป้นหญิงชราอายุ ๗๐ กว่าก็ยังมียกทางเป็นสง่า มีฐานันท์รายล้อมอีก ๑๐ กว่าคน

ก่อนจะทำพิธี พี่หมื่นเข้าไปเฝ้าขอเจ้าสาวก่อนว่าด้วยหรือไม่ เมื่อเขาพาเจ้าสาวมาขึ้นอยู่ตรงหน้าเจ้าเมืองแล้ว พี่หมื่นก็ทักท้วงพิจารณา ดูแล้วก็ร้องออกมาว่า

“นี่ รือเด็กมาขึ้นเจ้าสาวเจ้าพ่อเหอบัว ไม่เห็นด้วยสักนิด เดียวถ้าไปถวายเจ้าพ่อเหอบัว ท่านไม่ถูกพระทัยก็จะโรย ทำให้เคียดแค้นล้มตายกันไปหมดหรอก เอ ท่านอย่างไรล่ะ” พี่หมื่นเข้าทำเป็นล้ออยู่ครู่หนึ่ง แล้วพูดว่า

“เขาอย่างนี้แหละ รือแรงเหล่าอู๋ให้ช่วยไปเพื่อคุณเจ้าพ่อเหอบัวว่า เจ้าสาวก็จะส่งตัวมาจนนี้ยังด้วยไม่พอ รอเวลาเสาะหาใหม่สัก ๒-๓ วันเถอะ ถ้าไม่รักจริงไว้วันมะวันนี้จะส่งตัวเจ้าสาวไป”

ไม่ทันที่ใครจะรู้ว่าอะไรเป็นอะไร และไม่ทันที่เหล่าอู๋จะรีบขึ้นพระการไต่ ส่วนของเจ้าเมืองก็

รายรอบอยู่ก็กรูกันเข้าไปจับเหล่าอู๋ แล้วยกไปโยนเหวี่ยงเหล่าอู๋ลงไปในแม่น้ำ พี่หมื่นเข้าเฝ้าอยู่ครู่หนึ่ง ไม่เห็นมีร่องรอยว่าเหล่าอู๋จะโผล่ขึ้นมา จึงพูดขึ้นว่า

“เอ เหล่าอู๋ทำไมไปจมน้ำ เจ้าพ่อเหอบัวไม่ยินยอมหรืออย่างไร เห็นจะต้องรอดานศิษย์เหล่าอู๋ตามลงไปดูสักคนเถอะ ถ้าหากพบเหล่าอู๋ก็ไปเร่งให้รีบขึ้นมาเร็วๆ เกียจนะ บอกว่าพวกเรากำลังคอยอยู่”

พูดจบคำ ฐานันท์เอกคนหนึ่งก็ถูกจับตัวโยนลงไปในแม่น้ำ และถึงแก่กรรม พี่หมื่นเข้าเฝ้าจะคอยสักเท่าไรก็ยอมจะไม่มีใครโผล่ขึ้นมา พี่หมื่นเข้าจึงขอแรงฐานันท์คนอื่นลงไปอีกรวมกันถึง ๓ คน คอยอยู่ครู่ใหญ่ๆ พี่หมื่นเข้าจึงกล่าว

“คนที่ลงไปเฝ้าเจ้าพ่อเหอบัวทั้งหมดนั้น ล้วนแต่เป็นลูกศิษย์ทั้งนั้น คงจะพูดอะไรไม่แจ่มแจ้ง ไม่เป็นที่สบอารมณ์เจ้าพ่อเหอบัวละมัง เห็นจะต้องรอผู้รายลงไปดีกว่า รอแรงขานเหล่าเถอะ ขานเหล่าร่วมงานกับเหล่าอู๋แต่ต้นมา ย่อมรู้เรื่องก็พอจะเพ็ดทูลเจ้าพ่อเหอบัวให้เมตตาปล่อยพระทัยได้”

แล้วไม่ช้า ขานเหล่าอู๋ก็ลงไปในเฝ้าเจ้าพ่อเหอบัวโดยไม่มีข้อโต้แย้ง ครบถ้วนพี่หมื่นเข้าหมายใจว่าจะได้ฟังคำตอบจากเจ้าพ่อเหอบัว จึงไปยืนทำท่าสนทนากับพี่หมื่นที่กำลังรอคอยฟังคำตอบ แต่เมื่อไม่เป็นผล ไม่ปรากฏขานเหล่าอู๋โผล่ขึ้นมารายงาน ก็ถึงคราวที่ถึงหยวน^๑ เจ้าพนักงานเก็บ

^๑ ถึงหยวน เป็นเรื่องค้างหน้าหน้าที่ของเจ้าพนักงานเก็บส่วยสาอากรในสมัยนั้น

ด้วยสาอาภระต้องลงไปเฝ้าเจ้าพ่อเหอบัวบ้าง

การกระทำของเจ้าเมืองเยะและตมุน คงจะรวดเร็วจนใครๆ ก็ไม่ทันรู้ตัว โดยเฉพาะถึงหยวน นั้น ไม่รู้เลยว่าภรรยาจะมาถึงตน เมื่อหายงและรู้ว่าตนจะต้องประสบเคราะห์กรรมเช่นคนอื่น ๆ ก็รีบคุกเข่าลงทำการไถ่โทษหาหนทางพ้น เป็นการอุทิศโทษให้ไปรวมมือกับเหล่าอริศนาทนายนั้นราษฎรมาทำพิธีแต่งงานเจ้าพ่อเหอบัว ถึงหยวนเอาหนามมาโรยบนจานหน้าตัก เรือตโหลทรมอบหน้า ความกลัวตายทำให้หน้าซีดเหมือนศพ ริ้เหมินเบ้าเห็นแล้ว ก็กล่าวว่า

“สงสัยจริงว่าทำไมเจ้าพ่อเหอบัวจึงเอาตัวแรกไว้นานนัก แต่ร่างเถอะ คอยไม่ไหว พักไว้ก่อนลงหยวนอุกรินไปได้ คนอื่นๆ ก็กลัวได้แล้ว”

ทุกคนต่างกระวักกระวาดออกจากที่นั่งไปด้วยใจคันตระหนกจนเหลือจะระงับ บ้างหวั่นกั้ว เกรงอิทธิฤทธิ์เจ้าพ่อเหอบัวว่าจะพิโรธที่ไม่ได้เจ้าสาว แต่ไม่มีใครที่จะไม่เกรงอำนาจของริ้เหมินเบ้าเจ้าเมืองใหม่ นับแต่นั้นมาหามีใครบังอาจนำหรือพิธีแต่งงานเจ้าพ่อเหอบัววันมาหาคืออีกไม่

ริ้เหมินเบ้าหาได้ยุติงานของตนเพียงแค่งำจัดเหล่าอริศนามีพรพรกพวกเท่านั้นไม่ ได้คิดดำเนินงานรุ่นต่อไป ก็จะต้องหาทางทำอย่างไรให้ผู้คน

พลเมืองที่นั่นเลิกเชื่อว่าเจ้าพ่อเหอบัวมีตัวมีตนอย่างที่เชื่อกันว่า มีปราสาทราชวังประทับด้วยเกล็ดปลา ด้วยหอยเบี้ยดีแคงทำอย่างงดงามอยู่ใต้น้ำ มีพาหนะเป็นมังกรบ้าง เต่าบ้าง ถ้าจะไปบนฟ้าบนสวรรค์ก็ประทับสายฟ้าเป็นราชรถ และวิธีของริ้เหมินเบ้าก็คือ รักษาราชราษฎรให้มาร่วมมือกันรุดคลองขอย รักษาน้ำจากแม่น้ำเหลืองไหล่อ่านไปตามท้องไร่ท้องนาของแต่ละคน และคลองทั้ง ๑๒ คลองตามแผนการณริ้เหมินเบ้า นั้น นอกจากจะทำให้เจ้าพ่อเหอบัวหมดฤทธิ์ ไม่มีทางทำให้น้ำท่วมบ้านช่องไร่นาของคนเมืองเยะได้อีกแล้ว ก็ยังให้ประโยชน์แก่คนเหล่านั้นทำให้มีน้ำทำนาได้ทั่วถึงกัน แต่ก็เป็นธรรมดา การลงแรงทำงานที่ยังไม่แลเห็นผลอันจะโคโดยตรงแก่ตน ทั้งเป็นงานหนัก ยากลำบาก ใครๆ ก็ต้องบ่น ไม่อยากทำ ริ้เหมินเบ้าจึงต้องเตือนว่า

“ไม่ควรจะนึกถึงแต่ความยากลำบากตอนเริ่มลงมือ ควรนึกถึงความสุขระคองคองสบายอันจะมาแล้วเมื่อสำเร็จผลแล้วจะดีกว่า รอไปอีก ๓๐๐ ปีเถอะ แล้วลูกหลานเหลนท่านจะต้องมาขอบใจเราที่ช่วยให้เราจะมีชีวิต” และก็จริงอย่างนั้น อย่างว่าแต่ ๓๐๐ ปีเลย แม้ระยะนี้เวลาต้องเลยไป ๒๐๐๐ กว่าปีแล้ว คนจีนเราก็ก็นั่งร่ร่ร่ร่กันอยู่ ^๕ □

^๕ เรื่องนั้นบันทึกอยู่ในฉีชี ประวัติศาสตร์จีนที่ชื่อว่าเชียน คนสมัยราชวงศ์ฮั่น เขียนลงไว้ นับเป็นการบันทึกประวัติแบบแปลกสำหรับยุค คือไม่ได้บันทึกตรงไปตรงมา แต่นำเหตุการณ์มาเรียบเรียงร้อยกรอง แล้วสรุปเรื่องราวของแต่ละบุคคลลงไว้เป็นเรื่องๆ มีเรื่องกษัตริย์ทั้งแก่เริ่มจนถึงสมัยของชิวมาเชียน คือ พ.ศ. ๔๓๐ รวม ๑๒ องค์ เรื่องของเจ้าผู้ครองนคร ๓๐ องค์ และก็ยังมีเรื่องของบุคคลสำคัญ อย่างเรื่องของริ้เหมินเบ้าอีกเป็นจำนวนมาก

เหตุที่ริ้มาเชียนเรียบเรียงบันทึกทำเช่นนี้ ก็เพื่อช่วยแสดงความจริงเกี่ยวกับเหล่าผู้ถูกตำหนิกับตัวไป ใครๆ แม้กษัตริย์เองก็เชื่อว่าเหล่าผู้ถึงได้จรรยาก็จริงไปสามภักดิ์แต่ศักร ริ้มาเชียนได้ช่วยแก้หรือทบทวนให้

ถวายคำทำนายว่า

“ขอเศษะ พระองค์จะมีพระชนมายุยืนยาวกว่าเจ้านายในพระราชวงศ์ทั้งสิ้น”

ผลก็คือ พระราชาทรงพอพระทัย พระราชมารดาเห็นว่าจริงจึงฝากให้เลี้ยงดูจนโตตามคำทำนายให้ไปเป็นไวยาจารย์ประจำราชสำนักอีกด้วย

นิทานเรื่องนี้ แสดงให้เห็นความสำคัญของภาษา ไวยาจารย์ทั้ง ๒ ท่านต่างก็แม่นยำในตำราทราบทุกทำนายพระราชมารดาเห็นความตรงกัน แต่การพลัดพลัดคำที่ไร การจัดลำดับคำ การใช้ไวยากรณ์ประดังให้ต่างกัน ยังผลให้ผู้หนึ่งได้หน้า ได้รางวัลของเงินทอง อีกผู้หนึ่งเสียหน้าและเสียหัว ความสำคัญในการใช้ภาษาจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้การเขียนให้ถูกไวยากรณ์ สามารถทำให้ผู้ฟัง ผู้อ่านรู้ความประสงค์ของเราได้อย่างเดียว การรู้จักใช้ภาษาที่เหมาะสม ไพเราะ ดึงดูดใจ เลือกรูปคำที่ถูกต้อง พึงเย็นหูดับอารมณ์ก็เป็นสิ่งที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าภาษาจะแสดงให้เห็นสติปัญญา การศึกษา ความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล เป็นเครื่องวัดและจัดประเภทบุคคล เพราะฉะนั้นเราท่านทั้งหลายจึงน่าจะหันมาสนใจศึกษาภาษา ไม่ละเลยเสียด้วยเห็นว่าไม่สำคัญครึ่งหนึ่งที่คิดกันทุกวันนี้ □

โน้ต

ศรีธนญไชย

ขึ้นชื่อว่าศรีธนญไชยแล้ว ไม่ว่าใครมักจะรู้จักกันดีว่าเป็นคนเจ้าปัญญา ใ้ปัญญา ย่องชักจนบางทีก็ทั้งนำชนนำควนโมโห แต่บางทีก็อาจกับบ้านกับเมืองได้ ศรีธนญไชยคนที่จะกล่าวถึงนี้เขาว่าเป็นคนทวาลี เป็นลูกยายปลัดกับหมื่นคั้น เดิมจะชื่ออะไรไม่ปรากฏ แต่มาได้ชื่อเชียงเมียง ก็เพราะเกิดไปขณะนั้นพวกลาวเมืองส่วยเมียง คือเมืองที่นำเมียงมาเป็นส่วยแก่พระเจ้าทวาลี

เมื่อครั้งพระเจ้าชนะพนันตอนนั้น เชียงเมียงยังบวชเป็นเณร อายุยังน้อยราว ๑๕-๑๖ เขาว่าเกิดไปกินอ้อยตรงข้อ ก็เลยมีปัญญาว่องไวมีคนทั้งปวง วันหนึ่งขณะที่พวกลาวเมืองส่วยเมียงหาบเมียงคอง ๕๐๐ เณรมาจนถึงริมแม่น้ำลำเณรนั้นกำลังตั้งรกรากอยู่ พวกหาบเมียงถามว่า นานนักทนแค่นี้ พอจะข้ามได้หรือไม่ ลำเณรตอบว่า ‘ไม่ถึกหรือเจ้าพ่อยินได้’ แต่ที่จะข้ามไปนั้น เห็นทีจะลำบากเล็กน้อย พวกหาบเมียงฟังแล้วก็ถามว่า ‘เฮ้ ก็น้ำขึ้นพ่อยินได้ ทำไมถึงจะข้ามไปไม่ได้ มาพินันกันดูก็ยังได้’ ลาวพวกหาบเมียงระดำใจไปทำพินันลำเณร ลำเณรรีบรับคำท้าทันที รอคอยจนอยู่ว่า ถ้าพวกลาวข้ามไปได้ละก็ ลำเณรจะต้องยก

บรรจบ พันธเมธา

เชียงเมียง

ดบงกับองค์ให้ แต่ถ้าข้ามไม่ได้ ตามเนรก็รวบ
เอาเมียงช่วยไปทั้งหมด ตกตงกันตั้งนั้นแล้ว พวก
ลาวก็มุ่งเข้าใต้ทะมิดทะแมงลุนน้ำข้ามไป ไม่ช้าก็ถึง
ฝั่ง เมื่อถึงฝั่งก็ทวงดบงกับองค์ที่ตกตงกันได้
ตามเนรไม่ยอมให้ อ้างว่า รือตกตงมีว่า ต้อง
ข้ามน้ำไป ไม่รู้ลุนน้ำท่อน้ำไปอย่างนั้น พวกลาว
ราวป่าไม้ปัญญาได้ตอบว่าประการใด จำต้องให้
เมียงแก้ตามเนรไป ตั้งแต่นั้นมาชาวทวารวดีพากัน
รณานพตามเนรนั้นว่า เชียงเมียง และเมื่อพระ
เจ้าทวารวดีเห็นปัญญาหักแหลม จึงโปรดให้เจ้า
รารการเป็นเจ้าเฝ้าให้ทรงใช้สอยใกล้ชิด ถึงเช้าออก
ออกในได้ ไม่มีผิดกัน

พระเจ้าทวารวดีเห็นจะโปรดเชียงเมียงยิ่งนัก ถึง
จะทำอะไรก็พระทัยไปบ้างจึงไม่ทรงถือโทษ เป็น
กันดาร ครั้นหนึ่งด้วยกระยาหารไม่ได้มาหลายวัน จึง
โปรดให้เชียงเมียงไปหายามาถวาย เชียงเมียงรับ
คำแล้วแทนที่จะวิ่งข้ามไปหายามาถวาย กลับเที่ยว
เล่นเถลไถลเลี้ยลมาเอาไผ่ ฝ่ายพระเจ้าทวารวดีทรงคอย
อยู่ช้านานไม่เห็นเชียงเมียงมา เลยเฝ้าด้วยไป
นานแล้ว ทนหิวไม่ไหวจำต้องเสวยก่อน และด้วย
ความหิวเลยทำให้เสวยอาหารได้มากกว่าปกติ จน
บ้วนมากแล้ว เชียงเมียงจึงมาเข้าเฝ้า พอเห็นหน้า

เชียงเมียงก็ให้พิโรธ ทวาดว่า “อ้ายเชียงเมียง เจ้า
ไปหายาได้ถึงที่ไหน คอยเท่าไรก็ไม่มา ข้าหิว
ทนไม่ไหวต้องกินไปก่อน คงจะเพราะหิว เลยกิน
ข้าวเสียหมดชาม” “นั่นแหละคือโธ่ของข้าเจ้า”
เชียงเมียงรีบตอบ “อาหารจะอร่อยก็ต่อเมื่อได้กิน
ตอนหิวตอนอยาก ถ้าได้อย่างนั้นไม่ต้องใช้โธ่
ข้าก็หมดชามพระเจ้าข้า”

อีกวันหนึ่งพระเจ้าทวารวดีเสด็จประพาสสวน เห็น
พริกแดงเต็มต้น ทรงนึกอยากเสวยพริกเต็มกำดัง
จึงใช้ให้เชียงเมียงไปเก็บพริกมาถวาย แต่ก็อย่าง
เคยอีกที่คอยแล้วคอยเล่า ก็ไม่เห็นเชียงเมียงได้พริก
มาถวาย ไล่มาเด็กไปตาม ได้ความว่าเชียงเมียง
ไปนอนผิงปากกระตึกนึ่งเรียกลมอยู่ใต้ต้นพริก
มหาเด็กจึงร้องถามไปว่า “ท่านเชียงเมียง มีรับ
สั่งให้ท่านเก็บพริกไปถวาย เหตุไฉนท่านมานอน
เล่นอยู่ที่นี่ ทำยังกับไม่เกรงอาญาทัณฑ์อะไร”
เชียงเมียงก็ตอบว่า “ก็เจ้าจะให้เราทำอย่างไรละ
มีรับสั่งให้เรามาเก็บพริก ลมไม่กระตึกสักนิดพริก
ที่ไหนจะร่วงหล่นมาให้เราเก็บ ครั้นจะเก็บเอาบน
ต้นก็จะเป็นการรู้ทำดองละเมิดผิดรับสั่งไป เรายัง
คอยให้ลมมากี่ช้านาน ลมก็ไม่มา จึงต้องผิงปาก
เรียกอยู่นี่ไง” มหาเด็กได้ฟังก็รีบไปกราบทูลให้
ทรงทราบ เมื่อจะเอาโทษไปกับเชียงเมียงยังไม่
ถนัด พระเจ้าทวารวดีก็ได้อีกทรงหนึ่งได้

ไม่ช้าไม่นาน พระเจ้าทวารวดีเกิดประชวรเรอวัง
เป็นโรคนั้นโรคนั้นไม่หายง่ายๆ บางคราวก็ประชวร
หนักแทบจะสิ้นพระชนม์เสียให้ได้ ไพรหลวง
ตรวจพระธาตุแล้วเห็นว่ามีเคราะห์ แต่พระธาตุยัง
คิอยู่ คงจะไม่เป็นอะไร (อ่านต่อหน้า ๒๔)

ศรีธนญไชยเบื่องเมียง - ต่อจากหน้า ๑๙

เบื่องเมียงได้ยินดังนั้น ก็ถูกรอดอบพระชนมชีพบ้าง
ทำเป็นบวกลบคูณหารอยู่ครู่หนึ่ง แล้วก็พูดว่า ตาม
ตำราของข้าเจ้านั้น พระเจ้าอยู่หัวจะต้องสวรรคต
แน่ๆ อย่างไรเสียก็ไม่พ้น ๖ วัน คนทั้งหลายได้ฟัง
ดังนั้นต่างก็ครวญคร่ำว่าให้ แม้แต่พระมเหสีของ
พระเจ้าทวาทิเองก็ดำใจว่าจริง จึงกันแค้นแทบจะ
สิ้นลมประที และเมื่อเห็นไม่มีทางจะแก้ใขอย่างไรได้
ก็แค่ประกอบกรรมบุญกุศล เฝ้ารอพระแสงทวนอยู่
ตลอด ๖ วัน เวลาล่วงไป ๖ วันแล้ว พระเจ้าทวาทิก็
ยังไม่สวรรคต ข้ากดับหายประจวบ เด็ดจอก
ขุนนางได้ จึงตรัสแก่เบื่องเมียงว่า “เฮ้ย ว่าอย่างไร
อ้ายเบื่องเมียง เจ้าว่าข้าจะตายภายใน ๖ วัน แล้ว
ทำไมข้ายังไม่ตายละ เจ้าทำนายอย่างนี้ เจ้าจะแข่ง
ข้าหรือว่าอย่างไร” เบื่องเมียงก็กราบทูลว่า “ก็
ข้าเจ้าทำนายว่าพระองค์จะสิ้นพระชนม์ภายใน ๖ วัน
แล้วใครบ้างพระเจ้าข้าที่จะไม่ตายภายในกำหนดนี้
ไม่ตายวันอาทิตย์ก็วันจันทร์ ไม่วันจันทร์ก็วันอังคาร
ไม่พ้นระหว่างวันอาทิตย์ถึงวันเสาร์ไปได้”

เป็นอันรอดตัวไปได้อีก แต่ธรรมดาคือว่า
นักปราชญ์ก็รู้จักพลาง เบื่องเมียงจะเก่งถึงกับจะ
พันพระเจ้าอยู่หัวพิโรธโกรธกริ้วยอมเป็นไปไม่ได้
ฉะนั้นเมื่อทรงเห็นว่าเบื่องเมียงบฏาใจ ได้เท่าไร
ไม่มีจวน จึงทรงเข้าว่าบฏาของเบื่องเมียงเห็นจะ
มีอยู่ในพุงมากมายละมัง ถึงไม่รู้จักหมดลัทธิ
เบื่องเมียงทูลว่า ‘ที่มีอยู่ในพุงก็มีบ้าง ไม่น่ามากนัก
แต่ที่เลี้ยงไว้ข้างนอกมีมากมาย ต้องได้ปลดองไว้
ไม่ให้หนี เพราะเป็นควมมีบักบิณได้’ พระเจ้าทวาทิ

ได้ฟังเช่นนั้นก็ว่า ถ้ามีอย่างนั้นขอเอามาแบ่งให้
พวกสนมกำนัลบ้างก็จะได้ ได้มีบุญญามากๆ
เหมือนเบื่องเมียง ว่าแต่ก็โปรดให้คนเหล่านั้นตาม
เบื่องเมียงไปเอาถึงบ้าน ที่จริงเบื่องเมียงได้ชื่อเป็น
คนมีบุญญามากนั้นเห็นจะเพราะได้คนบุญญาน้อย
เหล่านั้นเองช่วย ด้วยว่าพอเบื่องเมียงบอกให้แบมือ
มารับตัวบุญญา ต่างก็แบมือชิงกันเข้าไป และไม่ช้า
ก็รู้ว่าตัวบุญญาคืออะไร และกล่าวจะคงชีวิตก็ถูก
ตัวบุญญา หรือที่แท้คือตัวคอตคอตแดนที่เบื่องเมียงซัง
ไว้ในปลดองไม้ไผ่คอตเดียวปลดองเก็บ หน้าตาเนื้อตัว
ปลดองไปไปตามๆกัน พระเจ้าทวาทิทรงเห็นลางดรรชนี
กำนัลในหน้าตาบวมผ่นไปทุกคน ตามดูได้ความว่า
ไปถูกตัวบุญญาของเบื่องเมียงคอตย ก็ให้พิโรธนัก
แม้เบื่องเมียงจะแก้ว่า พวกผู้หญิงเหล่านั้นเข้าไป
ชิงกันขุดมุน ตัวบุญญาตื่นแตกออกมา ห้ามไม่ฟัง
จึงถูกคอตย ก็ไม่ทรงอภัยโทษให้ รับผิดชอบว่า ‘อ้าย
เบื่องเมียง เอ็งไปให้พัน ข้าไม่ขอเห็นหน้าเอ็ง’

เบื่องเมียงไม่อาจระงับพระบัญชาได้ จำต้องออก
จากวังไป ส่วนในใจใคร่หาทางกลบเกลื่อนความ
ผิดของตน พอล่วงไปได้ ๖ วัน พระเจ้าทวาทิได้
เลียบพระนคร เบื่องเมียงก็รีบกลับไป รุดหลุม
ไว้ตรงทางที่จะเสด็จผ่าน แล้วลงไปคุ้ยในหลุม เอา
หัวตลงข้าง ขุดขึ้นพันปากหลุม กระบวนพระเจ้า
ทวาทิจะผ่านไปได้ไม่ได้ พระเจ้าทวาทิแปลกพระทัย
จึงใช้คนไปสอบถามคุ้ย จึงรู้ว่า ผู้ที่ท้าวคิดการเช่นนั้น
คือเบื่องเมียง พอรู้ว่าเป็นเบื่องเมียงก็ออดกริ้วไม่ได้
แต่เบื่องเมียงก็อ้างอย่างเคยว่า เมื่อข้าเจ้ามีความ

ผิดคิดว่า จนมีรับสั่งว่าไม่ขอเห็นหน้า ข้าเจ้าก็ไม่
กล้าเอาหน้ามารับเดี๋ยง ต้องซ่อนหน้าให้ปรากฏ
แก่กาย เช่นนี้ละพระเจ้าข้า' พระเจ้าทวาทิจำต้อง
ยอมจำนนเช่นเคย แม้ว่าจะยังซ่อนพระทัยอยู่ก็ตาม

แต่ก็รู้ว่าเรียงเมืองจะทำให้เป็นที่รู้กันอยู่
ตลอดเวลามาก เวลาที่เรียงเมืองจะไร้อภัยอยู่
กับบ้านเมืองตลอดพระนครพระคุณก็มีอยู่หลายต่อ
หลายทรง กล่าวหา ที่เรียงเมืองได้ชื่อ ศรีธนญไชย
นั้นได้มาเมื่อเรียงเมืองอาดาบดเป็นเนรไปอยู่กับ
พระดังเมืองธานีที่พระเจ้ากรุงวามังมาทำพินัน
ทนายบัญชาธรรม พระเจ้าทวาทิจระทานชื่อเรียง
เมืองอาดาบดเนรศรีธนญไชย เมื่อชนะพินันมาแล้ว
ตามเนรศรีธนญไชยได้มารับราชการต่อไป ก็โดย
ใช้ชื่อศรีธนญไชยแต่นั้นมา แต่ในครั้งหลังที่
ตั้งพระราชเมืองลังกามาทำพินันแปลงอชรรมะ และ
ศรีธนญไชยรอบดเนรอาดาในการนี้ คราวนั้นมี
สมญาว่า มหาเดนม มหาเดนมศรีธนญไชยทำเป็นลูก
รับจากวังมาอยู่ราชณ เพราะใคร ๆ เห็นเป็นคน
โงะและดามาปัญญา มหาเดนมหาโงะดองภูมิ
ตั้งพระราชลังกา ไปหาคัมภีร์ไตรปิฎกกับใครคนมาให้
อ่าน ตั้งพระราชเห็นคัมภีร์ไตรปิฎกถึงงัน เพราะดู
ไม่ออกเลยว่าเป็นอักษรอะไร เห็นเป็นแค่รอยยุ่งๆ
ไปหมด ส่วนคัมภีร์พระไตรปิฎกนั้น พอจะอ่านออก
บ้าง แต่อ่านแล้วก็ไม่รู้ใจ เลยตั้งพระราชบ่น

พึมพำว่า 'มันอะไรนะ กระตันทาไร โจนละ กิปะ ไม่
เห็นมีในพระไตรปิฎก' มหาเดนมได้ฟัง จึงรู้ดำทับ
ว่า 'นับประสาอะไรจะไปแข่งกับตั้งฆราวาสใหญ่ที่ใน
กรุง ขนาดภูมิมหาเดนมผู้โงะเดนมต้องถูกรับมา
อยู่ชายเลน ยิ่งจนแถมแปลไม่ออกเสียแล้ว หาก
ไปพบกับท่านผู้รู้เหล่านั้น มีคัมภีร์อื่นหรือ' ตั้งฆราวาส
เหล่านั้นไม่รู้ว่าเป็นกถาของมหาเดนมศรีธนญไชย
ถ้าก็พูดว่าจริง กถาจะได้ขาย เลยรับลงเรือกำปั่น
กลับไป

พระเจ้าทวาทิจทรงทราบเช่นนั้น ก็ชื่นชมยินดี
แต่อดสงสัยไม่ได้ว่า คัมภีร์พระไตรปิฎกกับใครคนนั้น
ยากกระไรนักหนาจนถึงตั้งฆราวาสลังกาต้องยอมแพ
หนีไป ศรีธนญไชยกราบทูลว่า 'คัมภีร์พระไตรปิ
ฎกนั้น ก็คือปิฎกที่เจ้าจารย์มาจุ้มหมึกแล้วให้เดินไปบน
กระตาส ใครก็ไม่มีทางทราบได้ว่าเป็นอักษรอะไร
ส่วนพระไตรปิฎกนั้น ก็คือคำสอน กระตันทาไร คือ
กระตันทารัน โจนละ คืออะไรโจน และกิปะ ก็คือ
กิปะ พระเจ้าข้า'

นี่ละคือปัญญาของศรีธนญไชยเรียงเมือง ซึ่ง
สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงทราบภาพทรงกล่าวไว้ใน
คำนำเสภาศรีธนญไชยเรียงเมืองว่า 'เป็นเรื่อง
โบราณเกิดขึ้นครั้งกรุงศรีสัตนาคนหุต ราชมนฑล
อุดร อีสานขอบกันมาก' เรื่องที่เล่านี้เก็บความมา
จากเล่มนั้น □

น้อยหน้า — ต่อจากหน้า ๖๔

ที่หามาปลุกกันในเดือนนี้ก็มีดังเดิม เราเรียกว่า
น้อยหน้าของ และอีกชนิดหนึ่งก็มีดังเดิมกล่าว เรียก
กันไปอีกชื่อหนึ่งว่าน้อยหน้าครึ่ง รดชาติก็ไม่ผิด

เพี้ยนอะไรกัน แต่ผิดแปลก และนำมารับประทาน
เท่านั้น

อีกชนิดหนึ่งที่เรารู้ว่าน้อยหน้าหนึ่ง หรือ

ครั้งที่หก พระอภัยมณีเฝ้าปลุกทศ
ครั้งที่เจ็ด นางขุพพานาอุบายให้พระอภัยมณี
เฝ้าแล้วพารัตนนางเงือกกลับเจ้าเมืองลังกา
ครั้งที่แปด นางเงือกคุมทัพตั้งกาชกรบ แพ้
ทัพเมืองมณีกล พระอภัยมณีกำลังหลงนางเงือก
พล้ออกติดตาม เฝ้าบิเรกนางเงือกและกองทัพทั้ง
หมด

ครั้งที่เก้า พระอภัยมณีกับศรีสุวรรณไปทำศพ
ท้าวสุทัศน์ ในระหว่างนั้นมัจฉาโอรสพระอภัยมณี
ที่เกิดจากนางเงือกไปชิงโคตรเพชรจากเมืองการเวก
จับท้าวทศวงศ์กับนางสุวรรณมาลีไปชิงไว้ที่ลังกา
พระอภัยมณีรู้ข่าวยกทัพไปช่วย และเฝ้าจับเวลา
ยุดาวยุधिณี หักกัน

ครั้งที่สิบ พระอภัยมณีเฝ้าปลุกคนทั้งหมด
พระอภัยมณีเฝ้าจริง ๆ ๓๐ ครั้ง หรืออาจจะ
มากกว่านี้ ถ้าผู้เขียนนับพลาดไป นอกจากนั้นยัง
เฝ้ามีพระอื่นอีก แปลกกว่า ว่าเฝ้ามีกลาย
เป็นด้านจนแปลว่าร้องไห้ไปได้ ฉะนั้นร้องไห้
บ่อยๆ เพื่อนๆ มักล้อกันว่า เฝ้ามีจริง และ
ถ้าใครพูดว่าพระอภัยเฝ้ามี แทนที่จะนึกถึงภาพคน
กำลังเฝ้ามีเสียใจจนใจ ก็กลับไปนึกถึงภาพคน
ร้องไห้บ่อยๆ เสียทุกที ๕๕๕ ๕๕๕ ๕๕๕
สาเหตุนี้มัก "เป็นเพลงครวญหวนละห้อย" ขวน
ไขระอานกระมัง

ใครอ่านหนังสือพระอภัยมณีแล้วก็จะพบว่า
พระอภัยมณีเฝ้ามีอย่างแปลกว่าร้องไห้บ่อยๆ ครั้ง
สิ้นสุดบททุกถามความหลังว่าทำไมจึงได้มาอยู่กับ
นางผีเสื้อ พระอภัยมณี (อ่านต่อหน้า ๓๐๐)

โหมหน

ศรีธนญ

เรื่องนี้เป็นนิทานหมา เจ้าบิกับเจ้าจตุ
เอกของเรื่องนี้คือเขวคกงแบบศรีธนญไชยที่
เรารู้จัก จึงขอให้ชื่อเรื่องไว้อย่างนี้

คนสองคน คนที่มีชื่อว่าเจ้าจตุ ทำตัวเป็น
สุนัข ส่วนคนที่มีชื่อว่าเจ้าบิ ทำตัวเป็นโหรา
สามารถทำนายทายทักได้แม่นยำ คนทั้งสองคบกัน
เป็นเกลอแก้ว ทำมาหากินดวงต่อผู้คนมานักต้อ
นักแล้ว วันหนึ่งมาถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เจ้าบิ
กับเจ้าจตุช่วยกันลักวัวได้ตัวหนึ่ง เขาไปซ่อนไว้
เมื่อเจ้าจตุอดเที่ยวตามหาวัวก็หัวหมู่บ้านจนอ่อนใจ
ก็ไม่พบ เจ้าจตุก็ทำเป็นเข้าไปพูดว่า "ลุงหาอะไรนะ
วัวหายหรือ อย่าไปเที่ยวหาอยู่เลยลุง เสียเวลา
ไปหานายข้าดีกว่า นายข้าคุมแม่นยำกับตาเห็น
ทีเดียว เพิ่งมาถึงที่นี่ กำลังพักอยู่ที่ศาลาโน้นไง"

ว่าแล้วก็พาเจ้าจตุไปหาเจ้าบิ ให้ช่วย
หัดตามหาวัวที่หายไปนั้น ไปอยู่ที่ตรงไหน เจ้า
บิทำเบ็ดคัมภีร์ไปเบ็ดคัมภีร์มา แล้วพูดว่า "อยู่
ในที่ลึกกับขั้วชันหน่อยนะ ถ้าเดินไปตามที่บอก
นี้ แล้วเจอวัวละก็ ให้รีบ ๓๐ จัคนะ เป็นค่า แต่
ถ้าไม่เจอละก็ ขำรับรองไม่เอาเลยแม้แต่จัตเดียว"
เมื่อเจ้าจตุอดตอง เจ้าบิก็บอกกับเจ้าจตุว่า "ลุงจากศาลา
นี้แล้วละก็ไปทางตะวันออก เดินเรื่อยไปจนถึงคัน
มะม่วงใหญ่ ที่นั่นก็เดินไปทางขวามือ เดินไป
อีกจนเจอต้นมะม่วงใหญ่ ที่นั่นหันไปทางทิศเหนือ

บรรจบ พันธุเมธา

ไชยพม่า

เกิดตรงไปอีกจนกระทั่งเจอต้นไม้โต แล้วก็นั่นแหละ วิจารณ์อยู่คนเดียว

เมื่อผู้ช้อนเป็นผู้บอกที่ช้อน จึงไม่มีทางที่เจ้ารองวิจารณ์จะพบวิจารณ์ตรงที่ทิศทางที่บอกนั้น หลังจากนั้น ชาวโหราศาสตร์สามารถทำนายดวงราวดกับตาเห็น ก็แพร่ไปทั่วทั้งหมู่บ้าน ไม่ช้าก็มีผู้ใหญ่บ้านมารอให้เจ้าบิณฑูช่วยดูให้ว่า "หิมหมากทองที่ถูกขโมยลักไปเมื่อคืนนี้ ไปตกอยู่ที่ไหน ช่วยหาให้ด้วย" เจ้าบิณฑูมีปัญญา ไม่รู้ว่าจะทำนายให้ถูกได้อย่างไร จึงแสดงมายเบี่ยงไปว่า "เรื่องของผู้ใหญ่บ้าน จะให้ทำนายตอนนี้ เห็นที่ฤกษ์จะไม่เหมาะ จะตกที่นั่นดู ใต้พุ่มนี้เข้าค้อยมาดึกกว่านะ" จะบอกให้ถูกก็เลยบอกว่า หิมหมากทองใบนั้นไปอยู่ที่ไหน

พอผู้ใหญ่บ้านลงศาลาไปแล้ว เจ้าบิณฑูหันมาปรารภกับเจ้ารองว่า "ทำใจคิดจะเถลธ เราเร้าตางนแล้วซักัน ซักันรับเบ็ดหนึ่ไปเคียนคักว่า" "ไปไคยังใจจะเพื่อน" เจ้ารองแย้ง "ซันหนึ่ในตอนนี้ราวบ้านเราได้อัดค้อนเราอยู่มือไปเท่านั้นเอง ใจเย็นๆ ไวก่อนเถลธนะ ให้มันมืดเสียสักหน่อยก่อนค่อยไป" พอพลบค่ำ เจ้าบิณฑูรอนเจ้ารองให้ออกเดินทาง แต่เจ้ารองอมัดให้เคียนขันเสียก่อน และก็ให้บึงเอิญเหลือเกินที่ขณะนั้นเจ้าหวัชโมยผู้มี

ฉายาว่า เจ้ากำ ผู้ลักหิมหมากทองนั้นไป ได้แอบมาซ่อนตัวอยู่ตรงใต้ต้นศาลาไม้ค่านั้นด้วย ก็เลยได้ยินเรื่องที่คนทั้งสองคุยกัน เสียงเจ้าบิณฑูรอนว่า "ไม่รู้ทำไมแกถึงได้เล่นพิเรนกับกันอย่างนี้ก็ไม่รู้เราคนคักจะต้องมาหนีเขาหวัชชุกหวัชชุนเหมือนพวกหวัชโมย" "อย่ามาโทษกันเลยนะ" เสียงเจ้ารองพูด "ถ้าจะโทษก็ต้องโทษเจ้ากรรม เจ้ากรรมนั้นแหละตัวคัก ก็มันทำให้เป็นอะไรต่ออะไรไป"

ได้ยินคนทั้งสองพูดอย่างนี้ เจ้ากำฟังไม่ได้ศัพท์สำคัญว่าเจ้าบิณฑูใช้วิชาโหราของตนทำนายได้แม่นยำราวกับตาเห็นว่าคนเป็นผู้ลักของเขาไป และเจ้ารองกำลังพูดถึงตนอยู่ ก็เลยตกอกตกใจ เห็นว่าสารภาพเสีย โทษจะลดน้อยลงกว่า จึงรีบร้อนมาบนศาลา พูดแก่เจ้าบิณฑูว่า "ท่านโหราเจ้ารำ รำนี่แหละเป็นคนลักหิมหมากทองของผู้ใหญ่บ้านไป ถ้ารำบอกที่ช้อนแล้ว ท่านอย่าจับตัวรำส่งผู้ใหญ่บ้านนะ" เมื่อเจ้าบิณฑูรับคำแล้ว เจ้ากำหวัชโมยก็บอกที่ช้อนให้ว่า หิมหมากทองที่ช้อนอยู่ใต้บันไดศาลาในสุสาน จึงเป็นอันว่า ชื่อเสียงของเจ้าบิณฑูโหราศาสตร์สามารถเฟื่องขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ในเมื่อเจ้าบิณฑูสามารถบอกได้ถูกว่าหิมหมากที่ช้อนอยู่ที่ไหน เมื่อได้รับเงิน ๓๐๐ จด เป็นค่าดู และได้รับเลี้ยงอาหารเช้าอีกมื้อหนึ่งแล้ว คนทั้งสองก็เตรียมออกเดินทางต่อไป

แต่ถ้าจะเป็นบุญหรือเป็นกรรมของคนทั้งสองก็ไม่ทราบ ที่กำลังรำลือว่าผู้ใหญ่บ้านจะออกเดินทางอยู่แล้ว เกิดพระเจ้าแผ่นดินมาตติยวงศ์ทรงมีโปรดให้ประหารนรว่า มีเรือสินค้า ๘ ลำบรรทุกเพชรนิลจินดามาเต็ม มาถึงราชธานีเช้าวันนั้น พ่อค้าเจ้ารองเรือเหล่านั้นมารอทำพินกับ (อ่านต่อหน้า ๓๐๒)

หนึ่งเพียงสัก ๘-๘ หนเท่านั้นเอง”

“นี่แหละ” กำปั้นน้อยๆ วัชหลังผม “ฉันไม่
ไร่คุณนี้จะได้นั่งเป็นพายุบุแคมยั้งนี้ ดาอุ้ยนะแก
ถูกพ่อเต็มตัวอะ”

ดาอุ้ยอุกห้อยอมกินจุเหมือนพ่อ

“ยายปู่กินเอาใหญ่แล้ว คุณรู้ไหมคะ แก
เรียกข้าพลอสคนเผ่าหน้าประตูโรงเรียนว่า ยาย
จึงจากถูกประตูหนีบ”

“อ้อ... ก็ไม่เห็นเป็นอะไรนี่นะ ฉันว่าแกเรียก
เข้าที่เดียวด้วยซ้ำ เห็นภาพชัดแจ่มแจ่มแล้ว”

“ยังมีอีกค่ะ ที่แกเรียกข้าพลอสนะยังพอ

ทำเนา ยายแม่นั้นประตูหลังซึกะ แกเรียกว่ายาย
กางกตายซาก”

ผมหัวเราะเพราะนึกสมน้ำหน้ายายแม่นั่นนอก
จากจะหน้าตายอยู่ไม่ได้แล้ว ยังขออย่างบอกบุญ
ไม่รับเสียอีกด้วย

“คุณก็แค่หัวเราะอย่างนั้นแหละ ลูกมันดังได้
ใจ ปากคอเรารายเขาอย่างพอกันตามๆ”

แล้วกัน ยายปุกปากจืดเหมือนพ่อเข้าไปอีก
แล้ว

สรุป : ยายปุก ดาอุ้ย ยายก้อย ดาโก๊ ค่ะ
เหมือนแม่ แยมเหมือนพ่อ

□

□

ศรีธนญชัยพม่า — ต่อจากหน้า ๑๙

พระเจ้าแผ่นดินว่า นับแต่ไปอีก ๘ วัน ถ้าโหร
ทั้งหลายในบ้านเมืองสามารถทายได้ถูกต้องว่า ใน
หีบเหล็กใบเล็กของตานั้นมีอะไรบรรจุอยู่ล่ะก็ ตน
จะยอมยกพระรัตนจินดาที่บรรจุมาทั้งหมดให้ แต่
ถ้าไม่มีใครทายถูกต้องก็ พระเจ้าแผ่นดินต้องยอม
ยกอาณาจักรให้ พระเจ้าแผ่นดินทรงรับคำทำไป
ด้วยดำริเห็นว่าเป็นเรื่องง่าย ๆ ใครหลวงทั้งหลาย
อย่างไรเสียต้องมีคนสามารถอยู่บ้าง แต่โหร
เหล่านั้นสภาวะว่าตนไม่สามารถจะทายให้ถูกต้อง
พระเจ้าแผ่นดินจึงต้องให้มาคิดซึ่งร้องบ่าวหาโหร
ผู้สามารถไปรัชชกัษัตริย์เมือง

ผู้ใหญ่บ้านได้ขึ้นกับบอกอำมาตย์นั้น ถึงความ
สามารถของเจ้าบิดเท่าที่ประจักษ์แก่ตาตนมาแล้ว
และเรื่องเหลือเกินว่าคราวนี้อย่างไรเสียก็คงทายถูก
ว่า มีอะไรอยู่ในหีบเหล็กใบนั้น

คนทั้งต้องจำเป็นอันหนีไม่พ้น จำต้องตาม
อำมาตย์นั้นไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน และเจ้าบิตยัง
ต้องแจ้งใจทูลยืนยันพระเจ้าแผ่นดินว่า ถึงวัน
กำหนดคนใดล่ะก็ ตนจะบอกให้ถูกเปียบเลยเถิดว่า
มีอะไรในหีบเหล็ก คำพูดของเจ้าบิตทำให้พระเจ้า
แผ่นดินค่อยคลายความกังวลลงได้ กลายเป็นรื่นรม
ยินดี จัดหาที่พักอย่างหรูหราพร้อมทั้งบ่าวไพร่อีก
มากมายไว้ให้ใช้สอย ส่วนอาหารก็เลือกแต่อย่างดี
มีรสพิเศษเป็นเลิศ

เมื่อเจ้าบิตกับเจ้าบอได้นั่งคุยกันมาหลายเวลา
จนกระทั่งถึงคืนก่อนวันนัด เจ้าบอออกจะร้อนใจจะ
กว่าเจ้าบิต พูดว่า “นี่เถลธ เราอยู่อย่างราชามาก
พอสมควรแล้ว เราจะทำอย่างไรกันต่อไปอีกล่ะ ถ้า
ไม่หนีไปก็ต้องเผชิญกับความอับยศอดสูในวันพรุ่ง
นี้ หรือว่าเราจะไม่หนีละ แต่เราก็จะไม่ยอมเผชิญ

กับความอับอาย มาเราไปโคตทะเลคายกันดีกว่า หรือเพื่อนเห็นเป็นอย่างไร”

“แต่เราก็อายน้ำเขื่อนนั้น” เจ้าบิตท้วงอย่าง ไม่เห็นด้วยกับเรื่องฆ่าตัวตาย “แล้วมันจะไปตาย ได้อย่างไร”

“ก็ว่ายออกไปในทะเลนั่นแหละ” เจ้าอ อธิบาย “ว่ายไปๆ มันเหนื่อยเข้าน้ำก็จมน้ำตาย ไปเอง” พูดแล้วเจ้าออกก็โคตลงไปในทะเล เจ้าบิต ก็จำโคตตามลงไปด้วย คนทั้งสองว่ายไปๆ จนถึง เรือของพ่อค้าทั้ง ๗ ลำนั้น ทันใดนั้นก็ได้ยินเสียง เด็กร้องถามปู่ของตนว่า “ปู่จำปู่ ปู่เป็นคนครัว ของท่านพ่อค้า ปู่ไม่รักความสับสนนั้นบ้างหรือ”

“เฮ้ย อ้ายหนู” เสียงคนชราๆ “เอ็งอยาก จะรู้เรื่องที่ไม่เกี่ยวกับเอ็งไปทำไมวะ”

“ก็หนูอยากรู้สิ หนูอยากรู้” เสียงเด็กร้อง อย่างเกะกะเกร “ถ้าปู่ไม่บอกหนู หนูไม่ยอมนอน หรอกจะบอกให้”

“เฮ้ อ้ายเด็กมันนักควนใจจริง” - เสียงปู่บน พืมท่า เด็กนั้นก็ยังพูดเข้าอีกต่อไปว่า “บอกหนู หน่อยนะ ปู่ ว่า บอกหน่อยนะ” ปู่อดรันทดไม่ได้ ต้องบอกออกมาว่า “ทั้งนี้อ้ายหนู ในหีบเหล็ก นั้นนะ มีหีบทองเหลืองอยู่ใบหนึ่ง ในหีบทอง เหลือง ก็มีหีบเงิน ในหีบเงินมีหีบทอง แล้วในหีบ ทองนั้นก็มียาหอมอย่างดีที่สุดอยู่ซองหนึ่ง เอ้า รู้แล้ว จะเอาไปทำอะไร ไป ไปนอนเสีย ไป”

นับว่าเจ้าหนูนั่นช่วยเจ้าบิตกับเจ้าอไวได้โดย แท้เทียว เจ้าบิตเจ้าอหันมาแสดงความยินดีในโชค ชาติารองกันและกันแล้วคางก็ว่ายน้ำกลับ และ ในวันรุ่งขึ้นนั้น ไม่ต้องเล่าก็ได้ว่า พ่อค้าผู้นั้น

ต้องเสียทรัพย์สินสมบัติมากน้อยเพียงใดแก่พระเจ้า แผ่นดินในเมื่อแพ้นั้น ด้วยว่าเจ้าบิตนั่งหลับตา ทายได้ถูกหมดว่ามีอะไรๆ อยู่ในหีบเหล็กใบนั้นบ้าง ความสามารถของเจ้าบิตครั้งนี้ ทำให้พระเจ้าแผ่นดินโปรดให้แต่งตั้งเป็นโหราธิบดีประจำราชสำนัก โดยทันที แล้วยังเชิญเจ้าบิตให้ไปสนทนากับราชวัง ถึงพระราชวังอีกด้วย

ขณะที่เจ้าบิตโดยเสด็จพระเจ้าแผ่นดินไปยัง พระราชวังนั้น เจ้าออกก็กลับไปยังที่พัก เอาไฟจุด เผาเสียไม่มีอะไรเหลือ แล้วก็นั่งอ่านหาทางทำให้ ไฟลวกมือตนเสียอีก เสร็จแล้วก็รีบกลับไปยังพระ ราชวัง กราบเจ้าบิตพลางพูดว่า “นายรอรบ ไฟ โหมบ้าน ดำรับดำราชของนายไฟไหม้หมดแล้ว รอรบ ข้ายายยามอย่างเต็มสติกำลังแล้วเทียวนา ที่จะเอาดำราชของนายออกมาให้พ้นไฟ แต่ก็ไม่เป็น ผล คุณครั้น มือไม้พองหมด” เจ้าบิตได้ยินดังนั้น ก็ทำเป็นตลกขบขันหัวเราะให้กระอักกระอื้นว่า “ไฟไหม้ หินน้ำจะหาหินทางท่านายทนายหักได้อย่างไร ไรละ ดำรับดำราชเข้าสู่ไปในไฟหมดแล้ว” พระ เจ้าแผ่นดินได้ยินดังนั้น ก็ทรงปลอบโยนเป็นอันดี แล้วก็แต่งตั้งให้เป็นอำมาตย์ผู้ใหญ่แทน เป็นการ ปลอบใจให้คลายทุกข์ ครั้นแล้วก็เหลียวมาเห็น เจ้าอมีมือพองเพราะไฟลวกขณะที่พยายามจะเอา ดำราชของนายออกมาจากไฟ นับว่ามีความซื่อตรง จงรักน่านิยม จึงตรัสว่า “เฮอ เจ้านั้นเป็นคนใช้ ที่ซื่อสัตย์จริง หาไม่ได้ง่ายๆ จะมีใครบ้างที่ยอม เสียชีวิตเพื่อจะไปเอาดำราชของนายออกมาให้พ้น ไฟ คนอย่างนี้ เราอยากได้นัก” ครั้นแล้วก็ตั้ง ให้เจ้าอเป็นแม่ทัพรับราชการสืบไป □

โน้ต

อ้ายลัก

นักภาษาศาสตร์อาจจะกล่าวว่า การที่เสียง ร กลายเป็นเสียง ด นั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงใน ภาษาอังกฤษหนึ่ง หน้าที่สองของภาษาเป็นแค่เพียง ดักกภาษา ดักกหรือดักกเก้ ไม่ไ้บังคับให้เป็น ไปตามที่คิดว่าจะเป็น อย่างไรก็ตาม ถ้าปล่อย ให้คนพูดเสียง ร กลายเป็นเสียง ด เรื่อยๆ แล้ว ในไม่ช้าเสียง ร ก็หายไป เหลือแต่ตัวอักษร คือไปจะมีที่ดักกด้วย ร และ ด รูปต่างกัน ความหมายต่างกัน แต่ออกเสียงอย่างเดียวกัน เช่น รก แปลว่า รุ้ง ดก แปลว่า หก แต่คนที่พูด เหมือนกันทั้ง ๒ คำ คนหนึ่งหลังก็จะเกิดคำถามดังๆ เช่นเดียวกับที่เราสงสัยว่า ทำไมจึงมีทั้ง ร และ โย ออกเสียงเหมือนกัน แต่รูปกับความหมายต่างกัน หรือมี โยบ และ ยิบ ความหมายกับรูปต่างกัน แต่ เสียงเหมือนกัน แล้วถ้าคนคนหนึ่งพูดว่า เดิมเราออก เสียง โย ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ๑๐๑ ๑๐๒ ๑๐๓ ๑๐๔ ๑๐๕ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๑๐ ๑๑๑ ๑๑๒ ๑๑๓ ๑๑๔ ๑๑๕ ๑๑๖ ๑๑๗ ๑๑๘ ๑๑๙ ๑๒๐ ๑๒๑ ๑๒๒ ๑๒๓ ๑๒๔ ๑๒๕ ๑๒๖ ๑๒๗ ๑๒๘ ๑๒๙ ๑๓๐ ๑๓๑ ๑๓๒ ๑๓๓ ๑๓๔ ๑๓๕ ๑๓๖ ๑๓๗ ๑๓๘ ๑๓๙ ๑๔๐ ๑๔๑ ๑๔๒ ๑๔๓ ๑๔๔ ๑๔๕ ๑๔๖ ๑๔๗ ๑๔๘ ๑๔๙ ๑๕๐ ๑๕๑ ๑๕๒ ๑๕๓ ๑๕๔ ๑๕๕ ๑๕๖ ๑๕๗ ๑๕๘ ๑๕๙ ๑๖๐ ๑๖๑ ๑๖๒ ๑๖๓ ๑๖๔ ๑๖๕ ๑๖๖ ๑๖๗ ๑๖๘ ๑๖๙ ๑๗๐ ๑๗๑ ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐ ๑๘๑ ๑๘๒ ๑๘๓ ๑๘๔ ๑๘๕ ๑๘๖ ๑๘๗ ๑๘๘ ๑๘๙ ๑๙๐ ๑๙๑ ๑๙๒ ๑๙๓ ๑๙๔ ๑๙๕ ๑๙๖ ๑๙๗ ๑๙๘ ๑๙๙ ๒๐๐ ๒๐๑ ๒๐๒ ๒๐๓ ๒๐๔ ๒๐๕ ๒๐๖ ๒๐๗ ๒๐๘ ๒๐๙ ๒๑๐ ๒๑๑ ๒๑๒ ๒๑๓ ๒๑๔ ๒๑๕ ๒๑๖ ๒๑๗ ๒๑๘ ๒๑๙ ๒๒๐ ๒๒๑ ๒๒๒ ๒๒๓ ๒๒๔ ๒๒๕ ๒๒๖ ๒๒๗ ๒๒๘ ๒๒๙ ๒๓๐ ๒๓๑ ๒๓๒ ๒๓๓ ๒๓๔ ๒๓๕ ๒๓๖ ๒๓๗ ๒๓๘ ๒๓๙ ๒๔๐ ๒๔๑ ๒๔๒ ๒๔๓ ๒๔๔ ๒๔๕ ๒๔๖ ๒๔๗ ๒๔๘ ๒๔๙ ๒๕๐ ๒๕๑ ๒๕๒ ๒๕๓ ๒๕๔ ๒๕๕ ๒๕๖ ๒๕๗ ๒๕๘ ๒๕๙ ๒๖๐ ๒๖๑ ๒๖๒ ๒๖๓ ๒๖๔ ๒๖๕ ๒๖๖ ๒๖๗ ๒๖๘ ๒๖๙ ๒๗๐ ๒๗๑ ๒๗๒ ๒๗๓ ๒๗๔ ๒๗๕ ๒๗๖ ๒๗๗ ๒๗๘ ๒๗๙ ๒๘๐ ๒๘๑ ๒๘๒ ๒๘๓ ๒๘๔ ๒๘๕ ๒๘๖ ๒๘๗ ๒๘๘ ๒๘๙ ๒๙๐ ๒๙๑ ๒๙๒ ๒๙๓ ๒๙๔ ๒๙๕ ๒๙๖ ๒๙๗ ๒๙๘ ๒๙๙ ๓๐๐ ๓๐๑ ๓๐๒ ๓๐๓ ๓๐๔ ๓๐๕ ๓๐๖ ๓๐๗ ๓๐๘ ๓๐๙ ๓๑๐ ๓๑๑ ๓๑๒ ๓๑๓ ๓๑๔ ๓๑๕ ๓๑๖ ๓๑๗ ๓๑๘ ๓๑๙ ๓๒๐ ๓๒๑ ๓๒๒ ๓๒๓ ๓๒๔ ๓๒๕ ๓๒๖ ๓๒๗ ๓๒๘ ๓๒๙ ๓๓๐ ๓๓๑ ๓๓๒ ๓๓๓ ๓๓๔ ๓๓๕ ๓๓๖ ๓๓๗ ๓๓๘ ๓๓๙ ๓๔๐ ๓๔๑ ๓๔๒ ๓๔๓ ๓๔๔ ๓๔๕ ๓๔๖ ๓๔๗ ๓๔๘ ๓๔๙ ๓๕๐ ๓๕๑ ๓๕๒ ๓๕๓ ๓๕๔ ๓๕๕ ๓๕๖ ๓๕๗ ๓๕๘ ๓๕๙ ๓๖๐ ๓๖๑ ๓๖๒ ๓๖๓ ๓๖๔ ๓๖๕ ๓๖๖ ๓๖๗ ๓๖๘ ๓๖๙ ๓๗๐ ๓๗๑ ๓๗๒ ๓๗๓ ๓๗๔ ๓๗๕ ๓๗๖ ๓๗๗ ๓๗๘ ๓๗๙ ๓๘๐ ๓๘๑ ๓๘๒ ๓๘๓ ๓๘๔ ๓๘๕ ๓๘๖ ๓๘๗ ๓๘๘ ๓๘๙ ๓๙๐ ๓๙๑ ๓๙๒ ๓๙๓ ๓๙๔ ๓๙๕ ๓๙๖ ๓๙๗ ๓๙๘ ๓๙๙ ๔๐๐ ๔๐๑ ๔๐๒ ๔๐๓ ๔๐๔ ๔๐๕ ๔๐๖ ๔๐๗ ๔๐๘ ๔๐๙ ๔๑๐ ๔๑๑ ๔๑๒ ๔๑๓ ๔๑๔ ๔๑๕ ๔๑๖ ๔๑๗ ๔๑๘ ๔๑๙ ๔๒๐ ๔๒๑ ๔๒๒ ๔๒๓ ๔๒๔ ๔๒๕ ๔๒๖ ๔๒๗ ๔๒๘ ๔๒๙ ๔๓๐ ๔๓๑ ๔๓๒ ๔๓๓ ๔๓๔ ๔๓๕ ๔๓๖ ๔๓๗ ๔๓๘ ๔๓๙ ๔๔๐ ๔๔๑ ๔๔๒ ๔๔๓ ๔๔๔ ๔๔๕ ๔๔๖ ๔๔๗ ๔๔๘ ๔๔๙ ๔๕๐ ๔๕๑ ๔๕๒ ๔๕๓ ๔๕๔ ๔๕๕ ๔๕๖ ๔๕๗ ๔๕๘ ๔๕๙ ๔๖๐ ๔๖๑ ๔๖๒ ๔๖๓ ๔๖๔ ๔๖๕ ๔๖๖ ๔๖๗ ๔๖๘ ๔๖๙ ๔๗๐ ๔๗๑ ๔๗๒ ๔๗๓ ๔๗๔ ๔๗๕ ๔๗๖ ๔๗๗ ๔๗๘ ๔๗๙ ๔๘๐ ๔๘๑ ๔๘๒ ๔๘๓ ๔๘๔ ๔๘๕ ๔๘๖ ๔๘๗ ๔๘๘ ๔๘๙ ๔๙๐ ๔๙๑ ๔๙๒ ๔๙๓ ๔๙๔ ๔๙๕ ๔๙๖ ๔๙๗ ๔๙๘ ๔๙๙ ๕๐๐ ๕๐๑ ๕๐๒ ๕๐๓ ๕๐๔ ๕๐๕ ๕๐๖ ๕๐๗ ๕๐๘ ๕๐๙ ๕๑๐ ๕๑๑ ๕๑๒ ๕๑๓ ๕๑๔ ๕๑๕ ๕๑๖ ๕๑๗ ๕๑๘ ๕๑๙ ๕๒๐ ๕๒๑ ๕๒๒ ๕๒๓ ๕๒๔ ๕๒๕ ๕๒๖ ๕๒๗ ๕๒๘ ๕๒๙ ๕๓๐ ๕๓๑ ๕๓๒ ๕๓๓ ๕๓๔ ๕๓๕ ๕๓๖ ๕๓๗ ๕๓๘ ๕๓๙ ๕๔๐ ๕๔๑ ๕๔๒ ๕๔๓ ๕๔๔ ๕๔๕ ๕๔๖ ๕๔๗ ๕๔๘ ๕๔๙ ๕๕๐ ๕๕๑ ๕๕๒ ๕๕๓ ๕๕๔ ๕๕๕ ๕๕๖ ๕๕๗ ๕๕๘ ๕๕๙ ๕๖๐ ๕๖๑ ๕๖๒ ๕๖๓ ๕๖๔ ๕๖๕ ๕๖๖ ๕๖๗ ๕๖๘ ๕๖๙ ๕๗๐ ๕๗๑ ๕๗๒ ๕๗๓ ๕๗๔ ๕๗๕ ๕๗๖ ๕๗๗ ๕๗๘ ๕๗๙ ๕๘๐ ๕๘๑ ๕๘๒ ๕๘๓ ๕๘๔ ๕๘๕ ๕๘๖ ๕๘๗ ๕๘๘ ๕๘๙ ๕๙๐ ๕๙๑ ๕๙๒ ๕๙๓ ๕๙๔ ๕๙๕ ๕๙๖ ๕๙๗ ๕๙๘ ๕๙๙ ๖๐๐ ๖๐๑ ๖๐๒ ๖๐๓ ๖๐๔ ๖๐๕ ๖๐๖ ๖๐๗ ๖๐๘ ๖๐๙ ๖๑๐ ๖๑๑ ๖๑๒ ๖๑๓ ๖๑๔ ๖๑๕ ๖๑๖ ๖๑๗ ๖๑๘ ๖๑๙ ๖๒๐ ๖๒๑ ๖๒๒ ๖๒๓ ๖๒๔ ๖๒๕ ๖๒๖ ๖๒๗ ๖๒๘ ๖๒๙ ๖๓๐ ๖๓๑ ๖๓๒ ๖๓๓ ๖๓๔ ๖๓๕ ๖๓๖ ๖๓๗ ๖๓๘ ๖๓๙ ๖๔๐ ๖๔๑ ๖๔๒ ๖๔๓ ๖๔๔ ๖๔๕ ๖๔๖ ๖๔๗ ๖๔๘ ๖๔๙ ๖๕๐ ๖๕๑ ๖๕๒ ๖๕๓ ๖๕๔ ๖๕๕ ๖๕๖ ๖๕๗ ๖๕๘ ๖๕๙ ๖๖๐ ๖๖๑ ๖๖๒ ๖๖๓ ๖๖๔ ๖๖๕ ๖๖๖ ๖๖๗ ๖๖๘ ๖๖๙ ๖๗๐ ๖๗๑ ๖๗๒ ๖๗๓ ๖๗๔ ๖๗๕ ๖๗๖ ๖๗๗ ๖๗๘ ๖๗๙ ๖๘๐ ๖๘๑ ๖๘๒ ๖๘๓ ๖๘๔ ๖๘๕ ๖๘๖ ๖๘๗ ๖๘๘ ๖๘๙ ๖๙๐ ๖๙๑ ๖๙๒ ๖๙๓ ๖๙๔ ๖๙๕ ๖๙๖ ๖๙๗ ๖๙๘ ๖๙๙ ๗๐๐ ๗๐๑ ๗๐๒ ๗๐๓ ๗๐๔ ๗๐๕ ๗๐๖ ๗๐๗ ๗๐๘ ๗๐๙ ๗๑๐ ๗๑๑ ๗๑๒ ๗๑๓ ๗๑๔ ๗๑๕ ๗๑๖ ๗๑๗ ๗๑๘ ๗๑๙ ๗๒๐ ๗๒๑ ๗๒๒ ๗๒๓ ๗๒๔ ๗๒๕ ๗๒๖ ๗๒๗ ๗๒๘ ๗๒๙ ๗๓๐ ๗๓๑ ๗๓๒ ๗๓๓ ๗๓๔ ๗๓๕ ๗๓๖ ๗๓๗ ๗๓๘ ๗๓๙ ๗๔๐ ๗๔๑ ๗๔๒ ๗๔๓ ๗๔๔ ๗๔๕ ๗๔๖ ๗๔๗ ๗๔๘ ๗๔๙ ๗๕๐ ๗๕๑ ๗๕๒ ๗๕๓ ๗๕๔ ๗๕๕ ๗๕๖ ๗๕๗ ๗๕๘ ๗๕๙ ๗๖๐ ๗๖๑ ๗๖๒ ๗๖๓ ๗๖๔ ๗๖๕ ๗๖๖ ๗๖๗ ๗๖๘ ๗๖๙ ๗๗๐ ๗๗๑ ๗๗๒ ๗๗๓ ๗๗๔ ๗๗๕ ๗๗๖ ๗๗๗ ๗๗๘ ๗๗๙ ๗๘๐ ๗๘๑ ๗๘๒ ๗๘๓ ๗๘๔ ๗๘๕ ๗๘๖ ๗๘๗ ๗๘๘ ๗๘๙ ๗๙๐ ๗๙๑ ๗๙๒ ๗๙๓ ๗๙๔ ๗๙๕ ๗๙๖ ๗๙๗ ๗๙๘ ๗๙๙ ๘๐๐ ๘๐๑ ๘๐๒ ๘๐๓ ๘๐๔ ๘๐๕ ๘๐๖ ๘๐๗ ๘๐๘ ๘๐๙ ๘๑๐ ๘๑๑ ๘๑๒ ๘๑๓ ๘๑๔ ๘๑๕ ๘๑๖ ๘๑๗ ๘๑๘ ๘๑๙ ๘๒๐ ๘๒๑ ๘๒๒ ๘๒๓ ๘๒๔ ๘๒๕ ๘๒๖ ๘๒๗ ๘๒๘ ๘๒๙ ๘๓๐ ๘๓๑ ๘๓๒ ๘๓๓ ๘๓๔ ๘๓๕ ๘๓๖ ๘๓๗ ๘๓๘ ๘๓๙ ๘๔๐ ๘๔๑ ๘๔๒ ๘๔๓ ๘๔๔ ๘๔๕ ๘๔๖ ๘๔๗ ๘๔๘ ๘๔๙ ๘๕๐ ๘๕๑ ๘๕๒ ๘๕๓ ๘๕๔ ๘๕๕ ๘๕๖ ๘๕๗ ๘๕๘ ๘๕๙ ๘๖๐ ๘๖๑ ๘๖๒ ๘๖๓ ๘๖๔ ๘๖๕ ๘๖๖ ๘๖๗ ๘๖๘ ๘๖๙ ๘๗๐ ๘๗๑ ๘๗๒ ๘๗๓ ๘๗๔ ๘๗๕ ๘๗๖ ๘๗๗ ๘๗๘ ๘๗๙ ๘๘๐ ๘๘๑ ๘๘๒ ๘๘๓ ๘๘๔ ๘๘๕ ๘๘๖ ๘๘๗ ๘๘๘ ๘๘๙ ๘๙๐ ๘๙๑ ๘๙๒ ๘๙๓ ๘๙๔ ๘๙๕ ๘๙๖ ๘๙๗ ๘๙๘ ๘๙๙ ๙๐๐ ๙๐๑ ๙๐๒ ๙๐๓ ๙๐๔ ๙๐๕ ๙๐๖ ๙๐๗ ๙๐๘ ๙๐๙ ๙๑๐ ๙๑๑ ๙๑๒ ๙๑๓ ๙๑๔ ๙๑๕ ๙๑๖ ๙๑๗ ๙๑๘ ๙๑๙ ๙๒๐ ๙๒๑ ๙๒๒ ๙๒๓ ๙๒๔ ๙๒๕ ๙๒๖ ๙๒๗ ๙๒๘ ๙๒๙ ๙๓๐ ๙๓๑ ๙๓๒ ๙๓๓ ๙๓๔ ๙๓๕ ๙๓๖ ๙๓๗ ๙๓๘ ๙๓๙ ๙๔๐ ๙๔๑ ๙๔๒ ๙๔๓ ๙๔๔ ๙๔๕ ๙๔๖ ๙๔๗ ๙๔๘ ๙๔๙ ๙๕๐ ๙๕๑ ๙๕๒ ๙๕๓ ๙๕๔ ๙๕๕ ๙๕๖ ๙๕๗ ๙๕๘ ๙๕๙ ๙๖๐ ๙๖๑ ๙๖๒ ๙๖๓ ๙๖๔ ๙๖๕ ๙๖๖ ๙๖๗ ๙๖๘ ๙๖๙ ๙๗๐ ๙๗๑ ๙๗๒ ๙๗๓ ๙๗๔ ๙๗๕ ๙๗๖ ๙๗๗ ๙๗๘ ๙๗๙ ๙๘๐ ๙๘๑ ๙๘๒ ๙๘๓ ๙๘๔ ๙๘๕ ๙๘๖ ๙๘๗ ๙๘๘ ๙๘๙ ๙๙๐ ๙๙๑ ๙๙๒ ๙๙๓ ๙๙๔ ๙๙๕ ๙๙๖ ๙๙๗ ๙๙๘ ๙๙๙ ๑๐๐๐

เพราะฉะนั้น เราก็จะช่วยกันออกเสียง ร และรักษารูปให้คนออกเสียง ร ให้ถูกต้อง การ ซึ่งกับภาษาที่เขียนไปตามที่สังเกตเห็นเห็นรอบ แม้ ไม่ใช้หน้าที่สองของภาษา แต่ก็ใช่ว่าหน้าที่สองของ ภาษา เสียง ร เป็นเสียงที่มีประโยชน์มาก ช่วย แยกความหมายของคำหลายคำ (อ่านต่อหน้า ...)

ที่คนไทใหญ่เรียกคนสองคนนี้ว่า ลัก กับ แหลม นั้น คงเป็นเพราะเรื่องความฉลาดไม่แพ้ สรีรอนไซของเขาสองคน คิวว่าลัก (คือลัก ของเรา) และแหลมแปลว่าฉลาดทั้งสองคำ แต่ ส่วนว่าฉลาดอย่างไรจนถึงกับได้ชื่อและมีคน จดจำกันมา แล้วสืบๆ กันมานั้น ปรากฏอยู่ใน เรื่องที่จะเล่าต่อไปนี้

เราว่าคนทั้งสองแต่เดิมมิได้รู้จักกัน แต่ที่จะคบ กันเป็นเพื่อนดั่งหัวมท้ายกันนั้น เป็นเพราะคนทั้งสองต่างไปขายของในตลาดด้วยกัน อ้ายลักเขามีคนมาราย ๕ เล่ม ส่วนอ้ายแหลมเขาเกิดมาราย ๕ ห่อ ต่างคนต่างขายอยู่จนเย็นก็หาใครมาซื้อ ไม่ จนกระทั่งบ่าย ๓ ทุ่ม คนทั้งสองจะกลับบ้าน จะนำของขายไม่ได้กลับไปก็อยู่อย่างไรอยู่ จึงออกปาก แลกของกันและกัน อ้ายแหลมเห็นมีที่อ้ายลักถอดออกจากฝักวางไว้ให้ดู ก็คิดดี ส่วนอ้ายลักเห็น ห่อเกลือที่อ้ายแหลมแบไว้ให้เห็นก็เกิดอธิษฐาน ว่าจะเอาดี แต่เมื่อมาถึงบ้าน ต่างคนต่างของที่เหลือ อ้ายลักก็พบว่าเหลืออีก ๔ ห่อนั้นเป็นทรายล้วนๆ ที่ เคย ไม่ได้มีเกลือปนอยู่แม้แต่น้อย และเมื่ออ้าย แหลมถอดมีอีก ๔ เล่มดู ก็เห็นว่าเป็นมีดสั้นมีร่น ล้วนไร้การไม่ได้เลยทั้งนั้น เมื่อต่างคนต่างเห็นได้ ของกันและกันเช่นนั้นแล้ว คนทั้งสองก็เลยมาเจรจา

บรรจบ พันธุเมธา

อายแหลม

ขอ เอ็ดก้อเฮ็ดเส คบกันเป็นเพื่อน แดวก้อออกจากบ้านจากเมืองขินทางไปไร่เล่ห้กะท่ห้รองตนหากินต่อไป

เริ่มแรกคนทั้งต้องมาถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ซึ่งมีเศรษฐีใหญ่อยู่คนหนึ่ง อายัดกับอายแหลมตรงเข้าไปหา พูดว่า “ลุงเต้เจ้าเฮ็ด (คุณลุงเศรษฐีรอรบ) เราต้องคนพดักบ้านพดักเมืองมา ยังไม่รู้จักกับใคร จะไปพดักท่อนักเกรงคนจะมาแย่งชิงเสียมขุดคำของเรากำของเราไป จึงใครจะมารอนอนที่บ้านลุงเต้ หมุนหม่ (ขอได้โปรด) ให้เราได้อาศัยนอนดึกคืนเถอะ”

โดยินว่าคนทั้งต้องมีรองมีคำมาด้วย ลุงเต้เห็นคนทั้งคู่ไม่ได้อะไร เมื่อถามถึงคุณสมบัติของเสียมขุดคำ อายัดกับอายแหลมช่วยกันอธิบายว่า เป็นเสียมพิเศษ ขุดไปที่ไหนเป็นเจาะทองที่นั่น ลุงเต้ก็ไม่วักต้อง ทั้งยังสนใจใครจะรอซื้อเสียมขุดคำนั้นได้ซักด้วย หมายถึงจะขุดทองให้เป็นล้านเป็นต้น ที่รออยู่แต่จะได้รวยขึ้น คนทั้งต้องเห็นลุงเต้เฝ้ายากซื้อเสียมขุดคำของตนเช่นนั้น ก็ยืนค้ำยัก พอดกกลางคืนคนนอนหลับหมดแล้ว ก็รีบเอาทองที่ติดคามาฉวยไปฝังตามที่ต่างๆ ครั้นรุ่งเช้าเมื่อเขาเสียมพิเศษไปรอกทองให้ลุงเต้เห็นตัวอย่าง ก็ไปเลือกขุดคำที่ท่อนักของได้ เศรษฐีนั้นเห็นว่าขุดไปตรง

ไหนได้ทองตรงนั้นจริงอย่างอายัดกับอายแหลมว่า ก็สำคัญว่าเสียมขุดคำพิเศษจริง รับตกลงซื้อได้ทันที นอกจากจะให้เงินให้ทองคนทั้งสองมามากไรแล้ว ยังให้ม้าอีกตัวหนึ่งด้วย และเมื่อคนทั้งสองลงเรือนไปแล้วไม่ช้า ลุงเต้ก็จึงได้ว่าตนถูกอายัดกับอายแหลมคัมเดียวแล้ว แท้ที่จริงเสียมขุดคำนั้นก็คือเสียมธรรมดาราคาไม่กี่รูฟงนั้นเอง ความแค้นใจที่เสียมขุดคำทำให้แกล้งเสียมทั้ง ที่มพรอดเข้าไปในพุ่มไม้ หาว่าไม่มีความผู้หญิงนั่งพักอยู่ตรงนั้นคนหนึ่ง เสียมไปกระแทกถูกหัวหญิงนั้นโดยแรงจนหัวโน เรื่องจึงร่อนถึงเฒ่าบ้านเฒ่าเมืองที่หญิงนั้นไปฟ้อง ต้องไต่เถียงให้ลุงเต้เสียค่าทำขวัญแก่หญิงผู้เคราะห์ร้าย เป็นอันเสียเสียม เสียเงิน และเสียรู้เพราะความโลภแท้ๆ

ด้วยความโลภของคนนี้เอง ที่ทำให้อายัดกับอายแหลมได้เล่ห์เพทุบายฉวยผู้ดวงคนค้ำไปได้ คราวนี้ได้ม้ามาจากลุงเต้ ก็ได้อาไปบอกคนอื่นว่าม้าของตนมีทองอยู่ในตัว ครั้นมาถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่งมาพบเศรษฐีโลภมากไม่แพ้ลุงเต้เห็นเข้าคนหนึ่งซึ่งโดยินว่าคำคัมทองในคัมก็อยากได้ และอายัดกับอายแหลมก็ไว้ใจเห็นบทของได้ทีกันมา เมื่อม้าถ่ายออกมาจะมีทองปนออกมาด้วย แดงให้ลูกเศรษฐีผู้นั้นเห็นจริงยอมซื้อด้วย แสงกิ่งเมืองสามลูก คือเพชรเม็ดกำเมือง ๑ เม็ด แดงอายัดกับอายแหลมกับรับหนีไป ปล่อยให้เศรษฐีโลภนั้นโกรธหัวฟัดหัวเหวี่ยงที่แพ้ผู้คน จนฆ่าไปค้ำไป ม้าเผ่นไปเหยียบเด็กตายไปคนหนึ่ง ต้องเสียค่าทำขวัญไม่น้อย เรื่องจึงเรียบร้อยไปได้ (อ่านต่อหน้า ๓๓)

* อาย เป็นคำเรียกผู้ชาย โดยเฉพาะผู้ที่เป็นคนตกนโค

พระอาทิตย์ น้ำดอกไม้ มันหนองแวง ดำฤๅญ และ
มันทะวายมีหลายพันธุ์ ออกผลมีละ ๒-๓ ครั้ง กำลัง
นิยมปลูกกันมาก ชาวไทยควรจะภูมิใจและสนใจ
ปลูกกันให้มาก เพราะมะม่วงปลูกง่าย ไม่ต้อง
บำรุงรักษาเหมือนไม้ผลบางชนิดเจริญเติบโตเร็ว
มะม่วงเป็นไม้ผลที่สามารถซื้อหารับประทาน

ได้แม้แต่คนจน ทุกเพศทุกวัยชอบรับประทาน โดย
เฉพาะท่านผู้สูงอายุจะชอบรับประทานมากกว่า
บุรุษ เพราะเปรี้ยวๆเป็นของโปรด

มะม่วงใช้เป็นอาหาร ประกอบอาหารได้ทั้ง
คาวหวานมากอย่าง

ภาษาและหนังสือ - ต่อจากหน้า ๑๘

เช่น รา ผิดกับ ฉา ราง ผิดกับ ฉาง กราย ผิดกับ
กลาย เมื่อออกเสียงต่างกัน คำเหล่านี้จะไม่สับสน
ปนเปกัน นอกจากนั้น ถ้าไม่มีเสียง ร ในภาษาไทย
คือไปคนไทยจะออกเสียง ร ในภาษาต่างประเทศ
ก็ยาก เพราะไม่มีแนวเทียบ เราไม่ควรจะปล่อยให้

เสียง ร ซึ่งเป็นหน่วยเสียง (phoneme) หน่วยหนึ่ง
ในภาษา หายไปเพราะเห็นแก่สะดวกปากสะดวกลิ้น
ไหนๆเสียงนี้ก็ไม่มีมาในภาษาของเราฉบับพิมพ์นี้แล้ว
ก็ควรจะรักษาให้คงอยู่ถึงที่สุด จะรักษาไว้ไม่ได้ก็
อย่าให้หมดไปเร็วนัก □

อ้ายลักอ้ายแหลม - ต่อจากหน้า ๑๙

เมื่ออ้ายลักอ้ายแหลมทำให้คนโลภได้รับทุกข์
แห่งความโลภมา ๒ รายแล้ว ทุกวันนี้ก็มาถึงตน
บ้างละ ทุกข์ของอ้ายลักอ้ายแหลมมีไร้อื่นใด เนื่อง
มาจากแต่งด้ามลูกหรือเพชรด้ามเมื่อนั้นเองเป็นเหตุ
ถ้าเป็นทองหรือดีก็พอจะแบ่งกันลงตัว แต่นี่มันเป็น
ด้าม ใครจะเป็นคนได้สอง และถ้าทำได้ไม่ว่าใคร
ต่างก็อยากได้ด้ามเมื่อนั้น ฉะนั้นในระหว่างทาง
กลับบ้านเพื่อไปหาผู้ที่นำมันมาคิดสินให้ว่าใคร
จะได้เพชรคนละก่เมื่อนั้น อ้ายแหลมก็มีอันเป็น
ให้พวกทองพวกได้ ต้องหลบเร้าไปทำธุระในที่มืด
อ้ายลักได้โอกาสนั้น ก็จัดการพาเพชรด้ามเมื่อนั้น
รักษาอยู่หนีไป

เมื่ออ้ายแหลมเสร็จธุระออกมาไม่เห็นอ้ายลัก
ก็ใจแค้น รีบออกติดตามไปทันที อ้ายแหลมตาม
รอยเท้าไปไม่ช้าก็เห็นรอยเท้าไปสิ้นสุดอยู่ตรงซุ้มไม้
แห่งหนึ่ง บังเอิญที่ตรงที่อ้ายลักแอบซ่อนตัวอยู่นั้น
มีคนเอาควายมาปล่อยไว้ตัวหนึ่ง ที่คอควายมีเกราะ
ไม้ห้อยอยู่ อ้ายแหลมค่อยย่อเงาไปปลดเกราะที่
คอควายออก แล้วก็ค่อยดันให้เป็นจิ้งหรีดเหมือน
กับที่ห้อยอยู่ที่คอควาย อ้ายลักไม่ได้หันมาดูสำคัญ
ว่าเป็นเสียงควายเดินย่ำควมด้ามเร้ามา ก็ทำเสียง
ไล่จิ้งหรีดๆ และทันใดนั้นก็ต้องสะดุ้งเฮือกที่ได้ยิน
เสียงอ้ายแหลมจึงรู้ว่า “อ้ายเอ๊ย จะเอาด้าม
ลูกไปไหน เอาคืนมาเสียที” เป็นอันอ้ายลักไม่ ▶

มีทางเป็นเจ้าของเพชรดำเม็ดนั้นได้ จำต้องส่งให้อ้ายแหลม แล้วยกเงินทางร่วมกันต่อไป

คราวนี้ถึงตาที่อ้ายลักจะต้องเข้าไปทำธุระในหมู่บ้านวังตะ อ้ายแหลมก็ไต่ถามว่า หอใต้โถกาดอย่างนั้นกับพาเพชรดำเม็ดนั้นไปบ้าง เดินทางไปได้ไม่ช้า ไปพบปูย่างเหมว (ชายรราชาจะเหวียง) เจ้าคนหนึ่ง อ้ายแหลมพุกกับปูย่างเหมวว่า “ปู่เอ๊ย ขอให้ข้าหลบบนเรือนปู่หน่อยได้ไหม และถ้ามีใครมาตามหาข้าจะก่อ ปู่อย่าบอกเขาว่าข้าซ่อนอยู่บนเรือนของปู่” พูดแล้วอ้ายแหลมก็รีบขึ้นไปบนเรือน ทำเป็นนอนเอาผ้าห่มปูย่างเหมวคลุมตัว แล้วอ้ายลักก็รู้ใจของอ้ายแหลมไม่ผิดกับไก่เห็นตีนงู เห็นนมไก่ ไม่รู้อ้ายลักก็ขึ้นมาบนเรือน เด็กผ้าห่มออก แยกเอาเพชรดำเม็ดมาจากอ้ายแหลม แล้วต่างก็รีบเดินทางต่อไป

พอเข้ามาถึงเมือง อ้ายแหลมรักจะหิวข้าวจึงยอมปล่อยให้อ้ายลักไปซื้อข้าวซื้อกับมากินกัน ส่วนอ้ายลักมีพรอยู่ในมือ ความโลภทำให้ไม่รู้จักหิวรู้จักอยาก คิดแต่จะพาเพชรหนีทำเสีย เมื่อเดินไปถึงบ้านแม่หม้ายเจ้าคนหนึ่ง ก็ไปจับกับแม่หม้ายนั้น ทั้งเป็นว่าตนเป็นลูกชายเพิ่งตายใหม่ๆ และให้แม่หม้ายทำนึ่งร้องไห้กระซิกกระซืออยู่ ฝ่ายอ้ายแหลมคอยเพื่อนเท่าไรก็ไม่เห็นมา ก็รู้ว่าอ้ายลักเล่นตลกซอกแล้ว จึงไปเที่ยวมองตามบ้านโน้นบ้านนี้ จนมาเจอบ้านหญิงหม้ายนั้นเข้า เมื่อขึ้นไปบนเรือน หญิงหม้ายชะออกมาต้อนรับ ทักถามว่า มีธุระอะไร ลูกชายคนเพิ่งตายยังไม่มีเงินจะจัดการตามประเพณี หากจะช่วยเหลือเงินทองบ้างก็จะดีหรอก

อ้ายแหลมฟังแล้วไม่ต้องคิดนาน เพราะตั้งแต่เข้ามาในเขตเมือง ก็ยังไม่ได้ยินใครพูดถึงว่ามีคนพลอยอยู่ที่บ้านไหน ฉะนั้นจะเป็นอะไรไปไม่ได้ นอกจากอธิบายของอ้ายลัก ก็คิดงั้นก็ตรงเข้าไปนั่งข้างๆ คุกค้อยๆ เล็กๆ เขาเริ่มแทงเข้าอีกหนึ่ง อ้ายลักยังไม่ตายจะทนอยู่ได้อย่างไร ดังเสียงร้องออกมาดัง แล้วก็ผุดลุกขึ้นนั่ง เมื่อเป็นที่ของอ้ายแหลมเช่นนั้น อ้ายลักก็มอบเพชรให้อ้ายแหลมรักษาไว้แต่โดยดี เมื่ออ้ายแหลมจะลงจากเรือนไปหันมาส่งอ้ายลักว่า “อ้ายเอ๊ย รีบไปซื้อข้าวซื้อกับมากินกันเร็วๆ ข้าจะไปคอยที่ทุ่งโล่งทางโน้น” ครั้นเมื่ออ้ายลักไปจนถึงที่นั้นก็หาเจอเพื่อนไม่ พบแต่รอยเท้าเขาไปสุดอยู่ที่โพรงไม้แห่งหนึ่ง ทำอย่างไรจะได้ตัวออกมาล่ะ อ้ายลักก็คิดอยู่ครู่หนึ่งแล้วก็รีบไปชนไม้ไม่ถึงไม้แห่งมาจุดไฟจุดไว้ที่ปากโพรง ไม่รู้อ้ายแหลมก็ดังเสียงร้องออกมาว่า “อ้ายเอ๊ย อย่าเล่นอย่างนั้นนะ ข้าจะออกมาเดี๋ยวนี้แล้ว” ว่าแล้วก็ถลันดีดตัวออกมาจากโพรงไม้

คนทั้งสองเล่นเอาเด็กเจ้าดื้อกันอยู่หลายครั้งหลายคราจนเหนื่อยแล้ว ก็มาตกลงกันด้วยสันติวิธี คือเอาเพชรมาวางไว้ตรงหน้าแล้วก็หาทางแบ่ง แต่ว่าของจำนวนสามจะแบ่งให้เป็นสองเท่าๆ กันจะทำได้อย่างไร อ้ายลักอ้ายแหลมไม่มีปัญญาจะทำอย่างไรได้ ทั้งความโลภความเห็นแก่ตัวต่างก็เห็นว่าถ้าจะให้ยุติธรรม ตนต้องได้ ๒ เพื่อนต้องได้ ๑ เมื่อไม่เป็นที่ตกลงกันได้เช่นนั้น ก็ทุ่มเถียงกันทะเลาะกันเสียงดังเอะอะเอ๊ะคะโรอยู่ใต้ต้นไม้ นั้น จนผียุ่กระโซ่ ซึ่งคือรุกขเทวดาประจำต้นไม้ต้นนั้นอยู่ไม่ไหว

ต้องดำแดงกายมาแบ่งให้ “ตู้เจ้าเอ๊ย” เสียยังฝึยก
ระโซ่เรียกคนทั้งสอง “เจ้าจะทะเลาะทุ่มเถียงกันไป
ทำไมนะ กระของแบ่งง่าย ๆ อย่างนี้” อ้ายดักอ้าย
แหลมไต่ยีนเสียงท่งเห็นกายรุกกรเทวดากัดกตะดั่งนัง
มองตากัน ฝึยกระโซ่พูดต่อไปว่า “เฮ้า เฮาเพชร
ไปคนละเม็ด เป็นต้องพอดิบพอดิแล้วมิใช่หรือ” ยัง

ไม่ทันที่คนทั้งสองจะถามถึงเพชรเม็ดที่ดำม ก็เห็นฝึ
ยูกระโซ่คว้าเอามาถือเสียก่อนแล้วพูดว่า “ด่อนเม็ด
ที่ดำมนี่เราจะเก็บไว้เอง เพื่อเจ้าจะได้ไม่ทะเลาะแก่ง
แย่งกันอีกต่อไป” ว่าแล้วก็หายวับไป ทิ้งให้อ้าย
ดักอ้ายแหลมที่จริงเพชรกันไปแย่งกันมาไม่รู้ก็ตลบ
ไต่แถมองตามตาค้าง มิรู้จะได้แย่งประการใดได้ □

โรงแรมวิปริต — ต่อจากหน้า ๒๗

กิจที่คิดอยู่กับกายเรานี้หรือมิใช่ที่ดำมารดั่ง
การให้ระบบประสาทเคลื่อนไหวได้ จิตสั่งการให้
ปากออกคำดั่ง จิตสั่งการให้สมองคิดไตร่ตรองการ
ควรหรือไม่ควร จิตสั่งให้เดิน จิตสั่งให้ยืน จิตสั่ง
ให้นั่งหรือนอน แต่ถ้าจิตออกจากร่างไปดังที่เรา
กำลังจะเป็นอยู่นี้แล้ว จิตจะมีอำนาจอันใดสั่งการ
แก่ร่างกายนี้อีกต่อไปเล่า

ร่างอันมีนามรูปเรียกว่า ‘อชีวิตมัน’ นี้ก็จะนำ
เบี่ยงไปตามกาล ไม่อาจถูกชนกระทำการใดๆ ได้
อีกต่อไปตราบกัดปาด้าน

โอ... ลูกรักของพ่อเอ๊ย ถ้าพ่อตายไปแล้ว
ใครเล่าจะคุ้มครองเจ้าให้พ้นจากความฉิบาติ ทรัพย์สิน
เงินทองก็ลงทุนไปในกิจการอย่างใหม่จนหมดสิ้น
และถ้าปราศจากพ่อเจ้าไปควบคุมดูแลสั่งการแล้ว
กิจการนั้นก็เห็นจะประสบความล้มเหลวเสียตั้งแต่ยัง
มิได้เริ่มเปิดดำเนินการ พ่อมองไม่เห็นว่ามีใครจะมา
หวังดีทำผลประโยชน์ให้งอกเงยขึ้นมา เพื่อนำเงิน
ไว้หนี้สินธนาคาร มิให้เรามายึดหลักทรัพย์เฉยแม้
สักคนเดียว

แม่เจ้าหรือดีเบาปัญญา ชื่นให้รับช่วงดำเนิน
การ คงจะไปไม่ตลอดรอดฝั่ง เหมือนบวรคาเมีย
เพื่อน ๆ ของพ่อ ที่พ่อได้เคยเห็นพวกหล่อนดำเนิน
ธุรกิจผิดพลาด พางานที่ผัดร่างไว้ให้ อย่างนั้นคง
ล้มไปเสียหนักต่อนัก พ่อไม่อยากให้กิจการที่พ่อ
สร้างไว้ให้แก่ลูก ก็ยังประสบกับความหายนะเช่น
นี้เลย

ห้วง... นึกะมังทีโบราณท่านว่าตายกันอน
ตาไม่หลับ ก็เพราะห้วงนี้แลมารบกวน ห่วงลูก
ห่วงเมีย ห่วงทรัพย์สินสมบัติ และขณะที่จิตใกล้จะถึง
กาลแตกดับนี้เอง เขาก็เต็มไปด้วยความเป็นห่วง

ห่วงจริงหนอ ห่วงเสียยิ่งกว่าภพหรือความเป็น
ที่ก้ำกึ่งจะแตกดับอยู่รอมร่อของคนในขณะนั้นเสียอีก
จะตายก็ไม่อาลัยร่างเลย รอผัดแต่ให้ได้มี
เวลาได้ลงทุนไปดำเนินงานให้ลุล่วงไปสมหวังเกิด
รอแต่ให้ได้ลงทุนไปตั้งเสียกิจการงานให้ลูก ๆ ใ้รู้
ได้เข้าใจ และดำเนินงานสืบช่วงเอาตัวรอดไปได้
เถิด รอ...

ถ้ารวมจิตเป็นครั้งสุดท้าย ถึงที่พ้องประเสริฐ

ภาษา และ หนังสือ

นคร และรู้จักพลกเพลงคำที่เห็นว่าหยาบ จดได้
ต่างๆกัน บางคำก็ใช้ บางคำก็ไม่ใช้

พระยาศรีสุนทรโศภนก็ได้เขียนไว้ว่า ราช
ภาษาราชศัพท์ใช้กราบทูลพระเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระเจ้าเอกทัศพระยาบันนาธิราชวงศ์
และสมเด็จพระนารายณ์พระยาจักรีราชบุรุษทรงแสดง
ความเห็นว่า ราชศัพท์คือคำพูดของเจ้า ใช้แก่เจ้า
มิใช่ใช้เฉพาะกษัตริย์ กษัตริย์ไม่ใช้ราชศัพท์
สำหรับตัวเอง ราชศัพท์นั้นอยู่ที่ความนิยม ถ้า
คนไม่นิยมยกยอ ราชศัพท์ก็จะลาลายละเอะไปเอง

พระยาอุปกิตศิลปสาร ท่านอาจารย์ภาษาไทย
ได้ให้ความหมายของคำ ราชศัพท์ไว้ในคำราวจิ
วิภาคว่า "ราชศัพท์ แปลว่าศัพท์สำหรับพระราช
หรือศัพท์หลวง แต่ในที่นี้ให้หมายความคำศัพท์ที่
ใช้ในราชการ เพราะในคำรายนี้นั้นบางคำไม่กล่าว
เฉพาะสำหรับกษัตริย์หรือเจ้านายเท่านั้น กล่าว
คือไปถึงคำที่ใช้สำหรับบุคคลชั้นอื่น เช่นขุนนาง
และพระสงฆ์เป็นต้นด้วย"

รวมความแล้ว นายภาวดีก็มีความเห็นว่
ราชศัพท์เป็นลักษณะคำสุภาพ ใช้กราบทูลพระ
ราชาได้ไม่ระคายพระกรรม

ผู้ที่ใช้ราชศัพท์ได้ถูกต้อง คือรู้หลักเกณฑ์
ในภาษใช้ แม้จะรู้ราชศัพท์อย่างดี ถ้าไม่รู้หลัก
เกณฑ์ ย่อมใช้ผิดๆพลาดๆ ม.ล.มัย มาอาทูลได้
ให้หลักๆไปในการใช้ราชศัพท์ได้ พอจะรวม
รวมหยิบยกมากล่าวได้ดังนี้ (อ่านต่อฉบับหน้า)

โน้ต

เต่า

ครั้งหนึ่งยังมีคนเฒ่าสองตายาย ทำไร่นา
หาเลี้ยงชีพ ถึงสองตายายจะไม่มีลูกมีหลานช่วย
แรง คนทั้งสองก็อริยกันแรง ปลูกทั้งข้าว ข้าว
โพด หักแพง แดงโม แล้วก็นักดารพรรณ เสร็จ
ธุระเรื่องในไร่นาแล้ว คาก็มักจะเข้าป่าหา
สัตว์มาไว้เป็นอาหาร ยายอยู่บ้านก็หุงหาอาหาร
ทอดน้ำ แล้วก็ไม่ลืมเอาออกไปบักไว้ที่รายน้ำ เพื่อ
จะได้ปลาหมักบ้างนัยบ้างมาทำกับข้าวให้ลูกกิน

วันหนึ่ง ทายายก็ลงมือเอาไปบักได้ รับ
ไปยกดู แทนที่จะเห็นปลาอย่างทุกวัน กลับเห็น
เต่าจ้อยตัวหนึ่งขึ้นมา ยายจัดแจงปล่อยเต่าไป แล้ว
หย่อนขของน้ำใหม่ ทั้งได้นานพอกำลังมายกดู ก็
กลับได้เต่าตัวนั้นขึ้นมาอีก ยายกลัวเต่าน้อยนั้นจะ
หนีไปไม่รอด เพราะน้ำตื้น จึงอุดน้ำให้เดินไปที่
ลำธารไกลออกไปหน่อย ปล่อยเต่าลงไปแล้วกลับ
หย่อนขของไปใหม่อีก ครั้นยกขของขึ้นดูเป็นครั้งที่
สาม ยายก็ให้รู้สึกรังเกียจและรำคาญ แทนที่จะ
ได้ปลาดังหวัง กลับพบเจ้าเต่าน้อยตัวนั้นนอนนิ่ง
อยู่ด้วยกันอย่างเก่าอีก ขณะที่ยายกำลังคิดว่า
การปล่อยเต่าน้อยอย่างนี้จะจะไม่มาติดขของแกล
บ่ออยู่อย่างนี้ ก็พอดีได้ยินเสียงเต่าน้อยพูดว่า

บรรจบ พันธุเพอ

ทอง

“ยายจำ ยาย ฉันนี่อะไรไรเต้ารรรมา
หรือกระจะ ฉันเป็นเต้าทองจ้ ยายก้มลงดูจ้”
ยายโคยขึ้นคั้งนั้นก้มลงพิจารณา ดูแล้วก็เห็นจริง
อย่างเดาว่า จ้งออกจะคั่นคั่น พอดีคั่นช้อยน่ารัก
นั้นพูดขึ้นอีกว่า “เลี้ยงฉันได้ละยาย ถึงฉันจะ
เป็นเต้า ฉันก็ทำประโยชน์ให้ยายได้นะ เรือฉัน
เถอะ”

ได้ยินอย่างนั้น ยายจะใจจริงถึงกับจะจับเต้า
โยนลงน้ำไปอย่างไม่มีคิดกัณคัไป นอกจากจะไม่
ทำอย่างนั้น ยายยังพูดอย่างชื่นชมยินดีอีกว่า “เฮ
เถอะพ้อคั่นช้อย ข้าเองก็ไม่มีลูกหลานที่ไหน อยู่
กันสองคนตายายเท่านั้น ถ้าพ้อช้อยอยู่กับเรา เรา
ก็จะเลี้ยงพ้อรักพ้อให้เหมือนลูกเหมือนหลานที่
เคย” จำแล้วก็พาพ้อคั่นช้อยกลับบ้าน และเมื่อ
คั่นช้อยกลับบ้าน คั่นคั่นคั่นไม่แพ้ช้อย แล้วก็ช่วยยาย
พุ่มพักเลี้ยงเต้าทองนั้นสืบมา

จำแล้วเต้าทองนั้นฉันท์คั่นช้อยทนายทนายทัก ถ้า
จะมีอะไรเกิดขึ้นไม่ว่าดีว่าร้าย ต้องตายายเป็นได้รู้
ก่อนคนอื่นเสมอ อยู่มาวันหนึ่ง เต้าทองพูดกับคั่น
ช้อยว่า

“คำจำ ยายจำ อีก๘วันจ้งหนานนี้จ้ น้า

จะทวมใหญ่ บ้านช่องไม้ไผ่จะพังทลายเสียหาย
หมด คายายรีบเตรียมตัวค่อแพเถอะจ้ แล้วก็จัด
หาข้าวปลาอาหารไปไว้ให้พร้อม จะเอาพวกคั่น
ช้อยไปด้วยก็”

คายายได้ฟังก็ตกอกตกใจ รีบไปจัดแจงเตรียม
ค่อแพและจัดหาข้าวของเตรียมไว้พร้อมอย่างทีเต้า
ทองแนะทุกประการ ไม่ทันถึง๘วัน ทุกอย่างก็เสร็จ
เรียบร้อย และไม่ต้องห่วงว่าน้ำจะไม่ทวมจริง พอ
ครบ๘วัน ฝนก็ตกใหญ่ไม่ล้มห่อหุ้มคายนน้ำในแม่
น้ำทวมท้น ไม่ทำอะไรก็ท่วมคั่นช้อย มีเรือสองลำ
ลำผูกไว้กับคั่นช้อย น้ำก็กลบซัดเอาคั่นช้อยนอนราก
นอนโคน หลุดลอยตามกระแสน้ำไปด้วย ฉะนั้นที่
จะมีใครเหื้อรอกคายนมาได้ ก็เห็นแต่ต้องคายาย
กับคั่นช้อยที่เอาได้แพมาด้วยเท่านั้น แม้กระนั้น
คายายก็ยังไม่ได้ใจเพราะว่าน้ำจะรัศเอาแพลงไป
คอนไหนก็เค้ และยังกับเต้าทองนั้นรู้ใจคายาย จ้ง
พูดขึ้นว่า

“คำจำยายจำ ฉันจะคำลงไปคอยคู้เชือกที่ถ้าม
แพไว้กับคั่นช้อยจ้ แล้วก็จะคอยยึดไว้ให้ด้วย แพ
จะได้ไม่ถูกน้ำรัศจนไป ถ้าคายายต้องการให้ฉันทำ
อะไรละก็ กระคู้เชือกกระจะ ฉันจะได้รีบรับมา”

ไม่ช้าคายายก็มีเรื่องต้องกระคู้เชือกเรียก
เต้าทองรับมาปรึกษา เหตุด้วยว่า เกิดมีเสื้อคู้หนึ่ง
ว่ายน้าตรงมาที่แพของคายาย เกาะแพได้แล้ว พูดว่า

“ส่งสารรัศด้วยเถิดท่านผู้ใจบุญ รอข้าอาศัย
บนแพของท่านด้วยเถอะ พอรอกคายนจากน้าทวม
แล้ว ข้าจะส่งมาคั่นช้อยทั้งคู้ หักคั่นช้อยก็เคย”

เมื่อเต้าทองเฝ้ารับมาคั่นช้อย (อ่านต่อหน้า ๓๗)

เตาทอง — ต่อจากหน้า ๑๗

คายายก็เล่าให้ฟังแล้วก็ถามว่า

“ที่นี้จะมารออาศัยแพรองเรา จะให้เราอาศัยที่ไหน หลาน”

เตาทองผู้แจ้งในอนาคตรอบว่า “รับไว้เถะจ๊ะ ไม่เป็นไรหรอก”

ไม่ช้าก็เกิดมีสัตว์ร้ายแปลกประหลาดว่ายเข้ามา ฟังที่แพรองคายายอีก คราวนี้เป็นงูใหญ่ตัวหนึ่ง ถึงจะบอกว่า พันน้ำท่วมแล้วจะไม่อับบุญคุณคายาย คายายก็อดกลั้นรอวิญหาลไม่ได้ ต้องรีบกระตุกเรือเรียกเตาทองขึ้นมาอีก

เตาทองก็ว่า “รับไว้เถะจ๊ะ จะไปปล่อยให้คายายอย่างไรได้”

คราวสุดท้ายที่คายายต้องกระตุกเรือเรียกเตาทองขึ้นมาปรึกษาอย่างเคย ก็เป็นเพราะมีคนคนหนึ่งว่ายเข้ามาด้วยอาการเหนื่อยอ่อนใกล้จะสิ้นแรงอยู่แล้ว และเมื่อเตาทองเห็นดังนั้นก็ว่า

“แม้แต่เชื้อ แ่ง ที่เป็นสัตว์ร้ายยิ่งกว่าใคร เรายังช่วยไว้ได้ แล้วนี้เป็นมนุษย์ เรือจะเลี้ยวอะไรก็ไม่มี ทำไมเราถึงจะไม่ช่วยเราไว้ละจ๊ะ” คายายได้ยินเตาทองพูดดังนั้น ก็ช่วยกันอุชยานั้นขึ้นมาบนแพ แล้วเตาทองก็บอกคายายว่า

“ทนลำบากเอาอีกไม่ถึง ๗ วันหรอกจ๊ะ คายาย น้ำก็จะลดพอได้แลเห็นแผ่นดินบ้าง”

เมื่อถึงวันดังกล่าว น้ำก็ลดจริงๆ ผู้มาอาศัยแพรองคายายทั้งสามประเภทจึงพากันรอบคุดคายายแล้วก็ถากไป คายายก็กลับมาสาธยายกับเรื่องโรเรื่องนารองแอก จนถึงนั้นถึงอะไรๆ ก็เกิด

ขึ้นเมื่อน้ำท่วม แม้กระทั่งค่าน้ำสัญญาที่ผู้มาอาศัยแพรองแอกให้ไว้ว่าจะสมนาคุณให้ถึงขนาด แก้ก็ไม่ได้สนใจ แต่ว่าเมื่อผู้มั่งคั่งจะได้อำนาจนี้เสียก็หาไม่

วันหนึ่งขณะที่เจ้าหญิงราชธิดาภักดีครองเมืองนั้นเสด็จจากประพาสต่างเมือง แล้วประทับพักแรมอยู่ในป่า เชื่อนั้นคงจะเห็นร่องทางที่จะตอบแทนบุญคุณคายายได้ในคราวนี้ ฉะนั้นเมื่อเจ้าหญิงราชธิดา กับข้าราชการบริวารพากันหลับสนิท เพราะเหน็ดเหนื่อยจากการเดินทาง แทนที่เชื้อจะย่องเข้าไปคาบใครมาเป็นภิกษาหาร กลับย่องเข้าไปคาบเอาหีบเครื่องเพชรราชบุตรที่เจ้าหญิงเอามาซ่อนไว้มิดชิด จนกระทั่งถึงเข้าได้โอกาส เชื้อจึงนำไปมอบให้คายาย

ฝ่ายคายายอยู่ถึงท้องไร้ท้องนา ถึงจะรู้ว่าเครื่องเพชรในหีบนั้นมีค่ามหาศาล ก็หาเฉลียวใจไม่ว่าจะเป็นของราชธิดา แลเชื้อก็มาให้ตนเป็นการสมนาคุณ ต่างช่วยกันรื้อออกมาอดกั้นด้วยความปลื้มปิติยินดี

ขณะนั้นเอง ก็บังเอิญให้ชายคนที่คายายช่วยอุชขึ้นมานบนแพ ผ่านมาทางนั้น แล้วก็แวะมาเยี่ยมเยียนคายาย ชายคนนั้นเพิ่งมาจากในเมือง ได้ยินข่าวว่าหีบเครื่องเพชรของราชธิดาถูกลักเอาไป ยังจับตัวคนร้ายไม่ได้ ครั้นมาได้เห็นคายายกำลังรื้อเครื่องเพชรออกจากหีบอดกั้น ความโลภอยากได้สินบนนำจับคนร้าย พาใจให้มืดมน อึดอัดถึงบุญคุณที่คายายมีแก่ตนเสียสิ้น รับนำความไป

แจ้แก่เจ้าหน้าที่บ้านเมือง และไม่ร่ำสองตายายก็ถูกจับ

ที่จริงเต้าทองเองก็น่าจะรู้ล่วงหน้าและเตือนตายนายได้ แต่คงจะบังเอิญมันคราวเคราะห์ที่ทำไมมันถึงจนกระทั่งเราจับตายายไปแล้ว เต้าทองจึงตระหนกตกใจรีบไปหาผู้เคยได้รับอุปการคุณจากตายาย

งูนั้นก็มักตัญญูต่อตายายอย่างน่าสรรเสริญ เมื่อได้รับคำบอกเล่าจากเต้าทอง ก็คิดอ่านหาวิธีที่จะช่วยตายายผู้มีพระคุณของตน และวิธีของงูนั้นถึงจะไม่ยากเย็นอะไรสำหรับงู แต่ก็เป็นเรื่องยาก

ยิ่งสำหรับมนุษย์ เพราะราชธิดาผู้เคราะห์ร้ายถูกพันพิษเข้าไปในตา ได้รับความเจ็บปวดทรมานถึงกับร้องครวญครางเป็นที่น่าเวทนายนัก แม้พระราชเจตน์ของวังบาดหาหมอกทั้งในบ้านเมืองเอง บ้านเมืองอื่นมาช่วยรักษา ก็หาใครแก้พิษช่วยเจ้าหญิงราชธิดาให้พ้นทุกข์ทรมานได้ไม่

จนสุดท้ายพระราชเจตน์กับประกาศว่า ถ้าใครรักษาราชธิดาให้หายได้ จะยกบ้านเมืองให้ครองกึ่งหนึ่ง กระนั้นก็ยังไม่มีใครสามารถ แม้พระราชเจตน์อนุญาตให้ชนทุกชั้นทุกประเภทอาสาเข้ามารักษาก็ยังไม่เป็นผล หมกปัญหาเข้า พระราชธิดา

อนุญาตให้ผู้คุมเบิกตัวนักโทษที่อาสารักษาราชธิดา ให้มาทดลอง แต่ใครก็งานปัญหา

รณนั้นงูชอบเข้าไปหาตายายดังในคุก บอกเล่าเรื่องราวที่ตนไปพันพิษใส่ตาเจ้าหญิงให้ตายายฟัง แล้วก็นอบนากไม้ที่ไร้ออนพิษให้ตายายได้

รอนไม่มีใครในบ้านเมืองอาสาอีกแล้ว ตาชายจึงอาสาเข้าไปรักษาเจ้าหญิง และไม่ต้องกล่าวถึงว่า ยาคินันดอนพิษงูได้ระงัดหัวใจเพียงไร เพราะ

ไม่ถึงอึดใจ พิษร้ายก็สงบลง เจ้าหญิงทรงสบายหายเจ็บปวดคั่งปลดทั้ง พระราชเจตน์จึงจำต้องยกบ้านเมืองให้สองตายายครองกึ่งหนึ่งดังที่ได้ทรงตั้งวาจาเอาไว้ สองเต้าตายายจึงกลายจากชาวไร่ชาวนาเป็นราชามหากษัตริย์ และถึงจะได้เป็นอะไรก็ตาม สองตายายก็คงจะไม่อึดความหลังว่า ใครดีร้าย

หลานยาย—ต่อจากหน้า ๑๓

“ไม่เท่าไรหรอกค่ะคุณแม่ ชีพนักกว่าๆเท่านั้นเอง” แม้ลูกสาวตอบเรื่อย ๆ เหมือนเงินสั่นไม่มีความหมาย

คุณแม่นั่งนึกปลงอนิจจังตนเองก็หลงครุ่นครุ่นเรยว่าจน

“คะ หากพันกว่าๆนิดเดียวเท่านั้น” ลูกสาวว่า
“แหม แม่รักรอบก้นเสียแล้ววี่ หมายไปเสียทุกอย่าง” คุณแม่รักเห็นพ้องกับลูกสาวทั้งๆที่ก่อนที่ลูกสาวจะย้ายมา หล่อนก็ค้ำค้ำอย่างแข็งขัน
“อยู่อย่างนี้ก็น่าสบาย จะเอาอะไรก็ทุกอย่าง

ภาษา และ หนังสือ

พระธรรมเทศนาเรื่อง พระนามาภิไธย

คำว่า ราช ใช้ได้กับ กษัตริย์ มเหสี และสมเด็จพระยุพราชเท่านั้น ไม่ใช้กับเจ้านายพระองค์อื่น เช่น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้า พระองค์เจ้า หม่อมเจ้า สมเด็จพระราชชนนีพระราชนัดดาเงิน ไม่ใช้ สมเด็จพระราชชนนีพระราชนัดดาเงิน

ราชาศัพท์สำหรับพระสงฆ์ นั้นก็มีใช้เป็นชั้น ๆ ต่างกัน สมเด็จพระสังฆราชเจ้าใช้คำราชาศัพท์เหมือนพระองค์เจ้าที่เป็นพระราชโอรส สมเด็จพระสังฆราช ใช้คำราชาศัพท์เหมือนพระองค์เจ้าชายหรือพระองค์เจ้ายก พระราชกนิษฐาสมเด็จพระเจ้าลูกเธอสมเด็จพระสังฆราช ใช้คำศัพท์ที่ใช้กับพระ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิฉันว่า ไม่ใช้สมเด็จพระมหาจักรพรรดิเสวยข้าว

มีคำราชาศัพท์หลายคำที่ความหมายคล้ายคลึงกัน แต่ใช้กันไปไหนกันไม่ได้ เมื่อใช้ด้วยกันด้วยความเข้าใจผิด ผู้อื่นก็รู้ได้ทันทีว่ายังใช้ราชาศัพท์ไม่เป็น คำราชาศัพท์ที่มีความหมายว่า พูด และ ตั้ง มีอยู่หลายคำ แต่ละคำก็ใช้ต่างกันไปได้เล็กน้อย

พระบรมราชโองการ เหมหมายดังคำตั้งของกษัตริย์ไม่ว่าในกรณีใด แต่เคยใช้ให้หมายถึงคำสั่งที่ก่อให้เกิดผลตามมา

มีกระแสรบราชดำรัส } หมายถึงคำสั่งทั่ว ๆ ไปไม่ทำให้เกิดผล พูด

มีพระราชนัดดา } คำตั้งของพระราชนัดดาจะขอให้สมเด็จพระเจ้าพูด

ไม่รู้ว่า รบพระราชนัดดา (อ่านก่อนหน้า ๔๗)

นิทาน (ชาตก)

ตัด

ครั้งหนึ่งเมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองกรุงพาราณสี มีโอรสองค์หนึ่งซึ่งมีความร้ายกาจเป็นที่เลื่องลือ ไม่ว่าจะเป็นข้าราชบริพาร หรือไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน ต่างพากันเกลียดและกลัวเจ้าชายผู้ร้ายกาจผู้นี้ยิ่งนัก

วันหนึ่งเจ้าชายใคร่จะเดี๋ยงไปเล่นน้ำที่แม่น้ำแห่งหนึ่ง บรรดาคนหาเด็กก็ต้องตามเดี๋ยงไปด้วยเป็นกระบวนใหญ่ ขณะที่เจ้าชายกำลังจะลงเล่นน้ำก็ให้บังเกิดพายุใหญ่ ท้องฟ้ามืดครึ้มไปทั่ว เจ้าชายร้องดังมหาเดี๋ยงว่า 'พาร้างออกไปกลางๆน้ำ ช่วยกันจับดีเดี๋ยงตัวเราให้เดี๋ยงเดี๋ยง แล้วพาร้างกลับเข้าฝั่ง' เหล่าคนหาเด็กได้ยินดังนั้นต่างซุบซิบกันว่า 'คราวนี้จะเป็นโศกนาฏกรรมของพวกเราแล้ว ที่จะได้กำจัดเจ้าชายใจร้ายนี้เสียให้พ้นๆ ขึ้นทั้งได้ไม่ช้าพอได้ขึ้นครองราชย์ก็จะพวกเราเอ๋ย หัวไม่มีติดปากกันเดี๋ยงซุบซิบกันเป็นที่ตกตงแล้ว พวกคนหาเด็กที่กำลังประคองร่างเจ้าชายก็จับเจ้าชายเดี๋ยงออกไปกลางน้ำท่ามกลางพายุใหญ่ กระแสน้ำในแม่น้ำไหลเชี่ยวน่ากลัวยิ่งนัก

เดี๋ยงพระเดี๋ยงก็พากันกลับ เมื่อใครๆถามว่าเจ้าชายหายไปไหน ก็ตอบหน้าตาเฉยว่า 'เอ๊ะ ไม่รู้สิ ตอนนั้นเกิดพายุใหญ่ ใครๆก็พากันหลบพายุพอลพายุสงบ แต่ไม่เห็นเจ้าชาย เราก็คิดว่าเจ้าชาย

บรรณ พินธุ/๖๖

กตัญญู

คงได้จกถนัดด้วยหน้ามาก่อนเราแล้ว

เมื่อเห็นว่า เจ้าชายยังมาไม่ถึงวังนี้ ข้ามาตย์
ราชบริพารทั้งหลาย จึงพากันไปกราบทูลพระวรา
พระวราทักไปรตให้ค้นหาเป็นเจ้าพระทนต์ทั้งในน้ำ
บนบก แต่ว่าหาพบไม่ ทั้งนี้เพราะกระแสน้ำได้พัด
พาเจ้าชายไหลตามน้ำไปไกลลิบแล้ว แต่ราชา
เจ้าชายยังไม่ถึงขาด บังเอิญให้ร่างไปปะกับต้นไม้
ที่ถูกพายุถอนรากลอยขึ้นมา เจ้าชายรีบเกาะและ
ตะเกียกตะกายขึ้นไปถึงแล้วร้องไห้เสียงดังจนด้วย
ความกลัวตายอย่างที่สุด และก็ได้บังเอิญอีกนะ
แหละ ที่ต้นไม้ต้นเดียวกันนั้นเอง ยังมีตัวหนึ่ง หน
ตัวหนึ่ง ถูกน้ำพัดมา มาอาศัยเกาะอยู่ด้วย และเมื่อ
น้ำพัดต้นไม้ขึ้นที่ฝั่งของดามชีวิตต่อมาอีกไม่ช้า
นกแก้วตัวหนึ่งก็ขึ้นพาดบนต้นไม้ เกล็ดก็ถอนมาอาศัยอยู่
ด้วยอีกตัวหนึ่ง

ต้นไม้ใหญ่ขึ้นคงถูกน้ำพัดมาไกลไม่น้อย จน
ล่องเร่เที่ยวขึ้น จึงมาถึงฝั่งน้ำแห่งหนึ่ง และตรง
หัวฝั่งนั้นเอง พระโพธิสัตว์ที่ถือกำเนิดในสกุล
พราหมณ์มาปลุกบรรณศาตา ถือบวระเป็นคาบด
อยู่แต่ผู้เดียว ขณะที่คาบดกำลังเดินจงกรมไปมาอยู่
นั้น ก็ได้ยินเสียงเจ้าชายร้องไห้คร่ำครวญมาแต่ไกล
คาบดจึงคิดว่าต้องมีใครได้รับภัยอันตราย และด้วย
ใจเมตตาของพระโพธิสัตว์คาบด แลเห็นคนไต่ยาก

เร้นนั้นก็ต้องรีบไปช่วย คาบดจึงร้องตอบไปว่า
'ทำใจๆไว้ ไม่ต้องกลัว จะไปช่วยเดี๋ยวนี้แหละ'
แล้วก็โชนลงน้ำ และลากต้นไม้ใหญ่นั้นเข้าฝั่ง
ด้วยกำลังพลไม่ผิดข้างสาร ช่วยเจ้าชายขึ้นฝั่งรอด
ตายไปได้ และไม่ได้เจ้าชายจะรอดตาย เจ้าสัตว์
เล็กๆอีก ๓ ประเภทที่อาศัยต้นไม้มาด้วยกัน ก็พลอย
รอดตายไปด้วย

คาบดเห็นสัตว์ทั้ง ๓ นั้นเป็นสัตว์เล็ก ก็ให้
รู้จักเช่นคูดงสาร รีบไปคิดไฟให้สัตว์ทั้ง ๓ เข้าไป
ผิงก่อน ร่างกายอันแบบบางนั้นจะได้หายหนาว
กลับมีแรงกำลังขึ้นมา ส่วนเจ้าชายนั้นร่างกายกายา
รอกที่หลังก่อนก็ได้ ต่อจากนั้นก็ไปหาอาหารมาเลี้ยง
ผู้ภัยทั้ง ๔ และสัตว์เล็กเหล่านั้นก็ได้อาหารก่อน
เจ้าชาย เห็นดังนั้นเจ้าชายผู้ใจพาดเกร อดอาฆาต
เคียดแค้นไม่ได้ แทนที่จะคิดกตัญญูรู้คุณ กลับนึก
อยู่ในใจตลอดเวลาว่า 'คอยไปก่อนเถอะ ถ้าได้
ครองราชย์เมื่อไหร่ก็ จะทำให้ดื่มแค้นเทียว ที่
เห็นสัตว์ดีกว่าเรา'

พักอยู่ ๒-๓ วัน จนน้ำลด และผู้ประจบภัยมี
กำลังพอจะเดินทางกลับได้แล้ว ต่างก็อำลาคาบด
ผู้ช่วยชีวิตของตนกลับ แต่ก่อนจะลาจากไป งูได้
กล่าวแก่คาบดว่า

'ท่านอาจารย์เจ้าข้า ที่ท่านอาจารย์ช่วยชีวิต
ข้าให้รอดตายครั้งนี้ นับเป็นพระคุณอันยิ่งใหญ่ที่
ไม่รู้จะตอบแทนอย่างไรให้ดั่งม ที่จริงข้าไม่ใช่
ยากจนนะ เมื่อชาติก่อนข้าเป็นพ่อค้าทอง เมื่อตาย
แล้วใจยังผูกพันกับทอง ๔๐ โกฎิที่ฝังอยู่ริมแม่น้ำ
จึงมาเกิดเป็นงูเผ่าดมมิตอยู่ตรงนั้น (อ่านต่อหน้า ๔๑)

คิดนพยายามตั้งอกตั้งใจสอนอย่างดีที่สุด การทำให้คนรอบดั่งที่ตนเองไม่ค่อยชอบอยู่ก่อนแล้ว เป็นรองไม่่ายนัก เมื่อถึงหลักเกณฑ์ในการแต่ง กอน ดินได้ตามออกไปว่า

“คำว่าส้มผัดนอก ส้มผัดใน หมายความว่า ค้างกันอย่างไรคะ?”

เสียงพิมพ์มา ๆ จากใครคนหนึ่งพอได้ยินถึง ห้องว่า “ความหมายผิดกันมากทีเดียวแหละครับ ดิฉันผิดกันเหลือเกิน”

คุณๆคะ ถ้าเป็นคุณโดนคำตอบแบบมีเดกันย

□

□

นิทานชาดก เรื่อง สัตว์กตัญญู — ต่อจากหน้า ๓๙

ตลอดมา ถ้าเมื่อไหร่ท่านอาจารย์ต้องการทองตะกั ไปร้องเรียกราชทัณฑ์เดชะ ราชะยกทองให้ทั้ง ๔๐ โกฎิ ที่เดียว' ฝ่ายหนูนักรัไม้น้อยหน้า ดมบัติชาติก่อนที่ ผังได้มาถึง ๓๐ โกฎิ หนุจึงพูดว่า 'ของรักก็เหมือน ติชนะ ท่านอาจารย์ ของรักมีอีกตั้ง ๓๐ โกฎิ ถ้าท่าน ษาจารย์ต้องการเมื่อไหร่ ก็ไปเรียกราชันะ' ดอนนก ติชนะก็พูดขึ้นบ้างว่า 'ถึงราชะไม่มีเงินมีทอง เหมือนงูเหมือนหนูเขาก็ รักก็ยังมีความจะดมนาคูณ ท่านอาจารย์ได้เหมือนกันนะ ถ้าท่านอาจารย์ต้องการ ราชะตะกั ไปเรียกราชทัณฑ์นั้น จะต้องการ เมื่อไหร่ เท้าไหร่ บอกมาเดชะอย่ารีรอ ราชะตั้ง ดมครพรรูปพวกไปรับมาให้เป็นเกวียนๆเทียว' เจ้าชายได้ยินสัตว์ทองดำให้คำมั่นสัญญาเช่นนั้น ตนจะไม่พูดอะไรบ้างก็อยู่อย่างโรยๆ จึงระกคความ รุนเคืองใจ พูดว่า 'ได้ราชะได้รจนครองราชย์เสียก่อน

ขอยกยอนนี้ไว้ คุณๆจะทำอย่างไรคะ?

นี่แหละคะ ชีวิตการตอนวันแรกของคิดน คิดนคงมีเรื่องมาเล่าสู่คุณๆ ฟังอีกมากทีเดียวแหละ ค่ะ ยิ่งเป็นครูใหม่ๆ ยิ่งกำลังเห่อลูกศิษย์ ทั้นละ คิดนเข้าใจดีว่า ทำไมครอมครวคิดนจึงไม่คุยเรื่อง อื่นกันเลย นอกจากเรื่องลูกศิษย์ คุณๆอย่าเพิ่ง เบื่อเสียนะคะ คิดนรักสนุกแล้วละคะ ร้อดำคัญ คุณพ่อบอกว่า “อย่าทำอะไรถ้าได้กรวน ที่แก่ทำ เช่นนั้นเพราะแกอยากดูว่าครูใหม่เป็นคนขี้ขอน หรือไม่”

เดชะ ราชะถวายจุบัจจัยตามแต่ท่านอาจารย์จะ ประสงค์ก็เดียว'

เวลาล่วงเลยมานาน จนวันหนึ่งพระโพธิสัตว์ คาบดเกิดอยากจะได้ทองคำที่ให้คำมั่นสัญญาทั้ง ๔ จึงไปหางูก่อน พอได้ยินเสียงเรียก งูก็รีบออกมา หารจะแล้วกล่าว่า 'ทองผังอยู่ตรงนี้ ท่านอาจารย์ รุดเขาไปเดชะ รุดเขาไปทั้งหมคนั้นแหละ' คาบด ขอบอกรอมใจแล้วกล่าว่า 'เฮาเดชะ เจ้าเก็บได้ ก่อน ได้ต้องการจริงๆจึงจะมารอเขาไป' ทั้งหนู ทั้งนกแก้ว ต่างก็พร้อมจะยกดมบัติที่ตนมีอยู่ให้ คาบดถึงที่ตนหาได้ แต่คาบดกับบอกให้เก็บไว้ก่อน เป็นอันรู้ได้ว่า สัตว์ทั้ง ๓ มีกตัญญูรู้คุณจริง ยัง เหลืออีกแต่เจ้าชายผู้เป็นมนุษย์อีกผู้เดียว

รจนนั้นเจ้าชายได้ครองราชย์เป็นกษัตริย์แล้ว และกำลังเสด็จเยี่ยมพระนคร เมื่อแต่เห็นคาบดแต่

ได้ และก็ไม่เต็มความเคยคุ้นครั้งก่อน
นึกในใจว่า 'ตาตบดจะมามีหมายพึ่งเรา ก็แล้ว
ต้องจัดการประหารเสียก่อน ก่อนจะให้แกไปเที่ยว
ประกาศแก่ใคร ๆ ว่า แกมามีบุญคุณอะไรแก่เรา'
นึกดังนั้นแล้วก็สั่งข้าราชการบริพารว่า 'ภูตาคาตบดนั้น
มาทำเคินไม่มองดูข้า เหมือนจะจงใจไม่การจะ
ข้าไม่ชอบใจเลย จะมาทำให้เกิดข้อสงสัยแก่ข้า
หรือเปล่าก็ไม่รู้ อย่าข้าเลยรีบไปจับเอามาพาไป
ไปเลยตามมุมถนนทุกแห่ง แล้วพาไปตัดหัวเฉียบ
ประจานไว้'

ข้าราชการบริพารจำต้องรับคำ และไปจัดการ
ตามนั้น พระโหราธิบดีคาตบดถึงจะถูกโยนเจ็บปวด
เพียงไรก็ไม่เจนนกต่างถ้อยคำทวนซ้ำไปมาว่า
จริงอย่างที่คนรู้จักโลกก็ เขากล่าวได้ว่า 'ไม่
ผู้ยังจะคิดว่าคนอกตัญญู' ถ้อยคำที่กล่าวนี้ทำให้
คนที่มารวมล้อมดูแปลกใจ จึงถามขึ้นว่า 'ท่าน
คาตบดไปทำอะไรให้พระราชาหรือ ถึงได้ถูกโยน
อย่างนั้นละ' 'ทำซี' คาตบดกล่าว 'ก็เพราะ
เราไปช่วยให้รอดพ้นจมน้ำตายนะซี เราถึงได้รับ
ทุกขเวทนามอย่างนี้' ได้ยินเรื่องราวเช่นนั้น บรรดา
คนทั้งหลายทุกชั้นวรรณะต่างตะโกนร้องก้องว่า
'เออแนะ พระราชาเราช่างอกตัญญูจริง คาตบด
พูดคำให้ช่วยชีวิตไว้ ยังคิดฆ่าได้ดังคอ พระราชา
อย่างนี้เราจะหมายพึ่งอะไรได้ มาเถอะ พวกเรา
มาช่วยกันจับพระราชาใจเหี้ยมนั้นประหารเสียเถอะ'
ว่าดังนั้นแล้ว ประชาชนผู้เคยคุ้นวาระอกตัญญู
ก็เอารู หอก ดาบ ตลอดจนก้อนหินขว้าง ทิ่ม
ทะลวงพระราชาจนถึงแก่ความตาย แล้วก็ช่วยกัน

โยนศพลงไปในคู เมื่อดำเร้าโทษพระราชาองค์เก่า
ไปแล้ว ราษฎรก็อัญเชิญพระโหราธิบดีคาตบดครอง
ราชย์แทนต่อไป

เรื่องลงท้ายต่อไปว่า เมื่อคาตบดจำเป็นต้องมา
ปกครองบ้านเมือง เงินทองย่อมเป็นดังจำเป็น เมื่อ
ไปขอรู รอหนู ก็ได้ทอง ๔๐ โกลี และสมบัติต่างๆ
อีก ๓๐ โกลี มาไว้ทำนุบำรุงบ้านเมือง และราษฎร
พอเพียง จนไม่ต้องร้อนถึงชาวเปลือกของนกแก้ว
แล้วพระราชาคาตบดก็นำสัตว์ทั้ง ๓ มาเลี้ยงดูใน
พระราชวัง ภูได้อยู่ปล่องทอง หนูได้อยู่ในผอบ
แก้วผลึก และนกแก้วได้อยู่กรงทอง มีความสุข
สบายสมกับที่มีกตัญญูรู้คุณ'

หมายเหตุ

เค้าเรื่องนิทานชาดกกับนิทานลาวในฉบับที่แล้ว
ชวนให้เห็นว่ามีที่มาแห่งเดียวกัน ครั้นเมื่อเล่าต่อไป
เรื่องย่อมผิดแผกแตกต่างไปบ้างตามท้องถิ่น แต่
สรวัดกะ (motif) หรือลักษณะเด่นบางตอนที่เหมือน
กัน ยังปรากฏเป็นเค้าอยู่ การนำนิทานที่มีความ
คล้ายคลึงกันมารวมไว้ จึงมุ่งหวังให้เป็นประโยชน์
แก่ผู้ศึกษานิทานชาวบ้านไปพร้อมกันด้วย

□

□

โจทเวียง เป็นโจทราช
แต่ชายใต้ ตำรักษา

มูลนิธิราชประชานุเคราะห์

ภาษา และ หนังสือ

ไว้ผิดเล่มๆ ม.ถ. บั๊ย มาลากุลได้บอกคำราชาศัพท์
เหล่านั้นตอบคำถามของผู้สนใจคือ

กระเป๋าดือ กระเป๋าทรงดือ

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี
นาถทรงดือกระเป๋ หรือ กระเป๋ารอง
สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี
นาถ

เครื่องสำอาง เครื่องพระสำอาง

หัตถ์ ถวายอยู่งานหัตถ์ (คำว่า อยู่งาน เอา
มาใช้กับคำกริยาให้เป็นกริยาราช
ศัพท์ได้หลายคำ เช่น อยู่งานนวด
อยู่งานถวายพระภค) ถ้าหัตถ์ให้ผู้อื่น
ก็ใช้ว่า หัตถ์พระราชทาน เช่น สมเด็จพระ
นางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรง
หัตถ์พระราชทานหัตถ์กระหม่อม ส่วน
คำว่า หัตถ์ ที่เป็นคำนาม ราชาศัพท์ก็
ใช้ว่าหัตถ์

รับ พระภค

ผ้าเช็ดมือ ผ้าซับพระหัตถ์

จับมือ พระราชทานพระหัตถ์ให้จับ

เช็ดนม ทรงเช็ดพระเศียร

ทรงแต่งพระเศียร

ช่างแต่งพระเศียรถวายสมเด็จพระนาง
เจ้าพระบรมราชินีนาถ

ปลดท้อ ปลดพระอุทร

พเชย เสรฐภรรดา (อ่านก่อนหน้า ๑๒๓)

โน้ต จิน-ญี่ปุ่น

ดาว

โอ้โอ้โอ้

มีผู้กล่าวว่า ดาวเดือนกรกฎาคม ถ้าแหงนดู
ท้องฟ้าจะแลเห็นทางช้างเผือกขาวผ่องเหมือน
เมฆสลับๆ พาดสายอยู่บนท้องฟ้า และถ้า
พิจารณาดูให้ดีจะเห็นดาวสองดวงแดงดวงจับ
อยู่คนละฟากทางช้างเผือกคน คนจีนและคนญี่ปุ่น
เห็นและเชื่ออย่างเดียวกัน จนถึงสร้างนิยายไว้คล้าย
คลึงกัน จึงนำมารวมเล่าไว้เคียงด้วยกันในที่นี้

คนจีนถือວັນขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๘ ส่วนคนญี่ปุ่น
ถือວັນที่ ๘ กรกฎาคม เป็นวันฉลองดาวสองดวงที่
อยู่คนละฟากทางช้างเผือก ดวงหนึ่งเป็นดาวโคมาด
ชาวจีนเรียก เรียงเหนียวชิง อีกดวงหนึ่งเป็นดาว
หญิงทอผ้า เรียก จีรหนี่วชิง ทำไมจึงต้องฉลอง
ดาวสองดวงนี้ในวันนั้น ก็เห็นจะเป็นเพราะเชื่อกัน
เรื่องที่ได้สืบๆ กันมา ดังนี้

ชาวจีนเล่าว่า ครึ่งหนึ่งยังมีเด็กเลี้ยงวัวผู้หนึ่ง
เป็นคนช่างฝัน ฐานะเป็นกรรมคารของคนเลี้ยงวัวที่มี
เดาว่างมาก จึงมักจะช่างฝัน และคนสมัยนั้นจะไป
ฝันถึงอะไร ถ้าไม่ไรเรื่องนางฟ้า เทวดา ครั้นใด
เป็นหนุ่ม ความฝันของนายโคมาดนั้นก็ยิ่งรุนแรง
ขึ้น ถึงกับเมื่อเห็นเมฆทอเป็นสีต่างๆ ครึ่งใด นาย
โคมาดเป็นคดีย่อยอยากให้ตนเองจำแดงร่างได้ครึ่งนั้น

บรรณ พันธุเมธา

เดือนเจ็ด

คนจะได้กลายเป็นนกสวรรค์บินลอยท่องเทียวก
อยู่ในท้องฟ้า จะได้ไปคบหาสมาคมกับนางฟ้า
เทวดาเหล่านั้น ด้วยอารมณ์ผ่องใสอย่างนั้น หนุ่มเลี้ยง
วัวอดเก็บเงินไว้ในใจไม่ได้ ต้องพร่ำรำพันออกมา
ให้วัวควายที่ตนเลี้ยงได้ฟังว่า 'เพื่อนเฮย คุณเมฆ
สวดยไหม ทำยังไงเราจึงจะเหาะเหินเดินอากาศได้นะ
จะได้ขึ้นไปเที่ยวบนท้องฟ้าดูบ้าง แต่ถึงจะพูด
อย่างไร ก็แน่ละที่วัวควายของนายโคมาดจะเออออ
หือหมกไปด้วยไม่ได้'

ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง ขณะที่นายโคมาดกำลัง
เคียดเคแค้นอยู่กับบรรพชาธิษายมเร้า พระอาทิตย์
กำลังขึ้น ทอดแสงจับนาคางยอกหญ้าเป็นสีรุ้ง ก็ได้
หลุดปากพูดกับวัวควายของตนว่า 'เพื่อนเฮย เรา
จะเป็นผู้รุดตักเพียงไหนนะ ถ้าเพื่อนพาเราเหาะขึ้นไป
เมืองฟ้า ไปหานางฟ้าบนสวรรค์ แล้วก็ไปวิ่งไล่
นกสวรรค์ที่กำลังระเริงอยู่นั่น' ทันใดนั้นก็บังเกิด
มีหัตถ์จรรยที่ควายตัวนั้นเกิดพูดได้ พูดขึ้นว่า

'ท่านโคมาด ท่านจะเป็นดาวจวักของบนสวรรค์
นะ ก่อนที่อยู่บนสวรรค์ ท่านกับข้าเคยเป็นเพื่อน
สนิทกันมา ที่ร้างมาอยู่ในเมืองมนุษย์ในร่างของ
ควายนี่นะ เป็นเพราะได้รับมอบหมายให้มาจัดการ

ให้ท่านกับเทพธิดาทอผ้าได้แต่งงานกัน บัดนี้ถึง
เวลาที่เราจะต้องจัดการตามที่ได้รับมอบหมายมา
แล้ว'

พูดแล้วร่างควายนั่นก็กลายเป็นเทวดาผู้ใหญ่
หนวดขาว ผมหวด มีอิทธิฤทธิ์อย่างทมิฬมนุษย์เรื้อและ
ขำเกรงกันนัก เทวดาจวักของขึ้นหน้าควายที่คลุม
ร่างให้นายโคมาด พดางกล่าวว่ 'เฮ้ ท่านเก็บ
หนังควายไว้ เวลาท่านอยากเหาะเหินเดินอากาศไปไหนๆ
เอาคลุมตัวไว้ แล้วก็เหาะไปได้' นายโคมาดรับไว้
ด้วยความยินดี แล้วก็นำมาคลุมร่าง แล้วเทวดา
ก็มนุษย์ก็เหาะจากพื้นดินขึ้นไปยังสวรรค์ชั้นที่เป็น
ที่อยู่ของดาวเทพธิดาทอผ้า

ทั้งสองเดินตามมาไกลอยู่ ผ่านป่าเขาถ้ำถ้ำ
ไพร พรุ่งพร้อมกับด้วยดอกไม้และสิ่งสารพัดดี คดออก
จนนกนานาพรรณ พอลัดเลาะไปตามทางแคบๆ
ใกล้กับธารน้ำอันคดเคี้ยว เทวดาผู้หนึ่งกับบอกนาย
โคมาดว่า 'ที่ตรงนี้เป็นสระว้ายน้ำของเทพธิดา
ทอผ้า เวลาเทพธิดาเหล่านั้นเล่นน้ำกันผล่อๆละก็
ท่านแอบเข้าไปลักผ้าสีม่วงที่แขวนไว้บนคันเหมยนั้น
ไปซ่อนเสียนะ แล้วทีนี้ถ้าใครอยากได้เสื้อผ้าสี
ท่านก็เรียกร้องเอาเองก็แล้วกัน ว่าจะต้องการอะไร
แม้ว่าจะขอแต่งงานกับนาง นางก็คงต้องยอม'

นายโคมาดรับคำด้วยความตื่นเต้นยินดี เมื่อ
แอบเข้ามาใกล้สระจึงกล่าว ก็ได้เห็นเทพธิดาเหล่านี
นั้นเล่นน้ำกันเป็นที่เพลิดเพลินเจริญใจ เลี้ยวได้
หยอกล้อกันสนุกสนาน ใครจะรู้หาไม่ว่า มีมนุษย์
แปลงปลอมมาแอบดูอยู่ มีหน้าซำยังแอบดูเขา
เสื้อผ้าที่แขวนไว้ที่กิ่งไม้ไปซ่อน (อ่านต่อหน้า ๔๕)

กรุงเทพเมืองหลวงของไทย จะได้เห็นผู้รับชีวิตของ
หล่อน ผู้ให้กำเนิดชีวิตใหม่ซึ่งมีพระคุณเท่าบิดา
นายแพทย์เวร วิชาพรหม

นิยามารดาให้กำเนิดจิรามาจากความรักร่วม
กันระหว่างท่านทั้งสอง จิราเกิดจากความรักความ
สัมพันธ์ของรายหญิงสองคน ท่านรักจิราดุ๊กคนเดียว
ของท่านเสมอด้วยชีวิต เฝ้าเลี้ยงดูอยู่หล่อนมา

จนเติบโต ชีวิตของจิราอบอุ่นเมื่อแรกท่าน
ทั้งสอง หล่อนเปรียบเสมือนคนตายแล้ว นาย
แพทย์หนุ่มผู้นำหล่อนมาชุบเลี้ยงด้วยความเมตตา
สร้างชีวิตใหม่ให้แก่จิรา ชีวิตใหม่นั่งอยู่บนราก
ฐานของความสงสาร มิใช่ความรักเช่นชีวิตแรก

จิราจะมองที่ จะตอบแทนบุญคุณของเราละ
หรือ? (อ่าน คอลัมน์หน้า)

ความเคียดแค้น - ต่อจากหน้า ๓๙

เสียด้วย จนไม่กล้ามีเพศสัมพันธ์นั้นเหลือบมา
เห็นเช้า ก็วิ่งจากมา ดุ๊กเดินมาของคนที่หนีหายไป
ไป เหลือแต่เพศที่หายไปเท่านั้นที่หนีไม่ทัน ทั้ง
จะรอนจากนั้นก็ไม่ได้ เพราะแขนงไม่เห็น เลือด
ของคนที่หนีไปนั้น นอนเฝ้าจนใจหาย โคมายืน
ให้กินเลือดมาให้ แต่มีโยนางจะพูดพูดร้ายคำ
ว่าอย่าไร นายโคมายก็ทำไรให้เสียใจไม่ได้
ยิน จนในที่สุดนางกล่าวว่า

‘ท่านจะต้องการอะไรกันนะ เราอยู่ด่าให้
สัญญาตั้งๆนานา ท่านก็ทำเฉยเฉย หรือจะรอให้
เราแดงหน้าด้วย’

เมื่อนางหลุดปากออกมาตรงกับความปรารถนา
ของตน นายโคมายก็รับฟังทันที ยืนเฉยเฉยให้
แล้ว เพศสาวก็ออกมาเป็นผู้จัดการทำพิธีแต่งงาน
ให้

แต่งงานกันแล้ว ทั้งนายและเพศสาวก็อยู่ด้วย
กันมาอย่างสาสุขในป่าใหญ่ ที่ซึ่งเดิมของนาย
โคมาย นายโคมายผู้สามีเคยคิดว่าเพศสาวของตน
ไปตามเดิม ส่วนเพศสาวก็ทอดผ้าและเย็บปักถักร้อย

ไปตามถนัดอย่างที่เคยกระทำอยู่ในเมืองสวรรค์ แต่
เพศสาวมาอยู่เมืองมนุษย์ อยู่ได้ไม่กี่วันก็เบื่อ คิด
อยากจะกลับไปเมืองสวรรค์ของตน แต่นายโคมาย
ผู้รักหลงใหลภรรยาของตน ไม่มีวันจะยอมให้เสีย
เมื่อภรรยาปรารถนาครั้งไร ก็ได้แต่ด่าหน้าทำท่า
ไม่ยอมทุกครั้งไป เพศสาวจึงจำต้องเก็บความเคียด
แค้นไว้ รอจนวันหนึ่งนายโคมายเผลอ เพศสาว
ทอดผ้าจึงหนีเหาะกลับไปเมืองสวรรค์ แล้วก็รอกด
เข้ารับการในตำแหน่งหญิงทอผ้า ถวายเพศสาว
เหมือนดังเดิม

ฝ่ายนายโคมายเมื่อกลับถึงบ้านไม่เห็นภรรยา
ก็โกรธได้ทันทีว่า ภรรยาต้องเหาะกลับไปสวรรค์
เสียแล้ว นายโคมายก็เหาะเป็นเหมือนกัน จักการ
เอาหนังสือควายคลุมร่าง แล้วเหาะขึ้นไปยังเมือง
สวรรค์ เทียบไปรอกซ่อนหาจนรู้ว่านางรับการ
ประจำอยู่ที่ไหน เมื่อได้พบภรรยา นายโคมายก็
อ้อนวอนให้นางกลับบ้าน แต่จะอ้อนวอนอย่างไร
นางก็ไม่ฟัง นายโคมายจึงต้องทำเสียงเหาะฮือว้าย
จะพาตัวนางไปให้ได้

รอนถึงเทวราชแห่งดวงดรรชนีทรงพิจารณาเห็นว่า นายโคบาลผู้มีมานะพากเพียรจนถึงมาภิเษกฐานะเป็นเทพธิดาเช่นนี้ ที่จะยอมกลับเต่าดำฟังเห็นจะเย็นไปไม่ได้ จึงต้องทรงอนุญาตว่า

เจ้ากลับมาก่อน แล้วถึงมีเราปลดปล่อยเทพธิดาให้ไปพบกับเจ้าหนหนึ่งที่ฝั่งคางคกรรณนั้น เจ้าไปลธอยู่กันนั้น แล้วนกลเขียว (หรือเรว) เป็นนกลีลาประเภทกา) ดังนมาหมายหยาดพันด้านตัว จะมาทางปีกเกาะกันเป็นสะพานให้เจ้าข้ามไปพบกัน อย่าลืมนะ วันขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๗

ขณะนั้นเราสองคนนั้น ก็เพื่อแสดงความรักกันคนรักกันจะได้กลับมากพบกัน หากคำวันนั้นเกิดฝนตก ผู้คนก็จะพาอันที่ราดลตที่คางคกรรณสองดวงพบกันไม่ได้ในคืนนี้ เพราะน้ำในคางคกรรณจะท่วมกัน นกลเขียวไม่อาจจะเกาะกันทำเป็นสะพานให้ข้ามไปได้ ต้องเลื่อนการพบปะไปอีกมีหนึ่ง

ทางฝ่ายญี่ปุ่นที่เล่าอย่างเดียวกันนี้ ต่างแต่ว่าสาเหตุที่ทำให้คางคกรรณถูกแยกจากกัน จะพบกันไม่ได้เพียงมีละครึ่งเดียวนี้ เราไม่ได้เล่าต้นเค้าเล็กเกริกถึงกับว่า นายโคบาลไปลักเต่าดำเทพธิดาทอผ้า เพราะนั่นเรามีอีกเรื่องหนึ่งต่างหากออกไป

เราเล่าเพียงว่า เทพธิดาทอผ้าเป็นธิดาเทวราชผู้เป็นใหญ่ในดรรชนี มีความสามารถในการทอผ้ายิ่งนัก จึงต้องรับหน้าที่ทอผ้าถวาย ครั้นอยู่มา นางเกิดโผล่หลังรักนายโคบาลคนหนึ่งเข้า เทวราชผู้บิดาทรงเห็นคุณค่าความกตัญญูขยันขันแข็งในการทำงาน จึงทรงอนุญาตให้แต่งงานกันได้ แต่เมื่อแต่งงานกันแล้ว นางกลับละเลยหน้าที่ เทวราชไม่พอพระทัย จึงจัดการแยกคนทั้งสองเสียให้อยู่ห่างกันคนละฟากคางคกรรณ มีหนึ่งจึงจะได้มาพบกันหนหนึ่ง เมื่อถึงวันที่ ๗ กรกฎาคม อันเป็นวันกำหนดนัด เทพธิดาทอผ้าหาพาหนะใดข้ามน้ำไปไม่ได้ ก็ทำให้ จนนกกระดะระคิเวทนา (กล่าวคือ นกลีลาตัวนั้นเอง) จึงพากันมาทางปีกเกาะกันทำสะพานให้

ด้วยเหตุที่นิยายนี้เป็นนิยายรัก ในอันแสดงคางคกรรณ ชาวญี่ปุ่นจึงนิยมเขียนโคลงว่าด้วยเรื่องรักและรอนไถ่ที่ถึงไม่ตามหน้าบ้านและสวน พวกผู้หญิงที่อยากจะมีฝีมือในการทอผ้าและเย็บปักถักร้อย ก็พากันเช่นดวงบุษยาเทพธิดาทอผ้า ลึกความเรื่อเรื่องคางคกรรณที่ถูกแยกกันอยู่ ทำนองเดียวกันนี้ ดิฉันมาทางไทยใหญ่ ดังที่มีนิยายเรื่อง รุนสามดอเมืองถึงต้อง ซึ่งจะเล่าในลำดับต่อไป □

ทะเลเงิน-คือจากหน้า ๒๙

เราเราเล่ากันนั้น การได้กลับบ้านทุกทีจึงเป็นความสุข ยังมีคนเตือนมิดให้เราได้สดกลิ่นอายของทะเลอย่างแท้จริงนั้น รายหนุ่มจึงรักที่จะนอนตากลมริมศาลและเอาใจช่วยชาวประมงที่ออกเรือไกลถิ่นอยู่ในท้องทะเล

คิดอะไรเพลินๆ ไปก็หายเรื่องแล้ว เขาก็ยัง

มีอาจฉิมภาพร่างน้อยกับแสงตะเกียงเมื่อสักครู่นี้ได้ เราคิดว่าหล่อนคุ้นกับชอกหินริมหาดทรายทั่วทุกซอกมุมของเราแล้ว ก็ทิ้งหน้าผา หล่อนรู้จักก็เท่าๆ กับเราจนแทบว่าจะหลับตาถึงจะถึงชะวากการ เราและหล่อนเป็นลูกทะเลมาด้วยกัน หล่อนเคยเป็นเด็กหุญจะคว้นฮัยทังกันบ้างไม่ทันบ้าง

ภาษา และ หนังสือ

“อยากรู้จักมานานแล้ว เคยได้ยินแต่ชื่อ ไม่รู้จักตัว”

“อะไร ทำไมจะไม่รู้จักเรา เมื่ออาทิตย์ก่อน เราไปงานวันเกิดอาจารย์ฉิมฉรรณ ยังคุยกับเรา ตั้งนาน”

“ใครคุยกับใครตั้งนาน เมื่ออาทิตย์ก่อนเรา ไปบ้านอาจารย์ฉิมฉรรณเมื่อไหร่กัน”

“ตัวรู้ได้ยังไงว่าเราไม่ไป ก็อาทิตย์ก่อนตัว ไม่สบาย ต้องนอนอยู่กับบ้าน ลูกไม่ขึ้น ตัวยัง บ่นว่าอยากรู้จักเรา เลยไม่มีโอกาสได้รู้จัก”

“ก็ไม่สบายอะไร เราถึงไม่ได้ไปบ้านอาจารย์ ฉิมฉรรณ เราเพิ่งเจอคุณกมลมาเมื่อวานนี้ คุณ กมลมาบอกว่ารู้จักตัวแล้วตั้งแต่อาทิตย์ก่อน เราก็ บอกคุณกมลมาว่าชาติไหนได้เจอ อยากรู้จักตัวจริง มานานแล้ว”

“อ้อ เราเข้าใจว่าตัวบอกว่า คุณกมลมาบอก ว่าไม่รู้จักเรา ก็เมื่ออาทิตย์ก่อนยังคุยกันอยู่นี่นา”

“เฮ้อ ตัวก็ไม่บอกด้วยว่าเราไหน เราตัว หรือตัวเรา”

รายชื่อ ๓ ว่าด้วย เรา

“อาทิตย์หน้า เราจะไปพัทยา เธอจะไปไหม”

“ไปกันก็คน”

“ไม่ก็คนหรือ มีแต่เราสองคน”

“ไปกันสองคนเท่านั้นจะสนุกหรือ”

“ก็นั่นแหละ เธอไปด้วยจะได้เป็นสามคน”

“จะเป็นสามคนได้อย่างไร (อ่านต่อหน้า ...)

โง่ โง่ใหญ่

ขุนสามกลอ

ถ้าเมื่อใดหงนกดูดาว แลเห็นดาวชนิดต่างๆ เป็นคันว่า หลาวก้านสามคำ (ดาวสามดาวคา) หลาวไก่ค้อ (ดาวไก่ค้อ) หลาวหมาม้อง (ดาวหมาม้อง) เหล่านี้แล้ว ชาวไทยใหญ่ก็มักจะ นักไปตั้งนิทานพื้นเมืองเมืองเก็งคังและเมืองกิง ซึ่งเล่ากันตามตำนานพื้นบ้านของเราว่า

เมื่อก่อนอันโน้ (นานมาแล้ว) ที่เมืองโต ทางใต้ระหว่างแม่น้ำคง (แซตวัน) กับแม่น้ำเต็ง ยังมีเมืองเมืองหนึ่งชื่อเก็งคัง (เชียงทอง) และใน เมืองนั้นมีเศรษฐีหนึ่งชื่อสุคังนะ ลูกชายเศรษฐี นั้นยังเจริญเกิดในเดือนสาม พ่อแม่จึงตั้งชื่อให้ว่า ขุนสามกลอ

อันขุนสามกลอผู้นั้นเมื่อเจริญวัยใหญ่วันจนถึง คราวรุ่นหนุ่มก็ปรากฏว่า ในเวียงเชียงทองนั้นหาได้มี ผู้ใด อย่างหล่อผั่งงาม (รูปสวยทรงงาม) เสมอเหมือน ไม่ ไม่ว่าใครใครเห็นเป็นอดออกปากชมมิได้เลย ยิ่งเป็นผู้หญิงด้วยแล้ว ยิ่งอยากคุยอยากชมอยู่เสมอ ก็เคยด และในบรรดาผู้หญิงทั้งหลายที่มีใจใคร่ ใฝ่ร่วมของขุนสามกลอ ก็ผู้หญิงสาวหนึ่งชื่อฉานาง

นิทานเรื่องนี้เคยลงแล้วในหนังสือคุณสาร แต่ทว่าเหตุ ที่มีลักษณะเด่นของเรื่องทำนองเดียวกับ ดาวเดือนเจ็ด นิยายของ จีนและญี่ปุ่น จึงนำมาลงเพื่อให้เห็นอีกครั้งหนึ่ง

บรรณ พันธุมธิดา

เมืองเก๋งต๋อง

อู๋เป่มี เป็นผู้รักใคร่หลงใหลใฝ่ฝันตามลอนักหนา ถึงกับคิดคำมั่นอยู่เสมอว่า วันหนึ่งตนจะได้เป็นละครของเศรษฐีผู้ดีจนกระทั่งภรรยา ที่จริงภรรยาเศรษฐีคงจะพอใจใคร่ได้นางอู๋เป่มีมาเป็นละครอยู่เหมือนกัน ด้วยนางเป็นคนรสนิยมแรง และด้วยความขยันในการงานรอนางอู๋เป่มีเอง ทำให้เธอเป็นคนร่าเริงร่าเริง ผิดกร้าน หยาบคำ ล้างถ้วยล้างจานอย่างไม่ค่อยขอสอน โยนทิ้งให้รูดตามล่อผู้รับจากจะทนความขื่นขื่นไม่ได้แล้ว ขี้เกียจทำอะไรอย่างอื่น ๆ ว่า นางเป็น สิ้นหัวก้นเลิง (คนไม่ค่อยมีกิริยา) ถ้าไปโน้นนั่นนั้นก็ขึ้น ไปในบ้านพักกันบ้านก็ชอบ และรูดตามล่อก็มักจะออกตลาดว่า เก้าอี้ชำรุดตำแม่จื่อ-ฮเสมีดงาลัง คิดตัวเองไม่ถูกตรอกใจเลยแม่แต่ซิ่นมีดงาเคียว ถ้ารูดบนภาษารอบเราก็คงว่า ไม่ถูกตลาดใจแม่ดักเกวรีเดิม มารดาได้ยื่นคำค่อนและตั้งหน้าไว้ก็คิดว่าอะไรนานา จนในที่สุดรูดตามล่อว่าควาญต้องหาสมชายที่จะไปเฉยจากบ้าน วันหนึ่งจึงกล่าวแก่มารดาว่า

"แม่เจ้าเอ๋ย เมฆเหลดในเกวร้ายยังเลกฮั่งนุ่มแด
อำเภอไร้ออกโอเม่ อำเภอไคแต่หน้าเฮ้นคำเฮ่ เดือด"

* แปลว่าแก่งงาน แปลตามศัพท์ว่า ก่อตั้งบ้านเรือนอย่าง

ซึ่งมีความว่าตนเองยังเป็นคน ยังไม่อยากแต่งงาน มีครอบครัวสักคนเดียว ให้มารดาช่วยให้เงินทำทุน พร้อมทั้งรถจ้างลูกเลี้ยง (ผู้กินอยู่กับนายจ้างเจ้าของกิจการ) และอีก ๕๐๐ คนจะออกเดินทางไปทำมาค้าขายยังเมืองไคทางเหนือ

มารดาตามล่อคงจะรำคาญบุตรของตนอยู่ด้วย เมื่อบุตรขออนุญาตเช่นนั้น ก็รับอนุญาตให้ทันที รูดตามล่อก็ออกเดินทางไปยังที่ต่างๆ รื่นราลงหัวจากเวียงเวียงของลงมา จนในที่สุดก็มาถึงเวียงเมืองเก๋ง

อันบริเวณเมืองเก๋งตรงที่เป็นคันท้ำเตงมาไม่ไกลไม่ไกลนักนั้น มีที่ราบกว้างแห่งหนึ่ง ร่มรื่นสบาย มีหญ้าม้วนน้ำให้วัวทั้ง ๕๐๐ ร่อนรูดตามล่อตลอดจนคนติดตามทั้งหมดได้กินได้พักอย่างสุขสบาย

พัก่อนหายเหนื่อยแล้ว รูดตามล่อก็ออกเยี่ยมเยือนชาวบ้านแถบนั้นตามธรรมเนียมของคนค้าคนขาย เมื่อรูดตามล่อเข้าบ้านโน้นออกบ้านนี้ อยู่จนเกือบจะทั่วแล้ว ก็ได้มาถึงเรือนใหญ่หลังหนึ่งซึ่งปลูกอย่างสวยงาม บริเวณโดยรอบก็มีต้นไม้ดอกไม้ผอนานาชนิดปลูกอยู่เต็ม มีหน้าชาเมื่อเข้าไปในเรือนก็ยังได้เห็นลูกสาวเจ้าของบ้านผู้มีชื่อว่า นางอู๋เป่มี เป็นหญิงสาวสวยผิวดมพรพรรณเล่งปลั่ง ทำทางว่าเร่หาทุกข์โศกมิได้เลย นับเป็นที่สบายตาสบายใจทั้งแก่พ่อแม่และผู้พบเห็น และเมื่อผู้พบเห็นเป็นชายหนุ่มร่างคึกคักงามอย่างรูดตามล่อ ก็เป็นธรรมดาอยู่เอง ที่จะต้องถูกใจสบายตายิ่งกว่าผู้อื่น และดูเหมือนว่ารูดตามล่อจะหลงรักหญิงผู้นี้หรือว่านางอู๋เป่มีอย่างไรไม่มีวันพัน ทั้งที่หนีจากเวียงเวียงของมาจนถึงเมืองเก๋ง (อ่านต่อหน้า ๔๙)

ขุนสามลอเมืองเก๋งทอง—ต่อจากหน้า ๑๘

ก็ยังมาพบนางผู้เป็นเมียที่เรือนได้ แต่ คราวนี้ขุนสามลอเห็นจะเป็นผู้ไม่พยายามหลีกหนี เธอ ก็จะเห็นได้ว่า ขุนสามลอเข้าไปทักทายบิดา มารดานางผู้เป็นเมียอย่างดี ขอมตัวเป็นลูกหลาน เมียกับคนทั้งตองนั้นจำ เจ้ามาเจ้าลง เลยก็เค็ด และ ข้ายบิดามารดาของนางผู้เป็นเมียจะไม่รังเกียจ จึงได้รัก ตามเรื่องราวความเป็นไปของขุนสามลอ ซึ่งขุน สามลอก็เล่าให้ฟังจนถนัดวัน นับแต่นั้นมาขุนสามลอ ก็สนิทสนมกับครอบครัวนางผู้เป็น เมีย จนในที่สุดขุน สามลอก็มาสู่รอนางผู้เป็น เมีย ได้แต่งงานอยู่กินกัน อย่างมีความสุขที่เมืองกึ่งนั้น

เวลาถึงเลยมาจนครบรอบปี ขุนสามลอจึง นึกมาได้ถึงพ่อแม่ของตน ที่ตนทอดทิ้งจากมาเสีย เป็นเวลาช้านาน แต่จะออกปากบอกกล่าวภรรยา ก็เกรงใจ เพราะนางผู้เป็นเมียกำลังตั้งครรภ์ และวัน ครบกำหนดคลอดก็ใกล้เข้ามาแล้ว แต่นางผู้เป็น เมียเกิดคิดว่า ขุนสามลอต้องการจะกลับไปยังบ้าน บานจะไม่ยอมให้พ่อของตนจากไปเพียงใดก็ตาม นางผู้เป็นเมียก็ไม่อยากเห็นขุนสามลอทุกข์โศกเศร้า ฝรัอย จึงได้สัญญาให้ขุนสามลอกลับไปเยี่ยมบ้าน ฝ่ายขุนสามลอก็ให้สัญญาว่าจะต้องรีบกลับมา ให้ ใจได้ เมื่อถึงวันกำหนดคลอดก็ให้เด็กแก่กิจการแทน แล้ว ขุนสามลอก็ขึ้นม้าเดินทางเข้าห้วยใหญ่คอย ฝูง รอนแรมมาจนถึงเวียงเชียงทองบ้านของตน

เดินทางมาไม่ช้าไม่นาน ขุนสามลอก็มาถึง บ้านพ่อแม่ของตน ณ เวียงเชียงทอง เมื่อพ่อแม่ ได้เห็นหน้าลูกชายที่ออกจากบ้านหายไปเป็นปี ๆ

กลับมาถึงบ้าน ก็อดจะรื่นรมย์ไม่ได้เป็นธรรมดา แต่ภรรยาเศรษฐีตั้งหน้าตั้งตารออยู่รู้ลึกแจ่ม—อ ใหม่นี้ใครจะได้อะไร (โกรธแค้นมิไต่) ว่าลูก ทรายของตนไม่เรื่อด้วยหังคำ ออกจากบ้านไปเสีย รั้นาน จึงห้ามขุนสามลอไม่ให้ออกจากบ้านไป ไหนไกล ๆ อีกนับแต่นั้นมา ฉะนั้นโอกาสที่ขุน สามลอจะเดินทางกลับ ไปหานางผู้เป็นเมียภรรยาจึง ไม่มี ที่กำหนดตนคิดว่าจะกลับถึงเมืองกึ่งในวันนั้น ๆ จึงไม่มีทางจะทำได้

ส่วนนางผู้เป็น เมีย เมื่อไม่เห็นขุนสามลอกลับมา คำนึงก็ให้เป็นทุกข์เป็นร้อน อยากจะรู้ว่าเกิด อะไรขึ้นแก่ตัวของตน เมื่อร้อนใจหนักเข้า ทนฟัง ราวอยู่กับบ้านไม่ได้ นางผู้เป็นเมียจึงตกลงใจออกเดิน ทางจากบ้านมายังเวียงเชียงทอง มีสาวไร้ลูกจ้าง และออกเลี้ยงติดตามมาด้วยหลายคน เมื่อมาถึง เวียงเชียงทอง ก็ได้ตรงไปยังบ้านขุนสามลอ และ นอกจากจะได้พบสามีอยู่กินหวานเป็นสุขสบาย แล้ว นางผู้เป็นเมียก็ยังได้รับการต้อนรับรับดูเป็นอย่างดี จากแม่เจ้า (แม่ผัว) ผู้ได้ออกมาทักทายเชื้อเชิญ ด้วยเสียงอ่อนเสียงหวานด้วยคำไพเราะ จนนาง ผู้เป็นเมียพอใจว่าจะได้อยู่ร่วมกับสามีอย่างมีความสุข

แต่แล้วก็เกิดเหตุมาจนได้ คือวันนั้นขุน สามลอจำเป็นต้องออกไปเก็บเงินจากลูกหนี้ก็ยังคิด ค้างอยู่ นางผู้เป็นเมียอยู่บ้านก็กระทำกิจวัตรประจำวัน แต่ระแคะระคายกับข่าววันนั้น นางผู้เป็นเมียก็ควรร้อง โอดโอยออกมาด้วยความเจ็บปวดอย่างน่าเวทนา ด้วยว่ามีคนปลายแหลมที่เห็นอยู่ได้กระเบียดนั้น

ภาษา และ หนังสือ

ก็ไม่รู้นิ่งเฉย ข้าพเจ้าได้ฉายาว่าทศมิตร เครื่อง
ประดับก็มีเพียงประคำกระโถกติดกับสังวาลย์ ผม
เฝ้าอยู่รุ่งรังมุ่นได้เป็นรฐา มีคางถึงสามตา ตาที่สาม
ขึ้นไปอยู่ที่หน้าผาก เห็นหน้าผากมีพระจันทร์
ครึ่งซีกประดับเป็นปิ่น มีหน้าซ้ายยังมีพระคงคาอยู่
บนเขี้ยวซ้ายอีก

พระอิศวรขุ่นใจเพราะไม่งามสง่าน่าเกรงขาม
และก็ยังยากเพราะครอบครวัวยุ้งเหยิง ครอบครวั
พระอิศวรเป็นครอบครวัใหญ่ นอกจากจะมีพ่อ แม่
ลูก คือ พระอิศวร พระอุมา พระวิฆเนศกับพระรัตน
กุมารแล้ว ก็ยังมีบริวารของแต่ละคน พระอิศวร
มีพาหนะคือโคสุภราชเผือกมู มูเป็นสังวาล พระ
อุมาเมื่อเป็นภาคทศรภา มีเศียรเป็นพาหนะ พระ
วิฆเนศขี่หนู มีหนูเป็นบริวาร เป็นผู้รับใช้สอย
ส่วนพระรัตนกุมารมีพาหนะคือนกยูง ชื่อปรวาลมี
แม่เจ้านายจะรักสนิทใกล้ชิดกัน สัตว์ที่เป็นบริวาร
และที่เป็นพาหนะก็หาพลอยรักใคร่ตามกันไปด้วยไม่
เมื่อพระอิศวรกำลังสำราญอยู่ด้วยพระอุมา เศียร
พระอุมาก็ตั้งท่าจะตะครุบโคพระอิศวร ครั้นพระ
อิศวรเรียกพระวิฆเนศกับพระรัตนกุมารมาหา หนูที่
เป็นสังวาลก็ถือโอกาสเลื้อยไปหาหนูกับนกยูงบ้าง
พระอิศวรเห็นไม่เข้าก็ปลุกไปอยู่ตามลำพัง ก็ยังต้อง
เคืองครันเพราะตาไฟอันร้อนแรงหมันเปล่งรัศมี
ไปเผาพระคงคาที่อยู่บนเขี้ยว มีรัศมีพาดทักกัน
ไปตลอด พระอิศวร ประทับอยู่มีรัศมี ในที่สุด
พระอิศวร (อ่านต่อหน้า ๑๑๔)

โหม่น อินโคณีเชื้อ

หนูน้อย

เรื่องเล่าถึงหนูน้อยคนหนึ่งชื่อสำหรับ มีพ่อ
เป็นพรานป่าล่าสัตว์ วันหนึ่งขณะที่แม่ของ
สำหรับกำลังท้องแก่ใกล้จะคลอด พ่อของสำหรับ
ก็จำเป็นจะต้องเข้าป่าล่าสัตว์ พ่อออกเป็นห้วง
แม่ไม่ได้ จึงเรียกสำหรับมาสั่งว่า

“สำหรับเอ๋ย ลูกจะรับคำกับพ่อได้ไหมว่า ลูก
จะดูแลแม่ให้ดีที่สุด พ่อแม่เจ็บท้องมาจะกักรับไป
ตามหมอดำแยเทียบจะลูก แต่จำไว้ให้ดี ให้รับ
ใจเทียบจะ ว่ายายคนที่อยู่บ้านมุงโมะเรน (น่าจะ
เป็นโศดาหรือโศดาน) ละก็ อย่าไปตามเกมมาเป็น
อันตรายทีเดียว ไปตามเขายายคนที่อยู่บ้านมุงหน้า
อะละ-อะละ (คงจะเป็นหน้าผา) มา ระวังอย่าให้
ล้มคนกัน”

พ่อเวียนสั่งแล้วสั่งอีก จนเห็นว่าสำหรับจำได้
แม่นยำแล้ว จึงได้ออกจากบ้านเข้าป่าไป มีหมาไล่
เนื้อตัวใหญ่ๆตามไปด้วยสองตัว

พ่อไปได้ไม่ช้า แม่ก็เจ็บท้อง จึงเรียกสำหรับ
มาหา พูดว่า

“สำหรับลูกรัก ลูกไปตามหมอดำแยมาได้แล้ว
ทำตามที่คุณพ่อสั่งไว้แล้วลูกนะว่า อย่าไปตามยายคนที่
อยู่บ้านมุงโมะเรน”

บรรณ พันธุ์เงิน

สำหรับ

สำหรับรับคำแล้ววิ่งไป ระหว่างเดินมาตามทาง ได้พยายามท่องข้อความที่แม่บอกมา แต่กระนั้นก็ยังนึกจำไม่ได้ ไปเคาะประตูบ้านยายหมอดำแขกคนที่อยู่บ้านมุงใบชะเรน แล้วร้องเรียกว่า

“ยาย ยายจำ เบ็ดประตุน้อย”

ยายหมอดำแขกที่อยู่มุงใบชะเรนนั้น แท้จริงเป็นนางยักษ์กินคน พ่อของสำหรับจึงห้ามไม่ให้ไปให้มาตามแก่ไป แก่ขวานรับแล้วร้องตอบออกมาว่า

“นั่นใครนะ มาร้องเรียกทำไมอยู่หน้าบ้าน”

“หนูเองละจ้ ยาย สำหรับ หลานของยายจ้”

“ก็แล้วเจ้ามีเรื่องอะไรละ สำหรับเขี่ย”

“แม่หนูเจ็บท้องจะออกลูก ให้มาตามยายไปด่วนจ้เลยจ้”

“เข้ามาก่อนเถอะ ยายยังไปไม่ได้หรอก ยังไม่ได้หุงหากินเลย เจ้ามาช่วยยายหน่อยสิ”

สำหรับเข้ามาอุ้มอุ้มช่วยอย่างเต็มใจ ตามยายหมอดำแขกว่า “หม้อข้าวของยายอยู่ไหนจ้”

“อยู่นั่นจ้ละ บนม้ายาวในครัวนั่นแหละ”

พอสำหรับเห็นหม้อข้าวยายหมอดำแขกนั้น ก็ผงะหาย ร้องออกมาดังลั่นว่า “เฮ้ หม้อข้าวของยายทำไมถึงเป็นหีวกระโหลกนี่ละ”

“เจ้าพูดว่าอย่างไรละ”

“เฮ้อ เฮ้อ ไม่มีอะไรหรอกจ้ หนูว่า หม้อข้าวของยายคึกคึกเลย”

สำหรับหยิบหม้อมาแล้ว ก็ตามหาน้ำจะหุงข้าว พอโรงไปเห็นน้ำในภาชนะ สำหรับก็สะดุ้งโหยง ร้องออกมาอีกว่า “อ้าว นี่อะไรกันอีกละยาย น้ำของยายมันเดือดคนเห็นรัคๆเลย”

“ไหนเจ้าว่ากระไรละ ไม่ใช่อย่างที่คุณเมื่อก่อนมีไรหรือ สำหรับ”

“โธ่ โธ่ เบื่อจ้ยาย หนูพูดว่า น้ำของยายใสเหมือนน้ำห้วย แต่ว่าพื้นของยายอยู่ไหนละ หนูจะได้คิดไฟเสียก่อน”

“อยู่ใต้ม้ายาวในครัวนั่นจ้”

“เฮ้ พื้นนี่มันก็กระดุกคนเราคึกคึกนี่นา”

“อะไรนะสำหรับ”

“เบื่อ เบื่อ หนูพูดว่าพื้นของยายเป็นไม้กระดุกกุนนะ แล้วข้าวของยายอยู่ไหนละ”

“ไปเอาที่กระป๋องนั่นแหละ”

“คายละยายไม่เห็นมีข้าวสักเม็ด มีแต่หนอน”

“เจ้าไม่ได้ว่าอย่างนั้นไรไหม สำหรับ”

“จริงจ้ ไม่ได้ว่าอย่างนั้นหรอก หนูกำลังนึกกรมข้าวของยายอยู่ก็คิดว่า เป็นข้าวคึกคึกหนึ่ง”

พอสำหรับจัดการหุงข้าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ยายหมอดำแขกก็เรียกให้สำหรับกินด้วย สำหรับจะปฏิเสธไม่กินก็ไม่ได้ จำใจคึกข้าวมา (อ่านต่อหน้า ๕๓)

จันทร์แจ่ม จันทร์เจ้า จันทร์ จันทร์แรม จารินี
ไม่มีคนหรือจันทร์จิราภาเลย"

ความหลังทั้งหมดพังทลายลงอย่างฉับเชิง
จันทร์จิราภาไม่ได้อยู่ที่ไหน หล่อนอยู่ที่ไหน?

พนักงานสาวผู้นั้นบิดมุกเก็บเขี้ยว ราชทิน
เย้ยถามขึ้นด้วยความหวังครึ่งสุดท้าย

"คุณแม่ใจรักครับว่า ไม่มีการหลงลืมรายชื่อ
เด็กบางคน"

"แม่ใจคะ ทางเราทำอะไรรอบคอบเสมอ
เมื่อมีใครนำเด็กมาฝาก เราก็คงต้องลงชื่อไว้ทันที แล้ว

จดลงสมุดรายชื่อเล่มใหญ่ในวันเดียวกัน"

หมกหัวงัดแล้ว น้องจิราของพี่ เธอไปอยู่เสีย
ที่ไหน หรือว่าจิราตายแล้ว โอ๊ย! เราไม่อยาก
จะคิด จิราคงจะไม่เคราะห์ร้ายถึงเพียงนั้น แต่จิรา
อยู่ที่ไหนกันเล่า เป็นตายร้ายดีประการใด?

ราชทินแทบจะไม่รู้สึกตัวว่ากลับถึงที่พักได้
อย่างไร ปล่อยให้รักศักดิ์เป็นผู้นำเขาไปตลอดทาง
หุ่หงต้องร่างชื่อออกไปด้วยคำว่า "ไม่มีคนหรือจันทร์
จิราภาเลย"

(อ่าน ค่อนบับ หน้า)

นวนิยายสำหรับ—ต่อจากหน้า ๑๔

ร้อนหนึ่ง แล้วก็ทำเป็นเดินไปกินทางหลังบ้าน พอ
นางยักษ์หมอลำแยแผลอ ก็รีบเข้ากั๊งไป แล้วก็
รอกลับบ้านไปก่อน นางยักษ์ตั้งว่า

"เฮอ จะกลับก็กลับเถอะ แต่ว่าเฮอฮ้อยไป
ก่อนหนึ่งสิ เดินไปกินไป กินแล้วก็คายชานทิ้งไว้
ตามทางนั้นแหละ ขยายจะได้รู้หนทางไปบ้านเจ้าลูก"

สำหรับทำตามก็หมอลำแยแผลอทุกประการ พอ
คายฮ้อยชานสุดท้ายก็ถึงบ้านพอดี แม่สำหรับรีบ
ถามว่า

"มาแล้วหรือลูก ลูกไปตามหมอลำแยแผลอไหน
มา ไม่รู้ใครที่อยู่บ้านม่งไบอะเรนนะลูกนะ"

"ไร้จ๊ะ แม่"

"เฮอ" แม่ถอนใจออกมาหน้าตาคลอเบา รู้
ตัวคิดว่าถึงคราวที่ตนจะถูกนางยักษ์กินเสียแล้ว นาง
ราชทินออกมาว่า "ไร้ ลูกนะลูก ลูกไม่รู้เลยหรือ
ว่ายายหมอลำแยแผลอเป็นนางยักษ์กินคน"

ได้ยินแม่พูดดังนั้น สำหรับถึงได้รู้ตัวว่า คัดได้

ทำผิดได้ใหญ่หลวง ร้องออกมาว่า "ไร้ นี่แม่มี
ต้องเป็นเหยื่อรายต่อไปรองยายหมอลำแยหรือ
หวัะโหลกที่ทำเป็นหม้อข้าว กับเชือกและกระตูก
นั้น คงเป็นรองเหยื่อรายก่อนหน้ารองแกลเป็นแน่
เฮอ ถ้าอย่างนั้นฮ้อยรอรั้อยู่เลย แม่จ๋า รีบหา
ที่ซ่อนให้พินนางยักษ์นั้นเถอะ"

แม่รองสำหรับตัวตั้งนั่งกับหาที่ซ่อน แต่คุ้ย
บ้านแล้วก็หาที่เหมาะๆ ไม่ได้ จนปัญญาไม่รู้จะทำ
อย่างไรลูก สำหรับจึงฉวยมือแม่วิ่งออกจากบ้าน
ตรงไปยังโรงนา เห็นครกตำข้าวคว่ำอยู่ จึงจัดแจง
หงายขึ้นให้แม่กลานเข้าไปซ่อนอยู่ ส่วนตนเอง
ขึ้นไปซ่อนคืบบนคานมะพร้าว ใต้คานมะพร้าวที่ร้าง
สระน้ำขึ้นไปจนถึงยอด กอดทางมะพร้าวไว้แน่น
ไม่กล้ากระดิกตัวเลย พอเรียบร้อย หมอลำแยก็มา
ถึงบ้าน มองหาไม่เห็นใครออกมาจับก็ออก
เคื่อง ร้องเรียกสำหรับว่า

"ไปไหนเสียละ สำหรับ บ้านเจ้าไม่เห็นมีใคร"

แม่เจ้าเราไปไหนละ นี่จะแกงหอยให้ร้าม่าแกหรือไง”

สำหรับเงียบแทบไม่หายใจ ส่วนแม่ที่รดตัวอยู่ใต้ครกก็หากผ้าเอ๋ยปากหุกระไรออกมาไม่

เมื่อเห็นไม่มีใครมารับ นางยักษ์หอบคำแยก็เที่ยวเดินค้นหาตัวเอง แต่จนทั่วบ้าน แม่ได้หลังคาตมมาจนถึงโรงนา ในหม้อในไห ภาชนะใดๆ ก็หาพบสำหรับกินดื่มไม่ จนรักจะเหนื่อยอ่อนใจ จึงนั่งพักก็ครกคว่ำไต้แม่สำหรับช้อนอยู่ นั่งเฉยๆ ไม่มีอะไรทำ ขาหอบคำแยแก่ก็สยายผมออกมาหาเหา เหาเจ้ากรรมตัวหนึ่งเกิดโศกจากนิ้วมือแกลลานหันเข้าไปใต้ครก นางยักษ์บีบเหาไม่ทัน แค้นใจก็หนาดตามหาไม่ละลด เห็นคลานเข้าไปใต้ครกก็รำคาญ รีบจัดการหยายครกขึ้น คราวนี้แทนที่จะได้เหาตัวเดียว กลับไปได้แม่สำหรับที่กำลังหาตัวอยู่มาด้วยอีกคนหนึ่ง ความคึกใจทำให้นางยักษ์หอบคำแยหัวเราะร่ำเสียงดังอันตามันว่า

“นั่นมันเรื่องอะไรละยะ ถึงได้เข้าไปนั่งคุ้ยช้อนอยู่ใต้ครก”

แม่สำหรับจิตใจกลัวตัวถัน ตอบว่า “ไม่มีอะไรหรอกจะ ก็จริงก็ไม่ได้ตั้งใจจะช้อนหรอก แต่ว่ามันเจ็บที่อะเหลื่อเกินทนทนไม่ไหว เลยต้องมารดตัวอยู่ใต้ครกนี่”

“เฮ้ ถ้างั้นรีบเข้าไปล้างในชื้อะ ฉันทจะช่วยจัดการเอาลูกออกมาให้”

นางยักษ์ตามแม่สำหรับไปจนถึงในห้องแล้วก็นวดท้องนางเป็นการใหญ่ จนนางทนเจ็บไม่ไหว ก็ร้องร้อให้ทำเบาๆ หอบคำแยก็เพลามือลง แต่ความซนากกินเนื้อมนุษย์ที่จรีนมาจนร่อต่อไปอีกไม่ไหว นางยักษ์ก็กดไปที่ท้องเค็มแรงจนแม่สำหรับ

เป็นลมสลบไป แล้วลูกก็ออกมาทั้งที่แม่ยังไม่ได้อืดอยู่นั้น และพอเด็กนั้นหลุดออกมาจากท้องแม่ หอบคำแยก็รีบจับเด็กมาร่มำกินเสียทันที แต่ทารกนั้นคิ้วเล็กกินไม่อิม คานางยักษ์จึงจับอยู่ที่ร่างแม่ของสำหรับ ซึ่งเจ้าตัวก็รู้ตัวอยู่ก่อนแล้วว่าวาระสุดท้ายจะมาถึง นางยักษ์เอาพันเด็กวางแม่ของสำหรับออกเป็นชั้นๆ กินอย่างเอร็ดอร่อย แม่ก็ระคึกก็ย้เอามาเคี้ยวเล่นกรอๆ

หมดไม่ต้องแล้ว นางยักษ์ก็ยังไม่หายหิว เมื่อมองหาร่างมนุษย์ให้เคี้ยวกินอีกไม่ได้ นางจึงจัดการเฉี้ยเฉี้ยตามพื้นห้องจนหมดสิ้น เสร็จแล้วก็เกิดกระหายน้ำ จึงเดินตรงไปที่สระน้ำ น้ำในสระนั้นก็ให้บังเอิญใสแจ๋วจนเห็นเงาตัวมระพร้าว ทางมระพร้าวได้สดเจน และแน่ละ ร่างสำหรับที่ทอดทางมระพร้าวแน่น ก็ต้องฉายเงาปรากฏอยู่ในน้ำด้วย

ก็แรกเห็นเงาของสำหรับ นางยักษ์เข้าใจว่าเป็นเงาของตน เพราะนางสำคัญอยู่เสมอว่าตนเป็นผู้หญิงด้วยคนหนึ่ง เห็นแล้วก็หลงเงา อุทานออกมาว่า

“เฮอเนาะ ตัวเรานี้มันก็น่ารักกระไรอยู่นะ”

เวรกรรมจำเพาะทำให้สำหรับได้ยินแล้วกลืนหัวเราะไว้ไม่อยู่ ปลอ่ยปากออกมา นางยักษ์ได้ยินเสียงก็แหงนดู ร้องว่า “อ้อ สำหรับ เจ้าอยู่บนนั้นเอง ลงมาคั่นชื้อรายเกิดใหม่ของเจ้าสิ ชื่อนน่ารักตัวกลมเกลียว”

แต่สำหรับรู้ทัน ไม่ยอมตกหลุมพรางง่ายๆ ร้องตอบไปว่า “จำไม่ไ้หรืออก ขยายเต้าเจ้าเอ๊ย แกกินนังร่ำแม่ร่ำไปหมดแล้วนะไม่ว่า ร่ำร่อเคื่อนแก้ว นั่นเป็นเหยื่อรายสุดท้ายของแก แกไม่มีวันได้กินใครต่อไปอีกแล้ว”

“อย่าทำของตกไปเลย นังข้ารู้ ประเดี๋ยวก็จะ
ได้โดนกัดหรอก เอ๊ย หนูบ้า รวดคั้นมะพร้าวทำไมคน
อยู่บ้านให้โดนลงเสีย”

ชยุตน์โทสนลงเตย
ได้ยื่นตียงนางยักษ์ลึงเทรียกราดเร้นน้ หน
ม้าสองตัว แต่ละตัวใหญ่ขนาดลูกวัว จึงจับขึ้นมา
จากไหนไม่รู้ตรงเข้าร่อนกันรวิดไถ่คันมะพร้าวที่
ดำหริ่นทะรอบ

พอดันมะพร้าวเฮาจนจะโค่น ทางมะพร้าว
บนยอดพระเจ้าก็มะพร้าวอีกคันหนึ่ง สำหรับถน
จากมะพร้าวคันเดิมโค่นไปเกาะมะพร้าวคันใหม่ นาง
ยักษ์ต้องสั่งให้หมู่ป่าอีกคันใหม่ พอดันใหม่จน
จะโค่น เอนไปประกบกับอีกคันหนึ่ง สำหรับโค่นไปเกาะ
คันใหม่อีก ยังไม่พอกันนางยักษ์จะสั่งหมู่ป่าให้โค่น
คันมะพร้าวที่สำหรับเกาะอยู่ สำหรับกันก็ถึงมาได้
ให้ชะรองพอดัน ก็คงจะกำลังแกะรอยสัตว์อยู่ในป่า
จึงร้องออกมาว่า “พี่เห่าเจ้า ช่วยฉันด้วยเถอะ นาง
ยักษ์นั้นมากินแผ่นดินสายไปแล้ว”

จะคอยแรงใจหรือได้ยินเสียงร้องร่ำไห้
อย่างใดก็ตาม หมาได้นอนทั้งต้องนอนตะแคงของตน
ไว้เฝ้า แล้วก็วิ่งกลับมาอย่างเต็มฝีเท้า พอมา
ถึง ลำห้วยก็ร้องบอกให้หมาช่วยนำหมาน้ำ เสร็จ
จรรวมหมาน้ำแล้วให้ช่วยจัดการ ถิ่นนางยักษ์
แม่น้ำกษัตริย์จะร้องลั่นว่า "ลำห้วยเจ้า ลำห้วย เจ้าสาร
ยาช ช่วยชีวิตยายไว้ด้วยเถอะ" ลำห้วยน้ำรัก

ต่งสารแต่ตักนิคหนึ่งไม่ กอธตั้งหมาของคนว่า
 “เรื่อ จักการร่ายายนัน จักเ็นเป็นร้นๆเดียว”
 หมาทงตองก็ทำตามคำดัง จานนางยักหมอคำแ
 นันตายตนิท

เห็นดังนั้นแล้ว สำหรับกล้าได้ดั้นมะพร้าวลง
 มา เทยคันทาซากร่างกายของมารดาจนทั่ว ไป
 พบก้อนเลือดหลงอยู่บนเตียงนอนก้อนหนึ่ง นาง
 ยกขึ้นไม่ให้ทันเห็น สำหรับค่อยๆเอามือร่อนก้อน
 เลือดนั้นใส่ไปในกะโหลกมะพร้าว และนำเปลือก
 พริก ที่ก้อนเลือดนั้นค่อยๆโดนๆจนเต็มกะโหลก
 และพอเทเลือดในกะโหลกออกใส่กระຈาด ก้อน
 เลือดก็ขยายออกเต็มกระຈาด สำหรับกิจการเขา
 กำนมะพร้าวสามก้านผูกด้วยด้ายสามสี มีสีขาว สี
 ดำ สีแดง คนเลือดในกระຈาดนั้น แล้วค่อยๆอังดู
 ไม่รู้จักก้อนเลือดนั้นก็เกิดมีชีวิตขึ้นมาได้ กลายเป็น
 ร่างแม่ของสำหรับพันคินมาได้ อย่างน่ามหัศจรรย์ กัน
 ค้อนรับพ่อก็กลับมาจากป่า พ่อถามหาหมาไล่เนื้อ
 ทั้งตนมา สำหรับที่เจ้าวิกรมที่หมาทั้งสองได้ช่วย
 ชีวิตตนไว้ พ่อได้ให้ทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ทุกคน
 ปลดปล่อย ตั้งให้สำหรับไปเก็บข้าวของยายหมอ
 มา แล้วก็เอาน้ำหมอน้ำมาทำอาหารคั่วๆเลี้ยงกัน
 ครอบครัวของสำหรับก็อยู่ดีมีสุขสืบไป □

(177 Indonesian Folk Tales by Dra. Mrs. Thio)

สรุปจามเทวี—ต่อจากหน้า ๕๖

และที่หมู่บ้านเมืองต่าง ๆ ตามกำลังที่จะทำได้
เมื่อถึงเวลาเมืองเวียงทองแล้ว ก็ให้นายมัจฉา
รณเพียงหาหิครวคราววันตรงที่ถูกรบตบ ซึ่งต่อมา
ก็ได้เป็นวัดตั้งปรากฏอยู่ในปัจจุบันคือ "วัดกู่ตะมิก"
นางจามเทวีครองเมืองหริภุญชัยอยู่จนพระชนมายุ

ได้ ๔๒ ปี ที่สวรรคต ราชโอรสจึงได้สร้างสถูปขึ้น
ทางตะวันตกของวัดเมือง ระบะที่สร้างสถูปนี้อยู่ใน
ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓ คือราว พ.ศ. ๑๒๐๐ ลงมา
สถูปองค์นี้ก่อด้วยก้อนแลงเป็นรูปสี่เหลี่ยม
ทำเป็นฐานลาดชันขึ้นไปมีได้ ๕ ชั้น ยอดอาจ ▶

ภาษา และ หนังสือ

จักรวรรคแบบนั้น ผู้ที่อยากไถ่รถคือ
ประเสริฐ แต่เงินไม่พอ ต้องจ่ายทีละหมื่น
ทีละหมื่น ประสงค์ผู้เป็นเจ้าหน้จึงบ่น เพราะ
อยากให้ประเสริฐจ่ายเงินไถ่รถเสียให้เสร็จ
จนพร้อมกันทีเดียว ถ้าจะจักรวรรคอีกแบบ
หนึ่ง เป็น

“ได้ข่าวว่า ประเสริฐซื้อรถ ประสงค์
ชอบใจอยากได้ แต่ไม่มีเงิน พอต้องจ่ายทีละ
หมื่นๆ ประสงค์ก็บ่นว่ารถก็อยากได้ แต่เงิน
ไม่อยากจะจ่าย ซื้อได้ไม่ทันไร เมื่อวานนี้เอง
ประเสริฐขับรถไปอยู่ชานา เกิดอุบัติเหตุ รถ
ประเสริฐชนควายตายอยู่ริมถนน”

จักรวรรคแบบนั้น ผู้ที่อยากไถ่รถคือ
ประสงค์ แต่เงินไม่มี เมื่อจะต้องจ่ายเงิน
ทีละหมื่นๆ เพื่อซื้อรถ ประสงค์ก็ต้อง
คิดใจ เพราะถึงจะอยากไถ่รถแต่ก็ไม่อยาก
เสียเงิน เพียงแต่เงินจรรรคผิดกัน ความก็
ต่างกันไปมาก เรื่องชวนฉงนฉงายแบบนั้น
ถ้าหักล้างเสียได้จะเป็นประโยชน์ทั้งแก่
ผู้เขียน ผู้อ่าน ผู้อ่านไม่ต้องเข้าใจผิด และ
ผู้เขียนก็ไม่ต้องถูกเข้าใจผิด โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งประโยคสุดท้ายที่ว่า “รถประเสริฐ
ชนควายตายอยู่ริมถนน” ถ้าจะเขียนเสียให้
แจ่มแจ้งเป็น “รถประเสริฐชนควายที่
ตายอยู่ริมถนน” หรือ “รถประเสริฐชน
ควายตายอยู่ริมถนน” (อ่านต่อหน้า ๕๗)

โน้ต ลาว

บัก ตุ่ม

อันบักตุ่มกับอีคำสองคนผิวเมียนตั้งบ้าน
เรือนอยู่ชายเมืองกาละเกด หากจะมีผิวเมียนคู่
วิวาทคู่ใดที่ทะเลาะเบาะแว้งไม่เว้นแต่ละวัน
แล้ว คงหาใครเกินบักตุ่มกับอีคำสองผิวเมียน
ได้ยาก เพราะทะเลาะทุ่มเถียงเป็นประจำทุกวัน
และทุ่มเถียงกันอย่างรุนแรงจนถึงราวบ้านต้องมา
ไกล่เกลี่ยให้อยู่เนืองๆ เรื่องที่จะทำให้ทะเลาะกัน
ขึ้นนอกจากผิวจะติเมียวว่าเหว่ เมียดผิวจะรวดแล้ว
ก็คงจะเป็นเพราะต้องผิวเมียนต่างฝ่ายต่างเป็นเพื่อน
แม่มีมิวราอาคมกล้าไม่แพ้กัน ต่างชิงไหวชิงพริบ
กันจนหาความสู้ไม่ได้ อยู่ไปก็เกลียดกันไป ค้าง
ก็รอให้อีกฝ่ายหนึ่งเอ่ยปากขอหย่าร้าง จะได้แยก
กันอยู่ให้หายเกลียดกันเสียที

อยู่มาวันหนึ่ง บักตุ่มกับอีคำได้ยินว่า เจ้า
กาละเกดหนุ่มรูปงามเจ้าเมืองนั้น จะเข้าพิธีวิวาห์
กับเจ้านางภูษาเทก ลูกสาวเจ้าเมืองใกล้เคียงในวัน
รุ่งขึ้น เจ้านางภูษาเทกกับข้าราชการบริวารเดินทาง
มาถึงเมืองกาละเกดแล้ว แต่ว่ายังพักบริเวณอยู่นอก
เมืองรอฤกษ์ ได้ฤกษ์เมื่อไร จึงจะเคลื่อนขบวน
เข้าเมือง

บรรณ พันธะธิดา

กับ อี ต้า

ว่ากันว่าใคร ๆ ก็พากันชื่นชมยินดี กับทำให้ บักคัมกับอีต้ามองไม่เห็นหน้าตาของกัน เหตุที่ทำให้ คนทั้งสองนอนไม่หลับนั้น ก็เหมือนจะเป็นเหตุเดียวกัน คือ บักคัมอยากจะได้วิชาให้กับเจ้านางภูนาเทก ผู้โสมงาม แทนเจ้ากาละเทก ส่วนอีต้ามองอยากจะได้เป็นราชินีแทนเจ้านางภูนาเทก ได้ทั้งนั้น บักคัมก็เคยคุยกับเจ้ากาละเทกผู้งามสง่า ว่าจะได้ไม่ต้องยุ่ง อยู่แต่ในครัวที่สกปรกเหมือนคนไพร่ และที่สำคัญ ก็คือจะได้พ้นจากบักคัม ไม่ต้องเห็นหน้ากันอีกต่อไป เพราะฉะนั้นจึงไม่เป็นที่พอใจของใคร ๆ มัวแต่คิด ลาทางให้ใครสักคนใจ

แต่ว่าคนทั้งสองนี้เป็นเพื่อนกันมานาน เรื่องที่ยาก ก็กลายเป็นง่าย เรื่องไม่น่าเป็นไปได้ก็เป็นไปได้ ตกึกคิดกันอยู่นั้น จึงปรากฏว่าอีต้ามองได้ส่งตัวเขาไป โน้ตปลุกที่ประทับของเจ้านางภูนาเทก ทหาร ขามที่เฝ้ายามหาเห็นตัวนางไม่ อีต้ามองเข้าไปจน ถึงห้องบรรทม เห็นเจ้านางภูนาเทกบรรทมหลับ ดนิก จึงรายงานนตร์เข้าไปยังวังเจ้านางผู้เคราะห์ ร้ายให้หัตถ์ดนินิทรากต่อไปอีก ๗ วัน แล้วก็อุ้ม เจ้านางขึ้นยกอุ้มด้วยอำนาจจิตอาชาคมให้ร่างนั้น

ปลิวหายดับไปในความมืด แล้วอีต้ามองก็จำแดง ร่างอันนี้ให้ของนางให้เหมือนร่างเจ้านางภูนาเทก ไม่ผิดเพี้ยน

ฝ่ายบักคัมนั้นเมื่อตื่นมากลางดึก ไม่เห็น อีต้ามองไม่ค่อยเคืองอะไรนัก เพราะรู้ว่าเมียตน เป็นแม่คน บรรณคาแม่คนก็ออกท่องเที่ยวหา กิน ยามค่ำกินอยู่เสมอ เมื่ออีต้ามองไม่อยู่ก็แล้ว คนจะ ได้ออกจากบ้านไปบ้าง เพื่อจักษุระที่ปรารถนาให้ เป็นผล

บักคัมตรงเข้าไปในเมือง สระเกษดอนประทุ ผ่านยามไปได้เป็นขึ้น ๆ จนถึงห้องบรรทมของเจ้า กาละเทก แล้วก็ใช้วิธีเดียวกับอีต้ามอง คือ ร่ายมนตร์ เป่าให้เจ้ากาละเทกหลับสนิทต่อไปอีก แล้วก็อุ้มขึ้น หุ้มไปด้วยอำนาจจิตอาชาคม ไม่มีผู้ใดรู้ว่าร่างเจ้า กาละเทกผู้งามสง่าไปตก ณ ที่ใด แล้วบักคัมก็ จักแดงจำแดงร่างของคนให้เหมือนเจ้ากาละเทกทุก กระเบียดนิ้ว

เช้าวันรุ่งขึ้น อีต้ามองในวังเจ้านางภูนาเทกก็ หนึ่งเสด็จ แวดล้อมด้วยข้าราชการบริพารแต่แทนกัน เข้าไปในเมือง บรรณคาเมืองพาไปต้อนรับกัน พรั่งพร้อม เจ้านางอีต้ามองเห็นแล้วก็อุ้มด้วย ความ ปลานมดมไม่ได้ นึกในใจว่า เป็นราชินีนี้ช่างดีแท้ ไม่มีเรื่องเล่าถึงบักคัมในวังเจ้ากาละเทก แต่เชื่อ ว่าคงจะชื่นชมยินดีไม่แพ้กันที่จะได้ใกล้ชิดมรดกกับ เจ้านางภูนาเทกที่ตนได้ฝัน

พิธีสมรสผ่านไปแล้ว แต่งงานฉลองยังคงมี ต่อไป การละเล่นต่าง ๆ ก็ยังมีอีกหลายวัน เจ้า บักคัมกับเจ้านางอีต้ามองอยู่ด้วยกัน (อ่านต่อหน้า ...)

ภาษาและหนังสือ — ต่อจากหน้า ๑๘

หรือ “รถประเสริฐชนควายรถตายอยู่ริมถนน”
หรือ “รถประเสริฐชนควายประเสริฐต้องตายอยู่
ริมถนน” ปัญหาจะไม่เกิดขึ้น ผู้อ่านเตรียมใจได้
ถูกว่ารถประเสริฐที่รับรถไปชนควายตาย หรือ
ส่งตำรวจที่ถูกรถชนจนตาย หรือสมเพชรถที่ยังไม่
ทันไรก็ตายเสียแล้ว หรือตลกร้ายที่ประเสริฐชอรด
มาเป็นเหตุให้ตัวต้องตาย ผู้เขียนเสียหน้ากระคาย
ในการเว้นวรรคอีกนิดหน่อยและเสียหน้าหนักเติมคำ
อีกไม่กี่คำ ผู้อ่านก็จะไม่ต้องเสียสมองตีบปัญหาว่า
ข้อความนั้นควรจะหมายความว่าอย่างไรแน่ □

บั๊กคัมกับอตา — ต่อจากหน้า ๑๘

มาได้อาทิตย์หนึ่งเต็มๆ ค้างก็จำกันไม่ได้ เพราะ
อยู่ในร่างจำแลงด้วยกันทั้งคู่ แต่บังเอิญให้คนทั้ง
สองรู้จักกระหายใคร่กินเนื้อคนมนุษย์อย่างเคยมา กิน
วันหนึ่ง บักคัมทนอยู่ไม่ไหว ต้องแอบย่องออกมา
นอกวง เห็นทหารยามหลับชบอยู่กับประตู ก็ตรง
เข้าไปมีบคอแล้วก็กัดคอเลือดกินอย่างเอร็ดอร่อย อิ่ม
หน้าดำราญแล้วก็รีบกลับเข้าวง หมายความว่าไม่มีใครรู้
แต่อตาดำกับเห็นเหตุการณ์โดยตลอด เห็นแล้วรู้ได้
ทันทีว่าเจ้ากาละเทศต้องเป็นพ่อมดแน่นอน

คืนวันรุ่งขึ้น อตาก็ออกไปหากินบ้าง ที่ทำได้
ง่าย ๆ จะมีใครนอกจากทหารยาม อตาก็ไปพบเจ้า
คนหนึ่ง จึงจิกแฉงดังหารเดียว แล้วก็กัดคอเลือดกินจน
อิ่ม คราวนี้เป็นที่รองบักคัมบ้าง บักคัมเห็นเจ้านาง
หายไปก็คอยที่อยู่ในวง เมื่อเห็นกลับมามีท่าทาง
รันทบ ก็เฝ้าได้ทันทีว่า ที่คนสำคัญว่าเป็นเจ้านาง
ภูษาเทคนั้น แท้จริงก็คือนางแม่นั่นเอง และเมื่อ
นึกถึงแม่นม ก็นึกออกทันทีนั่นแหละว่า จะเป็นใคร

อื่นไปไม่ได้เลย นอกจากอตาเมียคน แม่มะนั่นก็
ยังดำตามไปให้แน่ใจว่า

‘แกเป็นใคร อตาไรไหม’

แทนที่จะตอบ อตาก็ย้อนถามให้บ้างว่า

‘แล้วแกล่ะเป็นใคร บักคัมไรไหม’

เมื่อต่างก็รู้ว่าใครเป็นใครแล้ว ความขุ่นเคือง
ที่อัดไว้ ๑-๒ วันก็ระเบิดขึ้นมา ทะเลาะกันเอะอะ
เอ็ดกระโร ดิ่งไปดิ่งมาจนกำลังอยู่ในฐานะอะไร
ทหารยามได้ยินเสียงทะเลาะและฟังเรื่องราวตลอด
แล้ว ก็รู้ว่าคนทั้งสองหาใช่เจ้านายของคนไม่ จึง
ชวนกันกรูเข้ามาในห้อง มีอาวุธครบมือ จะจับตัว
บักคัมและอตาไปตั้งหารเดียว คนทั้งสองเห็นท่าไม่ดี
รอช้าอยู่ไม่ได้ จึงพากันหนีออกจากวง กลับไปอยู่
บ้านเดิมของคนตามเดิม อยู่กันไป เกลียดกันไป จน
กระทั่งตายจากกันไปในที่สุด ส่วนเจ้ากาละเทศกับ
เจ้านางภูษาเทศผู้เคราะห์ร้ายไปตกอยู่ที่ใด ตาม
เรื่องเล่ามิได้กล่าวถึงอีกเลย □

ภาษา และ หนังสือ

ความหมายของคำแต่ละคำต่างกัน เพราะเสียงสูงต่ำ
 ส่วนประโยคของน้ำ เสียงสูงต่ำไม่ทำให้คำเปลี่ยน
 ความหมาย จะเป็น นน้ำ หรือ น้ำ หรือ น้ำ หรือ
 นะ หรือ นะ ก็เป็นคำที่ไร้ง่ายประโยคเหมือนๆ
 กัน แต่คนต่างอารมณ์ ของผู้พูดเป็นอย่างไรเท่านั้น
 เลิกพูด ว่า แสดงว่ายังอารมณ์ดี ครั้นหลานเข้า
 ก็ เลิกพูด น้ำ ไม่ดำเร่จหรือ หหลานรับรวเร่ก็
 เอาว่า เลิกพูดนะ ว่าคาญเต็มที ยังพูดจุกจิกจนใจ
 ก็รู้ว่ เลิกพูดนา ไม่เลิกจะใจ ชั่วแฉ่หลานยังไม่
 หยุดพูดต่อไป น้ำทนไม่ไหวก็ต้องบังคับว่าเลิกพูด
 นะ เมื่ออารมณ์ของน้ำเปลี่ยนแปลง เสียงสูงต่ำก็
 เปลี่ยนตาม แต่ไม่พาให้ความหมายเปลี่ยนไปด้วย

วันหนึ่งหญิงคนหนึ่งบอกหญิงคนหนึ่งว่าหญิง
 อีกคนหนึ่งจะมาร่วมงานถึงสระก็มีคนหลายในวัน
 รุ่งขึ้น หญิงคนหนึ่งบอกว่า เรามาได้ก็ขึ้นขี่ ถ้า
 คำว่า ก็ เป็นเสียงโท ประโยคนี้หมายความว่าผู้พูด
 อยากให้เราไป แต่คำนี้คำก็ เป็นเสียงตรี ประโยค
 นี้หมายความว่า เราไม่ได้บอก เขาก็ ต่างกัน
 แต่คงตามรู้สึกของผู้พูดต่างกัน แต่คำนี้ก็เหมือนกัน
 ไม่เปลี่ยนความหมายไม่จำเป็น ก็ หรือ ก็ก็ตาม

วันหนึ่งชายคนหนึ่งชมหญิงคนหนึ่งให้หญิงอีก
 คนหนึ่งฟัง ถ้าผู้รับฟังของตอบว่า แหมเราดี จังนะ
 ก็พอจะชมเราคนนั้นให้ฟังต่อไปได้ แต่ถ้าคุณ
 เรอด้วยเสียงตรีว่าแหมเราดี (เสียงตอนท้ายเป็น
 เสียงตรี) จังนะ ก็ควรจะเลิกสนทันที มฉะนั้นจะเกิด
 เรื่อง ก็ กับ ดี ไม่จำเป็นเสียงตรี (อ่านต่อหน้า ๑๒๔)

นิทาน อินโคนี่เขือ

คนมีโชค-

คนมีโชค

ที่ใกล้ๆ กับหมู่บ้านใหญ่แห่งหนึ่งในเกาะ
 ลอมบอก ยังมีรายสองคน เป็นกำพร้าอนาตา อยู่
 บ้านใกล้เรือนเคียงกัน เมื่อต่างไร้ญาติขาดมิตรมอง
 ไม่เห็นใคร ทั้งสองคนจึงคบกันเป็นมิตรสนิท ทั้งๆ
 ที่โชคเคราะห์ของคนทั้งสองช่างผิดกันไกล คือคน
 หนึ่งมีโชคอยู่ร่ำไป ส่วนอีกคนหนึ่งนั้นมีเคราะห์
 ตลอดศก เวลาทำอะไรโดนา เป็นเรอได้ว่า นารอง
 คนมีโชคจะต้องงอกงามเก็บเกี่ยวไม่หวาดไหวในไม่
 ร้า ส่วนนารองคนมีเคราะห์ จะต้องมอดเป็นให้
 หนูมารบกวนกัดกินคันข้าวย่อยยับหมดสิ้น คนที่
 เลยดังสมญาให้ จมูกกันทั่วว่า คนหนึ่งชื่อโลอะเก็ค
 (หมาโชค) อีกคนหนึ่งชื่อ โลอะรุด (หมาโชค
 ร้าย)

โลอะเก็คได้แมวมรดกเลี้ยงไว้ตัวหนึ่ง เป็น
 แมวตามดีที่เพศพรรณต่างกว่าแมวใดๆ ในแถบนั้น
 นิสัยใจคอไม่เหมือนแมวของใคร คือชอบอยู่บ้าน
 แฉ่กรักสงบ บ้านโลอะเก็คจึงไม่เคยถูกรบกวน
 บ้านเลข ด้วยแมวคืออย่างนั้น โลอะเก็ค จึงรักนัก
 รักหนา พุดคุยกับแมวโดยเคารพค่อนหุงหาอาหาร
 เหมือนดังว่าแมวนั้นเป็นคน และก็นำมันขึ้นที่แมว
 นั้นดูเหมือนจะเข้าใจถ้อยคำที่โลอะเก็คพูดโดย

บรรณ พันธุเวช

คนมีเคราะห์

ตลอด เวลาที่อาหารทุกมื้อ โล๊ะเก้จะต้อง
เจือกรองค้ำแบ่งเก็บไว้ให้แม่วรของตนกินก่อนเสมอ

แต่โล๊ะเก้จะรู้รักษาไม่ว่า แม่วรของตนนั้น
เป็นนางจำแลง เดิมนั้นนางเป็นเด็กขำรู้ขำเห็น
ไปแอบคุพุดกร้านาญวิทยากลไริ์วิธจำแลงร่าง ที่
เคยจำได้มาตลอดไว้กับตนเองคบบ้าง ซึ่งก็ได้ผล ร่าง
นางกลายเป็นคนไปในพริบตา แต่เคราะห์ร้ายนาง
ล้มวิธที่จะกลายร่างกลับมาเป็นคนอย่างเก่าเสียสนิท
เมื่ออยากกลับมาเป็นคนตลอดไป จึงทำไม่ได้ นาน
ได้ว่าถูกลงโทษสาสมก่เดียว แต่นางรู้ว่ามิวิธหา
ซึ่งอาจทำให้ร่างกายนางกลายจากแม่วมาเป็นคนได้
ถ้าหากเมื่อใดมีใครรักนางอย่างจริงจังใจ และ
ปรารถนาอยากเลี้ยงให้นางกลายร่างจากแม่วมาเป็น
คน เพื่อตนจะได้แต่งงานด้วยได้สัก เมื่อวันนั้นแหละ
นางจะพ้นจากเข็นแม่วไปได้ตลอดไป

วันหนึ่งเมื่อ โล๊ะเก้ได้ออกจากบ้านเพื่อไป
อาบน้ำที่แม่น้ำกับโล๊ะรุคอย่างที่เคยทำทุกวัน
ก็เกิดเหตุประหลาดคือ แม่วนางจำแลงของโล๊ะ
เก้ก็โคตรขึ้นเหยียดครางเอาเดิบตะกุกขสวาย แล้ว
หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ก้มหัวคำนับแล้วเปล่ง
เสียงออกมาเป็นภาษาคนว่า "พ่อแม่ว แม่แม่วจำ

ช่วยลูกให้ได้ตอบแทนคุณความดีของ โล๊ะเก้
นายรองลูกด้วยเถิด"

นางแม่วกอำวจบแอ้วก็คำนับ ๓ ครั้ง แล้วยืน
ด้วยราหยังทำอาการดีดึ้นนอก เหมือนดีดึ้น
ออกไปพ้นร่าง ครู่เดียวก็ปรากฏร่างนางสาวน้อย
สวยอย่างหาตัวจับยาก ยืนอยู่กลางห้อง แต่งกาย
ด้วยเสื้อผ้าโฮ้อา ผมหักเก้งเป็นมวยอย่างเก๋ มี
ดอกไม้หอมทักอยู่ นางจัดแจงซ่อนหนังสือแนวนั้นจน
มืดริบแล้วก็ออกจากห้องไป มีดวงตาดวงหนึ่งแฉ
ไปด้วยเพื่อไปจ่ายตลาด

ไปตามทางที่จะไปตลาด ไม่ว่าใครเห็นแล้ว
อดที่จะลึงมองไม่ได้ ชุบชิมถามกันว่า "สาวสวย
นี้ใครหนอ เราไม่เคยได้เห็นในหมู่บ้านรองเรามา
ก่อนเลย"

หญิงสาวดูเหมือนจะไม่รู้ว่าคนเราชุบชิม
ใจกันถึงตน รับไปซื้อหาให้กับข้าวรองกิน ซื้อไก่
ฮวนๆตัวหนึ่ง เนื้อก้นหนึ่ง แล้วยังมีผักและ
กับข้าวอื่นๆอีก ตลอดเวลาที่นางจ่ายกับข้าวอยู่
นั้น ผู้คนเฝ้าจ้องมองไม่วางตา บางคนคิดอกคิดใจ
ถึงกับตามไปจนใกล้ถึงตลาด

ขณะที่ผู้คนกำลังจ้องจันกันอื้ออึง และคน
ขายของก็ละรองรองตนมาจ้องดูหญิงสาวนั้น โล๊ะ
เก้กับ โล๊ะรุคกำลังอาบน้ำอยู่ ความอยากรู
ทำให้รีบร่นจากน้ำ แต่งตัวตรงไปยังตลาด พอไป
ถึงก็พอดิหญิงสาวเลิกซื้อของไม่เสร็จ เขาของได้
ลงทุนหัวเดินออกจากตลาดไป

เห็นแล้ว โล๊ะเก้ก็ลึงลึงพูดอะไรไม่ออก
นึกกับโล๊ะรุคที่เฝ้าแต่สรรเสริญความงามความ
น่ารักของหญิงสาวออกมาได้คงๆ (อ่านต่อหน้า ๖๑)

คนมีโชค-คนมีเคราะห์-ต่อจากหน้า ๑๘

พอได้สติ โล๊ะเกิดก็ฉวยมือเพื่อนกระซิบว่า "มา เราตามนางไปเถอะ จะได้รู้ว่านางไปทางไหน อยู่ที่ไหน" ว่าแล้วทั้งสองก็แอบเดินตามไปเงียบๆ ระวัง นักหนาไม่ให้ทางเหยี่ยวมาเห็นเรา หญิงสาวเดิน มาตามทุ่งนาจนกระทั่งถึงทางสามแพร่งไม่ไกลกับบ้าน นัก ฉายทั้งสองจึงคาเริ่มคิดว่านางจะเดินไป ตามทางเดินไหน

เมื่อญเหลือเกินที่ขณะนั้นหมาสองตัวโผล่ ทรวดออกมาจากทุ่งไม้ และโคดเข้ากัดกัน หญิง นั้นหันมาดูหมาสองตัวกัดกัน และโล๊ะเกิดกับ โล๊ะซุดก็อดๆไม่ได้ ไม่รู้เบ่ายังหันหันต้อกันเสีย อีกด้วย โล๊ะเกิดว่า "กันเจ้าแคงต้องชนะ" แต่ โล๊ะซุดว่า "ไม่มีทาง เจ้าซาวมันแรงกว่า ต้องชนะแน่" "แต่เจ้าแคงมันฉลาด รู้จักถอยรู้จัก ชนะนะ" โล๊ะเกิดแย้ง แต่ฉายของเรากลัวว่า "ไม่จริงหรอก เจ้าซาวมันล่อจนเจ้าแคงเหนื่อย แล้วมันจะทวดให้ขยู่หมัดก็หลัง"

คนที่สองสนุกอยู่กับหมากัดกัน จนล้มหญิง สาวนั้นเสียสิ้น พอที่กรีนได้ เงยหน้าดู หญิงสาว ก็หายลับสายตาไปแล้ว บ่อยการเที่ยวค้นหา ไม่ ทั่วคนทั้งสองก็พากันกลับบ้าน ถึงบ้านโล๊ะเกิด ก็เห็นอชทั้งหัวเสีย แต่ว่าก็ลึกละ พอไรฤญแจ บ้าน ย่างเท่าเจ้าไปในห้องก็ต้องทำมุกพูดตลก นัก ในใจว่า "ฮึ อะไรนะ หอมรอนกินจริง" และ ประหลาดยิ่งกว่านั้นอีกก็คือ บนโต๊ะกินข้าววันนี้มี อาหารตัวเศษจัดไว้เรียบร้อยแล้ว

เห็นอย่างนั้นแล้ว ใครที่จะไม่ตามเห็นจะไม่มี

โล๊ะเกิดไม่รู้อะไรใคร ได้แต่ตามตัวเองว่า 'รองกินพวกนี้มาจากไหนกันนะ หรือจะรองเนรมิต' และถึงจะหิวโศรธา โล๊ะเกิด ก็ยังไม่กล้าแตะต้อง อาหาร แต่อย่างง้ออาหาร น้ำลายก็ยังไม่ออกมา สอ โล๊ะเกิดนึกในใจว่า

'ถ้าไม่กิน ก็คงต้องอดตาย ถ้าถึงคราวจะตาย ก็ตายสิ มา กินรองอ้อยๆเสียก่อนดีกว่า ไหนๆ ก็พลาดผู้หญิงด้วยคนนั้นไปแล้ว ชีวิตอยู่ไปจะมี ประโยชน์อะไรนักหนา' คิดดังนั้นแล้วจึงเปิดฝาหาม ออก โอโฮ กับข้าวอะไร ช่างมีแค่รองอ้อยๆ ทั้ง นั้น เห็นแล้วก็อดนึกขอบคุณผู้ที่กรุณาหาข้าว ไชอาหารมาให้เรากินอย่างนี้ไม่ได้ โล๊ะเกิดจัดการ แบ่งอาหารดีๆ ให้แมวที่จ้องมองตนอย่างพึงพอใจ แล้วจึงลงมือกิน

เช้าวันรุ่งขึ้น โล๊ะเกิด กับ โล๊ะซุดไปอาบ น้ำอีกอย่างเคย และที่ตลาดก็มีเสียงอ้ออังกาหล อย่างเมื่อดวานนี้อีก เพราะหญิงสาวสวยผู้นั้นมาจ่าย ตลาด ใครคือใครพากันสรรเสริญนางซึ่งๆ หน้า ผู้ชายบางคนโค้งคำนับราวกับว่านางเป็นเจ้าหญิงก็ ไม่ปาน ชายรายหนึ่งถึงกับอุทานออกมาว่า

"จริงนา อยู่มาตั้งแต่ร้านมค่านมหนองอกประ ปราย แล้วก็กลายเป็นสาวโสดอย่างเดี๋ยวนี ร้า ยังไม่เคยเห็นผู้หญิงที่ไหนสวยเหมือนอย่างนเลย ให้ตายสิ"

พวกคนขายของต่างก็ลดราคาให้ ไม่ว่าจะข้าว ะไร แด่หญิงสาวเลือกซื้อแค่ของดีๆ พอใจแล้วก็ รีบกลับ คราวนี้ โล๊ะเกิด และ โล๊ะซุด หมาขม่น

มันมีอะไรจะต้องถามให้ถึงบ้านจนได้ จะไม่ให้
อะไรมาหันเหใจให้วอกแวกเลย และเธอเหลือ
เกินว่า เจ้าหมาร้ายสองตัวนั้นคงจะไม่ได้ออกจาก
ทุ่มไม้มากักกันอีก ถ้าจริงละ ไม่มีหมาดักกัน แต่
มันก็เฝ้าให้มันน่ากลัวมา คนทั้งสองเพือนคู่ม้า เลยตาม
หญิงสาวไปไม่ทันอีก วันนั้นไอ้ตะเก็กหัวเสียยิ่งกว่า
เมื่อวาน คือเต็มไปด้วยอาหารที่ราคาแพงยิ่งกว่าวันวานได้
คอยต้อนรับ จึงคอยทุเรศลง ไอ้ตะเก็ก กินเสียจน
ล้มแรงอาหารให้แมง และขณะที่มันนั่งกิน
อาหารนั้นเอง ความนึกค้อย่างหนึ่งแวบขึ้นมา
ในสมองของไอ้ตะเก็กว่า 'หรือแมงตัวนี้จะมีส่วน
ทำให้เกิดมีเรื่องพิลึกพิลั่นขึ้นในบ้านเรา'

คิดคำนึงแล้ว ไอ้ตะเก็กก็พุดออกมาดังๆ
อย่างเรื่อว่าแมงจะต้องฟังรู้เรื่องว่า

"เฮอ พรุ่งนี้เช้าเห็นจะต้องคืนแต่เช้า จะได้
อาสน์มาให้ทานๆ จะได้รู้คดีอวดรอนรำระลางเนื้อ
ตัวให้สะอาด"

เช้าวันรุ่งขึ้น ไอ้ตะเก็กทำอย่างว่า รีบออก
จากร้านไปแต่เช้า พอพ้นบ้านไปได้หน่อย ด้หวน
กตัญญูแอบซ่อนอยู่ในโรงนาติดกับบ้าน เขามือ
แพศยาปากไม่ปิดได้เป็นร่องกว้างพอมองเห็นเหตุ
การณ์ภายในบ้านของตนได้

แมงวันนั้นเมื่อเห็นไอ้ตะเก็กออกจากบ้านไปเฉย
ก็โล่งใจขึ้น ทำอาหารอย่างเคย แล้วก็จัดที่นั่ง
กลางร้านให้นางสาวสวย คนเดียวกับที่ไอ้ตะเก็ก
เห็นและตามมาสองวันแฉนั้น แฉวันนั้นยังสงสัยกว่า
สองวันที่แฉเสียอีก เมื่อมาถึงกลางคืนก็ว่า มันเฝ้าก็
เกาได้ด้วยเกาว่า แฉวันนั้นแล้วก็จัดแจงเอา
รณแมงไปซ่อนไว้ได้เสีย แล้วตัวแมงก็ไปกับเจ้า
ออกจากบ้านไปจ่ายตลาดอย่างทุกวัน

ไม่ต้องกล่าวถึงไอ้ตะเก็กคิดว่าภาพที่เห็นนั้น
ทำให้มันเห็นคิดสักเพียงไหน เพราะเหตุตามที่ตาม
มาถึงสองวันแต่ก็พลาดเสียทั้งสองวัน แฉอยู่ๆ ก็
เกิดกลายเป็นว่านางสาวสวยผู้นั้นอยู่บ้านเราเอง
ซ้ำยังเป็นบุคคลที่เราใกล้ชิดเหมือนว่ารู้จักคุ้นเคยมา
แรมปี คิดเช่นนั้นแล้ว ไอ้ตะเก็กก็คิดเลยไปถึงว่า
หากคนจะขอให้นางแต่งงานด้วย นางคงจะไม่รัง
เกียจ ถ้าเช่นนั้นก็ต้องให้นางมาเป็นคนตลอดไป
ไม่กลายเป็นแมงอีก ซึ่งจะทำให้ได้ก็ต้องทำใจรณแมง
ผู้นั้นเสีย ไอ้ตะเก็กก็รีบทำตามก็คิดทันที ตรงไป
เจอเสื้อของรณแมงวันนั้นไปซ่อนไว้ แล้วกลับไปซ่อน
ตัวตามเดิม ด้วยใจร้อนรีบเบกบานขึ้นนัก

ไม่ช้าหญิงสาวก็กลับจากตลาด และทำกับ
ข้าวอย่างคั่งอ่องแก่อว จักเตรียมไว้ให้ไอ้ตะเก็ก
เสร็จแล้วนางก็รีบไปหารณแมงได้เสีย แต่คืนแล้ว
คืนอีกก็หาพบไม่ นางหมดหวังเจ้าจริง จึงร้องออก
มาว่า "มานี่เถอะ หอมนุษย์จ๋า" ไอ้ตะเก็กได้ยินคำ
นี้ ก็เอานางเรียกคนจึงออกจากโรงที่ซ่อนเจ้า
มาในบ้าน ทำเป็นตกตะลึงประหลาดใจที่เห็นหญิง
สาวสวยอยู่ในบ้านตน แล้วก็โง่งนกับว่า
หญิงสาวเป็นเจ้าหญิงอย่างนั้นแหละ ถามว่า "นี่มัน
เรื่องอะไรกัน นางได้เจ้ามาอยู่บ้านของข้า" สาว
สวยตอบว่า "อย่ามาทำไก่เลยเอารณแมงของข้าไป
ซ่อนไว้ไหน บอกมาดีกว่า ข้ารับรองว่าถ้าได้รณแมง
คืนแล้ว ข้าจะให้รางวัลอย่างงามทีเดียว เพราะว่า
ข้าเป็นคนค่อไม่อีกไม่ได้มานานหรอก"

ไอ้ตะเก็กทำไก่ค่อไม่อีกว่า "รณแมงที่ไหน
ไม่เคยเห็น ถ้าอย่างนั้นนางก็เป็นแมงของร้านะซี"
นางก็รับคำแล้วก็อ่อนน้อมให้ช่วย ไอ้ตะเก็กตอบว่า
"ช่วยก็ได้ แต่คืนรณแมงให้ไม่ได้" ว่าแล้วก็

นางสาวแมวกี๋ซ่อนไว้ข้างหลังเจ้าไปในไฟ นางถลา
จะเข้าไปดวยเขาค้นมา แต่ไอ้เอ็งเกิดครึ่งตัวไว้ ไม่ช้า
ควั่นก็คลุ้มกัณฐ์ขึ้นมาจนแฉะไรไม่เห็น แม้แต่ร่าง
นางสาวด้วยที่ไอ้เอ็งเกิดครึ่งตัวไว้แน่น พอควั่นค่อย
จางลง พอจะแลเห็นอะไรได้ ไอ้เอ็งเกิดค้องคกคระลึง
หวั่นเพรียกที่แลเห็นกระท่อมสี่ประวงเครื่องเรากลาย
เป็นปราสาทราชวังขึ้นมา ก้มลงมองคุดตัวเอง ก็
ปรากฏว่าเสื้อผ้ากลบกลายเป็นไหมแพรพรรณ
รองเท้ายกอย่างวิจิตร ไอ้เอ็งเกิดเชื่อว่าคงเป็น
เพราะหญิงสาวนั้นเองที่บันดาลสิ่งเหล่านี้ให้ ไอ้เอ็ง
เกิดพยายามทำใจให้กล้า รอนางแต่งงานด้วย
เพราะรักนางยิ่งกว่าใครในโลก

ถ้อยคำของไอ้เอ็งทำให้นางยิ้มออกมาด้วยความ
มึนตึ๋นคิดว่า "คำพูดของนายนี้ทำให้ข้าพัน
สาป เพราะข้าจะต้องเป็นแมวย้อยอย่างนี้ตราบได้ที
ยังไม่มีใครแสดงความรักข้าอย่างจริงจัง นี่ถ้าเมื่อ
กัณฐ์นายพูดอย่างอื่น บานนี้ข้าคงจะต้องเป็นแมวย้อย
อย่างเดิม มิหนำซ้ำยังจะต้องไปอยู่กับคนอื่นเสีย
อีกด้วย" พูดแล้วนางแมวจำแฉงก็ดวยมือไอ้เอ็งเกิด
พาเดินไปรอบๆ บ้าน ชมความงามของบ้านและ
สวนที่มัททหายามเช้า มีขลุ่ยใหญ่อยู่ที่สนามหน้า
บ้าน เมื่อคนทั้งสองเดินมาใกล้ เจ้าหน้าทีก็ถันขึ้น
รับ ๓ ที่ พนักงานคานหามก็นำเกี้ยวมาวางให้คน
ทั้งสองนั่ง แล้วก็หามไปทั่วหมู่บ้าน

ข่าวความโรครึของไอ้เอ็งเกิดแพร่สะพัดไป ชาว
บ้านชาวเมืองต่างพากันชื่นชมยินดี และก็ให้บังเอิญ
ในขณะนั้นผู้ใหญ่บ้านตายลง คนทั้งหลายจึงเชิญ
ไอ้เอ็งเกิดให้ดำรงตำแหน่งแทน ไอ้เอ็งเกิดรับด้วย
ความเต็มใจ แล้วก็ได้เชิญคนทั้งหมครวมทั้งเพื่อน

ฝูงสัตว์วิเศษมาร่วมเลี้ยงอาหารอย่างมโหฬาร
ในวันแต่งงานและหลังแต่งงานติดต่อกันไปอีก
หลายวัน

ในงานเลี้ยงนี้ ไอ้เอ็งเกิด เพื่อนรักสนิทของเร
าก็มาด้วย เมื่อรู้เรื่องและเห็นความมโหฬารของเพื่อน
กับตาแล้ว ไอ้เอ็งเกิดก็อดนึกอิจฉาไม่ได้ พร้อม
กันนั้นก็ปรารภว่าอย่างนี้จะมโหฬารค้อย่างนั้นบ้าง
จึงจะต้องเริ่มต้นด้วยเลี้ยงแมวดำตามสืออย่างไอ้เอ็งเกิด
ไอ้เอ็งเกิดพยายามอย่างสุดฝีมือที่จะหาแมวดำอย่างนี้ให้
ได้ และในที่สุดก็หาได้มาตัวหนึ่ง แต่ว่าแมวดำตาม
สือทุกตัวไรจะจำแฉงร่างได้อย่างนางแมวเมียของ
ไอ้เอ็งเกิด แม้ไอ้เอ็งเกิดจะเลี้ยงให้ค้อย่างไร ทุกกับ
มันอย่างไร ก็ไม่มีทำว่าแมวดำนั้นจะเข้าใจภาษาคน
จนกระทั่งวันหนึ่ง ไอ้เอ็งเกิดครนทนไม่ได้ ค้องจับ
แมวดำมาพูดคอกว่า "นี่ถึงเวลาที่ ข้าจะจำแฉงร่าง
เป็นผู้หญิงแล้วนะ ถึงจะไม่สวดยเหมือนรองไอ้เอ็ง
เกิดเรา แต่ให้เป็นแม่เหี้ยเจ้าเรือนข้าได้ก็คพอ
แล้ว"

แต่แรกแมวดำนั้นก็ไม่ได้แสดงทีท่าอะไร ครั้นถูก
ไอ้เอ็งเกิดจับไว้แน่น ก็ร้องออกมาด้วยความเจ็บปวด
ร่างไอ้เอ็งเกิดถันนึ้กไปว่า นั่นคงเป็นอาการที่แมวดำ
จำแฉงร่าง ก็จึงจับให้แน่นเจ้าอีก แมวดำจึงค้องอย่าง
สุดฤทธิ์ มิหนำซ้ำยังร่อนหน้าตาแฉงแมนไอ้เอ็งเกิด
เพื่อให้หลุดพ้นจากอุกบับรัด จนกระทั่งไอ้เอ็งเกิด
เลื้อยไหลดทรามทนบาดเจ็บไม่ไหวค้องยอมปล่อย
แมวดำนั้นไป คนมีเคราะห์ก็ค้องเป็นคนมีเคราะห์ค้อยู่
เรื่อยไป ในเมื่อคนมีโรคได้ค้อมีสุข มีลูกชายกับนาง
แมวดำจำแฉงสมคั่งปรารภนาทุกประการ

(จาก Indonesian Folk Tales ของ Dra. Mrs. Thio)

13 ก.พ. 2509

ภาษา และ หนังสือ

คำประกอบด้วยสระเสียงสั้นทั้งพยางค์ต้นพยางค์ท้าย น่าจะชอบเสียงเน้นหรือไม่เน้นเท่าๆกัน แต่เราก็นิยมแต่พยางค์ท้าย เช่น มะระ ใน กระทะทะดู บางคำเป็นคำยืมที่หายากพยางค์ เช่น มหาวิทย์ยาตย์ ประชาดัมพัตร์ เมื่อพูดเร็วๆ พยางค์ที่ไต่ขึ้นจนเจนนึกก็อ ดย กับ พันธ เทาเนือง

คำหืมหลายพยางค์มักเป็นคำที่เรายืมมาจากภาษาต่างประเทศ ยืมมาแล้วก็ดัดแปลงให้ออกเสียงหนักเบาตามแบบไทย คำบาลีสันสกฤตที่ลงท้ายด้วยสระเสียงสั้น เรามักแผลงเป็นสระเสียงยาว เช่น อติ เป็น อติติ ดินฐ เป็น ดินฐ หรือไม้ก็ดัดพยางค์ท้ายทิ้ง ทำให้พยางค์กลายเป็นตัวสะกดเสียง เช่น โลกนิติ เป็น โลกนิติ โพร เป็น โพร ภาวะ เป็น ภาวะ นักปราชญ์ทางภาษามักจะอธิบายว่า ที่ต้องเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ก็เพื่อความไพเราะ และเพื่อประโยชน์ในการประพันธ์ อาจอธิบายต่อไปได้อีกว่า ที่ถือว่าเสียงยาวท้ายพยางค์พึงเพราะกลัวเสียงสั้นก็เพี้ยน เราชินกับเสียงยาวนั้นหนักท้ายพยางค์ เมื่อคำที่ขมมามมีเสียงสั้นลงท้าย เราจึงแปลงให้เป็นเสียงยาว และออกเสียงนั้นหนักท้ายพยางค์นั้น ส่วนที่ว่าเป็นประโยชน์ในทางประพันธ์ก็เห็นจริง เพราะถ้าไม่แสดงคำเหล่านี้ให้พยางค์ท้ายเป็นสระเสียงยาว ก็จะทำให้คำมาดัดแปลงยาก ด้วยคำไทยมีสระเสียงยาวเน้นเสียงท้ายคำเป็นส่วนใหญ่ (อ่านต่อหน้า ...)

โน้ตจีน

นาง 9
ทพ

นานมาแล้ว ยังมีรายคนหนึ่งชื่อจางคำหืม จางคำหืมเป็นภาพวาดคนเดียวในโลก พี่น้องไม่มี พ่อแม่ก็ตายหมด ชั่วรายยังยากจนเชื่องใจ จะหาใครแต่งงานด้วยก็ยาก ต้องจำเริญอยู่แต่ถ้าพึ่งจนอายุล่วงเข้ากลางคน แต่ยั้งก็จางคำหืมมีเพื่อนฝูงรักใคร่ วันหนึ่งเพื่อนรองจางคำหืมคนหนึ่งมีฝีมือทางวาดเขียน เกิดนึกเวทนาที่บ้านจางคำหืมอย่างกว้างเปล่า จะหาผู้คนพูดด้วยดกคนก็ไม่มี จึงวาดภาพผู้หญิงขึ้นเต็มตัวรูปหนึ่งนำมาให้จางคำหืมได้เป็นเพื่อน เมื่อโรยยากพูดคุยกับใคร จะได้ไม่ต้องพูดเอง เอะเอง อย่างที่เป็นอยู่ทุกเมื่อเชื่อนั้น

ฝีมือวาดภาพนั้นดีเสียจริง ไม่ว่าใครได้เห็นเป็นต้องชมเปาะว่า นางในภาพนั้นสวยไม่ผิดคนจริงๆ จางคำหืมเองก็รู้สึกอย่างนั้น ฉะนั้นเวลาคืนนอนเข้า จางคำหืมจึงต้องมากล่าวคำ 'เข้า' (แปลว่าเข้า ใช้ในความว่า สดุดีเสียดสอ) และก่อนออกจากบ้านไปทำงาน ก็กล่าวคำ 'ย้ายเขิน' (แปลว่า แล้วยกกันอีก ใช้เป็นคำอาวลา) กับรูปภาพเป็นเช่นนั้นทุกวันไซ้ ครนกลับมาถึงบ้าน แทนที่จะ

บรรณ พันธุละธ

ในภาพ

กระฉีกกระดาษไปหุงหาอาหารกินอย่างเคย ก็กลับมา
นั่งจ้องนางในภาพอย่างหลงใหล จนไม่เป็นอันทำ
อะไร และอย่าว่าแต่จะลืมหุงหาอาหารกินเลย จน
ธัญจะกินก็ยังลืม

คืนวันหนึ่ง จ้างคำหึงเฝ้านอนหงายที่ยังไม่ได้
กินอาหารเย็น รกติด นอนหลับพักผ่อนอย่างไร
กินนอนไม่หลับ ต้องลุกออกมาทำอะไรเล็กๆน้อยๆ
กินพอแก้หิว กินไปพลาง ก็พูดกับรูปพลางว่า
'พรุ่งนี้ละก็ นางทำกับข้าวไว้ให้ข้ากินหน่อยได้ไหม'

เช้ารุ่งขึ้น ก่อนออกไปทำงาน จ้างคำหึงยัง
ไม่ลืมพูดไว้กับนางในภาพเมื่อคืนนี้ พูดซ้ำอีกว่า
'อย่าลืมนะจ๊ะ เย็นนี้ทำกับข้าวไว้ให้ข้ากินด้วย
& โมงเช้าๆจะกลับมา จ่ายเงิน'

ขณะนั้นตกเช้ามาเดือน ๘ เดือน ๘ เป็นเวลา
ที่จ้างคำหึงมีฐานะรุ่งเรืองที่สุด เพราะมีงานต้องทำมาก
มาย ต้องอยู่เย็นด่าไปกล่าวปกติ มีหน้าข้าพเจ้าเตรียม
ตัวจะกลับบ้าน เพื่อนคนหนึ่งมาบอกว่าเมียเจ็บ ไม่
มีใครอยู่เป็นเพื่อน จึงขอให้จ้างคำหึงช่วยไปตาม
หมอนที่ในเมืองให้ จ้างคำหึงช่วยทำให้ด้วยความ
เต็มใจ กว่าจะถึงบ้านก็มีค่ำ ขณะที่จ้างคำหึง

เดินมาเกือบจะถึงบ้าน ตาเหลือบไปเห็นควันไฟลอย
ขึ้นมาจากหลังคาบ้าน จ้างคำหึงใจไม่ดี นึกไป
ว่าที่ตนถูกมาติดไฟทำอะไรกินตอนกลางคืนนั้น คง
จะดับไฟไม่หมด ไฟเกิดลุกขึ้นมาไหมหรืออย่างไร
ความที่กลัวไฟจะไหม้บ้าน จ้างคำหึงรีบวิ่งมาโดย
เร็ว เมื่อถึงบ้านเปิดประตูเข้าไปในครัว ค่อยเบาใจ
ที่เห็นไฟไม่ได้ไหม้บ้าน แต่ว่าในเตามีไฟติดอยู่
จริงๆ และแปลกประหลาดมหัศจรรย์ยิ่งกว่านั้น

ก็คือ บนเตามีหม้อรองกินที่ทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว
ตั้งอยู่ด้วย จ้างคำหึงมองดูของกินแล้วก็มองดูนาง
ในภาพ ใจก็คิดว่า ใครหนอร่างมาทำของอร่อยๆ
ให้เรากิน หรือจะเป็นนางในภาพนั้นลงจากภาพมา
ทำให้ คิดไปคิดมาอย่างไรก็ไม่มีความรู้ แต่ว่า
กลิ่นอาหารประอบกับความหิว ทำให้จ้างคำหึง
เห็นว่าบ่อดการคิด ดูมากินให้หมดๆไปดีกว่า และ
พออาหารถึงปาก ความอร่อยก็ทำให้ลืมอะไรๆ
ได้หมดสิ้น แต่พอกินเสร็จ สิ่งที่จ้างคำหึงไม่ลืม
ก็คือไปกล่าวคำรอบใจนางในภาพนั้นว่า 'กับข้าว
นั้นนางทำไว้ไหม อร่อยแท้ เขี้ยวเขี้ยว หนี่ (รอบใจ)'

วันรุ่งขึ้น จ้างคำหึงครุ่นคิดถึงเรื่องประหลาด
ที่เกิดขึ้นแต่ดึกวาน จนไม่มีใจอยากจะทำงาน คิด
ไปต่างๆ นานา ว่าใครเป็นคนมาทำกับข้าวให้เรา
จะเป็นเพื่อนๆเรา คงเป็นไปได้ เพราะไม่มีใคร
ทำกับข้าวเป็น หรือจะเป็นเมียเราเหล่านั้น แต่เรา
ก็เคยกินอาหารปรุงด้วยฝีมือหญิงแถมมันแล้ว หา
คนทำอาหารได้แปลกและอร่อยเท่าที่ได้กินตอนค่ำ
นั้นไม่ได้เลย แต่กระนั้นก่อนออกจากบ้าน จ้างคำ
หึงก็ไม่ลืมยิ้มและพูดกับนางใน (อ่านต่อหน้า ...)

ภาษาและหนังสือ – ต่อจากหน้า ๑๘

บางทีไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ เราก็ยังออกเสียงคำต่างประเทศด้วยวิธีของเรา เช่น บัดเด็ต ถ้าจะออกเสียงตามแบบคนอังกฤษ ก็ต้องเน้นที่ บัด แต่คนไทยเน้นเสียงที่ เด็ต ตามแบบไทยๆ คำไทยมักเน้นเสียงทางข้างท้าย ฝ่ายอังกฤษเน้นเสียงทางข้างหน้า คนไทยที่ accent ภาษาอังกฤษไม่ดีกว่า เป็นเพราะยังคิด accent แบบไทย ส่วนคนต่างประเทศที่พูดไทยแล้วใครๆก็ว่าพูดไม่ชัด ก็อาจเป็นเพราะเรื่อง accent เราพูดไทยไม่ชัดเป็นเพราะเราเปล่งเสียงแต่จะคำชัดเกินไป พูดชัดทุกพยางค์ ไม่รู้จักเน้นเสียงหนักเสียงเบา หรือไม่ก็ออกเสียงชัดผิดที่ คนจีนเมื่อพูดไทยมักออกเสียงหนักที่พยางค์ต้น เพราะภาษาของเรามักลงเสียงหนักที่ต้นคำ การเน้นเสียงผิดที่ทำให้รู้ว่าเราไม่ได้พูดไทยมาแต่กำเนิด แม้คนไทยที่พูดไทยเอง ถ้าอยู่ต่างประเทศก็มีภาษาถิ่นของตน เมื่อพูดภาษาไทยกรุงเทพฯ ก็อาจฟังแปลกไปบ้าง เพราะออกเสียงคำบางคำมีจังหวะสั้นยาวเน้นเสียงหนักเบาผิดกับภาษากรุงเทพฯ

การออกเสียงหนักเบาไม่เท่ากันเช่นนี้อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอื่นๆได้อีก เช่น ทำให้เสียงวรรณยุกต์ในแต่ละพยางค์เปลี่ยนไป เสียงสั้นยาวก็เปลี่ยนไป คำว่า หนังสือ เมื่อพูดเร็วๆ กลายเป็น

นังดือ หรือ นังดือ เสียงจัตวาที่คำว่า หนังสือ กลายเป็นเสียงด้ามัญหรือเสียงตรี คำว่า มะม่วง เวลาพูดเสียงตรีที่คำว่า มะ กลายเป็นเสียงด้ามัญ เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ไปแล้ว ความหมายก็ยังคงเดิม คำว่า รong เท้า ใครๆก็พูดว่า ร้องเท้า เน้นหนักที่พยางค์ท้าย ออกเสียงพยางค์ต้นสั้น เหมือนกับมีเครื่องหมายไม่ได้คู่กำกับไว้ด้วย

ปกติ จังหวะเสียงสั้นยาวหนักเบาในภาษาไทยไม่ทำให้คำเปลี่ยนความหมายหรือเปลี่ยนหน้าที่เหมือนอย่างภาษาอังกฤษ แต่บางครั้งการเน้นเสียงในภาษาไทยก็มีความสำคัญต่อความหมายของคำเหมือนกัน เช่น เธอได้มาเมื่อไหร่ เน้นที่คำว่า ได้ คำว่า ได้ หมายความว่า ได้รับ ถ้าเน้นที่คำ มา คำว่า ได้ หมายความว่า สามารถ ปากกาแหลมจริง ออกเสียง ปาก และ กา เน้นเท่ากัน ปากกาเป็นคำ ๒ คำ แปลว่าปากของกา ถ้าเน้นเสียงเฉพาะที่กา ปากกาเป็นคำผสม แปลว่าเครื่องเขียนชนิดหนึ่งมีปากแหลมเหมือนปากกา

จะเห็นได้ว่า การเน้นเสียงหนักเบาก็มีอยู่ในภาษาไทย เพียงแต่ว่าเป็นลักษณะด้ามัญแทบทุกคนออกเสียงหนักเบาได้ถูกต้องจนกระทั่งมองไม่เห็นความสำคัญเท่านั้นเอง □

นางในภาพ – ต่อจากหน้า ๑๘

ภาพว่า 'ถ้าวันรุ่งออกมาทำกับข้าวให้รักินได้ละก็นั่นทำอาหาร แล้วก็เดินมาหาเราปุ๊บ นางช่วยเย็บให้ด้วยสิ' ร้าวางไว้ตรงนั้นแล้ว อย่าลืมมะจ๊ะ รอบ

ใจมากจ๊ะ' พูดแล้วก็ไปทำงาน

จึงดำหิมิงมีท่าทางแปลกไปจนเพื่อน ๆ พากันทัก จึงดำหิมิงกอดเพื่อนจะหัวเราะเขาระด้อเดียน

จึงไม่กล้าเล่าเรื่องให้ใครฟัง แต่ตอบไปว่า 'ไม่มีอะไรหรอก เมื่อคืนนอนไม่ใคร่หลับเท่านั้นเอง' 'ถ้าวันนี้นักดัมบ้านฉันน้อยก็แล้วกัน' เพื่อนๆ ออกปากอนุญาต ซึ่งตบใจจ้างคำหึงเป็นอย่างยิ่ง รีบกลับไปบ้าน แต่แทนที่จะเปิดประตูเข้าไปอย่างทุกวัน กลับค่อยๆ ไปแอบดูที่หน้าต่าง มองเข้าไปในห้อง ถึงที่จ้างคำหึงเห็น ยิ่งประหลาดหนักขึ้นไปอีก คือมีผู้หญิงคนหนึ่งกำลังนั่งเย็บผ้าอยู่ ผู้หญิงนั้นนั่งเบี่ยงตัวแต่ไม่เห็นหน้า แต่ว่าเสื้อผ้าที่นางสวมกับผมที่เกล้าไว้ นั้น จ้างคำหึงจำได้คิดคาใจทีเดียว เหมือนกับนางในภาพไม่มีผิด ครั้นมองไปที่ภาพร่างผ้า ก็ปรากฏว่ามีแต่กระดาษเปล่าๆ แหว่งอยู่ เออ มันช่างพิลึกพิลั่นอะไรอย่างนี้ จะเป็นไปได้หรือ จ้างคำหึงเชื่อกครั้งไม่เชื่อกครั้ง แต่ถึงจะเชื่อก็ไม่รู้จะทำอย่างไรต่อไปดี จะเปิดประตูเข้าไปก็กลัวนางจะตกใจจึงหันกลับเข้าไปในภาพเสีย แต่ถ้านางยังคงนั่งดูหน้าอยู่นั้นละ จะพูดกับนางอย่างไรดี

จ้างคำหึงคิดแล้วคิดอีกต่อไปอีกครู่ใหญ่ๆ จึงตัดสินใจค่อยๆ เปิดประตูเข้าไป แล้วรีบไปยืนอยู่ตรงภาพ ซึ่งมันมีแต่กระดาษเปล่าๆ เป็นกรงกั้นไม่ให้นางจะกลับเข้าไปในภาพอย่างเก่าได้ ยืนอยู่นานพอๆ หญิงนั้นก็ยังไม่หันกลับไปอีก เหมือนไม่ได้ยินเสียงคนเดินเข้ามา ทั้งไม่เงยหน้าขึ้นมาดูด้วย จ้างคำหึงเลยจนปัญญาไม่ทราบจะทำอย่างไรดี ใจนั้นว้าวุ่นเปล่าปราศจากความคิด ไม่ผิดกับกระดาษเปล่าแผ่นนั้น ในที่สุดเห็นท่าไม่ได้การ ถ้าจะรอให้นางเงยหน้าขึ้นมาเอง จ้างคำหึงจึงค่อยๆ

เดินไปถึงผ้าที่นางกำลังเย็บอยู่ นางตกใจสุดขีดจนจ้างคำหึงเลยไม่รู้จะทำอย่างไรต่อไป ได้แต่ทำท่าเก้อๆ พูดว่า 'รอบใจจะ รอบใจ' พุกไปหน้าแดงไป ล้วงหญิงสาวกลับเฉยๆ ไม่มีทำกระดากอาย ตอบว่า 'ไม่ต้องรอบใจหรอก' เห็นเช่นนั้น จ้างคำหึงจึงข่มใจไม่ให้ตื่นเต้น พยายามถามไถ่ความเป็นอยู่ของนางในภาพ นางเล่าให้ฟังว่า 'เช้าเมื่อเห็นไม่มีใคร ข้าก็ออกมาจากรูป มานอนหลับเสียพักหนึ่ง เพราะยืนอยู่ในรูปหลับไม่ได้ คืนนั้นก็ทำกับข้าวเตรียมไว้ให้ เสร็จกับข้าวก็มาเย็บผ้า เย็บยังไม่ทันเสร็จ นายก็มา ฉันทำไม่กลับแล้ววันละอะไร' จ้างคำหึงตอบว่า 'ก็สงสัยเรื่องคนมาทำกับข้าวให้ข้ากินนะซี ว่าอะไรนางหรือไม่ใช่' นางเห็นอย่างนี้ข้าไม่รู้ว่ารอบใจอย่างไรลูก' 'ไม่มีอะไรหรอก' นางตอบ 'ข้าอยากจะช่วยนายทำอะไรบ้างเท่านั้นแหละ' 'ถ้าอย่างนั้นนางอยู่เสียที่นี่เป็นไร อยากกลับเข้าไปในรูปอีกเลย' จ้างคำหึงกล่าวรวบรัดอย่างนั้นแล้ว รีบไปปลดกระดาษเปล่าแผ่นนั้นลงมาม้วนเก็บไว้ในหีบเหล็ก ลั่นกุญแจเสียเลย

จากนั้นก็เป็นอย่างนั้นว่า นางในภาพกลายเป็นนางนอกภาพ เมื่อจ้างคำหึงถามชื่อแซ่ของนาง นางตอบว่า ไม่มี เพราะคนวาดภาพไม่ได้ตั้งไว้ให้ จ้างคำหึงก็ชวนนางร่วมแช่ ไข่แช่เดียวกับตน นางก็ไม่ขัดข้อง คนทั้งสองจึงคุกเข่าบ้ายเทียบบ้ายค คือไหว้ฟ้าไหว้ดิน นับได้ว่าแต่งงานกันตามพิธีแล้ว

(เรื่องนางในภาพยังมีเล่าต่อไปอีก แต่ตอนนี้ต้องการเล่าเกี่ยวกับนิทานอันใดหนึ่งซึ่งมีเรื่องนางจำแลงทำนองเดียวกันก่อน)

ภาษา และ หนังสือ

๕) ชายชราหนึ่งมีใบหน้าอันเต็มไปด้วย
หนวดเคราดีราวราวกับปุยม้ายซึ่งกำลังถูกลมพัด

ไปมา

๖) ชายชราหนวดขาวเป็นฝอยคล้ายปุยม้ายที่แตกห้อยอยู่บนต้นขามลมพัดมากกระทบ
กระตัง

๗) หนวดของชายชราดีราวเหมือน
กระตัง เมื่อลมพัดก็โบกแกว่งไปตามลม

๘) เวลาลมพัด หนวดดีราวของชายชรา
ก็แกว่งไกวไปมา

๙) เขาได้เห็นชายชราผู้หนึ่ง มีหนวด
ขาวดีเหมือนปุยม้าย โบกไสวไปมา

๑๐) ท่ามกลางสายลมที่พัดโชยมาเรื่อย ๆ
จะเห็นหนวดเคราของชายชราที่มีดีราวเหมือน
ฟองเมฆ

๑๑) ชายชราผู้นั้นมีหนวดเคราเป็นระย้า
และระย้ารุ่งริ่งกระจายเป็นฝอย

๑๒) เขาเหลือบเห็นชายชราผู้หนึ่ง หนวด
เคราหงอกขาวคล้ายด้ายดำที่กำลังถูกคลื่นไหว
ไปมา

ข้อบกพร่องของประโยคเหล่านี้มีต่าง ๆ กัน
ข้อแรก คือ การเปรียบเทียบ หนวดเคราของชาย
ชราเปรียบได้ทั้งกับ ด้าย ปุยม้าย ปุยนุ่น สิ่ง
เหล่านี้มีลักษณะคล้ายกัน คือ เบา ราว นุ่ม เป็น
ภาพพจน์ที่ชัดเจน ถ้าเทียบกับ (อ่านต่อหน้า ๕๕)

นิทาน เบงกอล (อินเดีย)

๕๖ ปี พุทธศักราช ๒๕๐๙

อันว่าสัตว์ที่เสียที่คน นอกจากสัตว์สี่เท้าที่เสียที่
ปล่อยให้เจ้าข้าพาฆ่าปรานไคจนสำเริงแล้ว ก็
คงจะมีสัตว์หลากหลายเบงกอลอีกสองคนที่หลากหลาย
และเขลาดึงกับเสียท่าคาถาถึงกับข้างคักตมจนเป็น
เรื่องให้เขาเอามาเล่าสืบกันว่า

ครั้งหนึ่งยังมีช่างตัดผมคนหนึ่งซึ่งเรียกตาม
ภาษาของเราว่า กัดบก ดากัดบกคนคนแกมเมียคน
หนึ่ง ที่จริงไม่ต้องบอกก็ได้ว่าเมียคน เพราะเพียง
แต่มีเมียคนเดียว คนอินเดียไม่ว่าชาวไหน อารีฟ
อะไร ยิ่งเลี้ยงไม่ค่อยจะไหวอยู่ด้วย ยังมีอารีฟเป็น
ช่างตัดผมอย่างดากัดบกคนนี้ ยิ่งจะต้องไต่ยืม
แกมบั้นไม่วันแต่ละวันว่า อดอยากปากแห้งเพราะผัว
หาได้ไม่พอกิน บางวันแกจึงต้องปารุกถาดารยาย
ให้ผัวแกฟังอย่างยืดยาวเรื่องการหากินให้พอเลี้ยง
เมีย แล้วถึงท้าวว่า 'นี่แกไม่รู้จริงๆหรือไม่ว่า ถ้า
การมีเมียนะมันเป็นเรื่องพุ่มเพี้ยงตั้งแต่เกิดมา
ถ้าแกรู้ว่าอารีฟช่างตัดผมอย่างแกจะหาได้ไม่พอ
เลี้ยงเมียละก็ แกมีเมียทำไม แกมาแต่งกับเจ้าทำไม
เวลาชราอยู่บ้านพ่อชราละ เจ้าได้กินอุดมสมบูรณ์ พอ
แต่งงานมาอยู่บ้านแก ก็เหมือนแกจะต้องการให้เจ้า
ถือคืออดร้าวปาด่าท่านนี้ คนที่เราระอดร้าวเอาบุญ

บรรณ พันธุเวช

ตลาด

นั่น มีแต่พวคนแม่หม้ายหรือก ใจแก่จะให้รำทำตัว เป็นแม่หม้ายขอคว่ำปลาดึงแต่ผัวซึ่งไม่ตายเที่ยวหรือ นี่' ยิ่งพูดมาก แกยงโมโหมาก พอโมโหแล้วก็ไม่ หยุคยง่ายๆ วันหนึ่งแกโมโหสุดขีดจนพูดแต่ปาก ไม่ได้ต้องเอามือคว้าไม้กวาดกระหน่ำตากลบเหง้า ให้ ได้ผลคือคว่ำปลาดึงแม่ทั้งอาย หนอยู่ต่อไปไม่ได้ ต้องเก็บรำของเครื่องทำมาหากินออกจากบ้านไป ดำบ้านในใจว่า ในชาตินี้ถ้ายังไม่รวย เป็นไม่ยอมมาพบหน้าเมียอีกเป็นอนาชา

ความฉันททำให้ช่างตัดผมเดินไป ๆ ไม่รู้เห็นคน เห็นอย มาตาดองเอาตรงถึงชายบ้านแห่งหนึ่ง ซึ่งจะ เดินต่อไปอีกเห็นที่จะลำบาก ช่างตัดผมจึงแวะพักที่ ตรงนั้น พอตกกายอันเมื่อยล้าพบนอนที่โคนไม้ต้น หนึ่ง พลงงาฟังถึงความยากจนอันแสนด้วยความ ทุกข์ระทม ก็ให้บังเอิญที่ตรงต้นไม้นั้น เป็นที่ดังดู อาศัยรองผืนหนึ่ง พอผิระงอกหน้ามาเห็นคนนอน อยู่ใต้ต้นไม้ ก็ทำต้องโคกลงมาจกการตามหน้าที่ หน้าท้องผิก็มีอยู่ว่าจะต้องทำให้คนตกตกจากถัด ถัดมาก ๆ ก็อาจจะชงไปเอง ดังนั้นเจ้าผิคนนั้นจึง ต้องดำงออิทธิฤทธิ์บันดาลตนให้สูงใหญ่เท่าต้นตาล แล้วก็ทำตามแบบผิพวกเรา คืออ้าแขนออกทำท่า

โอบรัด พลงงาปากให้คนน่ากลัว คำรามออกมา ว่า "นี่นะ เจ้ากัลบก ข้าจะจัดการกับเจ้าละนะ เจ้า จะเรียกใครช่วยละ" ที่จริงผิคนนั้นออกจะพูดจาอ่อน โยนอยู่มาก จึงเปิดโอกาสให้ตากลบทั้งที่ยังต้อ ดัน ราดัน จนหัวถูกรันเพราะความกลัว ไร้ปัญญา อันเฉียบแหลมก็คิดหาทางเอาตัวรอดได้โดยฉับพลัน

"หนอยแน่ เจ้าผิร้าย" ช่างตัดผมแรงใจพูด "เจ้านะหรือจะมาจับข้า เคยจะจะให้เจ้าดูว่า ข้าจับพวกเจ้าได้ถ่วงมาได้เท่าไรแล้ว เจ้านายอยู่ตรง นี้ก็แล้ว ประเดี๋ยวข้าจะไล่จัดการกับเจ้าได้ถ่วงเดียว อีกหนึ่ง สะระ" ช่างตัดผมพยายามหัวเราะเยาะเจ้าผิ นั้น แล้วก็จัดการเปิดถ่วงถ่วงเอากระบอกบานเล็ก ๆ รองลำคอกอย่างยิงสำหรับช่างตัดผมออกมาส่องหน้า ผิ แล้วถามว่า "เห็นไหมว่าใคร คุเดียวให้ตี นี่ละ ที่ข้าจับเอาได้ถ่วงมา เคยจะจับเจ้าได้ถ่วงบ้างจะ ไคไปเป็นเพื่อนกัน" ออกจะแปลกพิสดารเบงกอด มีรูปร่างเป็นตัวคน แต่ผิคงจะไม่เคยเห็นหน้าตัวเอง ดังที่ว่ามันน่ากลัวเพียงไหน พอได้เห็นหน้าตัวในกระจก เจ้าเท่านั้นละสะระโฮงเลยก็เคยๆ ถัดนั้นจึงกล้าถามว่า หน้าในกระจกนั้นต้องเป็นหน้าผิที่ช่าง ตัดผมจับมาได้แน่แล้ว ถ้าอย่างนั้นตากลบช่างตัด ผมนี้คงจะมีอาถรรพ์เก่งไม่ไร้เด่น ถึงได้จับผิได้ถ่วงได้ ก็คิดงั้นแล้วผิก็ละล้าละลัก ร้องรอนว่า "ไคไปรค เกิด นายกัลบก นายอย่าจับข้าได้ถ่วงเลย ข้ากลัว แล้ว นายอยากจะได้อะไรบอกข้ามากันดีกว่า ข้าจะไปหามาให้เจียนแหละ ถัญญาให้ก็ได้"

"เฮ้ย พวกผิอย่างเจ้านะหาความดีได้เมื่อไร" นายกัลบกตอบประมาทผิ (อ่านต่อหน้า ๗๖)

๔๕
 ฝนปลา- คอจากหน้า ๑๙

อย่างรู้ว่าตนเป็นค้อ “ข้าไม่ร้อเจ้าหรือ เจ้าทุก
 แด่สัญญา สัญญา ถึงเวลาจริง ๆ ไม่เคยได้ทำตาม
 สัญญาเลย”

“โอ้ นายกัลปพฤ” ผีออกต่อไป “เมตตา
 ราชด้วยเถระ ราชพฤกษะ ไร่ราชพฤกษะเมื่อไหร่
 นายค้อจับไร่ได้ลงหน้า”

“โอ้ ถ้าอย่างนั้น เจ้าไปหาทองมาให้ราชพัน
 แห่ง เกียวนั้น” ค้อบดิ่ง “แล้วพรุ่งนี้ไปจัดการ
 ทำไร่ราชพฤกษะ ไร่ราชพฤกษะได้ให้เต็มเถระ
 ค้อนรับไปเอาทองมาก่อน ค้อนจะเรียนนะ แล้ว
 อย่าบิดพลิ้วนะ ไม่อย่างนั้นไร่เป็นไร่ได้ลงหน้า”

ผีรับคำแล้วไปจัดหามาให้ ไม่ทันกระพริบตา
 ของทั้งพันแห่งก็มากองอยู่ต่อหน้าร่างค้อน แม้จะ
 เห็นอย่างนั้นแล้วร่างค้อนยังไม่อาจกำขี้ผึ้งให้จก
 รุขรื่องที่ดังไว้ในวันรุ่งขึ้นให้เรียนร้อย ค้อนคน
 เองก็จัดการแบกทองทั้งพันแห่งกลับบ้าน คำว่าถึง
 ก็ใกล้รุ่ง กำลังที่ย้ายเมียนอนก็เคียดใจอยู่ว่า ไม่
 ควรเลย ไม่ควรจะได้คำผิดของคนเลย ก็คิดไต่ถาม
 เถียงพระประยู และเมื่อนั้นก็ประยูออกไป แด่ค้อน
 อุดานออกมาด้วยความแปลกใจแกมยินดี ก็เห็นทั้ง
 ผีทั้งหมื่นล้อมอยู่ตรงหน้า และชื่นชมกับ
 ทองยังไม่ทันลืมใจ ใจค้อนนั้นทั้งตาทั้งเขาสักได้
 เห็นยังว่าใหญ่โตปรากฏอยู่ในบริเวณบ้าน มีราว
 มักเป็นพุ่มของอยู่เดิม ทั้งด้วยแรงงานของผี
 วรรดาที่อุดรคำให้แบกมาได้ไว้ให้ละพุ่มใหญ่ๆ

แปลกอกณะแหละที่ผืนดินมีแสงสว่าง วรรดา
 กำลังแบกพุ่มราชพฤกษะได้ลงหน้า ค้อนของผีก็เกิดมาเห็น

เจ้า ออกแปลกใจไม่ได้ ต้องเรียกหลานมาถาม และ
 ได้ความว่า หลานจำต้องทำเพราะกลัวร่างค้อนจะ
 จับได้ลง ผีเป็นลูกก็หัวเราะออกมาถึงดินด้วยความ
 สมเพชผีหลาน ร้องออกมาว่า

“โอ้เจ้าโง่เอ๋ย เจ้าร่างไม่ก็ค้อนบ้างเลย ว่า
 เจ้าร่างค้อนนั้นมันเป็นคน มันจะมีสัญญาอะไรมา
 จับเจ้าได้ลงได้ มันเล่นตลกได้แต่กับคนโง่ๆอย่าง
 เจ้าเท่านั้นแหละ”

“ลุงยังไม่เห็นฤทธิ์ราชพฤกษะ อย่าเพิ่งพู
 ะไรเลย” ผีหลานแย้ง “ได้ไปดูเอาเองเถระ แด่
 กระจู”

ด้วยความอยากรู้ ผีลุงจึงรีบเดินไปยังบ้าน
 ราชพฤกษะ พอดีก็ถึงตรงแถบค้อนหน้าต่าง ตอน
 นี้ร่างค้อนออกจะเก่งขึ้นมาแล้ว ไต่ขึ้นเถียงลม
 เคี้ยวผ่านไปก็รู้ได้ทันทีว่า ต้องมีผืนดินคนหนึ่ง
 มายังบ้านของตน ร่างค้อนจึงรีบลุกขึ้นมาหยิบ
 กระบอกอันเดียวที่นั่นต้องหน้าผีลุงนั้น แล้วพูดว่า
 “มาเถิดจ้ะ ไร่จะได้จับเจ้าได้ลงลงไปอีกหนึ่ง”

ผีลุงเห็นหน้าตนเองในกระจกก็ตกใจไม่น้อย
 ไม่แพ้ผีหลาน รีบสัญญาว่าจะสร้างยุ้งข้าวให้นาย
 กัลปพฤกษะอีกหนึ่ง คราวนี้จะมาขอตัวให้เสร็จจน
 เป็นข้าวสารเลยก็เถิด แด่ก็รีบไปจัดการให้ตาม
 สัญญา ค้อนกับร่างค้อนเลยร่ำรวยขึ้นมาทันที
 ภายในเวลาเพียงสองวัน ทั้งเพราะกระบอกอันเดียว
 แท้ๆ □

(จาก Folk-Tales of Bengal
 vol. Rev. Lal Benari Day)

ภาษา และ หนังสือ

“เอาไปให้แม่เรา อย่าเพิ่งแหวไปไหน
นะ คอยเอามาด้วย”

ค.ร. ปีกหายไปอีกครู่ใหญ่ ก็วิ่งกลับมา
บอกว่า

ปีก แหม แม่รักผมใหญ่ชะ ว่าพ่อเป็นอะไร
ไป ผมก็ว่าไม่เห็นพ่อเป็นอะไร พ่อหนัง
อยู่กับอาตุง อาตุงพูดกับกินเหล้า แล้ว
ทำขอรชยอันพิกล แม่เลยร้อง อ้อ
บอกรอประเดี๋ยว มันหมดพอดี แม่จะ
รอบ้าตายให้

นายอยู่ เลยไม่ต้องได้กินกัน ไม่มีอะไรติดบ้าน
เลยเลยเรื่อยหรือ กุ้งแห้งตกกำมือเก่า
มือก็ยังดี

ค.ร. ปีกคงทำอะไรอีก ก็พอดีนางเย็น
เดินเข้ามาทักประโยคสุดท้ายของนาย
อยู่

นางเย็น อะไรกัน เป็นลมแล้วจะให้กินกุ้งแห้ง
ดำราไหนไม่เคยได้ยิน นี่จะ ยาดม ฉันท
รอพี่สาวมาแล้ว พ่อชู้เป็นอย่างไรบ้าง
ยังหนุ่มยังแน่นไม่น่าจะเป็นลมเลย

นายอยู่ เรายาดมมาทำไมกัน ไหนล่ะ รอง
แก้ม หาไม่ได้หรือ

นางเย็น ทำไมจะหาไม่ได้ มีดมไป เมื่อถึงทำไม
ไม่สั่ง ฉันทจะได้อามาให้

นายอยู่ ก็ฉันทรีบฝากเจ้าปีกไปว่า รออะไร
(อ่านต่อหน้า ๑๐๒)

โหม่น (ญี่ปุ่น)

แม่ใน

ครึ่งหนึ่งเมื่อหมู่บ้านเล็กๆ เจียบสงบแห่ง
หนึ่งของเมืองมัตซึอามา ยังมีแค่กระท่อมมรดุร
หลังคามุงแฝกมุงคา ผู้คนยังยากจน มีที่ดิน
เล็กๆ มีเสื่อผืนคนละสองสามชุด ก็ได้มีครอบครัว
หนึ่งซึ่งมีตัวหนุ่มเมียสาว มีลูกสาวเล็กๆ แรก
เกิดคนหนึ่ง ถึงจะอดคดคับกัน ก็ยังมีความ
สุข เพราะทุกคนรักกัน และไม่มีใครคิดฝันถึง
สิ่งที่ตนไม่อาจจะทำได้

วันหนึ่งพ่อจำเป็นจะต้องไปเกี่ยวโตเมืองหลวง
ในขณะนั้น แม่เป็นห่วงเป็นใยมาก เพราะเห็นว่
การเดินทางไปถึงเมืองเกียวโตนั้นช่างไกลแสนไกล
พ่อก็ได้แต่ปลอบโยนให้หายห่วงว่าไม่มีอันตราย
แต่อย่างไร ให้แม่ทำใจให้เข้มแข็งไว้ กลับมาพ่อจะ
ซื้ออะไรมาฝาก และเมื่อพ่อทำธุระต่างๆ เสร็จแล้ว
รมบ้านเมืองทั่วแล้วก็รีบกลับบ้าน มีรองมาฝากลูก
ฝากเมียด้วยสัญญา

วันที่พ่อกลับบ้านนั้น แม่แต่งตัวเฉยๆ ด้วย
ที่เดียวไปรับพ่อ แม่ใส่เสื้อสีดำ ถอดให้ใส่สีดำ
ด้วยเข้าชุดกัน เมื่อต่างยืนชมยินดีก็ได้เห็นหน้ากัน
อีก พ่อก็ยื่นซองเงินให้ลูกสาว แล้วถอยถอยไม่
แบบๆ เล็กๆ ให้แม่ พูดว่า

ภาษาและหนังสือ - ต่อจากหน้า ๑๘

มาแก้มหน้อย แม่เขียนอ่านไคความว่า
ยังไร อะไร แค้นก็อ่านไม่รู้เรื่อง
นางเขียน ก็ยุ่นะเขียนไม่รู้เรื่อง นิดุรี กุเสียว่า
ตัวเองเขียนว่ายังไร ข้อความในกระดาษ
แผ่นนั้นชื่อว่า "รออะไรมาแก้มหน้อย"

นายอยู่จะโทษภรรยาที่ไม่ได้ จะโทษตนเอง
ก็ไม่ดี ได้แต่หัวเราะเก้อๆ นั่งกินเหล้าต่อไป ฝ่าย
นางเขียนก็ไปหาของแก้มมาให้สามีตามประสงค์

การเขียนสระและวรรณยุกต์เป็นเรื่องง่าย ๆ
รู้กันอยู่แล้วว่า คำไคควรจะเขียนสระวรรณยุกต์ที่
ตรงไหน คำที่ไม่ใช่อักษรกล่า ออกเสียงชัดที่อักษร
ไหน ก็เขียนสระหรือวรรณยุกต์ให้ตรงกับอักษร
นั้น เช่น แหล่ง จมูก เลือด คำที่มีอักษร ว ร ล
กล่า ก็เขียนสระและวรรณยุกต์ให้ตรงกับตัวกล่า

เช่น กลิ่น ครั่ง กว้าง ถึงกระนั้น บ่อยครั้งก็ยังมีผู้
เขียนประโยคว่า "แก่ง ให้เห็นรักๆ" อ่านเป็น
แก่งก็ได้อีก แก่ง ก็ได้ หรือ "เขียนเขียนน่าเกลียด"
อ่าน เขียน ก็ได้ เขียนก็ได้ ที่จริง การเขียนสระ
วรรณยุกต์ผิดที่ไม่เป็นข้อเสียร้ายแรง นานๆ
จึงจะพาให้เข้าใจผิดถึงเรื่องที่เล่ามานั้น แต่ก็ชวน
ให้รำคาญตา พาให้สงสัยว่า ผู้เขียนฝึกเรียนภาษา
ไทยมาดีพอหรือยัง และเป็นคนรอบคอบแต่ตามสะดวก
ตามสบายหรือไม่ การเขียนสระวรรณยุกต์ผิดที่
อาจจะผิดสำหรับผู้เรียน เรียนอย่างเดียวอ่านได้
อย่าง เรียกว่าลงทุน ไม่ได้ แต่เมื่อผู้อ่านเขาไม่
ถูกว่าผู้เขียนประสงค์จะเขียนคำว่าอะไร ทุนของผู้
เขียนก็สูญเปล่า และยังถ้าผู้อ่านคาดคิด ผู้เขียนก็
ถึงขนาดรากทุนย่อยยับเลยทีเดียว □

แม่ในกระจก - ต่อจากหน้า ๑๙

ตลอดไป ลูกจะสัญญาได้ไหมว่า ตอนเช้าตื่นนอน
ทุกเช้ากับตอนกลางคืนจะรีบนอนทุกคืน ลูกจะต้อง
กระจากแม่ให้สองแล้วลูกจะได้เห็นว่าแม่กำลังเฝ้า
ลูกอยู่ ลูกจะได้เริ่มปรับปรุงเป็นคนดีต่อไป"

คืนนั้นเองแม่ก็ตาย วันรุ่งขึ้นแม่จะเศร้าโศก
ถึงแม่สักเพียงใด หญิงสาวก็พยายามเร้นน้ำตา
ให้แห้ง แล้วก็นอนหลับเพื่อแม่จะได้ไม่เห็นว่าคุณมี
ความทุกข์ วนะนั้นก็นึกได้ถึงกระจากจึงหยิบออก
มาส่งคุณ เธอ แปลกพิสดารจริง แม่ที่ขมอยู่ใน
กระจกนั้นทำไมถึงไม่ดูเห็นดเห็นขมขมเหมือน
แม่ตอนที่เจ็บๆไรๆละ กลับมีลูกสาวแล้วก็สวยงามน่ารัก

อย่างที่เคยเห็นแม่และจำได้ติดตามมาตั้งแต่เมื่อนาน
มาแล้ว แต่หญิงสาวไม่กล้าจะขมขมนาน มองดู
พอให้เกิดกำลังใจเริ่มแรงทั้งๆที่กำลังทุกข์โศก แล้ว
ก็รีบเก็บกระจากอันมีค่านั้นไว้เสีย

หญิงสาวทำอย่างนั้นอยู่ทุกเช้าทุกค่ำ เวลา
ต้องกระจากคราวใด เธอก็ได้มีโอกาสบอกแม่ที่เห็น
อยู่ในกระจกว่าเธอได้ทำอะไรไปแล้วบ้างทั้งที่ร้าย
และเมื่อเธอทำดี เธอก็มีคิปลามบดเป็นที่สุด ที่
จะได้เห็นภาพแม่ในกระจกยิ้มตอบเธอ เมื่อเธอขม
อย่างภาคภูมิใจ และเมื่อทำผิด เธอก็จะบอกแม่ด้วย
ท่าทางอันเศร้าสลด แล้วแม่ก็จะมองตอบเธอด้วย

เคาอันหมั่นหมองเร้นเคียนกัน

พอเห็นลูกสาวมองกระจกด้วยอาการอย่างนั้น
ทุกเช้าค่ำ จนแปลกใจไม่ได้ต้องถามออกมาว่า "เอ๊ะ
ลูกอะไรในกระจกนะ รุกไม่ได้ต้องดูตัวเองหรือ
หรือ" "เบ๊ตาหรือกะ" ลูกสาวตอบ "ลูกดูแม่ต่าง
หากกะ ลูกคุยกับแม่ในกระจกทุกวันเลย" แล้ว
ลูกสาวก็เจ้าให้พ่อฟัง แม่ถึงเรอได้ว่าอย่างไร
ก่อนจะสิ้นใจ และเธอก็ทำตามคำสั่งของแม่เคร่งครัด
เพียงไร

พอได้ยินลูกพูดเช่นนั้น ก็ให้รู้สึกคันคันจน

เครื่องลงหิน — ต่อจากหน้า ๕๖

และตะไบเหมือนทุกวันนี้ เมื่อคิดเป็นรูปปั้นแล้ว
ก็ตั้งไว้หินขัด ธิบายที่ไรหินขัดก็เองจึงเรียกกัน
ว่า "ลงหิน" เลยเลยเรียกทั้งนี้ของว่า "ทอง
ลงหิน" และรองผิวร่างรูปแล้วว่า "เครื่องลงหิน"
ซึ่งถ้ามักเป็นพวกหินน้ำ หาน ถาด ครกตำหนัก
และตะบันหมากเป็นต้น สิ่งของภาชนะที่ขัดดี
รูปก็ให้แก้พวกหินน้ำ หาน และ ถาดเป็นต้น แรก
ก็เคยมีหอยมอดหะได้อะลายก็เคยมีอัน แล้วเทลง
พิมพ์เป็นแผ่นขนาดย่อม ไม่หนาจนเกินไป จากนั้น
ก็เอาไปให้พร้อมกับเอาออกมาคืบจนได้รูปที่ต้องการ
การ ขุดลงหินนั้นมาหัดลงมาจากที่สูงจะแตก
ทันที ข้างกับเราจึงหาตะบันให้พ่อกันไม่ให้แตกเวลา
เผลงได้ โดยการเอาขี้ที่คืบได้ในราว ๒-๓ โย
มาซ้อนชั้นดี เอาเอาใส่แล้วมาคืบจนให้เป็นเนื้อ
เคียนกัน เพราะฉะนั้นเมื่อเครื่องลงหินแตกจะสังเกตเห็น
เห็นของภาชนะเป็นกาม ๆ อยู่ภายใน ที่ทำเช่นนั้น
ก็เพื่อไม่ให้แตกง่ายและเพื่อให้หน้าหินพอสมควร

น้ำตาคลอตาที่เห็นลูกสาวรักและกตัญญูต่อแม่ เห็น
อย่างนั้นแล้ว เลยไม่กล้าบอกลูกว่า ภาพในกระจก
นั้นแท้จริงคือใคร ไม่รู้เมื่อลูกสาวอายุมากขึ้น
ก็รู้ไปเองว่า เจาแม่ในกระจกนั้นก็แท้คือเงาของ
ตนเอง เมื่อรู้เช่นนั้นหญิงสาวก็ยิ้มอย่างรื่นบาน
พูดว่า "ทำอย่างนั้นมันดีไปอย่างหนึ่ง ที่ทำให้รู้สึก
เหมือนมีแม่อยู่ด้วยตลอดเวลา ถ้าไม่คอยมองหน้า
แม่ในกระจกทุกวันแล้ว บ้านนี้เราจะลืมแม่ ลืม
ความรักของแม่ไปแล้วก็มันได้"

□ □

นั่นเอง วันที่สิบซอกกันหลายวันไม่นิยมสลักลวด
ลาย อาจจะเป็นเพราะหนาเกินไปก็ได้ นิยมรัดจน
เกลี้ยงเกลา กรรมวิธีในปัจจุบันนี้ไม่เหมือนสมัย
โบราณ เนื่องจากในสมัยปัจจุบันมีเครื่องมือที่
แต่ก็ช่วยให้เฉพาะคอนกั้งและคอนขัดให้เป็นเงา
งามเท่านั้น

กรรมวิธีสมัยนั้น เมื่อคิดเป็นรูปปั้นในคอน
แรกแล้ว ต้องส่งไปให้ช่างตีโดยมากเป็นหญิง ตี
ด้วยค้อนเล็กๆ เพื่อให้ผิวเรียบออกทั้งนี้ ข้างระยะ
เรียกว่าช่างลาย ความจริงไม่ได้ทำลวดลายอะไร
เลย เพียงแต่ทุบผิวภาชนะให้เรียบและแน่นยิ่งขึ้น
เท่านั้นเอง จากนั้นก็ส่งให้ช่างลงตะไบอีกทีหนึ่งแล้ว
ก็ส่งการกลึงเพื่อขัดให้เรียบเสมอกัน ในขั้นสุดท้าย
ได้แก่การขัดด้วยกากเพชร โดยใช้เครื่องขัดไฟฟ้า
มีตัวอย่างหลายและละเอียดตามลำดับ รวมความ
ว่า กรรมวิธีในปัจจุบันเกือบไม่ได้ใช้หินขัดเลย ค
ณิจาคคำว่า "ลงหิน" ซึ่งเป็นกรรมวิธีอย่าง

ภาษา และ หนังสือ

เกษมเนืองกัน ประโยคว่า ห่อหุ้มได้แต่เห็นเด็ก
น้อยไว้เคียงดำร้างรายหนุ่มที่กำอึ้งกระโดดโลดเต้น
 หมายให้คิดว่าผู้กำอึ้งกระโดดโลดเต้นคือรายหนุ่ม
 นั้น ห่อหุ้มได้แต่เห็นเด็กน้อยไว้เคียงดำร้าง
กระโดดโลดเต้นรายหนุ่ม ผู้กำอึ้งกระโดดโลด
เต้นคือเด็กน้อย ประโยคว่า ชายเมื่อถูกพิงฐาน
จึงราวทวิชัยในศาลอาญา ชายเมื่อถูกพิงฐาน
 ในศาลอาญาจึงถูกพิง ส่วน นายเมื่อถูกพิงใน
ศาลอาญาฐานจึงราวทวิชัย หมายความว่า นาย
 เมื่อถูกพิงฐานจึงถูกพิงในศาลอาญา ประโยค
 ว่า เราเป็นคนไร้ทวิชัย ผู้ที่ผู้ถูกพิง
 ส่วน เราเป็นคนไร้ทวิชัย ผู้ที่ผู้ถูกพิง
 ไร้ ประโยคว่า เมื่อรองผู้หญิงด้วยในร้าน ผู้หญิง
 ด้วยที่อยู่ในร้านเป็นเจ้ารองเด็ก ส่วน เมื่อในร้าน
ของผู้หญิงด้วย ผู้หญิงด้วยเป็นเจ้ารองร้านที่มีชื่อ
 จะให้หรือความไม่เต็มใจกับคำอะไรก็ควรเขาได้โดย
 ทั้ มิฉะนั้นขอสดับปัญหาว่าผู้เขียนเรียนอย่างหนึ่ง
 ผู้เขียนอ่านเข้าใจอีกอย่างหนึ่ง
 บางประโยคไม่มีข้อความขยายนามดัง
 ประโยคข้างต้น แต่มีกริยาประกอบด้วยคำ
 หลายคำ การเรียงกริยาเหล่านั้นถึงกัน ความ
 หมายย่อมต่างกัน ประโยคว่า เราเดินไปที่หาด
ทราย หมายความว่า เราเดินไป (อ่านต่อหน้า ๗๖)

โน้ตหน้า

เจ้าข้าเมากับ

เจ้าข้า

นานมาแล้ว ยังมีเจ้าข้าเมากับเจ้าข้าอาอาศัย
 อยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ด้วยเหตุที่ไม่มีใคร
 อดใจจะคบค้าสมาคมกับคนชั่วเหล่านี้ คนทั้ง
 สองจึงคบกันเองจนเป็นเกลอแก้วรักกันสนิท
 ต่างคนต่างไม่มีบ้านช่องพักอาศัย ต้องเร่ร่อนเที่ยว
 นอนตามศาลาวัด แต่ก็มีศาลาอยู่แห่งหนึ่งซึ่งคนทั้ง
 สองจะไม่ยอมไปอาศัยนอนเป็นอันขาด ทั้งนี้เพราะ
 ศาลานี้อยู่ในป่าช้า เป็นที่ถือผีว่าน่ากลัว
 นัก แต่ว่าความหนึ่งเจ้าข้าเมากับเจ้าข้าอาอาศัยมาเพราะ
 กินเหล้าเมามากกว่าทุกวัน จึงบอกแก่เพื่อนฝูงว่า คืน
 นี้เราจะไปนอนที่ศาลาตรงป่าช้า แม้เจ้าข้าอา
 หรือสหายคนอื่นๆจะพากันดักเตือนห้ามปรามอย่าง
 ไร เจ้าข้าเมากับไม่ฟัง ทั้งยังหอบเอากระแสรูปด้วยอีก
 หลายหม้อ พอถึงศาลาก็จัดการดื่มเดียวจนเมา ยิ่ง
 เมากยิ่งคึก ยิ่งกล้ายำเอนไม่รู้จักกลัวอะไร ช้าไม่
 จังด้วยตลอดทั้งคืน

ครั้นถึงราว ๒ ทุ่ม ก็ปรากฏมีมาที่ศาลานี้ ๒-๓
 คน ยังไม่ทันให้ผีโกลนหรือส่งสัจจะจะมีมนุษย์
 แปลกปลอมเข้ามา เจ้าข้าเมากับก็ทักทายขึ้นว่า
 "สวัสดี เกลอแก้ว วันนี้เป็นไง มากันกี่คนล่ะ หรือ
 ว่ากันมาหว่า" ผีเหล่านั้นไม่ตอบว่าอะไร ต่าง

บรรณ พันธุเมธา

เจ้าขี้น

ทยอยกันเข้ามาในศาลาจนเต็ม ผู้คนหนึ่งหันไปหัน
มารอบๆ แล้วพูดว่า

“ชื่อ กัดนอะไรนะ ดั่งดัยจะเป็นกัดนมนุษย์
รักดั่งดัยเดียวแล้วจะมิมีมนุษย์แปลกปลอมเข้ามา”

“ทำไมไม่ต้องนับกัด” ผู้หัวโตนหนึ่งเสนอ
แนะขึ้น

ได้ยินอย่างนั้นเจ้าขี้นรีบคุกเข่า แล้วตะโกน
ขึ้นว่า

“หนึ่ง สอง สาม ดี หนึ่ง สอง สาม ดี ถูก
แล้ว ถ้วนแล้ว”

ดั่งดัยว่าผู้พวกนั้นจะนับอะไรไม่เป็น หรือไม่ก็
เรื่องง่าย พอเจ้าขี้นนับหนึ่ง สอง สาม ดี แล้ว
บอกว่าถูกแล้ว ผู้ก็เชื่อว่าถูกถ้วนแล้วจริง เมื่อวาง
ใจสนิทเช่นนั้นแล้ว ผู้ก็เริ่มเปิดดวงตมทากันขึ้น “นี่
แน่ะ ท่านผู้มีเกียรติ” ผู้ร่างผู้คนหนึ่งนำขึ้น “ท่าน
รู้ไหมว่า ตรงไหน ไต่กักร้าพเจ้านั่งอยู่ มีทอง
ฝังอยู่ถึง ๑ หม้อ” ได้ยินอย่างนั้นเจ้าขี้นก็หุ้ดง คา
ก็ดอดด้ายกำหนดคิดว่าผู้ร่างผู้หนึ่งนั่งตรงไหน กรัน
ก็ไต่รุ่งเข้ามา ผู้ทั้งหลายก็พากันถ่มถ่มกันแล้ว
ต่างก็แย่งขุดกันถ่มๆ เจ้าขี้นก็จัดการไปรุดทอง
ตามตำแหน่งแห่งที่นั้นๆ และก็ได้พบทองเจ็ดหม้อ

จริง เจ้าขี้นมาเลยกลายเป็นเศรษฐีขึ้นมา จัดการ
ไปซื้อบ้านอยู่อย่างหรูหรา ทงยังไปพาเจ้าขี้นผู้
ดหายมาอยู่ด้วยเสียอีก

อันดากที่ได้มาดอยๆ โดยไม่ต้องเหน็ดเหนื่อย
อะไรนัยอย่างเจ้าขี้นมาได้มานี้ ไม่ว่าใครได้ยิน ก็
จะไม่อยากได้บ้างเป็นไม่มี เจ้าขี้นก็เร้นเคียวกัน
ยิ่งได้ยินเจ้าขี้นมาเล่าให้ฟัง โดยตลอดว่าทำอะไร
ถึงได้ไต่ทอง ๑ หม้อมา ยิ่งอยากเอาอย่างบ้าง จึง
คิดดิ้นใจจะไปดองนอนค้างที่ศาลาในป่าช้าๆ แต่ว่า
เจ้าขี้นมาดแต่มาหา จึงมีอาการร่งวงจนดั่งเดิมดั่ง
เมื่อถึงเวลา ๒ ยาม พวกผู้พากันเข้ามาในศาลานั้น
จึงมาพบเจ้าขี้นนอนครึ่งหลับครึ่งตื่นอยู่ พวกผู้มอง
ดูเจ้าขี้นอย่างดั่งดัย พอผู้คนหนึ่งปรารภขึ้นว่า ได้
กัดนมนุษย์ ดั่งดัยว่าจะมีมนุษย์แปลกปลอมเข้ามา
ผู้ก็ถ่มถ่มกันขึ้นว่า

“ดูให้ดีๆ นะ เมื่อคืนวันนั้นก็มีมนุษย์แปลก
ปลอมเข้ามาที่หนึ่งแล้ว มาดักฟังเรื่องที่เรากำลังคุยกัน
แล้วเลยรุดเอาทองของเราไปเสียด้วยดั่ง ๑ หม้อ”

“ถ้าอย่างนั้นต้องนับ” ผู้คนหนึ่งเสนอแนะ
แล้วก็ถ่มถ่มกันขึ้น และก็นับเจ้าขี้นเขาเข้าไปด้วย
เพราะเจ้าขี้นดั่งวงจนดั่งบุญญาที่จะหาทางบ้องกันไม่
ให้เสียได้ว่า คนเป็นมนุษย์แปลกปลอมเข้ามา เมื่อ
นับไปนับมาหลายเที่ยวแล้ว เห็นว่ามีจำนวนเกินขึ้น
มาหนึ่ง ผู้ทั้งหลายก็ดั่งดัยเจ้าขี้นมาอยู่แต่แรกแล้ว
ต่างก็ถ่มถ่มกันขึ้นกับเจ้าขี้นได้ แล้วก็ถ่มถ่มอย่าง
พิศพิศารณา ในที่ดั่งนั้นก็ถ่มถ่มอย่างไรขึ้นมาที่เหนือ
จะเคา ผู้ก็ถ่มถ่มกันขึ้นว่าไปดวยจนผู้เจ้าขี้นมาถึงคน
ละหม้อคนละหม้อ ถึงที่จ่มก (อ่านต่อหน้า ๗๗)

ทั้งคืน ไม่ว่าในความจริงความฝัน

“ไปเที่ยวกันค่ะ” หล่อนพูดซ้ำ

“มีงานนี่” คนเกียง “กูซิ ไม่มีใครประจำ
สถานเตอร์เลย”

แม่นี่ทำหน้าที่เหมือนหนักใจ คุงหนึ่งหล่อนก็
มีมือไป และพูดขึ้นว่า

“นั่นใจกะ พนักงานต้อนรับของคุณ นั่งอยู่
นั่นใจ”

คนรับทายิบๆ อาหารก้าวมาจากมุมไหนกัน
จึงเข้าประจำที่ได้รวดเร็วทัน คุเถอะ ทั้งๆที่เราเพิ่ง
ออกอย่างนี้ยังดูไม่ทันเลย

“ไอ้พวกหลบงาน” เรามริภาฯ “พอฉบับหลัง
ก็หลบนอน พอเห็นเงาเจ้านายเข้าหน่อยจะวิ่งป่วน
เรานั่งประจำที่ฮ้าบหายตัวได้ทีเดียว”

“อ้อ จะพาฉันไปเที่ยวหรือคะ?” เสียงที่
คนไม่ได้ยินดังขึ้นอย่างเขาะๆ

“ฉันรู้เธอหล่อนนะ แม่พุ่ม” นางตานีเกียง
ด้วยกลิ่นเสียงสนทนาไม่อาจได้ยินได้ “ฉันให้เรา
ไปหน้าเคานเตอร์ เราจะต้องสงสัยว่า ‘คนของ
หล่อน’ มาจากไหน และคนของเราอยู่ที่ไหน”

“ไม่เห็นกลัวเลย” นางตะเคียนดอยหน้า
ตอบว่า “ฉันเดินไปได้ ฉันจะจับให้ฮันยามแทนแรก
หน้าประตู” พนางหล่อนก็หัวเราะเสียงแหลมเล็ก

๖๕ ๖๕
เจ้าบ่เมากับเจ้าบ่ฮา — ต่อจากหน้า ๑๔

ก็สาวออกมาทีหนึ่ง จนในที่สุดเจ้าริยาญญากวอดออก
มาถึง ๓ หอา แล้วแล้วผู้รอนกันออกจากศาลาไป
ไม่พูดอะไรอีก

ร่างฝ่ายเจ้าริมาเรารัตนมาไม่แลเห็นเจ้าริยา

“รู้กระนั้นหักคอเสียเมื่อสักครู่ก็คอก”

“เลยไม่ต้องได้ไปผูกไปเกิด” นางตานีว่า
ประจก

“มันแรงฉัน” นางตะเคียนพูดโกรธๆ พนาง
หยิกหูคนเต็มแรง

คนตะคุ้งโหยง ยกมือขึ้นกล่าวไปหู พนางมอง
หน้าแม่น้อยอย่างแปลกใจ

“หูกุณนำหยิกจัง” หล่อนหัวเราะแหยๆ กลบ
เกลื่อน

“หยิกเข้าไปแล้วนะซี” คนๆ “คุณอย่า
หัวเราะบ่อยนักน้า ผมรู้สึกแปลกๆ เวลาคุณหัวเราะ
ซะ”

หล่อนยิ้มอย่างอ่อนหวาน พนางสูงมือเรา
พาเดินออกไปนอกโรงแรม คนเดินตามอย่างเคลิบ
เคลิ้ม...เราฉันไปอีกกระมัง คนตามตัวเอง...เปล่า
ไม่ได้ฉัน แต่มันก็คล้าย... คล้ายฉัน

ร่างของนางตานีด้วยเดินอยู่กลางแสงจันทร์
ถนนเรียบเรียบ นานๆ จะมีรถแล่นผ่านสักคันหนึ่ง
ต้องร่างทางเป็นตึกตะคุ่ม บางแห่งก็เป็นเงาไม้แฉ
ทะมัน คนมีความรู้สึกได้ว่าเราได้เดินเคียงข้างสาวด้วย
แต่แรกยามที่หน้าประตูใหญ่กำลังนึกแปลกใจว่า
รองผู้จัดการเดินไปทำไมตามถนนในเวลาที่มืดมิดเพียง
กินเร้น...อย่างเขิดคาย (อ่านต่อฉบับหน้า)

จุมกเจ้าชายก็พากันให้ร้องเกรี้ยวกราดด้วยเห็นเป็น
รองแปดก จมเจ้าชายอายแสนอาย เจ้าเมฆาครน
ทนไม่ได้จึงปลอบเพื่อนว่า “เกลอเอ๋ย อย่าร้อนใจ
ไปเลย คณันก็จะไปที่ศาลานั่นอีก เพื่อจะมีผู้ทาง
รักษาจุมกของเราก็ให้หัดเราไปอย่างเก่าได้”

ตอนกลางคืน เจ้าเมฆาก็ไปที่นั่นอย่างพุก เมื่อ
เอากะแร้งอมใจให้เริ่มวิ่งตีสลับ ก็พอกันมีเจ้ามา
ดองดามตน เจ้าเมฆาก็ทักทายอย่างครึกครื้นว่า
“ดอด้ก เกลอ ก็นรับมาแต่หัดคำ หมายถึงได้พบ
เจ้ามนุษย์นอนอยู่กันอย่างเมื่อก่อนอีก เมื่อคณันก็
ไม่มีโอกาสได้สนุกกับเราเลย พวกเกลอเราไปกุดม
รุมกันแน่นไปหมด จนกันเราไม่ถึงจุมกเจ้าหมอนคน
นั้นเลย”

ได้ยินเรื่องถูกใจ พวกผีพากันหัวเราะอย่างครัน
เครง เลยไม่คิดสงสัยเจ้าเมฆา แต่แม้กระนั้นเมื่อมี
มารุมนุมพร้อมกันแล้ว ผีตนหนึ่งก็ยังอดพูดขึ้นไม่ได้
ว่า “โคกถิ่นมนุษย์ ควรจะลงนัยคว้ามใครเกิน
จำนวนมาบ้าง” เจ้าเมฆาก็รับลูกธนูขึ้นอย่างเคยว่า
“หนึ่ง สอง สาม ดี หนึ่ง สอง สาม ดี ถูกแล้ว

ถนัดแล้ว” ผีก็เชื่อ แดงก็ล้อมวงคุยกัน ธรรมชาติ
คุยกันอยู่นั้น เจ้าเมฆาก็แทรกขึ้นว่า “แต่อย่างไร
ก็ตาม เมื่อคณันก็จุมกเจ้ามนุษย์นั้นเด่นสนุกเหลือ
เกินละ แต่ก็นักเกิดอยากรู้ว่า จุมกเจ้าหมอนนั้นที่ถูก
คิงออกมาขายจริง ๆ หลาจะมีทางทำให้หัดฉันเข้า
อย่างเก่าได้หรือไม่”

“มีสิ” ผีทำทางจับัญญาตนหนึ่งตอบ “แต่
ต้องรักษาให้ถูกทางนะ วิธีรักษาก็คือ เอาปลาย
จุมกไปแตะที่ต่าง และที่หนึ่งจุมกจะหัดเราไปครั้ง
หนึ่ง แล้วต้องทำอยู่อย่างนั้นจนกว่าจุมกจะหัดเราที่
อย่างเก่า”

เจ้าเมฆาพอได้วิธีอย่างนั้นแล้วก็เปลี่ยนเรื่อง
สนทนาไปอย่างอื่น รอนรุ่งต่างผีไปหมดแล้ว เจ้า
เมฆาก็รีบกลับบ้านไปบอกวิธีรักษาจุมกให้เจ้าชาย
เจ้าชายดีใจอะไรเลย ค่อยๆเอาจุมกแตะต่างอย่าง
ระมัดระวัง เพื่อจุมกจะได้มีขนาดเท่าเก่าพอคืบพอดิ
ไม่สั้นไม่ยาวเกินไป เรื่องของเจ้าชายผู้เคราะห์ร้าย
กับเจ้าเมฆาผู้เคราะห์ดีก็ยุติลงเพียงนี้

(จาก Burmese Folk Tales ของ Maung Htin Aung)

กำหนดใจ — ต่อจากหน้า ๓๑

โคกเศร้าก็เพราะตัวของเราเป็นผู้ทำให้มันเป็นอย่าง
นั้น แล้วเราจะได้อะไรมาด้วยความเรลาอย่างกระต่าย
ตัวนี้”

“ดาวพูดว่าอะไรฉันไม่เข้าใจเลย” คณัน
บ่น มองดูรัศมีอันดุเดือดของดาวหม่นหม่นอย่างเศร้าใจ

ธัญญาหยดเกล้า นัยน์ตาที่เริ่มจะหริบหรี่ของ
เด็กหญิงกลับตมึนเหมือนจะรอฟัง เราจึงพูดว่า

“นิทานจบแล้วจะ หนูนอนได้ละทีนี้”

“หนูยังไม่ง่วงเลยละ” นนคอบเสียงง่วงๆ

“พอเล่าเรื่องตลกแล้วละ”

ธัญญาหัวเราะอย่างเอ็นดู “พอที่จะ นึกเกิน
เวลานอนของหนูแล้วละ” เราก็มองไปจนหน้า
เกือบจะริคหน้าลูกสาว และพูดกับแก้วว่า “นอนเดี๋ย
นะจ๊ะ ลูกคนดีของพ่อ”

เด็กหญิงเอาแขนโอบรอบคอของบิดา เหนียว

ภาษา และ หนังสือ

ยังเด็ก หรือตั้งแต่ลูกหยินัย ไม่รู้ตั้งแต่ลูก
ยังเล็กน้อย เพราะไม่ได้พูดถึงจำนวนหรือความ
สำคัญของคน)

ข้อ-ข้อเสียง ผมขอแนะนำข้อเสียงของ
แม่ให้คุณได้รู้จักไว้ (ข้อกับข้อเสียงเรียนนาม
ความหมายเท่ากัน แต่คนที่ข้อเสียงคือข้อ
กับ ข้อกับข้อเสียงแนะนำข้อกับข้อ)

ติง-ติงเกรียติ เธอตั้งเรื่องหยาบเกินไป
ต้องตั้งให้ตั้งเกรียติจะได้ (การตั้งข้อกับ
ข้อเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์ จึงมีแค่ติง หรือ
หยาบ ไม่มีตั้งเกรียติ)

กลาด-กลาดเลื่อน ผมคิดตามนางสาว
ผมขาดผู้ไปอย่างไม่คาด ไม่ยอมให้กลาด
เลื่อนสายตาไปได้ (กลาด.กลอดหมายความว่า
ว่ายังไม่ตรงต่อข้อเท็จจริง คำที่ควรใช้ไปประโยค
นี้คือกลาด)

อ่อน-อ่อนแอ การเรียนวิชาภาษาไทย
อ่อนแอเกินไปมาก (การเรียนไม่เกี่ยวกับเรื่อง
อ่อนแอ หรือแข็งแรง ผู้เรียนอาจคิดว่า
แฉ หลัง อ่อน ด้วยความเคยมือ)

เลอช-เลอชหลาน ต้นไม้ที่ผมปลูกเป็น
พวกไม้เลื้อยหลานเขยเป็นส่วนใหญ่ (เมื่อมีสัตว์
เลื้อยหลานกันจะมีไม้เลื้อยหลานได้เป็นคู่กัน
แต่ไม้หลานไม่ได้ จึงมีแต่ไม้เลื้อย)

กระด้าง-กระด้างกระเดื่อง เราเป็นคน
(อ่านก่อนหน้า๑๒๓)

ไอ้หนอ เบงคอล

ผี หรือ

ครึ่งหนึ่งยังมีพราหมณ์ผู้หนึ่ง ซึ่งไม่แต่จะ
ยากไร้แสนเข็ญแล้ว ยังจะไม่ให้พราหมณ์มีสกุล
เท่าเทียมพราหมณ์อื่นในวรรณะเดียวกัน จึงหา
ผู้หญิงแต่งงานด้วยยาก จำเป็นต้องเสียค่าสิน
สอดเป็นอันมากจึงจะได้แต่งงาน พราหมณ์ผู้ใด
ไปเที่ยวภิกษาราชเงินชาวบ้านเพื่อให้ได้เงินจำนวนที่
ต้องการ ยังดีที่มีผู้มั่งคั่งมีใจอยากได้บุญ ชดเชย
ชอกเงินให้ จนแต่งได้สำเร็จ ทาเจ้าสาวมาขอ
มรดกได้ แต่เมื่อแต่งงาน ความอิจฉาริษยาทำให้
พราหมณ์หนุ่มอยู่ไม่เป็นสุข จึงกล่าวแก่มารดาว่า

“แม่จ๋า ข้าเห็นจะอยู่อย่างนี้อีกต่อไปไม่ได้แล้ว
ละ เพราะจะรอคนที่เรารักเรารักให้มามากแล้ว เรา
คงไม่อยากให้เงินข้าอีก แล้วเราจะทำอะไรเลี้ยงแม่
เลี้ยงเมียพอละ ข้าจึงมาคิดว่าจะออกเดินทางไปหา
กินไกลๆสักพักหนึ่ง ได้เงินมาๆแล้วถึงกลับมา
คราวนี้อาจจะไปเป็นมั่งก็ได้ ข้าจะมอบเงินทั้งหมด
ให้แม่ รอแม่ช่วยดูแลลูกสะใภ้ของแม่ให้
ดีด้วย”

ผากผิงมารดาเรียบร้อยก็ออกจากบ้านไป แต่
ตอนเย็นนั้น พอพราหมณ์ผู้เคราะห์ร้ายให้หญิงไป
ไม่ช้า ก็ให้หญิงเฝ้าเด็กมี เจ้าผิงรายคนหนึ่ง จำแดง

บรรณ พันธธุเลขา

พราหมณ์

ร่างเหมือนพราหมณ์ผู้นั้นไม่มีผิด เดินตรงเข้ามาในบ้าน สวมรอยเป็นพราหมณ์หนุ่มนั้นทันที ภรรยาพราหมณ์เห็นสามีเดินเข้ามาในบ้าน ให้แปลกใจถามขึ้นว่า

“เอ๊ะ ทำไมกลับบ้านเร็วนักล่ะ ไหนว่าจะไปดื่มน้ำๆ นี้อะไรยังไม่ทันจุ่มจวน ก็เปลี่ยนใจเสียแล้ว”

“วันนี้ไปไม่ได้” ผู้ชายตอบ “ไม่รู้วันใดเลยต้องกลับมาก่อน แต่ว่าไม่ต้องไปก็ได้แล้วละ เงินมีแล้ว”

เมื่อได้ยินว่าเงินมีแล้ว ทั้งแม่และเมียก็เบาใจ ไม่ถามสักคำว่าได้มาจากไหน แล้วไม่คิดสงสัยด้วยว่า จะมีใครเล่นตลกสวมรอยอย่างนี้ ทั้งพราหมณ์ที่เป็นสามีข้างจำแ่งร่างก็เหมือนเสียจนคนในตำบลนั้น ที่เห็นกันมาแต่เล็กแต่น้อย ก็ไม่คิดสงสัยว่าจะไม่ใช่พราหมณ์จริงๆ จนเวลาต้องไปตั้งหลายปี พราหมณ์จึงจริงเดินทางกลับมาบ้าน มาเห็นใครคนหนึ่ง รูปหน้าตาทำทางเหมือนตนไม่มีผิดเพี้ยน จึงเกิดเอะอะกันขึ้น

“เฮ้ย นั่นเจ้าเป็นใคร” พราหมณ์ถาม “เจ้ามาบ้านข้าอะไร”

“หนอยแน่ เจ้าถามข้าหรือว่าข้าเป็นใคร” พราหมณ์ดื้อจ๊ะพูด “ข้าก็ควรจะถามว่าเจ้าเป็นใคร เข้ามาอยู่บ้านข้าทำไม นี่มันบ้านของข้านะ แม่ข้าอยู่บนโน้นก็เมียข้า”

“นี่หัวสมองเจ้าทำไมจะกลับเสียแล้วละมั้ง” ผู้หญิงร้อง “ถึงได้มาอ้างเอาอย่างนี้ เจ้าลงไปถามใครๆ เขาดีกว่า บ้านนี้บ้านใคร บ้านข้าไรไหม แล้วนั่นใคร แม่ข้าไรไหม เมียข้าไรไหม ข้าอยู่มาเบ็ดเตล็ดแล้วใครเขารู้ แล้วมันจะเป็นบ้านเจ้า แม่เจ้าเมียเจ้าได้อย่างไร”

สุดท้ายพราหมณ์จำแ่งก็รับพราหมณ์ดื้อจริงออกจากบ้านไป พราหมณ์นั้นทั้งแปลกใจเสียใจ ไม่รู้จะทำอย่างไรได้ จึงตรงไปเฝ้าพระราชา ขอให้ช่วยตัดสินคดีให้ พระราชาให้เรียกพราหมณ์จำแ่งมาเฝ้า ครั้นเห็นหน้าคนทั้งสองก็เหมือนกันยิ่งกว่าลูกแฝด พระราชาถามปัญหา ไม่อาจจะตัดสินคดีได้ ให้พราหมณ์ผู้เคราะห์ร้ายกลับมาก่อน เจ้าขึ้นพราหมณ์ก็ไปทูลถึงดอนพระราชาให้ตัดสินคดีให้ตนได้กลับไปครอบครองบ้านช่องครอบครัวดังเดิม แต่พระราชาก็ไม่อาจจะตัดสินเช่นนั้นได้ ได้แต่มีเพียนให้พราหมณ์มาใหม่ในวันรุ่งขึ้น เป็นเช่นนั้นอยู่ทุกวันจนในที่สุดพราหมณ์นั้นทนไม่ได้ เดินร้องไห้ขอออกจากพระราชวังไป หลงคิดกรอกหัวมันรำพันว่า

“โลกนี้สร้างร้ายกาจจริงหนอ คุณเอะ มีบ้านก็อยู่ไม่ได้ ไม่มีใครมาถวิลก็เข้าครอบครอง จะหวังพึ่งพระราชา ก็หาความยุติธรรมไม่ได้”

(อ่านต่อหน้า ๘๑)

บ้างเลย “ทำไมแกไม่พาคุณมาเฝ้าคะ เพราะหัดกั
หมาไม่อยู่ มันคุชอกคะ”

“เธออะ มันตามแกไปครับ ทั้งสองคน...คือ
หน่อยกับเบ๊อกนะครับ ถ้าถึงช่วยเราทำไปรอบฟาง”
พอคืนาเต็มถึง เราจัดการมัดสาคุมแล้วเอาธนูไว้
หันมาของเธอ ค้างหมวกลงกลางตูดขี้มๆว่า

“เชิญคุณด้วยนะครับ”

“รอบคุณมากคะ แต่ยังปลุกต้นไม้ไม่เสร็จ
เลย” เธอตอบแล้วเดินนำกลับออกมา “คุณปลุก
ต้นไม้อะไรครับ”

“ธนาคะ”

“ดอกสวดยไหมครับ”

“สวดยคะ ทำงามดี ที่ขอมานักดอกธรมพุ เป็น
ธรมพุเดียว”

“อ้อ มีธรมพุเดียวและมีต้นๆ อีกด้วยหรือ
ครับ ผมเคยเห็นแต่ธรมพุๆ” ...แหม คนอย่าง
นี้ก็สุดแต่ที่เรยด้วย จินตนาที่ในใจแต่มีไร้อย่าง
คำนี้ เรยขึ้นอ่อนหวานให้เราแทนคำตอบ เรา
ก็ขี้มด้วย... “ผมทำจะเรยจริง เพราะตั้งแต่เกิดมาผม
ยังไม่เคยปลุกต้นไม้กับเราเลยสักต้นหนึ่ง” จินตนา
ทั้งนี้กรันและขวางเรา เราคำนับเรยนิคหนึ่ง ทำ
ท่าจะออกจากประตูไปแล้วกลับหันมาอีก “ผมขอ
แนะนำตัวเองนะครับ คุณจินตนา ผมเป็นเรื่อเอก
ชื่อราตรี บวรพรหม อีกหน่อยจะมาอยู่ใกล้นี้แหละ
ครับ” เรยขึ้นให้อย่างกว้างขวาง ก่อนที่จะก้มตัว
ขอประคองออกไป

(อ่านตอนจบฉบับหน้า)

๘ หรือ พราหมณ์ — ต่อจากหน้า ๘๔

ขณะที่พราหมณ์เดินร้องไห้จากพระราชาวังออกไป
ไปยังนอกเมืองนั้น ผ่านทุ่งไร่แห่งหนึ่งซึ่งเด็กเจียง
วักที่นำตัวมาเจียงรอบมารุ่นมุกที่โตต้นไม้ใหญ่
และไม่ขุ่นมุกกันตามธรรมดา กลับเล่นเป็นราชา
มหากษัตริย์กัน เด็กคนหนึ่งตั้งตัวเป็นพระราชา
ส่วนคนอื่น ๆ ก็เป็นอำมาตย์น้อยใหญ่ตลอดไปถึง
มหาดเล็กเด็กธา เด็กเหล่านั้นเห็นพราหมณ์เดิน
ผ่านคนไปทุกวัน แต่ไม่ได้สนใจ จนวันนั้นมาได้
เห็นพราหมณ์เดินร้องไห้ผ่านไป เด็กที่เล่นเป็น
ราชาโคบาลจึงสังเกตเห็น จึงถามอำมาตย์ของตนว่า
“พราหมณ์คนนั้นร้องไห้ทำไม” แต่อำมาตย์ก็บอก
ไม่ได้ จึงไล่ให้คนที่เล่นเป็นควาญช้างไปจับเอาตัว

พราหมณ์มา คำนวณพูดว่า “พระราชาให้ท่านไป
เฝ้าเดี๋ยวนี้” พราหมณ์ได้ฟังก็งง พูดว่า “เรื่องอะไร
กันละ ก็เราเพิ่งมาจากพระราชาเดี๋ยวนี้เอง แล้ว
ท่านก็บอกให้เรากลับไป ฟรุ้งนี้จึงค่อยมาใหม่
แล้วทำไมจะเรียกเราไปเฝ้าอีก”

“พระราชาคนละองค์ นี่ราชาของเรา ราชา
โคบาล” มหาดเล็กตอบ

“ใครเป็นราชาโคบาล” พราหมณ์ถามด้วย
ความสงสัย

“มาคุเอาเองสิ” มหาดเล็กตอบ แล้วก็พาตัว
พราหมณ์ไปเฝ้าราชาโคบาล เมื่อราชาโคบาลถาม
พราหมณ์ว่า ร้องไห้ทำไม พราหมณ์ก็เล่าเรื่องให้

ทั้งโดยตลอด ราชาโคบาลกล่าวหาว่า

“เข้าใจเรื่องอะไร จะช่วยให้ท่านได้สติบ้าง
คืนมาให้หมด เพียงแต่ท่านไปกราบทูลพระราชา
ขออนุญาตท่านให้เข้าเป็นผู้ตัดสินคดีเท่านั้น”

พราหมณ์ก็ไปทูลขอพระราชาตามนั้น พระ
ราชารับอนุญาตแล้ว นึกไม่ออกว่าจะตัดสินคดีอย่างไร
ก็ใคร่จะลงมือมีพระราชโอรส จึงอนุญาตตามที่ขอ
และกำหนดให้ตัดสินคดีกันในวันรุ่งขึ้นก็เลย
เวลาตัดสิน ราชาโคบาลก็นำพวกคนแคระมาด้วย
ใบหนึ่ง ไม่มีใครคาดคิดว่าพวกคนแคระจะมาทำอะไร
จนกระทั่งราชาโคบาลกล่าวแก่ผู้ตัดสินคดี คือพราหมณ์ด้วย
จึงขับพราหมณ์จำเลยว่า

“เรื่องต่างๆ ข้าได้ฟังมาตลอดแล้ว ไม่ต้องเสีย
เวลาฟังอีกหรอก พวกคนแคระด้วยกัน ถ้าใครสามารถ
เข้าไปในวัดได้แน่แล้วละก็ ศาลจะตัดสินให้เป็น
บุคคลที่มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะได้ครองบ้านและ
ครอบครัว อันเป็นข้อบัญญัติ”

ได้ยินราชาโคบาลพูดดังนั้น พราหมณ์ก็จำใจคิด
ว่าตนร้องแพ้คดีแน่ จึงร้องออกมาว่า “เจ้าโคบาล
บัญญัติของเจ้าก็มีแค่วัดเท่านั้นเอง มีอย่างอื่น

มนุษย์ตัวใดๆ ใครจะเข้าไปอยู่ในวัดได้”

“ถ้าเข้าไม่ได้ ท่านก็ไม่ใช่เจ้าของบ้านจริงๆ
นะ” ราชาโคบาลกล่าว แล้วหันมาทางพราหมณ์
จำเลย “ส่วนท่านล่ะว่าอย่างไร เข้าไปได้ไหม”

“พี่ไร เรื่องง่ายๆ ข้าเข้าได้แน่ ไม่เชื่อกอย
ๆ” พราหมณ์จำเลยตอบอย่างกระหึ่มว่าตน
สามารถเห็นอกว่า อย่างไรเสียต้องชนะคดีแน่ และ
พราหมณ์นั้นก็สามารถเข้าไปในวัดจริงอย่างว่าด้วย
ขณะที่ใครๆ กำลังตั้งใจว่าพราหมณ์นั้นจะ
เข้าไปในวัดได้อย่างไร ผู้ที่จำเลยร่างเป็นแมลง
เล็กๆ ตัวหนึ่ง ได้เข้าไปในวัดได้อย่างสบาย ราชา
โคบาลเห็นเช่นนั้นก็รีบเหาะจากมาออกปากพูดไว้ ไม่
ให้มันออกมาได้ แล้วก็กล่าวว่า “รีบเหาะเข้าวัดนั้น
ไปทั้งนั้นเถอะเร็วๆ ทีเดียว แล้วท่านก็รีบไป
ครอบครองบ้านช่อง ครอบครัวของท่านเถิด”

เป็นอันสิ้นสุดเรื่องคดีนี้ด้วยดีเป็นราชาโคบาล
ราชบุตร พราหมณ์ตัวจริงจึงได้ครอบครองสมบัติ
ของตนมีความสุขกลับไป □

(จาก Folk Tales of Bengal ๒๒๓ Rev. Lal Behari
Day)

ดาวพระศุกร์ - ต่อจากหน้า ๓๔

นี่เป็นคำขู่กันจริงๆ กล้ายกกับว่า ถ้ารัก
มิได้แต่จะทนกับภาคย์ละเราจะหาเหตุหย่าร้างกับ
เธอฉะฉาน

ระหว่างดาวพระศุกร์รักที่เธอเพิ่งได้แอบ
ชมเธอมองกลมโอบมาเมื่อไม่กี่วันมานี้ กับสามีใหม่
และลูกเล็กที่เกิดจากเรา ศศิประภาจำต้องเอื้อมนำ
หลังทั้งๆ แขนจะปวดร้าวหัวใจ เธอเป็นแม่อย่างไร

กันหนอ ไม่เคยเลี้ยงดูลูก รดน้ำ แต่เธอแอบซำถัก
คันให้เธอต้องทำตัวเป็นมารของลูกอีก และเธอก็
ไม่รู้จะทำตามคำสั่งของสามีได้สำเร็จหรือไม่ ทั้งๆ
ที่รักคำเธอไปแล้ว

นายแพทย์โกสินทร์ทำหน้าพิศวงเมื่อได้ยิน
เพื่อนรักบอกรณีโรครองศรัทที่เธอพามา เขายืน

ฉบับ ๔๙ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๐๙

ภาษา และ หนังสือ

คือใจที่นายห้างเชยชม คุณนายนายห้างต้องเคียด
ร้อนแน่ ชมเชย ความสำคัญอยู่ที่ชม แต่เชยชม
ความสำคัญอยู่ที่ เชย

ถ้านักเขียนอาชญาวิทยา เขียนเรื่องคดีฆาต
กรรม บรรยายความตอนที่พระเอกนักสืบกำลัง
พิจารณาร่างผู้ไร้ชีวิตว่า เราจับใครร่างที่เหยียดย
ยาวอยู่เป็นครู่ ผู้อ่านจะนึกเห็นภาพคนนอนแผ่
เหยียดยแขนขาอย่างหมดสติ แต่ถ้าเขียนว่า เรา
จับใครร่างที่ยาวเหยียดยอยู่เป็นครู่ ผู้อ่านจะนึก
เห็นภาพถึงประหลาดตลaknya แทนที่จะนึกถึง
อาการนอน

ถ้าหาก นักเขียนนิยายพิศดารจะเขียนเรื่องรัก
กระจุ้มกระจุ้มบ้าง เขียนว่า ชายหนุ่มนำน้ำหอม
ราคาแพงอันเป็นของฝากจากปารีสมาให้สาวรัก
เจ้าหล่อนก็แย้มยิ้มอย่างยินดี ผู้อ่านจะนึกเห็นภาพ
สาวหน้าแดงลิ้นค่อยๆ แย้มปากออกเยิ้มยิ้ม แต่ถ้า
เขียนว่า เจ้าหล่อนก็ยิ้มแย้มอย่างยินดี ความก็มี
เพียงว่าสาวผู้นั้นยิ้มเท่านั้นเอง ไม่ทำให้นึกถึง
อาการยิ้มด้วย

หรือถ้า ภรรยาเห็นสามีระมัดระวังอ่าน
หนังสือภาษาต่างประเทศ แล้วเกิดอาการหงุดหงิด
เพราะอ่านไม่รู้เรื่อง ภรรยาก็จะกล่าวหาว่า ถ้าหาก
นักก็อย่าอ่านเลยคุณ เสียหัวเปล่าๆ สามีก็กลับ
มุนานจะอ่านให้รู้เรื่องให้ได้ และหงุดหงิดยิ่งขึ้น
ภรรยาก็จะด่าท้วงว่า อ่านให้หัวเสียเปล่าๆ บอก
ให้เลิกก็ไมยอมเลิก (อ่านต่อหน้า ...)

นิทาน ญี่ปุ่น

แมว

๗๗

เชื่อว่า นับแต่ญี่ปุ่นได้แมวที่มากับเรือสินค้า
จากเกาหลีตั้งแต่ศตวรรษที่ ๓๐ เป็นต้นมา แมวก็ได้
มาด้วยความสำคัญ ถึงกับมีฐานันดรเทียบเท่าฐานันดร
ที่ ๕ ของญี่ปุ่น สามารถเข้าออกนอกในพระราชฐาน
ได้ เพราะได้กลายเป็นสัตว์เลี้ยงอยู่ในความนิยม
ของสตรีในราชสำนักของญี่ปุ่น เรื่องเล่าเกี่ยวกับ
แมวจึงมีต่างๆ เรื่องที่จะเล่านี้เป็นเรื่องหนึ่ง ซึ่ง
ดังต่อไปนี้

เมื่อครั้งนานมาแล้ว ยังมีหมู่บ้านเล็กๆ แห่ง
หนึ่ง เป็นที่อาศัยของครอบครัวหนึ่ง ซึ่งมีลูกชาย
หญิงล้วนแต่แข็งแรง สามารถในงานต่างๆ ช่วย
พ่อแม่ทำงานพอผ่อนแรงไปได้มาก มีแต่ลูกชาย
ลูกที่องค์คนเดียวที่ติดเล็กทำอ่อนปวกเปียก คุณทำอะไร
ไม่ค่อยจะไหว ทั้งตัวก็ทำท่าจะไม่โตเสียอีกด้วย
แต่ก็นั่นแหละ เสียอย่างหนึ่งก็มักจะไปได้อีกอย่าง
หนึ่ง ถึงลูกชายตัวเบี่ยงนี้จะไม่แข็งแรงทางร่างกาย
แต่ทางสติปัญญาอันปรากฏเป็นอย่างยิ่ง ผิดพิสด
นั้นเอง พ่อแม่มองๆ ดูแล้วมาใคร่ครวญว่า ถ้าจะ
เอาไว้กับบ้าน เห็นทีจะไม่มียะประโยชน์ เอาไปฝาก
พระเพื่ออบรมสั่งสอน ค่อยไปข้างหน้าจะได้บวชเป็น
พระ ทำหน้าที่ทางศาสนา คงจะดีกว่าเป็นชาวบ้าน

บรรณ พันธุเมธา

ในภาพ

เขื่อนแน่น คึกคักจนเต็มตัว พ่อแม่ก็พาออกขายตุ๊กตาทองนี้
ไปทั่ววัดในหมู่บ้านนั้น แล้วก็กรวญให้ขอให้พระ
ภิกษุรารองคึกคักซึ่งประจำอยู่วัดนั้น ช่วยรับ
ตุ๊กตาของตนไว้เป็นศิษย์เพื่อเตรียมตัวบวชเป็นพระ
มีอะไรที่พระภิกษุควรจะรู้จักขอได้ช่วยสอนให้ด้วย

หลวงพ่อท่านนั้นทำไม่ได้จะรวมวงนิก พุทธา
กับเด็กนั้นอย่างใจดีมีเมตตา แล้วก็ต้องถามปัญหา
ยากๆ เด็กดูขยาดจนยากที่จะตอบอย่างฉลาดเฉลียว
จนกระทั่งหลวงพ่อท่านนั้นตกลงยอมรับไว้เป็นศิษย์ จะ
ได้อบรมบ่มนิสัยไว้สำหรับบวชเป็นพระต่อไปข้างหน้า

เด็กนั้นบวชญาโว หลวงตาสอนอะไรก็เรียนได้
รวดเร็ว แล้วก็ยังเชื่อถ้อยฟังคำเทศน์ทุกถ้อยทุกอย่าง
ทั้งหมยกเว้นเพียงเรื่องเดียวเท่านั้น คือเรื่องขอบเรียน
รูปแก้วในเวลาดูธรรม แล้วก็ไปเรียนในที่ที่ไม่ควร
จะเรียนแก้วเลย เป็นต้นว่า เวลาเด็กนั้นอยู่ตามลำพัง
เข็นต้องวาดแก้วด้วยมือขวาหนึ่งมือของหลวงพ่อมาบ้าง
ควรจะดูในวัดบ้าง ตามแต่มาบ้าง ธรรมบ้าง เหล่านี้
แหละ พอหลวงพ่อท่านเห็นเข้าก็ทราบใจ เป็นต้องถูกกัน
กราบท่านเข้า มันไม่ถูกไม่ใคร่ หลวงตาคุ้งไม่รู้จักจริง
คือที่นี้ เด็กนั้นก็เลิกวาดแก้วไม่ได้ ดูเหมือนว่า

ที่วาดรูปอย่างนั้นเพราะมันอดไม่ได้จริงๆ คงจะเป็น
เพราะได้ฉายาวิญญูแห่งจิตมันเข้าไว้ในตัว เพราะ
อย่างนี้เด็กนั้นจึงไม่เหมาะจะมาอบรมเพื่อบวชเป็นพระ
เป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้ที่เหมาะจะอบรมตนเป็นพระ
ไปข้างหน้าควรจะต้องเรียนหนังสือให้มาก ๆ

วันหนึ่ง เมื่อศิษย์หลวงพ่อตาผู้ชอบวาดแก้ว วาด
แก้วทำต่างๆ อย่างเข้าที่ถึงบนฉากปูนที่ทาสีด้วย
กระดากจนเข้าใจแล้ว หลวงตาก็ตรงเข้ามาบอก
อย่างเฉียบขาดว่า

“เจ้าหนู เจ้าต้องไปจากวัดของเจ้าเสียแล้ว ไป
ทันทีเสียด้วย เพราะว่าเจ้าจะบวชเป็นพระ และจะ
เป็นพระก็ไปไม่ได้เลย หากเจ้ายังชอบวาดรูปแก้ว
อยู่อย่างนี้ แต่เจ้าอาจเป็นศิษย์ผู้ยิ่งใหญ่ก็ได้นะ
เขาเถอะ ข้าจะเตือนเจ้าเป็นคำสุดท้าย แล้วก็จะอย่าลืม
เสีย นั่นก็คือ “เวลาดากลางคืนอย่าอยู่ในที่กว้างๆ
จงอยู่ในที่แคบๆเล็กๆ”

เด็กนั้นไม่รู้เลยว่า “เวลาดากลางคืนอย่าอยู่ในที่
กว้างๆ จงอยู่ในที่แคบๆเล็กๆ” นั้นมันหมายความว่า
อะไรอย่างไร คิดไปพลางมันเห็นผ้าเป็นม้วนเล็กๆ
หรือไปพลาง คิดแล้วคิดอีกอย่างไรก็คิดไม่ออก
และไม่เข้าใจอยู่นั่นเอง ครั้นจะถามหลวงพ่อมาก็กลัว
จึงได้แต่ก่นด่าคำอาถรรพ์ แล้วก็เลิกวาดรูปอะไรด้วย
อีกเลย

จิตมันน้อยออกจากวัดไปอย่างเศร้าสร้อย ยัง
งงอยู่เลยว่าต่อไปจะทำอะไรดี จะกลับไปบ้านก็
เขื่อนแน่นเหลือเกินว่าคงถูกพ่อลงโทษแน่ในฐานะไม่อยู่
ในถ้อยในคำของหลวงพ่อ เพราะ (อ่านต่อหน้า ...)

ภาษาและหนังสือ — ต่อจากหน้า ๘๔

หรือประโยคว่า แม่ร้องเรียกให้ไปหา แม่จะ หัดเน้นที่ เรียก
 ต้องเปล่งเสียงเรียกให้เราได้ยิน แต่ถ้าแม่เรียกร้อง ตัวอย่างทั้งหลายที่ยกมานี้แสดงว่า เมื่อเรียก
 ให้ไปหา แม่ปรารถนาให้เราไปหาอย่างยิ่ง แต่ คำเดียวกัน ความหมายจะเปลี่ยนไป ถ้าไม่ระวัง
 ไม่ได้เปล่งเสียง ประโยคต้นเน้นที่ ร้อง ประโยค เลือกรู้ อาจจะได้ความหมายไม่ได้ก็ดังประสงค์ □

แนวในภาพ — ต่อจากหน้า ๘๔

ฉะนั้นเห็นจะกลับไปได้ เพราะกลัวพ่อลงโทษ
 ทนโดนินเอง เด็กนั้นก็นึกมาได้ว่า ที่หมู่บ้าน
 คือไปอีกแห่งหนึ่ง โกลดออกไปราว ๓ ไมล์ มีวัด
 ใหญ่อีกแห่งหนึ่ง ซึ่งได้ยินว่ามีพระภิกษุประจำอยู่
 ที่นั่นหลายองค์ ถ้าไปที่นั่นขอฝากตัวเป็นลูกศิษย์
 เห็นจะได้ คิดจิตใจแน่วแน่แล้วก็รีบเดินไป

ที่จริงวัดนั้นมีค้ำมาตั้งนานแล้ว แต่เด็กนั้นไม่รู้
 เหตุที่ต้องมีค้ำนั้นก็เพราะมีผีมาคอยหลอกหลอน
 พระ จนพวกพระภิกษุหนีคดีอยู่ไม่ได้ต้องทิ้งวัดไป
 ผีเหล่านั้นก็เลยเข้ามาครอบครองดบาย ใคร ๆ ก็
 ไม่กล้ามาปราบ แม้แต่พวกนักบวชต่างๆอดทำกล้า
 ไปที่วัดนั้นในตอนกลางคืน ก็ยังถูกผีฆ่าตาย ไม่มี
 ใครเคยมีวิธีวัดรอดออกมาเลย

แต่เด็กนั้นจะรู้ได้อย่างไรในเมื่อไม่มีใครบอก
 เพราะฉะนั้นจึงมุ่งหน้าเดินมาจนถึง ด้วยความหวัง
 ว่าพระภิกษุเหล่านั้นจะมีเมตตาต่อตน เมื่อมาถึง
 หมู่บ้านพอมีค้ำ คนในหมู่บ้านพากันนอนหมดแล้ว
 แต่ที่วัดใหญ่บนเขาตรงปลายถนนใหญ่ในหมู่บ้าน
 นั้น ยังมีแสงไฟลุกอยู่ ว่ากันว่า แสงนั้นเป็นแสง
 ที่ผีทำมาเพื่อลวงคนเดินทาง ให้เห็นว่ามีที่พัก จะได้
 อยากรมาพักที่นั่น

เด็กนั้นตรงไปยังวิหาร พอถึงก็เคาะประตู แต่
 ไม่มีเสียงขานรับข้างในเลย เคาะแล้วเคาะอีก ก็
 ไม่เห็นใครออกมา อดรอนทนไม่ได้ จึงผลักประตู
 เบา ๆ เอ๊ะ ประตูไม่ยักได้กลอนหรือ ผิดก็เปิด
 เด็กนั้นก็ใจอย่างยิ่ง เดินเข้าไปข้างใน เห็นตะเกียง
 จุกไว้ดวงหนึ่ง แต่น่าแปลกไม่เห็นมีพระสักองค์ อีก
 ประตูก็งอกออกมาหรอนะ เด็กนั้นคิด เรืออย่างนั้น
 แล้วเลยนั่งลงคอย วนะคอยก็มองไปรอบ ๆ เอะ
 พิดก็จริง ทำไมอะไรต่ออะไรมีแต่ฝุ่นจับอยู่เต็มไป
 หมด ทั้งยังมีหยกโยโยแมงมุมจับหนาที่เพดาน
 ถ้ามีลูกศิษย์สักคน พระท่านคงจะชอบนะ จะได้ช่วย
 ทำให้วัดสะอาดเกลี้ยงเกลาดี วนะที่คิดแปลกใจ
 ว่าทำไมพระจึงปล่อยให้ฝุ่นจับตกปรกอย่างนั้น ตา
 ก็เหลียวไปเห็นฉากดีราวขนาดใหญ่มากหลายอัน เห็น
 แล้วอดคิดใจไม่ได้ จะได้ฉากม้วนเล่นให้สนุกเที่ยว
 ฉะนั้นทั้งๆที่มาเห็นอยู่ก็ยังไม่ยอมพัก ดาสดอก
 ด้ายหากดองเครื่องเขียน ไม่ช้าก็หาพบ ริมฝั
 หมัก แล้วก็ลงมือวาดรูปม้วนทันที

วาดไปๆจนได้รูปม้วนบนฉากเหล่านั้นมากมาย
 พอรู้ดีก็ถ่วง เลยก็กระโดดลงไปยังข้างๆฉากเหล่านั้น
 แหะ ถ้าถึงจะล้มคว่ำนอนลงไปนั้นเอง เด็กนั้นก็นึก

ขึ้นมาได้ถึงคำของหลวงตาที่สั่งว่า “อย่าอยู่ที่กว้างๆ...จงอยู่ในที่แคบๆเล็กๆ” วิหารนั้นกว้างใหญ่พออยู่ แล้วมีตัวเราอยู่แต่ลำพังเพียงผู้เดียว คิดได้อย่างนั้น และหลวงตาก็มาถึงคำของหลวงตา แม้ว่าจะไม่เข้าใจ ก็ยังอดหาวๆไม่ได้ จึงตกงงใจ มองหาที่เล็กๆนอน และก็ไปพบห้องเล็กๆห้องหนึ่ง ซึ่งมีประตูเลื่อนไปมา เด็กนั้นจึงเข้าไปข้างใน ปิดประตูเสียจนมิดชิด แล้วก็นอนหลับลงนอนหลับสนิท

ทุกกลางคืน เด็กนั้นตกใจตื่นเพราะได้ยินเสียงอะไรน่ากลัวอย่างที่สุด เป็นเสียงดังกึก พัดกึก แล้วก็เสียงร้องกรีดกร๊าก พังแล้วน่าฟังกึกๆ จนเด็กนั้นกลัวสุดแสน แม้กระทั่งจะแอบดูตามช่องประตูก็ยังไม่กล้า ใต้ต้นอนุ่นงอนใจ ตัวแข็งอยู่ตรงนั้นเอง

แสงไฟในวิหารนั้นดับไปแล้ว แต่เสียงน่ากลัวยังคงมีต่อไป และยังดังกึกก้อง แสงจันทร์ในวิหารนั้นส่องสะท้อนไปทั่ว ต่อมาอีกนาน เสียงจึงค่อยสงบลง แต่เด็กนั้นยังไม่กล้าขยับเขยื้อนตัว และก็ไม่ได้อะไรอย่างนั้นจนกระทั่งรุ่งเช้า มีแสงสว่างๆ ทอผ่านช่องประตูเข้ามาในห้อง จึงออกจาก

ที่นอนตัวได้ แต่กระนั้นก็ค่อยๆ ย่องออกมาอย่างระวังตัว มองซ้ายแลขวาอยู่ตลอดเวลา และถึงแรกที่ไต่เห็นก็คือ บนพื้นวิหารนั้นมีแต่เลือดทั้งนั้น พอมองไปอีกที นั่นอะไรล่ะ โอ้โฮ หนูตัวโตเกือบเท่าตัว นอนตายอยู่กลางห้อง หนูบีคำจันเอง

แต่ว่าใครฆ่าหนูบีคำจันเล่า ในวิหารนั้นก็ไม่เห็นมีใครสักคนหนึ่งนี่ ทนโดนนั้นเองเด็กนั้นก็เลื้อยไปเห็นแมวที่ตนวางไว้บนฉากขวานั้นแต่ตัวตัวนั้นมีปากแดงๆ เประะไปด้วยเลือดสดๆ ทั้งนั้น จึงนึกออกว่า ‘แมวที่เราวางนี่เอง ถ้าเจ้าหนูบีคำจันได้’ และเมื่อนึกถึงหนูบีคำจัน เด็กนั้นก็นึกขึ้นมาได้ทันทีที่คิดว่า เหตุใดหลวงตาจึงสั่งไม่ให้อยู่ในที่กว้างๆ ให้ไปอยู่ที่แคบๆ จึงนับเป็นโชคที่จำคำหลวงตาได้ และโชคที่ถูกต้องก็คือ เขารักการวางรูปแมว แมวเหล่านั้นจึงช่วยชีวิตเราได้ได้อย่างน่ามหัศจรรย์ และได้ช่วยสร้างดวงรัศมีให้กลายเป็นคิดฝันไปได้ในโอกาสต่อมา

(จาก Japanese Fairy Tales
ของ Lafcadio Hearn) □

ตอบปัญหา — เล่าจากหน้า ๘๗

ทุกครั้งที่เห็นช้างหรือเป็ดดำ ถ้ามี คุณคงเล่ามาแล้ว นี่มีแต่ฝ่ายคุณที่ทุกครั้งที่เห็นมีเสียงกึกก้องใจ แล้วเราทำอย่างไร ไปเดินไปเที่ยวกับผู้หญิงอื่น

ลองพิจารณาว่าคุณทำเช่นนั้นทำไม เพราะเราไม่แค้นคุณหรือเป็ดดำเราจึงทำได้ วิสัยคนรักกันจริงๆ ห่วงกันไม่ได้นานโดยเฉยเมยเช่นนั้นคอก หรือเราแกล้งทำเช่นนั้นเพื่อระมัดระวังความผิดถึง ความสนใจที่

เรามีในตัวของเรานี้ไม่ให้ประจักษ์ ก็ย่อมจะนำพิจารณาว่าทำเช่นนั้นเพื่อประสงค์อะไร

เราคิดว่าเราจะรักคุณมากไปอย่างนั้นหรือ จึงต้องหยุกยั้งตัวเดียวใหม่ ถ้าเราก็คงอย่างนั้นก็ต้องทำใจแรงเล่นเกมสนุกๆ กับเราได้เต็มที่ทีเดียว คุณต้องทำให้เหมือนเรานั้นแหละ นอกจากจะส่งคุณก็คิดไว้ของผู้หญิงเราไม่ให้เรารู้ว่าเราจะ

ภาษา และ หนังสือ

บ๊วยช่วยเบี่ยงเบี่ยงให้หน่อยได้ไหม” เบี่ยงเบี่ยง
เป็นคำสัมผัสที่เป็นคำนาม เบี่ยงเบี่ยง เป็นคำ ๒
คำ เบี่ยง เป็นกริยา เบี่ยง เป็นคำนาม

เพื่อนๆ เน้นกระชั้นกระชิดชวนให้ไปเที่ยวด้วย
กัน เด็กสาวจำต้องปฏิเสธและบอกเหตุผลว่า
“คุณแม่ไม่ยอมให้ฉันไป น้ำตกกอก จะ ตกน้ำ”
น้ำตกเป็นคำสัมผัสที่เป็นคำนาม ตกลงตกน้ำ คำ
ว่าตกเป็นกริยา น้ำเป็นกรรมของกริยาตก

คุณนายให้รางวัลสาวใช้ พลางกล่าวว่า
“แกควรจะ ตั้งใจ ที่ มีนายใจดี อย่างนี้” ตั้งใจเป็นคำ
สัมผัสที่เป็นกริยา ใจดี เป็นคำสัมผัสที่เป็นวิเศษณ์
ขยายนามที่มีนางข้างหน้า

เมื่อเห็นน้องสาวทำกริยาอย่างหนึ่ง พี่ชาย
ก็เปรยว่า “คนชอบย่นจมูก ร่วงจะ จมูกย่น”
ย่นจมูก ย่น เป็นคำกริยา จมูก เป็นกรรมของ
กริยาย่น จมูกย่น ย่นเป็นวิเศษณ์ ขยายคำ
นามคือ จมูก

ชายหนุ่มชอบแซวเคียดฟันนอกกับเพื่อน
ของเขาว่า “ทีนอยากเตะเจ้าคนหัก หลังให้หลัง
หัก” หักหลังเป็นคำสัมผัส ใช้เป็นกริยาหรือ
วิเศษณ์ ในประโยคนี้เป็นวิเศษณ์ขยายคำว่า
คน หลังหักเป็นคำ ๒ คำ หักเป็นกริยาของ
ประธานว่า หอง

ลูกสาวเล่าเรื่องความผิดพลาดของเพื่อน
ให้คุณแม่ฟังจบแล้ว คุณแม่ก็ถอนหายใจ
(อ่านต่อหน้า ๘๕)

โน้ต เบงกอล

ตำนาน

กาลครั้งหนึ่ง ยังมีฤๅษีคนหนึ่ง สร้างบรรณ
ศาลา มาเพื่อบูชาพระพุทธรูปหนึ่งนามว่าแม่คงคาเป็นเวลายาว
นาน ไม่ได้พบปะพูดคุยกับผู้อื่น นอกจากนางหนู
ตัวหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่ในบรรณศาลานั้น ถึงเวลา
ฤๅษีฉันอาหารเสร็จ นางหนูก็จะมาเก็บเศษ
อาหารกินเลี้ยงชีวิต เป็นเรณูน้อยทุกวัน จนนาง
หนูคุ้นกับฤๅษี ถ้าเข้ามาแตะเท้าฤๅษีบ้าง เล่น
กับฤๅษีบ้าง ฝ่ายฤๅษีนั้น นอกจากจะเมตตานาง
หนูตัวเล็กๆ น่ารักตามหน้าที่ของฤๅษีแล้ว ก็คงจะอยาก
ได้ใครได้เป็นเพื่อนพูดคุยด้วย จึงบันดาลให้นางหนู
นั้นพูดได้

คืนวันหนึ่ง นางหนูพูดได้นั้นก็มาขึ้นตรงหน้า
ฤๅษี เขาหาหน้าประเด็นกันอย่างไรจะประนมมือ
นมัสการ แล้วกล่าวว่า “พระฤๅษีเจ้าคะ ที่ท่าน
บันดาลให้ข้าพเจ้าได้นั้น นับเป็นความกรุณาอย่าง
ใหญ่หลวงแล้ว แต่ตอนนี้ข้าพเจ้าเรื่องเคียดครอนใจ
ใคร่จะรบกวนพระฤๅษีเป็นที่พึ่ง” “เรื่องอะไรกันล่ะ
นางหนู” ฤๅษีถามอย่างใคร่รู้ “บอกมาเถร
ช่วยได้จะช่วย”

“คือมันอย่างนี้เจ้าคะ” นางหนูได้โอกาสรีบ
แจ้งความจำนง “เวลาที่พระฤๅษีไปนั่งบำเพ็ญตบะ

บรรณ พันธุเมธา

ณ

อยู่ที่ฝั่งน้ำจะเจ้าคะ นังแมวตัวหนึ่งมันมักจะมาและ
เฉยเมยอยู่แถวๆ นั้นเจ้าคะ ถ้ามันไม่เกรงพระฤๅษี
ละก็ มันนั้นมันคงจับรำกิ้นเฉียนานแล้ว แต่อย่าง
นั้น รำกิ้นยังอดหวั่นใจไม่ได้ว่า ไม่วันหนึ่งวันใด
รำกิ้นจะไปพลาดท่าเสียที มันคงจะจับรำกิ้นเฉียนาน
แน่ เพราะฉะนั้นรำกิ้นจึงอยากจะกลายร่างให้เป็น
แมวเฉียน หากจะซักกันก็ยังพอพิศพอเหวี่ยงกันบ้าง
ถ้าพระฤๅษีจะกรุณา ก็จะเป็นพระคุณยิ่งเจ้าคะ”

ฤๅษีได้ฟังก็เห็นใจ ไม่รีดรีอง รีบจัดการให้
ทันที ฤๅษีเสกมนตร์แล้วราดไปทั่วร่างนางหนู พริบ
ตาเดียวนางหนูก็กลายร่างมาเป็นนางแมวโฉมใจ
ปรารภณา

หลายวันต่อมาถึงคืนวันหนึ่ง ฤๅษีถามนาง
แมวว่า “เฮอ ว่ายังงี้ นางหนู ตอนนี้เป็นแมว
ไปแล้ว สมชายใจดีไหม”

“ก็ยังงั้นๆ แหะเจ้าคะ” นางหนูในร่างแมว
ตอบ

“ฮ่าว ทำไมละ” ฤๅษีถาม “ยังไม่แข็งแรง
พอจะสู้กับแมวทั้งโลกได้งั้นหรือ”

“ก็ไม่แข็งแรงเจ้าคะ คือนั้นนะ ถ้าหากสู้กับแมว

ไม่ว่าแมวที่ไหนในโลกนี้ รำกิ้นไม่มีนกธวัหรรอก
เจ้าคะ แต่กับมันก็มีศัตรูใหม่ขึ้นมาอีกแล้ว เวล
พระฤๅษีออกจากบรรณศาลาไปริมฝั่งน้ำก็ไร เจ้า
พวกหมาตังไรของมันมักจะมารุมกันเห่ารำกิ้น รำกิ้น
มันขวัญหายอยู่เฉยๆ ละเจ้าคะ ถ้าหากพระฤๅษี
จะกรุณาช่วยรำกิ้นให้กลายเป็นหมาได้ละก็ รำกิ้นมี
ความสุขอย่างยิ่งก็เคย” ฤๅษีใจคั่นได้ฟังก็ว่า
“เฮอ ตกตง อยากรเป็นหมาก็เป็น” พอพูดจบเป่า
‘เพี้ยง’ ไป นางแมวก็ได้กลายร่างเป็นนางหมาโฉมใจ

ครั้นเวลาผ่านไปอีกหลายวัน คืนวันหนึ่ง นาง
หนูที่กลายมาเป็นนางหมา ได้กล่าวแก่ฤๅษีว่า
“เท่าที่พระฤๅษีกรุณาทำให้ได้กลายร่างจากหนูมา
เป็นแมว จนมาเป็นหมาอยู่รณนั้นนั้น รำกิ้นไม่ทราบ
จะขอบพระเดชพระคุณท่านได้อย่างไร แต่ว่าบัดนี้
รำกิ้นไม่สู้จะเป็นสุนัขหรรอก เพราะว่าพอรำกิ้นกลายเป็น
หมา ตัวโตขึ้น เศษอาหารนิดๆ หน่อยๆ ที่เหลือ
จากพระฤๅษีนะ รำกิ้นไม่อ้มเฉย หิวท้องแรวน
อยู่ทุกวัน ตอนนั้นรำกิ้นจะอธิสาเจ้าพวกจึงเฉียนแล้ว
มันได้ค้นไม้ไม้ได้ค้นไม้มา หาผลไม้อร่อยๆ
กินได้ทั้งวัน ถ้าพระฤๅษีจะไม่ว่าคาญว่ารำกิ้น อยากร
เป็นนี่เป็นโน่นอยู่เรื่อยแล้ว รำกิ้นก็อยากจะขอความ
กรุณาพระฤๅษีช่วยรำกิ้นให้รำกิ้นเป็นจิ้งจอกได้เจ้าคะ”
แล้วนางหนูก็ได้กลายร่างเป็นจิ้งจอกอย่างใจ เพราะฤๅษี
ใจคั่นไม่มีวันที่จะรังเกียจใคร

นางจึงสนทนากับชีวิตจริง ที่ได้มันบ้ายเลือก
หาผลไม้กินได้ตามใจอยู่เพียงไม่กี่วันก็รักเมื่อ ยิ่ง
ถึงหน้าแล้งน้ำในห้วยหนองคลองบึงแห้งขอด ห
น้ำกินก็ยาก นางจึงยิ่งเดือดร้อน (อ่านต่อหน้า ๘๙)

หน้าร้อนบอกขี้มๆ ว่า

“อาณัติหรือสาเบษฐ์”

ดาวพระศุกร์หัวเราะแหยๆ เป็นท่านของแก้ตัว
ก็จำไม่ได้ แต่จำได้ว่า

“ญี่ปุ่นโจมตีฮาวายหรือสาเบษฐ์” นักอภินิหาร
หนึ่งลืมหืมตา “เมื่ออเมริกาทะเลาะกับฝรั่งเศสสงคราม
โลกครั้งที่สองนั้นใครว่าร้ายฝ่ายสัมพันธมิตร” แล้ว
เจ้าหล่อนก็ถอนใจใหญ่

“เหนื่อยแล้วหรือ?” ภาควิทยามัธยม

“ละ” เจ้าหล่อนรับโดยดี ลุกขึ้นจากเก้าอี้
หัวเราะขี้มๆ นิด

“วันพอสว่างก่อน” ภาควิทยายัง “อ่านดังไหน
ถ้าเธอจะหมายไว้ พรุ่งนี้จะได้เรียนบัญชี กับเรื่อง
กรรมนิมิตและอนาคตนิดหน่อย เมื่อก่อนครู”

“ละ” ดาวพระศุกร์รับคำตามเคย แล้วถอย
ลงนั่งเท้าข้างอยู่บนเก้าอี้ตัวเก่า

“เกาฮั่น ดินเคียนให้ผมเลี้ยงบ๊องชั่วเมื่อ
ก่อน” ภาควิทยา “มันก็เคยดังอยู่อย่างนี้แหละ
นี่”

เป็นเก้าอี้หวายที่แข็งแรงแท้ๆ ดาวพระศุกร์
นั่งแล้วขี้มๆ ภาควิทยาเป็นคนหนุ่มหัวโบราณ
คงทำอะไรอะไรได้หลายอย่างดังที่พวกคุณย่าคุณ
ยายถือ แต่กับผู้หญิงก็เคยอยู่ดำนกับคนรักอย่าง
เจ้าหล่อน เป็นไปไม่ได้ที่เราจะสนใจมากถึงกับ
ได้เป็นคนผู้หญิงเคียงข้างเจ้าสัวคม อย่างดีก็...พอ
นึกว่าเราจะเลี้ยงตนได้เป็นบรุษรักมี เจ้าหล่อนก็ถอน
ใจกรุ่นมาอีก อารมณ์อ่อนหวานและอารมณ์ขัน
รวมทั้งเกิดขึ้นแก่ดาวพระศุกร์ตั้งแต่วันละหลาย ๆ ครั้ง

ภาควิทยาอนึ่งอยู่สักครู่ แล้วก็ทรงกายลุกขึ้น
อย่างอึ้งอึ้ง นึกเจ้าหล่อนไม่รู้อะไรหรือไรนะ ว่าเรา
ไม่ได้อยากออกจากบ้านเลย เพราะเจ้าหล่อนที่เดียว

“เห็นจะต้องไปทำงานละ” เราเอ่ยขึ้นเหมือน
เด็กขี้เกียจเข้าห้องเรียนเวลาได้ยินเสียงกระดิ่ง
“เธอจะไปเรียนคุณชายหรือยัง ถ้าไปเดี๋ยวนี้ก็จะ
ได้ไปด้วยกัน ถ้ายังฉันก็จะไปก่อน”

ดาวพระศุกร์ลุกขึ้นอีก ภาควิทยาเจ้าหล่อน
เดินไปส่งที่เรือนขนมเชื่อม

(อ่านต่อฉบับหน้า)

ตำนานฝัน - ต่อจากหน้า ๘๘

ครั้นเมื่อเห็นหมูป่าตัวหนึ่งกำลังจะออกสู่อากาศในปลัดทั้งวันๆ
นางจึงรักนักรักใจมาก เกิดอยากเป็นหมูป่าขึ้นมาบ้าง
และลงมือปฏิบัติและใจคือนั้น นางหนอยอยาก
เป็นอะไรกับมันด่าได้มันได้ ขยาดมันแมว เป็น
หมา เป็นอึ่ง คราวนั้นเธออยากเป็นหมูป่าก็ไม่ได้
ไม่รักได้มันตามใจเธอ

แต่พอมันนางหมูป่าได้เพียงสองวัน เกิดพระ
ธรรมากรจึงมาด่าดัด นางหมูป่ารอกันถูกด่า

มาได้อย่างหุดหิด ก็เลยมาคิดขึ้นว่า เป็นหมูป่า
มันอันตรายนัก รรรอยจะสู้เป็นช้างไม่ได้ ได้พา
พระธรรมากรไปโน่นนั่นนั่น คิดแล้วก็ไม่พอใจ
อย่างเคย ฤๅษีก็ใจดีช่วยให้ได้เป็นช้างอย่างใจอีก

ครั้นเป็นช้างก็ลงเที่ยวอยู่ในป่า พระธรรมา
กรก็รักอีก นางช้างอยากได้เข้าไปอยู่ในพระธรรมา
กรเต็มกำลัง จึงมัวอ้อมอ้อมอยู่ใกล้ๆ รบระเดก้า และ
ยอมให้เขาจับไปฝึกในวัง จนกระทั่งวันหนึ่งพระ

มเหสีพระราชปวเรนางจะเด็จไปตรงน้ำที่แม่น้ำ
คงคา พระราชจะเด็จด้วยจึงโปรดให้จัดช่างทรง
นางสร้างได้เป็นช่างทรงพระราช เทนที่จะสมใจ
กตัญญูรักใคร่ซึ่งที่พระราชให้พระมเหสีประทับ
ด้วย นางสร้างจึงแนบโผนใจทะยานจนพระราช
และพระมเหสีถึงตกจากหลังช้าง พระราชถูก
หินได้ก็กระเจ้าประคองพระมเหสี ใช้น้ำบัลลังก์
ระของจากนางแล้วก็เฝ้าถามว่า "ได้รับบาดเจ็บที่
ไหนอย่างไร พลาดที่จุมพิตปดอบประโธมนาง นาง
สร้างก็จึงหนีไปไกลแล้ว เหลือขอมาเห็นเจ้า นึกในใจ
ว่า "ແ່ມ ດຸພຣະເສລີ ພຣະຣາຊາປະດັບປະກອນ
ຍັງກັບອາໄສ ເຫັນກໍຈະມີຄວາມສຸກທີ່ສຸດກໍເລີຍ ໄມ້ໄດ້
ກາງ ດ້ອງໄປອ່ອນວອນກະຖາຢື້ໃຫ້ຮຸ່ນຮ່າງເປັນ
ພຣະເສລີພຣະຣາຊາດີດ"

คิดดังนี้แล้ว นางสร้างก็ไปหมอบขอร้องแทบเท้า
ฤๅษี ขอร้องให้ฤๅษีช่วยชุบนางให้เป็นพระมเหสี
ให้ได้ แต่ก่อนจะได้เป็นมเหสี ก็จำต้องได้เป็น
หญิงสาวด้วยเสียก่อน ฤๅษีฟังแล้วก็ยินดียุบให้
ด้วยศรัทธาเต็มใจ ไม่ช้านางสร้างก็กลายร่างมาเป็น
นางสาวสวยในพริบตาเดียว ฤๅษีจึงขอให้ ออก
เฉียงตามภาษาเบงกาลีว่า โปสโตมณี มีความหมาย
ว่า นางแปดนิ้ว

นางโปสโตมณีอาศัยอยู่กับฤๅษีเหมือนเมื่อ
ครั้งเป็นสาวหนู มีเวลาดำรงที่ปลูกต้นไม้ดอกไม้ รด
น้ำพรวนดินไป จนกระทั่งอยู่มาวันหนึ่ง ขณะที่
ฤๅษีไม่อยู่ ก็บังเอิญให้พระราชจะเด็จมาล่าสัตว์
และหลงทางมาที่บริเวณศาลานั้น พระราชเข้าม
ร่อนน้ำ দেখ เมื่อเห็นนางโปสโตมณีเป็นหญิงสาว

สวย ก็ค้นพระทัยตามถึงชาติตระกูล นางโปสโตม
ณีว่า "ที่จริงข้าเจ้าไม่ใช่ลูกสาวพระฤๅษีหรอก พระ
ฤๅษีเคยเล่าว่า ข้าเจ้าเป็นลูกกษัตริย์ พระองค์ให้
สงคราม เลยกามเหสีหนีเคียดมาอยู่ป่า ต่อมา
เคราะห์ร้ายเจอเกิดมาคาบพระบิดาไป มารดากำตั้ง
คลอดข้าเจ้า พอข้าเจ้าคลอด มารดาก็ตกใจได้
อาลัยหยคน่าสงสารคนไม่ยอมมาลงปากข้าเจ้า จึง
รอดชีวิตจนกระทั่งพระ ฤๅษีมาพบนำมาชุบเลี้ยง
ดรามเท่าทุกวันนี้"

เมื่อทรงทราบถ้านางโปสโตมณีเป็นธิดากษัตริย์
พระราชก็ขอแต่งงานด้วย เมื่อฤๅษีกลับมาทักท้วง
ให้แล้ว พระราชก็พานางเข้าวังแต่งตั้งให้เป็น
มเหสี แต่นางโปสโตมณีจะออกจะบุญน้อย ได้เป็น
มเหสีตามปวเรนางไม่ช้า ก็ไปเป็นฉม ตกลงไปใน
บ่อน้ำตาย พระราชโศกเศร้ามาก ฤๅษีรู้เรื่องก็ทูล
ปดอบโยนว่า "อย่าทรงเศร้าโศกไปนักเลยพระเจ้า
ราช มเหสีพระองค์นั้นแท้จริงหาใช่ธิดากษัตริย์ไม่
ทั้งไม่ใช่นางมนุษย์ด้วย แรกเริ่มเดิมทีนางเป็น
หนู แล้วมาขอให้ข้าเจ้าชุบเป็นแม่มด เป็นหมา
เป็นลิง เป็นหมูป่า เป็นช้าง แล้วก็เป็นนางสาว
ด้วยนี่แหละพระเจ้าราช บัดนี้นางก็ไปค้แล้ว มา
ช่วยกันทำอย่างไรให้ชื่อของนางได้เป็นที่ก่นถึง เป็น
ที่ติดอกติดใจของคนทั้งหลายจะดีกว่า ข้าเจ้าว่าควร
จะให้ร่างนางคงอยู่ในบ่อนั้น เมื่อถมบ่อแล้ว เนื้อ
หนังมังสาของนางจะทำให้เกิดเป็นต้นไม้ขึ้นมาริม
หนึ่ง ซึ่งเราควรจะต้องชื่อตามร่อนนางว่าโปสโต อัน
แปลว่าแปด และข้างต้นต้นนั้นเองจะเป็นยามหักจรรบี
รักกันก็ไปทุกยุคทุกสมัยว่า ไม่ว่าใครได้ดูได้กิน

เข้าไปแล้วจะต้องมีอาหารอย่างดีด้วยหลายทีนาง
ไปสโตนิกถายร้างมา ก็จะร้ายเหมือนหนู รอบ
กินนมเหมือนแมว (แมวอินเดียรอบกินนม มัก
รโชนมเรากินเสมอ) วัชระเถาะเหมือนหมา

ตลกปรกเหมือนลิง คุร่ายเหมือนหมูบ้า แล้วก็
ขำรณณ์ดูคนเดียวเหมือนพระมเหสี" นี่แหละคือ
ตำนานที่ชาวเบงกอลเล่าต่อกันมา
(จาก *Folk Tales of Bengal* ของ Rev. Behari Das)

โรงแรมวิปริต—ต่อจากหน้า ๘๗

"หมายความว่าผมไม่ได้อยู่เฝ้าโรงแรมตลอดยี่สิบสี่
ชั่วโมงต่างหาก"

คนทำหน้าว่าเข้าใจ

แม่เกรานต์ไฮด์เดสหันมาชมกับผู้จัดการ แต่
ผู้จัดการกลับทำหน้าบึ้งตบ

"คิดนึกหาคนมาให้โง่" หล่อนพูดเป็นเรี
เณอความรอบ

"ให้เป็นไปตามปกติดีกว่า" อริวัฒน์ตอบ
เรียบๆ "แล้วอย่าไปรบกวนใครคนอื่นเรา จะ
เกิดรบกวนกันไปหมด"

หล่อนไม่ตอบ แต่หัวเราะเสียงเยือกเย็น

เสียงหมาหอนแหวกความเงียบมาแต่ไกล ตน
ขมก้มลงดูรอยเท้าหยัพระมากุม พยายามคิดในใจ
เร็วปรือ

จิตตนเต็มไปด้วยความเคียดแค้นผู้บ่ศาง พระ
พุทธมนต์บทนั้นจึงไม่เป็นผล

วิชัยได้ยินเสียงหมาหอน ก็นึกเป็นห่วงเบียด
ทันใด เรานึกถึงคำบอกเล่าของเด็กหนุ่มรุ่นมาได้อีก
ออกเหลืองมองไปที่ผู้จัดการ โดยฉิวรวดเร็วแห่ง
ความระแวงมิได้

จิตรองวิชัยเต็มไปด้วยความระลึกถึงพระคุณ
ของผู้จัดการในการที่เรานำงานทำ และเชื้อเพลิง
เรื่องการเรียน นับว่ามีอุปการคุณอย่างสูง เราจึง

แถมเตตาไปโดยไม่รู้จัก กระแฉิกซ่อนโยนอีกครึ่ง
ทันใดนั้นเราก็ตกเห็นร่างอริวัฒน์ค่อยๆ เลื่อนหายไป
ต่อหน้า

วิชัยสะดุ้งวามในใจ เขือกเข่นตลอดไปถึง
ต้นหลัง พยายามสงบสติอารมณ์ไม่แสดงพิริฐให้
ใครเห็น และสวดมนต์ตามแต่จะนึกได้อยู่ในใจ

ที่อากาศราตรีตรงนั้นปรากฏเป็นเงารางเลื่อน
รันธัก และค่อยๆ รัศมีขึ้นเป็นร่างผู้จัดการคงเดิม

วิชัยรู้สึกว่ามีมือที่เย็นหรือผู้มาพักลงในแบบ
พอร์มของเราขึ้นเต็ม แต่กระนั้นให้เป็นปกติได้ใน
ครู่ต่อมา

"อ้อ วิชัยมาอยู่รอดด้วยหรือ"

วิชัยเข่นวามที่ต้นหลังอีก คอบเสียงค่อนข้าง
ดังว่า

"ครับผม"

"รอบใจมาก" อริวัฒน์ขึ้น วิชัยสบตาเรา
อย่างระมัดระวังขึ้นเมื่อไม่เหม็นมีอะไรผิดแปลก
จากคนธรรมดาที่ตรงไหน

แต่เราใคร่รู้จริงๆ ว่าอะไรเกิดขึ้นแก่ผู้จัดการ
อริวัฒน์ระลึกได้ว่าเจ้าหนุ่มคนนั้นเองที่อาจหาญ
ขอคืนร่างกับอุกธำผู้จัดการ และเป็นภาพการ
ติดาศด้วยทวงทีแสนงามระหว่งคู่ติศาที่เข่นหนุ่ม
สาวสองคนออกกันอันยากที่จะลืม

ภาษา และ หนังสือ

หรือ "จะไปไม่ไรหรือ" คำว่า หรือ ในประโยค
เหล่านี้มีลักษณะเป็นสองอย่าง คือเป็นเสียงตรี
ออกเสียงคล้ายคำว่า รี และเป็นเสียงจัตวา ออก
เสียงคล้ายคำว่า หรือ และมักไม่เน้น ลูกสาวก็จะ
ต้องตอบรับหรือปฏิเสธว่าไปหรือไม่ไป

ถ้าลูกสาวตอบรับว่าไป แม้ก็จะรักต่อว่า "จะ
ไปทำไม" "จะไปทำไม" "จะไปที่ไหน" "จะไป
อย่างไร" คำ ไร ไหม ไคร ที่ไหน อย่างไร ทำให้
ประโยคเป็นคำถามเหมือนคำว่า ไร ไร กับ หรือ แต่
ที่ไรไม่เปลี่ยนท่าของเสียงสูงต่ำ เพราะต้องออก
เสียงชัดเจนนึกทุกๆ ครั้ง คำเหล่านี้ไม่แต่ทำให้
ประโยคเป็นคำถามเท่านั้น ยังมีความสัมพันธ์กับ
ประโยคที่จะตามมาด้วย เป็นเครื่องกำหนดว่าคำ
ตอบควรเป็นอย่างไร เช่น แม่ถามว่า "จะไปกับ
ใคร" ลูกสาวก็ตอบว่า "จะไปกับเพื่อน" แม่ถามว่า
"จะไปที่ไหน" ลูกสาวก็ตอบว่า "จะไปไหนๆ" แม่
ถามว่า "จะไปอย่างไร" ลูกสาวก็ตอบว่า "จะ
ไปธรรมดา" จะตอบเพียงว่า ไป หรือ ไม่ไป ไม่ได้

เมื่อได้ยินคำตอบของลูก แม้ก็อาจนึกไม่ชอบ
ใจ พอนถามคำพูดของลูกว่า จะไปกับ เพื่อน จะ
ไป ไหนๆ จะไป ธรรมดา ท่านของเสียงที่คำว่า เพื่อน
นำตก และธรรมดา สูงกว่าปกติ และอาจมีการเลิก
คิ้ว หรือขบปาก หรือทำท่าเป็นดมประกอบด้วย
ประโยคเหล่านี้ไม่มีคำไหนแสดงให้เห็นว่าเป็น
ประโยคคำถาม แต่ก็อาจถือเป็น (อ่านต่อหน้า...)

โน้ต จิน

นาง

(51)

เรื่องเดิมมีอยู่ว่า จ้างตำหิม ใต้รูปภาพหญิง
สาวสวยที่เพื่อนคนหนึ่งเรียนให้ มาได้เป็นเพื่อนยาม
เหงา และไม่ช้าไม่นานหญิงในภาพก็กลับกลายเป็น
คน มาช่วยทำอาหารให้ เย็บเสื้อผ้าให้ จ้างตำหิม
สงสัย กลับจากงานมาแอบดู รู้ว่าผู้ทำเป็นหญิงสาว
ในภาพ ก็เลยขอแต่งงานด้วย และตั้งชื่อนางในภาพ
ว่า เหม่เงิน แปลว่า สวยแท้ สวยจริง

คราวนี้จะเล่าต่อไปว่า ชีวิตเหม่เงิน เมื่อพ้น
จากเป็นนางในภาพ มาเป็นนางมนุษย์จริงๆ แล้ว
ดำเนินไปอย่างไรบ้าง แต่ไม่ควรลืมว่า ถึงอย่างไร
นางก็ยังไม่ได้ถือกำเนิดจากมนุษย์ เพราะฉะนั้น
เรื่องมหัศจรรย์ต่างๆ ย่อมเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดา

บรรดาเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียง พากัน
ประหลาดใจที่เห็นเหม่เงินเป็นคนมีความสามารถ
ไม่แต่เรื่องเย็บผ้า ทำกับข้าวหรือ เรื่องอะไรทั้ง
หลายที่ใครทำไม่ได้มาขอให้เหม่เงินทำให้ได้ก็ ไม่
มีวันที่เหม่เงินจะทำได้ และนอกจากจะได้แล้ว
ก็ยังทำได้เร็วกว่าด้วย งานที่ใครๆ ทำกันเป็นวันๆ
กว่าจะเสร็จ เหม่เงินจะทำเพียงชั่วโม่งสองชั่วโม่ง
เท่านั้น เพราะฉะนั้นคนแถบนั้นจึงมักจะขอบมารอ
ความช่วยเหลือ และเหม่เงินก็ชอบช่วยเหลือด้วย

บรรณ พันธุมธิดา

ในภาพ

(ต่อจากสัปดาห์ที่ ๖๘/๕๓)

อันหนึ่งขณะที่เหม่เงินกำลังเย็บเสื้อผ้าอยู่ในบ้าน ไฉนเพียงคนมาร้องให้อยู่ข้างนอก จึงค่อยๆ เปิดประตูแง้มออกไปดูว่าเรื่องอะไรกัน ก็เห็นคนสองคนกำลังพูดไปร้องไห้ไปว่า “วันนี้เราสองคน หานกพิราบอยู่ทั้งวัน ไม่ได้นกพิราบสักตัว แล้วจะต้องหาไปถวายพระเจ้าแผ่นดินตั้ง ๒ ตัว จะไปหาที่ไหนละ ทำอย่างไรดีละ เคยหาไปถวายไม่ได้ จะพิโรธเอา ก็ไม่ก็จะถูกฆ่าตายเสียด้วยนะนา”

พูดแล้วก็ร้องไห้อีก เหม่เงินไม่เคยได้ยินเรื่องราวเกี่ยวกับพระเจ้าแผ่นดิน ก็อดอยากรู้ไม่ได้ เลยซักถามต่อไป ได้เรื่องว่า คนสองคนมีหน้าที่ต้องหา นกพิราบไปถวายพระเจ้าแผ่นดินให้ได้วันละสองตัว ถ้าไม่ทำหน้าที่นี้ก็ต้องเสียด้วย ซึ่งเป็นเงินมากกว่า ราคานกมากมาย ความที่เหม่เงินเห็นใครมีทุกข์ แล้วอดช่วยไม่ได้ เมื่อได้ฟังเรื่องทุกข์ร้อนของคนทั้งสองแล้วก็อดช่วยไม่ได้ จึงบอกคนทั้งสองให้เข้ามาข้างใน กินน้ำชาไปก่อน นางจะหาทางช่วย คนทั้งสองมองไม่เห็นผู้ทางว่านางจะช่วยได้อย่างไร ก็ปฏิเสธว่าจะรีบไปหาที่อื่นให้ได้ก่อนค่า เหม่เงินพูดหวังเหยี่ยวไว้ และรับปากว่าจะหานกพิราบให้สองตัว แต่นางชวนพูดชวนคุยจนมืดแล้ว นกพิราบ

ก็ยังไม่ได้ คนทั้งสองเตือนขึ้น นางก็บอก “ถ้าฉันคอยเคียวนะ เคียวจะไปเอากระต่ายมา ทำเป็นนกให้” พูดแล้วก็หากกระต่ายมาพบบให้ ครู่เดียวก็ไถ่สองตัว นำมาส่งให้ชายทั้งสองนั้น เห็นนกกระต่าย คนทั้งสองก็รักเกิดโมโห ต่อว่ากันว่า “นางให้เราคอยว่าจะหานกให้ นี่ก็คอยจนมืดค่ำแล้ว แทนจะได้นกจริงๆ กลับได้นกกระต่าย นางจะล้อเราเล่นหรืออย่างไร” เหม่เงินก็ตอบว่า “ใจเย็นๆ เอะนะ เคียวว่าจะทำให้ดู” พูดแล้วก็เป่าลมไปที่นกพวกหนึ่ง นกก็บินได้ปรือเหมือนมีชีวิต คนทั้งสองคิดว่านกได้ไถ่ ให้รู้สึกทั้งตื่นเต้นแถมยินดี กล่าวขอบคุณนางเสียจนไม่เป็นศัพท์ แล้วรีบลาไป

มาดลางทางคนทั้งสองต้องปรารภกันด้วยความเป็นห่วงว่า “เอ๊ ถ้าวันถัดมาวันนี้พอดหม้อแกงแล้วมันเกิดกลายเป็นกระต่ายขึ้นมา ทำใจก็ละ เกตอ” “เรามีหน้าที่ต้องหาออกมา เมื่อเราส่งให้เขาทำ นกยังเป็นนกเป็นๆ อยู่ พอดหม้อแกงกลายเป็นนกกระต่ายก็พันหน้าที่ของเราไปแล้วนี่ ธุระอะไรจะไปรับผิดชอบ” “เฮ้อ จริงขึ้นนะ” ดหยาเห็นจริงตามเมื่อต่างก็เห็นจริงอย่างนั้น ดังนั้นให้คนครัวแล้วคนทั้งสองก็กลับมากินข้าวตามสบาย แต่พอกินเสร็จประเดี๋ยวเดียวเท่านั้น พระเจ้าแผ่นดินก็ใช้ให้คนมาตามตัวไปทันที คนทั้งสองตกใจแทบสิ้นสติ ไม่ทราบว่พระเจ้าแผ่นดินมีประสงค์อะไร ครั้นเช้าเฝ้า ไฉนพระเจ้าแผ่นดินชมว่านกพิราบอร่อย ค่อยโล่งใจ แต่เมื่อถูกถามว่า ไปได้นกพิราบนั้นมาจากไหน คนทั้งสองได้แต่บ่นองตาคัน ใครจะไปพูดตอบได้ว่า “นกที่อร่อยนั้นที่แท้คือนกกระต่ายหรอก” จึงอำความจริงนั้นไว้ ตอบเพียงว่า (อ่านต่อหน้า ๙๔)

เขียว หอมเขียว ผักชี ให้ผู้รับประทานปรุงรสภายใน
นอกด้วยน้ำส้มพริกทอง น้ำปลาดี น้ำตาลทราย
(ถ้าชอบหวาน)

ปฏิวธ

เครื่องปรุง : ปุ่ทะเลตัวใหญ่ ๑ ตัว รีดขาวอย่าง
ชั้น ๑ ถ้วย น้ำปลาแอนโซอิ ๑ ช้อนโต๊ะ รัตินิ
(ผักทองหวาน) ๑ ร่อนหวาน น้ำส้ม ๑ ร่อนชา
มันดาคกรอกที่ผสมแล้ว ๑ ร่อนชา ผักชีหั่นฝอย ๑
ร่อนหวาน พริกชี้ฟ้าแดงหั่นฝอยล้างเม็ดออกให้
หมด ๑ ร่อนชา เกลือป่น พริกไทยป่น เกล็ดขมิ้น
บั้งคำ

เครื่องปรุงรสชา : แป้งดำดี ๑/๔ ถ้วย เนย
๑/๔ ถ้วย นมสด ๑ ๑/๔ ถ้วย หอม ๑ หัว ใบ
กระวาน ๑-๒ ใบ ดอกจันทน์ ๑ กัดเล็ก พริกไทย
๑๐ เม็ด ผงลูกจันทน์ป่น ผงพริกขี้หนูป่น อย่างละ
ชนิดหน่อย รากผักชี ๒-๓ ราก

วิธีทำ : ๑. ปอกหอมได้ลงในหม้อ พร้อมกับ
พริกไทย ใบกระวาน ดอกจันทน์ รากผักชี คอง
นมสดได้ลง ตั้งไฟต้มให้เดือด ยกลง

๒. ตวงเนยได้ลงในกระทะมือตั้งไฟพอละลาย

โรยแป้งดำดีลงคนเร็วจนเหลือง ถ้าไฟแรงมากไป
ยกลงคนช้าลงอย่าให้ไหม้ เทลงในหม้อนม เท
ไปคนไปเรื่อยๆจนเข้ากันดี ยกขึ้นตั้งไฟคนให้เดือด
ต่อไปในราว ๑๕-๒๐ นาที (ใช้ไฟอ่อนๆ) กรอง
ด้วยผ้าขาวบาง เทกลงหม้อ โรยผงลูกจันทน์
เทศและผงพริกขี้หนูแห้งป่น อย่างละชนิดหน่อย เกลือ
ป่น ๑/๒ ช้อนชา คนจนเข้ากันดี เป็นซอสขาว ถ้า
ต้องการให้ข้นมาก ก็ตั้งไฟคนให้ข้นอย่าให้ไหม้
ได้

วิธีทำปฏิวธ : ๑. ตั้งปุให้สะอาด ปิดก้ามใหญ่
ไว้ ๑ ก้าม นอกนั้นทุบแกะเนื้อได้สามผลกับ
ซอสขาว น้ำปลาแอนโซอิ รัตินิ (ผักทองหวาน)
น้ำส้ม มันดาค พริกไทยป่น เกลือป่น พริกชี้ฟ้า
หั่นฝอย ให้ได้รัดคำมรอบ บรรจุลงในกระตองปุที่
ล้างสะอาดแล้ว โรยเค็ขมิ้นบั้งคำทับบนบางๆ
ให้ทั่ว เอาเข้าเตาอบใช้ไฟอ่อนๆ ๑๕-๒๐ นาที
ในระหว่างอบ นึ่งหรือต้มก้ามปุที่แบ่งไว้ให้สุก
ทุบเปลือกแล้วแกะเนื้อให้คงรูปก้ามปุตอนปลายก้าม
ส่วนอื่นแกะเป็นชิ้นเล็กๆ เมื่อปุเกือบสุกเอาออกจาก
เตาอบ จัดจาน วางก้ามปุลงตรงกลางกระตองปุ
โรยชั้นปุที่แกะเล็กๆโดยรอบ โรยใบผักชีประดับ
หน้า รับประทานกำลังร้อนๆ □

นางในภาพ — ต่อจากหน้า ๑๙

“เวลาผ่านไปมากแล้ว หากไม่ได้สักตัว จึงต้องไปซื้อ
มาจากบ้านจางต้าหมิง” แล้วก็บอกคำบดให้ พระ
เจ้าแผ่นดินจึงสั่งให้เจ้าพนักงานไปบอกจางต้าหมิง
ให้หานักพิราบบรต๋อ้อยอย่างฉุนนี้มาถวายฉุนละ ๒
ตัว จางต้าหมิงไม่รู้โอโหน่อโหน่ อดร้อนใจไม่ได้ ไม่

ทราบจะไปหานกที่โหนมาถวาย จะถามความ
ละเอียดต่อไป คนเหล่านั้นก็ไปเสียแล้ว จึงต้องนำ
ความไปปรึกษาเหม่เจินภรรยา

เหม่เจินเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นเมื่อวันวานให้ฟังตลอด
แล้วก็ปดอบว่า “อย่าร้อนใจไปเลย เรื่องแค่นี้ ▶

เคียดจะพิบกระดากทำนทให้ แล้วต่อไปนี้เราเอานก
ไปส่งพระเจ้าแผ่นดินจนต้องตัวอย่างนั้นแล้ว เราคง
ไม่ต้องเอาเงินไปเสียด้วยอีกละมัง” พูดแล้วก็พบนก
ให้จ้างตำหึงได้กระเป๋าสื่อไป จ้างตำหึงรับมา
ได้กระเป๋าค่อยความไม่แน่ใจว่า นกกระดากต้องตัว
นั้นมีชีวิตบินได้หรือ แต่เมื่อเห็นเงินยันทันทีแรง
ว่าไม่เคยพลาด ก็จำต้องเรื่อนาง

เมื่อจ้างตำหึงมาเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน ใครๆ
พากันถามว่านกอยู่ที่ไหน จ้างตำหึงค่อยๆ ดึงเอา
นกออกมาจากกระเป๋าสื่อถวายพระเจ้าแผ่นดิน พอ
พระเจ้าแผ่นดินเห็นนกพิราบทำด้วยกระดาษ ยัง
ไม่ทันจะตรัสอะไรออกมา นกพิราบต้องตัวก็บิน
ปรี๊ดไปมา คนทั้งหลายที่อยู่ในที่นั้นไม่รู้จะทำอย่างไร
พากันวิ่งไล่จับนก แต่ใครจะมาเร็วไปก่อนนก ได้
จับอยู่ตั้งนานไม่มีใครจับได้ ไม่รู้กันก็บินปรี๊ดหนี
ออกจากที่นั้นไป

พระเจ้าแผ่นดินเห็นเช่นนั้นออกพิโรธไม่ได้ แต่
ก็ไม่ทราบจะทำอย่างไรดี ในที่สุดจึงสั่งให้พาจ้างตำ
หึงกลับไป และให้ภรรยามาเฝ้าในวันรุ่งขึ้น จ้าง
ตำหึงยิ่งรอนใจยิ่งกว่าที่เห็นพระเจ้าแผ่นดินพิโรธ
แต่เห็นเงินก็ปลอบโยนเช่นเคยให้จ้างใจ คงไม่มี
อะไรเกิดขึ้นแก่นางแน่ พอรุ่งเช้านางก็เข้าไปเฝ้า
พระเจ้าแผ่นดิน พระเจ้าแผ่นดินเห็นความงามของ
เห็นเงินแล้วก็ตรัสถึง ตรัสอะไรไม่ออก นอกจาก
อุทานออกมาว่า “ทำไมเจ้าถึงสวยอย่างนั้น” ส่วน
ที่สั่งให้มาเฝ้าเพื่อจะถามเรื่องนกนั้น กลับลืมเสีย
สนิท ไม่ได้ว่าฟังว่า “สวยๆ อย่างนี้รู้ไปเป็นเมีย
คนบ้านนอกอย่างเจ้าจ้างตำหึง มาเป็นสนมของ

เราเสียดีกว่าจะได้กินคืออยู่ที่ อะไรๆ เราก็มีทั้งนั้น
เจ้าจะอยากได้อะไรล่ะ อยู่กับเราเสียทีเถอะ อย่า
กลับไปด้วย”

ได้ฟังอย่างนี้ เห็นเงินโกรธเสียจนลืมคิดว่า
ต้องเกรงกตัญพระเจ้าแผ่นดิน พูดจาต้องมีการระ
วางกล่าวเช่นว่า “พระองค์อย่าตรัสเป็นเล่นไป ที่
จริงก็ไม่ไรอะไร เราสองคนแต่งงานกันมันเป็นเรื่อง
ของเราที่เรารักกัน ถึงจะไม่มีข้าวกิน ไม่มีเสื้อผ้า
ก็ไม่ใช่เรื่องสำคัญอะไร ถึงอย่างไรจ้างตำหึงต้อง
ดีกว่าพระองค์อยู่วันยังค่ำ พระองค์ตรัสอะไรโปรด
คิดดูให้ที”

พูดแล้วนางก็ลากลับมา พระเจ้าแผ่นดินทั้ง
โกรธทั้งอายไม่รู้จะทำอย่างไร ได้แต่คิดหาทาง
แก้แค้นและเอาชนะ จะต้องหาวิธีเอานางมาเป็นสนม
ให้จงได้ ในที่สุดก็ทรงคิดออก จึงส่งคนไปแจ้งแก่
จ้างตำหึงว่า “ในเมื่อเห็นเงิน เมียจ้างตำหึงยืน
ย่นว่าสามีของนางดีกว่าพระเจ้าแผ่นดิน ฟังนี้ให้
ออกมาดองขมิ้นแก้มกันดูเป็นไร ใครจะชนะ หาก
พระเจ้าแผ่นดินชนะ จ้างตำหึงจะต้องถวายเห็นเงิน
ให้เป็นสนมพระเจ้าแผ่นดิน”

ใครเป็นจ้างตำหึงจะทำอย่างไร มารักก็ไม่
รักตัว ข้าราชการยังไม่เป็นเสียอีกด้วย ถ้าไม่ฟังบัญชา
เห็นเงินทำมากระดากให้รักเห็นจะไม่ทำทางทำอะไร
ได้ ในเช้าวันรุ่งขึ้นนั้นเอง มาราคที่เห็นเงินทำด้วย
กระดาษเขาก็มารออยู่ เห็นเงินบอกให้จ้างตำหึง
ขึ้น จ้างตำหึงจึงแสร้งใจขึ้นไปนั่ง พอนั่ง มาต้อง
ห้อยไปทันที

ชนะแล้ววัน มาคำของพระเจ้าแผ่นดินแรงขึ้น

กว่าขึ้นหน้าไปก่อนตั้งไกล จนข้างตำหมิงออกจระใจ
เดียว เพราะมันเป็นการแข่งม้าวิ่งเมี้ยนกัน หากพลาด
ไปนิดเดียวก็จะต้องเสียเมี้ยนรักไปอย่างไม่มีปัญหา
ข้างตำหมิงจนปัญญาไม่รู้จะมีวิธีเอาชนะพระเจ้า
แผ่นดินได้อย่างไร ต้องกระซิบบอกม้าว่า "พี่มา
จ้า พี่ช่วยทำให้ชนะคราวนี้ด้วยเถิด" ม้ามันยังกับ
ฟังรู้ พอได้ยินดังนั้นก็แผ่นโผนโจนทะยานไปทันที
คิดหน้าม้าพระเจ้าแผ่นดินไปเพียงนิดเดียว คนทั้ง
หลายรวมทั้งผู้ขายของข้างตำหมิงให้ร้องด้วยความ
ยินดี ส่วนพระเจ้าแผ่นดินดีเคืองแค้นไม่หาย ตรัส
แก่ข้างตำหมิงว่า "นี่แน่เจ้า ฉันนั้นมาเราไม่ค่อย
สบายจึงต้องแพ้มาเจ้า เป็นอันว่าการแข่งขันคราวนี้
ไม่นับพบไป ที่นี้ต้องมาแข่งเรือกันดูดีกว่า พรุ่งนี้
เจ้าเอาเรือของเจ้ามา" ไม่ว่าใครได้ยินแล้วอด
รุมรึบกันไม่ได้ว่าพระเจ้าแผ่นดินอะไรทำไมถูกอย่าง
นี้ ข้างตำหมิงได้แค่คอดกกลับไปแจ้งแก่แม่เงิน
และเป็นที่แม่เงินอีกทีจะต้องทำเรือให้ คราวนี้
เรือของแม่เงินไม่ได้ทำด้วยกระดานแล้ว ไร้ไม้
จริงๆทำ และทำหัวท้ายทั้งแรงทั้งแหลม ข้างตำหมิง
แต่แรกไม่เข้าใจว่าทำไมแม่เงินจึงทำอย่างนั้น จน
กระทั่งมาแข่งกับพระเจ้าแผ่นดินจึงได้รู้ว่า เมื่อ
เรือของพระเจ้าแผ่นดินทำท่าจะแพ้ข้างตำหมิง พระ
เจ้าแผ่นดินก็คิดจะเอาหัวเรือชนเรือของข้างตำหมิง
ให้ล่มไป ข้างตำหมิงจะได้จมน้ำตาย แล้วคนจะได้
แม่เงินมาโดยง่าย แต่ทว่าผิผาคา เรือของข้างตำ
หมิงแรงกว่า ทั้งข้างตำหมิงเองแม่เงินยังเบ่่าลมให้
ทำให้แรงแกร่งขึ้นทั้งกำลังกายกำลังใจ ฉะนั้นแทน
ที่เรือของข้างตำหมิงจะล่ม กลับกลายเป็นเรือพระ

เจ้าแผ่นดินล่ม พระเจ้าแผ่นดินจมน้ำดับไฟได้ๆ
ด้วยน้ำเดียวพอแรงกว่าใครๆจะมาช่วย แต่กระนั้น
คนทั้งหลายคนก็ยังช่วยไม่ได้ จนกระทั่งข้างตำหมิง
โศกสงไปช่วยจึงพาเข้าฝั่งได้ พระเจ้าแผ่นดินแทบ
จะดับสติด้วยความเหนื่อยอ่อน แก่ไรกันอยู่นานจึง
ทรงตัวลุกขึ้นมาได้ คนทั้งหลายต่างคิดว่าคงจะรอด
เป็นที่สุด แต่แล้วกลับผิดคาด พระเจ้าแผ่นดินก็
ลงคลองขององค์ที่เบียดกันน้ำอยู่ ตรัสว่า "ดูซิ เด็ด
เราเสียหมดแล้ว ที่นี้จะเอาที่ไหนได้ล่ะ เจ้าข้างตำ
หมิงไปบอกเมียเจ้าให้ทำเรือให้เราได้ ทอดด้วยขน
นก แล้วก็ปักเป็นรูปน้ามีพระอาทิตย์ต้องแดงอยู่
ทำให้เสร็จในสามวันนะ ไป รีบไป"

ดูเหมือนว่าพระเจ้าแผ่นดินช่างหาวิธีลงโทษคน
ทั้งต้องต่างๆนานา เด็ดทอดด้วยขนนกทำได้ง่ายๆ
เมื่อไร เพราะจะไปหาขนนกที่ไหนให้ได้มากพอจะ
ทอดเป็นเรือได้ แม่เงินไขว้ใจเดิมอีก คือให้สามีตั้ง
ใจแน่วแน่เอากระดานมาพับเป็นนกเล็กบ้าง ใหญ่
บ้าง ให้มากที่สุดก็จะได้มากได้ พอเสร็จนางเอามา
เบ่่าลม ก็ปรากฏเป็นนกน้อยใหญ่ดีต่างๆบินกันว่อน
ไปหมด นางก็ร้องขอให้คนส่งตนให้ นกแต่ละ
ตัวช่วยกันส่งตนรวมแล้วก็ได้มากมาย ข้างตำหมิง
เก็บรวบรวมไปให้นางปักเรือเป็นเส้นค้าย แล้วจึง
นำมากทอดเป็นเรือ กว่าจะสำเร็จมาเป็นผ้า และเย็บ
เรือเป็นรูปเรือ เวลาสามวันก็จะหมดลงอยู่แล้ว
เหลืออีกไม่เท่าไรก็จะส่งวาง แม่เงินอุทานออกมา
ด้วยความสิ้นหวังว่า "นี่เราจะทำอย่างไรกันดีหนอ"
ทุกครั้งแม่เงินจะคอยปลอบให้กำลังใจสามีว่าทุก
อย่างไม่มีพลาด มาคราวนี้นางสิ้นหวังเสียอย่างนี้

ว่าอะไรเกิดขึ้น เหมเงินกับควารมมีจ้างตำหนิง
จึงออกไปข้างนอก พอหันออกไปก็ปรากฏมีน้ำจริงๆ
ไหลออกมาจากใต้พระเจ้าแผ่นดินตรงรูปน้ำที่ปักไว้
น้ำไหลมาอย่างรวดเร็ว ยิ่งหนีสูงขึ้นไปเท่าไร
น้ำก็ท่วมทันขึ้นไปเพียงนั้น พระเจ้าแผ่นดินกับ
ธิดาจึงตกใจวิ่งออกไปข้างนอก จึงไปถึงไหน
ก็มาถึงนั้น คนทั้งหมกรวมทั้งพระเจ้าแผ่นดินพา

กันลอยคอในน้ำ ลอยคออยู่ไม่ช้าก็ค่อยหมดแรง
หายไปที่ตะกอนๆจนหมด

ถล่มจ้างตำหนิงกับเหมเงินรีบไปพาพวกตนม
หนีไปอยู่ภูเขาเดี่ยวๆลูกหนึ่ง แล้วบอกแก่คนเหล่า
นั้น ทุกคนเป็นอิสระแล้ว ไม่มีกษัตริย์ ไม่มีอำนาจ
ไม่มีใครจะสร้างความเป็นธรรมแก่ประชาชนอีก
ต่อไป เรื่องร้ายๆของคนทั้งต้องจึงยุติลงเพียงนี้ □

คังกงเวียน — ต่อจากหน้า ๔๔

และได้เห็นคนอื่นที่ตนคิดว่าด้วยหรือมันหมายอีกด้วย
มีคนผู้คนที่กำลังทยอยกันกลับ กลุ่มหนึ่งซึ่งมี
รายฉกรรจ์ดีห้าคนกำลังพูดคุยกันเสียงไม่เบา

“เฮ้ย เป่ตอง นางในฝันของเฮ้งรากรายโฉม
มาให้ชมในยามคืนแล้ว ใจไม่ชวนกตัญเริ่ดดำเดียว
กันละ ถ้าหน้าหน้าขี้ขี้ด้วย พวก” เสียงหนึ่ง
กระซิบ

“ว่าไปชวนให้กักไ้ละ เป่ตอง” อีกเสียงหนึ่ง
สนอ

“อย่าทะเล้ง” หนุ่มฉกรรจ์เจ้ารองนามเป่ตอง
ตลึงตา

“ไอ้มันคงฉ้อโกงจริงๆไ้พร้าตองเอง”

“ทุก พวกไม่เป็นก๊อช่าแค้นหน้อยเลยละ ไอ้
พวก”

แต่หนุ่มเพี้ยนไม่สนใจที่ถูกกรักขอ เราพูดข้อ
ไปอย่างปลงดังเวอร์

“ไ้แค่ันังนาลายงอ เหมือนคนเห็นข้าวเปลือก
ไว้ เป่ตองเฮ้ยเป่ตอง ลองมันไอ้ฮันรี มันดูบ้า
วายไปแล้ว”

“ฮ่าว เฮ้ย โหงมาวกเฮาเราแล้วละ แหม ปาก
เฮ้งนี้ เดียวตอขี้กระเถาวัลย์” หนุ่มฮันโดยวาย

“หายหน้าไปหลายปี แม่นักยังงี้มันถึงได้มา
ทอดกฐินถึงที่บ้านไ้ เฮ้งรู้ไหม เป่ตอง” เพี้ยน
เล็กหย่าเข้า แต่กลับถามเป็นการเป็นงาน

“ไ้ขยันนั่งละเมียดว่าเราพอจะเก็บเงินเก็บทอง
ไ้บ้าง ก็เลยตั้งใจจะทำบุญถึงแม่เราและผู้มีอุปการ
คุณ ประจวบกับเป็นหน้ากฐินพอดี เลยมาทักเียน
ให้มันไ้หลายเรื่อง”

“ไ้ใครละ ผู้มีอุปการคุณ ไม่เห็นมีใครเคยไ้
ช่วยเหลืออะไรมัน” เพี้ยนถามเองตอบเอง “นั่ง
ฉายหยดฟ้าดากก็ยังไม่เห็นมันตาย”

“ช้าไ้ไ้ นังละเมียดว่าเรามีเงินไปทำบุญก็
เพราะคนคนนั้น”

“เฮอ นังมันรักคิ คนคิยังงี้เฮ้งมันงุ่มง่าม
เถอะ เดียวคนอื่นโอบไปกินเสียหรรอก กลับมาจาก
กรุงเทพมาเองแล้วไม่ไ้ช่วยยมนาเฮ้งนา”

“ร่างเถอะ คุณาคิเราก่อน” เป่ตองพูดอย่าง
ใจเย็น “ช้าไ้ไ้แล้วไม่แค้นถันหรรอก ถ้าไ้ไ้ไ้

ภาษา และ พงศาวดาร

คนสนใจเรื่องความไพเราะของภาษามาร้านาน ธนาคกรีกและโรมันเคยถือว่าภาษารองคนไพเราะที่สุด ภาษาอื่นน่าเบื่อหมด ไม่ยอมรับฟังและเรียนรู้ภาษาอื่นเลย ต่อมาในสมัยกลาง คนถือว่าภาษาเป็นเพียงสื่อความคิด ไว้เป็นเครื่องมือคิดคือ ไม่สนใจเรื่องความไพเราะ แต่ก็ยังแสดงความเห็นกันว่า ภาษาตระกูลเยอรมันิก มีภาษาเยอรมัน เป็นคน เป็นภาษาที่ไม่ไพเราะที่สุด ครั้นถึงสมัยฟื้นฟูศิลปกรรม คนเริ่มสนใจเรื่องความไพเราะของภาษาอีกครั้งหนึ่ง ถือกันว่าภาษากกรีกและโรมันไพเราะที่สุด จวบจนปี ๑๕๖๒ นักนิรุกติศาสตร์ฝรั่งเศสคนหนึ่งชื่อ Henri Estienne จึงได้เตือนนักปราชญ์ทางภาษาทั้งหลายว่า ภาษากกรีกและโรมันควรได้รับการยกย่องในฐานะที่เป็นภาษาโบราณ ไม่ใช่ไพเราะเป็นภาษาที่ไพเราะหรือเพราะนักเขียนโบราณที่มีชื่อเสียงไว้ภาษานั้นๆ เขียนบทประพันธ์ของตน

คำในภาษาประกอบด้วยไวยากรณ์ และความหมาย โดยทั่วไปเรามักถือเอาความหมายเป็นสำคัญ คำที่มีความหมายไปในทางน่าเกลียด น่าขยะแขยง ไม่สมควรประกอบไว้ข้างหน้าคน คงไม่มีใครจัดว่าเป็นคำไพเราะ อันที่จริงเราควรพิจารณาเรื่องความไพเราะจากเสียง ไม่ใช่จากความหมาย พึงว่าเสียงของคำคำหนึ่งที่เรา

(อ่านต่อหน้า ๑๐๙)

โน้ต เบงกอล

นาง

ยังมีพ่อค้าผู้หนึ่ง ซึ่งมีลูกเพียงคนเดียว เข้าเป็นลูกชายเลี้ยงด้วย พ่อค้าจึงรักปานดวงใจ ไม่ว่าลูกชายจะต้องการสิ่งใด เป็นต้องได้สิ่งนั้นคงประสงค์เสมอ เช่นลูกชายต้องการมีบ้านอันโอชะ อยู่แต่ถ้าพึ่งปลูกที่กลางสวน พ่อค้าก็ยินยอมให้ได้ บ้านเดิมใจ วันหนึ่งลูกชายพ่อค้าเดินเที่ยวเล่นอยู่ในสวน ไปเห็นวังนกขุนคณิเข้า ลองเอามือลึงเข้าไปในรังก็พบไข่นกหลงเหลืออยู่ใบหนึ่ง ลูกพ่อค้าเลยฉวยคิดมือไปด้วย เมื่อถึงบ้านก็เอาเก็บไว้ในตู้ที่เจาะเข้าไปในกำแพง พ่อค้าคิดว่าลูกก็ฉันทักถึงไข่นกใบนั้นเสียสนิททีเดียว

ที่บ้านกลางสวนของลูกชายพ่อค้าไม่มีครัว เพราะฉะนั้นถึงเวลาอาหาร คนไว้จะต้องนำอาหารมาให้ ไม่รู้ไข่นกที่เก็บไว้ในตู้แตกออกกลายเป็นทารกน้อยน่ารัก ทารกนั้นเป็นเพศหญิง เจริญวัยขึ้นได้อย่างไร เรื่องไม่ได้เล่าได้ จนกระทั่งเติบโตใหญ่โตได้ จึงเบียดตัวออกมาเล่นข้างนอก มาเห็นอาหารตั้งไว้รอทำลูกพ่อค้า เด็กน้อยนั้นก็มาแบ่งเอาไปกิน กินแล้วก็ถลันเข้าไปในตู้ตามเดิม ลูกพ่อค้าไม่สงสัยอะไร เพราะอาหารนั้นมากพอ แต่เวลาผ่านไปๆ

บรรณ พันธุเมธา

ในตู้

เด็กน้อยนั้นกลายเป็นเด็กหุ่นสาว กล่าวอายุคง ๑๖ ปี มีความต้องการอาหารมีมากขึ้น อาหารรองอุก พอกำหรือรองไปคราหนึ่งหลายๆ คราวนี้อุกพอกำส่งด้วย รันมาทันทีที่เดียว ที่ส่งด้วยนั้นนอกจากว่าเหตุใด มารดาจึงให้อาหารมาน้อยนักแล้ว ก็ยังแปลกใจว่า มารดาทำไมจึงไม่ให้อาหารมาให้ด้วยงาม อาหาร แม้จะจัดในงานเงินและค่าอะไรก็ตาม มารดาให้อุกรายบอกว่าก็แปลกใจเช่นกันว่า ตนจาดอาหารมาให้ อย่างเรียบร้อยสวยงามทุกครั้ง และอาหารก็มาต เกินพออีกด้วย ทักไม้อุกรายจึงว่าเช่นนั้น ถ้า อย่างนั้นเห็นจะต้องมีใครสักคนมาแอบหยิบอาหาร ไปกินนางจึงบอกอุกรายให้คอยเฝ้าดู ฉะนั้นวันหนึ่ง เมื่อคนรับนำอาหารเรามาให้ เสนอที่อุกพอกำจะ ไปอาบน้ำอย่างเคย กลับไปแอบดูอยู่ที่ตมิดาแห่ง หนึ่ง จู่ๆใหญ่ๆก็เห็นบานตู้เปิดออก แล้วก็มี หญิงสาวหน้าตาดีและงดงาม ๑๖ ขวบมา ตรงไป นั่งบนตมิดาอาหารเข้ามากิน อุกพอกำรีบออกมา จากที่ซ่อน จับผู้ร้ายใส่กับข้าวกับไก่คาหลัง คาเรา หญิงนั้นจะหนีไปไหนก็ไม่พ้น เมื่ออุกอุก พอกำถามว่านางเป็นใคร คุณก็จับไม่ไธนางในตมิดา คิน จะเป็นเทพธิดาหรืออย่างไร นางก็ตอบว่า "เจ้า

ก็ไม่ว่าตัวเจ้าเป็นอุกใคร รู้แต่ว่าเจ้าอาศัยอยู่ในตู้ นั้น หลายต่อหลายปีมาแล้ว" ได้ฟังอย่างนั้นแล้ว ก็มันจะแปลกที่นางเป็นใคร เข้ามาอยู่ในตู้ได้อย่างไร ใครควรจะไปมาอยู่ครู่ใหญ่อุกพอกำจึงนั่งกรุ่นได้ ว่าคนใดเอาไธนางคนนั้นได้ไว้ในตู้ครั้งหนึ่งนางมา แล้ว และฉิมเฉยสนิทงานกระทั่งบัดนี้

แต่นางจะเป็นอุกใครไม่สำคัญ ที่สำคัญอยู่ที่ว่า นางสวยงามรัก ยากจะหานางในเมืองมนุษย์เทียม เทียมได้ อุกพอกำเห็นเช่นนั้นไม่รีรอ รีบรื้อแต่ง งานกับนางทันที แม้พ่อแม่จะทักท้วงอย่างไรก็ไม่ ฟัง แต่เมื่อพอกำกับภรรยาเห็นหญิงสาวที่จะมาเป็น ลูกสะใภ้คนงามน่ารักและสุภาพเรียบร้อย ก็เลยคิดใจ เลิกคิดเรื่องชาติตระกูล เห็นคิดเห็นงามตามอุกราย และจัดการแต่งงานให้เป็นที่เรียบร้อย

อุกรายพอกำแต่งงานกับนางที่เกิดแต่ไธนาง คนคนใดไม่นาน พอมีอุกรายสองคนหรือเสดกับ วสันต์ พ่อแม่ก็ตาย และเมื่ออุกรายคนใดแต่งงาน ได้สักหน่อยมารดาก็ตาย อุกพอกำก็ได้กลายเป็น พอกำเองได้มีเมียใหม่ และธรรมดาว่าเมียใหม่ ชายมักจะน้อย เมียใหม่รองพอกำอายุน้อยกว่าอุก สะใภ้เสียอีก เรื่องในครอบครัวจึงเริ่มจะยุ่ง

วันหนึ่งมีคนหาปลาจับปลาตัวหนึ่งมาขายให้ แก่พอกำ เป็นปลารูปร่างประหลาดไม่มีใครเคย เห็นมาก่อน มีหน้าซ้ายมีคุณภาพพิเศษและวิเศษ ยิ่งกว่าปลาใดๆในโลก คนหาปลาอดอดสรรพคุณว่า ไม่จำใคร ถ้าได้กินเนื้อปลาตัวนี้เข้าไปแล้ว พอกำหรือเรา จะจะมีมณีแดงหรือทับทิมร่วงออกมาจากปาก แต่ ถ้าร้องไห้จะก็ไร่มุจะร่วงจากตาเหมือนหยาดน้ำตา พอกำได้สนับสรรพคุณพิเศษอย่าง (อ่านต่อหน้า ๑๐๔)

นางในคู่ — ค้อจากหน้า ๑๔

นั่น แม้นหาปลาบอกราคาสูงถึงตัวละพันรูปี ก็
รับตกลงซื้อ จ้างเงินให้ทันที แล้วก็นมอมให้ลูก
สะใภ้คนใหญ่คือภรรยาของเสียด ที่ทำหน้าที่เป็น
แม่บ้านขณะนั้นไปประกอบอาหาร ภรรยาเสียดได้
ชื่นชมความที่คนหาปลาสุกกับพ่อผัวดีออกทุกคำก็
ผาคิดว่า ถ้าปลานี้เป็นไปก็อย่างนั้นจริง ทำให้
เสียดคบวสันต์เสียเสียมีคักว่าหรือ ส่วนรองพ่อหา
อย่างอื่นทำไมให้แทนที่เสียดกัน" และตั้งทางหา
มาทำแทนปลาหมึกก็ค่อนข้างยาก ทำอย่างประณีต
เสียดก็นำไปให้พ่อผัวกิน

ขณะนั้นเอง นางก็ได้ยินเสียงวสันต์เอะอะ
กับมารดาเสียง ร้องไห้เป็นคนรอนกพิราบ เสียง
และฝึกได้งานเรื่อง วันนั้นนกพิราบบินเข้าไปใน
ห้องมารดาเอง นางจับได้ได้เสียดอาชื่อนไว้ใน
ผ้าดำหรี เมื่อวสันต์ตามเข้ามาถามหาหนก ก็เสียดจึง
ตอบว่าไม่รู้ไม่เห็น วสันต์ไม่เชื่อเราไปรู้เรื่องแย่ง
นกออกมาจากผ้าดำหรีของนางได้ นางแม่เสียง
โกรธมากจึงถามว่าอาชื่อนได้ว่า "ค้อยคุณะ ถ้า
พ่อเจ้ามาเมื่อไหร่ เราจะให้เขาเลือกเจ้าออกให้ได้
ในทันที ก็ขอที่ว่าจะหาน้ำท่ามาไหลินเสียอีก"
ภรรยาเสียดก็อึ้งนางอาชื่อนเช่นนั้นรีบไปบอกสามี
ว่า "นี่แน่ะนารอ แม่เสียงเรานี้แหละ เป็นผู้หญิง
ร้ายจริงไม่หยอกเรื่องนะ พ่อท่านก็หลงใหลอยู่ได้
อาชื่อนของนาง ถ้าท่านกลับมาเมื่อไหร่ นางคงทำ
อย่างที่เราอาชื่อนพวกเราได้ มารับกินอาหารแล้ว
หนีไปด้วยกันทั้งสามคนคักว่า"

นางจัดแจงจัดอาหารที่ทำจากปลาผีเสื้อนั้น
ให้สามีกับน้องสามีกินจนอิ่ม แล้วก็ไม่เก็บเครื่อง
เพชรทองบรจุหีบ เสียดเอาให้วสันต์ฟังและบอก
ให้เตรียมตัวออกเดินทางทันที ที่บ้านนั้นมีน้ำฝนเก่า
คักผีเสื้อสีดำตามอยู่อยู่คักหนึ่ง คนทั้งสามมานั้น
ออกเดินทางไปที่นั่น มีเมียเสียดนั่งกลาง ข้างหีบ
เครื่องเพชรไว้บนคัก

น้ำหีบเร็วจำผ่านป่าเราอำเนาไพรและบ้าน
เมืองต่างๆมาจนเที่ยงคืนถึงป่าแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ไม่
ไกลฝั่งน้ำนัก ขณะนั้นภรรยาของเสียดมีครรภ์แก่
จนจะคลอดอยู่แล้ว พอถึงหัวค่ำไม่ดังหัวไม้ง
นางก็คลอดลูกออกมา เห็นอย่างนี้ผู้ขายทั้งสอง
คนจะทำอย่างไรดี ขณะนั้นเป็นฤดูหนาวอากาศ
หนาวจัด ก่อนอื่นจำต้องมีคักจุดไฟ แต่จะไปได้
พื้นมาจากไหน เสียดจึงน้องขายให้คู่แตรภรรยา
แล้วตนเองก็ออกไปหาพื้นทั้ง ๆ ที่ทุกแห่งมีคักอยู่
อย่างนั้น

เสียดเดินมาคัก ๆ คักก็ยังไม่เห็นบ้านผู้คน
จนกระทั่งดาวประกายพรึกขึ้นจึงเห็นฉับ ๆ อยู่ข้าง
หน้าท่าทางจะเป็นนครใหญ่แห่งหนึ่ง เห็นเช่นนั้น
เสียดก็ใจยังนัก รีบต่างเท้าก้าวเดินให้ถึงบ้านคน
จะได้รื้อพื้นรอไฟไปช่วยออกเมียให้รอดตาย แต่ไป
ไม่ไกลเท่าไร ก็เกิดมีร่างคักหนึ่งแต่งเครื่องอย่าง
ราชทรงมีคักคักอยู่บนหลังคักด้วย เดินเข้ามาใกล้
เสียดแล้วก็เอางวงร่อนร่างเสียดขึ้นนั่งบนหลัง แล้ว
รีบเดินตรงไปในเมือง เสียดแปลกใจไม่รู้จะพูดอะไร

ถามใครงานเข้ามาในเมืองจึงรู้ว่ารารรถมาเกยคน
เจ้าแล้ว แต่ไม่แน่ว่าใครของคนจะเป็นอย่างไร
ต่อไป เพราะผู้ที่ร้างไปเลือกมาเป็นภริยานั้นไม่
เคยมีชีวิตรอดข้ามคืนเลย ส่วนเหตุผลกลใดจึงเป็น
เช่นนั้นไม่มีใครรู้ แม้แต่พระราชนิกไม่ทรงทราบ
และไม่นำส่งสัตยาพัทธราชินินั้นจะเล่นตลกผลาญ
ชีวิตคนเล่นเช่นนั้น ยิ่งเห็นพระรูปโฉมอันงดงาม
ของพระราชินินั้นแล้ว ก็อดจะไม่ยอมเชื่อเลย
ฉะนั้นหนทางเดียวที่เสด็จมาบังนัยน์ตาสองพระองค์
นี้จึงเกิดเหตุการณ์ตลอดทั้งคืน

เสด็จเจ้หุดคัมภีร์พร้อมอย่างตื่นเต้น นัยน์ตา
ที่เบิกโพลงจ้องจับอยู่ตามมุมห้อง แต่ในตอนคึก
ฉกัระระก็พระราชนิกหัดสนทนากับตนเอง เสด็จก็
เห็นอะไรเป็นเส้นเล็กบางเหมือนเรือออกจาก
ร่องน้ำของพระราชินินั้น แต่แรกเห็นนั้นก็เล็ก
บางแทบมองไม่เห็น แต่พอออกมาพ้นจากทุกแห่ง
ไม่ช้าก็ค่อยหนาขึ้นๆ และเพียงไม่ถึงครึ่งชั่วโมง
ก็กลายเป็นรูปร่างใหญ่โตอยู่ เสด็จเห็นเช่นนั้นรีบ
รีบพาออกมาพ้นห้องราชกระเด็น ส่วนนัยน์ตาก็
ไปมรอย่างน่าอัศจรรย์

เสด็จฆ่าตายแล้ว ก็บังเกิดเหตุการณ์ต่อไป
ด้วยใจที่ทักไม่ทราบว่าจะเกิดเหตุอะไรขึ้นอีก แต่
แล้วก็ไม่มีอะไร พระราชินิกก็กลับมรหมดสนทน
ยิ่งกว่าตอนแรก จึงเป็นอันได้ว่าคนที่ร้างพามาเป็น
สวามีของพระราชินินั้น พากันตายด้วยเหตุอะไร
เข้านมเอนางกำนัลแลเห็นเสด็จออกจากห้อง
บรรทมด้วยอาการปกติ ก็พากันตื่นตื่น และตื่นตื่น
มากจนเมื่อเห็นงูที่เสด็จฆ่าตาย บรรดาอำมาตย์ก็

คอยฟังข่าวอยู่ ก็นำความไปแจ้งแก่ราชบุตร ทำให้
เป็นทรมานทั่วกัน คนที่น่าสงสารที่สุดเห็นจะเป็น
เมื่อกับลูกน้อยแรกเกิดของเสด็จ ที่เสด็จบังเอิญลืม
เสียดินทกที่เกย

ส่วนวสันต์คัมภีร์ราชินินั้นเจ้า เมื่อคอยอยู่ตั้ง
หลายชั่วโมงไม่เห็นพี่ชายหาพื้นไฟกลับมา จนนก
ทั้งเจ้า จึงได้ไปทักแม่น้า เทียมมองหาเสด็จ เมื่อ
หาจนทั่วไม่พบ ไม่รู้จะทำอย่างไรต่อไป วสันต์จึงนั่ง
ร้องไห้ บังเอิญมีเรือสินค้าลำหนึ่งแล่นผ่านมา เห็น
วสันต์กำลังร้องไห้ คนในเรือ โดยเฉพาะพ่อค้าเจ้า
ของเรืออดคิดค้นไม่ได้ก็เห็นน้ำตาของวสันต์ก็
หยดลงสู่พื้นดินนั้น แทนที่จะเป็นน้ำอย่างของคน
ธรรมดา กลับกลายเป็นไธมูก ยิ่งร้องไธมูกยิ่ง
ออก จนนกอยู่เต็มแทบทั่วของวสันต์ พ่อค้าจึง
ให้คนเรือเบนหัวเรือเข้าไป และให้คนใช้ตรงเข้า
ไปกอบเอาไธมูกนั้นมาลงเรือ ทั้งยังรวบตัววสันต์
ใส่เรือไปด้วย มัดไว้กับเสาทั้งหนั วสันต์ก็ต้อง
รัดขึ้นแน่นละ แต่ว่าจะไปสู่คนจำนวนมากได้อย่างไร
ด้วยใจเป็นห่วงหลานห่วงพี่สะใภ้ วสันต์ไม่รู้จะทำ
อย่างไรก็ได้แต่ร้องไห้ วสันต์จึงร้องมากเท่าไร
พ่อค้ายิ่งรอบใจมากเท่านั้น จะได้กอบไธมูกให้
มากๆ คงแค่นั้นมาพ่อค้าก็รับวสันต์ไว้ แล้วหา
เรือเข็นวสันต์ ให้วสันต์ร้องไห้ทุกวันตามเวลา
ที่กำหนดไว้

อยู่มาวันหนึ่ง พ่อค้าก็กลับมาว่า เธอ เจ้า
คนที่เรามาจับตัวมานี้ มนร้องไห้ทั้งหนั - เราได้ไธ
มูกเป็นกองๆ ยังไม่เคยเห็นมันหัวเราะเลยสักที
เวลาหัวเราะอาจจะมีร่องมีคำแปลกๆ หูต้ววจาก

ปากมันก็ได้ละ คิดคงนั้นแล้ว ก็ส่งคนไปให้จวนสันต
วสันต์จะได้หัวเราะ และก็ได้อีก พอดันต์ถูก
หัวเราะออกมา มณีแดงอันมีค่าก็หลุดร่วงออกมา
จากปาก พอดันต์ใจสับสนจะเบรียบ เลยเดินแต่ตัวสันต
บ้าง จ้างตั้งมันไป จนกลายเป็นคนร่ำรวยที่สุดใน
เมืองนั้น

ข้างฝ่ายเมียของเสียดผู้หน้าสมพร เมื่อเห็น
ทั้งเสียดกับจวนสันตต่างก็หายกันไปหมด นางครวญ
คร่ำว่าให้พ่อน้ำตาแทบจะท่วมกันนั้น ร้องไห้จน
อ่อนใจ เลยกอดลูกน้อยแรกเกิดหลับไป ธรรมนั้น
บังเอิญให้โกตวณายค้ำรวนผู้หนึ่งเดินผ่านมา โกต
วณายนั้นเป็นคนที่โหดร้าย เมียของลูกมาคราวใดเป็น
ตายเสียคราวนั้น ที่มารวมนี้มากก็เพื่อจะฝังลูกที่เพ
ตายใหม่ๆ ครั้นผ่านมาเห็นผู้หญิงนอนหลับกอด
ลูกอยู่ ภารทมน้ำตาน้ำรักยังมีชีวิตอยู่ จึงจัด
การอุ้มเด็กนั้นมาจากอ้อมกอดแม่ แล้วเอาลูกของ
ตนที่ตายแล้ววางไว้แทน ไม่คิดจะกล่าวก็ได้ว่า เมื่อ
เมียของเสียดคืนวันมาเห็นลูกที่ตนกอดอยู่ตายเสีย
แล้ว จะเศร้าโศกสักเพียงไหน นางฉันทวงใน
ชีวิตจนคิดจะโดดน้ำตาย ธรรมที่ท่องน้าลงไม่เลิก
เข้าๆ พราหมณ์เฒ่าผู้หนึ่งก็เฝ้าถามนำให้พระ
ร่ำระมัดก็ขอยุ เห็นเช่นนั้นรีบวิ่งเรียกแล้วถามว่า
นางกำลังจะทำอะไร นางตอบว่า "ข้าจะฆ่าตัว
ตาย และพมทมน้ำตาน้ำรักแล้ว ข้ามีเพชรพลอยอยู่
หยิบหนึ่งจะได้ออมไว้ให้ท่านได้" พราหมณ์ปลอบ
โยนให้เลิกคิดฆ่าตัวตายแล้วก็พาไปบ้าน ภรรยา
พราหมณ์เห็นเข้าก็รักใคร่ เลี้ยงดูนางเหมือนลูก
สาวคนหนึ่ง

เวลาถึงไปหาขมิ้น ลูกเลี้ยงของโกตวณ

เจริญวัยเติบโตใหญ่เป็นหนุ่มแข็งแรง ความประพฤ
ติ ด้วยเหตุที่บ้านอยู่ไม่ไกลบ้านพราหมณ์เฒ่ามาก
เดินผ่านบ้านกันทุกวันจึงเห็นลูกสาวของพราหมณ์
เข้า นึกรักจึงรบเร้าให้พ่อของตนมาขอ และคงไม่
มีอะไรทำให้พราหมณ์เฒ่านั้นแคลงใจได้มากเท่า
กับโกตวณายบิอาจมาขอลูกสาวตนที่อยู่ในสกุล
พราหมณ์ นอกจากจะปฏิเสธแล้วก็ยังสาปแช่งไป
อีก แต่ลงว่ารักเสียแล้วลูกเลี้ยงโกตวณายไม่ยอมดอ
ย รอคอยไม่ให้ก็คิดจะอด คั้นวันนั้นจึงมีขันไปบนหลัง
คาบออกวัด หาทางจะได้เข้าไปในห้องของนาง บัง
เอิญได้ยินเสียงลูกวัดคุยกัน พึงๆ เป็นเรื่องของตน
ลูกวัดตัวหนึ่งพูดว่า "ใครจะมาประกอบกรรมชั่วร้าย
เท่าเจ้าหนุ่มคนที่กำลังยืนอยู่บนหลังคาออกเราเป็น
ไม่มี" อีกตัวถามว่า "ทำไมล่ะ ที่นั่นมันลูกชาย
โกตวณาย ข้าว่าเขาก็เป็นเด็กดีมีไรหรือ" ตัวแรก
ตอบว่า "ก็คิดหรือถ้าเขาไม่คิดแต่งงานกับแม่ของ
เขา" แล้วตัวนั้นก็เล่าเรื่องแต่ต้นจนจบให้ฟัง ลูก
ชายโกตวณายหรือที่แท้คือลูกของเสียด ตกใจจนไม่
รู้จะทำอะไรถูกรับองจากหลังคาออกวัด แล้วก็บอก
บิดาว่าจะต้องไปขอเจ้าเข้าพระราชาเล่าเรื่องถวาย
พระราชาเสียดฟังเรื่องแล้ว จึงได้ระลึกความหลังได้
รีบให้คนไปรับภรรยาจากบ้านพราหมณ์ แต่ง
ตั้งไว้ในที่พระมเหสีอีกองค์หนึ่ง ให้รางวัลพราหมณ์
มากมาย ส่วนลูกชายก็แต่งตั้งให้เป็นรัชทายาท
แล้วก็ส่งคนไปจับตัวพ่อค้าที่จับตัวจวนสันตไปส่งมาลง
โทษฝังในหลุมศพด้วยหนามทั้งเป็น จวนสันตก็ได้มา
พบภรรยา ที่สระโบสถ์ และหลาน พร้อมหน้าพร้อมตา
อีกครั้งหนึ่ง ความพ้อพิไรจากกันจึงเป็นอันสิ้น
สุดเพียงนั้น □

โน้ต ไทยใหญ่

บรรณ พันธุ์เมธา

จก จันทำไมไม่มีได้

ที่จริงเรื่องนี้ เราต้องเป็นภาษาไทยใหญ่ว่า
“แม้จกจัมชบอ้าสา้าง” คือจกจัมมีปาก แต่
ไม่มีความคิด และด้วยความไม่มีความคิดเอง ทำ
ให้ไม่มีได้ เราว่าแม้จกจัมของเราดึกไหนก็ดึกนั้น
ไม่มีได้หรอก และทำไมจึงไม่มีได้นั้น มีเรื่องเล่า
มาว่า

ยังมีหมากปิ่น (มะตูม) ต้นหนึ่ง มีลูกตกหน้า
หน้า (มากมาย) เป็นที่ถูกลูกลูกใจถึงทั้งหลายยังนัก
วันหนึ่งถึงดึกหนึ่งมาปลิดหมากปิ่นกินอย่างเคย
ขณะที่กำลังจะปลิดกินให้อร่อยเฮมโอร่อยนั้น แม้
จกจัม (จกจัม) ตัวหนึ่ง ตัวที่เป็นตัวการในเรื่องนี้
จับอยู่ที่ก้นหมากปิ่น แล้วก็เกิดส่งเสียงแว้ง แว้ง ชน
มาทันใด ถึงนั้นกำลังเพี้ยนไม่ทันตั้งสติ ก็ตั้ง
ตกใจ ปลดหมากปิ่นพลัดหลุดมือตกลงไปข้างล่าง
แล้วก็ให้บังเอิญที่ข้างล่างใต้ต้นหมากปิ่นนั้น มีฟาน
ตัวหนึ่งมานอนหลับอยู่ พอถูกหมากปิ่นหล่นมาถูก
ตัวคงคุบ ฟานนั้นทั้งเจ็บทั้งตกใจ ผุดลุกขึ้นได้ ก็
แผ่นโผนใจทะยานไปไม่เหลียวหลัง

ขณะที่ฟานวิ่งหนีออกถล่นไปนั้น มันเกิดไป
เกียดเอาเถาหมากปิ่นหม่น (พริกเขียว) เข้า หมาก
ปิ่นหม่นถูกหนึ่งก็ถึงคุดๆ ตกจากค้างดังมายังโรงา
ถูกคันทงเรา เมื่อกว่ากระเด็นกระຈักกระจายไป แล้ว

ก็จำเพาะไปเร้าตาข้างคุดหนึ่งที่มาพักอยู่ริมไวนั้น
จนร่างล้มตาไม่ขึ้น รีบวิ่งไปที่หนองน้ำหาน้ำมาล้าง
หน้าล้างตา

ความที่แสบตา และตาก็แผลไม่เห็น เพราะเมื่อก
งาเราไปอยู่เต็ม ร่างก็จืดจางเล็กน้อยก็ถล่นพลัดไป
เหยียบเอาป้าอู้ฮุก (ลูกกบ) ตัวหนึ่งเราเต็มรัก จน
ป้าอู้ฮุกที่กำลังจะนอนอยู่ในเลนท้องแตก ได้ทะลักออก
มา ป้าอู้ฮุกทนอยู่ไม่ได้ ต้องนำความไปฟ้องขุนผ
ยู่กระโจ้ (รุกขเทวดา) ให้เอาร่างมาลงโทษ ขุนผ
ยู่กระโจ้รับฟ้องป้าอู้ฮุกได้ แล้วก็นัดวันนัดดิน เรียก
ร่างมาให้การ

ในวันนัดดินนั้น นอกจากโจกจกจัมจะมา
พร้อมกันแล้ว ก็ยังมีผู้สนใจไปฟังคำตัดสินมากมาย
นับตั้งแต่จกจัมเล็กจกจัมเล็ก ตั้งแต่ดินบนดิน ตั้งแต่ดิน
บนฟ้า ตั้งแต่อยู่ในน้ำ ในดิน บรรดาที่ยังไม่เคยเห็น
เคยได้ยินเรื่องอย่างนี้ ต่างรอนกันมาฟังเป็นการ
เอิกเกริกของ

พอขุนผยู่กระโจ้มาถึง เสียงต่างๆ ก็เงียบลง
ขุนผยู่กระโจ้ก็ให้เบิกร่างมาให้การ ร่างก็บอกว่า “ที่
เราไปที่หนองน้ำ จนไปเหยียบป้าอู้ฮุกถึงได้ทะลัก
นั้น เป็นเพราะเมื่อกว่ากระเด็นเร้าตา ต้องไปล้างตา
ที่นั่น หาไร่ความผิดของเร้าตาไม่ ต้องโทษเมื่อกว่า

คำศัพท์ไทย-ไทย

แสงเมืองเหลอ-อ ก้อเฮอเมืองนั้น

(คำภาษาไทยใหญ่ในรัฐชาน)

แปลว่า : เพชรเมืองใด ก็ฉายแสงเมืองนั้น

หมายว่า : คนที่คนงานที่โดยอนต้งามอยู่แต่ที่นั้น
พันถิ่นไปแล้วคนหารู้จักหรือรู้คุณค่าไม่ คงจะ
ตรงกับคำในภาษาไทยที่พูดว่า ผม เฒ่า พัน มนุษย์

พลัดจากที่ที่ควรแล้ว หางามไม่

คำอธิบาย : แสง = เพชร เพชรนิลจินดา
เมือง = เมือง เหลอ-อ = ใด เฮอ = เรือ เรา
แปลว่า ฉายแสง มีประกาย

บ.พ.

จึงจะถูก"

เมื่อเบิกเมืงมาให้การ เมืงมาก็ตอบว่า
"ที่จริงเจ้าอยู่ดี ๆ ไม่ได้ไปทำผิดคิดร้ายใครเลย
เป็นเพราะหมากปักหม่นกั้งจากข้างต้งมาถูกเจ้า
เจ้าต่างหาก เมืงมาเจ้าจึงได้กระเด็นไปเข้าตาข้าง
ทำให้ข้างไม่เหยียบป้าอยู่"

ขุนผียู่จะไ้จำต้องกลับไปถามหมากปักหม่น
ซึ่งก็ให้การว่า "เจ้าก็อยู่บนคั้งดี ๆ แล้วเหมือน
กันแหละ ถ้าพานตัวนั้นไม่เอาเข้ามาเกี่ยวเถาที่อยู่
บนคั้ง โฉมหมากปักของเจ้าจะหล่นลงไปได้
ต้องโทษพานตัวนั้นจึงจะถูก"

พานก็ต้องมาให้การบ้าง พานว่า "เจ้า
นอนหลับไม่รู้นอนดูไม่เห็นแท้ ๆ ก็เดียว ถึงนั้น
ปล่อยหมากปักมาถูกตัวเจ้าก็คงดับ จะไม่ให้เจ้า
ตกใจเผ่นพรอดพรากไปอย่างไรได้"

เมื่อมาดกอยู่ที่ถึง ถึงไม่ยอมรับผิด อ้างว่า

"ความจริงเจ้าก็เคยมาปักหมากปักทุกวัน ๆ ก็ไม่
เห็นเคยมีเรื่อง ที่เกิดเป็นเรื่องก็เพราะแม้งจี้ จานัน
ตัวเดียวที่เกิดร้องแฉ่ง แฉ่งขึ้นมา เจ้าตกใจก็ต้อง
ปล่อยหมากปักหลุดมือไป ไปตกพานเจ้า"

ผลสุดท้ายมาลงที่แม้งจี้จี้ ซึ่งถึงจะแก้ตัวว่า
"เมื่อมันดูใจส่ายใจก็ต้องดั่งเสียงร้องให้เพ็ด
เพ็ดไปตามประสาแม้งจี้จี้บ้างซิ" ขุนผียู่จะไ้
ก็หาฟังคำไม่ กลับคิดให้ว่า "ใคร ๆ เขาก็มีปากกัน
ทั้งนั้น แต่ใครเขาก็ไม่เหมือนเจ้า เจ้ามีปากแต่ไม่
มีความคิด นึกอยากจะร้องก็ร้อง ไม่รู้ดีชั่ว (ดู
ตาม้าตาเรือ) เดี่ยวบ้างเดย ความผิดในเรื่องนี้ต้อง
มาดกอยู่ที่เจ้า เจ้าต้องเอาไ้รองเจ้ามาให้ป้าอยู่
แทนไ้รองเดิมที่ทะลักไป"

แม้งจี้จี้ไม่มีทางแก้ไขอย่างไรได้ จำต้อง
ไ้รองตัวออกมาไ้ต้องให้ป้าอยู่เหมือนอย่างเดิม
แม้งจี้จี้จึงไม่มีไ้มาจนทุกวันนี้ □

นิทาน หน้า

บรรณ พันธ์เมธา

กระต่ายทำไมจุกบิต

สมมติว่าเราบัดนี้กระต่ายกันนักอย่าหลอกหลอม
ไม่ว่าจะเอาเรื่องใดๆ มักยกให้กระต่ายเป็นกระต่าย
การเสมอ มาเรื่องนี้ ที่เอาเรื่องกระต่ายทำไมจุก
บิต ก็มีสาเหตุเนื่องมาจากความหลอกหลอมของ
กระต่ายนั่นเอง เราเชื่อว่า

เมื่อครั้งที่กระต่ายได้รู้ได้เสียดว่า ฉลาดหลอก
หลอม กับตัวหนึ่งเกิดความรู้สึก หวาดกลัวว่าจะ
ทำให้กระต่ายต้องได้ขาย ใครๆจะได้พากันขบขัน
หัวเราะว่า คำนึงวันหนึ่งกับจะไปแอบซ่อนตัวอยู่ได้
ก็ขยันทน พอเห็นกระต่ายเดินเหินๆผ่านมา กับก็
ร้อง โอ๊ย โอ๊ย (ตามแบบอย่างกับหมาร้อง) ออกมา
เสียทั้งอัน

กำลังเหินๆ ไต่ขึ้นอย่างนี้ใครบ้างจะไม่ตกใจ
กระต่ายตกใจกระโดดจนตัวลอย แล้วก็จะหนีไป
ไม่คิดชีวิตว่า หนะที่จะไปนั้น ไปโดนอุกหินหรือ
อุกหักหรือหล่นลงไปไหนไรๆ กระแตกคันๆ เม็ด
งาก็แตกกระจายกระเด็นไปเร้าตาไก่บ้างที่กำลังหา
กินอยู่เวลานั้น ก็อึดใจในชั้น มองอะไรไม่เห็น
ตกใจอะไรจะถึง ทำอะไรไม่ถูก จึงบินขึ้นไปเกาะ
บนกิ่งไม้ ข้างหน้าเตียง กิ่งไม้เกิดหักลงมากิ่งที่กำลัง
นอนหลับอยู่ได้หัน งูดอกใจเฉื่อยปราดพุ่งเข้าหาหมา
ม้ายที่กำลังกินแคงร้านอยู่ หมูบ้ำตะคองสุดตัว รีบ

ทั้งถูกแคงร้านทันที แคงร้านเลยหล่นไปในหนอง
น้ำซึ่งมีพระยานาคกำลังนอนหลับสบายอยู่ที่กัน
หนอง

พระยานาคอุกรบกวจนตกใจตื่นเช่นนั้น ก็
แค้นเคืองนัก ไปรู้เรื่องแคงร้านว่า "เจ้ามากวน
ข้า เจ้าต้องตาย" แคงร้านคิดว่า "ได้
โปรดเกิดท่าน ไม่ไร้ความผิดของข้าละ หมูบ้ำตัว
นั้นฉลิกข้าลงไปต่างหาก"

พระยานาคเฉื่อยจากสระ ไปจับหมูบ้ำมาได้
พูดว่า "ได้ตัวละ เจ้าจะต้องตาย"

หมูบ้ำรีบปฏิเสธเสียงแข็งว่า "ไม่ใช่ข้าทำนะ
งูตัวนั้นต่างหากที่ฆ่า ข้าตกใจ จึงปล่อยอุกหัก
หล่นลงไป"

พระยานาคก็ไปไต่ถามงูมาได้ แล้วก็กล่าวว่า
"เจ้านี้แหละ จะต้องตาย" งูก็ละอ้าละลิกตอบว่า
"ไม่ใช่ข้าหรือ ท่าน ไม่ใช่กิ้งก้านต่างหาก มัน
หล่นมาถูกข้า ข้าจึงได้ตกใจ"

พระยานาคต้องไปเอาโทษกับกิ้งก่า พูดว่า
"เจ้าจะต้องตาย" กิ้งก่าก็ว่า "มันเป็นความผิด
ของข้าหรือ ข้าอยู่เฉยๆ ไก่บ้ำตัวนั้นมันบินขึ้นมา
เอง แล้วก็มาทำกิ้งก่าหักไปถูกงูเจ้า"

พอไปถึงไก่บ้ำ ไก่บ้ำก็แก้ว่า "ไร่ท่านก็

๖19 ม.ค. 3 8 พ.ค. 2509
 โนน เบงกอล

บรรณ ทัศนธัมมา

เด็กเจ็ดแม่

เรื่องนี้จะเรียกว่าเป็นเรื่องราวสิบสองของชาวเบงกอลก็คงจะได้ เพราะมีความคล้ายคลึงกันอยู่มาก แต่ส่วนที่ต่างกันก็มีคือ เรื่องนี้เริ่มต้นด้วยพระราชาที่มีเหตุ ๘ องค์ แต่น่าประหลาดที่แต่ละองค์ล้วนเป็นหมัน ยังไม่มีองค์ใดมีโอรสธิดา จึงทำให้พระราชาออกเป็นทุกข์ไม่ได้ อยู่มาวันหนึ่งนักบวชผู้หนึ่งมาทูลพระราชาว่า ที่ในป่าแห่งหนึ่งมีต้นมะม่วงต้นหนึ่งซึ่งมีลูกออกมา ๘ ลูก หากพระราชาเก็บมะม่วงนั้นมาประทานแก่แต่ละองค์ องค์ละลูกแล้ว อย่างไรก็ดีเป็นต้องได้โอรสธิดาแน่นอน พระราชาทรงฟังยินดียิ่งนัก รีบเสด็จไปยังบ้านนั้น ได้มะม่วงมาประทานแก่ และไม่ข้ามเหล่าลูกองค์ใดก็ถึงครรภ์จริงดังนักบวชผู้หนึ่งนั้นกล่าว

ต่อมาไม่นาน พระราชาเสด็จประพาสป่าล่าสัตว์ และตามทางบังเอิญได้พบหญิงสาวด้วยเจ้าคนหนึ่งเป็นพี่สาวพระทัยยิ่งทีเดียว พระราชาจึงรับนางเข้ามาอยู่ด้วยในวัง และไปรบกวนมากถึงแต่งตั้งให้เป็นแม่เหล็กองค์หนึ่ง ความที่ไปรบกวนไม่ใช่นางจะเพิกขุดสิ่งใด พระราชาเป็นมันดาลให้เข้าไปตามความประสงค์ทุกประการ จะทรงทราบ

ดังนี้ก็หาไม่ว่า แม่เหล็กสาวด้วยนั้นเป็นนางราชธิดาในนางมนุษย์ไม่ วันหนึ่งนางราชธิดาทูลพระราชาว่า

“พระองค์รับสั่งเดิมว่า รักษาพระองค์ยิ่งกว่าหญิงใด ทำอย่างไรจะเชื่อได้ว่าพระองค์รักจริง ถ้ารักษาพระองค์จริงต้องกำจัดแม่เหล็กองค์อื่นเสียให้หมด คัดถูกตาให้ตายอดแล้วตั้งประหารเสีย ทำอย่างนี้ได้ไหมเพคะ”

เหตุใดจะไม่ได้ในเมื่อพระราชาหลงใหลนางแม่เหล็กราชธิดาออกอย่างนั้น และถึงแม้จะเศร้าพระทัยอยู่บ้างที่จะต้องประหารแม่เหล็กผู้เคยเป็นที่รักมา ข้ายังกล้าตั้งทรงครรถ์อยู่ด้วย ก็ยังตั้งให้อำมาตย์ผู้ใหญ่นำไปจัดการ คัดถูกตาและประหารชีวิตเสีย อำมาตย์ผู้นั้นมีใจเมตตากรุณา เห็นแม่เหล็กถูกคัดถูกตาได้รับความเจ็บปวดทรมานเช่นนั้นก็ฆ่าไม่ลง แอบพามเหล็กทั้ง ๘ ไปซ่อนไว้ที่ถ้ำตรงหน้าผาแห่งหนึ่ง

ไม่ช้าไม่นาน แม่เหล็กก็ใหญ่ก็ให้กำเนิดทารก เมื่อทารกคลอดมาแล้วนางก็รำพึงว่า “มีลูกออกมาเราจะเอาอะไรเลี้ยงลูก ตัวเราเองก็ตายอด มิพา

คำกลอนไทย - ไทย

ชาห์กัมกู่บ้าน ชาห์นัมกู่เมือง

(ภาษิตเมืองเหนือ)

- คำแปล : คนชาห์การ เช่นชาห์หรือชาเรก ย่อมมีเหมือนๆกันทุกหนทุกแห่งทุกบ้าน
ทุกเมือง
- ความหมาย : คนประพฤติดุร้าย คนเลว ย่อมมีอยู่ทุกแห่งไม่ว่าบ้านใดเมืองไหน แทบจะกล่าว
ได้ว่า เมื่อมีคนใดอยู่ที่ไหน คนเลว คนชั่วก็จะแทรกอยู่ที่นั่นเป็นปกติธรรมดา
- คำอธิบาย : กู่ = ทุกๆ บ้าน = เรก

หทัย วิมล เลขที่ ๒๐ ถนนเจ้าหลวง จังหวัดน่าน

กันอดตายไปด้วยกันหมดรี อย่ากระนั้นเลย ข้าลูก
เรอเฉยเฉยจะได้เอาเนื้อมาเป็นอาหารเลี้ยงกัน”
ราชันนั้น นางก็ฆ่าลูก เอาเนื้อมาแบ่งกันกิน
มเหสีองค์ที่เจ็ดเก็บเนื้อทารกนั้นไว้ไม่ยอมกิน วัน
ต่อมาเมื่อองค์ที่ ๒-๓-๔ จนถึงองค์ที่ ๖ ต่างก็
คลอดทารกออกมาตามลำดับ แล้วต่างก็ฆ่าลูกเอา
เนื้อทารกมาแบ่งกันกิน มเหสีองค์ที่ ๗ ก็เก็บเนื้อ
ไว้เช่นนั้นเรื่อยมา จนถึงคราวที่นางคลอดทารกบ้าง
แทนที่นางจะฆ่าทารกนำเนื้อทารกมาแจกกัน นาง
กลับแอบทารกไว้ แล้วนำเนื้อทารกที่เก็บไว้แต่จะ
วันนั้นมาแจกมเหสีองค์อื่นๆ มเหสีเหล่านั้นแม้จะ
คาบอก จับเนื้อลูกก็รู้ว่าไม่ใช่เนื้อทารกคลอดใหม่ๆ
จึงพากันถามข้อข้องว่านางเอาทารกไปไว้ที่ใด มเหสี
องค์ที่ ๗ ก็บอกความจริงให้ทราบ พร้อมทั้งบอก
ด้วยว่าลูกของนางเป็นชาย นางจึงจะเลี้ยงเอาได้

เติบโตขึ้นมาจะได้ช่วยแม่ช่วยบ้ำได้ มเหสีเหล่านั้น
ได้ฟังก็ยินดียิ่งและเห็นชอบด้วย พากันประคอง
ประหมัดเลี้ยงกันให้สมบูรณ์นั้นจนกระทั่งเติบโตใหญ่
เป็นเด็กกำยำดั่งต้น ทั้งแม่ทั้งบ้ำจึงพากันเรียกทารก
นั้นว่าเด็กเจ็ดแม่

ฝ่ายนางราชันซึ่งกินอาหารมนุษย์ แม้จะ
เป็นอาหารพระราชทานหาเกียรติยศก็หารู้จักอะไรด้วย
สงมาใจไม่ ฉะนั้นเมื่อใดได้โอกาสตอนกลางคืน นาง
จึงแอบจับผู้คนในพระราชวังกินเสีย นับตั้งแต่พระ
ญาติพระองค์ลงมาจนถึงมหาดเล็กเด็กเสนา แม้ช้าง
ม้า วัว ควาย บรรดาที่อยู่ใกล้เคียง นางราชันก็
จับกินเรียบหมด เมื่อในวังไม่มีอาหารจะกิน นาง
จำต้องออกไปหากินในเมือง จับผู้คนที่เคยตรึงไป
มากินเสียเสมอ พระราชาก็ประทับอยู่ในพระราช
ฐานดำพิง เพราะไม่มีใครกล้า (อ่านต่อหน้า ๑๐๙)

แต่สร้างเป็นเหินกเหินยอเดินทางกลับไม่ไหว รอพักอยู่ที่นั่นสักคืนหนึ่งก่อน รากษสค์เผ่าก็ยินยอมที่จะล่าคณิชาเด็กน้อยนั้นเป็นบุตรของลูกสาวคน จึงเกิดความเอ็นดู ไม่ว่าจะทำเรื่องอะไรดีดั่งควรจะมีคบบัง ก็มีคบบัง เต้าให้ทั้งหมด

เด็กนั้นเห็นกระบองหินกับเรือกระรอนอยู่ในห้องของนางรากษสค์เผ่า จึงถามว่ามีไว้ทำไม นางก็บอกว่า “นี่แหละคณิชาลูกหลานเอ๋ย เวลาขยายจะร่ำมดุมุทราไปไหน ขยายก็ถือกระบองนี้ไว้ แล้วท่องคาถาว่า

“กระบองแรง เรือกระรอนเหินยอ พาร้ำข้ามฟากไปเคียนเพียง”

พั่งแล้ว เด็กน้อยนั้นก็จำได้ นัยน์ตาก็สอดสายหาของอื่นแปลกๆ คุ้ยคุ้ยไป ไม่ช้าก็ไปเห็นกรงนกกระรอนอยู่ที่มุมห้อง เด็กนั้นถามว่า “เฮ้ กรงนกนั้นมีไว้ทำไมละคุณยาย” นางรากษสค์เผ่าตอบว่า “เฮ้อ ข้างตามจริง ลูกคนนี่ เรื่องนี้เป็นเรื่องลับอย่างยิ่งเสียจะหลาน นี่ถ้าไม่ใช่หลานละ ยายไม่บอกหรอก รู้แล้วก็อย่าไปบอกใครละ”

“ไม่ต้องกลัวหรอกจะ หลานไม่บอกใครหรอก”

“นกตัวนั้นคือชีวิตแม่ของเจ้า ถ้าใครฆ่านกตัวนี้จะถึง แม่เจ้าจะต้องตายทันทีเดียว”

เมื่อรู้อย่างนี้แล้ว เด็กน้อยก็ไปนอน พอรุ่งเช้า นางรากษสค์ออกไปหากินยังที่ใกล้กับรากษสค์อื่น ๆ เด็กเล็กนั้นก็จัดแจงปลดกรงนกลงมา แล้วก็เอากระบองหินกับเรือมาถือไว้ พดางก็ว่าคาถาตามอย่างทีนางรากษสค์เผ่าบอก พอกล่าวจบเม้า ‘เพียง’

เพียงพริบตาเดียวเท่านั้น เด็กนั้นก็ข้ามพ้นดุมุทรามาได้ และเดินทางกลับไปทางเก่า จนถึงพระราชวังนำแดงถวายักษ์ยาว ๑๒ วาไปมอบแก่นางรากษสค์นางรากษสค์แปลกใจอย่างยิ่ง แต่ไม่กล้าถามว่าอะไรก็หาว่าไม่จริงชีวิตของตนดื้อแถมเพียงไร ในเมื่อเด็กนั้นเอากรงนกมาด้วย และแอบซ่อนไว้อย่างนิคต

ระหว่างนั้นเอง ก็ได้มีประชานพดเมืองพากันมาร้องทุกข์ต่อพระราชว่า “ได้โปรดเกิดเจ้ารำเกิดมียักษ์ตัวหนึ่งออกมาจากพระราชวังมาโดยเอาคนเดินถนนไปกินเสียจนต้องคนทุกคืนเลย จนผู้คนพดเมืองโหรงเหรงไปหมดแล้วพระเจ้ารำ” พั่งแล้วพระราชาก็ยังไม่ออกว่านยักษ์นั้นเป็นอย่างไร แล้วทำไมถึงได้ออกจากพระราชวังไปโดยคนกินได้ จนกระทั่งพระราชายังทรงนั่งนึกตรึกตรองอยู่นั้น เด็กน้อยก็เด้งแม่ก็กราบพูดว่า “ข้าเจ้าพอจะรู้พะยะค่ะ ว่านยักษ์นั้นเป็นอย่างไร ถ้าโปรดให้พระมเหสีมาประทับยืนข้างๆ พระองค์แล้ว ข้าเจ้าจะแสดงให้ดู” พุดแล้วก็เอากรงนกที่หอบหิ้วร่ำมดุมุทราด้วยชูออกให้ดู พอเห็นกรงนก นางมเหสีรากษสค์ก็รำอาวอน ทำท่าเหมือนจะเป็นลม เด็กนั้นหันไปกราบพูดพระราชว่า “ประเดี๋ยวพระองค์จะได้ทรงเห็นหรือว่า ใครเป็นนักษิณที่ออกไปโดยคนกินเป็นอาหาร พอข้าเจ้านึกขานกออกข้างหนึ่ง ราชผู้ที่เป็นนักษิณก็จะต้องหลุดออกเช่นกัน” ยังไม่ทันพุดจบก็ฉีกขานกออกข้างหนึ่ง ทันใดนั้นคนทั้งหลายก็ได้เห็นเป็นอัศจรรย์ว่า รานางรากษสค์หลุดกระเด็นออกไปข้างหนึ่งเช่นเดียวกัน และพอเด็กน้อย

เจ็ดหมื่นบับคอนก นางมเหสีก็ตั้งตมปราน ว้าง
มนุษย์ก็กลายกลับไปเป็นรากษดอย่างเก่า เป็นที่
ประจักษ์แก่ตาคนทั้งปวง พระราชาจึงได้ทรงทราบ
ความเหี้ยมโหดปรานที่แท้คือนางรากษด เมื่อเด็ก
น้อยนั้นพูดเรื่องราวแต่หนหลังว่าตนเกิดมา มารดา
และมเหสีอื่นๆ ที่นับเป็นข้าเค็ดครัวอันเพียงไร พระ

ราชาให้จัดขบวนไปรับมเหสีทั้ง ๘ กลับเข้าบ้าน
เข้าเมือง และด้วยบุญบารมีทั้งของลูกของนาง
นัยน์ตาของมเหสีองค์ที่ ๘ และองค์อื่นก็กลับคืนมาดัง
เดิม พระราชาก็แต่งตั้งเด็กน้อยเจ็ดแม่เป็นรัชทายาท
ปกครองบ้านเมืองด้วยความสุขสืบไป

□

□

ขางมะละกอ - ต่อจากหน้า ๖๗

ไม่เลือกกินฟ้าอากาศนัก ชอบความชุ่มชื้นในดิน
แต่ไม่ชอบและต้องระบายน้ำได้ดี เท่าที่พบปลูกกัน
ทั่วๆ ไปไม่สู้เป็นด้าเป็นต้น ที่พบปลูกเป็นด้าเป็นต้น
บ้างก็ในคลองบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ภาคที่
ไร่มะละกอดิบเป็นอาหารมากที่สุดคือภาคตะวันออก
เฉียงเหนือ

ในต่างประเทศเท่าที่ทราบ ไร่มะละกอผสมน้ำ
มะนาวรับประทาน กับคั้นน้ำรับประทานคาวเครื่อง
ดื่ม กับทำปาเปน ในเรื่องทำปาเปนครั้งหลังสุดที่

ชาวต่างประเทศมาปลูกที่ไร่มะละกอของโรง
เรียนอัสสัมชัญ ศรีราชา เพื่อทำปาเปนเช่นกัน แต่
การปลูกลงบนที่ดอนเกินไป ไม่มีน้ำรด ต้นมะละกอ
แคระแกรนไม่ได้ผลจึงเลิกด้าไปอีก

ท่านที่ยังด้าหน่อมและมีทุนพอ จะทำได้นำ
ทดลอง เพราะการปลูกมะละกอไม่ยากนัก เพียง
แต่เลือกสถานที่ให้พอเหมาะเท่านั้น รอเรียนฝาก
แก่ท่านซึ่งสนใจการทำไร่มะละกอได้บ้าง

□

□

ทะเลเงิน - ต่อจากหน้า ๓๘

“แน่เออ พุดไปพุดมา เลื่อนมาเป็นบุญคุณ
กะพี่เรียวไหมล่ะ”

“ไว้ ช่างไม่มีใครเห็นใจน้อง ไม่มีน้องเป็น
กันชน ต้องคนนี้ทะเลาะกันวันยังค่ำ”

“อ้อ แล้วถ้าเราแต่งงานกันล่ะ คุณหงษ์พร
มิต้องตามไปเป็นกันชนให้เราหรือคะ แม่คุณ”
ดูคาประชดให้

“นั่นเราถึงจุดหมายปลายทางแล้ว มันก็สิ้นสุด
กันทีไรจะมีกันที่ด้า”

“กิดไต่ยังงั้นกิด แน่ะคุณเอะ ดูนกที่นำรักก็

เป็นเหมือนกันนะ รู้จักเอาอกเอาใจ หยิบนั้นหยิบ
นี้ให้คุณรูก”

“น้องว่าไม่ใช่อื่น มาบ้านพี่ได้เร้าบอยๆ เห็น
พี่ได้บริการพี่เต็ม ก็คิดใจจำเป็นตัวอย่าง” น้อง
สาวประจบเร้าให้ด้วยใจจริง น้ำเสียงชื่นชมอย่าง
นั้นทำให้โสพรรณชื่นใจ แต่ไม่วายเง้งออก “แม่
คนนี่ปากหวาน เอาตัวรอดก็เห็นจะตรงนี้แหละน้อง
รูกะ หิวไหมล่ะ ไปล้างมือเสียเถอะ จะได้ทาน
เมี่ยงก้อยเถียว”

“พี่ว่าเธออย่าว่าเรียวนะ คุณรับชม”

๖ ๑๙ ๑๖๖ ๑๕๖ ๓ ๒๕๐๙
 โนน โทโยโทโย

บรรณ พันธุเมธา

นางสิบสองเมืองนาย

เรื่องนางสิบสองนี้ ชาวเมืองนายในรัฐราช
 ถือเป็นนิทานพื้นเมืองของเรา ดังที่ยังมีนางสิบ
 สอง หนองแก้ว คอยเข้ คอยเจ้า ปรากฏอยู่ เรื่อง
 ของเราบางตอนคล้ายคลึงกับของเรา บางตอนที่
 คล้ายกับของเบงกอล เรื่องเด็กเจ้าแม่ เรื่องของ
 โทโยโทโยเร้านคันว่า

เมื่อก่อนช่อนั้น คือ เมื่อก่อนนานมาแล้ว
 ในเมืองจันทราละวดียังมีผู้หนึ่งเป็นคนมากคน
 มี (คนมี) อยู่กันมาช้านานหาไม่ถูกสักคนไม่ อยู่
 มาวันหนึ่ง ชายผู้หนึ่งให้เมียตนไปพบพานสาวกล่าว
 ที่คนโทใหญ่ต้นหนึ่งทางหัวเขียง และไม่รักได้ถูก
 มาอย่างใจ ถึงคราวจะได้ก็ได้เสียมากมายถึง ๑๒ คน
 เป็นหญิงล้วน ชยุดมาไม่นานนางก็ตายไป พ่อ
 นางสิบสองไปได้เมียใหม่ เมียใหม่ก็มีลูกเลี้ยงเป็น
 ผู้หญิงสิบสองคน ก็แน่ละ ย่อมจะดูใจไปไม่ได้
 จึงเฝ้าแค้นรำพันว่า "คนในบ้านอะไรมากมาย
 อย่างนี้ อีกไม่รักคงอดตายกันบ้างละ แต่ใครจะอด
 ที่ไม่ว่าหรือ อยาให้รักพออดไปด้วยก็แล้วกัน"
 เมื่อพื่อนางสิบสองไม่เห็นทางจะทำอย่างไรได้ นางก็
 แฉะวิริริว่า "ถ้ารักก็เอาลูกไปปล่อยเสีย

เราสองคนจะได้อยู่ด้วยกันสุดบาย" พูดเพียง
 เท่านั้น ผู้เป็นพ่อก็เห็นคิดเห็นงามไปด้วย ไปคิดดูบาย
 ไม่บ่คิดออกปล่อยลูกสิบสองคนให้ไปมา ว่ามี
 หนองน้ำศักดิ์สิทธิ์ ใครได้อาบกินแล้วโรคไข้ใดๆก็
 จะหายไปสิ้น มีหน้าซำยังจะทำให้สวยงามขึ้นกว่า
 เก่าเสียอีก อยาว่าแต่พ่อจะมากบอกเรื่องอย่างนี้โดย
 ไม่ว่าใครมากบอกเรื่องจะทำให้ตัวสวยงาม ผู้หญิง
 ก็อดเธอไม่ได้ทั้งนั้น เพราะฉะนั้นวันนั้นนางสิบสอง
 จึงติดตามพ่อเข้าไปในป่า และขณะที่นางสิบสอง
 กำลังหาอาหารค้ำน้ำอาบกินกันอยู่นั้น พ่อของนาง
 ก็รีบหนีกลับบ้าน

รออยู่จนจะค่ำ พ่อก็ไม่มา ทั้งสิบสองนางจึง
 รู้ได้ว่า พ่อคงเอาพวกตนมาปล่อยป่าเสียแล้ว จึง
 ค้นหาที่ที่ตนนอนตามแต่จะหาได้ในบ้านนั้น จนฟ้าสว่าง
 จึงออกเดินทางมาถึงธารน้ำแห่งหนึ่ง ไม่รู้เหตุผด
 อกใด นางทั้งสิบสองจึงค้างพักกันเอาไม้แท่งคาจ
 ะทุทั้งสองคา ส่วนนางสิบสองก็เรียกนางอื่นที่เอา
 ไม้แท่งคาเหมือนกัน แต่ตนเจ็บไม่ได้จึงตะทุเพียง
 คาเดียว ค่อมมาปรากฏว่านางพี่ชาย ซึ่งคือนางยักษ์
 จำแหว่งเป็นหญิงพราหมณ์นางสิบสองเจ้า เมื่อ

คำศัพท์ไทย-ไทย

สินจูบัย สัมจูเบียง (ภาษิตเมืองเหนือ)

คำแปล : ต้องการเกล้าให้เรียบ แด็กเอาแด็กคัต
ปากตาม ต้องการให้พูน แด็กเอาแด็กเสมอ
รอบระดับ

ความหมาย : คนเกียจคร้าน มักง่าย มักทำ
อะไรเพียงถ่วงๆ วนิครอไปก็ ทำเพียงให้พ้นมือ
ไปชั่วครั้งหนึ่งๆ ก็พอใจแล้ว ไม่หวังให้งานที่ทำ

สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อยคั่งงาม

คำอธิบาย : สิน=คัดแล้วเกล้าให้เรียบเสมอขึ้น
จู=เอา บัย=คัดเพียงครึ่งเดียวเป็นปากตาม
หน้าไม่เรียบเสมอ สัม=พูนสูงขึ้นกว่ารอบ
ระดับ เบียง=เรียบเสมอขึ้นกับรอบระดับ

ไตรรัตน์ ศรีน่าน โรงเรียนสตรีศรีน่าน น่าน

ตามเรื่องราวคุณแล้วก็เป็นสงสาร รอนนางเหล่านี้นไปอยู่ด้วย แล้วย่อมหนักให้เลี้ยงลูกตลอดจนดูแลการบ้านการเรือนทั้งหมด ชยุดอมานางสืบต่องบยังเชิญไปรู้ว่า นางพายนี่แท้ก็จริงเป็นเจ้านางเมืองปกครองเมืองยักษ์หรือเมือง ห้วยหย่าหย่ามะคิ่นโก (เวรารมคินคร) พอรู้เช่นนั้น ต่างก็ชวนกันหลบหนีไป

ครั้นนางพ่ายไถ่เงินเลี้ยงลูกร้องไห้รับดวงมาตุ ก็เห็นว่านางสืบต่องหนีไปหมดแล้ว จึงออกติดตามต่อนางสืบต่องเหลือวอดหงิมมาก เห็นนางพ่ายกำลังความมากก็ตกใจกลัวตัวสั่น ไม่รู้จะหลบไปทางไหน เห็นตัวใหญ่เจ้าผู้ครองหนึ่งขึ้นอยู่ จึงขอให้ช่วยด้วย ตัวก็ให้นางสืบต่องเข้าไปซ่อนในปากของคนจนหมด พอนางพ่ายมาถึง มาถามตัวว่าเห็นนางสืบต่องบ้างหรือไม่ ตัวก็ให้สัญญาว่าตัวทั้งหลายช่วยกันรับ

นางพ่ายออกจากที่นั่นไป แล้วยังพานางสืบต่องไปส่งยังที่ที่เป็นบ้านเป็นเมืองคือ เมืองมหานโก (มหานคร)

ยังเชิญเมืองมหานโกนั้น รุนหอกำยังไม่มีความค้ำหว (นางผู้เลี้ยงหมอน ค่อมเห็ด) ให้อำมาตย์ไปเดาะหาทุกคนทุกแดนก็ยังหาไม่ได้ จนต้องกลับมาบ้านเมืองเพื่อกราบทูลรื้อหอกำ จนกระทั่งเดินทางจะเข้าเมืองอยู่นั้น อำมาตย์นั้นแกล้งไปเห็นผู้หญิงตั้ง ๑๒ คนนั่งพักอยู่ใต้ต้นไม้ เมื่อสอบถามเรื่องราวได้ความจริงว่า เป็นหญิงยังไม่ได้แต่งงาน ทั้งพ่อแม่ก็ไม่ไร้คนค้าขาย รูปร่างหน้าตาตลอดจนท่าทางเหมาะจะเป็นนางหอกำได้ จึงรีบนำความไปกราบทูลรื้อหอกำ รื้อหอกำฟังเรื่องก็พอพระทัยโปรดให้คนเขารวณม้ารถไปรับนางเข้ามาเป็นนางหอกำทันที

ในคอนต้นๆของบทความตอนผู้เขียนได้เคยถึง
เตมาของหรือ *Opuntia microdasys* ได้ด้วยจึง
ใคร่ขอถือโอกาสนี้ขอไม้ต้นนี้เสียพร้อมกันไปเลย
ไม้ต้นนี้คือต้นที่อยู่ในทางซ้ายของภาพ (หน้า ๖๖) ที่มีไม้
อยู่ตรงต้นส่วนของต้นทางขวามือนั้นก็เป็น *Opuntia*
microdasys เหมือนกัน แต่เป็นแบบ *monstera*
คือเป็นไม้ชนิดพิเศษ แทนที่แผ่นเตมาจะเติบโตออกมา
เป็นแผ่นเรียบๆอย่างปรกติธรรมดาเรา กลับ
ออกมากระบุคระเบี้ยดรูปมนระนาบพิศพิการ ซึ่งใน
กรณีของต้นไม้กับเห็นเป็นของคิมค่ากว่าชนิด
ธรรมดาๆไป ซึ่งหากเป็นไม้เป็นคนแล้วน่าจะจะ
ถึงกับแยแสพิศพิการ เกี่ยวกับไม้ต้น ผู้เขียนขอตั้งชื่อ

ซึ่งเกิดเกี่ยวกับหนามไว้สักหน่อย เพราะหนามซึ่ง
แสดงให้เห็นเป็นกระจุกกลมๆนั้น ถ้าหวั่นก็ออกอยู่กั
ต้นทางซ้ายมือนั้น โปรดอย่าได้ไปแตะต้องก็เกิ
เพราะจะตำตักเนื้อท่านทันที จะต้องมาดองกันยู่
แต่สำหรับต้นทางขวามือนั้น ทั้งที่ดูก็เหมือนกัน แต่
หนามของต้นขวามือนั้นไม่ใคร่แรงและไม่ดำมืด นอก
เสียจากท่านจะจงใจไปบีบไปกดมันแรงๆ ถ้าเพียง
แต่จับต้องเบาๆก็พอได้ แต่เมื่อทราบอย่างนี้แล้ว
อย่างไรก็กรุณาจงใจไว้บ้าง เคียวไปดองจับชนิดค
เข้าจะมานั้นเอาทีหลัง ใหนๆก็มาเล่นแก้คคคแล้ว
อย่าลืมเสียว่าท่านไม่ควรจะไปไ้ใจทางพอกๆกับที่ไม่
ควรจะไปวางใจหนาม □

นางสืบสองเมืองนาย — ค่อจากหน้า ๑๔

เด็กนั้นเมื่อคืนวันมาหารู้ไม่ว่าเกิดอะไรขึ้น รับ
เดินทางต่อไปจนถึงที่หมาย ลูกสาวนางพ่ายได้รับ
สาส์นจากมารดาเรานั้นก็รับมยินดี รับไปออก
คำสั่งให้พวกผู้สหายของตนจำแจ้งร่างให้เป็นมนุษย์
ทั้งหมด แล้วถ้าพิศพิการเป็นก็เรียบร้อย เมื่อ
ครอบครัวนั้นคร่อมเมืองอยู่ ลูกสาวนางนั้นก็ไ้เป็นรูป
หอยคำเมืองพ่าย ถัดมานางพ่ายมเหสีไ้ว่า ในวัง
และแม่ในบ้านในเมือง ห้วยหย่าหย่ามะคี่ มีรอง
คี่อะไรบ้าง ด้วยความรัก นายพ่ายบอกให้รู้หมดว่า
มีรองกายคี่อะไรบ้าง โดยเฉพาะต้นไม้ที่ปลูกใน
สวนอุทยาน

อย่างหนึ่งคือ ไม้ชาง (ไม้ไผ่) กอหนึ่ง ถ้า
เอามาถางแข่งแล้วเอาไปทอดในน้ำ แทนที่จะไ้
เป็นรูปปากอัยกลายเป็นแก้วแหวนเงินทอง ไม่ว่า
ที่ไหนๆมารวมชุมนุมกันอยู่ในนั้น อย่างที่สองเป็น

ไม้หมอง กอหนึ่งคือไม้ไผ่ชนิดหนึ่ง (คงอย่างที่เร
เรียกไม้บง) ถ้าเอามาทำธนูจะไ้ ไม่ว่ายิงอะไรเป็น
ยิงไ้แม่นดกที่หมายทั้งนั้น อย่างที่สามเป็น ไม้
สะลอม (ไม้ไผ่ชนิดใช้ด้านของไ้) กอหนึ่ง ถ้าเอ
ทางโคนไ้ใครคนนั้นจะตาย แต่ถ้าเอาปลายไ้ คน
ตายจะกลับฟื้นคืน คงอย่างที่เรว่า ไ้คนตายไ้ปลาย
เป็น อย่างที่สี่เป็น ไม้ปอก (ไม้ไผ่อีกชนิดหนึ่ง) กอ
หนึ่ง ถ้าเอามาทำกธอง พอเอาไปไ้ไ้คนก็ตาย
ไป รณะที่ยังไม่สิ้นอายุ คนนั้นจะกลับฟื้นคืนชีวิต
ขึ้นมาไ้ อย่างที่ห้ามี ต้นหมากพ่า (มะนาว) อยู่
ต้นหนึ่ง ซึ่งเลี้ยงอ้อไ้เหมือนเลี้ยงกธองเลี้ยง
มอง (อ้อ) คงจะอย่างเดียวกับที่เรเรียกมะม่วง
รู้หา มะนาวรู้ไ้ เติงนั้นจะบอกเหตุของบ้าน
เมือง ถ้าเมื่อไ้จะมีเหตุร้ายถึงเป็นถึงตาย เติงนั้น
จะค้งจากเมืองห้วยหย่าหย่ามะคี่ ไ้ยินไปถึงเมือง▶

มหานโกที่แม่น้ำนางพายเป็นนางหอคำอยู่ อย่างที่หก
เป็นป่อนาศักดิ์สิทธิ์ ไม่ว่าใครได้อาบได้กิน โรคพยาธิ
ใดๆ จะหายไปสิ้น ทั้งยังจะสวยขึ้น อายุยืนยาว
อย่างก็เจ็ด มีคนแห่มากรอนอยู่ทุกแห่ง ถ้าเขาไปใช้
อุ้งน้อดัวเวลาอาบน้ำแล้ว นอกจากจะปลอดพ้น
จากโรคภัยไข้เจ็บแล้ว ก็ยังมีบุญวาสนามีรัฐศรีฐาน
อย่างก็แปด เป็นต้นหวาน (ว่าน) คนหนึ่ง แยกแล้ว
กลายเป็นกระบอกไฟใหญ่ ดินหนึ่ง แยกแล้วกลายเป็น
เป็นหนองน้ำเกิดขึ้นมา ส่วนอีกดินหนึ่ง แยกแล้ว
กลายเป็นภูเขาเกิดขึ้นมา ยังมีว่านอีกกอหนึ่ง ซึ่งมี
ชื่อว่า หวานก่าย (ว่านกราย) ถ้าเอามาทาเนือทา
ตัวแล้วจะไล่ปลุกจากกับใคร ไม่ว่าจะรังกันมาแต่
ไหน เป็นแน่ใจได้ว่าจะต้องถอยมารักใคร่ทันที แต่
ว่านอีกกอหนึ่ง พอกาคนสองคนทะเลาะวิวาทกัน ถ้าจะ
กลับรังกันไปเลย ส่วนว่านแดงกอหนึ่งนั้น เมื่อเอา
ทาแล้ว บรรดาคนจะได้อะไรเป็นได้หมดทั้งขึ้น
ในพริบตาทีเดียว อย่างสุดท้ายเป็นดินหมากแดง
ชนิดที่เอาดินมาทำไม้กวาดนั้น คนเขาได้กินอุ้งมัน
เมื่อใด เป็นกลายเป็นหม่มเป็นสาวขึ้นมาเมื่อนั้น

ครั้นกลับจากสวนฮูเหียน (อุทยาน) เข้ามาใน
วัง นางพ่ายก็ยังชั่วดของแปลกต่างๆ บรรดาที่ขุน
หอคำดูนางงั้นไม่เคยพบเห็นมาก่อน แลก็จะดูดา
ขุนหอคำที่ดูก็ดูถูกนางงั้นดองกับ โกงสา
เจือ-อ คือโพรงวิญญาณ เห็นจะเป็น (กลองดวงใจ)
นางพ่ายโหลง คือนางยักษ์ผู้มารดา เมื่อกำหนด
จำได้ว่าเก็บไว้ที่ไหนแล้ว ขุนหอคำก็ถามนางพ่าย
ว่า ในเมืองรองนางมีเหล่าหรือไม่ เมื่อนางตอบว่ามี
ขุนหอคำก็รอนางให้จัดเหล่า ข้าว มาเลี้ยงดูคน
ให้เป็นทาสทาสาน และเมื่อนางพ่ายจัดหาให้ และ
ตนเองก็เสด็จราชมานมาไม่ได้ดี ขุนหอคำก็ไป

ในสวน คิดไม่ท้ายสิทธิ์ต่างๆ แล้วก็ไม่มีธำมรงค์ดา
นางงั้นดองกับกลองดวงใจนางพ่ายโหลงไปด้วย ริม
น้ำออกจากเมืองไปโดยด่วน ไม่รำนางพ่ายค่อย
ต่างเมา หารุนหอคำไม่พบ ก็รู้ว่าคงจะหนีไป จึง
รีบตามรอยเท้ามาไปจนจนจะทันกันอยู่แล้ว รุน
หอคำดูนางงั้นเอาหวานไฟ หวานหลอย หวานน้ำ
(ว่านไฟ ว่านคอย ว่านน้ำ) ขว้างไป กลายเป็นไฟ
เป็นภูเขาและหนองน้ำดังกึกกั้นไว้ นางพ่ายจน
ปัญญาไม่รูจะทำอย่างไรได้ ได้แต่ร้องไห้เศร้าโศก
จนกระทั่งออกแตกตายที่กลางทางนั่นเอง

ฝ่ายขุนหอคำดูนางงั้นรีบเดินทางกลับบ้าน
เมือง มาถึงก็อยู่รองแม่ของบ้ำ ส่งลูกตาให้ แล้ว
ไปเฝ้าขุนหอคำผู้บิดากับนางพ่ายโหลง ทูลเล่าเรื่อง
ต่างๆ แล้วลงท้ายว่า นางพ่ายโหลงนั้นหาไม่มนุษย์
ไม่ เมื่อขุนหอคำถามว่ามีอะไรอันนั้น ขุนหอคำดู
นางงั้นก็เอาโกล้งสาเจือ-อ นางพ่าย มาตั้งเอาสา
ใจ (ดวงใจ) ออก พอลังออกเท่านั้น นางพ่ายก็
กลายเป็นคนเมาไปกับตา ไม่รำนางก็กลับเป็นหญิง
สาวใหม่ กลับกันไป ในที่สุดก็แสดงอิทธิฤทธิ์ของ
นางยักษ์ให้เห็น คือทำตัวให้เห็นทั้งสูงทั้งใหญ่คู้
ดั่งกลิ้ง พอลงหอคำดูนางงั้นดองสาเจือ-อ นางพ่าย
ออก นางก็ล้มลงสิ้นลมปราณ ขุนหอคำก็ให้เอา
เกวียนใส่ศพนางไปตั้งภูเขาที่ท่งศพได้ เรียกว่า หลอย
เฮ้ หนองน้ำที่ล้างเลือดเรียก หนองแก้ว ส่วนที่
กระโหลกหัวไปตกเรียก หลอยเจ้ (คอยเจ้)

ต่อจากนั้นขุนหอคำดลจอนอำมาตย์ราช
บริหารต่างเห็นควรตั้งอกรายนางงั้นให้เป็นเจ้าแก้ว
เมือง (เจ้าวิธยาบท) ดับราชสมบัติเมืองมหานโก
สืบไป ส่วนนางงั้นดองนั้นขุนหอคำก็ให้ไปรับกลับ
เข้าบ้านเข้าเมือง อยู่กันมาด้วยความผาสุกสืบไป □

โน้ต มอญ

บรรณ พินธุเมธา

ทำไมคนจึงรักพระจันทร์

“ฝนตกก็แซง ฝนแล้งก็ค้า มนุษย์...เคียด
เชื่องเทวดา” เทวดาที่ถูกมนุษย์เคียดเชื่องกว่าแซงยิ่ง
กว่าใคร เห็นจะได้แก่พระพิรุณ เทวดาแห่งฝน รอง
ลงไปก็คงเป็นพระอาทิตย์ แล้วก็เป็นพระพาย เทวดา
แห่งลม จะมีก็แต่พระจันทร์องค์เดียวเท่านั้นที่ไม่ว่า
ใครอรักไม่ได้ เวลาเดือนหงายคนก็ยิ้มแย้มชื่นบาน
กับพระจันทร์ เวลาเดือนมืดคนก็เฝ้าแต่บ่นหา
พระจันทร์ แล้วก็คอยจนกว่าพระจันทร์จะมาปรากฏ
ให้เห็นอีก

“ทำไมคนถึงรักพระจันทร์กันนัก” นอกจาก
จะเล่ากันไปต่าง ๆ นานาแล้ว ก็ยังมีเล่าแปลกออกไป
ถึงขั้นก็เรียนมอญ เมืองมละแหม่งเล่าสู่กันฟังว่า

ครั้งหนึ่ง ยังมีเทพธิดาองค์หนึ่ง มีไอรธ &
องค์ แต่เธอรักตัวนทรเงาเงามสง่า ทรงพลกำลัง
แข็งแรง องค์ใหญ่คือพระอาทิตย์ องค์รองคือพระ
พิรุณ องค์ที่สามคือพระพาย และองค์สุดท้ายคือ
พระจันทร์ วันหนึ่ง เธอจะ ผู้เป็นใหญ่ในหมู่เทวดา
ทั้งปวง ประกอบการกุศลทำบุญให้ทาน ได้บำเพ็ญ
เทวดาทั้งหลายเชิญให้มาร่วมการกุศล ไอรธทั้งสี่
รองเทพธิดาได้รับเชิญไปในงานนี้ด้วย เมื่อเสร็จพิธี
แล้วแต่ละองค์ก็ได้รับขนมจากมาองค์ละห่อตามธรรมเนียม

ระหว่างเดินทางกลับบ้าน งามเทวดาองค์นี้มี
กลิ่นหอมหวานวนใจ จนไอรธองค์ใหญ่ทั้งสี่ตามองค์
อดใจไว้ไม่ไหว ต้องแก้ห่อขนมออกเสวยจนหมด
มีแต่พระจันทร์นั่งดูท้ององค์เดียวที่ระงับความ
อยากไว้ได้ ไม่ยอมเสวย ตั้งใจจะนำมาถวาย
เทพธิดาผู้มารดา บรรดาพี่ๆ เห็นเช่นนั้นไม่ถูกพระทัย
ปรารภกันด้วยความริษยาว่า

“นี่ถ้าพระจันทร์ของเราเอาขนมไปถวายพระ
มารดาแล้วเร้า เราคงจะเป็นที่โปรดปรานยิ่งกว่า
ใครๆ เทียนนะ”

“ถ้าอย่างนั้นก็หาทางแก้งอย่าให้ขนมไปถึง
มือพระมารดาสิ” พระอาทิตย์พี่ใหญ่แนะนำ “มา
มาช่วยกันวางแผน” และแผนที่วางนั้น ให้พระพิรุณ
เริ่มงานก่อน พระพิรุณก็บินคลาไธ่ฝนตกกระหน่ำ
อย่างไม่ลืมหูลืมตา พระจันทร์มีฐานะซ่อนขนมไว้ที่
ไหน งามที่จะเอาไปฝากมารดาจึงเบียดหมัด
เหยียดไปเหยียดมาเห็นพระอาทิตย์พี่ชายใหญ่ นึก
ได้ว่าพระอาทิตย์มีแสงแรงกล้าคงพอจะช่วยให้
ขนมแห้งมาได้ อย่างเก่า จึงขอขอร้องว่า

“ได้ พี่ช่วยฉายแสงแรงๆ หน่อย งามรองน้อง
จะได้แห้งเร็วๆ ทานเอาไปถวายพระมารดา”

พระอาทิตย์ได้ก็จึงเปล่งแสง (อ่านต่อหน้า ๑๑๗)

ทำไมคนจึงรักพระจันทร์ — ต่อจากหน้า ๑๕

เดียแรงกล้าจนมนนั้นแห่งเกราะไม่ผิดไปไม่แพ้
พระพายคอยที่อยู่แล้ว เห็นเร้นนั้นจึงบันดาลให้เกิด
พายุใหญ่ พัดพัดเคียดวุ่นมนนั้นกับลิดลื้อหายไปกับ
ตา พอเห็นอย่างนั้นพระจันทร์ก็รู้ได้ทันทีว่า ถูก
พอกฟ้าๆ แลถึงเดี๋ยวแล้ว ฉะนั้นเมื่อถึงที่อยู่จึงรีบไป
ห้องเพรียตามารดาว่าฟ้าๆช่วยกันแก้ดวงจันทร์ไม่ได้จน
มาดวายนั่นละ มารดาต้องคุโอวตึงด้ามที่นอกจาก
จะไม่มน้ำใจนี้ถึงแม้แต่ด้วยจะวิษยาน้อง พรหมกัน

นั้นก็รักและเอ็นดูพระจันทร์ดุจดั่งทองมากยิ่งวัน และ
คงจะเป็นเพราะพระจันทร์เป็นผู้มน้ำใจดี น่ารักอย่าง
นี้ ไม่แต่มารดาจะรัก ใครๆเห็นพระจันทร์ก็พากัน
รัก ผิดกับเทวดาผู้พิทักษ์ด้ามที่ไม่เพียงแต่ไม่มีน้ำใจ
แล้ว ก็ยังคิดจะเบร เดียวร้อนไปบ้าง เดียวฝนตก
หนักไปบ้าง เดียวพายุพัดจัดไปบ้าง ช่วงไม่เป็นที่
ถูกใจใครๆเลย

□

□

ความดันโลหิตสูง — ต่อจากหน้า ๗๒

ถ้าวร ที่ว่าความดันโลหิตสูงกว่าปกติ ตาม
เกณฑ์ของสมาคมแพทยสหรัฐอเมริกากำหนด
ว่า ถ้าเกินกว่า ๑๔๐/๙๐ มม.ปรอท ก็เรียกว่าเริ่ม
สูง ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงรูปร่างและอายุประกอบ
กันด้วย และเกณฑ์ที่ร้ายแรงย่อมสูงกว่านี้ เช่น
ความดันโลหิตซิสโตลิก (Systolic pressure) กว่า
๑๘๐ มม.ปรอท ความดันโลหิตไดแอสโตลิก
(Diastolic pressure) กว่า ๑๑๐ มม.ปรอท เป็น
ต้น เมื่อความดันโลหิตขึ้นสูงถึงขีดอันตราย
นานๆ ก็ย่อมทำให้หัวใจโต หัวใจวาย หรือ
เป็นโรคไต หรือเส้นโลหิตในสมองแตกได้

คนที่เริ่มมีอาการของแรงดันโลหิตสูง บาง
รายอาจจะมีอาการเปลี่ยนแปลง เพียงแต่ว่า
รู้สึกปวดศีรษะหรือเวียนศีรษะ หรือมีความรู้สึก
ว่าร่างกายผิดปกติเพียงเล็กน้อย ทำให้ผู้ไม่
เข้าใจถึงอันตรายของโรคว่าอาจถึงแก่ชีวิตได้

ท้ายๆ มักจะเลยไม่สนใจต่ออาการเหล่านี้

อันที่จริงผู้มีอาการดังกล่าว อย่างน้อยควร
ปรึกษาแพทย์เพื่อรับการตรวจ และควรตรวจ
สุขภาพสักปีละครั้ง เมื่อทราบว่าตนมีอาการ
ความดันโลหิตสูงอยู่ แม้จะยังปกติสบายดีก็
ควรปรึกษาแพทย์ และฟังคำแนะนำ และทำ
ตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ และโดย
เฉพาะควรจะได้งดสูรา และระวังสุขภาพด้าน
อื่นๆ ต้องไปตรวจแรงดันโลหิตอยู่บ่อยๆ เพื่อ
จะได้ระมัดระวังตนเองอยู่เสมอ ไม่ควรประมาท

ในการป้องกันและรักษาโรคนี้ เมื่อทราบ
ถึงสาเหตุทางอารมณ์เป็นสาเหตุสำคัญ เช่น
ความยุ่งยากทางใจ เกร็งเครียดต่อการทำงาน
เหล่านี้ และเมื่อเริ่มมีความดันโลหิตสูงขึ้น ก็
ควรจะปรึกษาหารือกับนายแพทย์เสียแต่ต้นมือ
การรักษาจะทำให้มีชีวิตยืนนานขึ้น ตามสถิติ

๗,๔ ม.ค. ๒๕๒๖ ๒๙ ม.ค. ๒๕๐๙

ไอ้หนู หม่า

บรรจบ พันธุเมธา

ขายแกในดวงจันทร์

คงจะเป็นเพราะคนรักพระจันทร์กันทั้งที่เล่าเมื่อคราวที่แล้ว เวลาเดือนหงาย คนจึงชอบนั่งมองพระจันทร์ มองแล้วก็เห็นเป็นอะไรมีอะไรไปต่างๆ คนหม่าชอบดูพระจันทร์เหมือนกัน คุณแฉะไม่ได้เห็นเป็นกระต่ายตัวเดียวอย่างคนอื่นๆ แต่ยังเห็นเป็นดาแก่ตัวราว มีกระต่ายนั่งกินแกลบอยู่ข้างๆ ใครจะลองเพิ่มมองดูบ้างก็ได้ เมื่อจะเห็นเป็นอย่างราวหม่าเห็นบ้าง ถ้าเหตุที่เราจะเห็นเป็นอย่างนั้น เราเล่าว่าอย่างนี้

เราว่า ครึ่งหนึ่งยังมีรายแก่คนหนึ่ง อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ดาแก่คนนั้นตกทุกข์ได้ยาก เมื่อตายมาร้านแล้ว แก่ก็เลยกลายเป็นคนตัวคนเดียว ไม่มีเพื่อนฝูง มิตรญาติ มีแต่กระต่ายที่เลี้ยงไว้จนแก่อยู่ตัวเดียว รายแก่กับแกหูกินทางรับจ้างราวบ้านเรือดาว ดาวไปตลอดทั้งวัน ถ้าคืนไหนเดือนหงายก็ดาวไปอีกก่อนคืน เวลาแกดาวราวนั้นก็เห็นต้องเห็นเจ้ากระต่ายแกตัวนั้นหมอบอยู่ข้างๆ คอยกินแกลบที่รายแก่โยนให้เมื่อมันได้

คืนวันหนึ่ง เดือนหงายสว่าง รายแก่ดาวราวไปตลาดนึกว่าทั้งตลาดมืดเองไปตลาดว่า "เรื่องราวมันตัวราว ให้ราวไปทาง เบลอออกไปทางนี้ มัน

ช่วงเสียเวลาเสียจริง นี่ถ้าขายแกยังไม่ตาย นอกจากจะได้แกอยู่เป็นเพื่อนเรากับเจ้ากระต่ายนั้นแล้ว แกคงจะช่วยเราร่อนราวมันตัวราวได้เป็นแน่" ขณะที่แกพูดอยู่นั้นบังเอิญให้พระจันทร์มาฉายมาได้นิดๆ คำของดาแก่เจ้า รู้ดังส่งตามประสาพระจันทร์ที่ใจอ่อน จึงส่งดาวคน ก็เลยคิดอยากจะช่วยแก วันรุ่งขึ้นพระจันทร์จึงจำแสงสว่างเป็นหญิงแก่ ตรงมาหาดาแก่ก็ช่วยดาวร่อนราวมันตัวราวไปทั้งวัน พอตกกลางคืน ก็รีบกลับขึ้นไปประจำอยู่บนท้องฟ้าตามเดิม

พระจันทร์มาอยู่เป็นเพื่อนดาแก่กับกระต่ายนั้นในสภาพของหญิงแก่เรานั้นทุกวัน ทำให้ดาแก่เป็นสุรตฤกษมาช้านาน เสียแต่ว่า ถ้าเป็นคืนเดือนหงายละก็ หญิงแก่นนั้นเป็นต้องรับหน้าผาไปก่อนเสมอ และถ้าเป็นคืนเดือนมืด ดาแก่ก็ไม่สู้จะเดือดร้อนบ่นหาหญิงรวานัก เพราะเดือนมืดดาวราวไม่เห็น แกหยุดทำงาน ถึงจะไม่มีคนมาช่วยมาอยู่เป็นเพื่อนก็ไม่เป็นไร

เวลาล่วงไปเป็นอาทิตย์ เป็นเดือน พระจันทร์ก็ยังทำอยู่อย่างนั้น จนกระทั่งวันหนึ่ง ดาครนทนไม่ได้ ถามขึ้นว่า "เฮอขาย แก (อ่านก่อนหน้า ๑๐๐)

ชายแก่ในดวงจันทร์—ต่อจากหน้า ๑๗

เป็นใครนะ ทำในกรรมใดแต่กลางวัน หอคกกลางคืนเดือนหงายหายไปเลยทีเดียวนะ”

“เราเป็นใครนะรักให้ค้ำๆ” พระจันทร์ตอบ “ก็เราคือพระจันทร์บนท้องฟ้านั่นไงละ”

“โอโฮ ท่านเมตตารำถึงเสียงนั่นเกี้ยว” คากล่าวละล้าละลอยด้วยความเต็มใจ “ถ้าอย่างนั้น เจ้ารำถึงเจ้ากระต่ายเผ่ามันขึ้นไปอยู่บนฟ้ากับท่านด้วยไม่ให้หรือเจ้ารำ รำจะได้หายคิดถึง ไม่อย่างนั้นเวลาย่านไม่มา รำก็คิดถึงเหลือเกินละ”

และก็อย่างที่ว่า ว่าพระจันทร์รังสรรค์คน พอ

ตาอันอ่อนอย่างนั้นก็อดสงสารไม่ได้อีก ยอมรับเอาตากับกระต่ายนั้นขึ้นไปไว้ในดวงจันทร์ด้วย คาก็ดำริว่าไป เจ้ากระต่ายก็กินเกลือบไป เพราะฉะนั้นเวลาพระจันทร์เต็มดวง เราว่าเด็กหมาที่ไม่ใช่เด็กขี้แย จะต้องเฝ้าจำของมองพระจันทร์ แฉกก็เห็นเป็นตาแก่ดำริว่าอยู่ในนั้น มีกระต่ายนั่งกินเกลือบที่ตามัดแล้วโยนให้กินอยู่ร้างๆ □

(จาก Burmese Folk Tales ของ Maung Htin Aung)

อโศก - ต่อจากหน้า ๖๔

เป็นสัญลักษณ์ของความรัก ไร้สักการะแต่พระกามเทพซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งความรักของอินเดีย

ในเรื่องกามนิคค์ได้กล่าวถึงอโศกเหลืองนี้ที่ปลูกไว้บนลานอโศกอย่างร่มรื่น ดังกลิ่นหอมระรวย กามนิคค์ได้กล่อมผสมกับวาติฐูบนลานอโศกนี้ และวาติฐูมีความรักมั่นในกามนิคค์ แม้กามนิคค์จะจากไปไกลเพียงไรก็ให้คิดถึงภาพที่เคยมีความสุขอยู่บนลานอโศก นางจะขึ้นอยู่บนลานอโศกเพื่อดมรำว่กามนิคค์จากคั่นอโศก เช่นเดียวกับนางทมยันตีตามหาพระนล ที่วอนตามรำว่พระนลจากคั่นอโศกเช่นกัน ในเรื่องรามเกียรติ์ของอินเดียยังกล่าวถึง นางสีดา เมื่ออุกทศกรรฐ์ลักพาหนีจากพระรามมาได้ในสวน นางสีดาอภัยหนีทศกรรฐ์ไปอยู่ในคั่นอโศก แคร่งของไทยเรา นางสีดามุขพระศอกกับกิ้งอโศกหากหนุ่มนานแก้ไขได้ไค้ทัน

เรื่องเกี่ยวกับอโศกเหลืองนี้ชาวอินเดียเขียน

ถึงความเชื่องช้ามีรสความพิศดารมากประการจะเป็นด้วยเรื่องราวต่างๆที่ปรากฏในวรรณคดีของอินเดียที่กล่าวมาแล้ว ถิ่นแดนนางเอกรของเรื่องมีความเศร้าโศกอยู่กับคั่นอโศกกระมัง ชาวไทยจึงเรียกคั่นอโศกว่าคั่นโศก แดงคือไม่ปลูกไว้ในบ้าน เพราะเกรงจะเศร้าโศก มีไม้ดอกหลายชนิดที่ปลูกไม่ปลูกในบ้านเช่นต้นต้นทมว่ามาจากกระทมนันทุราแดงว่า พาทุค เป็นต้น ถิ่นแต่หาความเอากับคั่นไม้ทั้งๆที่คั่นไม้ฉ้วนแต่มีกลิ่นแก่นนุช

อโศกเหลืองนอกจากถิ่นเดิมในประเทอินเดียแล้วก็มีอยู่ในป่าตามริมลำธารของประเทไทย ในประเทไทยมีไม้ตระกูลอโศกอีกหลายชนิด

ส่วนอโศกจากต่างประเทศที่ดอกงาม น่าจะปลูกได้เป็นไม้ประดับก็คือ อโศกสะบัน Brownea grandioeps กับอโศกขาว Maniltoa gemmipara ถ้ามีโอกาสจะได้นำมาเขียนให้ท่านผู้อ่านทราบไว้อีก □

19 ธันว 5 ม.ค. 2509

โงทะ เบงคอล

บรรณ ทินธุเอธา

คนพระเจ้าเข้า

คนอินเดียที่เชื่อว่าพระลักษมีเป็นเทวีแห่งโชค ย่อมจะต้องเชื่อกันว่า พระเสาร์เป็นเทพแห่งเคราะห์ มีเรื่องเล่ากันว่า ครึ่งหนึ่งเทพและเทวดาองค์นี้ต่างแรงความยิ่งใหญ่ของกันและกัน บรรดาเทพทั้งหลายบ้างก็เข้าข้างพระลักษมี บ้างก็เข้าข้างพระเสาร์ ถ้าถึงกัน เป็นอันไม่ยุติได้ว่าใครใหญ่กว่าใคร ในที่สุดเทพเหล่านั้นลงความเห็นว่า อย่างกระนั้นเลย ไปหามนุษย์ที่มีชื่อเสียงว่าทั้งฉลาดทั้งยุติธรรมมาตัดสินดีกว่า และมนุษย์ที่พวกเขาเห็นพ้องต้องกันว่าเหมาะจะมาเป็นผู้ตัดสินนั้นก็ไดแก่ ศรีพิตตะ ซึ่งนอกจากจะฉลาดหลักแหลม ตั้งอยู่ในความยุติธรรมแล้วยังร่าเริงอีก ด้วย คงจะเพราะเหตุนี้ที่ทำให้ศรีพิตตะรับตำแหน่งด้วยความลำบากใจ ถ้าจะยกให้พระลักษมีใหญ่กว่า พระเสาร์ก็จะพิโรธหาเคราะห์มาให้เราก็ได้ แต่ถ้าจะยกให้พระเสาร์ใหญ่กว่าพระลักษมี พระลักษมีจะต้องพิโรธและไม่คุ้มครองเรา ช่วยให้เราไม่มีโชคมีลาภ สมชื่อเราที่แปลว่าลูกชายพระลักษมี ดังนั้นศรีพิตตะจึงตกลงใจว่าจะไม่พูดออกมาตรงๆ แต่เราจะทำให้บรรดาเทพเหล่านั้นคิดเอาเองว่าใครใหญ่กว่าใคร และวิธีที่เราทำก็คือหาอาถนะมาตั้งไว้ข้างเราทั้งสอง

ข้าง อาถนะหนึ่งทำด้วยทอง อีกอาถนะหนึ่งทำด้วยเงิน เมื่อพระเสาร์กับพระลักษมีได้เข้ามาถึง ศรีพิตตะก็อนุญาตให้พระเสาร์ประทับอาถนะเงิน ส่วนพระลักษมีนั้นให้ประทับอาถนะทอง พระเสาร์เห็นเช่นนั้นพิโรธเต็มกำลัง ครุ่นแก่ศรีพิตตะว่า "อ้อ ศรีพิตตะ นี่เจ้าเห็นอาถนะทองคำดีกว่าพระลักษมีกระนั้นหรือ คิดจะ เจ้าจะได้เห็นฤทธิอำนาจทำให้เจ้ามีเคราะห์ด่ามี แล้วคอยดูว่าเจ้าจะเป็นอย่างไรตอนท้ายนั้น" ว่าแล้วก็เดินไป พระลักษมีเห็นใจศรีพิตตะมาก จึงปลอบว่า "ไม่ต้องกลัว ศรีพิตตะ เราจะคอยช่วยเจ้า"

เมื่อเทวดาและเทพทั้งหลายได้จากกลับไปหมดแล้ว ศรีพิตตะก็กล่าวแก่จินตามณีภรรยาว่า "นี่แน่เจ้า พระเสาร์คงจะต้องหาเคราะห์ให้เราตั้งแต่มันขึ้นต้นไปแล้ว เราเห็นจะอยู่ที่นี้ต่อไปไม่ได้ ถ้าอยู่ เจ้าก็จะต้องได้รับเคราะห์ไปด้วย ถ้าเราไปเสีย เราก็จะได้รับเคราะห์แต่เพียงผู้เดียว" จินตามณีตอบว่า "ไม่ได้ ท่านจะทำ อย่างนั้นไม่ได้หรอก ท่านไปไหน ข้าก็ต้องไปด้วย เคราะห์ของท่านก็เหมือนเคราะห์ของข้า" ศรีพิตตะพยายามจะพูดอย่างไรให้ภรรยาอยู่บ้าน ตนจะไปตามลำพัง ภรรยาก็ไม่ยอม

คำถกไทย-ไทย

เผื่อหู้ปอวาย เผื่ออายปอเผ่า เผื่อหู้กำพระเจ้าก็ปอเข้าปออยู่ในโรง

(ภาษิตเมืองเหนือ)

คำแปล : พอฉันก็ตัวได้ก็ตายไปเสียแล้ว พอ ไม่จำเป็นคนก็หรือคนรัก เมื่อใกล้จะตายจะมี
รู้จักอายก็พอดีแก่เรา พอรู้ซึ่งถึงคำดังตอนรอง คนสอนให้ถึงถึงคุณพระ คุณธรรม
พระพุทธรูปก็พอดีจะเข้าไปอยู่ในหีบศพ คำอธิบาย : เผื่อหู้ = พอรู้ วาย = ตาย กำ = คำ
ความหมาย : พอรู้อะไรเป็นอะไรก็ตายเสียแล้ว ดังตอน พระเจ้า = พระพุทธรูป โรง = หีบศพ

บุญเฉลย สิทธิพามิช ๒๒ ทราบบุต สันกำแพง เชียงใหม่

ศรีพัตต์จำต้องถามใจ และให้เอาเครื่องเพชรและ
เงินทองใส่ในห่อที่นอนม้วนไปด้วย และก่อนออก
จากบ้านเย็นวันนั้น ศรีพัตต์ก็ส่งควาญช้างพระลักษมี
บอกกล่าวอำลา และขอให้พระลักษมีช่วยคุ้มครอง
บ้านและทรัพย์สินสมบัติไว้ของรองคนด้วย พระลักษมี
ก็ตรัสปลอบโยนเร้นเคยว่า “ไม่ต้องกลัว เราจะ
ช่วยเจ้า แล้วสุดท้ายทุกอย่างจะลงเอยด้วยดีไปเอง”
แล้วคนทั้งสองก็ออกเดินทาง ศรีพัตต์เอาห่อที่นอน
ม้วนห่อไปด้วย

เดินทางกันมาได้ไม่เท่าไร ทั้งศรีพัตต์และ
จินตามณีก็สังเกตเห็นแม่น้ำขวางหน้าอยู่ มองไม่เห็น
ท่าหน้าอยู่ตรงไหน แต่มีเรือจอดอยู่ลำหนึ่ง คนทั้ง
สองขอให้คนแจวเรือพาข้ามฟาก แต่คนแจวเรือ
บอกว่า “ข้าพาข้ามฟากได้ทีละคนเท่านั้น รองท่าน
มี ๓ คือ ตัวท่าน ภรรยาท่าน แล้วก็มีฉันทอน
ต้องไปเป็น ๓ เทียว ” ศรีพัตต์ก็ตอบว่า คือ
ขอให้พาภรรยารองคนไปก่อน เหมฉันฉันทอนไป

ด้วยกัน ฉันทอนเราไปเที่ยวดูสุดท้าย แต่คนแจวเรือ
ยืนยันคำพูดของคนว่า “เที่ยวละคน เที่ยวละอย่าง
เที่ยวแรกต้องเอาฉันทอนที่นอนไปก่อน” ศรีพัตต์ไม่
ทราบจะได้แฉ่งอย่างไรจำต้องยอมตาม แต่พอเรือ
บรรทุกฉันทอนที่นอนออกไปถึงกลางแม่น้ำ ก็บังเกิด
ลมพายุใหญ่ พัดฮือเดียวทั้งเรือ ทั้งคนแจวเรือ
และทั้งฉันทอนหายดับไปกับตา ไม่มีใครรู้ว่า
หายไปไหน และก็น้ำแปลกที่แม่น้ำนั้นก็พลอยหายไป
ไปด้วย ที่ทุกคนต้องเห็นเป็นแม่น้ำน้ำไหลเรื่อยอยู่
เมื่อครั้นกลับกลายเป็นดินแรงๆทุกที่ไปหมด ศรีพัตต์
เห็นแล้วก็รู้ว่าเรื่องนี้ไม่ใช่อะไร นอกจากพระเจ้า
จะแสดงฤทธิ์ให้ดูเท่านั้นเอง

ศรีพัตต์กับภรรยาก็เดินทางต่อไป ทั้งที่
ไม่มีเงินติดตัวสักเกเดียว เดินมาถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง
ซึ่งคนในหมู่บ้านนั้นโดยมากมีอาชีพตัดฟืน ออกจาก
บ้านแต่เราไปตัดฟืน แล้วเอาไปขายในเมืองไม่ไกล
จากหมู่บ้านนัก ศรีพัตต์ขอไป (อ่านต่อหน้า ๑๒)

“ก็ไม่เห็นแปลกอะไร” จิตราว่า “ก็ตัดสิน
ให้มันกลายเป็นมนุษย์ มันก็ต้องยุ่งต่อไป”

วันรุ่งขึ้น ปรีดิตรเรียกจิตราเข้าไปหาในห้อง
นอนของเธอแต่เช้า พอถูกกล่าวหาไปนั่งห้อยเท้าอยู่
ริมเตียงที่เธอชอบอย่างขี้เกียจอยู่ เธอก็บอกหล่อน

“จิตรา หนูคงไม่แปลกใจหรอกนะ ว่าพ่อจะ
แต่งงานกับคุณอาจิตรา หนูไม่รังเกียจอะไรไหม พ่อ
แน่ใจว่าเราจะรักลูกของพ่อทุกคน”

จิตราหัวเราะคิกๆ “ไม่แปลกหรอกค่ะ คุณ
อาจิตราบอกมานานแล้ว ที่ดังไปวังอะไร คุณอา
บอกว่าถ้าหนูกลับมาบ้านกับพ่ออีก แล้วอยู่กับพ่อ
เรียนร้อย คุณอาจะให้เงินหนูไปเรียนบัลเล่ต์แน่
หนูถามว่าคุณอาเป็นอะไรกับพ่อ พ่อจะยอมให้หนู
เอาเงินของคุณอาไว้ คุณอาว่าคุณอาจะแต่งงาน
กับพ่อ ถ้าหนูช่วย คุณอาจะได้แต่งงานเร็ว ถ้าหนู
ไม่ช่วย คุณอาก็ไม่หวัง”

“เอ๊ะ แล้วหนูไปตกลงกันยังไง หนูจะทำให้
พ่อไปแต่งงานกับคุณอาได้ยังไง” ปรีดิตรถาม
อย่างฉงน

“ก็ถ้าพ่อไม่แต่งงานกับคุณอาจิตรา พ่อก็
แย่ะสิ พ่อจะไปหาผู้หญิงที่ไหนที่เขารักพ่ออย่าง
นี้” จิตราให้เหตุผลง่ายๆ “คุณอาคงรักพ่อให้หนู

ฟังตั้งยาว บอกว่าพ่อเป็นคนหาภรรยาอย่างยิ่ง หนู
กับน้องๆปรึกษากันทุกวันว่าเราจะบอกพ่ออย่างไร”

ปรีดิตรไม่ถามอะไรต่อไป เธอเกิดมีความฉงน
ใหม่ เธอคิดว่าเธอเป็นคนรอให้จิตราแต่งงานกับ
เธอ และนี่ก็ว่าเธอมีปฏิภาณตัดสินใจได้รวดเร็ว
คล่องแคล่ว แต่ปรากฏว่าหล่อนเป็นผู้กระการมานาน
แล้วว่าหล่อนจะแต่งงานกับเธอ ตกลงในวังจิตรา
ปรีดิตร เธอไม่มีโอกาสเป็นภริยาใหม่ เธอเป็นฝ่าย
ถูกผู้หญิงเกเรเกณฑ์เอาใจอย่างพร้อมมูลว่าจะให้
เธอทำอย่างนั้นอย่างนี้ คนอย่างนี้หรือควรจะเป็น
รองปลัดกระทรวง มีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบกับ
กิจการของชาติ แต่ช่างเถิด พระยมท่านคงไม่สนใจ
อย่างที่จิตราว่าได้นั้นแหละ ท่านคงไม่ด่ามารดาให้
รางวัลหรือดงโทษมนุษย์ได้ก็ดีกว่าที่จะให้กลับมาเกิด
เป็นมนุษย์ยุ่งไปยุ่งมาอยู่อย่างเดิม คุณมนุษย์มีจิต
ใจอะไร เอาอะไรแน่นอนกับมนุษย์ได้ เมื่อวานนี้
เธอยังเป็นคนมีทุกข์หนักอก ยิ้มไม่ออก นอนไม่
หลับ บัดนี้เธอกลายเป็นคนมีความสุขสุดเหวี่ยง
เมื่อคืนนี้เธอนอนหลับสนิท เธอเห็นคนชนกันแจ่มใส
เห็นหน้าจิตรามาลอยอยู่ตรงหน้าเธอ เธอยิ้มกับ
หล่อน หล่อนก็ยิ้มตอบ ภาพของจินตภาพราวคล้าย
หายตัวไปจากโลกของเธออย่างฉับพลัน แต่จิตรายัง
อยู่ จิตรายังเป็นลูกพ่อต่อไป (จบ)

คนพระเสาร์เข้า — ต่อจากหน้า ๑๗

ตกพันกับคนตกพันเหล่านั้นด้วย แต่ศรีพิพัฒน์ไม่ต้อง
ออกแรงหนักหนาที่รายไถเงินมากกว่าคนอื่น ทั้ง
เพราะคนเหล่านั้นคิดไม่หนักที่จะทำพินเท่านั้น แต่
ศรีพิพัฒน์เลือกคบแต่ไม้จันทน์ ผลที่ได้จึงผิดกัน ใน

ที่สุดคนตกพันเหล่านั้นเห็นศรีพิพัฒน์รวยกว่าพวก
ตนไม่ได้ จึงคบคิดกันหาทางขโมยศรีพิพัฒน์กับภรรยา
ออกจากหมู่บ้านไป

สองคนเดินทางไปยังหมู่บ้านอีกแห่งหนึ่ง ซึ่ง

คนหมู่บ้านนั้นเป็นช่างทอผ้าและปั่นฝ้าย มาถึงนี้
จินตามณีได้มาแฉ่งฝ้ายมือปั่นฝ้าย กรอคำย ซึ่งนาง
เป็นคนมีฝีมือ จึงทำให้ตกใจผู้หญิงอื่นๆที่หมู่บ้าน
เมื่อแรก เห็นยอมได้เงินมากกว่า แล้ววันหนึ่งศรีพัตตะ
คิดอยากกระดุมมิตร ในครัวกับช่างทอผ้าในหมู่บ้านนั้น
จึงเชิญคนเหล่านั้นมาเลี้ยง ให้ภรรยาทำอาหาร
เลี้ยง จินตามณีก็เฝ้าในการปรุงอาหารอีก พวก
ผู้ชายเหล่านั้นพากันติดอกติดใจ เพราะไม่เคยกิน
อาหารเอร็ดอร่อยอย่างนั้น กลับไปถึงบ้านก็ไปเล่า
ตามเมียของตนหาว่าใช้ไม่ได้ ไม่ได้เรื่อง หญิงเหล่านั้น
พากันโกรธแค้นจินตามณียิ่งนัก วันหนึ่งจินตาม
ณีไปอาบน้ำที่แม่น้ำ ทนน้ำเรือดำหนึ่งเกยหาด
มาตั้งหลายวันแล้ว ใครจะยอมเรียบอย่างไรก็ไม่
ไหว พอมือจินตามณียังเอิญไปถูกเรือเหียงนึกเกลียด
เรือก็ไหลลงแม่น้ำไปเอง พวกคนเรือเห็นเป็น
มหัศจรรย์ ก็นึกว่าผู้หญิงคนนั้นคงจะเป็นประโยชน์
แล้วพวกคนบ้างในครัวข้างหน้า จึงจับตัวจินตามณีได้
เรือหายไปโดยเร็ว หญิงชาวบ้านที่เห็นเหตุการณ์
พากันจะช่วยเหลือ กลับคิดว่าจินตามณีจะได้ไป
เสียให้พ้นเร็วๆ

ฝ่ายศรีพัตตะ พอลงเรือก็เสียใจจนจะเป็น
บ้า เธอจากหมู่บ้านเดินกระเซอะกระเซิงไปตามริม
แม่น้ำ ทั้งใจจะเดินตามแม่น้ำไปเรื่อยจนกว่าจะได้
พบจินตามณี ศรีพัตตะเดินมาเรื่อยจนกระทั่งค่ำ หา
ที่พักไม่ได้ เลยขึ้นต้นไม้บนต้นไม้ รุ่งเช้าได้
ต้นไม้ลงมา แลเห็นฉวักบิดอยู่ใต้ต้นไม้ตัวหนึ่ง
ธรรมชาติของฉวักบิดที่เราเรียก กษิณ ขี้ไม่เคยให้ลูก
แต่ให้มันได้ตลอดเวลาตามแต่คนจะต้องการ ศรี
พัตตะมารีคนมกินจนอิ่มแล้ว ก็จะไปออกเดินต่อไป แต่

เหลือบมาเห็นฉวักบิดของอยู่บนต้นไม้มีดีแปลก คือ
ดีเหลือจะราวกับทอง จึงก้มลงกอบๆ “ไอ้ไอ ทอง
จริงๆนะแหละ” ศรีพัตตะอุทานออกมาด้วยความ
ดีใจ ด้วยเหตุที่ทองนั้นเป็นทองแท้จึงอ่อนพอจะขึ้น
เป็นก้อน แลฉวักบิดหรือศรีพัตตะลงได้ได้ ศรีพัตตะ
จึงขึ้นฉวักบิดทองนั้นได้เป็นก้อนๆ พอแห้งก็เหมือน
อิฐทอง ฉวักบิดมาที่ต้นไม้นั้นทุกเช้า ศรีพัตตะรัก
นมกินแล้วก็เอาฉวักบิดมาขึ้นก้อน เป็นเช่นนั้นเรื่อยมา
ศรีพัตตะจึงตกลงใจหยุคอยู่ตรงต้นไม้ที่คอยดูว่า
เมื่อไรเรือจะมาถึง พร้อมกับนับก้อนฉวักบิดทองได้เป็น
กองสูงไม่ผิดกับภูเขาทอง

กล่าวถึงจินตามณีที่ถูกจับตัวมา นางเกรงว่า
ความงามของนางจะเป็นอันตรายแก่ตัวเอง จึงบรา
พระลักษมณ์ร้องขอว่า “โอ เจ้าแม่ลักษมีเจ้าข้า
โปรดเมตตาข้าเจ้าด้วย รอได้โปรดทำให้ข้าเจ้าน่า
เกลียดคนน่าเกลียดด้วยโรคอันพึงรังเกียจด้วยเด็ก คนเรือ
เหล่านั้นจะได้ไม่มาแตะต้องตัวข้าเจ้าให้เป็นที่เสื่อม
เสีย”

พระลักษมณ์ได้ยินคำร้องรอนจึงโปรดให้ทั้ง
ประสงค์ พริบตาเดียวร่างอันงดงามที่คนเรือกำลัง
จับอยู่นั้น ก็กลายเป็นร่างที่น่าเกลียดน่ากลัวเหมือน
ซากศพ เต็มไปด้วยแผลน่าเกลียดเซอะซัง คน
เรือเห็นร่างอันน่ารังเกียจเช่นนั้น จึงจับนางโยนลง
ไปได้ได้ท้องเรือตรงที่มีดินค้ำบรรทุกอยู่ ถึงเวลา
ถึงเช้าลงน้ำไปให้กินกันตาย ทำให้จินตามณีทุกข์
ทรมานยิ่งนัก เรือแควรายดินค้ำที่นั่นที่นั่นหมดจะ
กลับบ้านเมือง เรือผ่านมาทางริมน้ำที่ศรีพัตตะขึ้น
ฉวักบิดทองเป็นก้อนๆของด้อมอยู่เหมือนภูเขา คนเหล่านั้น
เห็นแล้วตกทั้งไม่ได้ จึงเห็ดเรือตรงไปที่นั่น

ศรีพัตตะเขาเอาว่าเรือดำนั้นต้องเป็นเรือดำที่
คนไปแน่นอน ส่วนคนเรือรู้ว่าอิฐทองเหลืองนั้นเป็น
ของศรีพัตตะ ก็ถือโอกาสจับตัวศรีพัตตะไปอีกคน
หนึ่ง แล้วก็กรบนเอาอิฐทองไปเป็นของฝากด้วยทั้งหมด
คนเรือส่งศรีพัตตะลงไปอยู่ใต้ท้องเรือ ไม่ห่างกับ
ที่คนตามฉลามอยู่นัก พอแลเห็นกัน ต่างก็จำกันได้
แต่ทั้งต้องถึงเงียบได้ไม่แฉฉวให้คนอื่นรู้

คนเรือพวกนั้นรอบเล่นทอดลูกเต๋า เมื่อเห็นศรี
พัตตะทำทางเป็นลู่ก็จึงชวนให้เล่นด้วย ศรีพัตตะ
ชำนาญอยู่แล้ว เล่นทีไรจึงชนะทุกที คนเรือพวกนั้น
เห็นแล้วก็เกิดความริษยาจึงจับศรีพัตตะโยนลงน้ำ
ไป จินตามณีเห็นเช่นนั้นกลัวดำมีจะมนำตาย จึง
โยนหมอนที่นางหนุนหัวลงไปด้วย ศรีพัตตะได้อาศัย
เกาะหมอนนั้นลอยไปตามน้ำ จนมาถึงสวนทรายน้ำ
แห่งหนึ่ง ร่างศรีพัตตะพะงาบกับต้นไม้ ต้องติดอยู่
ที่นั่นตลอดคืน ส่วนนั้นเป็นของหญิงหม้ายคนหนึ่ง
ซึ่งเคยปลูกดอกไม้ส่งในวัง แต่ต่อมาต้นไม้ไม่มีดอกไม้
เลยคงเล็ก แต่เช้าวันนั้นน้ำแปลก หญิงหม้าย
แทบไม่เรื่อสายคาที่ต้นนอนมากได้เห็นต้นไม้ทุกต้น
ที่ไม่มีดอกไม้มาตั้งนาน กลับผลัดออกงานสระพวง นาง
เดินครอบๆสวนจนกระทั่งมาถึงทรายน้ำที่ศรีพัตตะถูก
น้ำพัดมาติดอยู่ กำลังตัวนั้นเพราะแทบจะตายด้วย
ความหนาวเย็น นางช่วยขึ้นมาพบน้ำแล้วก็คิดไฟให้
ผิง นางเชื่อว้างดังมหัศจรรย์ที่เห็นคงเป็นเพราะชาย

คนนั้นเอง เมื่อนางจัดแจงให้ศรีพัตตะได้อุ่นสบาย
แล้ว ก็จะไปบอกหัวหน้ามหาดเล็กว่านางรอดจาก
ไม้หล่นอีกต่อไป เพราะว่าสวนของนางมีดอกไม้
สระพวงขึ้นมาใหม่อีกแล้ว ศรีพัตตะจึงขอร้องให้หญิง
หม้ายผู้อารีนำเขาเข้าถวายตัวต่อพระราชอาชวรับ
ราชการ พระราชาเห็นศรีพัตตะทำทางดี ถามว่าจะ
ต้องการทำหน้าที่อะไร ศรีพัตตะขอเป็นคนเก็บ
อาหารสินค้าที่มาจากเรือ พระราชาโปรดให้ทำดัง
ประสงค์ ไม่ช้าเรือดำที่ชนทองของศรีพัตตะผ่านมา
ศรีพัตตะเรียกตรวจและเห็นก่อนอิฐทองมีชื่อศรี
พัตตะเขียนอยู่ทุกก้อน ศรีพัตตะจึงแจ้งความต่อ
ตำรวจหลวงว่าคนเรือขโมยทองของตนไป ทองนั้น
มีชื่อตนปรากฏอยู่เห็นชัดๆ พระราชาเองก็ตกตะลึง
ที่เห็นทองมากมายมีชื่อศรีพัตตะเช่นนั้น จึงสั่งให้
จับคนเรือมาลงโทษ จินตามณีก็ถูกปล่อยตัวมาได้
และพอลูกปล่อยตัวมานางก็กลับด้วยตามเดิม

พระราชาทรงทราบเรื่องเคราะห์ร้ายทั้งหมด
ของศรีพัตตะแล้วก็ทรงเห็นพระทัย โปรดให้เลี้ยงดู
ศรีพัตตะกับจินตามณีอย่างเจ้านายอยู่หลายวัน
แล้วก็พระราชทานช้าง ม้าพาตัวไปส่งยังบ้านเมือง
เคราะห์ร้ายที่พระเล้าม้าบาลให้ศรีพัตตะก็ยุติลง
ศรีพัตตะกลับโชคก็มีลาภ ส้มเป็นลูกพระลักษมี
ตามชื่อที่ตั้งไว้ต่อไปดังเดิม □

(จาก Folk Tales of Bengal ของ Rev. Behari Dey)

เสียดเรื่อง เพราะเรื่อง "เสียด" — คอลจากหน้า ๑๕

แต่งเสียดด้วย" (เน้นคำว่าเสียด) ค้างหาก

พอบอกลูกว่า "ทีนี้พ่อไม่ซื้อของเล่นให้แล้ว
โตจนบ่นนี้ ยังเล่นของเล่นเสียดเรื่อย" ลูกเถียง
ว่า "หนูไม่เคยทำของเล่นเสียดก็ ยังอยู่ทุก

อย่าง" พ่อหมายจะพูดว่า ลูกยังเป็นเด็กไม่รู้จักโต
ชอบเล่นของเล่น แต่ลูกเข้าใจว่า พ่อบ่นว่าทำของ
เล่นเสียด

คุณนายบ่นคนใช้ว่า "เสียดเป็นอนาถกด้วย ▶

โน้ตหน้า

บรรณ หินธุเอธา

จันทร์คราธ

“เฮ้ พ่อหมาเน่าอนพระจันทร์เข้าไปแล้ว”
เสียงราวพม่าร้องกันอย่างนี้เมื่อเวลาที่เห็นจันทร์
คราธ และเมื่อพระจันทร์สว่างแล้ว ก็จะพากันร้อง
ว่า “เฮ้ พ่อหมาเน่าคายนพระจันทร์ออกมาแล้ว”
การที่ชาวพม่าเชื่อว่าจันทร์คราธเกิดขึ้นเพราะพ่อ
หมาเน่าอมจันทร์แทนราหูอมจันทร์อย่างที่เราเชื่อ
กันนั้น มีเรื่องเล่ามาดังนี้ คือ

ครั้งหนึ่งมีหญิงรายาจากคนหนึ่ง เมื่อถึง
เวลาที่จะต้องตาย ได้เรียกหลานชายทั้งสองมาข้างที่
นอน แล้วกล่าวว่า “หลานเอ๋ย ยายจะตายจากไป
มีสมบัติเงินทองอะไรจะยกให้เจ้าหรือ มีก็แค่ครก
ใบหนึ่ง กับดาบอันหนึ่งเท่านั้น เจ้าเอาไปแบ่งกัน
เจ้าหนูใหญ่เอาครกไป ส่วนเจ้าหนูเล็กเป็นน้อง
เอาดาบไปก็แล้วกัน” อันธิดาแล้วไม่รับยายก็ตาย
เจ้าหนูใหญ่หลานชายคนโตนึกในใจว่า “พี่โรย
ให้อะไรไม่ให้ ให้ครก เราไม่รับแม่ครกนี้ จะได้อ
อยากได้ครกเอาไว้ไร” คิดดังนั้นแล้ว ก็เลยทิ้งครก
นั้นไว้ ไม่ได้เอาไปด้วยเมื่อตอนที่ย้ายไปอยู่หมู่บ้าน
อื่น ที่เราไปทำมาหากินอย่างขยันขันแข็งจน
ร่ำรวย

ส่วนเจ้าหนูเล็กผู้น้องนั้น คิดไม่เหมือนพี่

เราคิดว่า ‘ดาบที่ยายยกให้เรานี้ คงต้องมีคุณ
วิเศษอะไรสักอย่างหนึ่ง ไม่อย่างนั้นยายจะยกให้เรา
ทำไม’ คิดดังนั้นแล้ว หลานเล็กจึงอยากได้ดาบ
ข้างดาบอันนั้น ไม่ว่าจะไปไหน เป็นต้องเอาไป
ด้วยทุกแห่งจนเป็นที่รบร้อนเพื่อนบ้านใกล้เรือน
เคียงทั่วไป ราชันหาคินทางเก็บฟันในป่ามาราย
ในหมู่บ้าน ยังคงอดคัดค้านไว้อยู่อย่างเดิม

วันหนึ่ง หนะที่กำลังเก็บฟันอยู่ ภูตคนหนึ่ง
ก็เลยปรากฏเข้ามา ราชันนึกใจ ผ่านหนึ่งขึ้นไป
อยู่บนคนไม้ และให้รู้สึกระหลกใจแทบไม่เชื่อหู
เมื่อได้ยินภูตกับเขาว่า “อย่ากลัวไปเลย ข้าไม่ทำ
อะไรท่านหรือ ข้าอยากจะขโมยดาบของท่านสัก
หน่อยเท่านั้น”

“ฮือ” ราชันยังแปลกใจหนักขึ้น ตามว่า
“ขโมยเอาไปทำไม”

ภูตนั้นอธิบายว่า “พ่อเจ้าหนูมันเพิ่งตายไปตะ
ก็เอง ถ้าได้ดาบวิเศษของท่านมารอที่ภูตคนเดียว
เท่านั้น ก็จะพ้น”

“จริงหรือนี่” ราชันถามอย่างไม่สู้จะร้อนนัก
“ข้าไม่ซัดกระรู้ว่าดาบของข้าวิเศษถึงเพียงนั้น”

“มากับข้าสิ แล้วจะเห็นเอง” ภูตคัดบทแล้ว

คำศัพท์ไทย-ไทย

โค่นเชิงโค พาโลว่าผู้อื่น ตั้งที่แท้ โคนั้นแม่นพาล
(ภาษิตเมืองเหนือ)

คำแปล : ตัวเราไม่พิจารณาตัวเอง ได้แต่ว่า มองดู พาโล = การพูดหยอก หรือกล่าวขี้เกียจ
คนอื่นเขา แท้ที่จริงตัวเรานั้นแหละไม่ดีเอง ผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผล พาล = คนพาลเถร คน
คำอธิบาย : โค = ตัวเรา บ่ = ไม่ เบิง = ดู ไม่มี

ชนินทร์ นนทเสน น.ส.ท. นกธรร นกพนม

ชวนให้รายนั้นตามไป จนถึงป่าอีกด้านหนึ่ง ซึ่งเป็น
ที่ทุ่งนอนตายอยู่ รายเจ้ารองสาธ เขาสามารถออก
จุมูกงตัวที่ตาย ไม่รู้รักกลับฟื้นขึ้นมาได้เข้าน่า
อัศจรรย์ ทั้งสองรอบรอบใจผู้ให้ควมช่วย
เหลือ แล้วก็ถาจากไป แต่ก่อนจากไป ผู้ตายเมีย
อธิบายให้ชายนั้นฟังว่า "คุณวิเศษรองสาธอยู่ที่
ถันรองฉัน ท่านอย่าไปบอกใครเถยวระ แะตราบ
ใดที่ทำงานไม่ได้บอกใคร สาธรองท่านก็จะยังมี
คุณวิเศษอยู่ตราบนั่น"

รายนั้นรับคำแล้วก็เดินทางกลับบ้าน ธรรมดา
ตามทางเขเอง ก็ได้พบหมาตัวหนึ่งนอนตายขึ้นอด
อยู่ แม้จะตามานันจะนอนตายมานานแล้วจนกระทั่ง
เน่าเฟะ พอรายนั้นเขาสาธไปรอที่ใต้จุมูก หมา
ตัวนั้นกลับพระรณมาอย่างเก่า กระโดดลุกขึ้นมาได้
เหมือนไม่ไรหมาตาย เลยได้กลายเป็นสหายผู้ซื่อ
สัตย์และทางภักดีคือรายผู้ซื่อสัตย์ให้และรายนั้นก็
ได้ตั้งชื่อหมานั้นว่า "พ่อหมาเน่า"

ด้วยสาธวิเศษนั้นเอง ค่อมารายนั้นได้กลายเป็น

เป็นหมอมือเดียวไม่ผิดหมอเทวดา เพราะรักษา
ได้แม้คนที่ตายแล้ว แต่จะมีใครรู้รักษาไม่จำหมอ
เทวดารักษาได้ด้วยอะไร แม้จะมีคนเห็นพ่อหมอน
รอบสาธไปไหนมาไหนด้วย ก็หาหนักเป็นอื่นไม่
นอกจากเขาเอาว่า คงจะเป็นเครื่องรางของจริง
อะไรสักอย่างหนึ่ง จนอ่วงมาวันหนึ่ง เกิดจิตพระ
ราชารัตนพระรณมี คนที่รักคิดก็รักหมอเทวดา
แพร่ข่าวกันไปจนถึงพระราชา พระราชาจึงให้คน
เชิญมารักษา และหมอที่รักษาด้วยวิธีเดียวกับรักษา
คนอื่น ๆ ไม่รู้เจ้าหญิงราชธิดาที่พระรณมา พระ
ราชารัตนพระรณมียังนึก จึงยกพระธิดาให้เป็นการ
สนองคุณ แล้วทรงแต่งตั้งหมอวิเศษนี้เป็น
รัชทายาท แต่ถึงจะเป็นเจ้าชายรัชทายาทยิ่งใหญ่
เพียงไรก็ตาม เจ้าชายหมอวิเศษก็ยังทำหน้าที่เป็น
หมอรักษากันตายให้พระรณมาอยู่เรื่อยไป จนกระทั่ง
ในราชอาณาจักรไม่มีทุกข์ไม่มีโรคเพราะไม่มีคน
ตาย คงมีแต่ความสุขทุกแห่งหน

วันหนึ่งเจ้าชายเกิดมี (อ่านต่อหน้า 108)

หลายๆหน่อย โดยคำนึงถึงสภาพของสิ่งแวดล้อมต่างๆในสถานที่ที่เราเลี้ยงมันประกอบกันไป ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ข้อควรคำนึงถึงอีกเรื่องหนึ่งที่นักเลี้ยงก็มีส่วนผสมของดิน (ได้เคยให้สูตรผสมดินชนิดกลางๆไว้ไว้ทั่วๆไปในตอนก่อนๆแล้ว) ให้มันได้แตกอย่างน้อยสักครั้งวัน (สำหรับแคคตัสและซัคคิวเลนส์ส่วนมาก แต่ซัคคิวเลนส์บางชนิดเช่นพวกที่เราเรียกว่า "ม้า" นั้นจะทนแฉะจัดไม่ได้) สำหรับการรดน้ำควรรดให้โรกแล้วไม่รดอีกจนกว่าจะเห็นว่าดินเกือบจะแห้งมาก ถ้าสงสัยว่าจะรดหรือไม่รดก็อย่าไปรด ปล่อยให้แห้งไว้หน่อยดีกว่าเปียกหรือแฉะมากเกินไป

ไม่ว่าไรว่การนำเอาซัคคิวเลนส์ต้นหนึ่งซึ่งมีผู้นิยมกันมาก และเชื่อว่าท่านผู้อ่านแทบจะทุกท่านคงได้เห็นมาแล้ว เพราะเท่าที่เคยผ่านๆมามีอยู่หลายบ้านที่เขาได้กระถางแขวนห้อยไว้แถวหน้าบ้าน ไม่นับหรือไทยดูเหมือนจะมีเรียกกันว่า "รวง

ข้าว" แต่ถ้าจะเรียกชื่อเล่นตามฝรั่งเรา ซึ่งชื่อเล่นไว้ว่า "Burro's Tail" เราก็น่าแปลเรียกตามไปว่า "หางลา" ซึ่งเป็นซัคคิวเลนส์ในสกุล Sedum ชนิด morganianum สำหรับชื่อชนิดที่ทราบมาเราคงให้ตามชื่อ Dr. Morgan ซึ่งเป็นคนแรกในหมู่นักแคคตัสและซัคคิวเลนส์ ที่สามารถเลี้ยงมันขึ้นได้ดูดอกซึ่งออกมาตอนปลายของรวงเป็นอีม่วงปนชมพู ไม่นับนี้ผู้เขียนพบมีอยู่หลายต้นเหมือนกันแต่ยังไม่เคยมีดอกกับเราเลย

สำหรับไม่ว่อีกต้นหนึ่งนั้นไหนๆก็ได้เคยถึง *Astrophytum capricorne senilis* ไว้ในตอนต้นแล้ว จะรอถือโอกาสนี้เอาดอกของไม้นี้ขึ้นมาให้ดูเสียด้วยเลย เพราะหลังจากได้ถ่ายรูปต้นเป่าๆไว้แล้ว มาในเดือนมกราคมและเมษายนนี้เอง ไม่นับนี้ได้ออกดอกให้สองครั้ง กลีบรองดอกเป็นสีเหลืองมันระยิบ และโคนของกลีบเป็นสีแดงสดกับเกสรสีเหลืองอ่อน สวยอย่าบอกใครเสีย □

อันทรคารา — ต่อจากหน้า ๑๗

ความคิดแปลกขึ้นมาว่า "เฮอ เมื่อสักวันหนึ่งของเราจะระคนความตายได้ ถ้าจะนำมาไว้เอาระคนความแก่ชราที่คงจะทำได้ละกรรมัง" คิดแล้วก็อดสงสัยไม่ได้ ดังนั้นเจ้าชายจึงเอาดอกไม้ที่จุ่มก้นเองทุกวัน และไม่ว่าจะอยากให้ตนเองไม่แก่ เจ้าชายยังอยากให้เจ้าหญิงไม่แก่ด้วยเช่นเดียวกัน เจ้าชายจึงเอาดอกไม้ไปรดที่จุ่มเจ้าหญิงบ้าง เจ้าหญิงไม่รู้เรื่องความวิเศษของดอกไม้จะต้องแปลกใจเป็นธรรมดา แต่ก็รู้สึกว่าจะเป็นเรื่องพิลึกๆ

ของมหานิยมเท่านั้น ต่อมาหลายอาทิตย์ เจ้าชายจึงเห็นผล คือรู้สึกได้ว่าทั้งตนและเจ้าหญิงต่างก็ไม่แก่ชราลง เป็นอันได้ค้นพบความลับที่ทำให้เอาระคนความแก่ได้สำเร็จ เรื่องนี้เป็นความลับจำเพาะของเจ้าชายคนเดียว เพราะเมื่อเจ้าชายไม่ยอมเปิดปากบอกใครแม้เจ้าหญิงผู้เป็นภรรยา เทวดาก็ไม่น่าจะล่วงรู้ได้ แต่พระจันทร์คงจะมีญาณเหนือเทวดาทั้งหลาย จึงไปทราบเรื่องนี้ไว้ ตามธรรมดาพระจันทร์มักจะภูมิใจว่าตนเป็นผู้ที่รักษาไว้ได้

ไม่รู้แก่ชรา เมื่อจะเกิดมีมนุษย์อีกสองคนมาเป็น คู่แข่ง ไม่รู้แก่ชราเช่นนั้น พระจันทร์ยอมไม่ได้ เข้าแต่รำพึงกับตนเองว่า "แม้พระอาทิตย์ก็ยังรู้จัก แก่ คุรุ พอเย็นลงละก็มีสีแดง คุแก่หน้าก็ฉีกตื้นเขิน แล้วมนุษย์เดินดินสองคนนี้จะมาเก่งไปกว่าได้อย่างไร เรายอมไม่ได้ ไม่ได้เป็นอันขาด"

เมื่อไม่ยอมให้มีคู่แข่งอย่างนี้ พระจันทร์ก็ระ คัธหาทางกำจัด และวิธีกำจัดนั้นง่ายนิดเดียว คือ รโมยสาธกพิเศษนั้นไปเสีย คนทั้งสองก็หมดฤทธิ์ วันหนึ่งพระจันทร์ก็สบโอกาส คือ เกิดดาวนั้นถูก น้ำค้างเปียกรื่น เจ้ารายจำต้องเขาสอดตากแดด ให้แห้ง และด้วยความเย็นแห้งไม่ไหวใจใคร เจ้าราย ต้องนั่งเฉาเอง เจ้าหญิงเห็น รู้สึกตะริดตะริดใจ จึงกล่าวว่า "อะไรกัน เจ้ารายรันทายาตามานั่งเฉา อย่างนี้ ไม่เห็นจะเหมาะเลย ให้ทหารยามมาเฝ้า เละละ" เจ้าหญิงพยายามพูดเข้าข้างเจ้ารายอดรนทนไม่ได้ ต้องยอมตาม แต่กระนั้นก็ยังไม่ได้ใจใคร นอกจากพ้อพามาเฝ้าผู้ซื่อสัตย์และภักดีเท่านั้น แล้วจึงสั่งให้พ้อพามาเฝ้านางได้ ฉะนั้นแล้วจึงอีกให้ คุให้คิดๆ

พอเจ้ารายให้หลัง พระจันทร์ก็ได้โอกาสที่ คอยมานานนักหนาแล้ว แฝงกายเข้ามาใกล้พ้อ พามาเฝ้า แม้พ้อพามาเฝ้าจะได้กลิ่นว่ามีผู้แปลกหน้า แผลกปลอมเข้ามา แต่ว่าแสงจันทร์ทามกลางแสง

แดด ย่อมเตือนรางไม่เห็นตัว ขณะที่พ้อพามาเฝ้า กำลังฉงนสนเท่ห์อยู่นั้น พระจันทร์ก็ฉวยสาธกได้ฉวย หนีไปต่อหน้าต่อตา พ้อพามาเฝ้าเห็นเช่นนั้น ก็ฉวย ไล่ตามไม่ถดถอย พระจันทร์พาสาธกไปทางไหน พ้อ พามาเฝ้าก็ตามก้นสาธกไปทางนั้น ตกกลางคืนจึง ค่อยตามไล่สะกดอก เพราะแฉเห็นตัวพระจันทร์ ต่าง ฉวยหนีฉวยไล่กันอยู่อย่างนั้น บางครั้งพ้อพามาเฝ้าก็ได้ ึกคิดว่าพระจันทร์เขาได้ปากได้หมายจะถ่ม แต่ว่า พระจันทร์ดวงโตเกินคอพ้อพามาเฝ้าจะถ่มลง พยายามอย่างไรก็ถ่มไม่ลง จำต้องถ่มรอกคายออก มา ถึงเวลามีจันทร์ครวญ รวดพามาเฝ้าจึงร้องกึ่งกล่าว แล้วว่า "พ้อพามาเฝ้าอมพระจันทร์แล้ว....พ้อพามา เฝ้าคายพระจันทร์แล้ว" และพ้อพามาเฝ้าว่า พ้อ พามาเฝ้าจะต้องไม่รู้แก่ชรา เช่นเดียวกับพระจันทร์ เพราะฉวยไล่ตามสาธก ย่อมได้กลิ่นสาธกทำให้คงเป็น หนุ่มอยู่ได้ตลอดเวลา และพ้อพามาเฝ้าก็จะฉวยไล่ตาม พระจันทร์เพื่อทวงสาธกคืนอยู่เช่นนั้นตลอดไปไม่รู้ต้น รู้สุด

หมายเหตุ : พ้อพามาเฝ้าจะไม่ไ้วิ่งเกียจสาธกอย่าง เรา มีหน้าซำก้อบจะนับถือ ดังที่ปรากฏในเรื่อง เจ้าขี้เมากับเจ้าขี้ยาครั้งหนึ่ง เมื่อนำเรื่องของเรา มาเล่าจึงต้องรักษาด้อยคำของเราไปตามนั้น □

(จาก *Burmese Folk Tales* ของ Maung Htin Aung)

ดูไว้ไว้ว่า — ค่อจากหน้า ๕๗

ให้เป็นไปตามแบบที่ออกไว้ ดาอย่างคนธรรมดา งามนิญอาจมองเห็นเป็นเริ่มกถาพุทธไปได้

รูป ๓ (หน้า ๕๗) ธรรมะพรสาณนี้ราคา

๕ หมื่นบาท คุโก้อั้เคียงกับเครื่องประดับแบบ ไทยๆของเรา แต่งงามดีไม่ได้ จึงไม่ต้องสงสัยเลย ว่า เหตุใดฝรั่งนักท่องเที่ยวจึงชอบเครื่องเพชร (เทียม) แบบไทยของเราถึง ถอดลายต่างๆใน

519 2509 19 Dec 2509

๒๓๓๒ เบงกอล

ឧបទាន ភ័ក្ត្រឆ្មេង

นางผีเสื้อสมุทร

ตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะศรัทธาใครก็ต้อง
มีฤทธิ์อำนาจแปลกๆ ยิ่งเป็นศรัทธาอย่างนาง
ศรัทธาของชาวเบงกอลด้วยแล้ว ยิ่งต้องมีอะไร
แปลกเป็นพิเศษ ข้าออกจะขำโครธ โหมโง่งมอยู่
สักหน่อย จึงได้เรื่อนำมาเล่ากันว่า

ครั้งนั้น ยังมีพราหมณ์และพราหมณีต่างงาน
แล้วอยู่รวมบ้านกับมารดา บ้านที่อยู่นั้นอยู่ริมสระ
น้ำ ที่ใกล้สระนั้นมีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง ซึ่งเล่า
กันว่าเป็นที่นางผีเสื้อฉินนี้อยู่ อันผีเสื้อฉินนั้น ชาว
เบงกอลเรียกกันว่าเป็นผีผู้หญิง ธรรมดาจะดุดะกระมัง
จึงว่าเป็นผีผิวดาว ตัวขาว เวลากลางคืนก็ออกมาจะ
มาปรากฏกายอยู่ใต้ต้นไม้ที่ตนตั้งอยู่เห็นเป็นร่าง
ขาวโพลน ที่จริงเพียงเห็นเท่านั้นไม่ทันต้องพิจารณา
ว่าด้วยหรือไม่ได้ด้วยอย่างไร ก็มักจะวิ่งหนีไว้อ่อนได้
แต่ที่นางผีเสื้อฉินนี้จะรดน้ำต่อไปยังด้าแดงทุก
วันจนรุ่งเช้าให้เหมือนใครต่อใครได้ คนเห็นแล้วก็
เลยไม่หนี ต่างก็ยกคบค้าสมาคม ด้วยสำคัญว่าเป็น
มนุษย์เหมือนกัน ดังเล่าว่า คืนวันหนึ่ง บังเอิญ
ให้นางพราหมณ์ผู้เป็นลูกสะใภ้จำเป็นต้องไปริมสระ
ในเวลาค่ำคืน เห็นจะเป็นเพราะความมีคางแสดไม่
เห็น ไปเดินกรายนางผีเสื้อฉินนั้นเข้า จึงกล่าวด้วย

ว่านางผีเสื้อจะมีโทษจืดสูงอยู่ดักหน่อย เพียง
เท่านั้นจึงโกรธ. ดียเป็นฉักเป็นฉะ. เชื่อมมือไปคว่ำคอ
นางพราหมณีไว้. แล้วก็จับตัวเข้าไว้ในโพรงไม้ไค
ต้นไม้นั้น. นางพราหมณีตกใจกลัวจนแทบจะฉันทดิ
เห็นดังนั้นแล้วนางผีเสื้อฉินนี้ก็จกแจจ่างร่างให้
เหมือนนางพราหมณีไม่มีฉิก. แม้เสื้อผ้าก็ฉวมได้
แบบเดียวกับที่นางพราหมณีฉวมได้. เมื่อได้
เสื้อผ้าจ่างร่างอย่างนั้นแล้ว. นางผีก็เดินเข้าไปใน
บ้าน. ทั้งพราหมณ์ผู้เป็นสามีและพราหมณ์ผู้เป็น
มารดาหาฉงด้วยแม้แต่ฉน้อยไม่ว่าหฉงนั้นแท้จริงไม่ใช่
นางพราหมณีฉะ. ไล่ฉนเดิม

ตอนแรกๆ ที่ไม่มีผิวพอจะดี เกิดได้ก็คือ ลูก
สะใภ้ซึ่งเคยอ่อนแอปกเบี่ยงทำอะไรไม่ค่อยไหว
กลับแข็งแรงมีท่าทางกระฉับกระเฉงขึ้น และไม่
จะทำอะไรเป็นเล่ห์จวงคเหว อย่างเช่นทำกับข้าว
ปกติจะต้องช้า ไม่ว่าใครทำก็ต้องช้าเพราะใช้พื้นหุง
ต้ม แต่นางกลับทำได้เร็วอย่างไม่น่าเชื่อ เห็นอย่าง
นั้นแทนที่จะสงสัยอะไร แม่ผัวกลับบิยนิยดีที่เห็นลูก
สะใภ้เปลี่ยนแปลงไปอย่างหน้ามือเป็นหลังมือเช่น
นั้น

แต่แล้วไม่ช้าไม่นานก็มีเหตุการณ์แปลกๆอย่าง

คำอธิบาย-ไทย

ไต้ยังต้องเป็นหนอน ก่อนยังเขียนเป็นมอด

(ภาษิตเมืองเหนือ)

แปลว่า : ไต้ซึ่งอยู่ในท้องเกิดเป็นหนอน ไม่
จันทันหลังคามันถูกมอดกัด เหตุทั้งสองอย่างนี้
ย่อมเป็นอันตรายแก่เจ้าของ

ความหมาย : เป็นคำกล่าวตำหนิเมื่อคนด้นทริค
เรือได้เนื้อเรือใจ โดยเฉพาะญาติมิตรที่ได้วางใจ
เรานอกออกในได้ หรือคนในบ้านเดียวกันเกิด

ทรยศ คิคมิชื่อ นำเอาเรื่องด้นภายในไปเปิดเผย
อันเป็นเหตุให้เกิดผลเสียหาย เป็นคำกล่าว
ทำงานของเกี่ยวกับ เกิดเป็นหนอน

คำอธิบาย : ยัง=อยู่กับ ต้อง=ท้อง เป็น=เป็น
ก่อน=ไม่จันทัน มอด=ปลวกกัดไม้

หทัย วัฒน ๒๐ ถนนจันทอง น่าน

ชวนให้สงสัยขึ้นมาบ้าง เช่นเมื่อแม่ผัวให้ไปหยิบ
ข้าวของที่อยู่อีกห้องหนึ่ง เหตุใดจึงหยิบได้เร็วใน
หริบดาเดียวเหมือนว่าไม่ได้เดินไป ที่จริงแล้วนาง
ถูกดะไว้ฝึกไม่ได้เดินไปจริงๆ หากแต่ทำมือให้ยาว
ออกไปหยิบของได้ตามต้องการ คุฏฐอิทธิฤทธิ์ก็จะ
คล้ายกับผีผู้หนึ่งราศีอื่นทั่วๆไป ครั้นที่จะเกิดเรื่อง
นั้น ก็บังเอิญให้คนที่นางพราหมณ์จำแดงยื่นมือ
ยาวไปหยิบของที่อยู่ห่างตัวตั้งหลายหลา
สำคัญว่าไม่มีใครเห็น แม่ผัวกลับมาเห็นเขาได้ เห็น
ดังนั้นแล้วใครจะไม่ตกใจระอญหนีคือเป็นไม่มี แม่
รองพราหมณ์ก็เช่นกัน ดิที่ยังมีดัดค้อยๆ ย่องออก
ไปเล่าให้ลูกชายฟัง นับแต่นั้นมาคนทั้งสองก็เฝ้า
สังเกตกิริยาอาการของดะไว้ฝึกนั้นอย่างใกล้ชิด

ฤทธิ์นางผีดังกล่าวนี้เปลี่ยนแปลงกว่าของผีอื่นๆก็ยังมี
ก็อันหนึ่ง แม่รองพราหมณ์ก็แปลกใจไม่ได้ว่าอัน
นั้นเป็นอันที่พื้นหมก ไม่มีอะไรจะไร้เป็นเรือเพลิง

คิดไฟได้ แต่เหตุใดไฟในเตาจึงติดแรงขึ้นมาได้
ครั้นย่องเข้าไปดูในครัว ก็เห็นนางพราหมณ์จำแดง
คิดไฟด้วยวิธีใหม่ คือแทนที่จะไร้พื้นหรือเรือไฟ
อื่นๆ กลับยื่นเท้าของคนที่เป็นไฟลุกแดงเข้าไปใน
เตา แล้วก็เกิดไฟในเตาขึ้น

ถึงปานฉะนี้ จะรอช้าอยู่ไม่ได้ แม่ผัวรีบส่งลูก
ชายไปถามหมอผีที่เราเรียกว่า โอเฆ มาทำพิธี
ปราบผีโดยด่วน เมื่อโอเฆมาหมอผีมาถึง แกกก็เริ่ม
พิธีทีเดียว ก่อนอื่นต้องพิธูจน์เสียก่อนว่านางเป็นผี
หรือเป็นคนแน่ วิธีพิธูจน์ของเราอีกแปลก คือใช้
หัวมันตงไฟมารอที่จุก เราว่าเป็นวิธีพิธูจน์ที่
ระงัดนัก ไม่ว่าจะเป็นผู้คนไหน เพคะอะไรหญิง
หรือชาย ได้กลิ่นหัวมันตงไฟแล้วเป็นทนต์ไม่ได้ทั้ง
นั้น นางผีดังกล่าวนี้ก็เช่นเดียวกัน พอโอเฆเอาหัว
มันตงมารอใกล้ๆจุกเท่านั้น ก็เกิดร้องกรีกๆจึงหนี
ออกจากห้องไป (อ่านต่อหน้า 74)

กับแกล้ม - ต่อจากหน้า ๗๓

ป้ายหน้าไข่ปลา

เร้าดูเย็นได้ - รัดโหมง เอาออกคลึงแล้วพับเส้นเดียว
กัน ห่อกระดาษแก้วเอาเร้าดูเย็นอีก ทำดังนี้ ๖ ครั้ง
ครั้งสุดท้ายเมื่อคลึงแล้วพับออกแล้ว ไข่พิมพ์กลมๆ
ขนาดผ่าครึ่งไข่กลาง ๑ นิ้วกลมเป็นแผ่นๆ ถ้าเสียเคย
เศษแบ่งให้ห่อเป็นชิ้นเล็กๆน้อยๆ ก็ให้มีคหรือธอ
กกดกฤษเป็นเส้นที่เหลื่อมๆหรือดีเหลื่อมๆ
เบียดปัดตามรอบ เรียงลงในถาดอบระหว่างกัน
ครึ่งนิ้ว อบไฟปานกลางจนเหลืองกรอบ (จะเอา
แบ่งเร้าตาต้องให้เขามีความร้อนตามกำหนดก่อน
เมื่อแบ่งเหลืองทั่วกันเอาออกจากเตา แะระออกจาก
เรียงบนตะแกรงโปร่งๆ

๒. ต้มไข่ไก่ให้สุกตัดลงแช่น้ำเย็นไว้ แล้วห่อ
ไข่ปลาตากวางลงในถ้วยใส่น้ำมีคุ่นให้สุก หรือ
นึ่งให้สุก เอาออกบีบไข่แตกเป็นเม็ดๆพักไว้
ปอกไข่ไก่แยกไข่แดงออกจากไข่ขาว บีบให้แตกคกับ
เนยจืดขึ้นเป็นครีม ผสมไข่ขาวกับวิสกี้ราดลงบนไข่

เร้ากัน ชิมพอมันเปรี้ยว เค็ม หวาน และเผ็ดน้อยๆ
ไข่ขาวหั่นบางๆแล้วซ้อนกันหั่นให้ละเอียด ดัง
ผักก็เกิดเป็นใบๆผึ่งให้น้ำแห้ง

๓. เรียงแผ่นป้ายลงในจานกันดิน วางใบผัก
ให้โคนใบชนกันตรงกลางแผ่นป้าย แผ่นละ ๓-๔
ชิ้น ตามแต่ละเห็นงาม โรยไข่ขาวกับตรงกลางนิค
หน่อย ตักไข่แดงหยอดลงที่จานไม่เห็นไข่ขาว หยิบ
ไข่ปลาตากโรยให้ประปรายทั่วกัน บักไม้จิ้มฟันลง
ตรงกลาง เพื่อให้สะดวกเวลาหยิบรับประทาน

ขนมปังกรอบหน้าพริกขิงกุ้ง

๑. เรียงขนมปังกรอบลงในจาน เรียงใบผัก
ลงแผ่นละ ๓-๔ ใบ ให้โคนใบชนกันกลางแผ่น
ขนมปัง ปลายใบทอดตรงไปยังริมแผ่นขนมปัง ตัก
กุ้งเคี้ยวพอกติดพริกขิงทั่ววางที่ตรงกลางแผ่นละ
๑ ตัว วางใบมะกรูดทับลง ๒-๓ ชิ้น ทั่วกันทุกแผ่น

□

□

นางผิงฉินนี้ - ต่อจากหน้า ๑๗

เมื่อรู้ชื่อนางเป็นมีค่าฉัน โอเมาก็คว่าคาถาเรียก
นางให้มาอยู่ในอำนาจ แล้วตามว่านางเป็นใคร แต่
แรกนางผิงไม่ยอมบอก ฉะนั้นแทนที่โอเมากะหงุด
หงิดหาญตะหาอย่างรอนเรา ล้อมกอดครองเท้าตะ
ออกมาฟาดไปฟัวว้าง ผิงเบงคึดคึดรอนเท้าตะ นาง
ผิงฉินนี้จ่ายยอมบอก ทำเสียงรอนจุมกอย่างผิง (ผิง
ฉินนี้มีที่ดังเกิดคือ ทำเสียงรอนจุมกอย่างหนึ่ง
เคินเท้ากับหน้าเป็นหลังอีกอย่างหนึ่ง ถ้าเห็นหรือ

ได้ยินอย่างนี้เป็นรู้ว่าผิงแน่) ผิงฉินนี้ว่า
“ข้าคือผิงฉินนี้เอง ข้าตั้งอยู่ที่ต้นไม้ใหญ่
ริมสระนั้น”

“เจ้าแปลงร่างมาทำไม” โอเมากถามต่อไป
“ก็นางพราหมณ์นั้นมันมีอาภรณ์มากมายถูกตัว
ฉัน ข้าโกรธมันมากก็ฉีกออกมาได้ จับยึดใส่ใน
โพรงไม้มันเดียวเลย ไปดูซิ แล้วก็เห็นเองนั่นแหละ
ว่าอยู่ที่นั่น”

พราหมณ์ผู้ดำริบไปด ก็เห็นนางพราหมณ์มี
อาการปางตายไม่ได้สติอยู่ที่นั่นเอง ยังไม่ถึงแก่ตาย
ต้องรักษาเยียวยากันอยู่นานกว่าจะหายเป็นปกติ
ดื่อนนางผิงฉินนั้น ไชเมาก็การบปรามปราม

อยู่หลายวิธี ต้องดบด้วยรวงเท้าและอยู่หลายครั้ง
จึงยอมรับปากว่าจะไม่มารบกวนบ้านพราหมณ์
ผู้นี้อีก แล้วไชเมาก็ยอมคลายอาคมให้ ปล่อยให้
นางกลับไปถึงอยู่ที่คันทันไม้ตามเดิม □

เพลงแค้น — ต่อจากหน้า ๓๕

เมื่อใกล้จะถึงโรงงาน เราพบนางสมศรีซึ่งเป็น
ภรรยาผู้ชำนาญการธรรมดา นางสมศรีเป็นคนใจดี
อายุประมาณ ๕๐ ปี ผมเริ่มเป็นตืดอกเตาแล้ว พอ
แฉเห็นเทพเจ้าก็ร้องทัก

“ไปเดินเล่นมาหรือคะ คุณเทพ”

“มิได้ครับ ผมไปเยี่ยมคุณนายฉันทน์ของคุณ
รานีมา”

“อ้อ...เป็นยังไงคะ ถูกใจไหม”

เทพหัวเราะอย่างเหยียดหยาม “ผมเคยพบ
ผู้หญิงที่มีอายุแต่เด็กกว่านี้มากมายนัก”

“คุณเทพกับคุณอรุณกันไปกันได้” นางสมศรี
พูดกลางหัวเราะ “เรอกันคุณนายคนนั้นไม่ได้เลย
คิดฉันเองก็เลยพลอยไม่ชอบตามไปด้วย เมื่อที่แก่
แล้วยังแต่งตัวอย่างชนิดไม่ยอมแก่ เดี๋ยวหลานแต่
ละคนก็พระนางเฉยหมด หนังสือหนังหาไม่เป็นอัน
ให้เล่าให้เรียน ที่หลานสาวรองอกเรียกฉันทน์
และเคียดแค้นยิ่งนักกับทาสในเรือนเบี้ย ไรให้
ทำงานเฉยหัวมักหัวป่า ไม่มีเวลาได้ง่วงหรือได้
พักผ่อนเลย”

“เรื่องพรรณนี้เป็นความผิดของลูกเรียนครับ
ก็ยอมให้แม่ยายทำกับหลานของตัวเองถึงเพียงนี้”

“คิดนั้นก็เคยว่าคะ แต่ใครๆก็รู้ว่าคุณรานี
เป็นคนไม่เอาเรื่องตามประสาผู้ชาย คังหน้าคังตา
ทำแต่งงานที่โรงงาน ทางบ้านจะเป็นยังไงก็ช่าง
ปล่อยให้มันเป็นหน้าที่ของแม่ยาย คิดฉันเลยไม่รู้อะไร
อย่างไร ได้แต่บ่นว่าส่งสารๆเท่านั้น จะช่วยอะไร
ก็ไม่ได้ เพราะเราเป็นแค่เพียงคนนอก”

“คุณนายพบเด็กสาวคนนั้นบ่อยๆ หรือครับ”

“ก็นานๆพบที ตามถนนหนทางนี่แหละคะ
ตามงานตามการนัดอย่างหวังที่จะได้ไปพบแกล
แต่เท่าที่ได้สังเกตดู แกลเป็นเด็กคั้นคะ ร้องด้วย
ส่วยด้วย”

“ถ้าอย่างนั้น แกลคงต้องลำบากที่ต้องไปอยู่ใกล้
กับต้องขายหลานนั้น เท่าที่ผมสังเกตดูรู้สึกจะไม่
เห็นมีใครลักษณะดีๆอย่างเด็กคนนั้นที่คุณนายพูดถึง
เลย”

“คิดนั้นก็คิดว่ายังงั้น และแน่ใจเสียด้วยว่าขาย
นต้องลำบาก เพราะแกลกับใครก็ไม่เป็น คิด
จะอยากจะทำตัวแต่งงานเสียกับคนดี ๆ ให้รู้แล้ว
รู้รอดไปเหลือเกิน จะได้ผูกได้เกิดจากรุ่นนี้นั้น
เสียที แล้วใครได้แกลไปก็นับว่าเป็นบุญของคนนั้น”

เทพหัวเราะคล้ายกับจะเขี้ยว เราพูดเรื่อยๆ ▶

19 ธันวาคม 2622 1909
 โฉนด โทใหญ่ บรรณ ทินธุเมธา

อ้ายขุนไต้

ครั้งนั้น ณ ที่แห่งหนึ่งยังมีปู่แก่ (เทียบเท่าผู้ใหญ่บ้าน) กับลูกชาวยาวเป็นสี่คนชื่อหม่องคำ อี้ อ้ายขุนสาม และอ้ายขุนไต้* ปู่แก่เป็นคนมีอำนาจอยู่ในหมู่บ้านนั้น จะใช้ใครให้ทำกิจธุระการงานให้ตนก็ใช้ได้ร้อยดีพันอย่าง ขนาดที่เรือกในภาษาไทยใหญ่ว่า สิบสามแสนเป้ง** ที่เคียว แต่กระนั้นบรรดาลูกชายของปู่แก่ผู้นี้ก็ยังช่วยกันทำมาหากินด้วยตนเองพอเลี้ยงดูครอบครัวของตนไป ลูกชายทั้งสามต่างแต่งงานกันไปหมดแล้ว เหลือแต่อ้ายขุนไต้คนเดียวที่ยังไม่คิดเนื้อต้องใจสาวผู้ใด จึงยังไม่ได้แต่งงาน

อ้ายขุนไต้ทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการค้าขาย นำสินค้าขึ้นเหนือส่งให้ไปขายยังเมืองต่างๆ และไม่แวะไปถึงเมืองไหน เป็นต้องมีผู้หยุดคิดออกคิดใจเมื่อนั้น แต่อ้ายขุนไต้ก็ยังไม่สนใจชอบใคร จนกระทั่งได้มาพบสาวรุ่นเฒ่าคนหนึ่ง ชื่อนางเอ้เมียด ได้พบปะสนทนาปราศรัยกันเป็นที่ชอบพอ จึงต่างตกลงว่าจะแต่งงานกัน แต่มีเงื่อนไขคำของอ้าย

ขุนไต้ ยังจำหน่ายไม่หมดจำเป็นต้องให้เสร็จธุระเรื่องนี้เสียก่อนจึงจะจัดการแต่งงานได้ อ้ายขุนไต้จึงขอให้นางเอ้เมียดคอยจนกว่าตนจะกลับ และสัญญาว่าถ้ากลับมาเมื่อใดแล้วจะรีบมาแต่งงานด้วยทันที หดจาเป็นก็ตกลงกันได้แล้ว ก็รีบนำสินค้ายไปจำหน่ายยังต่างเมือง มีลูกจ้างและคนงานติดตามไปด้วยอย่างเคย

ส่วนนางเอ้เมียด คอยอยู่ทางบ้านก็ให้มีอันเป็นล้มเจ็บเป็นโรยอย่างร้ายแรง จะรักษาเยียวยายังไร อาการก็หาทุเลาร้นไม่จนในที่สุดก็สิ้นชีวิตลงในวันที่มีจันทร์คราสพอดี อันวันจันทร์คราสนั้นถือกันว่าเป็นวันที่ผีร้ายมักจะออกเที่ยววิ่งควาน และก็ได้มีผีผู้หญิงเป็นผีร้ายตนหนึ่งเข้ามาสิงอยู่ในร่างของนางเอ้เมียด จึงทำให้ร่างที่หมดชีวิตแล้วกลับฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาได้ คนทั้งหลายในละแวกนั้นได้เห็นต่างก็ตกใจยิ่งนัก จะนำร่างนั้นไปฝังก็ฝังไม่ได้ เพราะยังกระดูกกระดูกได้ ข้ายังถูกรื้อนังได้เสียอีก ครั้นจะปล่อยทิ้งไว้เร้นนั้นก็ทำไม่ได้ จะทำอย่างไร

* ไต้ เป็นชื่อผู้ชายคนที่ดี บางทีเราใช้คำอย่างนี้ว่าหน้าชื่อ แต่บางทีก็ใช้เป็นชื่อเดียวก็เคย

** เป้ง = อย่าง

คำกบไทย-ไทย

น้ำกว่าบ่เต็มไห (ภาษิตเมืองเหนือ)

แปลว่า : ธรรมดาน้ำซึ่งบรรจุภาชนะโอ่งไห
เมื่อคว่ำเดียวด้วยข้อมหาเต็มภาชนะก็เต็มไม่

ความหมาย : เป็นคำกล่าวอุปมาอุปมัย เมื่อจะ
ลงทุนลงแรงทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เมื่อคิดโดย

ละเอียดรอบคอบแล้วจะเห็นว่ามีทางได้ไม่เท่ากับ
ทางเดียว

คำอธิบาย : บ่เต็ม = ไม่เต็ม

หทัย วิมล ๒๒ ถนนข้าหลวง หน้า

ก็ไม่รู้ที่จะทำให้เรียบร้อยไปได้ ทั้งต่างคนต่างก็
หวาดกลัวผีนางเอี๊ยมียกกันทั้งนั้น ในที่สุดเห็นไม่มี
ทางใดดีกว่าหนีไปเสียให้พ้น แต่ทุกคนจึงต่างไป
จัดการอพยพครัวของย้ายโยกไปอยู่ถิ่นอื่น ทั้งให้
หมู่บ้านนั้นร้างไร้ผู้คน

ผีนางเอี๊ยมียก ก็กลายเป็นผีเผด ประจำหมู่บ้าน
ร้างนั้นตลอดมา บางทีถ้ารอบใจนางเอี๊ยมียกก็
จะเนรมิตให้เห็นเป็นบ้านคนมีแสงไฟหอมแวนออก
มาจากบ้าน และจากครัวไฟทุกแห่งหมด คนต่างถิ่น
ที่ผ่านไปไม่รู้เรื่องมาก่อนก็มักจะเข้าไปรอพักนอนที่
หมู่บ้านนั้น ครั้นถึงเวลากลางคืน นางเอี๊ยมียกจะ
ออกมาวิ่งควานเอาบั้ง หอคอกเอาบั้ง จนคนเหล่านี้นึก
ตกใจกลัวขวัญหาย กลับล้างบ้านก็จับใช้ดังแก่
ความตาย ชาวเมืองนี้ไม่ช้าก็แพร่สะพัดไปทั่ว ไม่ว่า
ใครต่างก็โยกกันถึงเรื่องหมู่บ้านร้าง และผีนาง
เอี๊ยมียก จนกระทั่งหาใครกล้าเดินทางผ่านหมู่บ้าน
นั้นสักคนก็ไม่มี หมู่บ้านนั้นจึงเงียบงัน ไม่มี
ทั้งคนอยู่และคนจะกรายเข้าไปใกล้

จนเวลาต่อมาถึงคราวที่อำมาตย์ได้จำหน่าย
สินค้าหมดสิ้นลงแล้ว ก็ชวนลูกจ้างคนงานเดินทาง
กลับ ขณะที่อำมาตย์ได้กับพวกเดินทางมาใกล้จะถึง
ที่อยู่นั้น ก็พอดีเป็นเวลาตะวันตกดิน อำมาตย์ได้
เพ่งตามองไปยังหมู่บ้านที่อยู่ตรงนางเอี๊ยมียก ที่อยู่
ไม่ไกลกันนักนั้น ก็แลเห็นแสงไฟดวงแดงมาจาก
หมู่บ้านร้างนั้น ด้วยความที่มิได้คาดถึงนาง
เอี๊ยมียกผู้มันหมายกันไว้ อำมาตย์ได้รับเดินทางมา
ถึงบ้าน พอวางข้าวของเก็บเข้าที่เรียบร้อยแล้ว ก็
จัดแจงกินอาหารเสร็จ แล้วก็ตรงไปหาซื้อแม่ขอ
อนุญาตไปเยี่ยมผีนางเอี๊ยมียก

ล่ออำมาตย์ได้โดยนิตินั้นจึงกล่าวหาว่า "อำมาตย์
ไล่ด้วย เมื่อก่อนเมื่อก่อน นางเอี๊ยมียกนั้นตายแล้ว มัน
ตายเป็นเผดเป็นดังหลอกฮ้ายหน้า มานอนมันอยู่
นั้น โอ้ฮ้ายกว่าเฮา" ความว่าผีนางเอี๊ยมียกที่เป็นเมีย
หมายคือคู่มันหมายของอำมาตย์ได้นั้นตายเสียแล้ว
แล้วยังกลายเป็นมีคำจรรยาเกี่ยวกับหลอกคนเสียอีก
จนหมู่บ้านนั้นคนอยู่ไม่ได้ (อ่านต่อหน้า 91)

* โสเภณี คือเปรต หมายถึงเขาว่าเป็นผีร้ายประเภทหนึ่ง

“น้าอายุจริง ดาวดัมยีน” คุณนายมาดี กระซิบกับเพื่อน ๆ “เห็นไหม ช่างเกี้ยวผู้ร้ายได้ อย่างออกหน้าออกตา เป็นลูกของบิดนจะตกมา หยิกเดียวต่อหน้าแถมนี้แหละ แล้วผู้ร้ายซี เรามอง ดูตัวอย่างจะถูกจะตาย ยังไม่รู้ดีกล้านักอีก”

ฝ่ายทวิโลกนั้น เราารู้สึกว่าเราถูกวิภาดาตบ หน้าอย่างแรง เราารู้สึกเกลียดผู้หญิงสาวที่มาในงานนั้นทุกคน มีอย่างทีไหน ช่างรวมกันไปซื้อผู้ร้ายคนเดียวอยู่ได้ เราคิดว่า เมื่อครั้งก่อนที่วิภาดาไม่สนใจกับเรานั้น เราพอจะเข้าใจ แต่มันที่เราพอมีเงินแล้ว เมื่อวิภาดายังไม่สนใจกับเรามีหน้าซำยังไปเฟื่องกับผู้ชายคนอื่นตาเราอีก จิตว่าเป็นภาวะอันสุดแสนที่จะทนทานได้จริงๆ ถ้าทีละแม่วิภาดา แม่ผีเสื้อฤดูฝน คิดแล้วเราก็พยายามทำใจเสียใหม่ และตรงไปนั่งข้างๆ รมริค รมริคเป็นลูกสาวของแม่ค้าขายผ้าที่อำเภอแม่สอด เดิมชื่อรมเพ็งมาเปลี่ยนเป็นรมริคให้ถูกดัมยีน รมริคเป็นลูกสาวบ้านพื้นๆ การศึกษามีเพียงชั้นประถมปีที่ ๔ แต่มารดาของหล่อนเป็นแม่ค้าและย่อมมีเงินกว่าข้าราชการที่มีเงินเดือน ถ้าเราคิดจะติดต่อกับหล่อนคงจะไม่เด่นชัด เมื่อที่จะขอลิขิตจากเค็มท

ทำยังกะมีเจ้ามือออก ประเดียดที ประจึประจ้อ ประเดียดทำมันตึงยังกับคนไม่รู้จักกัน ทำประหนึ่งจะคบเราได้เพื่อเลือกกระนั้น

พอเสร็จงาน วิภาดาที่เล่าเรื่องทวิโลกให้คุณยายของหล่อนฟังในขณะที่พักเครื่องแต่งตัว

“คุณทวิโลกโกรธวิใหญ่คะ ที่เห็นวิคุยกับคุณเทพ มีอย่างทีไหน วิเป็นเจ้าของงาน จะมาผูกขาดไว้คนเดียวยังได้”

“อ้อ เราโมโหใหญ่รี... แหม วิเศษจริง ความหึงหวะดินกัเทียว ต่อไปถ้าแม่หนูพบเราก็ก้ากับเราต่อไปนะ แด่อย่าลืมทำตาหวานๆ กับคุณเทพ ทำค่อหน้าค่อตาแหละ พอทวิจะได้โกรธ เราจะได้รับจัดการหมั้นเสียเร็วๆ”

‘อนิจจา คุณเทพธา’ วิภาดาว่าฟัง ‘คืนนี้ฉันจะต้องนอนฝันถึงคุณอย่างแน่ๆ นับว่าเป็นไรร้ายของดิฉันจริงๆ ที่คุณมีแต่เงินเดือน ดิฉันรับรองว่าจะไม่มองคนอื่นเลย หากว่าคุณมีสมบัติอะไรติดตัวมาบ้าง ดิฉันทนไม่ได้ที่จะมีสามีที่รูปร่างแต่ยากจน’

(อ่านต่อฉบับหน้า)

อ้ายขุนไล่ - ต่อจากหน้า ๑๗

ร้างไปแล้ว และพออ้ายขุนไล่ย้ายต่อไปอีกว่า เจ้าชายนอกถ้อยชานอกคำพอไปเที่ยวเล่นหานางเอีเมียดเลยเทียวนา ถ้าเจ้าไปเจ้าจะต้องประสบอันตราย ได้รับทุกข์อย่างไม่มีทางจะแก้ตัวหลุดไปได้ ไม่ว่าจะไปหานางเอีเมียดเมื่อใด มันจะต้องไล่ติดตามมาถึงเรือนจนได้เมื่อนั้นทีเดียว

ได้อินนิดาทุกครั้งนั้น อ้ายขุนไล่ก็คิดอยู่ในใจว่า พอเราจะไม่อยากให้เราลงจากเรือน ก็เลยผูกปดหลอดเรา ก็เมื่อคืนเรายังเห็นแสงไฟในเรือนนางเอีเมียดสว่างอยู่นั้น แต่เราจะหุอะไรต่อไปอีกก็ไม่กล้า จึงลงจากพอไปถามแม่ ตามพี่ชายตลอดงานน้องสาวดู คนเหล่านั้นก็พากันหุเป็นเสียง ▶

จึงคิดว่า นางเอ๋เมียดตายไปแล้วแน่ๆ เลยก็เลย
ย้ายรูปใส่ก็ยังดีจะไม่อยากจะเชื่อ น้องสาวบังเกิด
ความรำคาญระคนกับความกลัวพี่ชาย จึงว่า ไป
เถอะ ข้ายรูปใส่ก็เลยถือเอาค่าน้องสาว รับผิดชอบ
เรือนไป

ครั้นข้ายรูปใส่ลงเรือนไปแล้ว ทั้งพ่อแม่และ
พี่ๆน้องๆ ข้ายรูปใส่คงพากันโกรธป่นว่าอยู่ไม่ร่า
ปาก แะก็บิดประคุดหน้าคางไว้อย่างแน่นหนา แะ
ละคนได้แต่พูดว่า ลูกอะไรไม่อยู่ในถ้อยคำพ่อแม่
ถ้าไม่ไปเจาะอันตรายเราเองก็ไม่มีวันรู้ด้วยละ แต่ว่า
จะเป็นอย่างไรก็ช่างมันเถอะ คัดหางปล่อยวัด ไม่
คำคิดมันเสียดีกว่า ไม่นับเป็นลูกเป็นเต้าหรือ

ส่วนข้ายรูปใส่ ก็หมายจะได้เห็นหน้าคู่หมาย
รองคนอยู่อย่างเคยเท่านั้น กับหน้าก้มตาไปเรื่อย ๆ
จนกระทั่งถึงเรือนนางเอ๋เมียด เมื่อถึงเรือน นางเอ๋
เมียดก็ออกมาต้อนรับรับสวัสดีด้วยความชื่นชมยินดี ไม่
ผิดกับเมื่อครั้งก่อนๆ สงเจียงฮ่องเจริญข้ายรูปใส่ให้
ขึ้นเรือนอยู่แล้วๆ

ขณะที่กำลังเพลิดเพลินกันนั้น ข้ายรูปใส่ไม่
เห็นสิ่งใดในตัวนางเอ๋เมียดเปลี่ยนแปลกไป ที่เคย
เห็นอย่างสวยงามโรจน์ก็งดงามอยู่อย่างนั้น จนกระทั่ง
ถึงดึกเข้ามหน้าตานางเอ๋เมียดจึงกลับกลายเป็น
น่าเกลียดกร็น คือบางครั้งหน้าก็ดูเป็นเหลี่ยมเป็นมุม
บางครั้งก็หย่อนง บางทีก็ดูหน้าใหญ่ออก แต่บาง
ทีก็เพ่งลง เป๋ต๊อนลงไปไม่รู้จักก็อย่าง แล้วนาง
เอ๋เมียดก็ยังเอาราวของเครื่องรองคนตาย มีโลงผี
เป็นต้น มาให้ข้ายรูปใส่ดู ไม่แต่เท่านั้น นาง

เอ๋เมียดก็ยังแสดงฤทธิ์เดช คือกักเอาหนอนที่มันโต
ออกมา แะก็ใส่ให้ข้ายรูปใส่กิน ส่วนตัวนางเอง
นั้นก็กินไปเรื่อยไป พลังก็ค่อยๆ จู่จุ่ม ข้ายรูป
ใส่เห็นเช่นนั้นก็ตกใจกลัวยิ่งนัก รู้แต่ว่านางเอ๋เมียด
กลายเป็นผีเผดไปแล้วจริงๆ จึงคิดหาทางที่จะหนี
กลับบ้าน แะจะหาทางอย่างไร ในเมื่อนางเอ๋เมียด
ได้ล่วงรู้ความคิดของข้ายรูปใส่โดยตลอดแล้ว ดังที่
ได้กล่าวหามั่นว่า

“ข้ายรูปใส่เอ๋ย ลูกอย่าได้มัวก๊วย เข้าของสู่มาตุ
เข้าห้องหน้าเข้า นอนกานไถ่”

ได้ยินเสียงนี้ ข้ายรูปใส่ก็รู้ได้แน่นว่า นางเอ๋
เมียดไม่ยอมให้ตนหนีรอดพ้นไปได้ เพราะนางได้
กล่าวแล้วว่า นางคอยให้ตนมาหาอยู่ร่ำนานแล้ว
ทั้งนางยังชวนให้ตนเจียนกันอีก ฉะนั้นจะทำอย่าง
ไรดีละ ถึงจะหนีได้ตลอดใจมือนางเอ๋เมียดไปได้
กันไฉน ข้ายรูปใส่ก็คิดหาอุบายได้ข้อย่างหนึ่ง จึง
แก้งทำจะลงยาอุบายให้ล่อลวงตกลงไปได้จน แล้ว
ก็ทำท่าจะลงจากเรือนไปเก็บกลองยานั้น แต่ไม่ทัน
ที่จะหยิบตัว นางเอ๋เมียดก็ได้แอบเดินอันยาวเปื่อย
ล่อลวงลงไปเก็บมาได้มือให้ข้ายรูปใส่เสียแล้ว
ข้ายรูปใส่ก็เลยหมดปัญญาจะแก้ ต้องหาอุบายขอ
ไปทีว่า ปวดท้องเหลือประมาณ แะก็ทำอาการ
ต้องอดต้องทน (ปวดท้อง) จึงหนีลงจากเรือนนาง
เอ๋เมียดไป

แต่ว่านางเอ๋เมียดหรือจะยอมปล่อยให้ข้ายรูป
ใส่รอดพ้นไปได้ เมื่อเห็นข้ายรูปใส่วิ่งหนีลงจาก
เรือนไปค่อนหน้าค่อคาอย่างนั้น นางมีคำเอ๋เมียด

ก็ไปตามไปอย่างไม่ลืมหูลืมตา จนใกล้จะถึงกันอยู่แล้ว
 อ้ายขุนได้ก็ตะเบ็งเสียงร้องไห้รัยจนเสียงหลง
 เสียงนั้นได้ยินไปทั่วทุกทิศทุกทาง อ้ายขุนได้จึงไป
 พธางวิ่งไปพธางจนกระทั่งมาถึงประตูบ้าน แต่
 ด้วยเหตุที่พ่ออ้ายขุนได้ทั้งแค้นเคืองดูรายที่ไม่เรื่อ
 ด้อยค่า กับทั้งกลัวนางเอเมียจะตามมาถึงเรือน
 จึงเขารอดมาสะดุ้งได้ตรงประตูนั้น อ้ายขุนได้จะ
 เข้าในบริเวณบ้านก็เข้าไม่ได้ ได้แต่ร้องเรียกพ่อแม่
 พี่น้องให้ลงมาช่วย แต่ใครๆก็ไม่กล้าลงมารช่วย มี
 แค้นธิดาคนเดียวที่ใจกล้า ลงมาชิงขวานหนามที่
 ตะไถ่เพื่อรับพี่ชายเข้ามาในบ้าน แต่ว่าแรงผู้หญิง
 คนเดียวจะชิงขวานอย่างไรก็หาไหวไม่ จนในที่สุดนาง
 เอเมียก็ติดตามมาทัน พอได้ขวานมาจึงคว้าอ้ายขุนได้

นางก็ตรงเข้าถองตีและดูดลากจะเอาตัวกลับไปได้
 จนได้ ดูนางนั้นช่างมรีวแรงแรงนักหนา ส่วนอ้าย
 ขุนได้วิ่งมาก็อ่อนแรงแล้ว มาถูกนางเอเมียชกชก
 ดุชอย่างนั้น แม้จะต่อสู้ดิ้นรน ทั้งทุบตบตีตะ
 อย่างไรก็ไม่มีความจะได้ ไม่ช้าอ้ายขุนได้ก็สิ้นแรง
 ถึงแก่ความตาย ณ ที่นั้นเอง

ทั้งเรื่องอ้ายขุนได้ควรจะจบลงตรงนั้นแล้ว
 แต่ผู้แต่งจะเจตนาอ้ายขุนได้หรืออย่างไร ที่ไม่พอ
 ที่จะมาตายเพราะผู้หญิง จึงหาทางแก้ไขให้อ้ายขุน
 ได้ฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาเพราะผู้หญิงอีกครั้งหนึ่ง เรื่อง
 จึงดำเนินต่อไปว่า

ถึงวังทางเหนือเมืองจางจะหาแสงมานั้น ก็ถึง
 เวลาเช้า ห้าโมงกว่าจะแจ้งมาแต่นั้นก็ได้มีหญิง
 งาม

ห้องเสื้อ

บริษัทขนบมาเม็ด

เอ็นโตทาสิน

ที.ซี. ฟาหมชิตอล พระนคร

สาวสาวยาง (กระเหรี่ยงในรัฐราน) สองคน ออก
จากบ้านมาหาผลไม้เปลือกไม้ จะเอามาต้มย้อมเสื้อ
ผ้า ก็ได้มาพบชายรุ่นไล่จนตายอยู่

ชายรุ่นไล่คงจะเป็นคนกว้างขวางในหมู่ผู้หญิง
อยู่สักหน่อย จึงให้บังเอิญสาวยางทั้งสองนี้รู้จัก จน
ถึงกับอุทานออกมาว่า

“บ๊วยไล่ เป็นอะไรมาตายเสียแล้วละ เห็นจะ
เป็นเพราะนางมีค่าเจ้าเอ๋ย มีคน ผู้เป็นคู่หมายนั่นเอง
อย่ารั้อยู่เลย เรามารวยกันแก้ไขเสียอย่าให้พัน
ชนมาเถอะ”

ว่าแล้วก็แก้อาสาชีวิตเธอออกมาว่าคาถา ๑๘
ครั้ง ตามธรรมเนียมของพวกตน แล้วก็ฟาดลงไปที่
หัวใจชายรุ่นไล่ และก็ยกปฏิกิริยาที่ชายรุ่นไล่
กอบกู้ฟื้นคืนชีวิตขึ้นได้ในทันใดนั้นเอง และเมื่อเห็น
ว่านางสาวยางทั้งสองคนเป็นผู้ช่วยชีวิตให้แก่ตน
ดังนั้น ชายรุ่นไล่ก็ออกปากขอตามไปอยู่กับนางทั้ง
สองนั้นด้วย สาวยางทั้งสองก็ยินยอมด้วยความยินดี
แต่ว่าคนทั้งสองไม่ได้อยู่หมู่บ้านเดียวกัน เมื่อตอน
จะแยกจากกันกลับบ้านนั้นปัญหาจึงเกิดขึ้นว่า ชาย
รุ่นไล่จะเลือกไปอยู่กับสาวคนไหน และก็ให้บังเอิญ
ที่สาวยางสองคนนั้น คนหนึ่งหน้าดำอีกคนหนึ่ง
ค่อนข้างจะริหะ ชายรุ่นไล่ก็เป็นที่หมายปองของ
คนธรรมดา เรื่องจะเลือกผู้หญิงริหะเห็นจะเป็นไป
ไม่ได้ ในที่สุดจึงปรากฏว่าชายรุ่นไล่ตามไปอยู่กับ
นางสาวยางร่างงามผู้นั้น อันเป็นเหตุให้นางผู้ร่าง
ริหะนั้นแค้นเคืองต่อพระพรตนา ถึงกับกล่าว
คำพ้อคำขู่ออกมาว่า

“รุ่นไล่ร่างทำได้หนา เราชุดดำที่รักษาเย็บ
ขานพื้นคันชีวิตมาได้ดังนี้แล้ว ยังไม่เห็นความดี
ของเราสักนิด กลับไปหลงรักคนอื่นเสียได้”

และไม่ว่าเท่านั้น นางสาวผู้นั้นยังกล่าวตาม
แรงชายรุ่นไล่ไว้อีกว่า “ถ้าหากกินเนื้อวัว ก็ขอให้
กลายเป็นวัว กินเนื้อไก่ ก็ขอให้เป็นไก่ และถ้ากิน
นกยูง” ก็ขอให้เมื่อนกยูง ว่าแล้วก็แยกทางกลับ
บ้านของตน

ส่วนชายรุ่นไล่ นั้น ก็ได้ไปอยู่กับนางสาวยาง
คนงามนั้นเรื่อยมา จนกระทั่งวันหนึ่งเคราะห์ร้าย
ชายรุ่นไล่ไปกินเนื้อนกยูงเข้า เลยกลายร่างไปเป็น
นกยูงตามคำสาปแช่งนั้น นางผู้เป็นเมียเสียใจร้อง
ไห้ฟูมฟาย แล้วก็คิดว่าหากนกยูงนั้นมาเร้นหน้าดำก็เลย
เชื่อว่า หากนกยูงจึงเกิดมีดวงเหมือนดวงตานับแต่
นั้นมา และด้วยความที่เป็นหงวนนกยูงผู้เป็นสามี นาง
จึงตั้งว่า ถ้าเมื่อใดอยากกินพริกขี้หนูมาละก็ ให้มากิน
ที่สวนของเรา อย่าได้เที่ยวเหยียบเหยี่ยวอย่าหากิน
ตามสวนคนอื่นเรา เราจะยิงเอา นางกล่าวจบแล้ว
นกยูงก็บินเข้าป่าไป คนแก่คนเฒ่าชาวไทใหญ่จึง
สอนลูกสอนหลานว่าอย่ากินเนื้อนกยูง เพราะจะทำให้
ให้พ้อพริกจากกัน ดังชายรุ่นไล่กับนางผู้เป็นเมีย
นั้น

หมายเหตุ : นิทานเรื่องนี้ได้เคยลงไว้ในหนังสือ
“ครุฑสาร” แต่ด้วยเหตุที่สารัตถะ (motif) บาง
ตอนคล้ายกันกับเรื่องนางมีผิงผิงของเบงกอล
จึงนำมาลงเทียบไว้ในคราวนี้

โน้ต

19 ม.ค. 11 3 ก.ค. 2509
เบงกอล (อินเดีย)

บรรณ พันธุเมธา

ผีอาร์

นานมาแล้ว ยังมีพราหมณ์ผู้หนึ่งซึ่งยากจน
เจ็บใจ ได้อาศัยผู้ใจบุญให้ทานเลี้ยงชีวิตตนและ
ลูกเมียอยู่เสมอมา อยู่ต่อมาที่ดินที่หมู่บ้าน
พราหมณ์ผู้นั้นอยู่เกิดเปลี่ยนเจ้าของใหม่ พราหมณ์
จำเป็นต้องไปหาเจ้าของที่เพื่อแสดงการขอ หน้าที่
พราหมณ์กำลังรอจะเข้าไปพบนั้น ก็ได้ยินคนไร้
เจ้าของที่ดินรายงานให้นายคนทั้งว่า “ที่รายหมู่
บ้านนั้นระอรับ มีคนไทใหญ่อยู่คนหนึ่ง ไอ้ไอ
ผีก็เลยระอรับ เวลากกลางคืนละก็ ไม่มีใครกล้า
กล้ากรายไปแถวนั้นหรือ กัดถูกผีหักคอตาย”

“เคยมีคนถูกผีหักคอหรือ” เจ้าของที่ดินถาม

“มีสิระอรับ” คนไร้ยินยัน “มีพวกหัวหาญ
ทำกล้าไปขึ้นนอนกลางคืน ถูกหักคอเรียบไม่มี
เหลือเลย ตั้งแต่นั้นมา เลยไม่มีใครกล้าไปอีก
ระอรับ จะมีก็แค่พวกเลี้ยงวัวที่พาออกไปเลี้ยงที่นั่น
ตอนกลางคืนๆ”

เจ้าของที่ดินฟังแล้วก็ออกหนักใจ ไม่ทราบจะ
ทำอย่างไร จึงจะระมัดระวังความกลัวผีของคนที่นี่ได้
ในที่สุดจึงออกปากถามว่า “เขาอย่างนี้ก็แล้วกัน ถ้า
มีใครกล้าไปที่นั่นตอนกลางคืน แล้วหัก
กึ่งไทรคนนั้นมาได้ เขาเพียงกึ่งเดียวเท่านั้น เราจะ

ยกที่ดินให้อยู่เปล่าๆ ไม่เอาค่าเช่าเลย ... มีฆ่า
(ประมาณสองกว่าไร่) ที่เดียว

แม้จะได้ฟังเช่นนั้น บรรดาคนไร้ก็ยังไม่มีใคร
เอ่ยปากอาสา เพราะไม่ว่าใครต่างก็กลัวผีหักคอ
ด้วยกันทั้งนั้น พราหมณ์เห็นเช่นนั้น จึงมานึกว่าฟัง
ว่า ‘เฮอ ตัวเราขณะนี้ยากจนอดมื้อกินมื้อ แทบ
จะตายอยู่แล้ว ลองอาสาไปหักกึ่งไทรผีถึงนั้นดีกว่า
นะ เพื่อประหารเคราะห์ดี อาจจะไ้ที่ดินอยู่ฟรีๆคง
... มีฆ่า หากประหารเคราะห์ร้าย ถูกผีหักคอ
ตาย ก็ให้รู้แล้วรู้รอดไป เพราะถ้าอยู่ต่อไป ถึงไม่
ถูกผีหักคอตาย ก็อาจจะต้องอดตายเร่ร่อนวันหนึ่ง
หรือ’

คิดดังนั้นแล้ว พราหมณ์จึงตรงเข้าไปอาสา
เจ้าของที่ดินก็ยินดียิ่งมีคนรับอาสาเช่นนั้น ให้สัญญา
แรงจูงใจว่าจะยกที่ดินให้อยู่ฟรีไม่เอาค่าเช่าแน่ๆ
... มีฆ่า ถ้าหักกึ่งไทรมาได้เพียงกึ่งเดียว บรรดา
ชาวบ้านได้ยินเช่นนั้น พวกเขาสงสารพราหมณ์ว่าจะ
ไปตายเสียเปล่าๆ ต่างรักชวนพราหมณ์ให้เลิกดื่ม
ความกลัวที่จะไปหักกึ่งไทรในตอนกลางคืนนั้นเสีย
แต่พราหมณ์นั้นไม่ฟังใคร กำลังจี้จี้แค้นใจไปยัง
ที่หมาย

คำเทศน์ไทย-ไทย

ข้อควายกำหนอง (ภาษิตเมืองเหนือ)

คำอธิบาย : ตกตงข้อควายทั้งๆที่ควายนอนจม โกลนเตมอยู่กลางแปลง มีอาวเห็นถนัดว่าพ่องที่ หรือผ่าขงอม

ความหมาย : ตกตงข้อควายกันโดยที่มิได้เห็น ถึงรองพิดนจะซื้อว่ามีคุณภาพ รูปร่างลักษณะ เป็นอย่างไร เหมาะสมกับค่ารองเงินที่ตจะเสีย ไปหรือไม่

เป็นคำกล่าวเตือนสติผู้ที่จับจ่ายเงินของง่าย ๆ โดยได้ใจคน ไม่รู้ถึงของที่ตนตกลงจะซื้อนั้นเสีย ก่อน จึงมักจะไ้รองแถว ไม่เหมาะสมกับราคา รองนั้น

คำแปล : กำ = กลาง หนอง = หนองมึง ปลัดควาย

หทัย วิมล ๒. ถนนเจ้าหลวง น่าน

แต่แรกพรหมณ์ก็รู้แตรังกดดี ไม่มีทำวาระ กัดดีมีแต่ต้นน้อย แต่พอเดินไปใกล้จะถึงนั้นดี ใจ รักผ่องๆ ยิ่งพอดึงไถต้นพิศุดที่อยู่ห่างจากต้นไทร เพียงเจ็ดกเด้นเดียว ใจยี้ลต้นตุมๆ ไม่ผิดกับครก กระเบื้อง บึงเอิญที่ต้นพิศุดนี้เป็นที่ถึงคู่รองผีพรหม แทบยี้ ผีเป็นผีถูกดำปจึงออกจะใจดีอยู่มาก เมื่อ เห็นพรหมณ์ตัวดำนด้วยกรรมกตด้วยอย่างสุดแสน นั้น ผีพรหมแทบยี้จึงถามว่า

“กตอะไรหรือท่านพรหมณ์ ท่านมาทางนี้ มีประสงค์อะไร จะให้เราช่วยอะไรกับออกมาเถอะ เราก็ขอพรหมแทบยี้”

พรหมณ์ได้ยินพรหมแทบยี้เอื้ออาวืออกปาก ช่วยเหลือเร้นนั้น ค่อยใจมาขึ้นเป็นกอง รีบตะล่ำ จะลักกล่าวว่ำ

“ได้โปรดเถอะ พระเดชพระคุณผู้มีเมตตา

ข้าจะไปที่ต้นไทรนั้น จะไปตัดกิ่งไทรเอาไปให้ เจ้ารองที่กิน ถัดจากเอาไปให้เราได้ เราจะให้กิน ข้าอยู่ฟรี ๓๐๐ มีฆ่า หากท่านจะกรุณาช่วยตัดให้ข้า ดักหน้อย จะเป็นพระคุณแก่ข้าอย่างเหลือคณกัเดียว เพราะถ้าพึ่งข้าเอง คงจะทำได้ไม่แน่ เนื้อตัวรานข้ง ล้นจนจะยืนไม่อยู่ยั้งแล้ว”

“ท่านเอนะหรือ” พรหมแทบยี้พูด “เอา เถอะ ข้าจะช่วย เดินตรงไปที่ต้นไทรนั้นซิ มา ข้า จะไปด้วย”

พรหมณ์ค่อยโล่งใจ เมื่อผู้นอูเคราะห์ที่ไม่เห็น ตัว กล่าวเร้นนั้น ทั้งเพราะรู้ดีว่าพรหมแทบยี้เป็น ผีที่มีธรรมดำนับถือยำเกรงยิ่งนัก พรหมณ์ ดึงหน้าเดินอย่างหัวงาญไปยังต้นไทรนั้น พอดึง ถึงเจอรานพันฉบับเจ้าทึงหนึ่ง ยังไม่ทันจะได้ไม้กิ่ง นั้นคานคองกัว ผีเจ้ารอง (อ่านต่อหน้า 99)

ตอนแรกตนก็นึกนับถือหมอผีเป็นอันมาก แต่
ขณะนี้เรารู้มองแกด้วยสายตาว่างๆรอบมด

ลมสงบ รอบๆตัวมีแต่ความเย็น กับเงาไม้
คำๆ เห็นเป็นดวงฉายสลับกับเงาจันทร์ราวดวง
ใบกุดด้วยทอประกายกันอยู่เหนือศีรษะ มันช่างนิ่งสนิท
ดูราวกับภาพวาด หรือไม่ก็ถูกสาปอย่างใดอย่างหนึ่ง

ทันใดนั้น คับกุดด้วยตาน้ำใหญ่ที่เบื่องหลังตน
ก็ไหลเล็กน้อยราวกับมีคนเร้า เสียงใบของมัน
กระทบกันดังแกรกรากเบาๆ ตนรู้สึกนึกน้อย
แต่ก็อดดำห้เหลียวไป... ผีกระมัง เขาคิดหว่านๆ

พอเห็น 'ผี' นั้นเร้า ตนก็ถอนใจโล่งอก

(อ่าน ต่อ ฉบับ หน้า)

ผัวรี - ต่อจากหน้า ๑๗

ด้านกักรูเฝ้ายกขึ้นออกมาจะฉีกเนื้อพราหมณ์นั้น
ให้เป็นชิ้นๆ พอผีพรหมแทดยขวางไว้ทัน ห้ามร้น
ว่า

“ข้าก่อน ท่านผีทั้งหลาย สหายเรานั้นะ เป็น
พราหมณ์รักฉัน อยากจะได้ถึงไพร่ตนั้นเขาไปใช้
ประโยชน์ ท่านจงช่วยให้เราได้ตามประสงค์ของ
เรากันเถิดนะ”

เหล่าผีโยนพรหมแทดยกถ่วงดังนั้น ตอบว่า
“ดูแค่จะมีบุญรามาเกิด ท่าน พวกเราพร้อมจะทำ
ตามอยู่แล้ว ถ้าอย่างนั้นอย่าให้พราหมณ์ต้อง
ลำบากตกเลย พวกเราจะตัดให้เอง” ว่าแล้วเพียง
พริบตาเดียว ผีทั้งหลายก็เอากิ่งไม้ขนาดท่อนพินมา
ยัดได้มือพราหมณ์เป็นหอบๆ พราหมณ์รีบหอบ
กลับบ้านอย่างเร็วที่สุดที่หาจะไปได้ เจ้าของ
ที่กินเห็นเช่นนั้นก็ตกตะลึงด้วยนึกไม่ถึง และด้วย
ความที่ยังไม่เชื่อใจว่า พราหมณ์ไปดักมาจากกิ่ง
ไพร่ตนั้นจริง เร้าเร้น เจ้าของที่กินจึงพากันไล่ไป
ถ้าจะดักที่ไพร่ตนั้น เขาก็ไม่มาเทียบกันดู ก็
เห็นว่าเมื่อกี้ที่ดักมาจากต้นไพร่ตนั้นจริง จึงเป็นอัน
ไม่มีทางเลี้ยง จำใจต้องยกที่กินให้พราหมณ์อยู่

ฟรี ๓๐๐ มีข้าคังที่ถนัดอาวได้ ฉะนั้นเพียงข้ามคืน
พราหมณ์ก็กลายเป็นเศรษฐีไปแล้ว เพราะได้มีที่
กินอยู่ฟรี มีหน้าข้าที่กินตรงนั้นยังเป็นที่อุดม ธนะ
นั้นมีต้นข้าวออกรวงสุกเหลืองอร่ามไปทั่ว

แต่จะทำอย่างไรจะได้ข้าวมาล่ะ ในเมื่อ
พราหมณ์ไม่มีสมบัติอะไรติดตัวเลย แม้เคยดักเล่ม
ก็ไม่มี แล้วจะเกี่ยวข้าวได้อย่างไร นึกขึ้นมาได้ถึง
พรหมแทดยผัวรี จึงรีบไปหา แล้วเล่าความทุกข์
ให้ฟัง พรหมแทดยกกรุณาเร่งเคย บอกว่า “อย่า
ร้อนใจไปเลย ท่านพราหมณ์ ข้าจะช่วยจัดการให้
ไม่แต่จะเกี่ยวข้าวให้ ร้ายยังจะจัดการให้เรานวดข้าว
ตลอดจนเก็บเร้ายังอาจให้เสร็จอีกด้วย ท่านไปจัด
การเพียงแต่ขี้มเคียวข้าวบ้านเรามาได้กร้อยเล่ม แล้ว
เอามาวางไว้ที่ใต้ต้นพิกุดคั่นนั้นแหละ บอกเขาได้
ด้วยว่าเกี่ยวแล้วจะให้เขาไปนวดที่ไหน เก็บไว้ที่
ไหน และฟางจะให้ลุ่มเขาไว้ที่ไหน”

พราหมณ์โยนพรหมแทดยทุกเรือนั้น ยินดี
จะมีไหน รีบไปขี้มเคียวข้าวบ้านมาได้ ๓๐๐ เล่ม
หอบไปวางไว้ใต้ต้นพิกุด แล้วก็กำหนดที่ใกล้ๆบ้าน
ไว้เป็นที่นวดข้าวและลุ่มฟาง จัดการปรับคินให้

เรียบ เอเชียวผมน้ำได้เตรียมเอาไว้ เสร็จธุระ
แล้วก็ไปนอน

ครั้นกลางคืนวันนั้น พรหมเทวก็เรียกผีทั้ง
๓๐๐ มาสั่งว่า “นี่นะ ท่านทั้งหลาย มารอ
แรงที่ตนช่วยทำธุระให้พราหมณ์ผู้สงเคราะห์เราหน่อย
เถอะ ช่วยเกยวธาต แล้วก็นำเอาไปนวดที่เท้า
เตรียมเอาไว้ นวดแล้วก็อยู่ริมเอาฟางคลุมไว้ทาง
หนึ่ง แล้วเอาข้าวเราไปเก็บในถังข้าวด้วย รีบไป
ทำให้เสร็จคืนวันนี้ ไปเถอะ อย่าเฉยเฉาเฉาของท่าน”

ผีทั้ง ๓๐๐ รับคำสั่งแล้วก็ไปทำทันที เมื่อถึงรุ่งนา
กัณษัตริย์ชาวให้ราบลงแล้วก็เกยวธาตขึ้น ที่คนจะ
ต้องทำตวัน ผีทำเพียงจิตใจเบียดเท่านั้น ไม่ซำก็
ร่นไปนวดและเก็บให้เสร็จเรียบร้อย พะตักทั้งหมด
ธุระ กลับไปยังที่พำนักของตนได้ เมื่อทุกคนใน
หมู่บ้านรวมทั้งพราหมณ์ด้วยนั้นมากได้เห็นดัง
มหัศจรรย์ดังกล่าว ไม่ว่าใคร เห็นแล้วอดตื่นตื่น
ไม่ได้ ไม่รู้จะพูดอย่างไรถูก นอกจากจะกล่าว
“เป็นบุญของท่าน พราหมณ์ เทวดาจึงมาเยี่ยม
ให้”

พรหมพราหมณ์นั้นก็จะออกจะช่วยเหลือมากอยู่ ได้
เท่านั้นแล้วยังไม่พอใจ ยังจะหาทางไปรบกวน
พรหมเทวอย่างอื่นอีก ก็ต่อมาไม่ช้า พราหมณ์
ก็ไปรบกวนพรหมเทวว่า “ท่านผู้ใจการุณย์ รอ

ได้โปรดช่วยรื้อถ้ำอีกครั้งหนึ่งเถอะ คือถ้ำอยาก
เชิญพราหมณ์มาเลี้ยงอาหารถ้ำหนึ่ง จึงอยาก
จะได้เครื่องกับข้าวของเลี้ยง หวังว่าท่านคงจะ
กรุณาช่วยเราอย่างเคย”

“ยินดีที่สุดที่ขอ ท่านพราหมณ์” พรหมเทว
ผู้สุภาพอ่อนโยนตอบ “บอกมาก็แจ้งกันมา จะให้
เขาของไปไว้ที่ไหน แล้วจะจัดหาไปให้ครบหมด
ทุกอย่าง”

ครั้นใกล้จะถึงวันเลี้ยง พราหมณ์ก็จัดห้อง
เก็บของให้เรียบร้อย และด้วยอำนาจผีนั้นคาดอีก
น่ะแหละ ไม่ช้าห้องนั้นก็พร้อมบริบูรณ์ไปด้วย
(น้ำมันเนย) ๓๐๐ โห น้ำตาล ๓๐๐ โห นม และ
นมเปรี้ยวอย่างละ ๓๐๐ โห แต่ก็ยังมีถังกองเป็น
ภูเขาเตาเผา พร้อมด้วยเครื่องประกอบอาหารอื่นๆ
อีกหลายแปดพันอย่าง ถึงวันเลี้ยง พราหมณ์ตั้ง ๓๐๐
คนมาช่วยทำอาหารให้ ก็ได้ใช้ดังเดิมนั้น
ประกอบอาหารเลี้ยงพราหมณ์จนอิ่มแปด ส่วน
พราหมณ์เจ้ารองงานจะรอกินพร้อมกับพรหมเทว
แต่ด้วยความบุญที่พรหมเทวช่วยเหลือพราหมณ์
พรหมเทวได้พ้นทุกข์ มีบุญบารมีรับรสสวรรค์
ไปแล้ว จึงเป็นอันหมดโอกาส พราหมณ์ก็ได้
แต่จะถึงความเมตตาอาวรณ์ของผีพรหมเทวให้ถูก
หลาพั้งเดิมมา □

วิถกรรมสุนทรียา — ต่อจากหน้า ๑๔

เสียงน้ำพุที่กระพริบกับหินดังซู่ซู่ อากาศ
อบอุ่นเย็นระรวยด้วยละอองน้ำที่ฟุ้งเป็นเขตรอบไป
ในอากาศ สุนทรียาเดินธิดะไปตามแต่เห็นได้
คันคะไกรกรีนเป็นพุ่ม รากไม้เหมือนสาหร่าย

กระเจดแก้วกระจายไหล ๆ อยู่ได้นาได้เหมือนกระจาก
แผ่นหินสีน้ำตาลหน้าตัดเรียบมากมาย เรียงกันนำ
ดูเหมือนสวนญี่ปุ่น ตามซอกหินใหญ่ๆ มีกรวด
เล็ก ๆ ทั่วช่วยเราวันแล้ววันเล่าจนบางกอนกลม

T 19 ฉบับพิเศษ ๒๑๘.๑.๒๕๐๙

นิทาน ผู้เขียน

บรรณ ทินธุเมธา

ยาอายุวัฒนะ

เล่าเรื่องตาสายเป็นตัวอย่างประกอบ ช่วยเหลือ
นางในเรื่องปลานทองมาากแล้ว คราวนี้มาถึง
เรื่องตาสายเป็นตัวอย่างในนิทานผู้เขียนบ้าง

เรื่องเล่าว่า เมื่อนานมาแล้วยังมีคนเล่า
สองตัวเมีย อาศัยอยู่แถบภูเขา ไม่ไกลบ้านนัก ตา
หาเงินทางตัดฟัน เวลาที่ตาออกไปตัดฟันในป่าทุกๆ
วัน ขายอยู่ทางบ้านก็ทอผ้าไป

วันหนึ่งตาเข้าไปในป่าลึกกว่าเคย เพื่อจะหา
ไม้บางอย่าง ทันใดนั้นตาก็อดแปลกใจไม่ได้ที่มาได้
พบลำธารน้ำเล็กๆ ไม่เคยเห็นมาก่อน น้ำในลำธาร
นั้นใสสะอาดอย่างประหลาด ตาทำงานมาเหนื่อยๆ
จึงฉวยน้ำอาบสักครู่หนึ่ง ตาเห็นว่าน้ำกำลัง มาเห็น
ธารน้ำใสสะอาดเช่นนั้น ก็อดต่อไปไม่ได้ ต้องถอด
หมวก คุกเข่าลงดื่มด่ำน้ำในลำธารนั้นจนเต็มอิ่ม
อมแล้วก็รู้สึกความสดชื่นช่วยให้แก่ดชื่นขึ้นมาอย่าง
มหัศจรรย์ยิ่ง

ยิ่งกว่านั้น พอตาจะลุกขึ้น นัยน์ตาเหลือบไป
เห็นเงาตัวเองในน้ำที่เขากิน ตาก็ดกตะลึงงันอยู่
ทันใด เพราะหน้าที่เขาเห็นในน้ำใสแจ่มนั้น ถึงจะ
เป็นหน้าของตัวเองก็จริง แต่ก็ไม่ใช่หน้าที่เขาเคย
มองดูอยู่ทุกวันในกระจกเงาๆที่บ้าน ที่ว่าไม่ใช่ก็
เพราะหน้านั้นเป็นหน้าของผู้ชายหนุ่มๆ หนุ่มมากที่
เดียว อะไรวะนี่ คุณแต่ไม่เชื่อตาตัวเอง

พอเกิดสงสัย ตายก้มมือชนแก้มขวา เอ๊ะ หัวที่เคย
ล้านโล่งอยู่เมื่อตะกี้ ใจกลับมีผมขึ้นดกดำอย่างไม่น่า
เชื่อ ลองเอามือลูบดูแล้วก็เคยลูบมาถึงหน้า เออ
แน่ะ หน้าก็เกลี้ยงดัง ไม่ผิดหน้าเด็กๆ รวบรวม
ทั้งหลายหายไปหมด

ความอัศจรรย์นี้ ทำให้ตาผลัดขึ้นทันใด และก็
ต้องตื่นตื่นอีกครั้งหนึ่ง รู้สึกว่าตัวเองแข็งแรง
กระปรกระเปร่า ขาแข้งที่เคยเหี่ยวยุบ กล้ามเนื้อ
หย่อนยาน ก็กลับแข็งแรงดังได้รูปได้ร่างอย่างคน
หนุ่มๆทุกๆไป อะไรวะนี่ ที่ทำให้ตาเปลี่ยนร่างเปลี่ยน
วัยไปได้อย่างนี้ ถ้าไม่ใช่ในลำธารนั้นเป็นยาอายุ
วัฒนะจริงให้ ก็ได้อย่างนี้ตาก็กระโดดใจตัวลอย
ลงน้ำไปก็ร้องก้องด้วยความอัศจรรย์อย่างสุดจะ
เปรียบแล้วก็ถอยกลับบ้านอย่างรวดเร็วกว่าที่เคย
วิ่งหนีใดๆในชีวิต

ทันใดนั้นยายที่นั่งทอผ้าอยู่ที่บ้าน จะตกใจสัก
เพียงไหน ที่อยู่ๆผู้ชายหนุ่มใครก็ไม่รู้วิ่งร้องตะโกน
เข้ามาในบ้านเหมือนคนเสียจริต และมีใบดาในร่าง
ชายหนุ่มจะพร่ำอธิบายเรื่องราวให้ยายฟังสักเท่าไร
ยายก็ไม่ปรารถนาเชื่อ ในเรื่องไม่ได้บอกว่า ตา
อธิบายว่าอย่างไร บอกแต่ว่าเสียเวลาตาสายอยู่
มานาน ในที่สุดก็ต้องบอกตำแหน่งแห่งหนของ
ลำธารอายุวัฒนะให้ ทั้งสองยายไปที่นั่นด้วยกัน

คำศัพท์ไทย-ไทย

ฟังคำเล่า บ่เต้าตำหนั นอนหลับกับฝัน บ่กวนดีเจือ

(ภาษิตเมืองเหนือ)

คำอธิบาย : การฟังคำเล่าหรือคำนิทานนั้น
ย่อมไม่เท่ากับตาเห็น เช่นเดียวกับการนอน
หลับแล้วฝันไปหาควรเชื่อหรือไม่

คำแปล : คำเล่า=คำนิทาน คำเล่าคือ (ถ้า=คำ)

บ่=ไม่ เต้า=เท่า ตำ=ตา หนั=เห็น กวน=
ควร เจือ=เชื่อ (คำในพื้นนี้ไม่มีความหมาย เขียน
เพื่ออ่านครบถ้วน)

รัชนี ลังกรพันธ์ เชียงใหม่

ยายจึงค่อยยอมเชื่อว่า ชายหนุ่มผู้นั้นคือตาเฒ่าของ
แกจริง แกเลยพูดว่า

“เฮอะ เมื่อแกกลับเป็นหนุ่ม หล่อเหลาเกลา
ถึงขั้นมาอย่างนี้แล้ว แกจะมารักคนแก่อย่างข้าต่อ
ไปเห็นจะไม่ไหว เพราะฉะนั้นข้าจะต้องรีบไปคืนน้ำ
ยาอายุวัฒนะที่แกบอกทันที ข้าจะได้กลับเป็นสาว
ด้วยสมกับแก แต่ที่บ้านเรานี้จะทั้งไปพร้อมๆ
กันทั้งสองคนเห็นจะได้หรือ แกเฝ้าไว้เดี๋ยวก็แล้ว
กัน ให้ข้าไปคนเดียว เดี่ยวจะกลับมา” พูดแล้ว
ยายก็รีบเข้าไปแต่ลำพัง

ถ้าขารุ่นหาไม่ยาก พอหาพบ ยายก็คุกเข่าลง
ก้มหน้าค้มหน้าในลำธาร ค้มเอ้า ค้มเอ้า เฮ้อ นานอะไร
ช่างหวาน ช่างเย็นดีจริง ยายนึกพรรณนาในใจ
แล้วก็นึก ค้ม ค้ม ค้ม ไม่ยอมหยุด จะหยุดก็ต่อ
เมื่อระบายลมหายใจเท่านั้น

ส่วนตา คอยอยู่ที่บ้าน คอยแล้วคอยอีกจนหมด
อยากจะคอย หมายจะได้เห็นยายกลับกลายเป็นนาง
สาวด้วยเอวบางร่างน้อยอย่างเมื่อยังสาว ๆ แต่ยาย
ก็ไม่เห็นโผล่มาให้เห็นสักที ตารอใจกระวนกระวาย
จนหมดมีานะคอย ต้องจัดแจงปิดประตูบ้าน ตรงเข้า

ไปในป่า มองหายาย แต่เดินมาจนถึงลำธารนั้นแล้ว
ก็หาพบยายไม่

ตามองหาทางโน้นทางนี้ ก็ไม่มัวแววยายจะ
ไปหลบซ่อนอยู่ที่ไหน กำลังคิดจะกลับอยู่แล้ว ก็
พอดีได้ยินเสียงเด็กร้องแว่วๆ อยู่ในกอหญ้าข้างลำธาร
นั้น ตาแหวกกอหญ้าตามเสียงนั้น ก็ไปพบเด็กสาว
ของยาย แล้วก็นึกทราบนัยนอนร้องนอนอยู่ตรงนั้น
คนหนึ่งเป็นเด็กเล็กมาก อายุราว ๖ เดือนเห็นจะได้

เห็นเช่นนั้น ตาโกรธได้ทันทีว่ายายตะกละ
ตะกลามคึมนายาอายุวัฒนะนั้นมากเกินไป คงหมาย
ใจจะให้กลายเป็นสาวให้มากที่สุดที่จะสาวได้ ผลก็คือ
แทนที่อายุจะถอยกลับไปด้วยแล้วสาวน้อย กลับ
ถอยไปถึงขนาดเด็กอ่อนแบบเบาะเลยทีเดียว ฉะนั้น
แทนที่ตาในร่างชายหนุ่มจะได้เมียสาว กลับไปได้
ทารก ตาอุ้มทารกนั้นพาลกลับบ้านด้วยความรู้สึก
สลดหดหู่พิลึก ทารกนั้นก็มองตาด้วยสายตาอัน
เศร้าสร้อย ขณะที่ตาพึมพำพูดด้วยมาดลอดทาง □

(จาก Japanese Fairy Tales ของ Lafcadio
Hearn)

โมทนา อินเคีย ๑๙ ธ.ค. ๒๕๐๙

บรรณ พันธุเมธา

บโมยกลบใจ

ครึ่งหนึ่งนานมาแล้ว ยังมีบโมยสองคน ซึ่งจะให้ชื่อว่า ราม กับ โมहन อาศัยอยู่ในบ้านแห่งหนึ่ง ด้วยเหตุที่คนทั้งสองเคยมีประวัติเป็นที่รู้กันทั้งหมู่บ้านว่า ช่างล็กเล็กลบโมยน้อย เพราะฉะนั้นไม่ว่าอะไรของใครในหมู่บ้านจะหายไปด้วยวิธีใดหรือใครขโมยก็ตาม ชาวบ้านเป็นต้องกล่าวโทษหาว่าเป็นการกระทำของคนทั้งสองเสียทุกครั้งไป ทั้งนี้ทำให้รามกับโมहनแค้นเคืองเป็นที่สุด จนกระทั่งอดรนทนไม่ได้ จึงปรารภกันขึ้นในวันหนึ่งว่า

“จะว่ายังไง โมहन บัดนี้เกิดเดือดร้อนใหญ่แล้ว ไม่ว่าใครจะไปลักขโมยกันที่ไหน เจ้าพวกชาวบ้านมันต้องเหมารว่าเราสองคนเป็นคนลักเอาไปทุกที นึกแล้วมันน่าเจ็บใจไหม”

“จริงละ กันก็ออกโมโหอยู่เหมือนกัน เออ ถ้าเราเอาไปจริงมันก็อย่างหนึ่ง นี่เราเอนหลังไม่รู้สึกตัวไม่เห็น จะมาโทษว่าเราเอาไป มันจะถูกที่ไหน แล้วนี่เราจะทำยังไงกันดีละ ราม”

“นั่นสิ กันกำลังจะถามแกอยู่เหมือนกัน ย้ายไปหากินถิ่นอื่นจะดีไหม อยู่ที่นี่ไปก็รังแต่จะขายหน้า จะเดินไปไหน ก็มีคนที่ตามติดแะ ยิ่งกับว่าจะไม่ให้เราคลาดสายตาไปขโมยอะไรเขาได้เลยทีเดียว”

“อरे ย้ายไปหากินถิ่นอื่นนะรี แล้วเราจะเอาอะไรกันล่ะ อยู่ที่นี่ยังพอรู้ลู่ทางหากินได้บ้าง ไปอยู่ที่อื่นคงอดตายแน่ทีเดียว”

“หากินทางขโมยไม่ได้ ก็ต้องเปลี่ยนอาชีพไปทำงานอย่างคนดีๆเขาเอาใหม่เถ่า”

“จะไปทำอะไรกันเพื่อนเฮีย ตั้งแต่เด็กคุ้นใหญ่ ก็รู้แต่วิชาตัดข่องย่องเบา และลักขโมยเขาอยู่อย่างเดียวนั่น”

“ไม่รู้ก็ฝึกเอาสิ โมहनเฮีย คนเรารู้จักมาตั้งแต่เกิดเมื่อไรละ”

“ก็จริงอยู่ แต่ทำงานอย่างคนดีๆทำนั้นนะ น่ากลัวจะเหนื่อยมากนะ กันว่า”

หมายเหตุ : เรื่องนี้แต่งไว้ให้หนังสือพิมพ์ลัทธิธรรมสารปีที่ ๑ (พ.ศ. ๒๔๘๘) แต่ด้วยเหตุที่จะมีตอนต่อไปเป็นตอนถัดของขโมยกลบใจ จึงจำเป็นต้องนำตอนต้นมาลงไว้ด้วยให้ติดต่อกัน

อरे เป็นคำอุทานของชาวอินเดีย เวลาแสดงความรู้สึกประหลาดใจ

ตำราไทย-ไทย

งูเลื้อยถึงหน้าแข้ง จิ้งจกส่งหาไม้ก้อน

(ภาษิตลานนา)

คำอธิบาย : งูเลื้อยมาถึงจนตัวแล้ว จิ้งจกรับหาไม้มาตี

ความหมาย : เมื่อเหตุการณ์เป็นอยู่ปกติสุข มักจะล้าใจ ประมาทต่อเหตุการณ์ ไม่ได้ทำการทำอะไร ปล่อยให้วันเวลาและทุกอย่าง

ล่วงไปเปล่าๆ พอเหตุการณ์เข้าที่คับขันจนตัวหรือเกิดมีความจำเป็น จึงจะดำเนินได้และรู้สึกเสียสายคุณค่า แต่ก็สายเสียแล้ว คุณพิษงูเลื้อยมาจนถึงตัวแล้วจึงจะหาไม้มาตี

คำแปล : จิ้งจก = รับประทาน

จรัส ใจชุ่ม ๑๒๘/๑ หมู่ที่ ๑๓ ต.สันกำแพง อ.สันกำแพง เชียงใหม่

“ลองดูสักพักเถอะนา”

“เฮา ลองก็ลอง แะจะไปทำอะไรที่ไหนก็เอากันไปด้วย อยู่ด้วยกันสองคนค่อยอุ่นใจหน่อย”

“ตกลง”

เมื่อปรึกษากันเป็นที่ตกลงกันแล้ว คนทั้งสองก็ออกเดินทางตรงไปยังเมืองซึ่งอยู่ไม่ไกลกันนักไปเที่ยวหางานอยู่พักหนึ่ง ก็บังเอิญโชคดีมีคนว่าจ้างให้ไปทำงานในบ้านเดียวกัน ทั้งรวมและโมहनต่างดีใจเป็นอย่างยิ่งที่หางานได้รวดเร็วดังใจ ทั้งงานนั้นยังมีทำจะง่ายและสะดวกสบายอีกด้วย คือ รวม รับหน้าที่เป็นมาตี (คนทำสวน) ซึ่งมีหน้าที่อยู่อย่างเดียว คือ รดน้ำต้นจัมปะกะ (ต้นจำปา) ให้ชุ่มจนกระทั่งให้น้ำขังอยู่รอบโคนต้น ส่วนโมहनนั้น เป็นโคบาล คนเลี้ยงวัว ซึ่งมีวัวอยู่ตัวเดียวในบ้านนั้น เพราะฉะนั้นทั้งสองจึงต่าง

กระหม่อมในโชคชะตาของตนที่พระภควาน (เทพเจ้า) ทรงเมตตาประทานให้

แต่เมื่อคนทั้งสองทำงานในตอนเช้าตรู่วันรุ่งขึ้น จึงรู้งานของตนไม่ใช่งานง่ายดังที่หวังไว้เสียแล้ว รวมตื่นนอนแต่เช้าตรู่ แล้วก็กระโดดกระวาดหัวถึงไปยังบ่อน้ำ แล้วเชือกตกน้ำจากบ่อได้ดังแล้วหัวไปรดต้นจัมปะกะ รวมอดแปลกใจไม่ได้ที่รดไปถึงหนึ่ง แล้วก็ออกถึงหนึ่ง ถึงแล้ว ถึงแล้ว แต่น้ำจะปรากฏรอยชุ่มน้ำอยู่ใต้ต้นจัมปะกะแม้แต่เล็กน้อยหนึ่งก็หาไม่ รวมต้องเที่ยวตกน้ำอยู่ตลอดทั้งวัน ตั้งแต่เช้าจนตะวันตกดิน แต่ก็ยังไม่ปรากฏรอยน้ำขังที่ใต้ต้นให้เห็นเลย จนในที่สุดรู้สึกท้อเหนื่อยทั้งเมื่อย รวมจึงเอนกายลงหลับไปที่ใต้ต้นจัมปะกะนั้น

ส่วนโมहनนั้น ก็มีได้ (อ่านต่อหน้า 102)

* บ่อน้ำในอินเดียขุดลึกมาก บางแห่งลึกถึง ๕๐ ฟุต จึงจำเป็นต้องใช้เชือกหรือโซ่ลำนไว้กับถัง เวลาคนน้ำต้องสาวเชือกนั้นขึ้น

เจ้าหล่อนจำต้องรีบกับตัวว่ากลัวเขา กลัวอาการ
โถมเข้า กลัวคำพูดอันมีมนต์ขลัง กลัวดวงตาคมกริบ
มีแววร้อนระอุ และท้ายที่สุดกลัวใจตนเอง จึงรีบหับ
ประตูป็นเสียโดยเร็วทงๆ เขายังยืนอยู่ข้างนอกนั้น

เสียงปลาในคุบเบเหือดังโผง จนดาวพระศุกร
ละทิ้งทุกใจ แล้วก็รู้ตัวว่าได้ปล่อยความคิดให้ล่อง
ลอยไปอีก ทังๆที่ตาจับอยู่ที่หน้าหนังสือ แต่ไม่ได้
อ่านต่อ

เจ้าหล่อนไม่เมื่อที่จะนึกถึงภาคย์เลย หรือพูด
ที่ถูก หัวใจคอยแต่จะคิดถึงเขาอยู่ร่ำไป คอย
กระทั้งว่า เมื่อไรจะเที่ยง เขาจะได้กลับมาจับ
ประทานข้าวด้วยกันตามที่ให้สัญญาไว้

เสียงฝีเท้าเดินกุกกุกมาทางข้างๆตัว ดาวพระ
ศุกรใจเต้นระทึกด้วยความยินดี ออกไม่ได้ที่จะเหลียว
ไป แต่ไม่ใช่ภาคย์ดอก กลับเป็นผู้พิพากษาที่เดิน
ผ่านตุ่มตุ่มพุ่มไม้ตรงมาหา มีสลดเดินตามมาข้าง
หลังด้วย (อ่านต่อฉบับหน้า)

ขโมยกลับใจ – ต่อจากหน้า ๑๗

โชคดีไปกว่าราму เพราะถึงแม้ว่าจะเลี้ยงวัวเพียง
ตัวเดียว แต่ตัวนั้นเป็นวัวเปลี่ยวแสนเชื่อง ที่ไหนหัน
คิดว้าสาระหาเหมือนอีกไม่ได้แล้วในโลกนี้ เมื่อ
โมหันจูจวนนั้นไปที่ทุ่งหญ้าใกล้บ้าน และขณะที่
ปล่อยมือเรียกให้วัวไปและเดินหย่ากินตามสบาย
นั่นเอง เจ้าจวนแสนร้ายนั้นก็ออกจูงอย่างเต็มฝีเท้า
ให้สาธยายที่ถูกกักขังมาตลอดคืน มันจึงบุกเข้าไป
ในไร่อ้อยไร่ข้าวโพดของบ้านข้างๆ เขี่ยบย่ำต้น
อ้อยและต้นข้าวโพดราบลงเป็นแถบๆ โมหันเห็น
เช่นนั้นลึกลับใจ รีบวิ่งตามไปหมายจะจับ แต่หา
จับได้จริงๆดังที่คิดไว้ไม่ ยิ่งเห็นคนไล่ตามมา
เจ้าจวนแสนยิ่งวิ่งเตลิดข้ามจากไร่ไปไร่โน้น และ
เมื่อโมหันวิ่งไปถึงไร่ของผู้ใดที่วัวผ่านไป ก็ได้ยิน
แต่เสียงบริภาษสาปแช่งตน ที่ไม่ดูแลระแวดระวัง
วัวของตนให้ดี ขอร้องให้มารบกวนชาวบ้านจนเกิด
เดือดร้อนกันไปหมดเช่นนั้น โมหันยังหัวเสียหนักขึ้น
ที่ไหนจะต้องวิ่งไล่ตามจับวัวอยู่ตลอดเวลาแต่เช้า

จนคำ ไหนจะต้องทนคำสาปแช่งของชาวบ้าน
นับได้ว่าจวนนั้นเป็นจวนมหากาดกรวณ (กาดกณีน)
สำหรับโมหันที่เดียว จนใกล้จะพลบค่ำ เจ้าจวน
มหากาดนั้นเหนื่อยอ่อนอยากจะพัก จึงยอมให้
โมหันจับแต่โดยดี ฉะนั้นเมื่อรามุตื่นขึ้น จึงเห็น
โมหันจูจวนเข้าบ้านมาด้วยท่าทางกะปลกกะเปลี่ย
จึงทักขึ้นว่า

“เป็นยังไงเกิดอ งานของแกละดกสบายดี
หรือ ทำไมกลับเสียค่าเทียว”

“สบายกะผี...” พูดได้แค่นั้น โมหันก็ระงัก
เกิดความคิดอย่างหนึ่งขึ้นมาทันที เสียงที่แสดงความ
อุมเฉียวค่อยอ่อนลง “สบายยังกะเทวดาเทียว
แกเฮ้ย กันไม่นึกเลยว่าตัวเองจะได้พรเจ้าแม่ลักษมี
(เทวีแห่งโชค) ให้มีโชคได้ถึงเพียงนี้ หากงานก็ได้
ง่าย แล้วงานก็ยังสบายเสียอีก เมื่อเช้ากันพาจวน
ไปที่ทุ่งหญ้า แล้วกันก็ปู้คัมดา (ผ้าผืนยาวแบบผ้า
ชาวม้า ทอบางๆ ตาตะเขี่ยๆ ยาวไม่เท่าของเรา)

ลงกับหญ้าไต่ต้นไม้ขึ้น แล้วยกกลับกรรปไฟไปโดย
มาต้นเขาจนเย็นแล้ว พอตื่นขึ้นก็เห็นเจ้าจิ้งจอกขึ้น
ขึ้นเต็มหญ้าส่งเสียงอยู่ข้างๆ แล้ว เห็นไหมว่า
งานของกันก็พิเศษยิ่งไง แล้วของแกละ รามู เป็น
ยิ่งไงบ้าง

“ของกันนะหรือ โอ๊ย ก็เวียนไม่เท่านั้นเอง
ตั้งแต่เช้าพอกรรปไฟลงไปเพียงถึงคอกเท่านั้น นึก
ก็ขังเป็นร่องใหญ่อยู่ที่โคนต้นจัมปละ งานของกัน
มีแค่นั้นเอง แล้วเท่านั้นแล้วก็เข้านไม่ต้องทำ
อะไร ก็เลยนอนเล่นเฉยสบายใจ ผิดปากเล่นบ้าง
ร้องเพลงเล่นบ้าง จนกระทั่งหลับไป มาต้นเขาตอน
แก่มาแล้ว นี่แหละพระคุณพระภคบิดาของกัน”

ได้ยินรามูเล่าถึงงานรตนาคันไม่ว่าจะดกดูสบาย
อย่างนั้นแล้ว โมหันก็คิดว่าจริง และเสียใจที่ตน
โชคร้ายต้องเลี้ยงจิ้งจอกแสนร้ายตัวนั้น ส่วนรามูเองก็
คิดว่าโมหันพูดจริง เพราะเลี้ยงจิ้งจอกเพียงตัวเดียว
น่าจะง่ายกว่ารตนาคันไม่ว่าด้วยนาตงหรือกว่าดังแล้วน้า
ก็ยังไม่ใช่เรื่องที่โคนต้น ดังนั้นต่างคนจึงต่างคิด
ขอแลกงานกันทำ รามูจึงเอ่ยขึ้นว่า

“อ้อจ้ะ ฟังแล้วคิดว่าง่ายจริง จนกันอยาก
จะเลี้ยงจิ้งจอกบ้างแล้ว ทนตต่างว่ากันไปตงเลี้ยงจิ้ง
ของแกล แล้วยกกลับมารตนาคันไม่ว่ากัน แกละ
เห็นเป็นยิ่งไง ชัดชัดไหม”

“อ้อจ้ะ” ไม่ชัดชัดเลย ดีใจเสียอีกที่จะได้
ของทำงานของน้า และถ้าแกละมาตงทำงาน ▶

อัญญา ค่ะ ค่ะ ขวอนดิษฐ์จนคิดปาก กล้าย well ใน
สาขาอังกฤษ

“อัญญาดี เรื่องดี ให้ทุกเวลาตกลงกัน ปรับความเข้าใจกัน

ยาคุณแม่

สำหรับใช้รักษาโรคในสตรี
คลอดบุตร หรือสตรีที่มีอาการ
ปวดท้องประจำเดือน ความ
เจ็บปวดของมดลูก
ขาดประจำเดือนหรือประจำเดือน
ไม่มา นอนหลับไม่หลับ
และอื่นๆอีกมากมาย

อีกสิ่งหนึ่งที่คุณแม่ควรมี

บริษัท โอสถยังตั้ง จำกัด

๓๑ ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพฯ 10310

ยา
ชอมปอียิม

ยาชอมปอียิมใหม่ บำรุงประสาทหัวใจ
ทั้งเส้นประสาทและหัวใจ สมอง
เกิดอาการได้ ใช้ในเวลาชอน
ปอียิมใหม่ โอสถยังตั้ง

ของกันดู กันก็จะเต็มใจมอบให้ทำเลยทีเดียว อ้อ แต่ว่ากันอยากจะขอแนะนำอะไรสักอย่างหนึ่งนะ”
 ไมหันทำหยุดชะงัก เมื่อเห็นรามูมีท่าทางตื่นเต้น
 อยากจะพูดต่อไปว่า “คือเมื่อตอนที่นอนเฝ้าวัน
 กันรู้สึกเจ็บหลังเหลือเกิน เพราะคืนตรงนั้นนอนจะ
 แข็งอยู่สักหน่อย เพราะฉะนั้นถ้าอยากจะนอนหลับ
 ให้สบายนุ่มนวลนุ่มตัวแล้วละก็ อย่าลืมเอารบาย
 ไปด้วยนะ”

รามูได้ฟังแล้วอดขอบคุณไมหันไม่ได้ ดังนั้น
 ในตอนเช้าวันรุ่งขึ้น ขณะที่รุ่งอรุณออกจากบ้าน รามู
 จึงไม่ลืมเอารบายมาหิ้วไปด้วย ส่วนไมหันนั้น
 ก็ไปตักน้ำรดต้นไม้ด้วยความครมใจว่า น่าจะเขียว
 คงจะพอ และตนจะได้มีโอกาสนอนเล่นใต้ตลกดวง
 แต่การนอนเป็นเช่นนั้นไม่ แม้ว่าไมหันจะพากเพียร
 ตักน้ำอยู่ถึงร้อยกว่าถัง ก็ไม่อาจทำให้พื้นดินตรง
 นั้นชุ่มฉ่ำดังกับมีน้ำขังรอบโคนต้นจัมปะได้ ตะวัน
 โกล้จะดับเหลี่ยมไม้ลงไปแล้ว แต่งานยังไม่มีทาง
 จะสำเร็จลงได้ ในที่สุดไมหันต้องล้มเลิกความเพียร
 พยายาม เพราะทนเหนื่อยและหิวไม่ไหว

ฝ่ายรามูที่ง่วงไปเสียทั้งซ้ายทั้ง ขวา ได้ประสบ
 ความสะดวกสบายดังที่คิดไว้ เพราะเมื่อง่วงไปถึง
 โคนต้นไม้ใหญ่ชายสระที่ไมหันกล่าว รามูก็เตรียม
 จะวางารบายลงที่โคนต้นไม้และปล่อยตัวนั้นไป
 เพื่อให้ไปเต็มหญ้ากินหญ้า แต่พอปล่อยเชือกทำ
 นั้น เจ้าวันนั้นก็วิ่งบ้าง กระโดดบ้างไปตามไร่นา
 ของคนอื่นเช่นเดียวกับวันก่อน รามูต้องวิ่งตามจับ
 ข้ามทุ่งโน้นไปทุ่งนี้ ไปถึงไหนก็ได้รับแต่คำบริภาษ

ของชาวบ้านที่ถูกคว่ำกรรณ มีหน้าชาดังที่เรียกว่า
 ที่คดก็คด วันนั้นรามูแบกรบายมาด้วยตลอดเวลา
 ที่รามูวิ่งไล่ตามจับวัน รามูต้องเอารบายมาผูกไว้
 บนหัว เพราะเกรงว่าถ้าทิ้งไว้จะมีนกเงือกมาฉวย
 เอาไป เพราะฉะนั้นการวิ่งจึงกลับมาเป็นของ
 รามูผู้นำเอาหนาททั้งเหนื่อย ทั้งหิว และทั้งเสียใจ
 แค้นใจตนเองที่ไม่ควรจะไปแลกงานกับไมหันเลย
 แต่ท้ายที่สุด รามูก็ตามจับวันนั้นได้ และรุ่งอรุณกลับ
 บ้านต่อเมื่อถึงเวลาโพล้เพล้จนทุกบ้านตามตะเกียง
 กันหมดแล้ว

ครั้นคนทั้งสองมาเผชิญหน้ากันตอนจะกิน
 อาหารเย็นวันนั้น ต่างฝ่ายได้แต่ยมเยาะกันในใจที่
 หลอกต้มอีกฝ่ายหนึ่งได้สำเร็จ เมื่อกินอาหารเรียบร้อยแล้ว
 ต่างก็เอนหลังลงพักผ่อน แล้วก็นอน
 สันทนกัน ไมหันถามวันก่อนว่า

“เป็นยังไงบ้าง รามู”

“เหมือนอย่างแกว่านั่นแหละ แต่บางทีวันจะ
 ตีกว่าหน่อยหนึ่ง”

“อ้อ แต่กันคิดว่า เจ้าอาชีพขโมยของเรา
 นั้นดูเหมือนจะดีกว่างานของคนดีๆอย่างที่เรา
 เรียกกันตรงร้อยเท่า”

“อ้อ เรื่องนั้นมันแน่ละ แต่ว่าให้เทวดาเอา
 ไปลงนรกซี (ชาวอินเดียนับถืออย่างนั้น บางทีก็ว่า
 เทวดาขี้นรกให้) กันไม่เคยเห็นตัวไหนจะ
 ร้ายกาจเหมือนเจ้าวันตัวนี้เลย” รามูพูดความในใจ
 ออกมาด้วยทนเก็บต่อไปไม่ไหว

“เจ้าวัน โกงอย่างนั้นนะ กันว่ามันหาไม่ยาก

• จารปาย เคียงเรืออย่างชาวอินเดียนใช้ทั่วไป แปลตามศัพท์ ก็คือขา

หรือ รามู” โมหันต์กลับทักออกมาบ้าง “แต่ถ้า
เคยเห็นฉันไม่ว่าไรบ้างไหมที่พลัดกันไปยิ่งกว่า
ฉันซะอีก ที่รอน้ำลงไปเท่าไร ๆ น้ำหายหมด
อย่ารู้จริงว่าน้ำมันหายไปไหนนะ รึว่าจะมีบ่อมี
สระอยู่ใต้โลกนี่”

“นั่นสิ ฉันก็กลัวอย่างนั้นแหละ เออ รึว่า
เราจะมาลองขุดกันดู จะรู้ว่ามีอะไรอยู่ใต้ดิน

“อ้อฉลาด ถ้าทำก็ทำเสียในคืนวันนี้ รอให้
บาซู กับ บิชี (นายผู้ชายกับนายผู้หญิง) * หลับเสีย
ก่อน จึงค่อยขุดออกไป”

นัดแนะกันเป็นมาแต่ครั้งนั้นแล้ว ต่างคนก็ไป
นอนรอคอยเวลา พอจนใกล้จะสองยาม ทั้งรามู
และโมหันต์ก็ฉวยจอบเสียมมุ่งตรงไปยังต้นจัมปะกะ
และตงหมาคงดาขุดดินที่ตรงนั้นจนเป็นหลุมลึก ทั้ง
สองช่วยกันขุดอยู่นานก็ยังไม่พบอะไร จนในที่สุด
เสียมของโมหันต์ไปกระทบของแข็ง ๆ เข้าอย่างหนึ่ง
ซึ่งทำให้มีเสียงดังกริก และเสียงกริกนั้นเองที่ก่อ
ความตื่นตะลึงให้แก่คนทั้งสองอย่างใหญ่หลวง ทั้ง
รามูและโมหันต์ช่วยกันขุดคุ้ยดินตรงนั้นขึ้นมา และ
โมหันต์มือของโมหันต์ก็คลำไปพบหม้อดินขนาดใหญ่
ที่เขี่ยว่ากลิ้ง (หม้อน้ำขนาดใหญ่ทำด้วยดิน)
โมหันต์พยายามเอามืออดังลงไปในกลิ้งนั้น เพื่อจะ
ได้รู้แน่ชัดว่าภายในนั้นมีอะไร และถึงแม้ว่าจะมืดและ

ไม่เห็น โมหันต์ก็กำหนดได้ถูกว่า สิ่งที่ยังบรรจุอยู่ใน
กลิ้งนั้นจะเป็นอะไรไปไม่ได้ นอกจากเหรียญทอง
โมหระ** แต่ครั้นเมื่อรามูผู้ขุดอยู่อีกทางหนึ่ง ตาม
โมหันต์ว่าพบอะไร โมหันต์ก็ตอบว่า

“กู นธ (ไม่มีอะไรหรอก) มีแต่หม้อกลิ้งที่
ไม่รู้ใครเอาอิฐมาใส่ไว้เต็ม”

รามูได้ยินแล้วอดสงสัยเพื่อนไม่ได้ว่าขุดไม่
จริง แต่ไม่มีทางจะรู้ได้ รามูก็จำต้องนั่งและซ่อน
ความสงสัยไว้ในใจ พยายามอย่างยิ่งจะไม่ให้โมหัน
ต์รู้ว่าตนสงสัย เมื่อต่างฝ่ายต่างเสียดังว่าไม่มีอะไร
มีค่าอยู่ในกลิ้งเช่นนั้นแล้ว ก็เป็นอันเลิกขุด ต่าง
กลับไปนอนกันตามเดิม ด้วยความเหนื่อยอ่อนมา
ตั้งแต่เช้าทำให้โมหันต์หลับลึกทันททีลมดลลงนอน
บนจากราย แต่รามูนั้นนอนไม่หลับ ในใจนึกถึง
แก๊งค์ที่ฝังอยู่ใต้ดินนั้น ครั้นถึงเกิดเห็นโมหันต์หลับ
ลึกแล้วดังนั้น รามูก็ค่อย ๆ ขุดออกไปข้างนอก
รีบตรงไปที่ต้นจัมปะกะตรงที่โมหันต์ขุดขึ้นไว้ และ
เมื่อรามูเอามืออดังลงไปในกลิ้งใหญ่ใบนั้น รามูก็
อดอุทานออกมาไม่ได้ว่า “ซาบาซ (ไซโย) ***
พระลัทธิมีทรงปรานีเราอีกแล้ว” ทั้งนี้เพราะรามู
ได้ลงลงไปพบเหรียญโมหระเช่นเดียวกับโมหันต์

รามูผู้รอบคอบ เชื่อว่าหม้อบรรจุทองคำนั้น
คงจะไม่มีเพียงหม้อเดียว เพราะฉะนั้นจึงลงมือขุด

* บาซู กับ บิชี นี่ บางทีเป็นคำที่ถูกเรียกพ่อแม่ของตน ซึ่ง เป็นคำใส่ข้างท้ายชื่อ เพื่อแสดงความเคารพยกย่องคล้ายคำ
คุณหรือท่านในภาษาไทย

** โมหระ เหรียญทองของอินเดียโบราณ มีราคาต่างกัน ที่ราคาต่ำๆทำด้วยเงินก็มี

*** ซาบาซ คำอุทานแสดงความยินดี (เช่นสาบาซ) มีผู้สันนิษฐานว่า คำ ซมัต คงจะเป็นคำเดียวกับนี้ ซึ่งเป็นคำภาษาเปอร์เซีย
คิดเข้ามาอยู่ในภาษาฮินดี

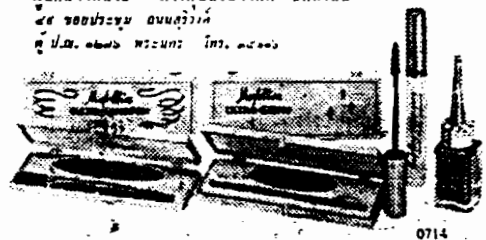
ต่อไปอีก ก็พบหม้อกลดบบรรจุเหรียญทองโมหรัมม์
อยู่อีกใบหนึ่ง เห็นจะไม่มีเวลาไหนที่รามูจะกลับเดิน
ยืมดีและมีความสุขเท่าใดกัน แต่แล้วรามูก็มาหวน
นึกถึงโมหัน ความที่กลดบโมหรัมม์มาขายแล้วอีกเอา
หม้อบรรจุทองทั้งสองใบนี้ไปเสียอีก รามูจึงคิดหา
หนทางที่จะโยกย้ายเอาสมบัติที่ซ่อนเก็บไปซ่อน
เสียให้พ้น รามูตรวจดูที่ตัวบริเวณแล้ว ไม่เห็นที่
ไหนจะเหมาะเท่าตรงดินเบี่ยงๆข้างสระน้ำใหญ่ใน
บริเวณบ้านนั้น รามูขุดดินอยู่พักหนึ่ง จึงฝังกลด
บทั้งสองใบได้เรียบร้อยมีดขุด แล้วก็กลับมาล้างมือ
ล้างเท้าเข้านอนใกล้ๆกับโมหัน

ขณะนั้นโมหันรู้สึกตัวตื่นแล้ว แต่ทำนองหนึ่ง
จนรามูไม่ได้สังเกต เมื่อเห็นรามูหลับสนิทแล้ว จึง
ค่อยขยับไปที่คันจัมปะระ เพื่อจะได้จัดการขนย้าย
สมบัติที่ซ่อนไปซ่อนให้พ้นมือพันศารามู แต่ว่าโมหัน
มาช้าไปเสียแล้ว ที่โคนต้นจัมปะระเป็นหลุมลึก แต่
ว่างเปล่าไม่มีอะไร โมหันได้แต่ร้อง 'ห่าย ห่าย'
ด้วยคะแนนเสียงและแค้นใจที่คิดเสียทำรามูเสียแล้ว
แต่โมหันก็ไม่ยอมลดความพยายามที่จะสืบให้รู้ว่า
รามูเอาหม้อทองไปซ่อนไว้ที่ไหน และวิธีสืบของ
โมหันนั้นไม่ยากอะไร เพียงแต่ขยับไปที่เท้าของ
รามูเท่านั้น เมื่อโมหันเห็นโคลนยังติดอยู่ตามลำเท้า
และตามชุดของรามู เพราะค้างออกไม่หมด โมหัน
ก็แน่ใจได้ว่า รามูคงต้องเอาหม้อทองไปฝังไว้ตรง
ที่ดินเบี่ยงๆที่ไหนสักแห่งหนึ่ง จึงรีบออกมาสำรวจ
ดู และไม่มีที่ไหนอีกในบริเวณบ้านนั้น ที่จะมีดิน
และเท้าตรงขอบสระน้ำ แต่ว่าทางด้านไหนของขอบ
สระล่ะ โมหันเดินออกไปจนมาอยู่แถวหน้าหลังพักหนึ่ง

ดวงตา เป็นเสน่ห์ซ่อนเร้นอยู่ภายใน ซึ่งคุณสามารถ
แสดงออกได้ง่าย สตรีสวยและฉลาดทั่วโลก จึงนิยม
เสริมเสน่ห์ให้ดวงตาด้วย Maybelline เพราะเธอทราบ
ดีว่า ไม่มีสิ่งใดเหนือกว่าความงามของดวงตา ที่จะเพิ่ม
ความน่ารักให้สตรีทุกคน Maybelline ช่วยให้ดวงตาของ
คุณเปล่งประกายประดุจดาว และเพ่งใช้ Ultra Brow,
Ultra Shadow, Ultra Lash และ Fluid Eye Liner
คุณจะได้สังเกตเห็นความแตกต่างของความงามอย่างฉับ
พลัน แม้แต่ชายในฝันก็จะพึงพอใจ (อย่าลืมว่า ดวงตา
เป็นสื่อของหัวใจ) เสริมเสน่ห์ให้ดวงตา ในราคาที่ไม่แพง

ผู้แทนจำหน่าย - ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหพัฒน์
๔๕ ซอยประทุม ถนนวิภาวดี
กรุงเทพฯ โทร. ๑๕๕๐๐

0714

จึงสังเกตเห็นว่า ตรงปากสระทั้งสามด้านนั้นมียก
อยู่ทั่วไป บ้างกระโดดจากขอบสระลงไปในน้ำ
บ้างโดดจากนารวมมาบนบก แต่น้ำแปลกที่ทางอีก
ด้านหนึ่งของสระไม่มีกับดักตัว โมหันจึงตั้งนัยฐาน
เอาไว้ที่ตรงนั้นคงจะมีหม้อทองซ่อนอยู่ รามูกดบ
คืบและเหยียบเสี้ยนแน่น กบจึงอาศัยอยู่ไม่ได้ และ
การนั้นก็บังเอิญตามนั้น โมหันจึงลงไปเพียงนิดเดียว
ก็พบหม้อทอง และโหมันก็ต้องอุทานออกมาว่า

“ชาบาร” เช่นเดียวกับรามูกที่เห็นหม้อทองเพิ่มขึ้นมา
อีกหม้อหนึ่ง คราวนี้โหมันไม่ยอมทิ้งหม้อทอง
ไว้ที่นั่นให้เสียโอกาสอีก เมื่อซุกหม้อบรรจุเหรียญ
ทองขึ้นมาจากดินทั้งสองหม้อแล้ว ก็รีบแบกเอาไป
ยังคอกวัว เอาหม้อบรรจุทองทั้งสองหม้อบรรจุ
ไว้บนหลังวัวเถรวัดนั้น แล้วก็วิ่งวักออกจากบ้าน
ไป มุ่งหน้าตรงไปยังหมู่บ้านที่ตนเคยอยู่มาก่อน
(อ่าน ต่อฉบับหน้า)

โรงแรมวิปริต – ต่อจากหน้า ๓๑

ได้ไหม” ตนถาม แต่พอสูงอนุญาตเขาก็กลับเปลี่ยน
ความคิด เพราะเห็นว่าจะอยู่ในหลุมศพ แต่ก็
คงอุ่นใจกว่า เพราะใกล้ถึง

“ใกล้ถึงแล้ว” สูงพิพากษณะเอามืออันแข็งแรง
กำขลุ่ยก่อนตนที่ยังเป็นกอนๆ ตามลักษณะที่ถูกขุด
และถ่มลงไปทั้งอย่างนั้นออกอย่างระมัดระวัง

ลักษณะของสูง ก็มกตมเหมือนหน้าของชาวกศพ
กระจายฟันมากระทบจนมกตมลงตาม

ตาจับหรือประนมมือทำปากขมขมมิบ แล้ว
เป่าพรวดไปที่กองดินที่แกะเจาะเป็นหลุมศพ

กลิ่นเหม็นหายไปอย่างประหลาด เหลือแต่กลิ่น
อับๆของดินในที่ลึก ผสมกับกลิ่นต่างๆชอบกล

ควงต่อมา ทุกคนก็ได้เห็นหวัระโหดศพ จาก
แสงไฟฉายรัยต้องอยู่

ตนขมึนให้ศพอย่างคารวะ แต่ไม่มีคำให้
ทำได้เสียแล้วว่าเป็นศพใคร คราวนี้ทุกคนจะฟังชน
มาจิก เป็นกตมเหมือนหน้าจกแห่งกรังติดอยู่ตาม
กะโหลกและใบหน้าศพ

ในที่สุด สูงก็ขลุ่ยคืนที่ทับศพออกจนหมด

วิจัยฉายไฟกราดไปจนทั่วอย่างพิจารณา

“ส่วนสูงก็ทำนุแหละครับ คุณตน” ชายหนุ่ม
ตั้งนัยฐานหลังจากยกมือไหว้คารวะแล้ว “ทันตือ
กับทางเก่งเท่านั้นที่พอจะให้พิสูจน์ได้”

“ไม่ต้องพิสูจน์อะไรอีกดอก” ตนพูดเสียง
เหมือนคักจุก “ชุดนี้แหละ ผมเห็นท่านได้อยู่
บ่อยๆ ตอนโรงแรมยังไม่เปิด จนจำได้ติดตา”

“ถ้าย้ายศพออกไปเสีย” สูงดัดพร้อเอ่ยขึ้น
บ้าง “ท่านก็หมดฤทธิ์ เพราะไม่มีอาถรรพณ์ช่วย”

“อย่าเพื่อไม่ดีกว่าหรือครับ” วิจัยพูดอย่าง
เป็นห่วงอะไรบางอย่าง “เราขอศพย้ายไปโดย
พดการ ตำรวจเขาจะเอาเรื่องก็ได้ ถึงแม้ว่าจะเป็น
พวกเจ้าทุกข์ก็เถอะ”

“งั้นก็คอยให้เข้า ให้ตำรวจเป็นพยาน” ตน
สรุป “จะได้แจ้งความเสียเลย”

“คุณตนแน่ใจหรือครับ” วิจัยถามย้ำ

“ผมแน่ใจ” ตนตอบเสียงหนักแน่น “ไม่แต่
แต่ผุ่คนนหรือก แต่คนอื่นๆ อีกหลายอย่างรวมกัน
ทำให้ผมมั่นใจเชื่อว่าไอ้ยุยมนั้นแหละทำร้ายท่าน

17 ธันวาคม 2509
 โหม่น อินเคีย

บรรณ พันธุเมธา

บโมยกลับใจ (ต่อจากฉบับก่อน)

คราวนี้จะกล่าวถึงราม เมื่อคืนนอนบนไม้
 แลเห็นโหม่นก็ใจหาย หายได้กลัวว่าจะเกิด
 อะไรขึ้นแก่ตนบ้าง จึงรีบวิ่งไปที่สระน้ำทางด้าน
 ที่ฝั่งทองไว้ และก็เห็นวาทกศบรพทของหงส์ทองไป
 นอนใต้อันตรธานไปแล้ว ที่นั่งคราวที่รามจะต้อง
 ร้องไห้ หายบ้างละ แต่ใครบ้างจะยอมจนปัญญา
 รามรีบไปดูที่คอกวัว เห็นวัวหายไปด้วย จึงนึกได้
 ว่าโหม่นต้องเอาของบรรพทหงส์ทองไป และโหม่น
 จะไปไหน ถ้าไม่กลับไปยังหมู่บ้านเดิม เพราะราม
 แม้ได้เห็นว่าโหม่นไม่รู้จักทิศทางที่จะไปก็ไม่ได้ เพราะ
 ฉะนั้นรามจึงตัดสินใจติดตามโหม่นไป ขณะที่เดิน
 ผ่านตลาดที่ในเมืองนั้น รามได้แวะซื้อรองเท้า
 อย่างดีมีราคาแพงไปด้วยคู่หนึ่งซึ่งด้วยสมควรราคาจริงๆ
 เพราะมีเงินทองที่เก็บเป็นเงินหลายอย่างวิจิตรตระการตา
 รามเดินข้างวังบ้างติดตามโหม่นไป จนกระทั่งใน
 ไม่ช้าก็เห็นหลังโหม่นใดๆอยู่ข้างหน้า

เมื่อเห็นดังนั้น แทนที่จะติดตามไปทางเดียวกัน
 รามกลับหาหนทางรีบเดินไปเพื่อจะชักหน้าโหม่นไว้
 เมื่อมาถึงปลายทางที่มารวมกับถนนใหญ่ โหม่น
 ยังมาไม่ถึง รามจึงทั้งรองเท้าคู่งามที่ซื้อมาไว้ข้าง

ถนนเดียวข้างหนึ่ง แล้วรีบเดินลงหน้าต่อไปอีก จน
 เห็นไกลพอสมควรแล้ว รามก็ขึ้นขึ้นไปซ่อนตัวอยู่
 บนต้นไม้ใหญ่ข้างทาง และโยนรองเท้าอีกข้างหนึ่ง
 ไว้ที่ใต้ต้นไม้

ฝ่ายโหม่น เมื่อรุ่งอรุณบรรพทหม้อทองเดินมา
 ตามถนน ได้มาถึงที่ที่รามโยนรองเท้าที่ก้นทองไว้
 ข้างทาง ก็ให้รู้สึกสั่นเทิ้มถึงกับอหังการออกมาว่า

“เออ นี่ใครจะมาทิ้งเกือกไว้ที่นี่ เกือกด้วย
 เสียด้วยซี” พูดแล้วก็ถึงกับขยับขึ้นมาดู “เออแน่
 ยังใหม่เชียวทีเดียว ค้นทองที่ปักเป็นดอกดวงยังไม่
 หมองเลยสักนิด เอ๊ แต่ว่าเกือกเพียงข้างเดียวจะเอา
 ไปทำอะไรได้ บ่อยการเก็บเอาไป”

ว่าฟังดังนั้นแล้ว โหม่นก็โยนรองเท้าข้างนั้นทาง
 เดียว แล้วจึงเดินต่อไป และไม่ช้าก็มาถึงต้นไม้ใหญ่
 ที่รามกำลังซ่อนตัวอยู่ เมื่อโหม่นเห็นรองเท้าที่ราม
 โยนไว้ใต้ต้นไม้เป็นรองเท้าคู่เดียวกับข้างที่ตนเห็นและ
 ไม่ได้เก็บมาด้วย โหม่นก็แทบจะตอกล้มด้วยความ
 ความแค้นใจในความโง่งมของตนเอง รามเกือบจะกลืน
 หัวเราะได้ไม่อยู่ เมื่อได้ยินโหม่นส่งเสียงร้อง
 “ห้ายห้าย” ด้วยความเสียใจที่ไม่ได้เก็บรองเท้าข้างที่

คำค้นไทย-ไทย

ขมดัยอันตุเจ้า ลูกเตาดัยอันบ่อแม่

(ภาษิตเมืองเหนือ)

ความหมาย : ลูกศิษย์ดีก็เพราะพระหรือครูอาจารย์ ท่านได้อบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี มีความประพฤติ กิริยามรรยาธ วาจา และ จิตใจให้ตั้งอยู่ในศีลธรรมวัฒนธรรม ให้อวิชาความรู้ได้ประกอบอาชีพ เป็นคนขยันหมั่นเพียร ไม่ปฏิบัติไปในทางเสื่อมเสีย ตามโอวาทของท่าน ลูกเตาดักเพราะพ่อแม่ซึ่งเป็นครูคนแรกของลูก

ได้อบรมสั่งสอนอย่างเดียวกับครูอาจารย์ เป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกหลานได้เดินรอยตาม รักษาทรัพย์สมบัติให้สืบดำรงวงศ์ตระกูลเป็นปึกแผ่นที่ดีต่อไป

คำแปล : ขม = ลูกศิษย์ ย่อน = เพราะ ตูเจ้า = พระ (พระสงฆ์) บ่อแม่ = พ่อแม่

เบญจพล ปุณฺณธรรมาคม ๓๘๘ ถนนทิพย์ช้าง ลำปาง

เห็นในตอนแรกมาด้วย และโมหันยังพิมพ์ต่อไปอีกว่า

“โมหันเอ๋ยโมหัน เหตุใดจนเจ้าถึงได้บุคคล (โง่-เขียวนพทุฑ) อย่างนี้ เห็นเกือกออกด้วยแล้วก็ใหม่เขียมน้อย่างนั้นแล้วยังไม่เก็บ ถ้าเก็บมาเสียด้วยก็จะได้ใส่เกือกใหม่ฟรีๆ แล้วท่านจะทำยังงี้อะไร”

โมหันยืนนิ่งคิดอยู่ครู่หนึ่ง แล้วกราบฟังก่อนอีกว่า “แต่ถ้ากลับไปเอาเสียเดี๋ยวนี้ ก็คงจะทันเวลานะ แต่เข้าบ้านคงยังไม่มีใครเดินผ่านมาหรอก เห็นจะต้องผูกมัดไว้ที่ต้นไม้ก่อน เอาไปมัดยมนั้นจะช้า ได้เกือกข้างนั้นมาแล้ว จึงค่อยงูเดินต่อไป”

ตกลงใจเช่นนั้นแล้ว โมหันก็จัดการผูกมัดไว้กับต้นไม้หนึ่ง หยิบรองเท้าข้างนั้นถอดติดมือไปด้วย

แล้วรีบไปยังที่ที่มีรองเท้าอีกข้างหนึ่งทิ้งอยู่

คราความเป็นโอกาสดีของรามแล้ว เพียงเห็นโมหันเดินให้หลังไป รามก็รีบได้ลงมาจากต้นไม้จัดการแก้เชือกผูกมัดไว้ที่ต้นไม้แล้วรีบวิ่งลงวิ่งเดินไปตามถนนอีกสายหนึ่ง เพื่อโมหันจะได้ติดตามไปไม่ถูก ด้วยคิดว่าเป็นผู้เฒ่ามาลักขโมยและหม้อบรจุเหรียญทองนั้นไป แต่แท้จริงโมหันหาได้คิดว่าเป็นการกระทำของผู้เฒ่าไม่ คงจะได้ยินโมหันด่าบ่นรามอยู่ไม่ขาดปาก ในเมื่อกลับมาถึงต้นไม้แล้วไม่เห็นขโมยอยู่

“นี่ต้องเป็นเจ้ารามแน่ทีเดียว ที่มาแก้เชือกมัดกับหม้อทองไป นี่มันตามมายังไงนะ เราถึงไม่เห็นตัวมันเลย ทุษฏ (ร้าย) ทุษฏแท้เถิดเจ้าราม มันหลอกให้เราไปเก็บเกือก (อ่านต่อหน้า 101)

มีหน้ามันตาพวักด้วยความรู้ดี อารมณ์ที่หักห้าม
ไม่ได้ สุ่มแน่มอยู่ในอก

“แคร์ ทำใจๆ คุณไม่ชอบที่ผู้คนมากๆ
เลยใจที่พาคุณมาวันนี้” เขาก็มองตามดิฉันว่า
“จะกลับไหม กลับบ้าน ไม่ต้องคุยได้”

“ไม่เป็นไร” ดิฉันก็หันตอบ “ประเดี๋ยว

เข้าไปในโรง คงสบายดี”

เขามีท่าทางวิตกแทนดิฉัน ไม่พยายามชวน
ดิฉันคุย จนดิฉันต้องบอกว่า

“เซท ดิฉันสบายดีแล้ว” เขาก็มีท่าทางโล่งใจ
ขึ้น ดิฉันมาพบคนดี และหวังดีต่อดิฉันจริงๆ อีก
คนหนึ่งแล้ว (อ่าน ต่อ ฉบับหน้า)

บทโน้ตลับใจ – ต่อจากหน้า ๑๗

หนอย มันลงทุนไปซื้อเกือกมาต่อเรา ข้างเราที่โงก
อยากได้เกือก ไม่ได้ ไม่ได้ ดันคิดแก้ไขให้ทัน
ทองที่”

แต่ไม่ทันก็หาจะมีบุญจะแก้ไขให้แปลกพิสดาร
ไปกว่าจะรีบหาทางตัด รุดไปยังหมู่บ้านที่อยู่ของตน
ให้เร็วที่สุดเท่าที่เท้าจะพาไปได้ เมื่อมาถึงหมู่บ้าน
ก็รีบตรงไปยังบ้านของรามู เมียงมองอยู่ภายนอก
ครู่หนึ่ง ก็พวชราบได้ว่ารามูยังมาไม่ถึงบ้าน ไมหัน
จึงตอบซ่อนตัวอยู่ในซุ้มไม้ใกล้ประตูบ้านของรามู
เชื่อว่าไม่ช้ารามูคงจะมาถึงบ้าน และการนั้นก็เป็น
จริงดังนั้น ไมหันคอยอยู่ครู่ใหญ่ๆ รามูก็นั่งจ้วมา
ถึงบ้าน ไมหันรีบผุดลุกจากที่ซ่อนออกไปยืนต้อนรับ
รามูซึ่งกำลังจะถึงพริ้งเพริดด้วยมีนีกว่าไมหัน
จะลงหน้ามาทักตนอยู่เช่นนั้น

“พทธรันธรร (ชอบใจมาก) รามู” ไมหัน
ถล่ดถ้อนรับ “กันชอบใจแกเหลือเกินที่อดล่าห์เป็น
หัวมเป็นโย เห็นกันผุดลุกวิ่งไวก็ยิ่งดูแลให้ แดวก
ยังพามาตั้งให้จนถึงบ้านอย่างนี้ กันไม่รู้จะชอบใจ
แกอย่างไรถูกแล้ว”

ถูกเขาไม่ รามูนิ่งอ้น นึกไม่ออกว่าจะตอบ

อย่างไรดี จนกระทั่งไม่ทันพูดขึ้นอีกว่า

“เมื่อแกเอาทองมาได้อย่างปลอดภัยเช่นนี้
แล้ว เข้าไปแบ่งกันในบ้านเถอะ”

“อจฉินาต” รามูตอบตกลงด้วยความยินดี
ความกลัวว่าไมหันจะรอดทองได้เสียคนเดียวค่อย
บรรเทาเบาบางลง แล้วคนทั้งสองก็เข้าไปในบ้าน
จัดแจงขุดทองประคุดอย่างแน่นหนา เริ่มต้นแบ่ง
เหรียญทองโมหกัน และวิธีแบ่งที่คนทั้งสองเห็น
ว่าสะดวกรวดเร็วและยุติธรรมที่สุดก็คือ หยิบ
เหรียญทองโมหขึ้นมาทีละสองเหรียญ แดวกก็ได้
เหรียญหนึ่งลงในที่ที่เป็นส่วนของรามู แดวกอีก
เหรียญหนึ่งได้ลงในที่ที่เป็นส่วนของไมหัน คน
ทั้งสองช่วยกันทำอยู่เช่นนั้น จนกระทั่งเหลือ
เหรียญทองอยู่อีกเหรียญเดียวในหม้อกลดทั้งสองนั้น

นี่ก็ออกจะเป็นเรื่องลำบากอีกละ แบ่งกัน
อย่างไรถึงจะยุติธรรม และถ้าไม่แบ่งก็ใครเล่าจะ
เป็นผู้ได้เหรียญทองอันสุดท้ายนั้น ไมหันแย้มออก
มาว่า

“ที่จริงนะ กันควรจะเป็นคนได้เหรียญทองอัน
สุดท้ายนี้ ถึงจะถูกละ”

“ถูกยิงไป” รามูถามอย่างไม่ค่อยเชื่อใจ

“ก็แกลืมเสียแล้วหรือว่า กันเป็นคนจนเคยม
ลงไปถูกหมีของพระเจ้าก่อน ตอนนั้นแกเองก็ยังซุก
ไม่พบอะไรอะไรใหม่ล่ะ”

“รู๊กไฮน์ (ถูกตะ) ชื่อนั้นนะกันไม่เลียง
หรือก แต่แกก็อย่าลืมนะว่ากันเป็นคนพบหม้อทองคำ
บรรจุน้ำของพระเจ้าอีกใบหนึ่ง ถ้าจะพูดให้ยุติธรรม
แล้ว กันมีสิทธิในทองใบทองคำใบที่ส่งมาอย่างเต็มที่
ที่เดียว กันจะไม่แบ่งให้แกเลยก็ได้ละ แล้วทำไม
กับเหรียญทองเพียงเหรียญเดียวเท่านั้นจะให้กันเสีย
เลยไม่ได้หรือ”

“แกพูดอย่างนั้นมันไม่ถูกนะรามู ถ้าจะพูดไปแล้ว
เราคงมีสิทธิในทองทั้งสองหม้อเหมือนกัน และเรา
ก็ลำบากอย่างแสนสาหัสมาด้วยกันกว่าจะได้ทองนี้
มา แกจะถือสิทธิเป็นเจ้าของเหรียญทองนั้น
เสียคนเดียวอย่างไรได้” โมหันตอบเสียงแข็งจน
รามูไม่กล้าจะแย้งขึ้นต่อไปอีก

“ถ้าอย่างนั้นแกจะทำยังไง มันถึงจะแบ่งกัน
ได้ล่ะ”

“เอาไปแลกเป็นเงินมาซี แล้วเอาเงินมาแบ่ง
กัน”

“จะไปแลกมันเห็นจะไม่ทันหรือก แล้วเราก็ก
เห็นว่ามันมาด้วย พักเสียให้สบายก่อน พรุ่งนี้ถึงค่อย
ไปแลก แต่ว่าใครจะเป็นผู้เก็บเหรียญทองนี้ไว้ใน
คืนวันนั้นเล่า”

เกิดปัญหาลงอีกแล้ว โมหันเห็นอึดอัดใจ จึง
ตัดปัญหาลงเสียว่า

“แกเก็บเอาไว้มันดีกว่ากัน คืนเดียวเท่านั้น และ

ก็เหรียญเดียวเท่านั้น แกคงจะไม่คิดเป็นอื่นไปอีก
หรือก”

แต่ความคาดคะเนของ โมหันผิดนัด เพราะ
เมื่อโมหันห่อทองที่เป็นส่วนของตนกลับบ้านแล้ว
รามูก็คิดหาทางรื้อฟื้นแปดทีจะได้เหรียญทองนั้นไว้
เป็นของตนแต่ผู้เดียว รามูก็คิดเสียจนดูเหมือนว่า
ตั้งแต่เด็กเป็นขโมยแล้ว รามูจะต้องใช้ความคิดและ
สติปัญญามากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ทรัพย์สินสมบัติเงินทอง
มาเป็นของตน และแม้ว่าเงินจำนวนน้อยนิดเพียง
เหรียญเดียวเท่านั้น ก็ยังต้องคิดเสียสมองไปตั้งหลาย
ชั่วโมง ในที่สุดรามูก็ตกลงใจที่จะดำเนินการ
อย่างหนึ่งซึ่งอาจจะทำให้ตนได้เหรียญทองนั้นมาเป็น
ของตนอย่างเด็ดขาด ในคำวาระนั้นรามูได้เรียกภรรยา
และญาติผู้ใหญ่ในบ้านมาลงความว่า

“สโน (นี่แหละ แปลตามศัพท์คือจงฟัง
เป็นคำไม่สุภาพ ใช้กับคนเสมอกันหรือต่ำกว่า)
พรุ่งนี้เพื่อนของข้า เจ้าคนที่ชื่อโมหันนะ มันจะมา
เอาเงินส่วนแบ่งเหรียญทองอันสุดท้าย แต่ว่าข้าไม่
อยากจะให้มัน ฉะนั้นถ้าเห็นมันเดินมาแต่ไกลละก็
ทำตามข้าสั่งนะ”

“จะให้ทำอย่างไรล่ะ” ภรรยาถามกลับ

“ทำอย่างไรซี คือเอาผ้าปูเตียงกับพืนหน้าบ้าน
แล้วข้าจะลงไปนอนทำเป็นตาย พอโมหันเข้ามาถึง
ประตูละก็ ทำเป็นร้องไห้ตอกชกหัวเทียนนะ จะได้ดู
สมจริง”

“เอ๊ะ ทำไมจะต้องทำเป็นตายด้วย ถ้าตายแล้ว
โมหันเขาจะยอมสละส่วนแบ่งของเขาให้กันหรือ”

“ก็โมหันเห็นข้าตายแล้ว เขาจะมาทวงเอาเงิน

ส่วนแบ่งของเขาได้อย่างไร” รามูทำเสียงร่ำคาญ
ถูกรรยาทักท้วง “ถ้าเขาทวงก็ตอบว่าไม่รู้เรื่อง
เสียแล้วกัน”

“แต่ทำไมหนิเขาจะเชื่อหรือ”

“อย่าพูดให้ยาวความไปเลย ลองทำตามที่เขา
สั่งก็แล้วกัน”

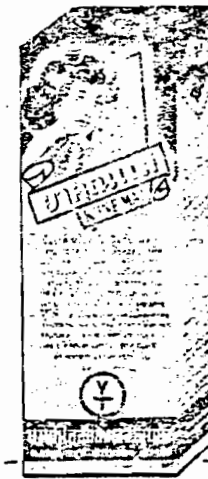
ภรรยารามูจำต้องนั่ง และเตรียมทำตามคำสั่ง
นั้น ดังนั้นเมื่อไม่หันมาถึงบ้านราวีในตอนเที่ยงวัน
รุ่งขึ้น จึงได้เห็นภรรยารามูและพวกลูกพี่ลูกน้องอีก
หลายคน กำลังร้องไห้ก่อกองอยู่ข้างข้างของ
รามูซึ่งนอนตัวแข็งเหมือนตายอยู่กลางลานบ้าน
ครั้นไม่หันเดินกลับมาใกล้ข้างของรามู ภรรยารามู
ทำตะอืดตะอ้นหนักขึ้น พลางพูดขึ้นว่า

“ดูซิโมหัน นายพามัวเข้าไปไหนมาละ พอม
ถึงบ้านก็ตายเลย จังนะ ข้าออกจะสงสัยเสียแล้วละ
ว่า นายคงจะคิดมีเมียอะไรสักอย่างหนึ่งแก่มัว
ไม่อย่างนั้นทำไมเขาถึงจะตาย ดูดู ดูซิ เขาตายเสีย
แล้ว แล้วทำไมเขาจะอยู่กับใครละ ฮือ ฮือ” นางพูด
แล้วก็ร้องไห้ด้วยเสียงอันดัง เธอถึงทั้งตนเอง
เพื่อให้สามีจริง คนอื่นๆก็พลอยร้องคร่ำครวญไป
ด้วยกันหมด บรรยายากส์ในบ้านของรามูจึงออกจะ
ฉงนงงเหมือนกับมีคนตายจริงๆ แต่คนอย่างโมหัน
นั้นใช้ว่าจะหลอกเล่นได้ง่ายๆ เพียงแต่เห็นภริยา
ร้องไห้ก็เศร้าใจของพวกลูกพี่ลูกน้องเหล่านั้นแล้ว โมหัน
ก็พอจะเข้าใจเล่ห์กระเท่ห์ของรามูได้ตลอด จึงทำเป็น
พูดขึ้นอย่างฉะฉานว่า

• สารัตถะของเรื่องทำนองเพชรตัดเพชรอย่างนี้
เทียบได้กับเรื่องอายลักอายแหลมของไทยใหญ่
ดังเล่าไว้แล้ว

ยาคุณแฉะ

สำหรับใช้ ในโรคหอบ ไอหอบ
หอบหืด หอบหืด ใช้ยาคุณแฉะ
บดเป็นผงแล้วรับประทาน ด้วย
น้ำสะอาดหรือ น้ำชา
ยาคุณแฉะใช้รักษาโรคหอบ
หืด ไอหอบ หอบหืด
และโรคอื่นๆที่มีลักษณะ
เหมือนโรคหอบหืด

ฉะฉาน รามู

บริษัท โสภณกิจ จำกัด
เลขที่ ๑๐๐ ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

ยา
ชอนโฮยี่เพ

ยาชอนโฮยี่เพ บำรุงประสาทหัวใจ
ขับลมพิษ ขับลมพิษ ขับลมพิษ
ขับลมพิษ ขับลมพิษ ขับลมพิษ
ขับลมพิษ ขับลมพิษ ขับลมพิษ

“นี่เกิดอะไรขึ้นล่ะ เมื่อวานนี้ทั้งคืนๆอยู่นี่นา”
แต่ก็ทำเป็นร้องไห้ละอีกตั้งนั้นมาบ้าง พดางพรา
พรรณนาว่า “โอ้ รามูเอ๋ย รามู เห็นกันหมดๆอยู่
เมื่อวานนี้ทั้งคืนๆเดียว มาวันนี้กลับทั้งเพื่อนไปได้
ไปที่ชอบที่ชอบเกิดเพื่อน”

เมื่อเอามือป้ายเช็ดหน้าตาและตั้งน้ำมูกเรี่ยบริว
แล้ว โมหันก็พูดแก่ภรรยารามูว่า

“เอาละอะ บินชี (พี่สาว) อย่าร้องไห้ไปเลย
ที่จริงข้าก็เสียใจมากนะที่รามูตายลงกะทันหัน
อย่างนี้ และไหนๆข้ากับข้าก็เป็นเพื่อนรักกัน เคย
ล้มหัวจมท้ายมาด้วยกันตั้งหลายปี ข้าจะขอเผาศพ
เอง เคียงข้าจะไปซื้อข้าวของเครื่องใช้เสียให้พร้อม
ก่อน”

“อเว จะเอาเขาไปเผาหรือ” ภรรยารามูถาม
อย่างตกอกตกใจ “อย่าจะ อย่าเผาเขาเลย พวกข้า
เผาเองก็ได้”

“เอ๊ะ แปลกนี่ ผิดตายในบ้านแล้วจะไม่เผา”

“ก็พวกข้าจะเผาเขาเองไงล่ะ” ภรรยารามูแย้ง

“บินชี” โมหันทำตากเสียง ร้องเรียกภรรยา
ของต๋าย “นี่เอาแต่ร้องไห้ร้องห่มเดียวจนลืมขนบ
ประเพณี ของเราชาวฮินดูจนหมดสิ้น พวกผู้หญิง
เหล่านี้จะจัดการศพได้หรือนะ เพียงแต่จะย่างเข้า
สมณ ที่เผาศพก็ไม่ได้เสียแล้ว”

หญิงเหล่านี้จึงนั่งลงด้วยจำนนแก่เหตุผล ทั้ง
ทำให้รามูตระหนกตกใจเป็นอย่างยิ่ง แต่เมื่อต้อง

เข้ามาเช่นนี้แล้ว จะแก้ไขอย่างไรก็สุดคิด รามูจึง
จำยอมตกบันไดพลอยโจน และคอยดูต่อไปว่าโมหัน
จะจัดการอย่างไรที่พูดหรือไม่ ไม่ช้าโมหันก็กลับมา
มีฟางมาด้วยหอบใหญ่ แล้วจัดการตามที่พูดได้
ทุกประการ คือเริ่มเอาฟางนั้นมาตีเกลียวทำเป็น
เชือกเส้นใหญ่ มัดขารามูจนแน่นกระดิกไม่ไหว แล้ว
ก็มัดมือเข้ากับตัวอีกเปละหนึ่ง เห็นพ่นตแล้วก็หัด
เชือกที่มัดตัวนั้นลากไป ปากก็ร้อง “ราม นาม สัตย
โฮน” (ชื่อพระรามคือความสัตย์) อย่างที่คน
แบกศพอื่นร้องไปตลอดทางจนถึงคัมคาน

ถ้าโมหันอยากจะแก้เผ็ดรามู ครั้นโมหันก็ได้
แก้สมใจแล้ว เพราะแทนที่จะทำแคว่หามศพไป โมหัน
กลับลากศพนั้นไปตามถนน รามูได้รับความเจ็บปวด
ชอกช้ำจากการกระทำของโมหันครั้งนี้ไม่น้อย แต่
รามูก็ยังไม่ยอมจะเปิดปากบอกความจริงแก่โมหัน
ทั้งนี้เพื่อจะยึดเหรียญทองนั้นไว้เป็นของตนแต่ผู้เดียว
เท่านั้น

กว่าโมหันจะลากรามูมาถึงคัมคานได้ก็พอค
ตะวันตกดิน เมื่อถึงโมหันก็ไม่รอช้า รีบไปหาพื้น
มากองสุมไว้ สำหรับจะทำการเป็นเชิงตะกอนเผารามู
แต่ขณะนั้นเองโมหันก็อยากจะชักหัวตัวเองตัก ๒-๓
เบ็ง ที่เพ็งนั้นขึ้นได้ว่าตีมหาอะโรมาจุไฟ

“ทีนี้จะทำอย่างไรดีเล่า” โมหันรำพึงกับตัวเอง
“เราหนอเรา ทำไม่ถึงได้ละเพราะอย่างนี้ นี่ถ้าเรา
กลับไปหาอะโรมาจุไฟ เจ้ารามูกงถูกขึ้นฉิ่งหนักด้วย

เป็นธรรมเนียมอันคู่อย่างหนึ่ง ที่ห้ามผู้หญิงไปเผาศพ แม้จะเป็นศพของสามีหรือลูกของตนก็ตาม
สมณ (บาลีใช้สุสาน) เป็นสถานที่เผาศพ ส่วนหมากก็อยู่ริมฝั่งน้ำ

บ้านแน่ จะทำยังไงดีหนอ”

โมหันเดินกลับไปที่เดิมมา ตรึกตรองว่าจะจัดการกับศพของรามูอย่างไร ในที่สุดก็ตกลงใจเอาเชือกอีกเส้นหนึ่งที่ติดตัวมาด้วย แขนงรามูไว้กับกิ่งไม้ ให้อ่างรามูห้อยต่องแต่งอยู่กลางอากาศ ส่วนตนเองมีขันไปบนต้นไม้ นั่งลงผูกเชือกไว้กับกิ่งไม้ อย่างแน่นหนา ไม่ให้มีโอกาสหลุดลงมาได้

ทันใดนั้นเอง มีคนกลุ่มหนึ่งเดินเข้ามาใกล้ เพียงแต่เห็นรูปร่างท่าทาง โมหันก็เฝ้าดูว่า ล้วนเป็นเหล่าโจรกับปล้นด้วยกันทั้งนั้น เมื่อคนเหล่านั้นเห็นศพห้อยแขวนอยู่กับกิ่งไม้ก็อดประหลาดใจไม่ได้ หัวหน้าโจรจึงกล่าวขึ้นว่า “ใครนะช่างอุตริเอาศพแขวนโถงเต่งไว้อย่างนี้ จะเผาก็ไม่เผา ทำมันชนิดนี้ และพราหมณ์ทั้งหลายพูดกันว่า ถ้าออกเดินทางได้เจอศพอย่างนี้ นับว่าเป็นตางดี จะทำการสำเร็จ ถ้าทำการสำเร็จจริงในคืนนี้จะจะมีคนมาช่วยเผาคือ”

ได้ฟังดังนั้น เหล่าสมุนโจรก็ร้อง“ฮัย”(ไฮโย) ขึ้นลั่นมา เป็นการให้เอากระดูกเอาซี่ก่อนออกไปลงมือทำการ และก็ทำการสำเร็จจริงดังตั้งใจ โจรเหล่านั้นพากันไปปล้นบ้านเศรษฐีหนึ่งในหมู่บ้านนั้น เก็บทรัพย์สินสมบัติรวบรวมมาได้มากมาย ทั้งห้ามใครรู้เรื่องรอยแม่แต่น้อยไม่ ดังนั้นเมื่อผ่านคืนคืนใน ตอนหลัง โจรเหล่านั้นจึงช่วยกันจัดการเผาศพนั้น ให้คงที่ลงจนได้

ขณะนั้นโมหันก็ยังนั่งข่มขืนอยู่บนต้นไม้ ออกจะตกใจและเป็นห่วงรามูอยู่มากเหมือนกัน ตนเองจะช่วยถึงใด ก็ทำไม่ได้สนิท แม้แต่จะลงจากต้นไม้

ไปหาไม้ขีดมาจุดไฟ โมหันก็ไม่กล้าไปเพราะไม่ทราบ ว่าพวกโจรจะกลับมาอีกเมื่อไร จึงได้แต่นั่งเฝ้ารออยู่ ในใจนึกอยากจะทำด้วยซ้ำไปคิดว่า รามูจะทำอะไรเมื่อถูกเผาไฟทั้งเป็น ตัวรามูเองก็ใจเต้นระทึก เมื่อได้ยินเสียงโจรปรึกษากันเรื่องจะเผาศพในตอน ฆาตกลับมา แต่ถึงกระนั้น รามูก็ยังไมยอมเปลี่ยนความคิดที่จะทำเป็นตายหลอกโมหัน ในที่สุดเมื่อ พวกโจรตัดเชือกที่แขวนกับกิ่งไม้ ออก และยกศพ ไปตั้งบนกองฟืนที่ตมได้ และขณะที่โจรคนหนึ่งจ่อไฟเข้าไปในกองฟืนนั้นเอง รามูก็ร้องดังสุดเสียง ด้วยความกลัว ทั้งยังด้นลูกพรอดพรวดจนล้มลง อยู่ข้างกองฟืน ส่วนโมหันเองก็ตกใจไม่น้อยเมื่อ เห็นไฟแลบติดฟืน จึงตั้งเสียงร้องออกมาพร้อมกัน ทั้งยังโอดลงมาจากต้นไม้ หมายถึงจะไปช่วยรามูให้พ้นอันตราย บรรดาโจรเห็นเช่นนั้นต่างก็ร้อง โดยวายไม่เป็นศัพท์ ด้วยคำขวัญว่า ผิดามา (ผิดร้าย ชนิดหนึ่งเข้าถึงในซากศพนั้น ทุกคนรวมทั้งนายโจร ต่างวิ่งกระจัดพลัดพรายไปคนละทางสองทาง ปากก็ร้องตะโกนว่า “ภูต ภูต (ผี) ดามา มาแล้ว หนีเร็ว” ไม่มีใครกล้าคนที่หวงทรัพย์สินสมบัติชั่วของที่ไป ปล้นมาได้เมื่อคืนนี้ ทั้งเงินทองและเครื่องประดับ เพชรพลอยตกเกลื่อนกลาดอยู่แถวนั้น

เมื่อโมหันค่อยหายขี้ตกใจหลัง ก็รีบไปแก้มัด รามู พยายามให้ลุกขึ้น แล้วก็กล่าวขอโทษว่า

“ค่อยหายเมื่อยขบแล้วหรือแก ขอโทษนะ ทำกับแกรุนแรงไปหน่อย แต่ก็สู้กับราคาเหรียญทอง เหรียญครึ่งเหรียญแล้วไม่ใช่หรือ”

“ไม่ต้องพูดมากหรอก คราวนี้เป็นทีของแก แล้ว ระวังน้าถึงทีของกันเมื่อไหร่ล่ะ ก็จะทำแกให้เจ็บยิ่งกว่านี้อีก”

“ยังไม่หายโกรธอีก รามู นี่แกดูนี่ซิ เห็นไหม เพชรพธชงทั้งนั้น เจ้าพวกโจรบัดนี้นั่นมันทั้งได้นั่นได้ขี้ขี้แยเราเอง มันก็กล้าเลยถึงกับกระเจิงกระเจิงจนตลบ น้าชัวร์”

พูดแล้วไม่หันก็หัวเราะเสียงดังโครมโครม ซึ่งทำให้รามูอดอยู่ไม่ได้ พธชงหัวเราะออกมาด้วย และพูดขึ้นมา

“เฮาเออะ เป็นอะไรกันยกโทษให้แก แต่ว่าจะจัดการยังงัยกับพวกพวกนี้ล่ะ”

ก็แบ่งกันอีกนะซี น้าคราวนี้ถ้าแกอยากจะได้มาก จ้าก็ยอมยกให้ละ เพื่อว่าจะได้ไม่เกิดตายขึ้นมาอีก”

“จ้าจ๋าทำตาย ทำให้เจ้าได้ประโยชน์ทั้งมากมายอย่างนี้ แกยังไม่ชอบอีกหรือ พระธิดามึงจะไปรดปรานเราล่ะคะแล้ว จิงทรงมันฉลาดให้เกิดลาภผลมหาศาลอย่างนี้มึงไม่มันเช่นนั้น”

“พระภคินีคงจะไปรดที่เห็นเราเด็กเป็นขโมย จึงประทศเราด้วยดีให้”

“แต่ถ้าจะได้ก็แทบจะตายไปจิงๆ เทียบกันเฮ้ย”

“แต่แกก็โดนงัดมิดใจแล้วมิใช่หรือ เฮาเออะรีบกลับบ้านดีกว่าจะได้ไปพักผ่อน” พูดแล้วคนทั้งสองก็ชวนกันกลับบ้านด้วยความอึดอัดใจ □

VENUS ZIPS

FA18166

ซิปวินัส

ช่างคิดแบบเลือกภาพ ชาย-หญิง

ซิปวินัสแบบใหม่ล่าสุด

ว. 19 ธ. 21 1100 2509
โน้ต อันเคีย **บรรณ ทินธุเมธา**

เรื่องลูกขโมยกลับใจ

เรื่องนักกล่าวถึงชั้นลูกขโมยกลับใจ (ดังที่เล่าแล้ว) ราวกับโมหันต่างก็มีลูกชายคนละคน และแม้ว่าขโมยทั้งสองจะกลับใจเป็นคนดีไปแล้วก็ตาม ก็หาได้อบรมสั่งสอนให้ลูกของตนเป็นคนดีขึ้นมาไม่ตรงกันข้ามกลับกลับกลับกลับลูกให้มัวใจผิดใฝ่ในคิดประการโจรกรรมเช่นเดียวกับตนเมื่อก่อน ในหมู่บ้านนี้มีอาจารย์ผู้ชำนาญโจรศาสตร์อยู่ผู้หนึ่ง รับสอนวิชาการด้านนี้จนมีลูกศิษย์ลูกหามากเป็นที่รู้จักกันทั่ว ราวกับโมหันก็พาลูกของตนมาฝากอาจารย์ผู้หนึ่งด้วยให้สอนวิชาการอันแสนยากนี้ให้

ลูกชายรามีหัวทางนี้ยิ่งนัก ดูเหมือนเรื่องดัดของย่องเบาดีขโมยแล้วเก่งยิ่งกว่าพ่อเสียอีก พยานในเรื่องนี้คือตอนที่อาจารย์ต้องการทดสอบความสามารถของลูกศิษย์ ว่าใครบ้างที่จะสามารถขึ้นไปตัดลูกนาเตาบนหลังคาบ้านคนยากจนสองผัวเมียโดยไม่ให้เจ้าของบ้านรู้ ลูกชายรามรับอาสา แต่ขอเจ้าของให้ตามลงไปด้วย คือเชือกเส้นหนึ่ง มีดเล่มหนึ่ง กับแมวตัวหนึ่ง อาจารย์ก็ยอม เพราะรู้ดีว่างานนี้ไม่ใช่ทำได้ง่ายๆนัก ด้วยว่าหลังคาบ้านตายายผัวเมียนี้เป็นหลังคาจากเก่าจนจะผุพัง แม้แต่แมวขึ้นไป คาก็จะร่วงหล่นลงมา และตายายที่นอนอยู่ตรง

ใต้อกไถนั้นจะต้องตกใจตื่น ยิ่งแกลเป็นห่วงน้ำเต้า ลูกใหญ่พิเศษนั้นด้วยแล้ว แกลยังนอนไม่หลับสนิทนัก มีเสียงอะไรกรอกแกรก แกลก็จะตกใจตื่น

ลูกชายรามเริ่มงานด้วยหาทางไปซ่อนตัวอยู่ที่ชายคา ตั้งแต่ ๓-๕ โมง เมื่อคอยจนเสียงตายายคุยกันเงียบหายไปแล้ว ก็กระโดดจากคานนอนหลับแล้ว แต่ยังไม่วางใจ ต้องคอยอีกครั้งชั่วโมงกว่าจนไม่ได้ยินเสียงอะไรในบ้านแล้ว จึงค่อยๆไต่ขึ้นไปบนหลังคา แต่ดังกล่าวดังว่า แม้แต่แมวขึ้นไป คาเก่าๆนั้นก็จะต้องร่วงลงมาตรงที่ตายายนอน นี่เป็นลูกชายรามตัวใหญ่ หนักกว่าแมวตั้งหลายเท่า คาก็ต้องร่วงพรวดลงมาจนตายตกใจตื่น รีบปลุกตาให้ลุกขึ้น ร้องบอกว่า “ลูกเร็ว ตา ใครมาขโมยน้ำเต้าของเราแล้ว” ทันใดนั้นเจ้าหนุ่มหัวขโมยลูกชายรามก็จัดการบีบคอแมว จนแมวต้องร้องออกมา ตาได้ยินกำลังจ้องเงยร้องบอกยายว่า “ยายก็เอะอะไปได้ แมวน่ะ ไม่ได้ยินหรือมันร้อง เหมียว เหมียว นั้นไงละ ขโมยที่ไหนกัน” ลูกชายรามได้โอกาสจึงเอื้อมมือผูกลูกนาเต้าไว้ แล้วก็ใช้มีดตัดก้านนาเต้า ทันทีจะลงอย่างไรจะตายายถึงจะจับไม่ได้ว่ามีขโมยขึ้นไปขโมยน้ำเต้าบนหลังคา ก็พอดีกับยายไม่ยอมเชื่อว่า เสียงที่ทำให้

คำศัพท์ไทย-ไทย

“คนชู้จะไปสอน คนบอนจะไปบอก”

(ภาษิตเมืองเหนือ)

คำแปล : คนที่ขอจดจาดอย่าไปสอน คนปากบอนอย่าบอก

ความหมาย : เป็นคำเตือนให้รู้จักพิจารณาคนให้ดีเสียก่อน เมื่อเห็นเขาเป็นคนที่ไม่รู้และยอมรับฟังความคิดเห็นก็ควรจะช่วยเหลือ ถ้าเป็นคนโง่ขอจดจาดก็พึงหลีกเลี่ยงให้ห่างไกล เพราะจะไม่ได้ผลอะไรเลย และคนที่ปากบอนชอบพูดเรื่อง

ของคนอื่นอย่างโน้นอย่างนี้ ก็ไม่ควรจะบอกเรื่องหรือเล่าอะไรให้ฟัง เพราะจะไม่เกิดผลดีอะไร

เลย ในบางครั้งอาจจะนำผลเสียหายมาสู่เราก็ได้

คำอธิบาย : ชู้ = รู้ จดจาด ในที่นี้หมายถึงคนโง่ที่ขอจดจาดคนฉลาด จะไป = อย่าได้ไปบอน = คนปากบอน ปากคัน ชอบพูดแต่เรื่องคนอื่น

สุวิ อินตสกุล ๒/๓ ถนนเจ้าฟ้า กระบี่

หลังคาดสะท้อนจนการว่องลงมากราวจะเป็นเพียงแสงไม่ไร้เสียงคน แกล้งเข้าซึ้งให้ตาชอออกมาดูว่าเป็นคนไร้หรือไม่ แต่ต่างวงนอนก็ยืนกรางว่องเป็นเพียงแสง เจ้าชโมหม่มเลยโยนแมลงลงมาจากพื้น ตาได้ทีจึงบอกยาว่า “ดูซิ นั่นไง ไม่ไร้แสงหรือ”

ขณะที่สาชากำลังเถียงกัน และแหมะกำลังเสียงร้องอยู่นั้น ลูกชายรามาถือโอกาสหยอชโมหม่มมาด่าลงมาข้างล่าง และตัวเองก็ค่อยๆ ได้ลงมาพร้อมกัน ตอนเช้าก็เขามาด่าไปให้อาจารย์รู้แล้วก็อธิบายถึงวิธีการตั้งแต่เริ่มจนสำเร็จผลให้เพื่อนที่เป็นศิษย์ร่วมอาจารย์ด้วยกันฟัง ไม่ว่าใครได้ยินแล้วอดชมเชยไม่ได้ แม้แต่อาจารย์เองก็ต้องออกปากว่า “เฮ้อให้มันได้อย่างนี้ ก็จะต้องเป็นลูกพ่อที่เป็นยอดชโมหม่มมาก่อน” แต่ราмуฟังแล้วยังไม่ยอมยกให้ว่าลูกเก่ง

จึงเรียกลูกมาพูดว่า “นี่แน่เจ้า ถ้าเจ้าเก่งจริง เจ้าต้องไปเอาสร้อยพระค้อพระราชินีมาให้พ่อให้ได้ ไม่อย่างนั้นเจ้ายังออกทำการไม่ได้หรอก”

ลูกพ่อทำเชิงลบประมาทอย่างนั้น เพราะใครๆ ก็รู้ว่าทำไม่ได้ง่าย ๆ หรืออาจจะทำไม่ได้เลย ลูกชายจะไม่รับคำท้าก็จะเสียเชิง จึงรีบรับคำและไปดูลู่ทาง แล้วสอบถามจากผู้ที่อยู่ในวังเรื่องต่างๆ ที่ตนควรจะรู้ เป็นต้นว่าประตูวังมีกี่แห่ง พระราชราชินีบรรทมที่ห้องไหน ยามเฝ้าบรรทมมีหรือไม่ อยู่ที่ไหน คนเหล่านั้นพาชอบอกให้ละเอียดถี่ถ้วน ถึงวันกำหนดเข้าทำการ ลูกชายรามาจึงพร้อมและทำการได้ถนัด ชโมหม่มเด็กคืบคลานมีค่านำเนิงาน ตนเองสวมเสื้อผ้าสีดำ ถอดาบ ค้อนดอกตะปู และตะปั่วใหญ่มาด้วย ลูกชายรามาผ่านประตู (อ่านต่อหน้า 112)

เรื่องลูกขโมยกลัใจ – ต่อจากหน้า ๑๗

ขึ้นนอกเข้ามาไม่ยากนัก แต่ประตูพระราชฐานใน
นั้นซิ ยากไม่ใช่เล่น เพราะมีถึง ๕ ประตู แต่ละ
ประตูมียามเฝ้ารักษาดัดละ ๑๖ คน พอเปลี่ยนผลัด
ทหารทั้ง ๑๖ คน ก็จะอยู่แถวนั้น รวมแล้วจะมีคน
อยู่ที่ประตูถึง ๘๐ คน แต่ว่าลูกชายรามก็เลือก
โอกาสขณะที่ทหารทั้ง ๘๐ กำลังรับส่งยามกัน ผู้คน
เดินกันยุ่งๆ จึงไม่มีใครทันสังเกตเห็นคนแปลกปลอมเข้า
มา ด้วยวิธีนี้ลูกชายรามก็ผ่านประตูเข้ามาได้ถึง
ประตู จนกระทั่งได้เห็นห้องบรรทมที่อยู่บนตำหนัก
ชั้นสามยังจุดไฟสว่างไสวอยู่ มีเตียงตั้งมาแฉ่วๆ
คงเป็นเตียงนางกำนัลเสานิทานกล่อมบรรทมตาม
ธรรมเนียม

ลูกชายรามแหม่นครุ่นคิดแล้วก็ตรึกตรองหาวิธี
จะเข้าไปให้ถึงห้องบรรทม จะไปอาศัยเข้าทางประตู
เห็นจะลำบากยิ่งกว่าจะปีนขึ้นไป เพราะมียามเฝ้าอยู่
ทุกหนทุกแห่ง ถ้าจะปีนขึ้นไปก็ไม่มีที่จะเกาะ ต้อง
อาศัยตะปูที่นำมาด้วย แต่จะตอกเข้าไปในกำแพง
อย่างไรจึงจะไม่ได้ยินเสียง กำลังคิดอยู่นึกได้ยิน
เสียงตบของบอกรวด เจ้าขโมยหนุ่มได้โอกาสก็ตอก
ตะปูลงในขณะที่เสียงฆ้องกังวาน ถึงเวลาตีทุ่ม เขา
ตบของตีบท เป็นโอกาสให้ตอกตะปูได้สิบตัว แต่ก็
ขึ้นได้เพียงแต่ชั้นแรกเท่านั้น ต้องรอหาทุ้มจึงตอก
ได้ ๑๑ ตัว ขึ้นได้ถึงชั้นสอง พอถึงต้องยามได้อีก
๑๒ ตัว จึงขึ้นถึงชั้นสามอันเป็นห้องบรรทม ลูกชาย
รามขึ้นเข้าไปในห้องบรรทม ไปนั่งแอบหลังนาง
กำนัลซึ่งกำลังนั่งโงกหลับหงกเฒ่าไปพลางโงกไป

พลาง ลูกชายรามนั่งฟังเรื่องเป็นครู่หนึ่งจันทรเรื่อง
ว่าเล่าเรื่องอะไรแล้ว และเห็นหญิงนั่งวงเตมที่แล้ว
ก็ชักตามออกพ้นคอกหญิงนั้นขาด ตนเองเล่าเรื่องต่อ
ไปอีกหน่อย แต่เห็นพระราชาราชินีบรรทมหลับ
สนิทจนไม่รู้ถึงพระองค์เช่นนั้น จึงหยุดเล่า จักการ
ถอดเสื้อผ้าหญิงนั้นออกเอามาผัดมิด แล้วนำเสื้อผ้า
ของตนถอดออกห่อไว้ แล้วย่องเข้าไปถอดสร้อย
พระศอกที่คอพระราชินีออก แล้วก็เดินหน้าเฉยตาเฉย
ลงบันไดออกประตูไป ทหารยามเห็นเป็นนางกำนัล
ห้องพระบรรทม นึกว่าพระราชินีมีธุระจำเป็นใช้
ออกไปข้างนอก จึงอนุญาตให้ออกไปได้จนกระทั่ง
พ้นพระราชวัง ลูกชายรามรีบนำสร้อยพระศอกไป
มอบให้แก่บิดา รามูเบิกตาโพลงแทบไม่เชื่อสายตา
ตัวเอง เพราะดูไม่ผิดฝัน จึงได้แต่สรรเสริญลูกชาย
ต่างๆ นานา ยอมรับแล้วว่าลูกเก่งกว่าตนจริง
ครั้นเช้าวันรุ่งขึ้น พระราชาพระราชินีตื่น
บรรทม เห็นนางกำนัลนอนจมกองเลือดอยู่ ก็ตก
พระทัย เมื่อพระราชินีกล่าวพระศอกไม่เห็นสร้อยพระ
ศอกก็ทรงนึกรู้ว่า คงต้องมีใครออกอาชวร้ายมาทำการ
ครั้งนี้ แต่ว่าใครล่ะ ที่สามารถอาชวร้าย ผ่านยาม
ประตูมาได้ถึงหลายชั้น จนเข้ามาได้ถึงห้องบรรทม
เมื่อเรียกยามมาสอบถามดู ได้ความเพียงว่าเห็นนาง
กำนัลเดินออกไปนอกพระราชวังเมื่อใกล้รุ่ง พระ
ราชาจึงให้ป้าอประกาศว่าจะให้รางวัลอย่างงาม
ถ้าใครสามารถบอกเบาะแสที่จะได้ตัวโจรผู้ร้ายรายนี้
แต่ก็เงียบ ไม่มีใครรู้พอจะบอกได้ ในที่สุดพระ

ราชาภิเษกให้หาอัฐมาตัวหนึ่ง เอาทองต้องดงใหญ่ๆบรรทุกบนหลังอัฐ ให้คนขี่อัฐพาตระเวนไปให้รอบเมืองเป็นเชิงทำว่า “ก็ถ้าตรัยพระศอพระราชินียังเข้าไปปลดเอามาได้ กระทองต้องดงแค่นี้ เหตุใดจะเอาไปไม่ได้ ใครกล้าจริงก็ให้มาเอาไป” คนขี่อัฐตระเวนไปรอบเมืองพักกลางวันกลางคืนต้องวิ่งต้องคืนมาแต่ก็ยังไม่มื่ออะไรเกิดขึ้น จนถึงคืนที่สาม คนขี่อัฐจึงมาพบตันยาดี (นักบวชในศาสนาฮินดู) เข้าผู้หนึ่ง นั่งบนหนังเสือข้างกองไฟ ใกล้ตัวมีคัมภีร์ใหญ่เปิดเฝ้าดวงอยู่ ตันยาดีผู้หนึ่งใช้มือโกลเดย ลูกชายรามาณเอง ตันยาดีพูดแก่คนขี่อัฐว่า “อ้าว พี่ชาย ขี่อัฐตระเวนไปรอบเมืองทำไมกัน ใครจะกล้าหาญชาญชัยไปปลัดทองบนหลังอัฐพระราชมาเถอะ มาดูอะไรหรืออย่างกันดีกว่า” คนขี่อัฐได้ฟังดังนั้นก็ถูกใจ รีบไต่ลงมาจากหลังอัฐ ผูกอัฐไว้แล้วก็นั่งดูมอระกู่ ซึ่งผลสุกกับขากับของมีนเมาอื่นๆอีก ประเดี๋ยวเดียวก็เมาหลับกลิ้งอยู่ตรงนั้นเอง ตันยาดีปลดอมกัตอันเอาอัฐไปบ้านตน ฆ่าเสียบ เอาเนื้อฝังไว้ ในบ่อลึกจนใครตามไม่พบ แล้วก็นำทองต้องดงไปเก็บไว้

เช้ารุ่งขึ้น พระราชาก็ได้ข่าวว่าคนขี่อัฐเมากัญชาหลับอยู่ข้างถนน ทิ้งอัฐทองต้องดงหายไป ด้วยกันนั้น พระองค์พิโรธเสียยิ่งกว่าครั้งไหนๆหมด ให้ออกประกาศว่า ถ้าผู้ใดจับผู้ร้ายรายนี้ได้จะให้รางวัลแสนรูปี ใครจะจับได้นอกจากศิษย์อาจารย์เดียวกันเท่านั้น และลูกชายโมหันก็ช่วยรวมอาจารย์ของลูกชายรามาณิกแล้วไม่ผิดว่า ผู้ร้ายรายนี้คงไม่ใช่ใครอื่น ไม่อย่างนั้นคงไม่ออกมาอย่างนี้ ดังนั้นใน

ตอนเย็นวันรุ่งขึ้น ลูกชายโมหันจึงแต่งตัวเป็นผู้หญิงร้องไห้กระเซอะกระเซิงมาแถบที่อยู่ของลูกชายรามาณิกให้พาลงพูดไปพาลว่า “ท่านเจ้าข้า ท่านมีเนื้ออัฐบ้างไหมเจ้าข้า ขอให้ลูกชายข้าได้กินเถอะ หมอบอกว่าเนื้ออัฐเท่านั้นที่จะช่วยชีวิตลูกข้าได้ ถ้าไม่ได้กินเนื้ออัฐลูกข้าเป็นตายแน่แท้เลย” ลูกชายโมหันเดินร้องขอมาตามบ้านตั่งหลายบ้าน ไม่มีใครมีเนื้ออัฐจะให้ จนกระทั่งมาถึงบ้านลูกชายรามาณิกนั้นอยู่แต่ภรรยา ลูกชายโมหันก็ไปอ้อนวอนแทบเท้านางถามว่า นางรับบ้างไหมที่ไหนใครเขามีเนื้ออัฐพอจะปันให้ได้บ้าง อันชั้นชื่อว่าผู้หญิงแม่จะเป็นผู้หญิงเมียโจรก็อดใจอ้อนไม่ได้ นางเวทนาผู้หญิงคนที่มาร้องไห้ร้องห่มวอนถามอย่างนั้นจึงบอกว่า “คอยเดี๋ยวซิ เดี่ยวจะไปหามาให้” พูดแล้วก็แอบเข้าไปหลังบ้าน ไปซดหลุมตรงที่ฝังเนื้ออัฐ

เด็ก

ว่าอย่าไม่เป็น

ว่าเป็นแต่ไม่ถูกละโลล เบื้องที่ ชุมชุมว่าอย่า
สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนประถมสาธิตฯ

สุขุมวิท ๒๓ (ซอยประสานมิตร)

สระและเครื่องกรองขนาดใหญ่อันสมัย

อำนวยการสอนโดยอาจารย์

และคณะกรรมการของสมาคม

ในเวลาราชการ โทร. ๘๑๓๕๕๘

นอกเวลา โทร. ๘๑๔๕๕๕

ทุกวัน

ไว้แล้วตัดมาให้หน่อยหนึ่ง ลูกชายโมหันเห็นได้
การ พอได้เนื้ออยู่แล้วก็ไปทูลพระราชา และขอให้
พระราชาส่งคนไปจับผู้ร้าย คนจะนำจับเอง เท่านั้น
หมดทางหนี เป็นอันว่าขโมยผู้สามารถถูกจับเสียแล้ว

เช้าวันนั้น พระราชาออกพิจารณาความเอง
เมื่อถูกซักถาม ลูกชายรามก็รับสารภาพว่าตนเป็น
ลูกขโมยผู้สามารถ ต้องการจะทดสอบความสามารถ

และวิสัยใจรุ่มไม่ปล่อยให้ใครดองยวบไปได้ ลูก
ชายรามก็เลยเล่าพฤติกรรมของลูกชายโมหันตลอด
จนตัวโมหันเอง ยินยอมให้พระราชาทราบทั่วทั้งพ่อ
ลูกก็เป็นผู้ร้ายคนสำคัญ ฉะนั้นแทนที่จะให้รางวัล
ลูกชายโมหัน พระราชากลับให้ชุดหุ้ม & หุ้ม
ฝังราม โมหัน และลูกชายทั้งสองคนเสียทั้งเป็น
เพื่อให้หมดพิษพันธุ์ของโจรผู้ร้ายต่อไป □

โรงแรมวิปริต — ต่อจากหน้า ๓๑

นายมีหัวเราะอายๆ รับกลานมาเข้าหมู่บ้านที่
ดัดพรอคงท่าจะว่าคาถาอีก แต่ตนห้ามว่า

“อย่าร่ายมนต์เรียกพายุอีกเลย ลูกขงเบ้ง
ฆ่าเออะ หลับหูหลับตาต่อมนต์จนผีมาก็ไม่เห็น
แต่คนอื่นเห็น แล้วก็พากันตีมือแทบจะตกใจตายไป
ตามกัน”

ลูกธำมาโต เถียงตอบเป็นเอ็น

“ผีมา ทำไมผมไม่รู้ล่ะครับ ไม่จริงละมัง
คุณ”

ตนุขเกียเงียง ก็โบกมือตบท

“เฮเออะลุง ให้ใครลงไปยกศพเออะ”

“ผมมาย” นายมีงปฏิเสธอย่างไม่กลัวชายหน้า

“ผมก็ไม” คนงานอีกคนหันหน้าเคียว

ตนุของหนานายตำรวจ ในใจนึกว่า คุณก็ไม่
เหมือนกันนี่

“ว่าไงผู้หมวด พอจะใช้อำนาจหน้าที่บังคับ
พวกมันได้ไหมครับ”

“บังคับตัวผมเองนะซี” นายตำรวจหัวเราะ
เสียงดังขุฟฟัก “ตำรวจต้องไม่กลัวผี เฮ้อ!”

“ลุงช่วยหน่อยซี” ตนุใช้ดัดพรอ

ลุงท่าตาปริบๆ จะปฏิเสธก็กลัวเสียเหลี่ยม
ดัดพรอ ความจริงขยาตไม่ใช่เล่นเหมือนกัน เพราะ
ไม่เคยเจอซึ่งๆหน้าแบบนี้มาก่อน ได้แต่เห็นแวบๆ
แวบๆ และใช้เวทมนต์สะกดคนตายไปตามเรื่อง

“ผมจะช่วยครับ” วิจัยอาดำ

ตนุอมยิ้ม ในใจนึกอีกว่า ศพว่าที่พ่อตากด
อะไรนะ

พระเครื่องรางที่วิจัยใช้ห้อยคอนั้นแหละ ตนุ
จำได้ว่าเคยเห็นอธิศีร้อมติดคอเจ้าหล่อนอยู่ ให้
นึกเอ็นดูความรักเงี้ยวๆของหนุ่มสาวคู่นี้เป็นกำลัง
ทั้งสามลงไปในห้องศพอีก ดัดพรอซ้อน
ท่อนหัว นายตำรวจซ้อนกลางศพ และวิจัยซ้อน
ท้าย

ตนุนับหนึ่ง สอง สาม เป็นสัญญาณให้ออก
แรงยกพร้อมๆกัน

ศพหนักอึ้งราวกับหิน ทั้งสามเกร็งข้อเต็ม
กำลัง ก็ยกได้สูงแค่เอว

“ผู้จัดการครับ” วิจัยเอ่ยเบาๆ หอบเล็กน้อย

โหม่ง พม่า

บรรณ พินธุเมธา

พจน์เล่านิทานโกหก

ขึ้นชื่อว่านิทานแล้ว ที่จะไม่โกหกเห็นจะไม่มี หากมีก็คงไม่เรียกว่านิทาน ฉะนั้นคนจะเล่านิทานให้โกหกอย่างเหลือเชื่อได้ ผู้เล่าย่อมต้องมีทั้งศิลปะและศาสตร์ ชาวพม่าคงจะเห็นอย่างเดียวกันนี้ จึงมีผู้ฝึกฝนตัวให้ชำนาญการเล่านิทานโกหกอย่างแปลกประหลาดมหัศจรรย์ ดังชายหนุ่ม ๔ คน ที่อยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในเรื่องนี้

เมื่อรู้ตัวว่าตนชำนาญเรื่องอย่างนี้แล้ว ชายทั้งสี่ก็นึกถำพองใจ วันหนึ่งไปเห็นคนเดินทางคนหนึ่งเดินทางมาจากที่อื่น มาพักอยู่ที่ศาลานอกหมู่บ้าน เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายดูเป็นของดีมีราคา เห็นแล้วอดอยากได้เป็นของตนไม่ได้ คนทั้งสี่ปรึกษากันหาวิธีลักให้ใหญ่ หาทางจะเอาเสื้อผ้าดี ๆ เหล่านั้นมาเป็นของตนให้ได้ ด้วยวิธีใดละจึงจะดี วิธีที่ตนตั้งกตัญญูก็คือพจน์เล่านิทานโกหกกัน ดังนั้นเมื่อชายทั้งสี่เข้าไปโอภาปราศรัยทักทายคนเดินทางคนนั้น แล้วชวนพูดชวนคุยอยู่ครู่ใหญ่ ๆ ชายหนุ่มคนหนึ่งจึงเสนอขึ้นว่า “นี่แนะนำ อยู่อย่างๆหาอะไรเล่นสนุกๆกันดีไหมละ พวกเราทั้งสี่คนนั้นชอบเล่านิทาน มาพจน์เล่านิทานโกหกกันไม่ดีหรือนาย คุณว่าใครเล่าเรื่อง

โกหกเหลือเชื่อมากกว่ากัน แต่ถ้าเล่าแล้วใครเกิดสงสัยไม่เชื่อเรื่องที่ฟังตะกี้ ต้องเป็นข้าของคนที่เราเห็นเที่ยวนะ อย่างนี้ยุติธรรมดีไหม”

พอเสนอมารุ่นนี้ ชายคนเดินทางนั้นเห็นชอบด้วยทันที ทำให้ชายหนุ่มทั้งสี่นึกกระหยิ่มในใจว่าได้ต้อนรับเขาเข้าแล้วแล้วคราวนี้ สูงยี่ (ผ้าโด่ง) อย่างดีดีด้วยๆที่นายคนนั้นแต่งมา คงไม่พ้นเป็นของตนแน่ ถ้าหากคนเดินทางนั้นเล่าเรื่องโกหกได้ไม่ดีเท่าที่พวกตนเล่า หรือไม่ก็อาจจะฟังเพลินจนลืมตัวแสดงแสดงความไม่เชื่อออกมา ก็จะต้องกลายเป็นข้าของพวกตนไปอย่างไม่มีทางเลี่ยง ที่จริงคนเหล่านั้นก็ไม่ได้เจตนาอยากได้ตัวชายคนเดินทางมาเป็นข้าจริงจังกั อยากได้ก็แต่เสื้อผ้าของเท่านั้น ซึ่งผู้เป็นนายอาจรับเอาจากข้าของตนได้ เมื่อคิดปดปลมจะได้สมบัติที่ตนอยากได้เช่นนั้นแล้ว คนทั้งสี่กลับมายังหมู่บ้าน เชิญเอาผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านของตนไปนั่งฟังและช่วยตัดสินให้

ชายหนุ่มคนแรกเริ่มเล่าก่อนว่า “เมื่อข้าอยู่ในท้องแม่ข้ามันนะ แม่เกิดแพ้ท้องอยากกินลูกไหมบอกให้พ่อปั่นดินเหนียวบ้านเก็บลูกไหมมาให้

* คือ ลูกพลัม ในภาษาอังกฤษ

ตำนานสิบ-ไทย

เป็นภาษาล้านนา-ไทย เป็นภาษาล้านนา-ไทย

(คำภาษาไทยใหญ่ในรัฐชาน)

แปลว่า : ผู้คนพูดข่อยอย่างทุกข้อนั้น ผู้คนพูด
ข่อยรับเชื่อทันใด

จะ = ซ้ำ คือขว กิ่งก = ทันที ทันใด
จี = เสร็จแล้ว ทุกข้อนั้น หลี = ดี หยุ่ม = เชื่อ

คำอธิบาย : เป็น = เพื่อน หมายถึงผู้คน ลาด = พูด

บ.พ.

กิน แต่พอบอกว่า ต้นโหนดนั้นมันสูงขึ้นไปไม่ไหว แม่
ขอให้พี่ๆ ข้างขึ้นไป พักอย่างเดียวกัน ข้าทนต์
แม้อยากกินลูกโหนดต่อไปอีกไม่ไหว เลยแอบออก
มาจากท้องแม่ แล้วก็ขึ้นขึ้นไปบนต้นโหนดนั้น เก็บ
ลูกโหนดห่อเอาลงมาแล้ว พอลงพนักแล้วเอาไปล้าง
ไว้ให้แม่ในครัว แล้วก็กลับเข้าไปอยู่ในท้องแม่
ตามเดิม เชื้อโหนดละ ตอนนั้น” ผู้เล่าเรื่องระบมของคณ
พิง เห็นผู้ฟังพยักหน้าเป็นทักว่า ไม่แยะ จึงเล่าต่อไป
ว่า “ไม่ยากมีใครรู้หรือเดาออกว่า ลูกโหนดในครัว
นั้นได้มาจากไหน แต่มาจากไหนก็ช่าง แม่ข้าได้กิน
ลูกโหนดอร่อยมากก็จริง แต่กินไปแล้วยังมีลูก
โหนดเหลืออยู่อีกมากมาย ถึงจะแจกคนในบ้านกับ
เพื่อนบ้าน ก็ได้แจกคนละ ๗ ลูกแล้วก็ตาม ก็ยัง
เหลือมากมายก่ายกอง แม่ข้าเอาไปแจกให้หน้า
ประตูบ้าน เชื้อโหนดว่าลูกโหนดนั้นยังประตูบ้าน
มีคนเลย เพราะจากนอกถนนไม่ให้เห็นหรอก” เมื่อ
เล่าแล้วไม่มีใครแย้ง ก็เป็นอันว่า ทุกคนจำต้องยอม
เชื่อเรื่องทนายตนทหนึ่งเล่า ต่อจากนั้นคนที่สองก็
เล่าขึ้นบ้างว่า

“ตอนที่ข้าเกิดมาได้อาทิตย์เดียวนั้น ข้าเดินไป
เที่ยวเล่นในป่าไปเห็นต้นมะขามใหญ่เข้าต้นหนึ่ง ผัก
กระแหงต้นอ่อนชวนกิน ข้ากำลังหิวก็เลยรีบไต่ขึ้น
ไปบนต้น เลื้อยเลื้อยกินจนอิ่ม พออิ่มแล้ว รู้สึกทง
ง่วงทงหนึกเนื้อหนึกตัว ปีนลงมาไม่ไหว ต้องกลับ
เข้าไปยังหมู่บ้าน ไปเที่ยวหาบันไดมาได้อันหนึ่งเอา
พาดเข้ากับต้นมะขามแล้วไต่ลงมา เพราะหัดมากนะ
ที่ไปไต่บันไดในหมู่บ้าน ไม่อย่างนั้นแล้ว ข้าคงต้อง
อยู่บนต้นมะขามนั้นเรื่อยมาจนถึงบัดนี้” ผู้เล่าเล่าจบ
แล้วก็กวาดตาครว ก็ไปเห็นชายคนเดินทางพักหน้า
แล้วจึงว่าเชื้อเรื่องที่เราเล่ากัน สหายทงล้ามากพักหน้า
ว่าเชื้อเราเดียวกัน จึงถึงคราวคนที่ ๓ เล่าบ้าง เรื่อง
มีดังนี้คือ

“เมื่อครั้งที่ข้าอายุได้ขวบหนึ่ง ข้าได้ตัวอะไร
ตัวหนึ่ง ซึ่งข้าดำคึกว่าเป็นกระต่าย เข้าไปในพุ่มไม้
แล้วก็ตามเข้าไปติดๆ แต่แทนที่จะไปเจอกระต่าย
กลับไปเจอเสือเข้า เจ้าเสือร้ายนั้นอาปากกว้าง
เตรียมจะฆ่าข้า ข้าไม่ยอม แย้งว่าทำอย่างนี้ไม่
ยุติธรรมนี้ ข้ามาตามหา (อ่านต่อหน้า 109)

แม้คงจะเห็นว่าเรื่องทั้งหมดจะสิ้นสุดลงเพียงแค่นี้ ต่อ
ไปนั้นจะไม่มีใครแย่งเวลาของดินนโป เราก็คงอยู่กัน
สงบตามฉันทังสองคนแม่ลูก หรือดินนโปอาจจะมึ
เวลาคิดถึงกรุงศรีบ้าง ดินนโปคิดว่าเมื่อยังคิดถึงเขาอยู่
กรุงศรีก็หายเจ็บเจ็บไปจากโลกของดินนโป

ไม่มีวีแวว ไม่มีข่าวคราวใดๆ ความคิดคำนึงที่ว่า
กรุงศรีอาจจะมึคนอื่นแต่ดินนโป ไม่เคยมาแผ้วพาน
ในใจดินนโปเลย กรุงศรียังคงอยู่เป็นส่วนตัวใน
ความคิดคำนึงของดินนโปอย่างสมบูรณ์
(อ่านต่อฉบับหน้า)

พนันเล่นนิทานโกหก - ต่อจากหน้า ๑๗

กระต่าย ไม่ได้มาหาเต๊อ แต่เต๊อไม่ได้สนใจข้อแย้ง
ซักซอซซา ยังเดินอ้าปากท้อเข้ามาใกล้ ซาเลย
จัดการเอามือซ้ายไปคว้าขากรรไกรบนเต๊อได้แต่ก็
กระตุก น้ำแปดกึ่งเลยที่เจ้าเต๊อตัวใหญ่เมื่อเวลานั้น
หักออกเป็นสองท่อน แล้วล้มลงตายทันที” ฟังถึง
๓ เรื่องแล้ว คนก็พยักหน้ารับเงยบๆ ไม่กล้าแย้งซัก
แต่อย่างใด ปลดปล่อยคืนที่ ๔ เล่าเรื่องของตนบ้าง

“เมื่อมีกลายหน้าเต๊อไปหาปลา แต่หาปลา
ไม่ได้สักตัวเดียว ตามชาวประมงคนอื่นๆ ต่างก็หา
ปลาไม่ได้เหมือนกัน ซาก็เลยอยากจะรู้ว่า มันเกิด
อะไรขึ้นที่ใดท้องน้ำนั้น ซาก็โดดออกจากเรือดำน้ำ
ลงไป นานๆ ช่วงสักครึ่งเพื่อนเฮ้ย ดำลงไปเท่าไรๆ
ก็ไม่เจอของน่าดีก็ ดำอยู่ตั้ง ๓ วันนะถึงได้เจอ พอ
ถึงก็เห็นว่ามีปลาใหญ่มหึมาตัวหนึ่ง ใหญ่ไม่ผิด
ภูเขาเขาตา กำลังกินปลาอื่นๆ อยู่ มีน้ำเต๊อถึงไม่มี
ปลามาให้ข้าจับสักตัวเดียว ซาก็ใจขึ้นมา เลยเอา
กำปั้นขว้างเข้าให้ ปลานั้นใจเต๊อจัง แค้นตายได้
ตอนนั้นซาก็คิดถึงหอยเค็ดจะกินเนื้อปลานั้นเลยให้อิ่ม
จัดแรงติดไฟย่างปลา เต๊อแล้วก็นั่งกินอยู่ตรงนั้น
เอง กินอิ่มแปดแปดก็ไหลขึ้นมาเหมือนน้ำ มานะเรือ
ที่ยังจอดอยู่ นี่แหละเรื่องผจญภัยใต้ท้องน้ำของข้า”
และอย่างเคย ที่ไม่ว่าใคร เล่าแล้วออกมาจะไปกิน

เดินทางนั้นไม่ได้ หมายถึงว่าเต๊อจะแย้งเพราะไม่
เชื่อ แต่กลับกลับพยักหน้ารับทุกครั้งไป แล้วถึงตา
ที่เต๊อเล่าบ้างละ เรื่องของชายคนนั้นนี่ว่า

“เมื่อหลายปีมาแล้ว ข้าทำไร่ผ่าย ผ่ายต้นหนึ่ง
ข้างใหญ่โตมโหฬารผิดธรรมดา ตั้งแถวตามที่เคย
ต้นผ่ายทั้งต้นไม่มีใบไม่มีถัน แปดกึ่งพิลึก เป็นอย่าง
นั้นอยู่ตั้งนาน จนไม่ช้าก็เกิดมีกิ่งงอกออกมา ๔ กิ่ง
แต่กิ่งที่ไม่มีใบแต่กลับมีลูก กิ่งละลูก ข้าปลิดเอา
ลูกผ่ายทั้ง ๔ ลูกมาแล้วก็ผ่าออกดู พอผ่าลูกหนึ่งก็มี
ผู้ชายหนุ่มกระโดดแผ้วออกมาคนหนึ่ง ผ่าครบ ๔
ลูก ก็มีคนออกมาจากลูกผ่าย ๔ คน เมื่อต้นผ่ายเป็น
ของข้า ลูกผ่ายก็เป็นของข้า อะไรที่ออกมาจากลูก
ผ่ายก็ต้องเป็นของข้าด้วย เมื่อเป็นคน คนก็ต้องเป็น
คนของข้า ก็เลยได้ประโยชน์ ได้ข้าไว้ใช้งานถึง
๔ คน แต่คนทั้งสี่มันเกียจคร้าน ทำงานได้หน่อย
ก็หนีเบ็ดมาเมื่อไม่นานมานี้เอง ข้าเที่ยวตามหาไป
จนทวนบ้านทวนเมือง เพิ่งมาเจอตนเคยตนเอง เจ้า
หนุ่มเฮ้ย เจ้ารู้แล้วไซ้ไหมว่า เจ้าทั้งสี่คือข้าของข้า
ที่หายไป เร็ว กลับไปทำไร่กับข้าเดี๋ยวแหละ”

ถึงตอนนั้น คนทั้งสี่ก็ท้อถอยมนมบ่นมีอะไรจะได้คน
เดินทางนั้นเป็นข้า ก็กลับต้องคือตกเพราะพวกตน
เสียท่ากลายเป็นข้าของไร่ของชาวนั้นไปแล้ว

แต่จะคนึงอัน พุดไม่ออก ได้แต่กลอกหน้ามันตา
ละห้อย ถ้าจะพุดว่า เธอเรื่องทชายนนเฒ่า ก็เท่ากับ
ยอมรับว่าตนเป็นข้าของคนเดินทางนั้น แต่ถ้าพุดว่า
ไม่เชื่อก็ต้องเป็นข้าเช่นเดียวกัน เพราะแพ้นั้น
ผู้ใหญ่บ้านพุดแก่ชายทงสี่อยู่ตง ๓ ครั้ง ให้บอกมา
ว่าจะเชื่อหรือไม่เชื่อเรื่องทชายนนเฒ่า เมื่อเห็นไม่มี
ใครยอมพุดอะไรออกมา ผู้ใหญ่บ้านจึงประกาศให้
คนเดินทางชนะพนัน ชายคนเดินทางนั้นก็ใจกว้างว่า

ลัรวเสริญ แทนที่จะอยากได้คนทงสี่ไปเป็นข้าตาม
สัญญา กลับกล่าวเพียงว่า “ข้าไม่อยากจะพุดเจ้า
ไปทำไมหรอก ถอดเสื้อผ้าออกเอามาให้ข้าเท่านั้น
แหละ แล้วข้าจะปล่อยไป” คนทงสี่รับหมยขึ้นของ
ที่ชายนนประสงค์สั่งให้โดยดี แล้วขายแปลกหน้า
ผู้ชนะพนันก็จากทงสี่ไป เอาเสื้อผ้าที่ชนะพนัน
เล่นิทานโกหกพาดบ่าแบกไปด้วย

□ □

ภาษาและหนังสือ – ต่อจากหน้า ๑๕

เครื่องหมายวรรณยุกต์กำกับอยู่ เป็นอันว่ามีคำ
มากมายที่ใช้เครื่องหมายไม่ได้ก็ไม่ได้เต็มเสียงต้น
เมื่อเป็นเช่นนั้นเราจะสังเกตได้อย่างไรว่าคำไหนเสียง
ต้นคำไหนเสียงยาว

เล่น เล่น เล่น

เล่นเสียงต้นกว่าเล่น

และต้นพอกๆกับเล่น

มีดทงร่อยมีร่อยร่อยทงน

ร่อยเสียงต้นที่สุด

แข่งไม่แข่งขันแข่งกับเขา

แข่งต้นกว่าแข่งและ

ต้นพอกๆกับแข่ง

จะเห็นได้ว่าคำบางคำเสียงต้นพอกๆกับคำที่มี
เครื่องหมายไม่ได้ก็ แต่เมื่อมีเครื่องหมายวรรณ
ยุกต์กำกับอยู่แล้วจะใช้ไม่ได้ก็รู้จริง ผลก็คือไม่มี
อะไรแสดงว่าเป็นเสียงต้น

นอกจากนั้นคำบางคำอาจจะเปลี่ยนเสียงต้นยาว
ไปได้แล้วแต่ผู้พุด เช่น บางคนออกเสียงคำว่า ให้
เป็น ห้าย แล้วแต่ท้องถิ่น เช่น บางคนออกเสียง
คำว่า เป่ลว เป็นเสียงสั้น แล้วแต่การลงเสียงหนัก
เบา เช่น กะทะ ทะ เสียงยาวกว่ากะ เพราะเน้นเสียง
หนัก และแล้วแต่อารมณ์ของผู้พุด เช่น ฉะเคย
ผู้พุดพุดพยางค์หน้าเสียงยาวกว่าปกติ

คราวที่ตัวอักษรที่แทนเสียงยังถ่ายทอดเสียง
ต้นยาวไม่ได้สมบูรณ์ ก็คงต้องมีปัญหาเรื่องเขียน
อย่างหนึ่ง ออกเสียงอย่างหนึ่งอยู่เรื่อยไป ที่อ่าน
ออกเสียงต้นยาวกันได้ถูกต้องทุกฉันทเพราะรู้ความ
หมายหาไร้อ่านตามตัวอักษรไม่

□ □

สถานเตรียมด้วย อุษณีย์

๑๐๐ เอื้องโรงภาพยนตร์เอ็มไพร์ พระนคร

ดัดมม ย่อมมม แต่งหน้า แต่งเล็บ และดัดเนื้อ

อุษณีย์ เปิดสอนวิชาดัดมม ดัดเนื้อเป็นรายเดือน และมีภาคค่ำ ตั้งแต่เวลา ๑๖.๓๐ - ๑๘.๓๐ น.

หลักสูตรสอนเป็นเร็ว ค่าเรียนถูก

อุษณีย์ บริการสุภาพ เป็นกันเอง ทนตมัย อุปกรณ์และน่ายาคูณภาพดี บริการโดยช่างที่ชำนาญ

นิทาน ไทยใหญ่

๕19

๕๖๖๖

๒๕ ก.๒.๒๕๐๙

บรรณ ทัศนธัมม

ยายขายหล่อมขายอิง หรือ ชายเข็ญใจขายพ้อม

ที่จริงเรื่องสั้นชื่อเต็มว่า ตักกะตักกันผานขาย หล่อมขายอิง คือ ทุกคะตะคนจนขายพ้อม (ท่านผู้เผ่ากอสะละ เมืองไทยเป็นผู้เล่า) เรื่องราวพิสดารตอนต้นคล้ายกับนิทานพม่าเรื่องพนันเล่นนิทานโกหก ดังที่เล่าไปแล้ว และที่จริงก็คล้ายกับเรื่องที่เล่ากันเกี่ยวกับกาลิทธาสว่า ครั้งหนึ่ง พระเจ้าวิกรมมหาราชให้กาลิทธาสกล่าวถ้อยคำอะไรสักอย่างหนึ่ง ซึ่งใครๆยังไม่เคยฟังเลย แต่ไม่ว่ากาลิทธาสกล่าวอะไรออกมาก็ตาม อำมาตย์ก็ร้องกันแข็งเชื่อว่าเคยฟังแล้ว เคยฟังแล้ว จนในที่สุดกาลิทธาสจิตใจเลยเลวว่า ปู่ของตนสั่งไว้ว่า อำมาตย์พวกนี้เป็นหนอยู่แสนรูปให้ทวงกินให้ได้ อำมาตย์เหล่านั้นเผลอตัวร้องออกมาว่า เอ๊ะ ไม่เห็นเคยได้ยิน จึงเป็นอันกาลิทธาสได้เล่าเรื่องที่ผู้ฟังยังไม่เคยได้ยิน ถวายพระเจ้าวิกรมมหาราชสมปรารถนา

นิทานไทยใหญ่เริ่มเรื่องคล้าย ดังข้างของ คือ กล่าวถึง ชุนหอคำ สุนันตะหระจะ กับ นางมีพระราสูห์หรือเจ้า มีลูกหญิงเจ็ดนาง และพี่สาวทงหกนางต่างได้เข้าพิธีถักหม่มป้อม (มงคลสมรส) กับลูกชายเศรษฐีไปหมดแล้ว ยังเหลืออีกแต่ น้องหญิงต้น คือ น้องสาวสุดท้องเท่านั้นที่ยังหาคู่ไม่ได้ ทั้งๆที่ของกำ

ลักคะหน้า (รูปร่างลักษณะ) ก็สวยงาม กิริยาจาจก็เหมาะสม ชาวแพะไปทุกบ้านทุกเมือง บรรดาแม่ชาก็เจ้าชายโอรสชุนหอคำเมืองต่างๆได้ยินข่าวเข้า ต่างพากันมาสู่ขอ นางต้น นกนมากมายทั้งวันทั้งคืน จนเมืองชุนหอคำนั้นตระหวั่นจะพลุกพล่านไปด้วยผู้คน ดูไม่ผิดกับเป็นป้อมเป็นตา (งานมหกรรม) ชุนหอคำเองก็อดอดพระทัยไม่ทราบจะทำอย่างไรลูกถ้าจะยกให้แก่แม่ชานั้นองค์หนึ่ง องค์นั้นก็จะต้องวิธยาเคียดเค้าน แล้วก็จะมาฆ่าฟันกันจนบ้านเมืองพินาศวอดวายเป็นแน่แท้ ในที่สุดชุนหอคำก็หาวิธีได้ จึงประกาศว่า

“ตกลงเป็นว่า ไม่ว่าจะเป็นคนมี คนจน เป็นข้า เป็นเจ้า ถ้าสามารถเล่าเรื่องใดก็ตามที่เรายังไม่เคยรู้ไม่เคยได้ยินได้ละก็ เราเป็นเจ้าการต้องมั่งกะลาดักทบบอบบัน (เสกสมรส) ให้กับนางต้นลูกหญิงของเราทันทีทีเดียว”

พอประกาศดังนั้นไม่ช้า บรรดาเจ้าลูกจ่อมลูกอำมาตย์พ้องเมือง ลูกคนมากคนมี ลูกคนคาวมาขาย ลูกปู้กั้งปู้แก่ (กำนันผู้ใหญ่บ้าน) ไม่ควายนไหนเมืองไหน ต่างพากันมาเข้าแข่งขันเล่าเรื่องอันสรรมาแต่ตัวจะต้องเป็นเรื่อง ลักล่ำ (ลักขิง) ลักข่า (ลัก

คำศัพท์ไทย-ไทย

เจ็บ จำต้อง ล้นชู จำนอง

(คำไทยพม่า ในอัสสัม)

แปลว่า : เจ็บ โกล (ตัว) คือเจ็บที่ท้อง ศัตรู
โกล (ตัว) คือญาติพี่น้อง

คำอธิบาย : เจ็บ = เจ็บ จำ = โกล บางที

ใช้คู่กับ เกอ-อ (โกล) เป็น เกอ-อๆ จำๆ
ต้อง = ท้อง ล้นชู = ศัตรู จำนอง = พี่น้อง

บ.พ.

เป็นพิเศษกว่าของใคร) แล้วยก หลากหลาย คือแปลก
ประหลาดไม่มีใครเหมือน แต่แม้กระนั้นพอเล่าจบ
ขุนหอกคำก็ตรัสว่า เคยได้ยินแล้ว ทุกเรื่องไป จน
มาวันหนึ่งมังฆาทั้งหลายจึงพากันมาชุมนุมเล่าเรื่อง
ไม่เคยได้ยิน มังฆาองค์หนึ่งเริ่มว่า

“ที่เมืองเฮาข้า นั้นมีเกาะใหญ่เกาะหนึ่ง กว้าง
ใหญ่ไม่รู้ศักราชขึ้น น้าพิศวง” อีกองค์หนึ่งก็กล่าว
ขึ้นว่า “นั่นแหละ ถ้าคนเมืองสุเจ้า เอาผัก
กาดโหลงเมืองเฮาข้าที่ไปห่มด้ามบ้าน กำนันห่ม
ด้ามเมืองมาคลุมเกาะใหญ่นั้นละก็ เป็นพอกับพอดิ
ทีเดียว” ได้ยินดังนั้น มังฆาองค์ที่สามก็กล่าว
ว่า “แต่ว่าผักกาดโหลงเมืองสุเจ้านั้น หากเอามาหุงต้ม
ในหม้อขาง (กระทะ) เมืองเฮาข้าละก็ ยังหลวมเทียว
นะ ยิ่งยกหม้อขางลงมาวางบนดินแล้ว ปากหม้อขาง
นั้นจะสูงขนาดจกลายฟ้าปลายหมอก (เมฆ) เลย
เทียวแหละ”

มังฆาองค์ที่สี่ขึ้นบ้างว่า “หม้อของปู่เจ้า

เมื่อก่อนนั้น ถ้าเอากาก (พายไม้คนข้าว) ของทอด
เข้าข้ามากายขัดปากหม้อเป็นพอดิไม่มีอะไรเทียบ
เทียว และกากนั้นถ้าเอาไปส้อย (ร้อย) ข้าง จะด้อย
ได้ถึง ๘ ปาย (เชือก) แต่พอเอากากไปคดอะไร
ตัวกากที่ใช้คนนั้นคดคดได้ถึง ๖๐ แม่”

มังฆาองค์สุดท้ายได้โอกาสกล่าวขึ้นว่า “อัน
หม้อโหลงเมืองสุเจ้าที่สุเจ้าว่ามานั้น พอเอาหว่าน
โหลง (ขาม) เมืองเฮาข้าครอบปากเข้าละก็ เป็นได้
ขนาดกันพอดิไม่ผิดฝ่าผิดตัว และถ้าเมื่อไหร่เกิด
เป็นศึกเป็นเลื้อ คนทั้งเมืองเข้าไปซ่อนใต้หว่านโหลง
นั้นได้มิดชิด ปลอดภัยอันตราย”

ถึงแม้มังฆาทั้งหลายจะพยายามหาเรื่องมา
ข่มขู่กันและกันดังกล่าวแล้ว เจ้าขุนหอกคำสุหนั้น
ตระว่าก็จะยังกล่าว “เอาเรื่องอะไรมาเล่า เคย
ได้ยินแล้วทั้งนั้น” มังฆาองค์หนึ่งซึ่งไม่มีโอกาสได้
เล่ายังกล่าวเยาะเย้ยอีกว่า “สุเจ้าที่ว่าผักกาดโหลง
หม้อขางโหลง หม้อโหลง (อ่านต่อหน้า 112)

เฮาข้า กับ สุเจ้า เป็นภาษาสุภาพ แปลว่า ข้าพเจ้า กับ ท่าน ส่วนมากมักใช้ในเวลาปาฐกถา

อ้ายขายหล่อมขายอึ่ง หรือ ข่ายเบญจใจขายพ้อม – ต่อจากหน้า ๑๗

หวานโหลง กากโหลงนั้น ลองเอามาใช้หุงหาอาหาร เลี้ยงคนวันงานเล็กดมรดเจ้านางต้นคู้บ้างเป็นไร” พุดเล็กก็รีบเดินทางกลับไป ล้วนมังชาอื่นๆยังไม่ยอมกลับ เผ้าคิดหาเรื่องแปลกมาเล่าถวายเจ้าอยู่เรื่อยมาจนถึงแปดเดือน ในที่สุดเห็นไม่เป็นผลจึงพากันกลับไปยังบ้านเมืองของตน

ยังมีตุ๊กกระต๋ากันแผนขายหล่อมขายอึ่งอยู่ในเมืองเจ้ามังชาองค์ที่รบกลับบ้านกลับเมืองมาก่อนใครเพื่อน เมื่อเห็นเจ้านายของตนกลับมาถึงถึงที่อยู่ที่เข้าไปเฝ้าเจ้ามังชานั่น โทนิกเห็นตุ๊กกระต๋ากันเชิญไปขายพ้อมนั้น จึงพูดจาชักชวนให้ขายนั้นได้ไปเล่าเรื่องที่เจ้าขุนหอคำยังไม่เคยได้รู้ได้ยินคู้บ้าง อ้ายขายหล่อมขายอึ่งดกตกใจรีบกล่าวว่า “ไม่ได้ข้านอ ข้าเจ้าเป็นคนยากจนเสียผ้าขาดปุระ หากินทางขายหล่อมขายอึ่งไปวันหนึ่งๆ ตั้งแต่เกิดมา ก็หน้าเล็กต๋กย่อ (ตัวเล็ก) ไปไหนก็อายคนกลัวคนไปหมด ข้าเจ้าไม่กล้าหอรอกข้านอ” เจ้ามังชาก็นิยมนำ “เอะนะ ข้างบรองว่า ฟันนี้ไปเจ็ดวัน ถ้าทำอย่างที่เขาแนะนำให้แล้วจะดี เจ้าเป็นต้องได้เป็นลูกเขยขุนหอคำแน่ๆ เทียว” แล้วเจ้ามังชาก็แนะนำตั้งต่อนให้ต่างๆนานา จนตุ๊กกระต๋ากันนั้นใจ รับผิดชอบไปปฏิบัติตามคำแนะนำนั้นทันที ดังแรกก็ออกไปเล่นชิงโหลงลูกหนึ่ง พอล้วนเจ็ดวัน ด้านเสร็จก็หาบชิงโหลงนั้นเข้าไปเฝ้าขุนหอคำท่ามกลางประชาชนคนทั้งหลาย ทูลขึ้นว่า

“เจ้าขุนหอคำข้านอ เมื่อครั้งพ่อข้าเจ้ายังไม่ตาย

ได้เล่าไว้ว่า ปู่หม่อน(ทวด)ของข้าเจ้า ได้นำเงินทองมาใช้ในกิจการบ้านเมืองเป็นจำนวนมาก คือเงินเจ็ดองค์ ขนาดเท่าที่ข้าเจ้านามานี้แหละ แล้วยังมีทองเจ็ดองค์ เพชรพลอยอีกเจ็ดองค์ เมื่อไม่เพียงพอก็ได้กู้ยืมจากสระโหลง (เศรษฐีใหญ่) ผู้หนึ่ง ซึ่งเป็นปู่หม่อนของข้าเจ้า เวลาล่วงเลยไปถึงเจ็ดชั่วคน นั้นรายนียังไม่ได้ใช้ แต่ปู่หม่อนเจ้าข้าให้คำมั่นว่าจะต้องใช้ให้แน่นอน หากชั้นลุยยังใช้ให้ไม่ได้ก็ให้ชั้นหลานที่สืบกันต่อๆ มาใช้แทน ตอนก่อนพ่อแม่ข้าเจ้าจะตาย พ่อแม่เล่าให้ข้าเจ้าฟังตลอดถึงว่า ข้าเจ้าทรงอ่านควมเคอเม้ง (ประวัติศาสตร์) มาแล้วคงจะทรงทราบดีละมังข้านอ”

ได้ฟังทุกกระดากคำของนี้ เจ้าขุนหอคำถึงกับอึ้งตะลึงไป ไม่อาจจะกล่าวถ้อยคำใดออกมาได้ เพราะถ้ามัวแต่เคยรู้เคยได้ยินความเช่นนั้น ก็จำเป็นต้องใช้หนี้ทั้งหมดที่ทุกกระต๋ากันนั้นกล่าวอ้าง ครั้นจะกล่าวว่า ไม่เคยรู้ไม่เคยได้ยินเรื่องหนี้สินมหาคำดังนั้น ก็เป็นอันแพ้ ต้องยอมยกนางต้นลูกหญิงให้แก่ทุกกระต๋ากันนั้น ในที่สุดเมื่อไม่มีทางเลี่ยงเข้าจริง เพราะคนทั้งหลายต่างลงความเห็นกันว่า เจ้าขุนหอคำแพ้ทุกกระต๋ากันแน่ เจ้าขุนหอคำจึงยอมตกลงยกนางต้นให้เข้าพิธีต้องมั่งกะลา กับทุกกระต๋ากันที่ตามสัญญา

ฝ่ายนางต้นผู้มาส่งสารนั้น แม้จะถูกพี่สาวทั้งหกเยาะเย้ยถากถางว่า “อนางต้นเว้ย จะได้ผัวทั้งหก จำเพาะไปได้ผัวยากจนเข็ญใจ คุ้มไม่ผัวอายชะหน้า

(คนขี้เกียจอันหลังยาว) ช่างน่าอับอายขายหน้าเสียจริง คนอย่างนี้เราน่าจะอย่าให้มันมาขึ้น เรือมันเราก็คงไม่ไปขึ้น” นางก็ยังทำใจให้สบาย กับหน้าก็มาอยู่กับทุกกระด้นคนขายหล่อมขายอึ้งเรื่อยมา

อยู่มาวันหนึ่ง ทุกกระด้นปรึกษานางต้นเรือจวนการค้าขาย เมื่อตกลงกันแล้ว ทุกกระด้นผู้ผัวควรจะได้ออกเดินทางแสวงหาโชคตาไปยังบ้านเมืองไกล ทุกกระด้นก็ใช้นางต้นให้ไปยืมเงินของเจ้าขุนหอคำมาหักทุน ได้ทองมาแปดร้อย (ร้อยหนึ่งหนักหนึ่งร้อยบาท) จึงนำมาเที่ยวหาซื้อเมล็ดพันธุ์นาชนิด กับเครื่องมือใช้ไม้สอยดำหว่านทำไร่ทำสวน แล้วก็ขออาศัยเรือพี่ชายที่เป็นเศรษฐีทั้งหกคนเดินทางมาถึงเกาะแห่งหนึ่งซึ่งไม่มีผู้คนอาศัยอยู่เลย ทุกกระด้นขอให้พี่ชายปล่อยตนลงที่นั่นก่อน แล้วจึงเดินทางต่อไป

ทุกกระด้นเป็นคนขยันขันแข็ง แม้จะตัวคนเดียวก็ไม่ย่อเย้ย หักร้างดวงพง ทำไร่ทำสวนปลูกถั่วปลูกงา ไม่ช้าก็เป็นที่ดิน เป็นดอก เป็นเม็ดขึ้นมา แต่ยังไม่มีที่จะได้กินลูกกินผล ก็ประมาณมีนกเขว (นกแก้ว) ห้าร้อย มีขุนนกเขวเป็นตัวนำมากองที่ไร่ของทุกกระด้น ขนนกเขวบินถวักบินงาของทุกกระด้นเสียทุกวันๆ จนกระทั่งหมดแล้วไม่มีอะไรเหลือ อยู่มาวันหนึ่ง ขนหอคำนกเขวเกิดไปติดบ่วงแร้วที่ทุกกระด้นทำดักไว้ ทุกกระด้นได้โอกาสอย่างนั้นจึงจับขุนนกเขวนั้นไว้ได้ ขนนกเขวกล่าวว่า “นี่แน่เจ้า ตัวข้าเป็นขนหอคำนกเขว อย่าฆ่าข้าเลยนะ แล้วข้าจะไขคำกล่าวที่พวกข้ามาดักกินเสียหมดคนให้ ถ้าใกล้ไฟพวกข้าอยู่นะมีบ่อแต่ง (บ่อเพชร) อันค่า ข้าจะหามาใช้ให้ อย่างถั่วไปเลย”

ทุกกระด้นได้ยินดังนั้นจึงปล่อยขุนนกเขวกับนกเขวอื่นๆ ๕๐๐ ไป และไม่เข้าขุนนกเขว นกเขวลูกน้องก็ต่างพากันอมเพชรมาให้ทุกกระด้นตัวละสองเม็ดๆ จนทุกกระด้นได้เพชรเป็นอันมาก ทุกกระด้นจึงอนุญาตให้นกเขวทั้งหลายมาหากินในไร่ในส่วนของตนได้ตามใจชอบตลอดไป แล้วทุกกระด้นก็ไปจัดการเอาข้าวมาทำเป็นแผ่น แผ่นหนึ่งใส่เพชรไว้เม็ดหนึ่งๆ จนหมด เมื่อหมดเพชรแล้วก็ทำข้าวเปลือกๆ ไม่ได้ใส่เพชรเก็บไว้อีกเป็นอันมาก ถึงเวลาที่เรือพี่ชายมาแวะรับกลับ ก็ชนล้มบดที่ตนมี คือข้าวอันค่าอันนั้นบรรทุกรับไปด้วย และเมื่อเรือมากลางทางพื้นเกิดหมดลง เศรษฐีผู้พี่ชายต้องยืมข้าวของน้อง

หนาว

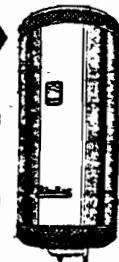
สับขา

เพราะใช้

หม้อต้มน้ำร้อนไฟฟ้า

หม้อต้มน้ำร้อนไฟฟ้า

“โกดเซีย” หรือ “บลูเคอร์”

Godesia
MADE IN GERMANYBLÜKER
MADE IN ITALY

ส้วก สับขา ทั้งสมัย รักษาสุขภาพ
ทาสานาน ให้สุขสบาย ตลอดทุกฤดูกาล
เหมาะทั้งสำหรับใช้ในบ้าน ที่แห่งใด
โรงแรม และที่สาธารณะ ตลอดจนห้องแต่ง
หม้อต้มน้ำร้อน-สุภาพสตรี

ผู้แทนจำหน่าย บริษัทสยามพาณิชย์ จำกัด
147-149/1 ถนนนครสวรรค์ แขวงจันทบุรี เขตเมืองใหม่ กรุงเทพฯ โทร. ๒๐๐๒๒-๒๑๓๐๐

เขามาได้ไฟ ทุกคนก็ว่า “ชีวิตของข้านี้ ไม่เหมือนของใครหรอกนะ พยายามไปแต่ต้องหามาใช้ให้เหมือนเทียว ไม่อย่างนั้นข้าไม่ยอมหรอก” พี่เขยก็ตอบว่า “กะชีวิตแห่งท่าน อย่างไรเสียก็ต้องหาใช้ให้ได้” ว่าดังนั้นแล้วต่างก็ยืมชีวิตทุกคนไปคนละ ๕๐๐ แผ่น

ไม่ช้าเรือมาถึงเมืองที่อยู่ เศรษฐีพี่เขยให้เมียของตนนำข้าวของอันดีอันงามไปถวายเจ้าขุนหอคำผู้บิดา ส่วนทุกคนก็ให้นางตนนำแผ่นชีวิตไปถวายบ้าง ไม่ว่าใครเห็นอดหัดเหวระไม่ได้ ขุนหอคำเห็นเช่นนั้นก็บันดาลโทษว่า “หนอย เอาชีวิตแห่งมาให้ข้า เอาไปได้หัวเจ้าแน่ะ” แล้วก็เอาแผ่นชีวิตฟาดหัวนางสิ้น แผ่นชีวิตก็หักหลุดเป็นชิ้นๆ เพชร

ที่ซ่อนอยู่ในนั้นก็กระเด็นออกมา เป็นที่น่าพิศวงใครๆ เลยพากันยกย่องปัญญาของทุกคนชายห่อหมกชายอิง เจ้าขุนหอคำก็เกลียดพิโรธกลับเห็นคุณงามความดีมีปัญญาของลูกเขยสุดที่องเรือนเดียวกัน จึงแต่งตั้งให้เป็นเจ้าแก้วเมือง (รัชทายาท) พี่เขยก็ทักท้วงออกทักใจสำคัญว่าแผ่นชีวิตที่ยืมมาคนละ ๕๐๐ แผ่นนี้มีเพชรอยู่ทุกแผ่น ไม่มีทางจะทำถึงได้ ก็จึงได้เข้าไปอ่อนน้อมค้อมหัว ยอมปฏิบัติรับใช้เจ้าแก้วเมืองก็ช่วยให้คนเหล่านั้นได้มีความสุขสบายใจ ฉะนั้นเจ้าแก้วเมืองได้ขึ้นครองราชสมบัติปกครองบ้านเมือง หลังที่เจ้าขุนหอคำนอนแพ (นอนแพ-ทิวศด) แล้ว บ้านเมืองจึงร่มเย็นเป็นสุขสืบมา □

โรงแรมวิปริต — ต่อจากหน้า ๒๗

ไปหมด ต้นท่มอย่างเดียวไม่มีดอกไม้อื่น ต้นท่มซึ่งมีความหมายแทนความทุกข์ระทมซึ่งท่วมท้นหัวใจอยู่ในขณะ

ดอกไม้อื่นขาดกับหนูและตัวกระเข้ดีเขียวแก่ดูงดงามชวนเศร้า กลิ่นดอกต้นท่มระดมกันอวลเข้าจมูกคนก็ยิ่งทำให้หัวใจเหวและกระเน็งถึงเป็นต้นพันไม่มีแล้ว แผ่นออกกว้างที่เคยอิงแอบขอเป็นที่พึ่งไม่มีแล้ว คนที่จะคอยทะนุถนอมและให้ข้อคิดเห็นไม่มีแล้ว ล้ามียอดที่รักที่บูชา ไม่มีแล้ว คนที่เต็มสุขรักสุดหัวใจ

หยาดน้ำตาไหลรินจากขอบตาตาดูแค้นใจก็คิดไปต่างๆ อย่างนี้เองที่เขาเรียกว่าแถหาย ด้วยจะแถทางไหนมิได้พบ มองฟ้า ฟ้าก็ว่างแฉ่ง มองดิน

ดินก็เปล่าเปลี่ยว จะมองหาไปทุกทั่วสารทิศก็มิมีวันจะได้พบเห็น ด้วยเขานั่นเหลือแต่ชื่อ

ยิ่งคิดก็ยิ่งใจหายเป็นอันสิ้นสุดกันเพียงนี้ระหว่างเธอกับเขา ชาติหน้าจะได้พบกันจริงหรือไม่ไม่มีใครรู้ แต่ถึงพบ ก็จำกันไม่ได้ ต้องไปตั้งต้นพบ รู้จักและรักกันใหม่ ในนามใหม่ ตัวตนใหม่ และชาติใหม่ แล้วก็ตายจากกันให้เศร้าหมองทวนหาถึงกันอีก เท่านั้นเองชีวิต เวียนตายเวียนเกิดไม่รู้จักจบสิ้น

บ้างพวงนึ่งพิศคุณผู้หญิงด้วยความสงสารจับใจ น้ำตาพลอยเอื่อซอ ต้องคอยยกผ้าเช็ดบ่อยๆ แล้วแก้หอนนึ่งถึงคุณผู้ชาย อพิโธ ช่างน่าเวทนาฝิตายไปแล้วยังอุตสาห์นึกถึงถึงเมีย มาปรากฏร่าง

นิพนธ์
เบงกอล

วันที่ ๒๙ ๖ ๗ ๐ - ๒๕๐๙

บรรณ หินธุรังษี

ผู้หญิงหัวโล้น

เรื่องนี้เป็นเรื่องผู้ชายมีเมียสองคนอีก ซึ่งเป็นธรรมดาที่จะต้องมียี่สิบสาว สวย รักมาก รักน้อย เมียน้อยในเรื่องนี้เป็นคนที่ชั่วรักมาก เวลาหัวออกไปค้าขายต่างเมือง เมียน้อยจึงข่มขู่เมียหลวง ไล่ให้ทำงานหนักต่างๆ ขำไปลาอาหารก็ไม่ให้กินเพียงพอ

วันหนึ่งเมียน้อยเรียกเมียหลวงมาหาหาให้ตน ขณะที่หาหาอยู่ เมียหลวงบังเอิญมือหนักไปหรือจะเจตนาที่ไม่ทราบแน่ ไปถูกผมเมียน้อยหลุดออกมาปอยหนึ่ง เป็นธรรมดาว่าผู้หญิงจะมารักหาถามว่าผมอย่างไร เพราะฉะนั้นถึงจะอยากให้เมียหลวงหาหาให้ต่อไป นางเมียน้อยก็ทนเดียวผมอันเป็นที่รักไปเปล่าๆ อย่างนี้ไม่ได้ ถึงกับมีอาการโมโหโกรธา ถึงทั้งผมเมียหลวงออกเสียบ้างจะได้หายกัน แต่ว่าเมียหลวงนั้นก็บังเอิญมีผมไปร่วงบางอยู่แล้ว ถูกสิ่งทั้งอย่างนั้น ผมที่มีอยู่ไม่มาก ก็เป็นอันหมดหัวกลายเป็นคนหัวโล้นไป และใครจะทนดูผู้หญิงหัวโล้นด้านอย่างนี้ได้ เมียน้อยก็ข่มเมียหลวงออกจากบ้านไป เมียหลวงเองทนอับอายอยู่ไม่ได้ ก็ตั้งใจแน่วแน่ว่าจะต้องเข้าป่า แม้ว่าจะต้องอดตายหรือถูกเสือตีสั่งฆ่าก็ตามแต่ แต่เมียหลวงจะรวบรวบจะเป็นคนชยัน เมื่อเดินเข้าไปในป่าผ่านต้นไม้ก็เก็บต้นไม้

มามัดทำไม้กวาดถือติดมือไปด้วย ไปพักที่ไหน ก็กวาดที่ตรงนั้นจนเตียน และอย่าว่าคนจะชอบเลย แม้ต้นไม้ก็ชอบให้มีคนมาทำให้ เมียหลวงไปถึงไหน ต้นไม้ทั้งหลายจึงให้พรไปตลอดทาง

วันหนึ่งนางผ่านต้นไม้กล้วยต้นหนึ่ง กวาดได้ต้นให้จนเตียนแล้วก็ได้พรจากต้นกล้วย เมื่อเดินต่อมาถึงคอกวัวของยายพราหมณ์คนหนึ่ง นางก็เข้าไปกวาดให้จนสะอาดเตียน วัวเห็นเช่นนั้นก็พอใจให้พราหมณ์ ไม่เข้ามาถึงต้นกะเพราที่เขาเรียก ดุสิต เป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ของเขา หญิงนั้นก็เข้าไปกวาดบริเวณใต้ต้นให้อีก และก็ได้พราหมณ์อย่างเคย เดินทางต่อมานางได้มาพบคนนั่งสมาธิบริกรรมอยู่ใกล้ๆ กับกระท่อมแห่งหนึ่ง นางเข้าใจได้ว่าท่านผู้นั้นคงเป็นมุนี มาปลุกบรรณศาตา นั่งสมาธิแต่ดึกถึงขณะนี้นางยืนอยู่เบื้องหลังมุนี มุนีผู้นั้นจึงร้องเรียกขึ้นว่า "เจ้าจะเป็นใครก็ตาม มาตรงหน้าข้า อย่าไปยืนข้างหลัง ไม่เช่นนั้นข้าจะเผาเจ้าให้เป็นจุณไปทีเดียว" หญิงนั้นตกใจตัวสั่นรีบมายืนอยู่ตรงหน้า เมื่อมุนีถามว่ามีประสงค์อะไร นางก็ตอบว่า "เดี๋ยวนี้ท่านคงจะทราบแล้วว่าข้าเดือดร้อนอะไร เพราะท่านหลับตาเห็นได้หมดทุกอย่าง ถ้ามีข้าไม่รักข้า เพราะผมข้าไม่

ตอบปัญหา - ต่อจากหน้า ๒๑

ที่ไหนเขาชอบผู้ชายแบบพ่อหนูไม่รู้จักโดยที่ที่คุณ
ทำให้เข้าใจว่าเป็นเช่นนั้นจากจดหมายของคุณ

วิธีแก้ก็คือมีเรื่องเสีย เด็กเขียนจดหมายหรือ
ไปตอบเขาได้แล้ว ถ้าการเขียนถึง "จินตนา ๒"
ทำให้คุณสบายใจจริงอย่างว่า ก็เขียนมาอีกก็ได้ใน
ระหว่างที่ใจคอยยังไม่สบายอยู่นะ

แต่ขอบอกให้ทราบล่วงหน้าว่า ถ้าจะให้ตอบ
(ซึ่งก็อาจจะตอบทางจดหมายส่วนตัว) แต่อย่างนั้นก็
หวังว่าจะได้คำตอบปลอบประโลมหวาน ๆ เพราะ
ขึ้นปลดปล่อยให้ความเห็นอกเห็นใจ พ่อหนูประเภทคุณ
นี่ก็จะมาหลงรักเอา "จินตนา ๒" เข้าอีก ภัยของเรา
มันเห็นจะไม่คู่ควรก็เป็นแน่ □

ผู้หญิงหัวโหล่น - ต่อจากหน้า ๑๗

เครื่องประดับอะไร เพียงแต่ฉันซื้อเสื้อผ้าเท่านั้น
ของเหล่านั้นก็จะมีมาเอง และเมื่อผ่านตัวกับตัว ฉัน
ก็ดื่มน้ำบอกว่า "ดูรักเขาไปตองนี่ไป เมื่อไหร่
เจ้าไปก็ไปตองนี่ล่ะก็ อยากจะกินอะไรล่ะ ไม่แต่จะ
เป็นกตัญญูรักดีกับเขาเท่านั้น แต่ยังจะมีอาหาร
รตติเศษต่างๆสุดแต่จะปรารภรตนาอีกด้วย" ครั้นมาถึง
ต้นฝ้าย ซึ่งให้กิ่งฝ้ายนางมาทำไม้กวาดก็กล่าวว่
"เอากิ่งนี้ไปกิ่งหนึ่งดีดู ถ้าเมื่อใดลูกฉันล่ะก็ ลูก
อยากจะได้อะไรล่ะ ฝ้ายใหม่แพรวพรพรรณทุกอย่างจะมี
ให้ดังปรารภรตนาทุกประการที่เคียด สองดูเคียดนี่ก็ได้"
นางจึงลงต้นกิ่งฝ้าย ก็ปรากฏเป็นฝ้ายใหม่เมื่อถึงกอง
อยู่บนตัก นางจึงเอาฝ้ายนั้นมาทำด้ายหูกและห่ม
ดอมสรวัยเปลือกหอยที่ซื้อมือ มือถือตะกร้ากับ
ไปตองและกิ่งฝ้าย ลูกก็ออกจะแปลกพิศอยู่

แต่ว่า เมียน้อยที่ยืนอยู่ที่ประตูบ้าน ไม่เห็น
ความพิศพิศ เพราะไปเดินเดินชมผลของนาง หน้า
ตาอันงดงามของนาง ที่แปลกไปจนแทบไม่เชื่อด้วย
ตา มันเปลี่ยนไปได้ถึงเพียงนี้เทียวหรือ มหัจฉริยะ
จริง ที่ยายแก่แรงทั้งกลายเป็นเทพธิดาผู้เลอโฉมไป

แล้ว มีหน้าซำยังแต่งกายด้วยเสื้อผ้าอาภรณ์ด้วย
งามมีราคา ยิ่งดูยิ่งวิเศษ แล้วก็อยากได้บ้าง เมื่อ
เคียดเชิญตามเมียหลวงดูว่ามุนีโอบ่าเป็นผู้มั่นคง
สิ่งเหล่านี้ให้ นางจึงเดินทางไปบ้าง และผ่านต้นไม้
ต่างๆไปโดยไม่ได้สังเกตและทำอะไรให้ พรต่างๆ
อย่างที่เคยเห็นหลวงได้รับจึงไม่ได้ นางตรงไปหา
มุนีเคียดเดียว เมื่อแจ้งความประสงค์แก่มุนี และมุนี
บอกให้ไปดำเนินในสระข้างหน้านั้นแล้ว นางก็ไปทำ
ทันที แต่ด้วยความโลภ แทนที่จะดำเพียงครั้งเดียว
นางกลับเห็นว่าครั้งเดียวคงจะยากและตกดำไม่
พบ คำเสียสองครั้งเถอะ ฉะนั้นแทนที่จะได้อย่าง
หวัง เมื่อโผล่ขึ้นมาจากน้ำ จึงกลับกลายเป็นผู้หญิง
หัวโหล่น น่าเกลียดยิ่งไปกว่าเก่า มุนีเห็นแล้วแทนที่
จะช่วยกลับกล่าวว่า "ไปให้พ้น คนไม่เชื่อฟัง ข้าจะ
ไม่ให้อะไรเจ้าอีก" นางจึงจำต้องกลับไปบ้านด้วยความ
ผิดหวัง ถ้าหากที่เคยเป็นมาแต่เดิม ก็กลับกลายเป็น
ไป ที่เคยเป็นนายเมียหลวงก็กลับต้องมาเป็นสาวใช้
เหตุเพราะโลภเพียงตัวเดียว □ □

โจนาห์ หน้า

วิชา สังคมศึกษา

13 ม.ค 2509

บรรณ ทินธุเมธา

นางกบน้อยนางกบใหญ่

กนพม่ากระชอบกบ หรือไม่ก็สู้กับกบ เพราะเมืองพม่าโดยเฉพาะอย่างก็กับภรรยา แม้ไม่ใช่ฤดูฝนก็ร้องกันระงม นิทานพม่าจึงมีเรื่องเกี่ยวกับกบอยู่หลายเรื่อง เจ้านางกบน้อยนั้นก็เรื่องหนึ่ง นกอกเรื่องหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องกบสองตัวมาอย่างกัน แต่ก็ไม่เท่ากันจึงพินาศ ทำนองเรื่องกบทำขวานตกน้ำ แม่ของดินอ่องเล่าเรื่องนี้ไว้ว่า

ยังมีนางกบสองตัว เป็นเพื่อนอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน ตัวหนึ่งเรียกกันว่า นางกบน้อย อีกตัวหนึ่งคงจะตัวโตกว่าจึงเรียกกันว่า นางกบใหญ่ นางกบน้อยทั้งสองจะขยันขันแข็ง ส่วนนางกบใหญ่นั้น ผิดกันไปตรงกันข้าม คือขี้เกียจและขี้เกียจ เพราะฉะนั้นไม่ว่าใครต่างพากันรักใคร่นางกบน้อยจนกระทั่งนางกบใหญ่คิดริษยาอยู่ไม่วาย

วันหนึ่งแม่นางกบน้อยพูดกับลูกสาวว่า “ลูกเอ๋ย เจ้ากระบอกไม้ไผ่” นี่ไปตักน้ำในแม่น้ำมาให้แม่หน่อยเถอะ” นางกบน้อยรับคำแม่แล้วก็นำกระบอกไม้ไผ่ไปตักน้ำ แต่ขณะที่นางกบน้อยกำลังโน้มตัว

ลงไปตักน้ำจะให้เต็มกระบอกไม้ไผ่อยู่นั้น กระแสน้ำได้พัดกระบอกไม้ไผ่หลุดจากมือนางกบน้อยไป นางกบน้อยตกใจรีบโผล่ลงไปในน้ำ จะคว้ากระบอกไม้ไผ่ให้ได้ กระแสน้ำก็เลยพัดเอาตัวนางกบน้อยไปด้วย ยิ่งเพราะเหตุที่นางกบน้อยคว้ากระบอกไม้ไผ่ไม่ได้ ช่วยให้ออกตายตลอดตลอดภัยมาจนถึงถิ่นนางยักษ์ นางยักษ์เฝ้าต้นหนึ่งซึ่งมีนิสัยชอบกินเนื้อคน เนื้อสัตว์ดิบๆ ไปแต่เห็นนางกบน้อยเกาะกระบอกไม้ไผ่ลอยตามน้ำมา นางยักษ์จึงว่ายน้ำไปจับตัวนางกบน้อยไว้พาเข้าวัง นางยักษ์พิจารณาตัวนางกบน้อยทั่วตัวแล้ว เห็นตัวเล็กกระจอยร่อยถึงกินก็ไม่พอคำ จึงไม่คิดจะเอามากิน แต่จะเอาไปไว้ใช้เป็นสาวใช้ประจำตัว

พอนางยักษ์พานางกบน้อยไปถึงบ้าน ก็ออกคำสั่งว่า “เฮ้ นางกบน้อย หาหาไป” นางกบน้อยมองดูแม่นางยักษ์แล้ว เห็นผมสีดำดำไม่น่าจะมีเหงาได้เลย แต่ครั้นจะบอกนางยักษ์ว่าหาหาไม่พบสักตัว นางยักษ์คงจะหาว่านางขี้เกียจ จึงสั่งพูดกับ

* คนที่อยู่ว่างเมืองต่างๆ ไม่มีการระงมตักน้ำ ต้องใช้กระบอกไม้ไผ่ขนาดใหญ่ๆ สัก เมื่อนำมาถึงบ้านก็เอากระบอกไม้ไผ่ใส่น้ำนั้นทิ้งทิ้งเอาไว้

คำเต็มไทย-ไทย

สืบเชื้อสายแต่กำเนิด

(ภาษิตโบราณเมืองเหนือ)

คำแปล : มีเลือดค้ำค้ำยังไม่เท่ามีนาแปลงเล็กๆ
แปลงหนึ่ง

คำอธิบาย : เทื่อ = เื่อ ถ้า = ค้ำขาย บ่เท่า =
ไม่เท่า นามบุ๋มเดี้ยว = นาแปลงเล็กๆแปลงหนึ่ง

ความหมาย : มีเลือดค้ำก็ยังไม่แน่นอนเหมือน
มีนา เพราะเลือดค้ำถ้าเกิดไปจนนั้นก็แทบจะ
ไม่มีอะไรเหลือ แต่เมื่อมีนา ถึงน้ำจะท่วม ฝนจะ
แล้ง แต่มีนาก็ยังอยู่

บุญเฉลย สัทธานิช ๒๒ พฤษภาคม สันกำแพง เชียงใหม่

นางยักษ์ว่า “เดี๋ยวๆ ขอให้ข้าเจ้าไปล้างมือในครว
ให้สะอาดเสียก่อน ก่อนจะมาจับผมอันด้วยสะอาด
ของตะขีละ” (คุณนาย)

“เอื่อ ช่างสะอาดจริงๆ นางกบน้อยเอ๋ย” นาง
ยักษ์อุทานออกมาอย่างพึงพอใจ แต่แทนที่นางกบ
น้อยจะเข้าไปล้างมือในครวอย่างที่พูด กลับมีขึ้น
ไปบนต้นมะเดื่อใกล้ๆนั้น ปลิดมะเดื่อมาลูกหนึ่ง บี
ให้แตกตาแต่เม็ดตะเขี่ยๆมา พอล้างมือในครว
เรียบร้อยแล้ว ก็กลับมาหานางยักษ์ แลถึงทำเป็น
หาหาอยู่พักใหญ่แล้วจึงพูดว่า “โอโฮ ตะขีมะ
ผมตะขีมะมีไข่หาอยู่เต็มเพียว” พูดแล้วก็เอาเม็ด
มะเดื่อที่ทุบหมอนใส่เข้ามาให้นางยักษ์ดู นางยักษ์
พอใจมาชมนางกบน้อยว่าเป็นเด็กขยันขันแข็งจริง

วันรุ่งขึ้นนางยักษ์ต้องออกไปธุระข้างนอก จึง
สั่งนางกบน้อยให้ดูแลบ้านช่องให้ดี และสั่งแล้วสั่ง
เล่าว่า “อย่าทำเป็นคนล่อลวงดูดีเห็นไปนะนางกบ
น้อย อย่าแอบเข้าไปในห้องนอนที่เดี๋ยวจะมาบอก

ให้” นางยักษ์สั่งพลางทำหน้าผึ่ง นางกบน้อยคอย
จนนางยักษ์ดับสายตาไปแล้ว จึงแอบเข้าไปดูใน
ห้องนอนนางยักษ์ เฝยได้เห็นกระดูกคนกระดูกสัตว์
กองพะเนิน บางร่างก็ยังกินได้เพียงครึ่งๆ นางกบ
น้อยถึงจะตกใจก็ยังระงับสติไว้ได้ รีบปิดประตูห้อง
ไว้ดังเดิม แล้วกลับมาล้างมือเหมือนว่าไม่ได้รู้เห็น
อะไรดังกล่าวนั้นเลย พอนางยักษ์กลับมาเห็นเข้าจึง
ชมเปาะว่า “เออ ดีจริงๆนางกบน้อย เจ้าจะอยู่กับ
ข้าต่อไปอีกนานๆหลายเดือนไหม”

“ก็อย่าอยู่หรอก ตะขีมะ” นางกบน้อย
ตอบ “แต่ก็อดเป็นห่วงแม่ไม่ได้ แม่ข้าแก่แล้วจะ
ได้ใครดูแล แม่มีลูกก็เพียงข้าตัวเดียวเท่านั้น”

“เจ้ากลัวข้าหรือไง” นางยักษ์กระทลออก
ถามด้วยความอยากรู้อยากเห็นว่านางกบน้อยซัดคำสั่งแอบ
ไปรู้ความลับในห้องนอนของตนหรือเปล่า

“ข้าเคารพยำเกรงตะขีมะ” นางกบน้อยตอบ
เสียงไปเสียทางหนึ่ง (อ่านต่อหน้า 109)

ชัยศักดิ์คงหัวไม่ตอบ พลังลูกขี้มึน กล่าวหา
“ไม่เอาแล้ว ชินนังคุยกับน้องชูอีกห้าบาทพี่ชัยศักดิ์
หมดตัว จะเอาอะไรคงให้หมด ปากเหลือเกิน โอ้ย
ใจอ่อนไปหมดเลย” แล้วเขาก็หยุดหัวเราะทันทีหัน
มาจ้องหน้าพงษ์พญู “สงสัยเสียแล้ว น้องชู ทำไม
รู้เรื่องราวมากมายนักเจ้า แดมคอยรับคำตอบแทน
ลุงเสียอีก บอกมาทีละนะ”

“สินบนแพงค่ะ น้องกำลังต้องการเงิน”

“จะเขาไปทำไมไม่ทราบ คนมีเงินเดือนหรู”

“เงินเดือนก็ส่วนเงินเดือนชีคะ น้องกำลังหา
ทุนค่ะ”

“ทุนอะไรคุณชา” พี่เขยถามเสียงดัง
“ทุนจัดงานรับขวัญลูกกับสุนทรภู่ พี่ชัยศักดิ์
เล่นดี”

“จบละชีพี่ ไม่เล่นด้วยจะว่ายไง”

“จำต้องเล่นให้จบค่ะ ขอแสดงความนับถือ
อย่างสูง” นัยน์ตาของพงษ์พญูไม่ถอยถอยเหมือน
คำพูดเลย

ชัยศักดิ์โหด พูดแต่ว่า “สุดแล้วแต่คุณตุ้ พี่
ไม่เกี่ยว”

น้องสาวภรรยาจึงหัวเราะเสียงใส “ขอบ
พระคุณค่ะ” (อ่านต่อฉบับหน้า)

ภาษาและหนังสือ – ต่อจากหน้า ๑๕

ถ้าค่อยๆ จึงก็ไม่ถลา ถ้าถลา ก็ไม่ใช่ค่อยๆ จึง)

นักเขียนมีความสุขที่จะนึกฝันแล้วพรรณนาให้
ผู้อ่านรู้สึกตามไปด้วย บางทีเขียนเพลินไปจนถึงนึก
ถึงความจริง เขียนเองอ่านเอง แม้อ่านทวนแล้ว
หลายทีก็ยังอาจยังไม่เห็นข้อบกพร่อง จำเป็น

ต้องให้ผู้อื่นช่วยอ่านช่วยวิจารณ์จึงจะเห็นที่ควร
แก้ไข ความพรรณนาที่ยกมาให้ดูนี้ อ่านเผินๆ ก็
ไพเราะดี แต่เมื่อจะจับผิดก็หาที่ผิดได้ แม้ไม่ใช่
ข้อบกพร่องใหญ่โตนัก แต่ก็ทำให้งานเขียนด้อยค่า
ลงไปอย่างน่าเสียดาย □

นางกบน้อยนางกบใหญ่ – ต่อจากหน้า ๑๗

“ทั้งรักทั้งชังมาด้วย แล้วข้าจะไปกลัวอะไรทำไม”
ไฉนนางกบน้อยพูดออกไพเราะเพราะพริ้งอย่างนี้
นางยักษ์จะไม่พอใจอย่างไรได้ ฉะนั้นก่อนนางกบ
น้อยจะจากกลับบ้าน นางยักษ์จึงได้ให้ทองมา ๑ แท่ง
แล้วบอกให้เดินเลียบริมฝั่งแม่น้ำกลับไปหมู่บ้านเดิม
ของตน

ไม่ว่ากบตัวไหนในหมู่บ้านนั้นไฉนนางกบน้อย
เล่าเรื่องของตนให้ฟังแล้ว ที่จะไม่สรวลเสียดความ

ฉลาดเฉลียวแสบของนางกบน้อยเป็นไม่มี จึงเป็น
เหตุให้นางกบใหญ่ริษยานักขี้บ่นอีก พร้อมกันนั้น
ก็อยากจะมีโชคอย่างนางกบน้อยบ้าง ฉะนั้นวันหนึ่ง
นางกบใหญ่จึงทำโครงกระดูกบ่งลงไปที่แม่น้ำ ทำ
เป็นจะไปตักน้ำ แล้วก็ปล่อยกระบองไม้ไผ่ที่ใส่ตัก
น้ำลอยตามน้ำไป ส่วนตัวเธอก็โดดเกาะกระบองไม้
ไผ่ไปด้วย จนกระทั่งมาถึงถิ่นนางยักษ์

นางยักษ์คนเดิมก็นำพ่อนางกบใหญ่เกาะ ▶

กระบอกล้มไถ่ลอยน้ำมาตงนั้นก็นึกว่า จึงว่ายน้ำไปหา พาดินเข้าฝั่ง แม้ว่านางกบใหญ่จะมีขนาด. ชื่อกล่าว กบอื่นๆ แต่นางยักษ์ก็ยังรู้สึกว่านางกบใหญ่ตัวเล็ก เหม็นไปกล่าวจะนำมาเป็นอาหารกิน นางยักษ์จึงตกลง ใจเอาตัวนางกบใหญ่ได้เป็นสาวใช้แทนนางกบน้อย ที่กลับบ้านไปแล้ว

พอนางยักษ์พานางกบใหญ่ไปถึงบ้าน ก็สั่งว่า “หาหาให้ข้าวิธนางกบใหญ่” นางกบใหญ่เหลือบ ตามองผมนางยักษ์นึกหนึ่งแล้วกับบอกนางยักษ์ว่า “บนหัวกระซิ่นนะไม่เห็นมีเหาสักตัวนี้”

“เด็กอะไร ขี้เกียจอะไรอย่างนี้” นางยักษ์นึก ในใจ “คงจะขี้เกียจหาเหาละซี ถึงได้โกหกว่าไม่มีเหาบนหัวเรา”

วันรุ่งขึ้นนางยักษ์ต้องออกไปทำธุระข้างนอก จึงสั่งให้นางกบใหญ่ถูแลบ้านให้ดี แล้วไม่ลืมสั่งอีก

หน้ารัก - ต่อจากหน้า ๒๗

ทุกบ่อๆ ตัวก็รู้อยู่เต็มอก เงินค่าขนมเราเอาไปซื้อ เนื้อจากไม่มีเหลือเหลือให้ไปเที่ยว หุ่นพี่แกร็กดี แล้ว พลัดแล้วจะตายไป”

ปรากฏว่าเพียงยุทรอกหักกลับไป เพราะเธอ ไม่เล่นด้วย ยุสาเคืองสุปรีชาไปนานทีเดียว

“ไม่ไหว ซี้หึงจะตายไป ทำยังกับแจ่วเป็นแพน แก่แล้วจะเหละ” เจ้าตัวยกให้ล่ำทำปายขึ้นตอบเมื่อ ถิ่นถามล่ำเหตุ

“แล้วที่ตอนคบกันใหม่ๆ ทำไมตัวไม่เห็นว่ ะไรล่ะ”

“ก็ตอนนั้นยังไม่รู้มันนี่ แหม นี่หม่อมมยุพาเขา

ว่า “แล้วอย่าลืมนึกดูเห็นแอมเข้าไปดูอะไรต่อ ะไรในห้องนอนข้าล่ะ” นางยักษ์ถึงพลางชมดกด นิดหน้า แต่ครั้นนางยักษ์ออกจากบ้าน นางกบใหญ่ ก็แอมเปิดประตูห้องนอนนางยักษ์เข้าไปดู พอเห็น กองกระดูกคนกระดูกสัตว์และทรางที่ถูกยักษ์กินได้ เพียงครึ่งๆ นางกบใหญ่ตกใจกลัว คมสติได้ไม่อยู่ ร้องชอกมาสุดเสียงว่า “ข้าจะกลับบ้าน” นางยักษ์ เพิ่งเดินไปได้ไม่ถึงไหน ได้ยินเสียงนางกบใหญ่ร้อง จึงรีบวิ่งกลับมาดู ก็เห็นนางกบใหญ่กำลังร้องไห้ และประตูห้องนอนของตนเปิดอ้า นางยักษ์นึกได้ทันทีว่านางกบใหญ่ซัดคำล้งดัด เพราะฉนั้นนวิธถึง โทษที่ที่ที่ที่เห็นจะไม่มีทางอื่นนอกจากกินนางกบ ใหญ่เสีย คิดแล้วก็จับนางกบใหญ่กินเสียทันที เป็น อันนางกบใหญ่ต้องเสียชีวิตเพราะความขี้เกียจความ ใจและความโลภของตนแท้ๆ □

ให้มาสืบวีระ มาตามศูนย์ ศูนย์ เจ็ด”

ยุพามีชายหนุ่มเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๘ มาชอบ ทั้งคู่สนิทสนมกันดี และชายคนนี้เป็นถึงหม่อม ราชวงศ์ จุฬาราชจึงเรียกนำก่อนว่า ‘หม่อมมยุพา’ พวกเราเห็นดีด้วย

“คนอะไรก็ไม่รู้ คบใหม่ ๆ น่าสนใจดี พอคบๆ ไปก็เหมือนคนอื่น ๆ ไม่เห็นมีอะไรพิเศษตรงไหน เลย”

นี่คือคำแถลงของสุปรีชาเมื่อเลิกคบกับเพื่อน ายคนหนึ่ง ตอนนั้นพวกเราเรียนชั้นเตรียมปีที่ ๒ แล้ว เธอเริ่มมีชื่อเสียงในทางฟุ่ต ตลอดปีมีเรื่องมาเล่า

19 ธันวาคม 27 ม.ค 1509
 โนน พม่า บรรณ พันธุเมธา

กาทอง

เรื่องนี้ออกมาที่เขาอย่างเขา แล้วก็เอาอย่างไม่ถูกวิธี คือไม่ได้อาจถึงตาย เรื่องที่เล่าของพม่า ที่หม่องคินอ่องเล่าเป็นเรื่องราวกบน้อยกับนางกบใหญ่ กับนางยักษ์ คราวนี้เป็นเรื่องเด็ก ๒ คน กับกาทอง เล่าไว้ว่า

เมื่อครั้งนานมาแล้ว ยังมีหญิงสาวผู้หนึ่งซึ่ง นอกจากจะเป็นหม้ายแล้วก็ยังยากจน ยังตั้งอยู่หม้อย หนึ่งนางมีลูกสาวทั้งสี่ด้วยทั้งดี อารมณ์ดีและขยันขันแข็ง

วันหนึ่งหญิงหม้ายบอกลูกสาวให้คอยไล่กวดไล่กาไม่ให้มากจนตรงกระตังข้าวที่ตากแดดไว้ ลูกสาว ก็เลยนั่งเฝ้าอยู่ข้างกระตังนั้นเลยเลยจะได้ไล่ได้หมด จนข้าวจนจะแห้งอยู่แล้ว เกิดมีนกแปลกตัวหนึ่งบิน มาที่กระตังข้าวนั้น หน้าตานกนั้นเหมือนอีกาไม่มีผิด แต่ว่าขนไม่ยักคำ กลับเป็นทองทั้งตัว อีกาทองเห็น หนูน้อยนั้นพยายามขับไล่ไล่ไล่ไม่ให้ตนเข้าใกล้ กระตังข้าวเช่นนั้น ก็หัวเราะเยาะให้ เพราะถึงอย่างไร เด็กน้อยไม่มีวันไล่ได้สำเร็จ กาทองนั้นยังจิกข้าวใน กระตังกินอย่างไม่สะทกสะท้าน หมดทำเข้าหนูน้อย ไม่รู้จะทำอย่างไร เลยร้องให้พาลงรำพันว่า “โอ้ แม่ข้ายากจนรู้ไหม แม่ข้ายากจน ข้าวแต่จะเม็ดของ แม่ข้าจะมีค่าทั้งนั้น”

กาทองเหลือบตามองดูหนูน้อยอย่างปรานี แล้ว ก็กล่าวตอบว่า

“เอาเถอะ หนูน้อย ข้าจะใช้ให้ พอตะวันตกดิน ถึงจะมาที่ต้นมะขามใหญ่นอกหมู่บ้านนะ ข้ามีอะไร จะให้เจ้า”

พูดแล้วก็บินไป และถึงเวลาตะวันตกดิน หนูน้อยผู้นั้นก็ไปยังต้นมะขามใหญ่ที่กาทองบอกไว้ พอหนูน้อยแหงนหน้าดูตรงกิ่งยอดต้นมะขามนั้น ก็ อุดแปลกใจไม่ได้ที่เห็นมีบ้านหลังเล็กๆ ทำด้วยทอง อยู่หลังหนึ่ง ไม่ช้ากาทองตัวนั้นโผล่หน้าต่างบ้าน ทองหลังเล็กมาร้องเรียก “อ้อ หนูน้อย เจ้ามาแล้ว รีบขึ้นมาซิ เอ๊ะ จะขึ้นได้อย่างไร เออ จริงขึ้นนะ ข้าขึ้นไป ต้องหย่อนกะโตะมาให้ก่อน เจ้าจะเอา กะโตะอะไรล่ะ เลือกลูกเอา กะโตะเงิน กะโตะทอง หรือ กะโตะทองเหลือง”

“โอ๊ย กะโตะอะไรๆก็ได้ ข้ายากจนออกอย่างนี้ ไม่ต้องถึงกะโตะเงิน กะโตะทองหรือ” หนูน้อยตอบ “ขอเพียงกะโตะทองเหลืองก็พอ” แต่แทนที่กาทอง จะหย่อนกะโตะทองเหลืองมาให้ตามที่หนูน้อยขอ กลับหย่อนกะโตะทองลงมาให้หนูน้อยได้ขึ้นไปยังบ้าน

คำศัพท์ไทย-ไทย

กินข้าวกลางวันนอน กินข้าวตอนแล้วแอ้ว แอ้วๆ แหวงๆ ปักกินน้ำแกงเก่า

(ภาษิตโบราณเมืองเหนือ)

คำแปล : กินข้าวเช้าเสร็จแล้วเข้านอน กินข้าวกลางวันเสร็จแล้วออกไปเที่ยว เที่ยวไปเที่ยวมา กลับมากินน้ำแกงค้างคามาที่บ้าน

ความหมาย : คนที่เอาแต่กิน นอน เที่ยว กลับบ้านไม่เป็นเวลาเวลาไม่มีใครรอคอยรับประทานอาหาร เมื่อกลับมาแล้วก็ต้องมากินอาหาร

เหลือเงิน คนชนิดนี้อาศัยอยู่กับใครไม่มีใครชอบ

คำอธิบาย : กิน = กิน ข้าวกลางวัน = ข้าวเช้า ข้าวตอน = ข้าวกลางวัน แอ้ว = เที่ยว แอ้วๆ แหวงๆ = เที่ยวไปเที่ยวมา ปัก = กลับ น้ำแกงเก่า = น้ำแกงค้างคอตย

บุญเฉลย สัทธาพานิช ๒๒ ทรายมูล สันกำแพง เชียงใหม่

ทองหลังน้อยนั้น พอถึงโรงเรียนก็ทักท้วงกับออกว่า “มาถึงนี้แล้วเจ้าต้องกินข้าวกับข้านะ อ้อ ต้องถามอีกหน่อยว่า ขยายจะกินข้าวด้วยจานเงิน จานทอง หรือจานทองเหลือง”

“พี่ไร่ ถามทำไมนะ” หนูน้อยร้องออกมา “ก็ข้าเป็นเด็กจนๆ ออกอย่างนี้ จะต้องกินถึงจานเงิน จานทองด้วยหรือ เพียงจานทองเหลืองก็พอ” แต่ถากลับเอาจานทองมาให้กินแทนจานทองเหลืองอีก หนูน้อยไม่ได้ใส่ใจอะไรนอกจากว่าอาหารในจานนั้นอร่อยเหลือเกิน พอกินอิ่ม ถานนั้นก็พูดว่า “เจ้าเป็นเด็กก็จริงๆ ข้าอยากให้เจ้าอยู่ที่นี้เรื่อยไปด้วยข้า แต่ว่าแม่เจ้าแก่แล้ว คงต้องการเจ้าได้ช่วยทำงาน เพราะฉะนั้นข้าจึงต้องปล่อยตัวเจ้ากลับไป ไปให้ถึงบ้านก่อนคำ” พูดแล้วก็เข้าไปในห้องหอบเอาหีบมา ๓ ใบ ๓ ขนาด ใบหนึ่งขนาดใหญ่ ใบหนึ่งขนาด

กลาง และอีกใบหนึ่งขนาดเล็ก ถานบอกหนูน้อยว่า “เอา เลือกอหีบไปใบหนึ่ง เอาไปให้แม่เจ้านะ”

“ข้าวของแม่ข้าไม่ได้มีราคาค่างวดอะไรนักหนา ทำไมจะต้องให้อะไรด้วยล่ะ แต่ถ้าจะให้จริงๆ ละก็เอาใบเล็กก็พอคุ้มค่าข้าวถานเถไปแล้ว”

เมื่อเลือกหีบใบเล็กมาแล้ว หนูน้อยก็ลากลับ แต่ไม่ลืมขอบคุณถานนั้น ได้กะโหลกทองลงมาถึงพื้น แล้วหนูน้อยรีบกลับไปบ้านเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้แม่ฟัง พลงย่นหีบใบเล็กให้แม่ด้วย แม่ลูกลองคนเปิดหีบออกดู พอเห็นของในหีบก็ตกตะลึง ทั้งตื้นตันยินดีที่เห็นมีหีบที่มีค่าอยู่ในนั้นเป็นร้อยๆ เม็ด ตั้งแต่นั้นมาแม่ลูกลูกลองก็เลยได้อยู่อย่างสุขสบาย มีกินมีใช้ผิดกว่าแต่ก่อน

ในหมู่บ้านเดียวกันนั้น ยังมีหญิงชราเป็นหม้ายอยู่อีกคนหนึ่ง หญิงนี้ไม่สู้จะ (อ่านต่อหน้า 101)

ยากจนนัก แต่ก็เคราะห์ร้ายมีลูกสาวไม่ค่อยจะดีทั้ง
พี่เกียจ จะกระ และโทะระร้าย หญิงหม้ายกับลูกสาว
เห็นเพื่อนบ้านของตนร่ำรวย และกตัญญูพิถีพิถันเลี้ยงดู
ไปทั่วว่าเพราะได้ลาจากกาทองเป็นการชดใช้ค่าข้าว
ที่กากินเข้าไป หญิงทั้งสองอดคิดริษยาไม่ได้ พร้อม
กันนั้นก็อยากได้ลาสิกขาอย่างนั้นบ้าง หญิงหม้าย
จึงเอาข้าวใส่กระตังตากแดดแล้วใส่ลูกสาวให้มา
คอยไล่ไก่ไล่กา แต่ทั้งพี่ว่าแล้วว่าเด็กเกียจคร้าน
ไม่ค่อยเอาใจใส่ไล่ให้ดี ไม่เข้าพอกาทองบินมาเกาะ
กระตังจิกข้าวกิน ข้าวในกระตังจึงเหลืออยู่เพียงนิด
เดียว แต่กระนั้นกาทองก็ยังกินตามมีตามเกิด เด็ก
นั้นเห็นเข้าก็กระพริบตาอย่างหยามขำไม่น่าฟังว่า

“เฮ้ย อีกา แกมากินข้าวของข้าหมด แกต้อง
เอาทรัพย์สินสมบัติของแกมาชดใช้ค่าข้าวที่กากินเข้าไป
เรียนนาจะบอกให้”

กาหันหน้ามองดูเด็กน้อยนั้น พยายามตอบให้
ฟังดูสุภาพไม่หยามคายว่า “เฮาเออะ หนูน้อย ข้า
จะชดใช้ค่าข้าวให้เจ้า มาที่ต้นมะขามใหญ่นอกหมู่บ้าน
นะตอนตะวันตกดิน ข้าจะให้อะไรเจ้า” พูดแล้ว
ก็บินไป

พอตะวันตกดิน เด็กน้อยไม่น่ารั้งก็นั่งตรงไป
ยังต้นมะขามใหญ่ที่กาบอกไว้ ขณะที่คอยให้กาโผล่
หน้าตาออกมา เด็กน้อยร้องตะโกนขึ้นไปว่า “เฮ้ย
อีกา อย่าลืมนัดัญญาละ”

กาได้ยินเข้าก็โผล่หน้าตาออกมาถามว่า “จะ
ได้กะใดอะไรขึ้นมาละ กะไคเงิน หรือทอง หรือ
ทองเหลือง”

“ต้องกะไคทองซี” เด็กน้อยตอบ และแทนที่จะ
ได้ไคกะไคทองตามต้องการ กลับต้องได้กะไคทอง
เหลือง เพราะกาหย่อนกะไคทองเหลืองมาให้
ครั้นเด็กน้อยเข้าไปนั่งในบ้านแล้ว กากถามขึ้น
อีกว่า “เจ้ามาถึงนี่แล้ว ข้าจะต้องเลี้ยงอาหาร
เจ้า ไหนบอกมาซิว่าอยากกินข้าวด้วยจานเงิน จาน
ทอง หรือจานทองเหลือง”

“จานทองซี ตามได้” เด็กน้อยตอบ และแล้ว
ก็คิดผองผัวอีก คือแทนที่จะจัดหาอาหารใส่จานทอง
กลับใส่จานทองเหลืองให้ เด็กน้อยคิดในใจว่า
“อาหารก็อร่อยดีอยู่หรอก แต่ว่าทำไมมันถึงได้น้อย
เหลือเกิน กินไม่เห็นจะอิ่มเลย แต่จะอย่างไรได้
กาไปเอาหีบขนาดต่างๆ มาให้เลือกแล้ว” พอกา
พูดว่า “เอ้า เลือกหีบไปฝากแม่เจ้าไปหนึ่ง” เด็ก
น้อยก็เลือกหีบใบใหญ่ทันที เพราะกะเนเอาว่า หีบ
ใหญ่ของดีก็จะมีมาก พอหีบหีบมาได้ก็จัดการ
ได้กะไคกลับบ้านทันที ไม่ได้มีใจคิดจะชอบใจกา
แต่ลึกๆ หีบใบนี้ทั้งใหญ่ทั้งหนัก กว่าจะหอบลง
กะไคและแบกไปถึงบ้านก็ลืกลืล่ ครั้นมาถึงบ้าน
แม่ลูกทั้งสองอดคิดแต่ินยินดีไม่ได้ เมื่อนึกถึงว่าใน
หีบนั้นคงจะมีเพชรนิลจินดาอยู่เป็นอันมาก แต่ที่ไหน
ได้ พอช่วยกันเบ็ดหีบออกแล้วซี ทั้งแม่และลูกต้อง
ร้องกรีดกรีดด้วยความตกใจและผองผัว คือแทนที่
จะเป็นของดีมีค่าปรากฏอยู่ กลับกลายเป็นงูตัวเบือ
เรื้อหรือออกมาชูฟ่อๆ อย่างขัดเคืองใจที่ถูกกักขังอยู่
นาน ชาติคนทั้งสองยังดีที่ไม่ถูกรุกกัดตาย จึงปรากฏ
ว่างูนั้นเลื้อยปราดออกพ้นบ้านไป □

นิทาน ญี่ปุ่น

ปีที่ ๓๓ ๔ ธ.ค. ๒๕๐๙

บรรณ ทินธุเมธา

นกกระจอกกลืนขาด

พม่าเล่าเรื่อง กาทอง คล้ายๆกับนกกระจอก
ล้นขาดของญี่ปุ่นเรื่องนี้ ส่วนสำคัญของเรื่อง
ลงโทษผู้ใจร้าย ริษยา เอาอย่างและโลกมาก
ก็มีเหมือนกัน ส่วนที่ต่างกันอาจสังเกตเห็นได้
ง่าย ดังนี้

ครั้งหนึ่งมีชายชราคนหนึ่ง ซึ่งเมียแก่เป็นคน
ใจร้าย ซ้ำโหดร้ายยิ่งกว่าอีกด้วย คนทั้งสองไม่มีลูก
เลยต้องหาสัตว์มาเลี้ยงแก่เหงา ชายชราเลี้ยงนก
กระจอกตัวกระจอย่อยไว้ตัวหนึ่ง แกรักของแก่นัก
หนา ตอนเย็นพอเสร็จงานกลับมาถึงบ้าน เป็นต้อง
ไปเล่นไปคุยกับนกจนได้เวลาอาหารเย็น แล้วแกก็
จะกินข้าวไปพลาง เอาข้าวจากชามแกบ้อนนกไป
พลาง ดูๆก็ไม่ผิดกับแกเลี้ยงดูของแกเอง

แต่ว่า เมียแก่นั้นชช แกไม่เคยเมตตาปรานีใคร
หรืออะไร มาแลเห็นตาเฒ่าของแกปรนนิบัตินก
กระจอกอย่างนั้นเข้า แกก็อดหัดเสียไม่ได้ บ่นว่า
ผิดแก หว่าทำเรื่องงุ่นงายยุ่งไปทั้งบ้าน แล้วแก
ก็เคยพาดมาเกลียดคนนกกระจอกตัวนั้น และวันที่แกจะ
หัดเสียมากเห็นจะเป็นวันที่แกชักผ้า เป็นเพราะแก
ไม่ชอบชักผ้า ไม่ชอบทำงานหนักๆนั่นเอง

อยู่มาวันหนึ่ง ชายชราออกไปทำงานในนา ส่วน
ยายเมียก็เตรียมชักผ้าเตรียมละลายแป้งชักผ้าไว้ใน
ถังไม้คอยให้เย็น แล้วก็นั่งไปทำอย่างอื่น แต่พอ
หญิงนั้นหันหลังให้ นกกระจอกตัวนั้นก็กระโดดมา
เกาะถังไม้ ก็ลงกินแป้งชักผ้าอย่างสบายใจ ครั้น
ผู้หญิงใจร้ายนั้นหันกลับมาเห็นนกกระจอกกำลังกิน
แป้งของตัวอยู่เท่านั้นละ โกรธแค้นเป็นพื้นเป็นไฟ
ขึ้นมาทีเดียว คว้าได้กรรไกร เลยเอามาตัดนก
กระจอกเสียประเดี๋ยวนั้นจนล้นขาด แล้วก็ปล่อย
นกกระจอกไป พลังขับไล่ดำ่ว่าตามหลังไปด้วยว่า
“ไป ไปให้พ้น อ้ายนก.จว” นกกระจอกน้อยล้นขาด
นั้นจำต้องบินกลับไปยังป่าที่อยู่เดิมของตน

พอชายชรากลับมาบ้านไม่เห็นนกกระจอก ก็
เที่ยวค้นหา หาเท่าไรก็ไม่พบ ต้องเรียกเมียมาถาม
หญิงนั้นจึงเล่าเรื่องให้ฟังโดยตลอด ชายชราเศร้าโศก
เสียใจมาก พอเช้าขึ้นรีบเข้าป่าไปเที่ยวตามหานก
เดินไปพลางร้องเรียกไปพลางว่า “เจ้านกน้อย เจ้า
อยู่ไหนนะ เจ้าอยู่ไหน เจ้านกน้อย”

ทันใดนั้น นกกระจอกที่ชายชราตามหา ก็บิน
โผล่ลงมา นำประหลาดจริงที่นกนั้นสวมเสื้อกิโมโน

คำศัพท์ไทย-ไทย

บ่ได้จั้นบ่พัน บ่ได้ส้นบ่ลาบ

(ภาษิตภาคเหนือ)

คำแปล : ไม่ได้เนื้อก็ไม่พัน ไม่ได้เนื้อส้นก็ไม่
ทำลาบ

อธิบาย : บ่ = ไม่ จั้น = เนื้อ (หมูหรือวัว)

ส้น = เนื้อส้น ลาบ = ลาบหมู ลาบเนื้อ

ความหมาย : เป็นคำพูดที่ใช้ว่าคนที่ไม่มีไหวพริบ

สุธิ จินตสกุล ๒/๓ เจ้าท่า กระบี่

ปฏิภาณ คือไม่รู้จักพลิกแพลง ตามปกติภาคเหนือ
นิยมใช้เนื้อส้นของหมูหรือวัวมาทำลาบรับประทาน
เพราะอร่อยดีไม่มีพังผืด ถ้าไม่มีก็อาจจะใช้เนื้อ
ตะโพกแทนก็ได้ นี่เป็นคำเปรียบเปรยสำหรับคน
ที่เถรตรงเกินไปที่ไม่รู้จักใช้ของอื่นแทน

อย่างคน ทั้งยังพูดภาษาคนได้อีกด้วย เสียงนก
ทักทายกันว่า “ลั่วลั่ว นายท่าน นายท่านเห็นจะ
เหนื่อยมาก เชิญมาพักที่บ้านข้าก่อนเถอะ”

ชายชราได้ยินนกกระจอกพูดได้ ก็นึกได้ว่า
นกกระจอกตัวนั้นเห็นจะเป็นนกเทศาแน่นอน จึงเดิน
ตามลงไปจนกระทั่งมาถึงบ้านด้วยหลังหนึ่งในบ้านนั้น
นกกระจอกนำชายชราเข้าไปในบ้าน เชิญให้นั่งใน
ห้องรับแขก แล้วก็นำลูกหลานมาให้อีก นก
กระจอกมีลูกหลานหลายคน ต่างไปช่วยกันทำกับข้าว
อย่างดี มีปลา มีเหล้าสาเก นำมาเลี้ยงชายชรา
แล้วยังเดินร่ำว่าเพื่อนให้ชายชราเป็นพี่เลี้ยงคน
วิเศษ ชายชราตอบแล้วตอบอีก ขอให้เดิน
ต่อไปๆ ชายชราสับสนจนตะลึงงันใจจะตกดิน ยังไม่
รู้ตัว พอมองไปเห็นเวลาจะค่ำแล้ว จึงกระดิกกระวาด
ลุกขึ้น บอกนกกระจอกว่า “เห็นจะต้องรีบกลับบ้าน
ละ เดี๋ยวยายแจะเห็นห่วง” นกกระจอกก็ท้วง

เหนียวได้ว่า “นั่งเล่นอีกเดี๋ยวเดะนายท่าน อย่าเพ่อ
ไปเลย” “ไม่ได้ ไม่ได้ต้องไปละ ที่จริงใจข้าเอยัง
ไม่อยากจะกลับหรอก” พูดแล้วชายชราก็เตรียมออก
เดิน เห็นห่วงเหนียวไว้ไม่ได้ นกกระจอกจึงพูดว่า

“ถ้าอย่างนั้นคอยเดี๋ยวชานายท่าน ข้าจะหา
อะไรเป็นของฝากให้นายท่านเอากลับไปบ้านด้วย”

พูดแล้ว นกกระจอกก็ไปนำตะกร้าออกมา ๒ ใบ
ใบหนึ่งทังใหญ่ทังหนัก ส่วนอีกใบหนึ่งเล็กและเบา
แล้วบอกชายชราว่า “เลือกเอาไปใบหนึ่งชานายท่าน”

“เอาใบเล็กก็แล้วกัน เบาๆดี กว่าจะถึงบ้านก็
อีกตั้งไกล” ชายชราพูดแล้วก็หยิบเอาตะกร้าใบเล็ก
หิ้วเอากลับบ้าน พอถึงบ้านก็เล่าเรื่องที่พบมาให้เมีย
ฟัง แล้วก็นำเบ็ดตะกร้าดูว่าในนั้นมีอะไรบ้าง โอ้โฮ
มีทั้งเงิน ทอง เพชร ทับทิม แล้วยังมีเงินอีกด้วย
“พอแล้ว เพียงท่านก็พอจะอยู่ได้อย่างผาสุกไปจน
ตลอดชีวิต” ชายชราคิดด้วยความสุขใจ (ต่อหน้า 95)

เดือนกาวิดไม่ตอบและก็ไม่อธิบายความรู้ลึก
ในใจที่ลึกลึกกว่านั้นให้คนทั้งสามฟัง

“มีอะไรจะให้ผมช่วยบ้าง ผมยินดีนะครับ”

มริจบอก

“เห็นจะไม่ต้องลำบากหรอกค่ะ เราจ้างรถตุ้ง
ไว้แล้ว เขาจะมาชนของโมงเฮ้า” เดือนกาวิดตอบ

“ถ้าฉันจะมาหกโมงครึ่ง” มริจบอก

หล่อนเบิกบานิดหนึ่งอย่างแปลกใจ “ช่วยชน
หรือคะ”

“ช่วยทุกอย่าง... ดีไหม ภิญ” เขาหันไปถาม
สหายอย่างกระตาคเด็กน้อย

“ก็ตามใจนายซี” ภิญโผนพยักหน้า “เราล่ะ

ยังงี้ๆก็ต้องมา”

แสงดวงหัวเราะ “นี่ไม่ได้บอกปากขอความ
ช่วยเหลืออะไรคะ”

“โดยปริยายอยู่แล้ว” เขาตอบ “คนฉลาดนะ
เขาไม่ออกปากหรอก เขาเพียงแต่แกล้งเปรย ใคร
รู้จักทำให้เอง”

“แหม ว่าเสียหายจริง” แสงดวงพูดพล่าม
หันไปพยักหน้ากับเดือนกาวิด “เขาจะว่าเรามีมารยา
ยังงี้ละ เดือน”

“ผู้หญิงต้องมีมารยาทุกคน” มริจเสริม “ถ้า
มารยาน้อยก็น่ารัก ถ้ามารยามากก็น่ากลัว”

(อ่านต่อฉบับหน้า)

๕ นกกะจอกกลืนขาด – ต่อจากหน้า ๑๗

แต่ยายเมียดไม่ได้เป็นคนต้นโถมักน้อยอย่าง
นั้น เมื่อรู้ว่ำนกกะจอกเอาตะกร้าใบใหญ่มาให้
เลือกด้วย แต่ผิวของแกไม่เลือก กลับไปเลือกตะกร้า
ใบเล็ก แกก็บ่นว่าชายชราว่า “คนอะไร ถึงได้โง่
อย่างนั้น เขาเอาตะกร้าใบใหญ่มาให้เลือก กลับ
ไม่เลือก มาเลือกเอาใบเล็ก ตะกร้าใบเล็กยังมีของ
ดีมีค่าถึงปานนี้ ถ้าเป็นใบใหญ่จะมีมากถึงปานไหน
ก็ละ ข้าจะไปหานกกะจอกบ้าง แล้วข้าจะเลือกเอา
ตะกร้าใบใหญ่มาเอง”

ถึงชายชราผู้มั่งน้อยจะขอร้องเมียดักเท่าไร ไม่
ให้โลกมาก เพียงเท่านี้ก็พอเกินพอแล้ว เมียดก็
ไม่ฟัง เธอรองเท้าฟางมาสวม แล้วออกจากบ้านไป
ทันที

เดินมาถึงบ้านนกกะจอกนั้น เมื่อพบนก
กระจอก แกก็พยายามพูดจาด้วยอย่างอ่อนหวาน

นำพั้ง นกกะจอกจึงเชิญเข้าไปในบ้าน นำขม
กับน้ำชาออกมาเลี้ยง ครั้นหญิงนั้นจะกลับบ้าน ก็
นำตะกร้ามาให้เป็นของฝากตามธรรมเนียม ตะกร้า
นั้นก็มีทั้งใบใหญ่และใบเล็ก และหญิงโลกมากก็
เลือกตะกร้าใบใหญ่สุดดังที่ตั้งใจไว้ ตะกร้านั้นทั้ง
ใหญ่ทั้งหนัก กว่าจะแบกขึ้นหลังได้ก็ลำบากยากยิ่ง
นกกะจอกต้องช่วย จึงยกขึ้นหลังได้ แต่ก็หนัก
ไม่ใช่เล่น ยิ่งเดินยิ่งหนัก มันหนักเสียจนหญิงนั้น
แปลกใจว่า “อะไรอยู่ในนี้บ้างหนอ ถึงได้หนักนัก”
ในที่สุดทนอยากรู้ไม่ไหว ขณะที่นั่งพักอยู่กลางทาง
หญิงชราจึงเบ็ดตะกร้าออกดู ดูแล้วก็ร้อง โอโฮ
เช่นเดียวกัน แต่ไม่ใช่โอโฮโฮ ดันแต่ของดีมีค่า
กลับเป็น โอโฮโฮดันแต่ของร้ายๆทั้งนั้น ไหนจะ
คัตตอคัตตแต่ที่มีเหล็กใบยาวบินพรูออกมา ไหนจะ
คางคก ของเมือกๆน่าเกลียดน่ากลัว แต่อะไรจะ

น่าตกใจเท่าเจ้าหมีที่ทำเสียงขู่คำรามน่าฟังกตัญญู
เป็นไม่มี

ยายคนโตมากตกใจฉวยหนิตีมือ รับจึงหนี
กลับบ้านอย่างไม่คิดชีวิตชีวา มาถึงบ้านเล่าเรื่อง
ให้ผัวฟังแล้วก็สัญญาว่า “ไม่เอาแล้ว ไม่คิดอะไร
โตมาก ใจร้ายซึกแล้ว” และหลังจากนั้นแกก็มี
เมตตาขึ้นมาจริงๆ ไม่ว่านกตัวไหนบินเข้ามาในสวน
แกเป็นต้องช่วยผัวแห่หาอาหารไปเลี้ยงนกอย่าง
กุดิกจอกทีเดียว

หมายเหตุ เรื่องนี้มีหลายสำนวน สำนวนหนึ่งว่า คน
ที่ตักดินนั้นเป็นหญิงเพื่อนบ้าน คนเล่าสำนวนนี้
คงเห็นว่าจะตั้งสอนได้ไม่ดีเท่าให้เป็นเมียใจร้าย เรื่อง
เลยกลายมาอย่างนี้ และนกกระจอกของอีกสำนวน
หนึ่งนั้นก็เป็นตัวผู้ มีตัวเมียและลูกอยู่ที่บ้านทำ
อาหารเลี้ยงชายชรา ทั้งในตะกร้าใบใหญ่ก็เป็นผัวร้าย
พอถึงบ้านเปิดออกมาก็ตรงเข้าฉีกเนื้อหญิงนั้นเป็น
ชิ้นๆ

□

□

ภาษาและหนังสือ – ต่อจากหน้า ๑๕

นาไว้ เป็น ซอกซา หรือ ซันฉ่า เป็น ที่ท่า หรือ ททาง

และบางที คำที่นำมาซ้อนกันช่วยกำหนดหน้าที่
ของคำที่มาด้วยกัน ว่าเป็น กริยา หรือ นาม หรือ
วิเศษณ์ เช่น เขียวยา หรือ หยุกยา เชื้อเชิญ หรือ
เชื้อถ่าย แก่นสาร หรือ แก่นแก้ว

เมื่อเรารับคำต่างประเทศเข้ามาใช้ในภาษา
คนยังไม่คุ้นเข้าใจความหมายก็ใช้วิธีซ้อนคำไทย แปล
ความหมายกำกับกันเข้าไว้ด้วย เช่น คำว่า สร้าง
สรรค์ พรรคพวก เขียวขจี เล็กถรรวจิตใจ

และในสมัยปัจจุบัน จะคิดสร้างคำใหม่ก็ยังได้
ใช้วิธีซ้อนคำ สร้างคำขึ้นมาหลายคำ ทั้งศัพท์ใหม่ๆ
ที่คิดขึ้นนั้น บางทีเกรงคนจะฟังไม่เข้าใจ ก็ต้องเอา
คำที่มีความหมายคล้ายกันมากำกับกำหนดความ
หมายไว้ เช่น การประชุมสัมมนา การแสดง นิทรรศ
การ ฯลฯ

การซ้อนคำจึงมีประโยชน์ทุกกาลสมัย ได้
สร้างคำใหม่ความหมายใหม่ และกำหนดความ
หมายคำเดิมให้ชัดเจนขึ้น □

ทะเลเงิน – ต่อจากหน้า ๔๑

ใจมาลักระบุง สิ่งของรับประทานที่ข้อมาฝาก
หลายถุงด้วยกัน หัวเราะแห้งๆ “แหม หมด
เยอะจัง”

“ไอ้โฮ โลภกัน กันคั้นมาจนถึงนี้เขี้ยวระ
มาทำไมวะ” ปราโมทย์ตรงเข้ ถึงตัว รับของพลาง
ยื่นบังหน้าให้มองที่จะมองทะลุไปยังท่าน้ำวัดเสีย

โลภจนถอนใจ “มหาคุณชลนะซี เขาอยู่ที่
ไหนเดินหาเสียหน่อย”

“ไว้” ปราโมทย์ตรง มองดูรูปร่างของ
โลภจนแล้วขมวดคิ้ว หล่นเคยนั่งกระโปรงวัดรูป
ดั่งเปรี๊ยะ รองเท้าชั้นสูงดี เดินแต่จะกลัวบังกับ
ตะโพกให้เคลื่อนย้ายเคลื่อนขวาตามมาตราด่วน ▶

19 ธันวาคม 1387 2509
 โฉมหน้า ไทยอายุตอน บรมชน พันธุเมธา

เอาอย่างแต่ทางดี

เรื่องนี้อ่านชาวไทยอายุตอน หมู่บ้าน
 บอราบัตเถร เล่าเป็นภาษาไทยอายุตอน มีชื่อ
 เรื่องว่า “เอ็งค้างแก้งดี” ซึ่งมีความหมายคัง
 กล่าวไว้ข้างต้น และเป็นเรื่องของคนชอบเอา
 อย่าง แต่ไม่รู้จักเอาอย่างให้ดี หรือเอาอย่างแต่
 เรื่องดีๆ ผลจึงมีอย่างเรื่องที่เล่ามาแล้วสองสาม
 เรื่องนั้น ดังนี้

ยังมีพ่อเฒ่าแม่เฒ่าสองคนผัวเมีย เป็นคนยาก
 ไร้แสงเขี้ยว ไร้เงินทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีใครจะยาก
 ไร้เท่า วันหนึ่งคนเฒ่าทั้งสองเกิดขัดใจกันถึงกับ
 ทะเลาะกันคำกัน พ่อเฒ่าโกรธจัดเลยลงจากเรือน
 ไป จูงเอาแพไปด้วยตัวหนึ่ง กับเอาขิงแก้งโบรจ้ง
 (ขิงชนิดหนึ่งกับกระเทียม) ไปด้วยอีกห่อหนึ่ง เมื่อ
 ไปถึงเขื่อนข้าม (เรือนว่าง) หลังหนึ่ง พ่อเฒ่าจึงเอา
 แพผูกไว้ที่ใต้ถุน ส่วนตนขึ้นไปนอนบนเรือน ครั้น
 เวลาด่วงไปจนตกราวสองยาม ก็ปรากฏมีผีเห็น (ผี
 เตือน ผีบ้า) ออกมากระโดดโลดเต้นกัน เมื่อได้เห็น
 แพผูกอยู่ที่ใต้ถุนเรือนตัวหนึ่ง ก็ดีแพะ ถามว่า
 “ไก่อ้อ-อกันนั๊ด” (คนนั้น ใครนะ) แพะถูกตีก้อง

บ๊ะ มีเห็นแพะตอบไม่ได้เรื่อง จึงถามใหม่ว่า “เจ้า
 เมื่อ-อก็อ้อก็อ้ออ้อ” (เจ้านายเอ็งไปเสียข้างไหน)
 แพะก็ร้องตามประดำนันอีกว่า บ๊ะ ผีก็ถามซ้ำอีกว่า
 “เจ้าเมื่อ-อก็อ้อก็อ้ออ้อ” แพะก็ได้แต่ร้อง บ๊ะ ผี
 เห็นไม่ได้เรื่องเลยเลิกเอาใจได้ เอาหม่องข้าง
 หม่องหย่าคำ (บ้องยาเงินบ้องยาทอง) ทั้งหมดที่นำ
 ติดตัวมาด้วยแขนไว้ แล้วก็มาจับระบำโลดเต้นกัน
 อย่างสนุกสนาน บ้างก็ร้องว่า หาโชตตะบ๊อด
 มะก้อกัตะบ๊อดคักคักๆเฮ้ย พ่อเฒ่าที่นอนอยู่บนเรือน
 เห็นเช่นนั้น จึงเอาขิงแก้งโบรจ้งที่ห่อมาด้วย ขัด
 ลงมาถูกผีเตือนทั้งหลายนั้น ผีเหล่านั้นคงกลัว
 กระเทียมไม่ผิดกับผีฝรั่ง จึงพากันหายตัวไปกับตา
 พ่อเฒ่าได้โอกาสจึงรีบลงเรือนมาปลดเอาหม่องหย่า
 ข้างหม่องหย่าคำ ของผีเตือนเหล่านั้นเอาไปหมด
 แล้วรีบกลับบ้าน พอมาถึงก็ตะโกนร้องเรียกเมียว่า
 แม่เฒ่า น้า น้า เก้าได้หม่องของดีมา (แม่เฒ่ามา มา
 ข้าได้หม่องของดีมา) แม่เฒ่าคงจะยังไม่หายโกรธ
 แม้จะได้ยินพ่อเฒ่าร้องบอกว่าได้หม่องของดีมา ให้
 ออกมารับ ก็ยังทำนิ่งเฉยอยู่ ต้องเรียกอยู่ถึงสอง

* เรื่องนี้เขียนใน “ไปสอบคำไทย” สตรีสารปีที่ ๑๕ ฉบับปลายธันวาคม ๒๕๐๕ ที่นำมาเล่าไว้ที่นี่ก็เพราะมีสาระของเรื่อง
 ห่วงของเกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้านและไทยใหญ่ที่เล่ามาแล้ว

คำศัพท์ไทย-ไทย

พี่น้องแม่มาหย่ากัน แอ-อั่นก้อล้ำก

(คำภาษาไทยใหญ่ในรัฐชาน)

แปลว่า : พี่น้องไม่เกรงกัน ใครเห็นก็ติฉินนินทา
คำอธิบาย : แม่ = ไม่ หย่า = หย่า คือ เกรง
หย่าเกรง แอ-อ = ไม่ คือใคร ล้ำก = ติฉิน

นินทา คำเต็ม คือ ล้ำกักเย่ หรือ เก้เล่ เป็นคำ
ภาษาพม่า

บ.พ.

สามครั้งจึงยอมออกมาดู และเมื่อดู เห็นเป็นของที่
กำด้วยเงินด้ายทองจริงๆก็อด จุ่มโหลงจุ่มหลัง (ขึ้น
ขมขื่น) ไม่ได้ ต้องเผ่นผัดเมี่ยงจ้อยมั่งมีศรีสุข
พ้นจากพ้นจนไปได้

เมื่อคนเฒ่าทั้งสองรำวดยขึ้นมามากขึ้นเรื่อยๆ
ไม่ว่าใครรู้เข้าก็อดอยากวดยบ้างไม่ได้ ยังมีคนเฒ่า
ต้องผัดเมี่ยงอยู่ข้างบ้านรูเรื่องนั้นเข้า ก็อยากจะหา
ทางไปเอาหม่องหย่างนั้น หม่องหย่าคำของผีเถื่อนนั้น
บ้าง ต้องเผ่นจึงทำเป็นทะเลาะกันแต่กัน และในที่สุด
พ่อเฒ่าก็โกรธลงจากเรือนไป จูงเอาแพไปตัด
หนึ่งกับเอาเครื่องแกงไปอีกห่อหนึ่งด้วยเช่นเดียวกัน
แต่ว่าแทนที่จะเอา จิงแก้งโบรจั้ง ห่อไป กลับเอา
จิงกุกโบรบู (ซึ่งต่างชนิดกับจิงแก้งกับหัวหอม) ห่อ
ไปแทน เมื่อไปถึงเอ็นฮ้านหลังนั้น พ่อเฒ่าก็ทำ
ตามอย่างที่ได้ยินมาทุกประการ คือเมื่อเอาแพผูก
ไว้ได้คนแล้ก็ขึ้นไปนอนบนเรือน คอยเวลาให้ผี
มา และเมื่อถึงเวลาคือราวสองยาม ผีเถื่อนผีคือ (ผี
เถื่อนผีเครือ) ก็ออกมาจริงๆ แล้กิดแพะพาดว้าง

ถามว่า โก่อ-อั่นกั้น แพะจับก็ร้องฮักว่า บ๊ะ
เช่นเคย ผักตบถ ร้องถามว่า เจ้าเมื่อ-อาก้าดอาก้าดอ
แพะก็ร้องฮักว่า บ๊ะ ผักตบถถามอย่างเงาฮักว่า
เจ้าเมื่อ-อาก้าดอาก้าดอ แพะตอบได้เพียง บ๊ะผีหมด
ทางจะทำให้แพะพูดได้ จึงเลิกสนใจ หันมาลุกขึ้น
เดินอย่างครึกครื้นเช่นที่ท่าเมื่อครั้งก่อน ก่อนจะเดิน
ก็เอาหม่องหย่างนั้นหม่องหย่าคำ (คงจะอันใหม่)
แขวนไว้เสียก่อน เดินไปร้องไปว่า หาไซตตะบอด
บะกักก็ตะบอดกักตักๆเฮ้ย พ่อเฒ่าคนเอาอย่างเพื่อน
เถื่อน หันผีตบถถามกันเดิมที่ ก็จิกถากเก้ห่อซึ่งกุก
โบรบู เอาของสองสิ่งคือจิงกับหอมขว้างไปที่ผี
เถื่อนเหล่านั้น แต่เอ๊ะ น่าแปลก ผีไม่ยกหนีไปอย่าง
ได้ยินมา มีหน้าซำยังกรุกกันขึ้นไปบนเรือนไปถึง
พ่อเฒ่านั้นลงมาจากเรือน ผักตบถจิกซากินเสียอีก
จึงเป็นอันว่า เอาอย่างเขาแล้วได้ผลเป็นอย่างนั้น ของ
ก็ไม่ได้ ซ้ำตัวก็ยังตาย คนแก่คนเฒ่าของชาวฮ่วย
ตองจึงสอนลูกหลานว่า ตั้งแก้งดีโน้เหอ-อึ้ง
เหอ-อึ้งคิด ตั้งแก้งมะดี (อ่านต่อหน้า 105)

สมุทรีนเริง ใจดี ฉลาด กล้า

ถาม - อายุสักเท่าไร

ตอบ - เท่าไหร่ก็ได้ ผู้หญิงต้องการผู้ชายที่ชอบ
ผู้หญิง

ถาม - หมายความว่าอะไร

ตอบ - หมายความว่า ผู้ชายที่ชอบอยู่ในหมู่ผู้หญิง

ผู้ชายแบบนั้นมีไม่มากนัก ส่วนมากมักจะชอบ
อยู่กับเพื่อนผู้ชายด้วยกัน หรือไม่ก็คร่ำครวญ
อยู่กับทรวงงาน แต่ผู้ชายที่ชอบอยู่ในหมู่
ผู้หญิงนั้น คิดกันว่าเป็นผู้ชายแบบที่ผู้หญิง
เราต้องการค่ะ

□

□

เอาอย่างแต่ทางดี - ต่อจากหน้า ๑๗

มะเหือ-อึ้ง ชั่งตักถั่ว หนึ่งเป็นเม็ดนั้น เหือ-อึ้งนั้น
ไม้สี ได้เข็งกันออ คือ ลักษณะหรือนิยัตินี้ให้
เอาอย่าง ให้เอาอย่างดี ๆ ส่วนสิ่งใดไม่ดีไม่ให้
เอาอย่าง จะเอาอย่างก็เอาอย่างให้เหมือนเขาที่เดียว

ตุ้มเล็งเง้งน้า

เรื่องนี้เป็นนิทานของชาวไทยในดินแดนจีนกลุ่ม
หนึ่ง ซึ่งโปรเฟสเซอร์ หลี่ฟังก๊วย ได้บันทึกไว้ เป็น
เรื่องเอาอย่างแบบเดียวกัน แต่รายละเอียดต่างกันไป
ดังนี้

ชื่อเรื่อง ตุ้มเล็งเง้งน้า นั้น คือ ตัวหมาเหลือง
โกนา ก่อนจะได้หมาเหลืองมาโกนนั้น ชายผู้นั้นผู้
เป็นเจ้าของหมาเหลืองประสบเหตุการณ์มาต่างๆ
เริ่มแต่พี่ชายผู้ใดใครๆเขาว่า ฐานะเขาเปรียบ
รอน้องแบ่งควายที่เป็นสมบัติอย่างเดียวกับเหลืออยู่
พี่ชายว่าถ้าเราจะฆ่าควายเอามาแบ่งกันคงไม่ได้
ประโยชน์อะไรเท่าใดนัก ถ้าแบ่งกันด้วยวิธีนี้ไม่ได้
คืออ้อ-อ้อ (พี่ ย) จะจับควายทางหัว อ้อ-อ้อ (น้อง)
จับทางหาง แล้วมาตีพร้อมๆกัน ควายไปทางใคร

คนนั้นได้เป็นเจ้าของ น้องชายที่ใครๆว่าโง่กว่าพี่
ก็ว่า “ได้สิ” (ได้ซิ) แล้วต่างก็จับควายถึง ไม่ต้อง
บอกใครก็รู้ว่าผลเป็นอย่างไร น้องชายจับทางหาง
ฉะนั้นผลที่ได้ก็คือ ได้หมักควายมาตัวเดียว

แต่ข้อนี้ยังไม่เคียดร้อน เขาชนที่ทางควายมา
หมักตัวนั้น แล้วพกพาไปบ้านอ้อเขา (ลุง) ของ
ตน เอาหมักตัวนั้นไปมัดไว้กับเสาเรือน เจ้ากรรม
ไก่อัวหนึ่งออกมาเห็นเข้า จึงจิกหมักตัวนั้นตกลงมา
ตายอยู่ที่ดิน อ้อ-อ้อ เจ้าของหมักมาเห็นเข้าก็ร้องให้
ใหญ่โต จนอ้อเขาต้องปลอบว่า “ไม่ต้องร้อง ข้า
จะให้ไก่อัวนั้นเอาไปแทน” อ้อ-อ้อก็เลยได้ไก่อัว
ตัวนั้นเอากลับไปบ้าน

ครั้นมาถึงบ้าน อ้อ-อ้อเอาไก่อัวไปผูกไว้ที่ขาโต๊ะ
บ้านตน ทันใดนั้นหมาเหลือง (คงจะชนดินน้ำตาต)
ตัวหนึ่งเป็นของคนข้างบ้าน มาแลเห็นไก่อัวอยู่อย่าง
นั้น ก็ตรงเข้าไปกัดไก่อัวนั้นตาย อ้อ-อ้อก็ร้องให้
อย่างใหญ่โตอีก จนคนข้างบ้านนั้นร้องบอกว่า “ไม่
ต้องร้องให้ ข้าจะยกหมาเหลืองนั้นให้แทน” อ้อ-อ้อ
จึงได้หมาเหลืองมาด้วยวิธีนี้เอง

อยู่มาวันหนึ่ง ออโง่คิดเอาหมาเหลืองนั้นมา
แก่งน้ำ (ไถนา) แต่ว่าเรื่องไถนาไม่ใช่ธุระของหมา
ทำอะไรๆหมาเหลืองนั้นก็ไม่วอมเดิน ออโง่คิด
หาวิธีอยู่หน่อย จึงไปเอาข้าวมาปั้นเป็นก้อนๆแล้ว
โยนไปข้างหน้า หมาเหลืองอยากได้ก้อนข้าวกิน
จึงออกวิ่ง พอออกวิ่ง ก็พาไถไถดินไปด้วย จึง
นับได้ว่าหมาเหลืองไถนาได้

ฝ่ายออโง่ได้ยินดังนั้น ออโง่ใจริษยาไม่ได้ คิด
อยากได้หมาเหลืองไปไถนาบ้าง อุดล่าห์เอาควาย
ที่ตนได้ไป มาแลกกับหมาเหลืองของออโง่ พอถึง
เวลาไถนาหมาเหลืองเห็นไม่มีก้อนข้าวล่ออยู่ ก็ไม่
ยอมเดิน ออโง่โมโห จึงเอาแซ่ฟาดหมาเหลือง
แต่ก็ยังไม่เป็นผล จึงหุดกระหน่ำลงไปจนหมาเหลือง

ตาย เลยฝังไว้กลางนาตนเอง

ไม่ถึงปี ที่ตรงนั้นมีต้นไม้งอกขึ้นมาต้นหนึ่ง
ออโง่ไปตรงที่หมาเหลืองตายฝังอยู่ เห็นต้นไม้
นั้นเข้า จึงเอามือจับต้นไม้โยก ทันใดนั้นก็เกิดมี
เงินมากมายกายกองหล่นจากต้นไม้มากองหัวออโง่
ออโง่เลยได้เงินหอบกลับไปบ้านเป็นอันมาก

ข้างฝ่ายออโง่อยู่ผู้รู้เรื่องเข้า เกิดอยากได้เงิน
จากต้นไม้นั้นบ้าง ก็ทำตามอย่างออโง่ ไปถึงที่
ฝังหมาเหลืองเห็นต้นไม้นั้น จึงจับต้นไม้โยก
แต่แทนที่จะมีเงินหล่นลงมามากมายอย่างไต่ยมมา
กลับกลายเป็นงูเห่า หนองเห่า ตะขบเห่าหล่นลง
มายาวเหยียด ออโง่หมดอยากได้เงิน จึงหนีกลับบ้าน
แทบไม่ทัน เป็นอันความโลภให้ผลร้ายดังนี้แหละ □

ข่าวดีสำหรับนักอ่าน

ป่ากามเทพ

นวนิยายลือเลื่อง แนวแปลก ประทับจิต ของ กฤษณา
อโศกสิน ซึ่งเพิ่งจบลงในสัปดาห์เมื่อเร็ว ๆ นี้ กำลังได้รับการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มถาวรแล้ว

ผู้ที่สั่งจองก่อนวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๐๘ จะได้รับราคาสมนาคุณ พิเศษ เพียงเล่มละ ๓๕ บาท
พร้อมค่าส่ง (หนังสือกำหนดปลายเดือนธันวาคม ๒๕๐๘ ไม่มีวางตลาด)

ป่ากามเทพ

มีความยาว ๖๐ ตอน เล่มเดียวจบ ขายอย่าง หั่น ราคาจริงๆ
กฤษณาอโศกสินทางเรีกไปรษณีย์ สั่งจ่ายที่ ป.ณ. บางลำพูบน ในนาม สุภัทรา ลีสวัสดิการ
สำนักพิมพ์สกุลไทย ถนนบำรุงเมือง พระนคร หลังวันที่ ๑๕ ธันวาคม จะขายในราคา ๕๕ บาท

19 ธันว 35 15 ธ 2509
 โฉมหน้า ญี่ปุ่น
 บรรณ พันธุเมธา

หมาให้ลาภ

เรื่องนี้เทียบได้กับเรื่องหมาเหลืองไฉนา
 ของชาวไทในจีนครั้งแล้ว แต่เรื่องนี้เป็น
 เรื่องหมาขาวมีชื่อว่า ซีโร

ซีโร หมาขาวนี้เป็นของตายายผู้มีใจเมตตา
 ปรานี แก่รักหมาของแก่มาก อุดล้าหาของดี ๆ มา
 ให้มันกินอยู่เสมอ แต่ว่าหมาของใครก็ของใคร
 ใครไม่ใช่เจ้าของก็หารักมันไม่ ดังตาแก่ข้างบ้าน
 แก่เกลียดซีโรยิ่งนัก เห็นเข้าไม่ได้เป็นเอาก่อนอิฐ
 ขวางทุกที

อยู่มาวันหนึ่ง ชายชราผู้เป็นเจ้าของซีโรได้ยิน
 ซีโรเห่าแล้วเห่าอีกอยู่ในสวน เห่าไป เอาดินขุดกิน
 ไปแล้วก็ทำจุกฟุ่ฟิด ชายนั้นแปลกใจจึงตรงไปดู
 หมาซีโรกำลังขุดอยู่ แล้วร้องถามว่า "ซีโร เจ้าขุด
 อะไร เจ้าจะให้ข้าช่วยขุดด้วยหรือ" และด้วยความ
 อหังการนั่นเอง ชายชราวิ่งไปนำจอบมาขุดดิน
 ขุดไปๆ ทันใดนั้นจอบกระทบเข้ากับของแข็งๆ อย่าง
 หนึ่ง ไม่ช้าก็เห็นเป็นไหใหญ่ใต้เหรียญทองไว้เต็ม
 ขุดขึ้นมาได้แล้วก็นำกลับไปบ้าน ออกรับชมใจซีโร
 หมาแสนรู้ของตนไม่ได้ที่นำตนไปพบโชคตาอย่าง
 ไม่นึกฝัน

เรื่องอยู่ๆก็รวยขึ้นมาอย่างนี้ ไม่ว่าใครก็สนใจ

อยากรู้ อยากได้กันทั้งนั้น ตาเฒ่าข้างบ้านแกล้งเห็น
 เหตุการณ์นี้โดยตลอด บังเกิดความอยากได้บ้าง
 จึงออกปากยืมซีโรไปบ้านตนสักครู่ ชายผู้เป็น
 เจ้าของไม่ขัดข้องตอบว่า "เอาไปสิ ถ้าซีโรมันจะ
 ช่วยทำประโยชน์อะไรให้ได้"

คนข้างบ้านผู้แสนโลภและใจร้ายพาซีโรไปบ้าน
 แล้วก็ปล่อยออกไปในนา ออกคำตั้งว่า "ไป ไป
 หาทองมาให้ข้า ถ้าไม่ได้ละชาติตายเลยเถียว" ซีโร
 แล่นรีบไปขุดตามคำสั่ง พอรู้ที่แล้วชายนั่นก็เอาซีโร
 ไปผูกไว้ ตัวเองรีบไปขุดต่อ แต่ว่าขุดจนเป็นหลุมลึก
 แทนที่จะเจอทอง กลับไปเจอแต่ขยะ ชายนั่น
 แค้นใจไม่มีที ดันนึกไปว่าซีโรเป็นหมาคนอื่นตนยืม
 เขามา ลอยพลัดได้ฟาดลงไปบนหัวซีโร ผัวะเดียว
 ซีโรก็ตาย แล้วแกล้งฝังไว้ที่ใต้ต้นส้มในนา
 และซีโรมาเข้าฝันบอกนายให้ตัดต้นส้มไปทำครก
 แต่อีกด้านหนึ่งว่า คนเฒ่าผู้เป็นเจ้าของรู้เข้า
 เสร้าโศกเสียใจ เอาร่างซีโรมาฝังในนาของตนแล้ว
 ปลุกต้นส้มไว้ที่หลุมศพนั้น แล้วกรวดน้ำด้วยความ
 รักใคร่เอาใจใส่จนต้นส้มโตวันโตคืน วันหนึ่ง
 แม่นเฒ่าผู้ใจดีเมตตาพูดกับตาว่า "ซีโรจะรวยกับ
 ขนมหมา แต่ว่าเราไม่มีครกจะตำแป้งนี้ ตาตัดต้นส้ม

คำเต็มไทย-ไทย

คำส่อแก่แคว้น กันฮ่อบ่อแม่น ตัวจักเป็นปม

(ภาษิตเมืองเหนือ)

ความหมาย : การแจ้งข้อความคดีหรือเรื่องราวต่อผู้ใหญ่บ้านกำนันต้องเป็นผู้รู้เห็นมาโดยแจ่มแจ้งแน่นอน การกล่าวหาเป็นคดีหรือเรื่องราวนั้น ถ้าไม่เป็นความจริง ไม่รู้ชัดแจ้ง กลั่นแกล้งอุบายไปพูดบอกกล่าวกัน ย่อมจะตกหนักหรือแปดเปื้อนตนเอง

การปกครองสมัยก่อน กำนันผู้ใหญ่บ้านนับเป็นบุคคลที่มีความหมายสำคัญในหมู่บ้านตำบล

เบญจพล ปุณฺณชากม

ของตน ยิ่งชนบทห่างไกลออกไปยิ่งสำคัญมากขึ้น เกือบจะเรียกได้ว่าเป็นผู้มีอำนาจเต็มหรือศาลทีเดียว

คำแปล : กิ = ถ้อยคำ สู่ = นำ-ถึง-ต่อ แก่ = ผู้ใหญ่บ้าน แคว้น = กำนัน กัน = ถ้า-หาก ฮ่อ = รู้ บ่อ = ไม่ แม่น = ถูกต้อง - แน่แน่นอน ตัว = ตัว (ตัวเอง) จัก = จะ เป็น = เป็น ปม = ปม (ในที่นี้หมายถึงมลทิน)

๒๔๘ ถนนทิพย์วัง ลำปาง

มาทำครกเถะ ข้าจะทำขนมเช่นชีโรดักหน้อย”

ตาเห็นด้วย ไปจัดการโค่นต้นส้ม แล้วชักทำเป็นครก ยายหนึ่งขวัดแล้วเอามาตำ (คุ้ยกับจะตำข้าวแตกงา หรือข้าวปุกของไทยใหญ่) แต่ก็แปลกมหัศจรรย์อีกที่พอตำลงไปทีหนึ่ง แป้งก็กลายเป็นทองไปส่วนหนึ่ง ตำลงไปทีไร แป้งก็กลายเป็นทองไปทีนั้น คนทั้งสองเลยร่ายรำอย่างงวอเข้ากันไปอีก

คนเฒ่าข้างบ้านแอบดู เห็นเข้าเกิดอยากได้ทองขึ้นมาบ้าง วันรุ่งขึ้นจึงไปขอยืมครกคนเฒ่าผู้ใจดีมา คนใจดีก็ให้ยืมอย่างเต็มใจ พูดว่า “เอาไปสิ ถ้าอยากยืมเอาไปใช้บ้างก็” ได้ครกมาแล้วคนเฒ่าโลกมากก็บอกเมียตนหนึ่งขวัดมา แล้วบอกเมียว่า “ยายแกคอยดูนะ ข้าตำไปทีไร ข้าวจะกลายเป็นทองไปทีนั้นเถิด” แต่ไม่ว่าจะตำอย่างไร ก็ไม่เห็นข้าว

กลายเป็นทองขึ้นมาสักที มีหน้าซำยังกลายเป็นชยะเหมือนฟุ้งขึ้นมาเสียอีก ตาคนโลกมากใจร้าย ชโมโหเห็นไม่ได้เรื่องอย่างนั้น จึงเอาขวานจามลงไปทีครกดับจนเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย แล้วยังไม่พอใจ โยนได้เตาไฟเข้าไปเสียอีกด้วย

ชายผู้เป็นเจ้าของครกมาตามทวงครกคืน เมื่อเห็นครกกลายเป็นชยะอย่างนั้นแล้วยังเศร้าโศกหนักขึ้น เพราะครกใบนี้เป็นของที่ระลึกอันมีค่าได้จากชีโรหมาขาวของแก แต่แล้วไปแล้วจะทำอย่างไรได้ ชายผู้ใจดีจึงได้แต่กอบชยะเฝ้าเอากลับกลับบ้าน

เวลาต่อมาจนถึงกลางฤดูหนาว ต้นหมากรากไม้ดงแค้นแห้งแล้งเหือดแต่ก้าน ตาเฒ่าเจ้าของชีโรเลยคิดเอาชยะเฝ้าจากครกนั้นมารอไปทั่วทั้งสวน มหัศจรรย์ยิ่งละ พอโรยลงไป (อ่านต่อหน้า 91)

เหนื่อย คุณบ้าแก่งไปมาก และยังเก็บดอกเบี๋ย
ดอกหอยแรงอย่างเดิม (หรือบางทีจะแรงกว่าเดิม
โฉมไม่รู้) กรุงเทพฯเหมือนเก่า แต่จะร้อนกว่าเก่า
หรือเป็นเพราะโฉมเพิ่มมาใหม่ๆก็ไม่ได้ และมันคง
ชินไปเอง

อยากให้พี่ฉันที่กลับมาเร็วๆหลายอย่างด้วยกัน
หนึ่ง โฉมไม่ค่อยมีเพื่อนคุย ต้องคู่รักของพี่ฉันที่
เธอประศอกว่าพี่ฉันที่น่าจะอยู่เดียวเลย ทำให้โฉมออก
ใจหาย ถัดพี่ฉันที่จะไม่กลับมาจริงๆ และข้อสาม
อันนี้สำคัญมาก พี่ฉันที่ต้องสนใจหน่อย คือ ที่บ้าน
คุณวิบูลย์ลักษณะมีแขกสำคัญ เขาชอบกุหลาบ
(สีแดง) หอบเบื้อเรือไปเป็นของกำนัล วันเดียวกับที่
โฉมเอาของไปให้ คุณว่าเขาโอ้คุณวิบูลย์ลักษณะ

มากกว่าพี่ฉันที่รักวัยเท่า

เขาผู้นำฉันนั้นชื่อคุณถิ่น เป็นนายธนาคาร
ถึงจะอายุมากหน่อยแต่ก็น่าฟัง พี่ฉันที่รักจากเขานะ
หมดเรื่องน่าสนใจเพียงเท่านี้ หวังว่าชาวที่ได้
รับ คงจะทำให้พี่ฉันที่เลิกคิดที่จะอยู่ยุโรปอีกห้าหรือ
หกปี ตามที่ตั้งใจไว้ คุณวิบูลย์ลักษณะอายุสี่สิบสี่แล้ว
นะคะ ใจคอจะให้เธอคอยไหวหรือ อีกหกปีเธอ
อายุสามสิบ ผู้หญิงอายุสามสิบนี่ไม่น่าแต่งงานด้วย
เลย จริงไหมคะ ถึงแม้ว่าผู้ชายจะอายุสี่สิบแล้วก็
ตามที่เกิด

คิดถึงพี่ฉันที่เหลือเกิน

โฉมฉันท์

(อ่านต่อฉบับหน้า)

หมาให้ลาก - ต่อจากหน้า ๑๗

ต้นชากระในสวนก็ผลิดอกออกมาทันใดอย่างไม่มี
ชากระต้นไหนเป็นไปได้อย่างนั้นในฤดูนี้ ไม่ว่าใคร
ต่างพากันมาดูต้นชากระประหลาดมหัศจรรย์ทั้งนั้น
เจ้าของคอกหนึ่งซึ่งอยู่ในปราสาทไม่ไกลนักได้ทราบ
เรื่องนั้นเข้า อยากให้ชากระในสวนของพระองค์ที่
พระองค์โปรดปรานอย่างยิ่ง และเพิ่งตายเสียเมื่อ
ฤดูใบไม้ผลิเอง กลับเป็นขึ้นมาและมีดอกสวยงาม
อย่างนั้นบ้าง จึงโปรดให้หาชากระนั้นมา ชากระนั้น
ขึ้นไปบนต้นชากระแล้วโรยเข้าไต่กิ่งๆตามกิ่งทุก
กิ่ง ทันใดนั้นต้นชากระนั้นก็กลับเขียวขึ้นมาแล้วก็
ผลิดอกออกมาให้เห็นทันที เจ้าชายเสด็จมาเห็นเข้า

รู้สึกมีดีนิยต์เหลือจะกล่าว นอกจากจะประหลาดเงิน
ทองข้าวของให้ชากระนั้นมากมายแล้ว ก็ยังแต่งตั้ง
ให้เป็น 'เจ้าผู้บันดาลให้ดอกไม้อผลิ' ผู้เฒ่ากับเมียจึง
อยู่อย่างสุขสมบูรณ์สืบมา

ฝ่ายคนข้างบ้านพอรู้ว่าชากระจากครกที่ตนเอาไป
เผาไฟนั้น บันดาลอะไรต่ออะไรให้ได้อย่างนั้น ก็คิด
เอาอย่างเพราะอยากได้บ้าง ไปจัดการคุ้ยเขี่ยใต้เสา
ที่ยังเหลือๆอยู่มาแล้วไปเที่ยวประกาศโฆษณาตัว
เองว่าตนสามารถทำให้ต้นไม้เขียวๆ ต้นไม้ตายๆ
กลายเป็นต้นไม้เป็นๆงอกขึ้นมา เรื่องรู้ไปถึงเจ้าชาย
องค์นั้น เจ้าชายก็เรียกชากระนั้นให้มาลองแสดงดู

คนเฒ่าเดินโลกก็จัดการมันต้นไม้ แล้วโรยขี้เถาลง
ไปตามกิ่งทุกกิ่ง แต่พิลึกจริง โรยไปเท่าไรๆต้นไม้
ก็เขียวแห้งก็งอเขียวแห้งอยู่ตามเดิม ฉะนั้นแทนที่จะ
ได้ลาภสักการะเป็นรางวัล กลับถูกโบยเฉียดแทบฉีก
ชีวิต รับชมชานกัฒมาบ้าน ยังบุญคุณคนเฒ่าผัว

เมื่อยู่ใจดี เห็นเพื่อนบ้านของตนมานะพยายามเอา
อย่างตนเพื่อจะให้ร่ำรวยอย่างตนบ้าง แต่ก็ไม่
สมหวัง อดส่งสารไม่ได้จึงแบ่งทรัพย์สินสมบัติให้บ้าง
คนที่เคยโลภเคยใจร้ายก็เลยกลายเป็นคนดีตั้งแต่
นั้นมา □

ภาษาและหนังสือ — ต่อจากหน้า ๑๕

นอกจากนั้น คำศัพท์บางคำเมื่อต้องแยกดู
จะปรากฏว่าเป็นคำซ้ำเดี่ยวสองพยางค์ อีกสองพยางค์
เป็นคำซ้อน เช่น กินข้าวกินปลา มีคำว่า กิน ซ้ำกัน
และมีคำว่า ข้าวปลา เป็นคำซ้อน ที่จริงจะพูดว่า
กินข้าวก็ได้ แต่เมื่อพูดถึงกินข้าว ก็กินถึงกินปลา
เพราะข้าวกับปลามักมาด้วยกัน

คำศัพท์บางคำที่ทั้งคำซ้ำคำซ้อนในคำยังมีอีกมาก
บางคำความสำคัญอยู่ที่สองพยางค์ท้าย อาจตัดสอง
พยางค์ต้นทิ้งไปได้ เช่น หวัดบ้านหวัดเมือง อดหลับ
อดนอน ขหลงขลิ้ม บางคำความสำคัญอยู่ที่สอง

พยางค์ต้น อาจตัดสองพยางค์ท้ายทิ้งไปได้ เช่น
ไม่พูดไม่จา น่ารักน่าใคร่ อามน้ำอามท่า และ
บางคำถ้าตัดสองพยางค์ต้นทิ้งไป จะไม่มีความ
หมาย เช่น หวัดพัดหวัดเหวี่ยง เต็นแรงเต็นกา

คำทั้งหลายเหล่านี้ บางคนอาจจัดเป็นคำซ้ำ
เพราะมีคำซ้ำกัน บางคนอาจจัดเป็นคำซ้อนเพราะ
เอาคำมาซ้อนกัน บางคนอาจจัดเป็นคำซ้ำชนิดซ้อน
และบางคนอาจจัดเป็นคำซ้อนชนิดซ้ำ จะเรียกอย่าง
ไรก็สุดแต่ถนัดจะใคร่จะสำคัญ

□

□

ทศิยะวิเศษ — ต่อจากหน้า ๓๑

เขาหันหน้ามามองหุด่อน ยิ้มและกล่าวว่า “วัน
นี้จริง” พูดยกเข่ายื่นมือมาลูบคลำดังรอยคอ
ของหุด่อน

“คนด้วยหรือสร้อยคอด้วยละ” ฉอ้นถามถาม
เสียงของหุด่อนเบาและเกือบจะเป็นเสียงเครือด้วย
ความระเทือนอารมณ์

“คนด้วยอยู่แล้ว สายสร้อยทำให้ด้วยสิน” เขา
ตอบ เขาเอามือลูบใต้แขนที่หุด่อนผัดไว้ด้วยแมงมุม
อย่างดี แล้วก็หันกลับไปมองออกไปนอกกรง ทำให้
หุด่อนเห็นด้านหลังของเขามากกว่าด้านหน้า

หุด่อนมองดูเขาพลางก็นึกชมร่างอันงามสง่า
ของเขา หุด่อนอดนึกภาวนาใจในร่างนั้นไม่ได้ “ใน
บรรดาบุรุษเมืองไทย ไม่มีใครจะมีสง่าและมี
เด่นยิ่งกว่าเยเนอราลวิฑูร” ชาวต่างประเทศหลาย
คนเคยบอกหุด่อน นอกจากมีสง่างามชายสมทหาร
แล้ว เขายังมีหน้าตาที่สวยเก๋ไม่ด่าง ยังมีอายุน
เขายังน่าดู ผมของเขายังคงดกดำ อายุนของเขา
จนจะเขากึ่งศตวรรษแล้ว แต่ถึงที่ทำไมคนอายุ
ป็นเดียวกับเขาเสื่อมความน่าดูน่าชมลงไม่มีเกิดแก่เขา
เลย เขามีแต่ความเจริญตามวัยเกิดขึ้น ความรู้

19 ม.ค. ๒๕๐๙
 โฉมหน้า ญูปัน บรรณ พันธุเมธา

โฉมหน้าปม

ญูปันมีนิทานเรื่องเล่าอย่างกันมากมาย
 หลายเรื่องที่เคี้ยว เล่าไม่หวาดไหว นี่ก็เป็นอีก
 เรื่องหนึ่ง ซึ่งบางตอน เช่นตอนสี่เต็นระบำไป
 เหมือนกับนิทานอาชฌอน เทียบดูได้ดังนี้

เรื่องมีอยู่ว่า ครึ่งหนึ่งยังมีชายชราคนหนึ่ง มี
 ก้อนเนื้ออกเป็นปมอยู่ทักแก้วขวา ชายชรานี้
 พยายามหาทางจะให้มันหายไป เพราะนอกจากจะ
 ก่อให้เกิดความรำคาญแล้วก็ยังทำให้หน้าตา
 น่าเกลียด แต่ถึงจะเสียเงินเสียทองไปมากมาย
 เพียงไร ก็ไม่อาจรักษาให้ยุบหรือหายไปได้ นับวัน
 มีแต่จะโตขึ้นๆ

คืนหนึ่งขณะที่ชายชราไปหาพื้นดินทางกลับ
 บ้าน ก็ได้ยินเสียงฟ้าคะนอง พร้อมกับพายุพัดจัด
 นำหวนก่ดว เหตุยวหาที่พุกที่โหนดักแห่งก็ไม่มี
 เควระหัดที่ยังมีโพรงไม้อยู่ใกล้ๆแห่งหนึ่ง ชายชรา
 จึงจำต้องเข้าไปหลบอยู่ในนั้น ครั้นพายุค่อยสงบลง
 ชายชราก็มุดออกมาจากโพรงไม้ เเตรียมจะเดินทาง
 ต่อไป แต่ยังไม่ทันออกมาพ้น ก็ได้ยินเสียงอะไรดัง
 เอ็กเกริกกรีกครันอยู่ไม่ไกลนัก เมื่อแอบมองดู
 แลเห็นพวกผีมีจำนวนไม่น้อยกำลังสรวลเสเฮฮา
 ทั่วคมทงร้องเพลง เต็นระบำกัน

ระบำผีเหล่านี้ก็แสนจะแปลกประหลาด จน
 ชายชรานั่งตมระว่างตัว หัวเราะออกมาดังขัน แล้วก็
 ออกจากโพรงไม้ขึ้น เพื่อจะได้ดูให้เห็นชัดๆ และ
 ก็ได้เห็นผีตนหนึ่งออกมาเต้นเดี่ยว ผีตนนั้นคงจะเต้น
 ไม่ได้เป็นนัก จึงดูไม่เข้าท่าเข้าทาง จนเจ้าผีหัวหน้า
 ผีกลุ่มนั้นทนดูต่อไปไม่ไหวต้องร้องห้ามว่า “เฮ้ย
 พอแล้ว พอ เต้นไม่เห็นเข้าท่า นี่แน่ะ ข้าจะบอก
 ให้ว่า พวกเจ้าทั้งหมดนี่นะ ไม่มีใครเต้นได้ดีเท่า
 ข้าคนที่ยืนอยู่นี่เลย”

“ฮะ” ชายชราอุทานด้วยความแปลกใจ ที่เห็น
 เจ้าผีระบุเจาะจงมาทักตน ยิ่งกับรู้ว่าตนชำนาญ
 เรื่องเต้นระบำยิ่งนัก ตั้งแต่เมื่อครั้งยังหนุ่มๆอยู่
 และขึ้นชื่อว่าศิลปิน ใจคอรักศิลปะของตนไม่ได้
 ยิ่งเห็นผีเหล่านั้นเต้นไม่เป็น ไม่เข้าแบบเข้าแผน
 เหลือจะทนดูได้ ทั้งเจ้าผียังยกย่องว่าตนผู้เดียวเท่า
 นั้นที่แสดงได้ดี ดีกว่าใครๆ ชายชราจึงลืมตัว ลุก
 ออกไปว่าเต้น แสดงให้ผีเหล่านั้นดูอย่างสุดฝีมือ
 เหมือนดังว่าตนยังหนุ่มอยู่ และก็ได้ผล บรรดาผี
 เหล่านั้นติดอกติดใจ และพากันยกย่องสรรเสริญ
 ชายชรายิ่งนัก ดังกับให้เหล้าดำเกล็ดยหนึ่งเป็น
 รางวัล แล้วก็ขอให้แสดงท่าอื่นๆให้ดูอีก ยิ่งความ

คำศัพท์ไทย-ไทย

แก้คำกึ๋นหวาน กึ๋นเต๋ยานอ่อนไล

(คำไทยใหญ่ในรัฐชาน)

แปลว่า : ข้าวจะมีคำ (เพราะ) กึ๋นอ่วย คนจะ
จน (เพราะ) นอนไล

คำอธิบาย : เต๋ = จะ ถ้า = คำ มีคำ หวาน =
อ่วย ถ้าจะหมายถึงมีรสหวานต้องใช้ เจ้ม คำ

เดียวกับคำ เจ้ม จะให้รู้ว่าต่างกัน ต้องบอก
เจ้มเก้อหวาน (หวานเก้อหวาน คือน้ำตาล)
หรือ เจ้มเก้อเจ้ม (เจ้มเก้อเจ้ม) หวาน = จน
ไล = ได้

บ.พ.

เจ้าผียังขอให้มาเล่นให้ดูในคืนวันรุ่งขึ้นอีกด้วย เมื่อ
ผู้ดูขอร้องอย่างนี้ ชายชราจะปฏิเสธอย่างไรได้ แม้
กระนั้นผู้ทงหลายก็ยังไม่พอใจ เกรงชายชราจะไม่มา
ตามที่รับปากไว้ เจ้าผียังกล่าวขึ้นว่า

“เอาอย่างนี้เถอะ เพื่อเป็นการประกันว่าคืน
พรุ่งนี้เจ้าจะมาที่นี่แน่ๆ เราจะต้องยึดอะไรของเจ้า
ไว้สักอย่าง เอาอะไรดีล่ะ เออ เอาปมเนืองอกที่
แก้มขวาของเจ้าก็แล้วกัน นี่จะเป็นของมัดจำที่
สำคัญทีเดียว ข้าจะเขมือออกไปเดี๋ยวนี้ละนะ” พูดจบ
เจ้าผียังจัดการเอาปมเนืองอกนั้นออกไป โดยที่ชาย
ชราไม่รู้รู้สึกเจ็บแม้แต่น้อย แล้วชั่วขณะถัดมาผู้ทงหลาย
นั้นต่างก็หายวับไป ส่วนชายชราที่เดินทางกลับบ้าน

ระหว่างทางที่เดินมานั้น ชายชราเอามือลูบ
แก้มขวา ดูแล้วก็อดแปลกใจและท้อใจไม่ได้ ที่ก่อน
เนืองอกนั้นทำให้หน้าตาน่าเกลียดอยู่มาเป็นสิบๆปี
หายไปราวกับปาฏิหาริย์ ครั้นมาถึงบ้าน ทงเมีย
และเพื่อนบ้านก็อดแปลกใจและชื่นชมยินดี

ที่ชายชราโชคที่ไม่ติดกับได้ตามมหาศาล

ที่ข้างๆ บ้านชายชราตนเอง ยังมีเพื่อนบ้าน
คนหนึ่งแก่เฒ่าคร่ำครวญกัน แล้วยังมีปมเนืองอก
ก้อนใหญ่อย่างเดียวกันอีกด้วย ผิดกันก็แต่ที่ชายชรา
เพื่อนบ้านนั้นมีเนืองอกที่แก้มซ้าย รักษาอย่างไรๆ
ก็ไม่หายหรือยุบลงไป มีแต่จะอกใหญ่ขึ้นๆทุกวัน
ครั้นมาเห็นเพื่อนบ้านของตนโชคที่มีผียามันตาลให้
ก็อยากจะโชคกันอย่างนั้นบ้าง จึงมาถามไต่เรื่องราว
ชายชราผู้โชคก็บอกให้โดยตลอดมิได้ปิดบัง
อำพราง ทงยังแนะนำต่อไปอีกด้วย ให้ไปซ่อนตัวอยู่ที่
โพรงไม้ในนี้ตั้งแต่ตะวันยังไม่ตกดิน จะได้รู้ทางและ
สถานที่

ชายผู้นั้นทำไปตามที่ได้รับคำบอกเล่าแนะนำมา
ทุกประการ คือ ไปซ่อนตัวอยู่ในโพรงไม้ในนี้ตั้งแต่
ยังไม่ค่ำ รอจนตกกลางคืน ผีเหล่านั้นก็พากันตาม
นัด ชายนั้นเห็นพวกผีมาสนใจ ก็ยืนตัวอย่างนิ่ง คอย
ดูอยู่ครู่ใหญ่ๆ (อ่านต่อหน้า 98)

กัน เขาทำท่าออกสั่นขวัญแขวนจนเกินกว่าเหตุ ก็เพื่อ
จะหาทางให้ไต่ย้ายบ้าน” ภิญโญพูดพาดงย้อมอย่าง
พึงพอใจเหตุผลของตัวเอง “เห็นไหม เขาไต่ย้ายจาก
บ้านเก่าๆมาอยู่บ้านใหม่ ย้ายจากซอยที่เกือบเป็น
สลัมมาอยู่ซอยที่เป็นสวนเป็นดัดดิน เขาเห็นว่า
นายพจน์กำลัง ‘โอ’ จะเสกสรรเอาอะไรก็ต้องได้
เรื่องขโมยพลัดเข้าบ้านเป็นข้ออ้างที่ทำให้นายพจน์
เห็นใจ หมอนั้นแมกกับเขาอยู่แล้ว ชอบจ่ายเงินขอ
ผู้หญิงว่าดัดกระวีอยู่แล้ว ก็เลยเนรมิตอะไรต่อ
อะไรมาให้ในปริบทา”

“แต่ขโมยมันบอกว่ามันจำเราได้นั่นพูดจริงๆ
ใช่ไหม คุณแดงดวงเองก็ไต่ยีน” มริจย้อนถาม

ภิญโญพยักหน้า

“แล้วนายจะว่าเขาแกล้งทำได้ยังไง มันพูด
ยังขึ้นจริงๆ เขาก็ต้องกลัวจริงๆสิ”

เผ่าหน้าปม – ต่อจากหน้า ๑๗

จนไต่ยีนผิวดนหนึ่งพูดขึ้นว่า

“ตาเผ่าหน้าเห็นจะกำลังเดินทางมาละมัง ยังไง
แกคงต้องรักษาคำพูดของแกแน่ๆ”

พอไต่ยีนผิวดนเช่นนั้น ชายชราที่คอยที่อยู่ที่
ค่อยๆออกมาจากโพรงไม้ที่ซ่อนตัวอยู่ พวกผิวดน
ออกดีใจการแต่งตัวของชายหน้าปมเมื่อคืนก่อน ก็
สั่งเสียงเกรียวกราวต้อนรับ คงลืมเรื่องปมที่หน้า
ของผู้แต่งไปชั่วครู่ บังเอิญชายผิวดนเป็นคนที่
อุปนิสัยไม่สู้ดีนัก คิดจะมาดบตามีทั้งๆที่ตนเองก็
ไม่มีความสามารถเรื่องเดินๆว่าอะไรเลย เดินไป
ได้เพียงครึ่งเดียว พวกผิวดนอยู่ทนดูต่อไปไม่ไหว ร้อง
ขึ้นเอะอะว่า “ไม่ไหว ไม่ไหว ไร่แบบไหนถึงได้

ภิญโญนึกคิดสักครู่ “ก็อาจจะจำได้ ในเมื่อมัน
กัดของย่องเบาอยู่แถวๆนั้น ใครจะไปรู้ว่าทุกวันนี้
ไอ้หัวขโมยตัวไหนมันจะเคยเดินผ่านเราจนจำเราได
มั้ง ถ้าจำเราได้ เราก็คงไม่รู้จักไปขอเช่าบ้านใหม่
จากยอทยาหยัที่ไหน”

“เป็นอันว่าแกไม่เชื่อ”

“เฮอ...ไม่เชื่อ และคิดว่าไม่มีอะไร นอกจาก
จะเป็นวิธีล่อหลอกผู้ขายอย่างหนึ่งของเขา ก็แกคิด
ดูซิว่า เมื่อเขาบอกว่าเขาไม่รักนายพจน์ แต่ทำไม
เขายอมไปไหนๆกับนายพจน์ รับของกำนันจาก
นายพจน์อย่างไม้อั่น”

คราวนี้มริจ

“เราซักจะไม่ค่อยเชื่อเสียแล้วถ้ายายเตือนนี้จะ
ซื้อและนำส่งสารอย่างทวงพร่ำพรรณนา” ภิญโญ
สรุป (อ่านต่อฉบับหน้า)

ทุเรศอย่างนั้น พิธี อดล้าหังตากอยดู เอาเออะ
หยุดเดินได้แล้ว แล้วก็อย่าลืมเอาของมีค่าของแก
กลับคืนไปด้วย”

พูดแล้วผิวดนหนึ่งซึ่งถือปมเบื้องอกของมีค่า
ของชายชราอีกคนหนึ่ง ขว้างโปะไปทักแกมขวาของ
ตาเผ่าคนใหม่ แล้วผิวดนหยิบไป ปล่อยให้ตาเผ่า
ผู้จะมาดบตามีคนกล้าแกมซึ่งแทนที่ปมของเก่าจะ
หายไป กลับได้ของใหม่เพิ่มขึ้นมาอีกข้างหนึ่ง

ต้นสนให้ลาก

คนผู้ปมคงจะรักต้นไม้มากโดยเฉพาะต้น
สน จึงได้เล่ากันเรื่องนี้ไว้ตอนคนที่ชอบเอาอย่าง

แล้วยังคิดทำลายต้นไม้เสียอีกด้วย ให้เป็นเรื่อง
ทำนองเดียวกับที่เล่ามาแล้ว จึงนำมารวมไว้เสีย
ด้วยกัน

เรื่องเล่าถึงคนตัดฟันคนหนึ่งซึ่งจะมีอาชีพ
ทางนี้แต่แท้ที่จริงเป็นคนเมตตาปรานี แม้แต่ต้นไม้
แกก็อดเวทนาส่งสารไม่ได้ อย่างว่าแต่จะตัดไม้เสีย
จะหักกิ่งไม้จากต้นสักกิ่งหนึ่งแกก็ยังไม่เคย ทั้งยังไม่
คิดจะทำอีกด้วย แกว่า “ถ้าเราหักกิ่งไม้จากต้นสัก
กิ่งหนึ่ง รู้ไหมว่าจะเกิดอะไรขึ้น ยางของมันนะซี
ยางมันจะไหลหยดย้อยไม่ผิดกับเลือดที่ไหลออกมา
จากแผลของเราเลยก็เลย” เพราะฉะนั้นจึงไม่น่า
จะเรียกได้ว่า คนตัดฟัน ควรเรียกว่า คนหาฟันมาก
กว่า เพราะแกจะพยายามหาฟันไม้แห่งทุกที่ของ
หล่นลงมาจากต้น แกก็หอบเอาไปบ้านสุดแต่จะหา
ได้เท่านั้น แกจึงเป็นคนยากจน หาไม่พอเลี้ยงปาก
เลี้ยงท้อง

วันหนึ่ง ขณะที่แกกำลังตัดเลาะไปตามใต้ต้น
เพื่อหาฟันให้ได้ตามต้องการอยู่นั้น แกก็ได้ยินเสียง
ร้องไห้กระซิกๆทั้งมาจากต้นสูงใหญ่ต้นหนึ่งว่า

“โอ๊ย คนมันมาหักกิ่งของข้า ยางข้าไหลหยดย้อย
ทีเดียว”

ชายตัดฟันได้ยินดังนั้นก็เกิดยอหา ดูไม่ซ้าก็แกล้ง
เห็นกิ่งสักใหญ่ๆตามกิ่งถูกคนหักลงมาหย้อย ยางมัน
ไหลหยดย้อยลงมาตามต้น ชายตัดฟันเห็นเช่นนั้นรีบจับ
การช่วยเหลือนทันที และด้วยความซื่อซื่อซื่อ ไม่ซ้า
กิ่งต้นทั้งต้นก็หักกับต้นอย่างเรียบร้อยดังเดิม มี
ผ้านึกจากเนื้อของชาวนั้นพันไว้ไม่ผิดกับผ้านึกแผล

พอรู้เรื่องช่วยเหลือนต้นแล้วจึงเรียบร้อยเท่า

นั้น ก็ปรากฏมีน้ำของทำด้วยเงินด้วยทอง กับเงิน
เหรียญหล่นพรูพรูมาจากต้นมากมายจนแทบจะ
ท่วมตัวชาวนั้น ชายตัดฟันแหงนหน้าขึ้นไปยิ้มกับ
ต้นต้น แสดงความขอบคุณแล้วก็รีบขนลากที่ต้นต้น
บันดลให้เขากลับไปบ้าน และด้วยลากที่ต้นต้นให้
เพื่อเป็นการตอบแทนคุณนั่นเอง ก็ได้ทำให้ชาวนั้น
มีเงินขึ้นมาในพริบตา สมกับที่ชาวนั้นเชื่อใจว่าต้นต้น
เป็นต้นไม้ที่จะนำความเจริญรุ่งเรืองมาให้

เรื่องราวของชายตัดฟันดังรูไปถึงชายตัดฟัน
อีกคนหนึ่งซึ่งมาแอบดูอยู่ที่หน้าต่าง ชายคนนั้นไม่ได้
ใจเหมือนคนแรก และเป็นตาคนนั้นเองที่ไปหัก
กิ่งต้นทั้งต้นทั้งนั้น ครั้นเห็นเพื่อนได้เงินทองมากมาย
เช่นนั้น อดอยากรู้ไม่ได้จึงถามว่า “เฮอ แกไปได้
เงินเหล่านี้มาจากไหนนะ โอโฮ เป็นเงาสวยจัง”

ชายผู้ได้ลากก็รู้เงินให้ดู แล้วก็เล่าเรื่องประกอบ
ด้วยว่าตนไปทำอะไรมาจึงได้เงินถึงห้าตะกร้า คน
อยากรู้จักต่อไปว่า

“ได้จากต้นต้นต้นสูงใหญ่ต้นนั้นหรือ”

ควน! พิเศษ!

ปากามเทพ ของ กฤษณา

อโศกสิน ออกแล้ว ชื่อได้ที่ สตรี

สาร ตั้งแต่บัดนี้ ชั่งกษาปณ์ในราคาสั่งจอง คือ
๓๕ บาท เพื่อเป็นของขวัญวันปีใหม่ ไปจนถึง

ปลายเดือนมกราคม ๒๕๐๐

“นั่นละ”

รู้เท่านั้นก็พอใจแล้ว คนโลภมากรีบวิ่งไป
อย่างรวดเร็วที่สุดที่จะเร็วได้ และพอวิ่งมาถึงต้นต้นนั้น
ต้นต้นก็ร้องออกมาว่า

“โอ้ย เลือดออกมาแล้ว เลือดเหนียวเหนียว
เคี้ยวเคี้ยวจะทรมาน”

“ดีไปเลย” ราชันย์ร้องตอบ “ให้ทรมานทั้งเงิน
ทั้งทองที่เถอะน้ำ อยากได้นัก”

และเพื่อจะให้ได้ตามต้องการ ราชันย์ก็ตรงไป

หักกิ่งต้นออกกิ่งหนึ่ง ทัพโตนันก็มึนเสียงพรังพรูออกมา
มาจากต้นต้น แต่หาใช่เสียงเงินทองพรังพรูออกมาไม่
กลายเป็นยางต้นไหลพลึกๆลงมาไม่ผิดสายฝน ยาง
ต้นติดหัวติดหู ติดแขนติดขา ราชันย์จนกระทั่งกระดิก
กระเดี้ยไม่ได้ ร้องให้คนช่วยอยู่เท่าไรก็ไม่มีใคร
ได้ยินไม่ ผดแห่งความโลภทำให้คนตัดฟันผู้อยากเอา
อย่างเพื่อนติดอยู่ที่โคนต้นต้นนั้นถึง ๓ วัน จนยาง
ต้นพออ่อนตัวลงบ้างจึงกลับบ้านได้ นับแต่นั้นมา
ราชันย์ก็ไม่ยอมหักกิ่งไม้เด็ดๆจากต้นไม้อะไรเลย □

รักแรพบ — ต่อจากหน้า ๓๘

หน้าตาเกลี้ยงเกลา ฝ่ายหญิงในชุดไทยดีชมพูนอน
ตุ่มองได้ไปทั้งตัวเหมือนกิ่งทองใบหยก เธอถือถุง
กระดาษใบโตคงหนักไม่ใช่น้อย หนูนุ่มมีโรคกว่า
ผมคนนั้นแย่งถุงจากมือเธอไปถือเสียเอง เขายืมให้
กันอย่างมีความสุข ไร้อยู่ นายพวงศวัฒน์ ชื่อของ
เธอก็ยังไม่รู้จักมาแอบดูเขาจู้จี้กันให้เข้าใจอยู่ได้ แม้
กระทั่งจะขจรถด ฝ่ายชายก็เปิดประตูรถให้เธอขึ้นไป
นั่ง ปิดประตูรถแล้วถึงเดินไปที่คนขับ

เขาไปกันแล้ว ผมเอนตัวฟังเบาะรถอย่าง
อ่อนแรง

คนใช้คนสุดท้ายไปแล้ว ผมจุกแจกเก็บขวดยา
เข้าตู้ ปิดตู้ได้ถูกจนเตรียมจะกลับบ้านก็พอติดหญิง
ชายคู่หนึ่งก้าวเข้ามา ผมเหลียวไปดู ภาพที่เห็น
ทำให้ผมถือถุงถูกจนแจกแจก เธอคนนั้นกับหนูนุ่มหล่อ
ของเธอตนเอง

ทั้งต้องคนยกมือให้ผม ใจเอ๋ยใจ อย่าคิดเกิน

ไปนักเลย ผมบอกตัวเอง สองทุ่มกว่าแล้วเขามา
ด้วยกัน ทำทางเดินที่ล้นมกันมาก คงจะแต่งงานกัน
แล้วแน่ๆ ห้ามที่ผมนั้นไปไม่ทำให้เธอเปลี่ยนไปเลย
ยังคงอรรถางามเหมือนเดิม ผมเสียอีกการไปเรียน
ผ่าตัดที่อเมริกาทำให้ผมต้องได้แว่นติดตาถอดไม่ได้
เลย ผิดกับเมื่อก่อนได้เฉพาะเวลาจะอ่านหนังสือ
เท่านั้น เธอคงจำผมไม่ได้หรอก และผมก็ต้องการ
ให้มันเป็นอย่างนั้นด้วย

“เจ็บหน้าอกคะ เลือดแปลบๆ มาหลายวัน
แล้ว” เธอบอก

“ผมว่าเราพินาศกันมากไปครับ หมอ”

“อาจจะเป็นอย่างคุณว่าก็ได้ครับ พินาศเป็น
งานหนัก แล้วก็เธอชอบบางเหลือเกิน”

“ก็รับทานข้าวเหมือนแมวดมจะอ้วนได้ยังไง
ครับ บอกให้เขาบำรุงตัวเดี๋ยวบ้างก็ไม่ยอมทานยา
อะไรเลย”

นั่นแล้ว เขาคงแต่งงานกันแล้ว ผมเชยเชย